Kompletny pakiet nauczyciela rytmiki na cały rok

Plan roczny • Scenariusze • Karty obserwacji • Pomoce

Ostoja

Jak korzystać z pakietu

Zestaw zawiera jeden plan roczny, 120 scenariuszy, 200 pomocy i 100 kart obserwacji.

1. 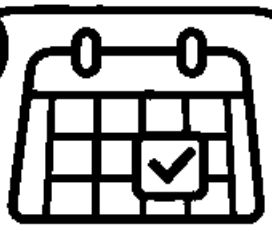

Wybierz tydzień planu, a potem przeczytaj trzy przypisane scenariusze. Każdy jest osobnym spotkaniem; nie realizuj ich jednego dnia dla odhaczenia planu.

2.

Dorosły sprawdza przestrzeń i pomoce. Nie wymuszaj dotyku ani zakresu ruchu.

3.

Przygotuj wskazane materiały. Wybierz jedną obserwację zamiast oceniać wszystko naraz.

4. 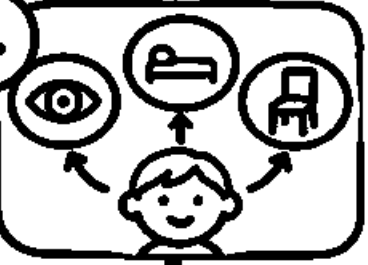

Czasy są orientacyjne. Udział jest dobrowolny. Dziecko może obserwować, odpoczywać albo wybrać wygodną wersję na siedząco.

5.

Notatki opisują sytuację, nie służą do diagnozy. Przechowuj je zgodnie z zasadami placówki.

6.

Pliki edytowalne pozwalają zmieniać tekst i póla. Po zmianie ponownie sprawdź czytelność materiału.

Spis materiałów

Plan roczny PA-001

Strony 4–13 • 10 miesięcy i 40 tygodni

Scenariusze SC-001–SC-120

Strony 14–133 • Jedno spotkanie na stronie

Pomoce PO-001–PO-200

Strony 134–233 • Dwa materiały na stronie

Karty obserwacji OB-001–OB-100

Strony 234–283 • Dwie karty na stronie

O materiale

Strona 284

Identyfikator oznacza jednostkę, nie numer strony. Plan PA-001 rozłożono na dziesięć stron; nadal jest jednym planem.

W pliku PDF korzystaj także z zakładek części.

Plan roczny • Wrzesień

Tydzień 1 • SC-001–SC-003

1. Sygnał bezpieczeństwa
2. Dobrowolny udział
3. Wspólny początek

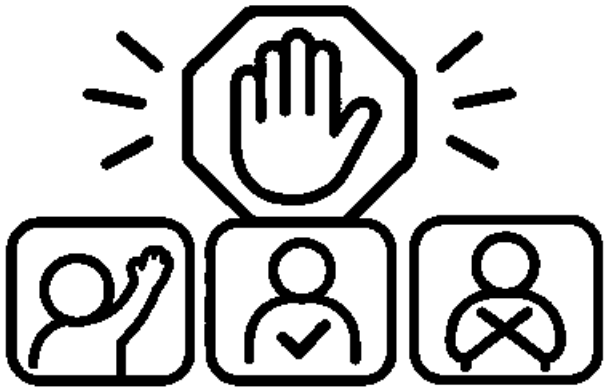

Tydzień 2 • SC-004–SC-006

1. Puls słuchany
2. Puls w działaniu
3. Wspólne zakończenie

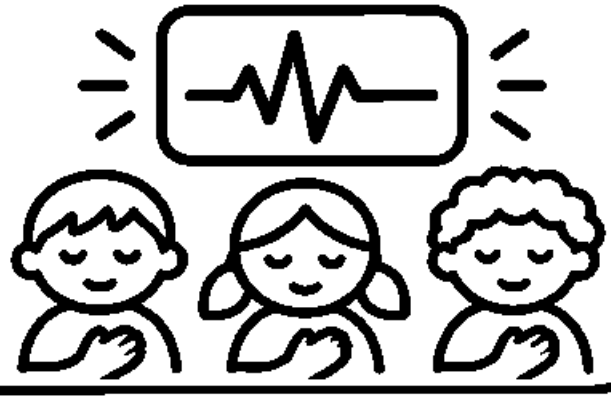

Tydzień 3 • SC-007–SC-009

1. Miejsce osobiste
2. Droga do celu
3. Droga bez mijania

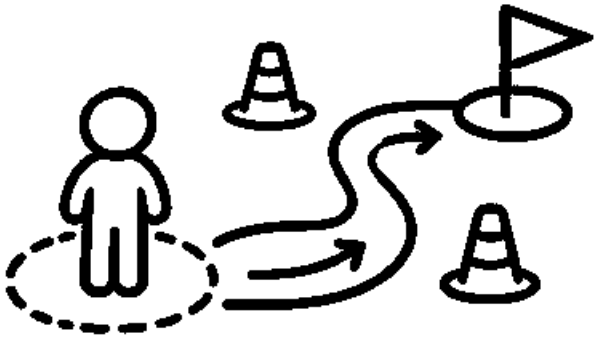

Tydzień 4 • SC-010–SC-012

1. Symbole działań
2. Zapis kolejności
3. Poprawianie instrukcji

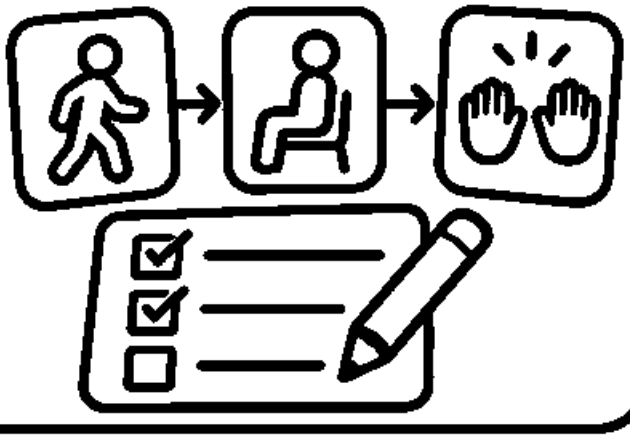

Kolejność spotkań można dostosować do pracy grupy. Po przerwie wróć do ostatniego znanego sygnału.

PA-001

Plan roczny • Październik

Tydzień 5 • SC-013–SC-015

1. Źródła szelestu
2. Krajobraz dźwiękowy
3. Opowieść jesienna

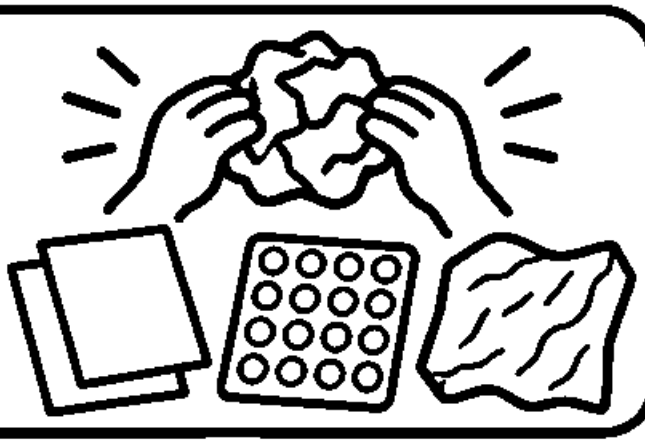

Tydzień 6 • SC-016–SC-018

1. Zmiana tempa
2. Wybór tempa
3. Dyrygowanie tempem

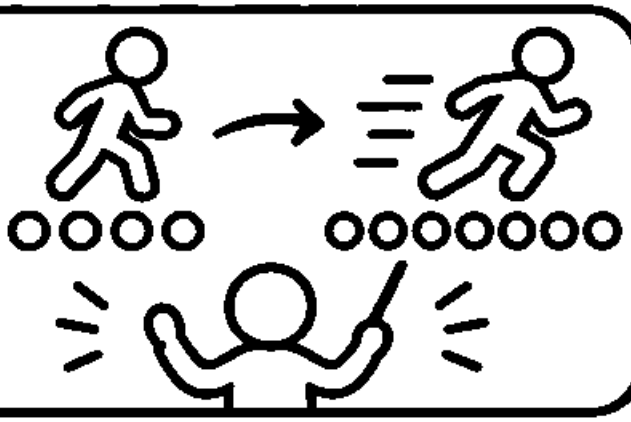

Tydzień 7 • SC-019–SC-021

1. Barwy instrumentów
2. Wejścia według barwy
3. Orkiestra pytanie–odpowiedź

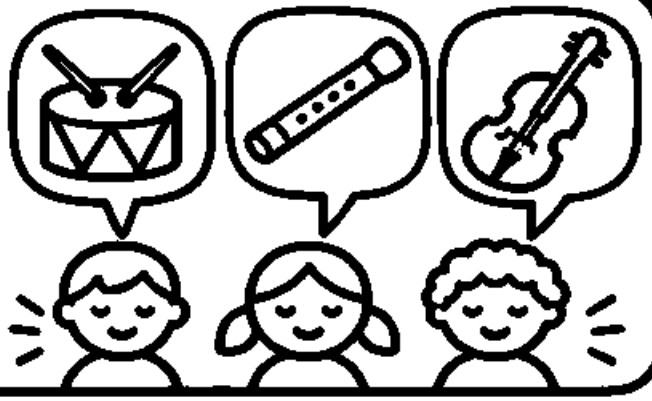

Tydzień 8 • SC-022–SC-024

1. Krótkie i długie
2. Zapis długości
3. Fraza z kontrastem

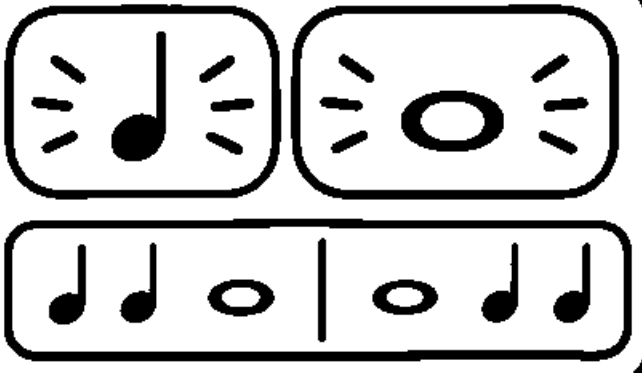

Kolejność spotkań można dostosować do pracy grupy. Po przerwie wróć do ostatniego znanego sygnału.

PA-001

Plan roczny • Listopad

Tydzień 9 • SC-025–SC-027

1. Cicho i umiarkowanie
2. Natężenie bez zmiany tempa
3. Plan głośności

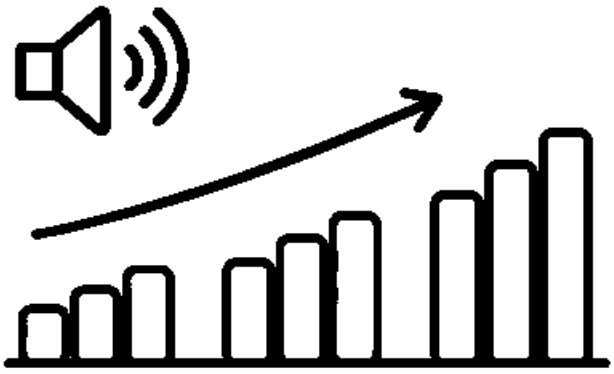

Tydzień 10 • SC-028–SC-030

1. Gest powitania
2. Dialog bez dotyku
3. Sekwencja pary

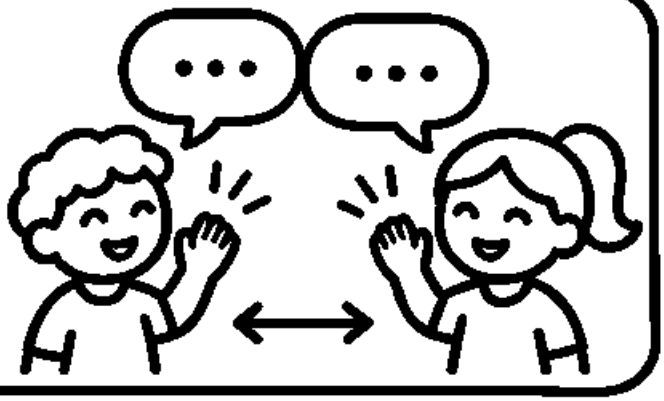

Tydzień 11 • SC-031–SC-033

1. Słowa i sylaby
2. Rytmizowany tekst autorski
3. Własna zwrotka

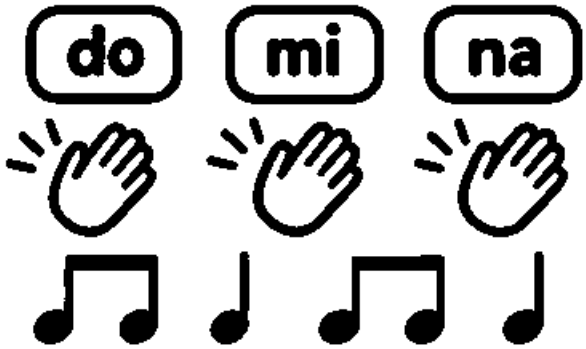

Tydzień 12 • SC-034–SC-036

1. Forma A–B
2. Rozpoznanie powrotu
3. Ruchowe rondo

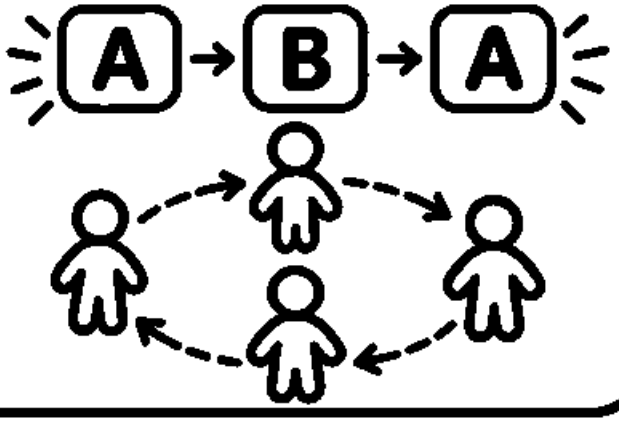

Kolejność spotkań można dostosować do pracy grupy. Po przerwie wróć do ostatniego znanego sygnału.

PA-001

Plan roczny • Grudzień

Tydzień 13 • SC-037–SC-039

1. Dźwięk zimy
2. Partytura śnieżna
3. Mały zespół

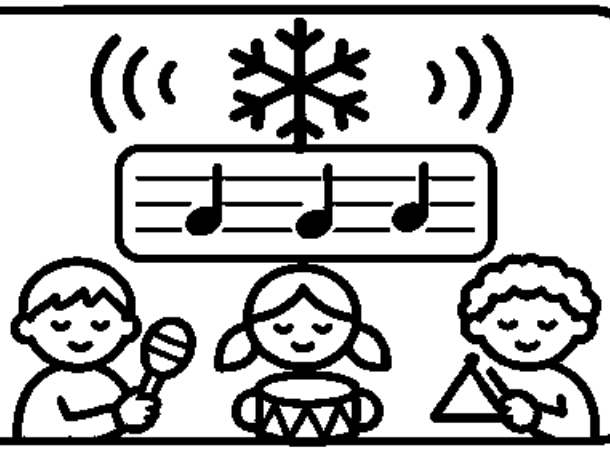

Tydzień 14 • SC-040–SC-042

1. Wspólne wejście
2. Widoczny sygnał
3. Próba bez muzyki

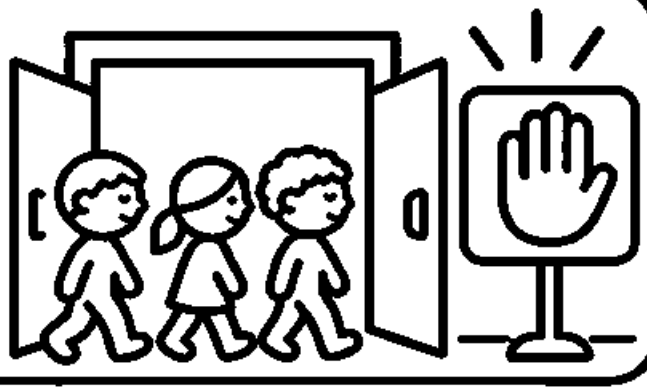

Tydzień 15 • SC-043–SC-045

1. Ruch siedzący
2. Równorzędne role
3. Wersja dostępna grupie

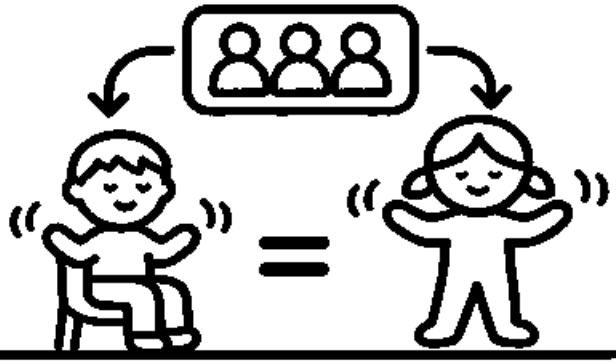

Tydzień 16 • SC-046–SC-048

1. Pamięć frazy
2. Wskazówki obrazkowe
3. Pokaz dla drugiej grupy

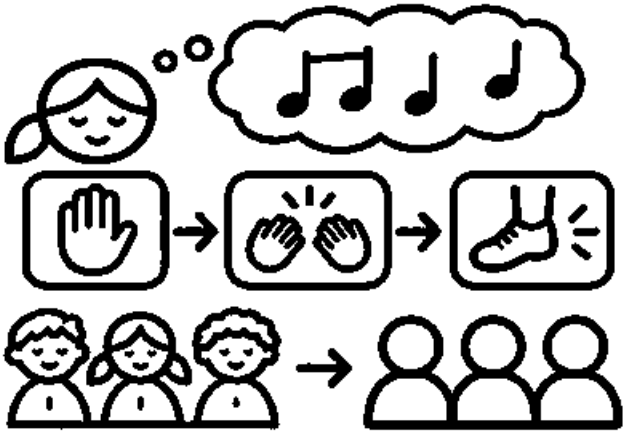

Kolejność spotkań można dostosować do pracy grupy. Po przerwie wróć do ostatniego znanego sygnału.

PA-001

Plan roczny • Styczeń

Tydzień 17 • SC-049–SC-051

1. Duet pokoleń bez obowiązku występu
2. Dedykacja gestem
3. Spokojne spotkanie

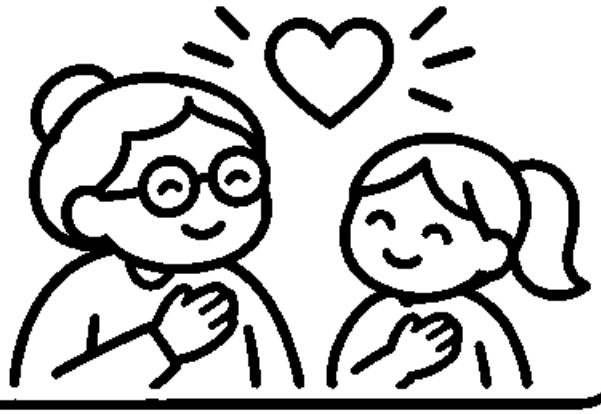

Tydzień 18 • SC-052–SC-054

1. Pauza
2. Podtrzymanie pulsu bez dźwięku
3. Celowa cisza w formie

Tydzień 19 • SC-055–SC-057

1. Zabawa z rekwizytem
2. Odkładanie
3. Rekwizyt jako znak

Tydzień 20 • SC-058–SC-060

1. Wybór nastroju
2. Kontrast bez etykietowania dzieci
3. Opowieść ruchowa

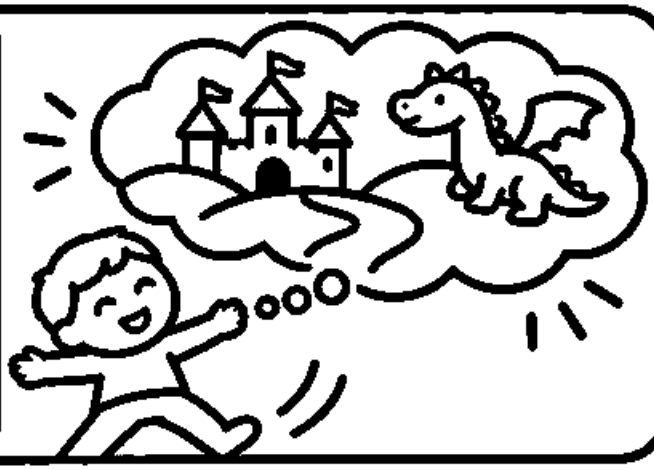

Kolejność spotkań można dostosować do pracy grupy. Po przerwie wróć do ostatniego znanego sygnału.

PA-001

Plan roczny • Luty

Tydzień 21 • SC-061–SC-063

1. Karnawałowy motyw
2. Układ w miejscu
3. Parada bez tłoku

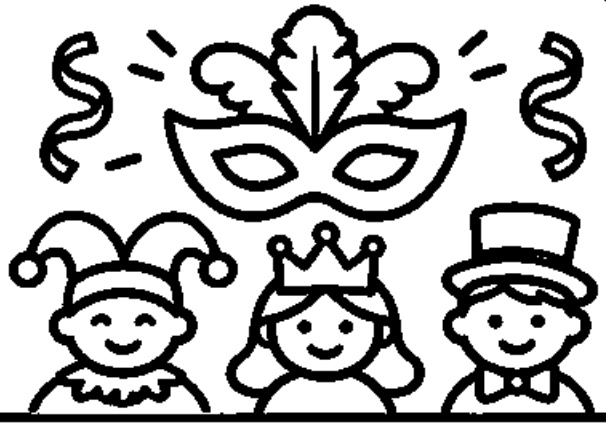

Tydzień 22 • SC-064–SC-066

1. Przestrzeń wysoka i niska
2. Rysowanie toru
3. Zapis poziomów

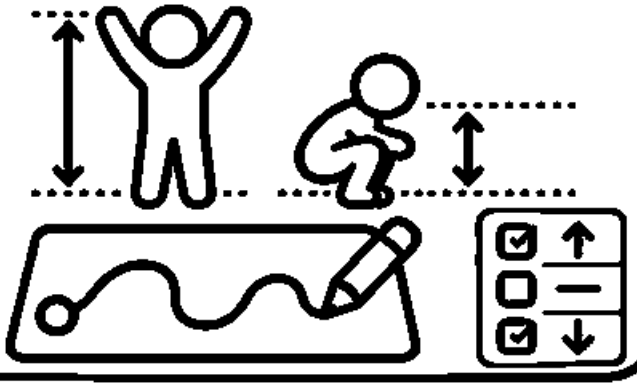

Tydzień 23 • SC-067–SC-069

1. Rytm dwóch zespołów
2. Słuchanie partnera
3. Naprzemienne prowadzenie

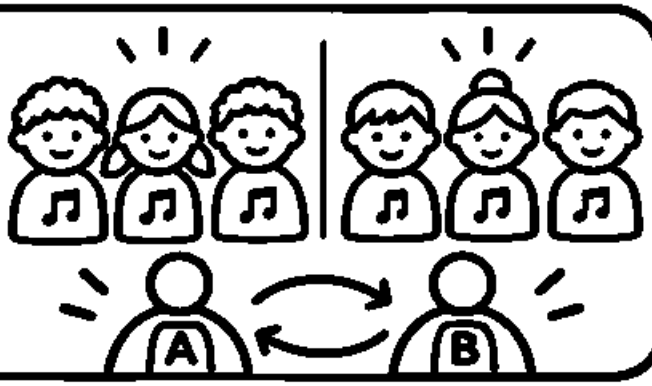

Tydzień 24 • SC-070–SC-072

1. Przegląd samodzielności
2. Pomoc na życzenie
3. Plan własnej próby

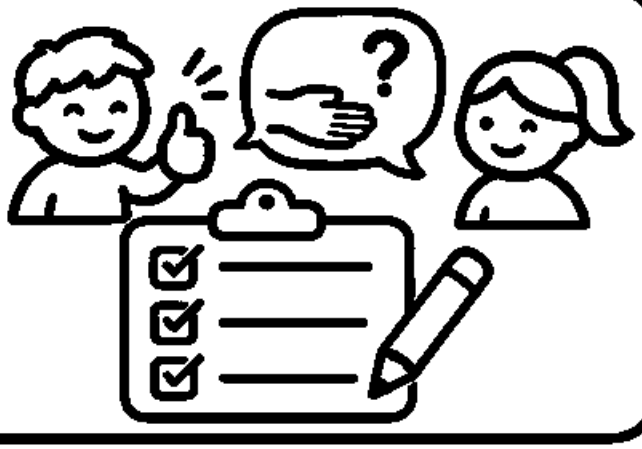

Kolejność spotkań można dostosować do pracy grupy. Po przerwie wróć do ostatniego znanego sygnału.

PA-001

Plan roczny • Marzec

Tydzień 25 • SC-073–SC-075

1. Krople i wiatr
2. Narastanie ruchu
3. Pogoda w formie

Tydzień 26 • SC-076–SC-078

1. Kontrast ciężko–lekko jako wyobrażenie
2. Kontrast płynnie–punktowo
3. Wybór jakości

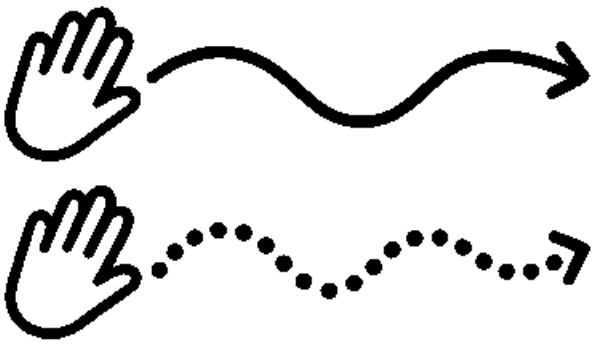

Tydzień 27 • SC-079–SC-081

1. Słuchanie motywu
2. Rozpoznanie zmiany
3. Ruchowa mapa nagrania

Tydzień 28 • SC-082–SC-084

1. Działania w trójce
2. Przekazywanie roli
3. Wspólny finał

Kolejność spotkań można dostosować do pracy grupy. Po przerwie wróć do ostatniego znanego sygnału. PA-001

Plan roczny • Kwiecień

Tydzień 29 • SC-085–SC-087

1. Taniec z papierowym liściem
2. Położenie rekwizytów względem siebie
3. Kompozycja grupowa

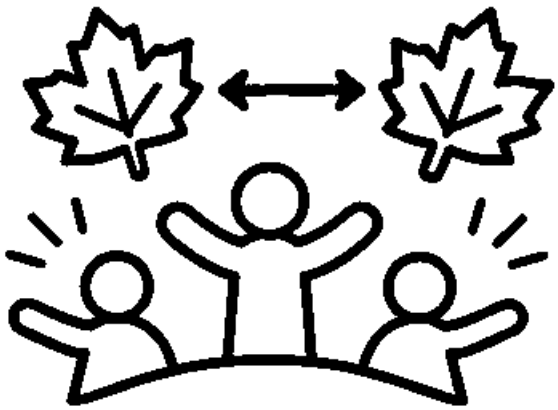

Tydzień 30 • SC-088–SC-090

1. Dźwięki otoczenia
2. Wybór bezpiecznego źródła
3. Własny pejzaż

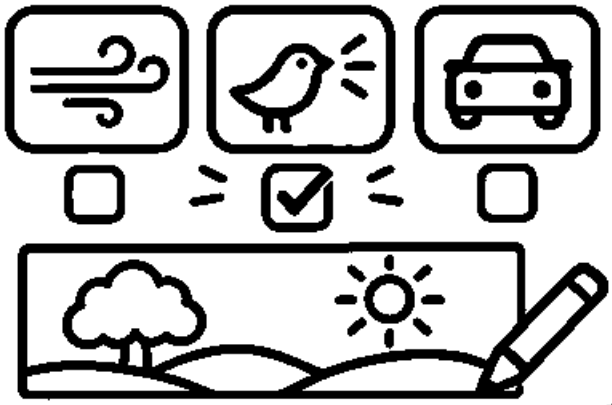

Tydzień 31 • SC-091–SC-093

1. Graficzna partytura
2. Własny znak
3. Odczyt cudzego zapisu

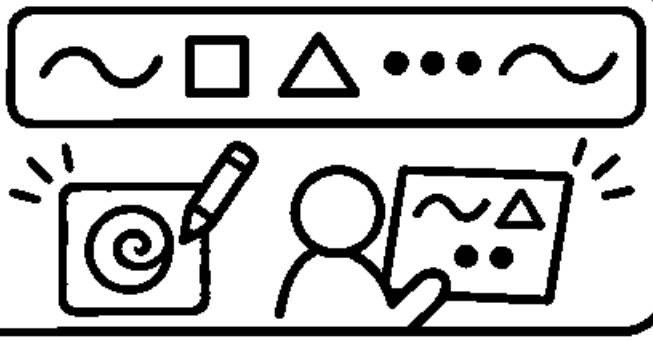

Tydzień 32 • SC-094–SC-096

1. Cel jednej próby
2. Kolejność prób
3. Samoocena wspierana

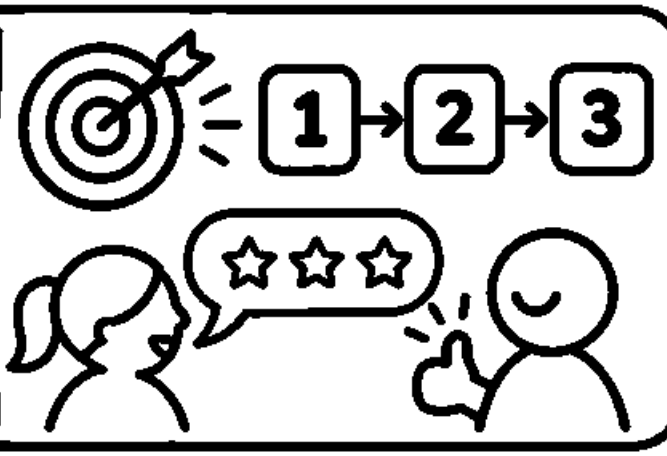

Kolejność spotkań można dostosować do pracy grupy. Po przerwie wróć do ostatniego znanego sygnału.

PA-001

Plan roczny • Maj

Tydzień 33 • SC-097–SC-099

1. Gest wdzięczności
2. Fraza dla bliskiej osoby
3. Dedykacja bez wymuszenia

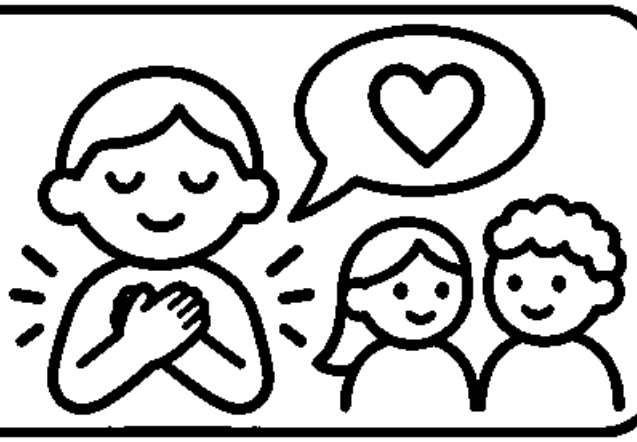

Tydzień 34 • SC-100–SC-102

1. Układ w parach
2. Dostępny wariant
3. Przejście między ustawieniami

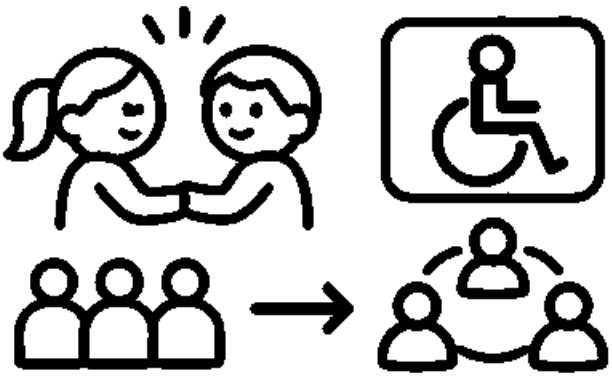

Tydzień 35 • SC-103–SC-105

1. Obserwowanie grupy
2. Sygnał lidera
3. Prowadzenie w małym zespole

Tydzień 36 • SC-106–SC-108

1. Wybór repertuaru
2. Argumentowanie wyborem
3. Plan krótkiego pokazu

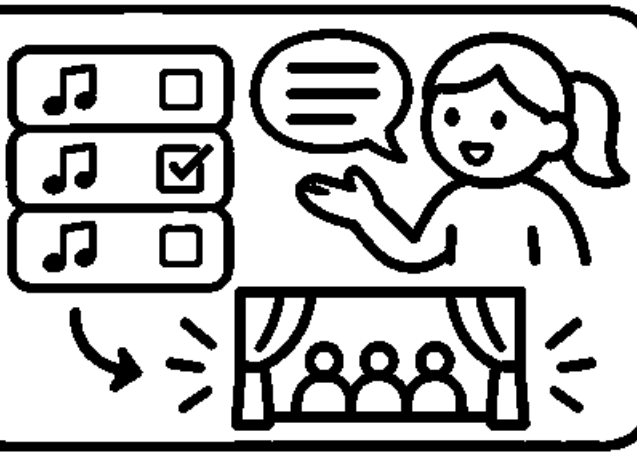

Kolejność spotkań można dostosować do pracy grupy. Po przerwie wróć do ostatniego znanego sygnału.

PA-001

Plan roczny • Czerwiec

Tydzień 37 • SC-109–SC-111

1. Przypomnienie poznanych narzędzi
2. Samodzielna partytura
3. Wymiana pomysłów

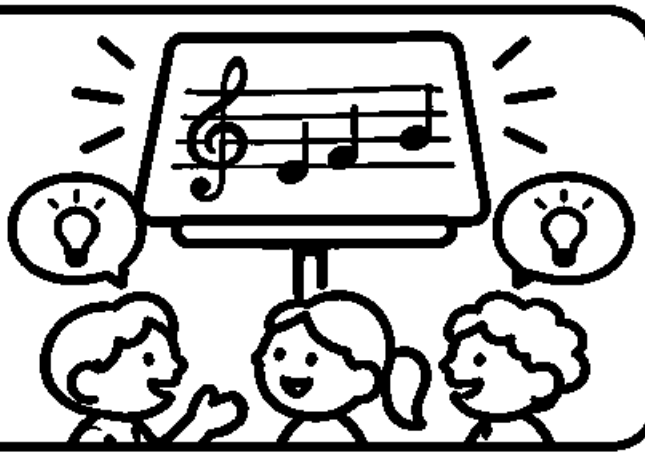

Tydzień 38 • SC-112–SC-114

1. Łączenie części
2. Próba przejść
3. Plan odpoczynku

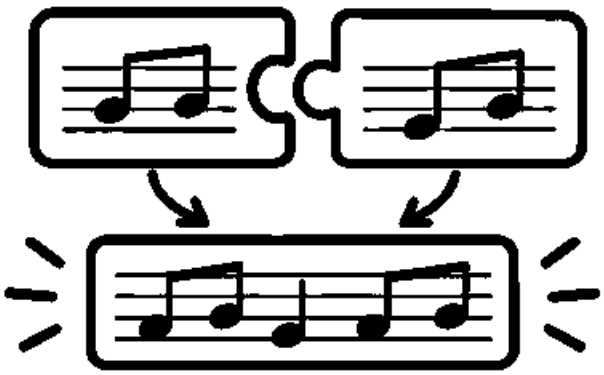

Tydzień 39 • SC-115–SC-117

1. Pokaz dla zaprzyjaźnionej grupy
2. Rozmowa po pokazie
3. Poprawa jednego elementu

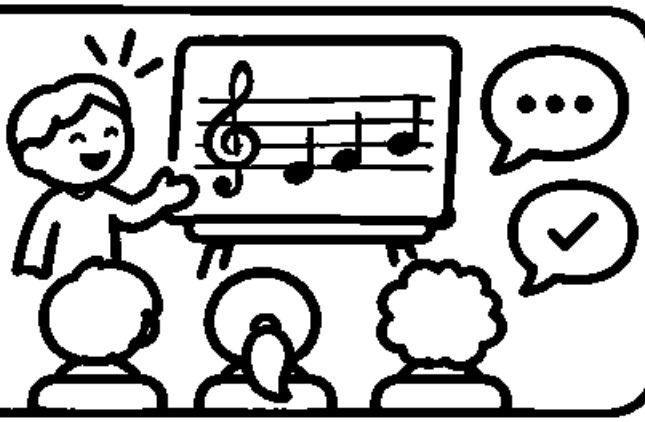

Tydzień 40 • SC-118–SC-120

1. Dokumentowanie procesu
2. Celebracja współpracy
3. Zamknięcie roku

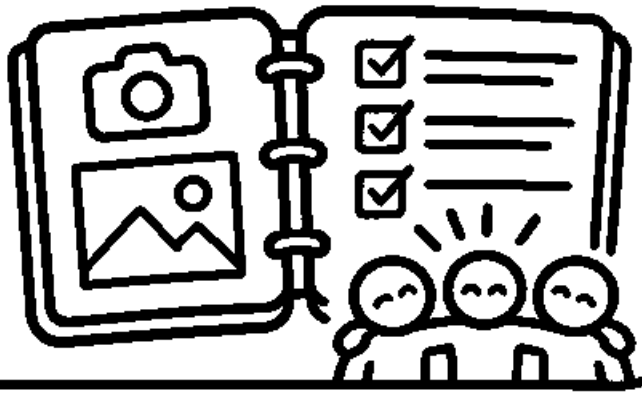

Kolejność spotkań można dostosować do pracy grupy. Po przerwie wróć do ostatniego znanego sygnału.

PA-001

SC-001 • Sygnał, który nas zatrzymuje

Cel: grupa zna jeden sygnał przerwania ruchu.

Przygotuj PO-001, wolne miejsca i płasko zamocowane znaczniki.

Około 18 minut.

1 Wejście 3 min: pokaż znak pauzy. Ustal: gdy widzisz kartę, zatrzymujesz ruch i patrzysz na dorosłego. Nie trzeba stać nieruchomo jak posąg.

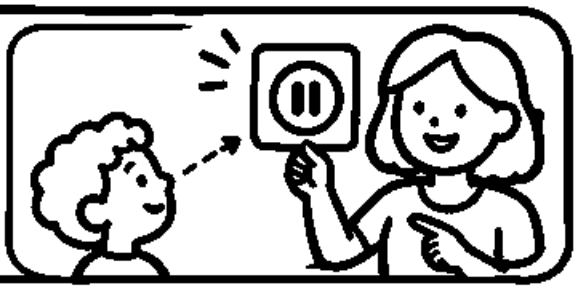

2 Pokaz 3 min: nauczyciel porusza dłonią i zatrzymuje ją po karcie. Dzieci mogą tylko patrzeć.

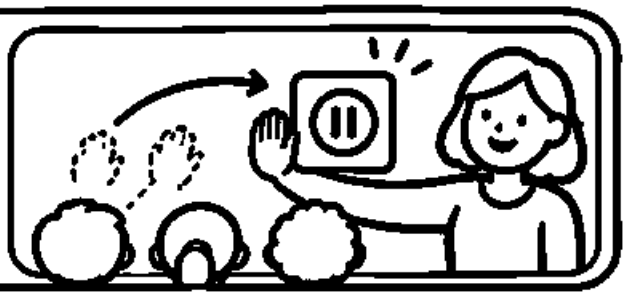

3 Próba 5 min: dzieci poruszają dłońmi na swoich miejscach. Karta pojawia się trzykrotnie w nieprzewidywalnych odstępach.

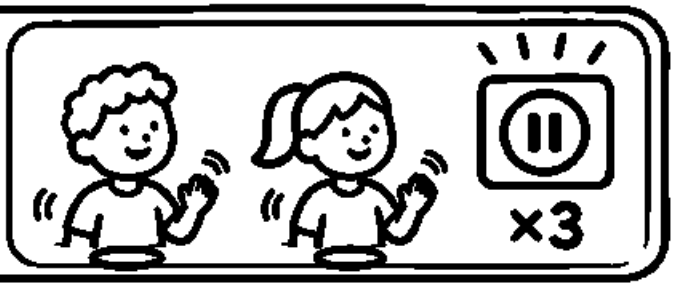

4 Zastosowanie 4 min: dodaj spokojny marsz w miejscu. Przy pauzie wróć do wygodnego stania lub siadu.

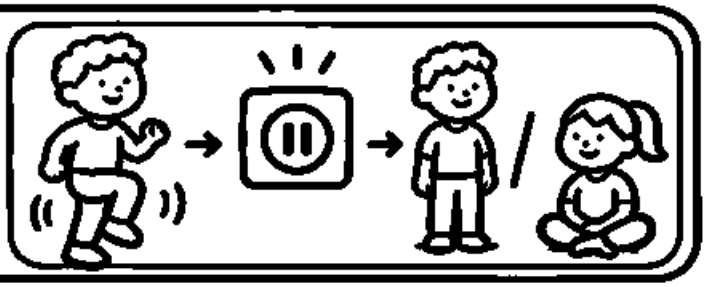

5 Zakończenie 3 min: każde dziecko może wskazać kartę, która oznacza przerwę.

Dostosowanie: cały scenariusz w siadzie; przy trudności słuchowej sygnał pozostaje widoczny. Sprawdź OB-001. Nie powtarzaj polecenia coraz głośniej; zbliż kartę do pola widzenia.

SC-002 • Mogę tańczyć, patrzeć albo odpocząć

Cel: dzieci poznają równorzędne sposoby uczestnictwa.

Przygotuj: PO-002 i PO-003, krzesła, wolne miejsce.

Około 18 minut.

1 Powitanie 3 min: pokaż trzy karty wyboru. Każdy wybór jest dozwolony i można go zmienić.

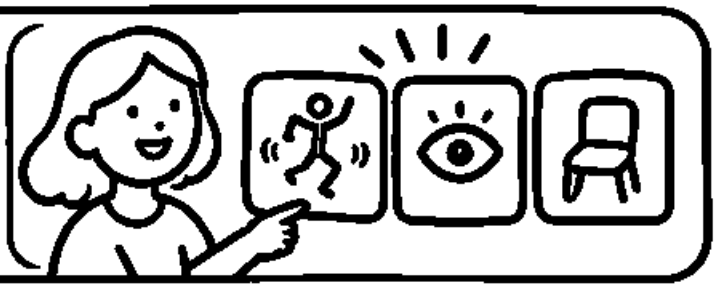

2 Modelowanie 3 min: dorosły najpierw pokazuje gest, potem obserwuje, następnie odpoczywa. Nazywa zmianę bez oceniania.

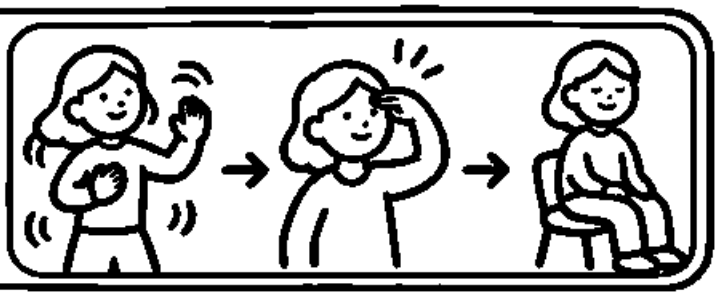

3 Działanie 5 min: zaproponuj swobodny gest dłoni do cichego pulsu. Dzieci pokazują kartę swojego udziału.

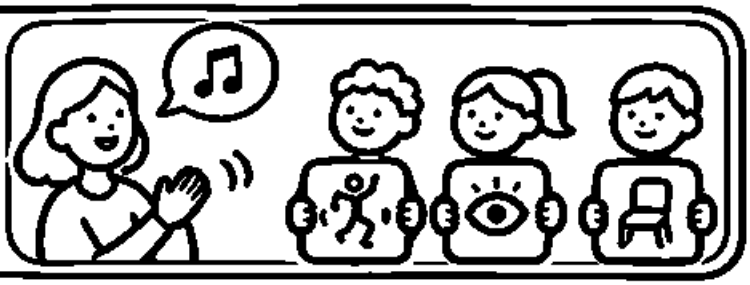

4 Zmiana 4 min: zatrzymaj puls. Zapytaj, czy ktoś chce zmienić sposób uczestnictwa. Nie wywołuj dzieci odmawiających.

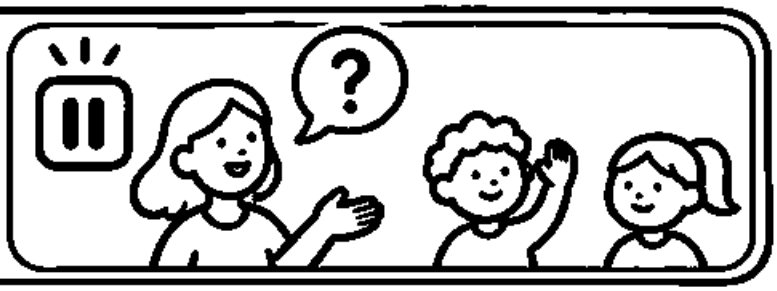

5 Domknięcie 3 min: podziękuj za zakomunikowanie potrzeb, a nie za nieruchome siedzenie.

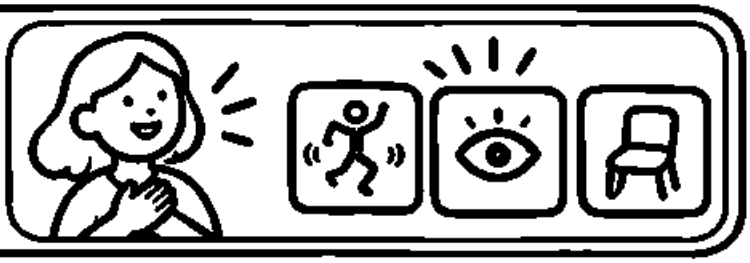

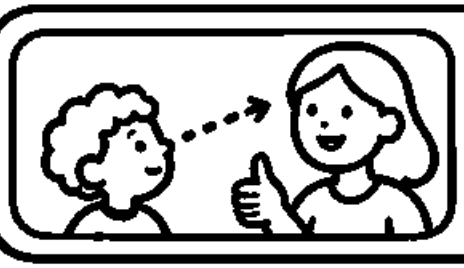

Dostosowanie: nauczyciel odczytuje wskazanie wzrokiem lub gestem zamiast wymagać trzymania karty. Sprawdź OB-002. Celem nie jest przekonanie obserwatora do tańca, lecz bezpieczny wybór.

SC-003 • Zaczynamy razem

Cel: wspólny start po czytelnym przygotowaniu.

PO-004

Przygotuj PO-004, bębenek nauczyciela.

Około 20 minut.

1 **Wejście 3 min:** sprawdź znak pauzy z SC-001.

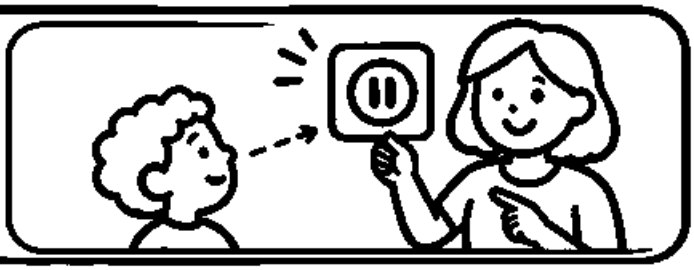

2 **Pokaz 4 min:** karta oka oznacza spójrz, uniesiona dłoń — przygotuj się, opadnięcie dłoni — zacznij. Nauczyciel pokazuje kolejność bez dźwięku.

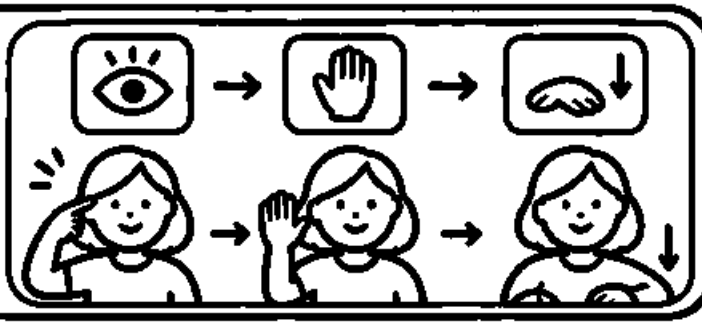

3 **Próba 5 min:** grupa wykonuje cztery delikatne klaśnięcia po starcie. Zatrzymuje ręce po końcu.

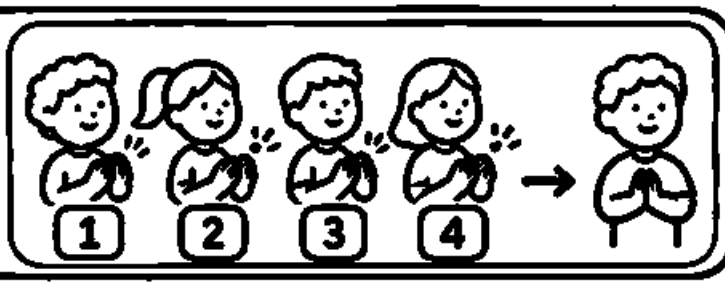

4 **Zastosowanie 5 min:** jedna połowa obserwuje, druga zaczyna. Zamień role. Nie porównuj zespołów szybkością.

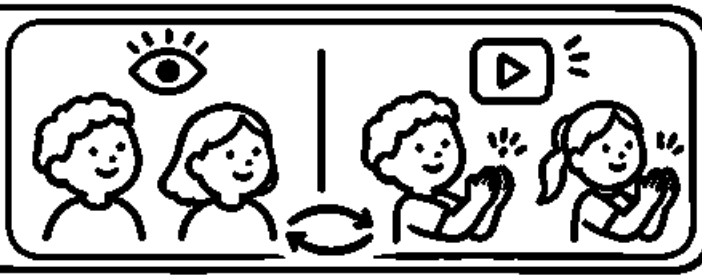

5 **Zakończenie 3 min:** powiedz, który sygnał pomógł zacząć razem.

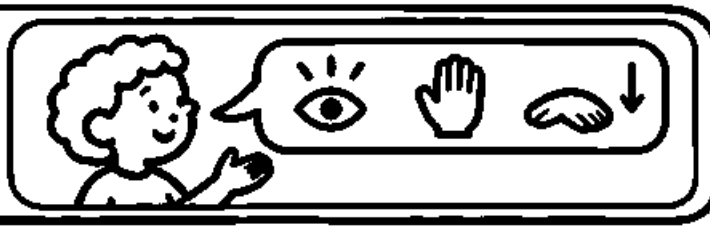

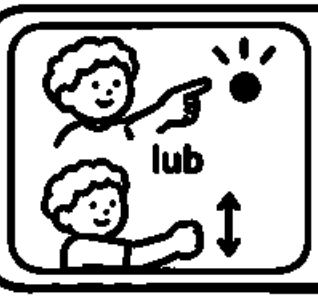

Dostosowanie: zamiast klaśnięć można cztery razy wskazać kropkę lub poruszyć przedramieniem. Nauczyciel nie odlicza dodatkowo w każdej próbie, aby sprawdzić czytelność gestu. Sprawdź OB-003.

SC-004 • Słyszę równy puls

Cel: odróżnianie równego ciągu od nieregularnych dźwięków, bez wymogu trafiania ruchem.

Przygotuj bębenek i PO-005.

Około 18 minut.

1 **Wejście 3 min:** dzieci wybierają wygodny siad.

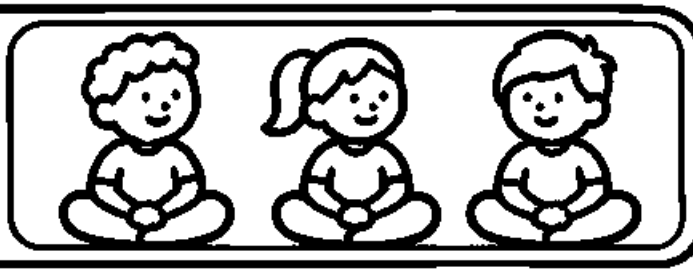

2 **Słuchanie 4 min:** zagraj cztery równe uderzenia, potem cztery nieregularne. Pokaż odpowiadające im dwa zapisy.

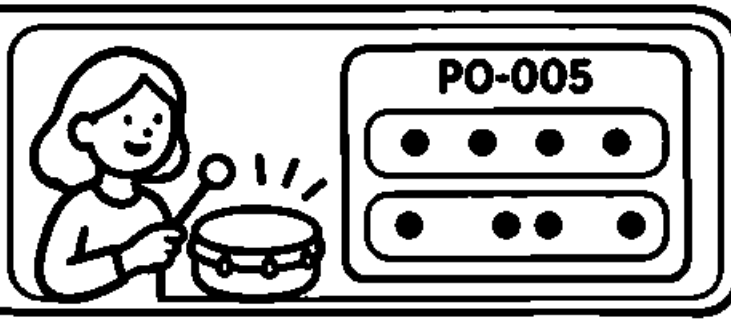

3 **Rozpoznawanie 5 min:** odtwórz jeden przykład. Dzieci wskazują zapis; mogą zrobić to po zakończeniu dźwięków.

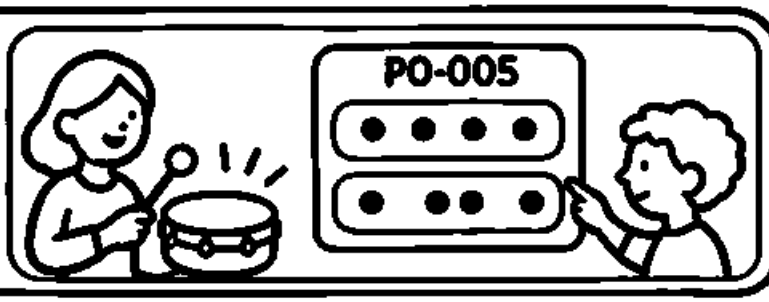

4 **Zastosowanie 3 min:** dziecko wybiera zapis, a dorosły gra go. Grupa sprawdza zgodność, nie ocenia wyboru.

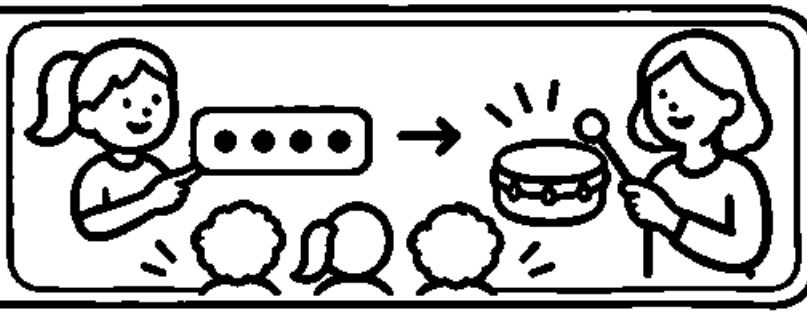

5 **Zakończenie 3 min:** wspólnie wskaż zapis pulsu.

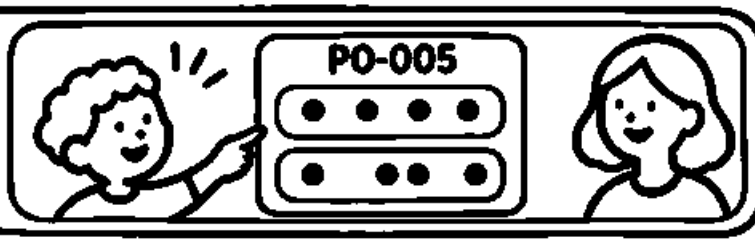

Dostosowanie: podaj tylko dwa uderzenia w każdej próbie i zagraj ponownie na prośbę. Nie zmieniaj jednocześnie instrumentu i głośności. Sprawdź OB-004. Mylenie zapisu jest informacją o potrzebie dalszego pokazu, nie o braku muzykalności.

SC-005 • Równy puls porządkuje działanie

Cel: wykonanie jednego działania na jedno uderzenie.

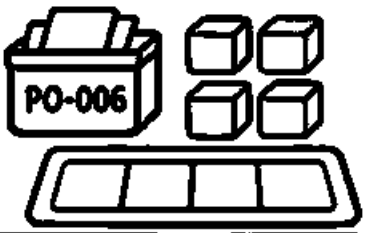

Przygotuj PO-006, cztery duże klocki i podkładkę dla pary.

Około 20 minut.

1 **Powrót 3 min:** posłuchaj czterech równych klaśnięć.

2 **Pokaz 4 min:** nauczyciel na każde klaśnięcie przesuwa jeden klocek na kolejne pole.

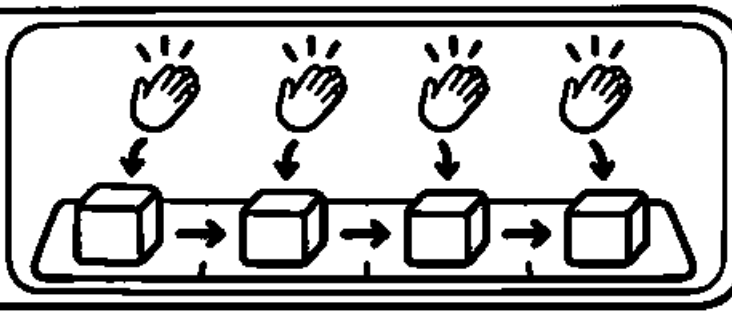

3 **Pary 5 min:** dorosły wyznacza puls, jedno dziecko przesuwa, drugie wskazuje pole. Potem zamiana.

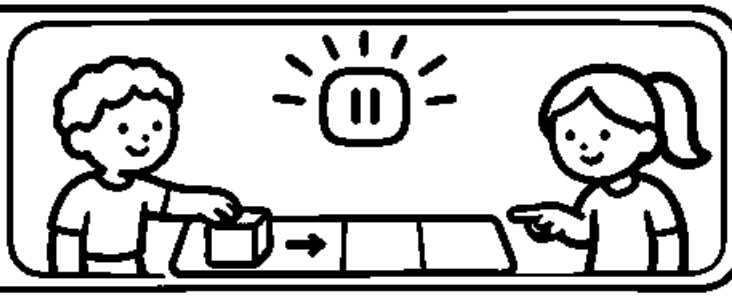

4 **Zastosowanie 5 min:** zamiast klocków użyj dotkniecia kolejnych pól palcem. Sprawdź, czy reguła pozostaje taka sama.

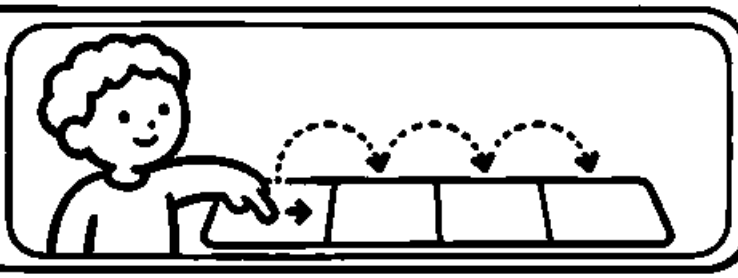

5 **Zakończenie 3 min:** odłóż klocki w ciszy.

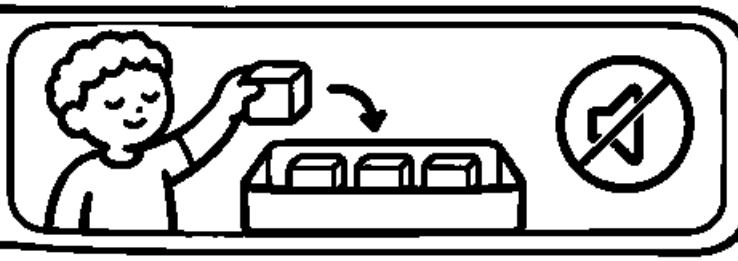

Dostosowanie: dwa pola i dwa klocki; osoba dorosła stabilizuje podkładkę, nie prowadzi ręki dziecka. Sprawdź OB-005. Gdy tempo jest za szybkie, zwolnij cały ciąg, zamiast poprawiać każde spóźnienie.

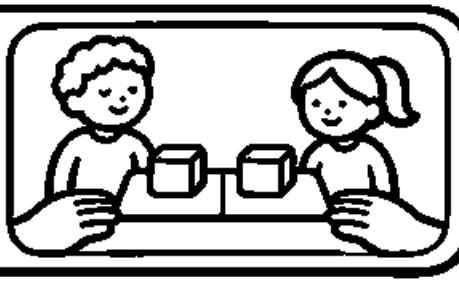

SC-006 • Koniec też jest wspólny

Cel: zakończenie krótkiego działania według wcześniej ustalonego planu.

PO-007

Przygotuj PO-007, bez rekwizytów ruchowych.

Około 18 minut.

1 **Wejście 3 min: przypomnij sygnał początku.**

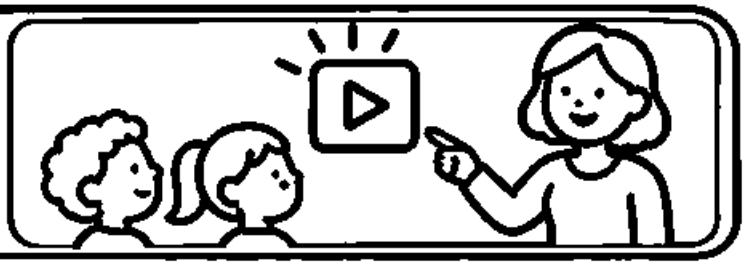

2 **Plan 4 min: cztery pola oznaczają cztery ciche klaśnięcia, duży znak końca oznacza odłożenie dłoni na uda.**

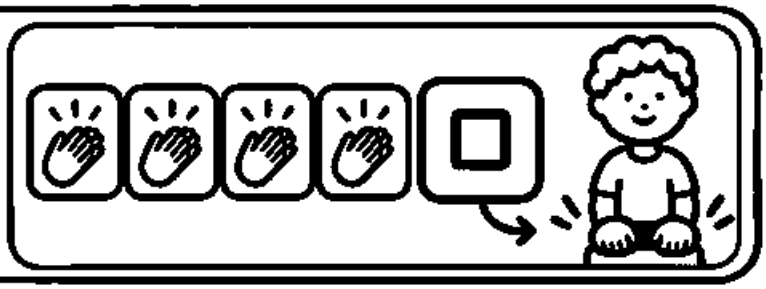

3 **Wykonanie 5 min: grupa odczytuje plan z nauczycielem. Po końcu zrób krótką przerwę.**

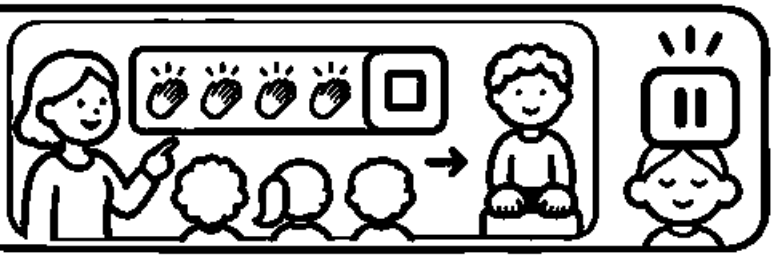

4 **Zastosowanie 3 min: jedna grupa obserwuje zakończenie drugiej. Obserwatorzy wskazują ostatnie pole, bez komentarzy o pojedynczych dzieciach.**

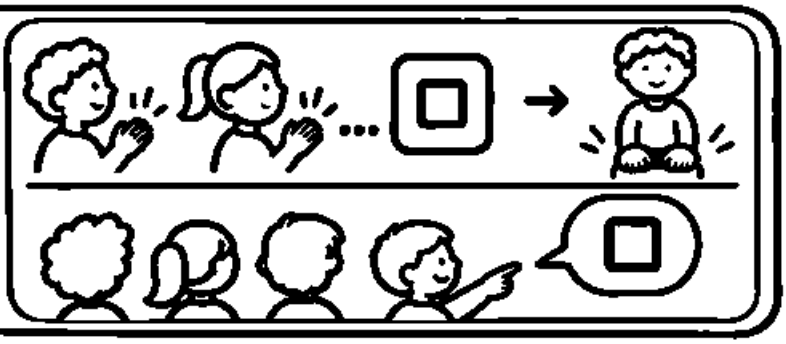

5 **Zakończenie 3 min: wspólnie uzgodnijcie gest końca na następne spotkanie.**

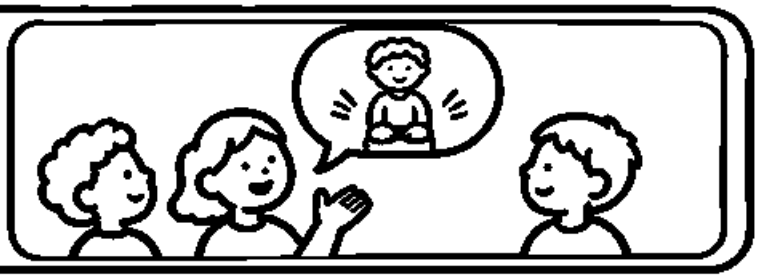

Dostosowanie: zakończenie może oznaczać zatrzymanie poruszanej dłoni, nie obowiązek ułożenia obu rąk. Sprawdź OB-006. Nie dodawaj nieplanowanego ostatniego dźwięku po znaku końca.

SC-007 • Miejsce dla mojego ruchu

Cel: sprawdzenie dostępnego miejsca przed gestem.

Przygotuj PO-008, płaskie znaczniki.

Około 20 minut.

1 **Wejście 3 min:** każdy odnajduje miejsce wskazane przez dorosłego.

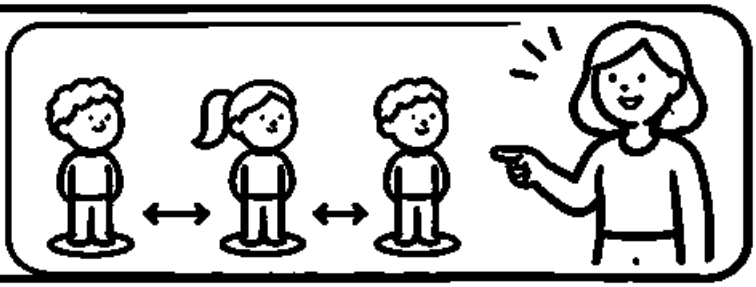

2 **Pokaz 4 min:** nauczyciel rozgląda się przed rozsunięciem rąk. Gdy miejsca brakuje, zmniejsza ruch albo wybiera inne miejsce.

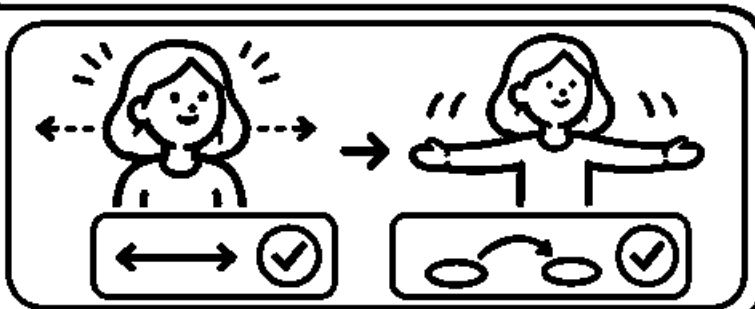

3 **Próba 5 min:** dzieci wybierają gest i przed jego rozpoczęciem sprawdzają otoczenie.

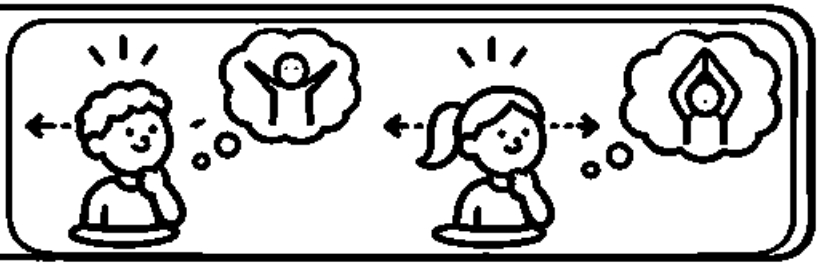

4 **Zastosowanie 5 min:** dorosły proponuje zmianę gestu z małego na szerszy. Dziecko najpierw decyduje, czy potrzebuje zmiany miejsca.

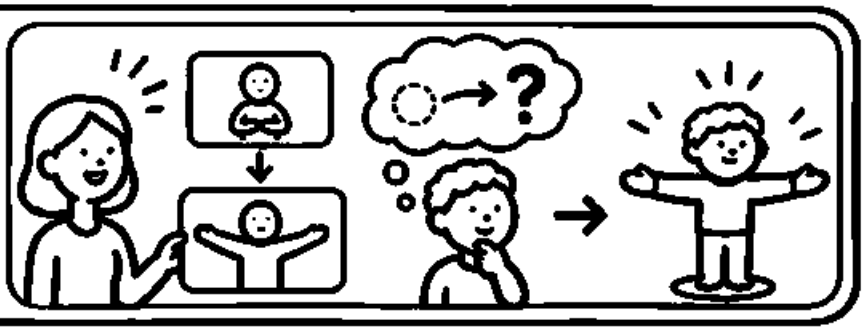

5 **Domknięcie 3 min:** odczytajcie kartę kontroli przestrzeni.

Dostosowanie: miejsce siedzące z wygodnym zasięgiem ręki; nie wymagaj obracania głowy poza wygodny zakres. Sprawdź OB-007. Nie ustawiaj dzieci tak blisko, by musiały udowadniać umiejętność unikania kolizji.

SC-008 • Jedna droga, jeden cel

Cel: zaplanowanie przejścia przed rozpoczęciem ruchu.

PO-009 PO-010

Przygotuj PO-009 i PO-010, dwa duże symbole w sali, szeroką wolną trasę.

Około 22 minut.

1 **Wejście 3 min:** pokaż początek i koniec trasy.

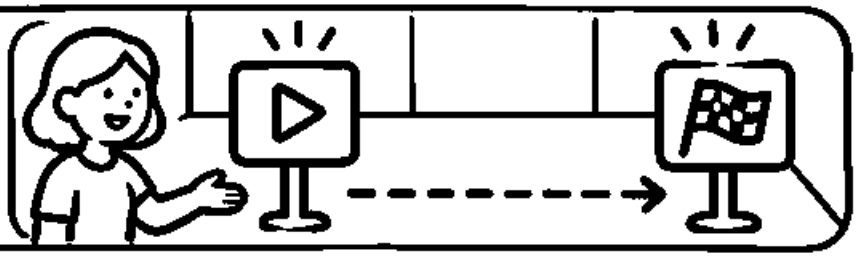

2 **Plan 4 min:** dziecko wskazuje cel i prowadzi palec po planie na kartce.

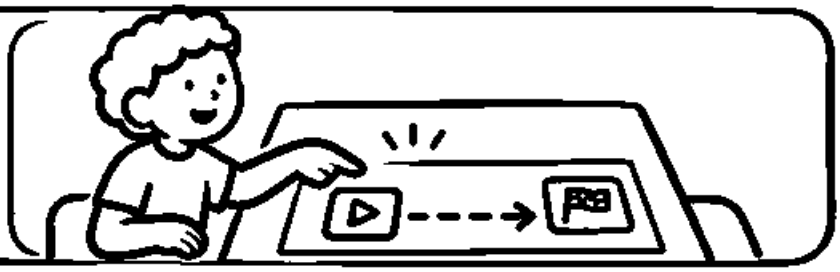

3 **Wykonanie 7 min:** dzieci przechodzą pojedynczo, pozostałe czekają poza trasą. Dorosły potwierdza wolne przejście.

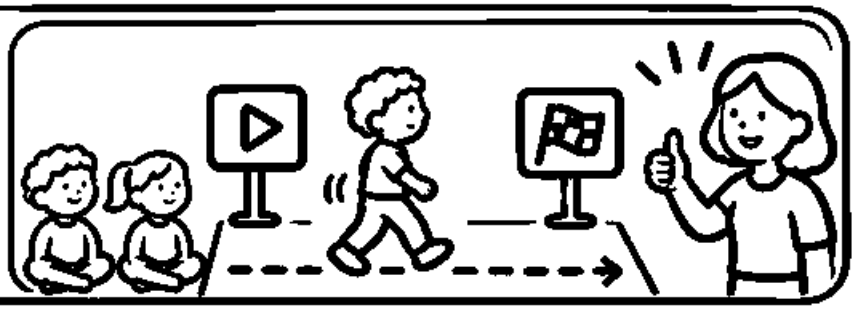

4 **Sprawdzenie 5 min:** po przejściu dziecko wskazuje na planie odwiedzony cel. Nie wymaga się zgodności skali planu z salą.

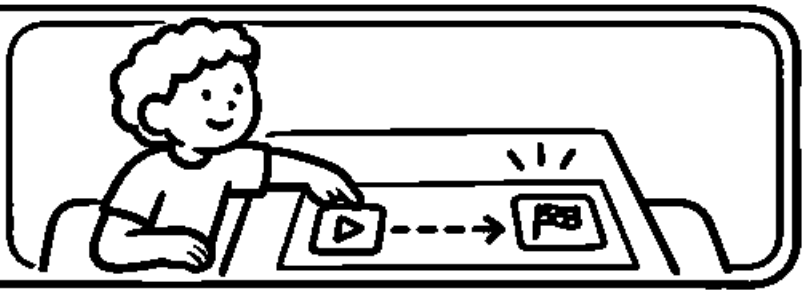

5 **Domknięcie 3 min:** usuń znaczniki wspólnie z dorosłym.

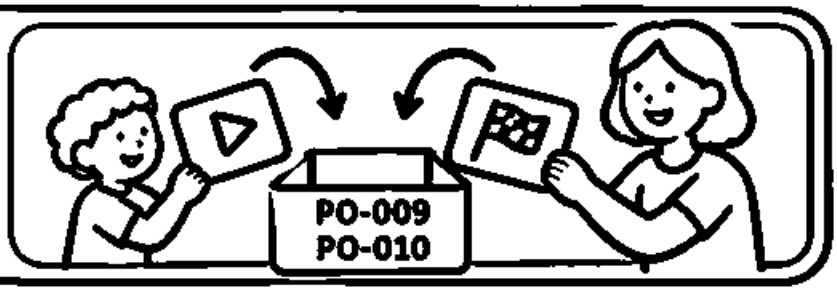

Dostosowanie: poprowadź duży klocek po planie zamiast przechodzić trasę. Sprawdź OB-008. Papierowe karty nie leżą luźno pod stopami.

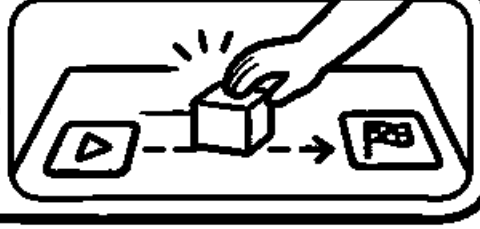

SC-009 • Najpierw sprawdzam przejście

Cel: odróżnienie wolnej drogi od zajętej i poczekanie na jej zwolnienie.

Przygotuj PO-011, szeroką trasę oraz miejsce oczekiwania.

Około 20 minut.

1 Powitanie 3 min: przypomnij, że nikt nie musi się spieszyć.

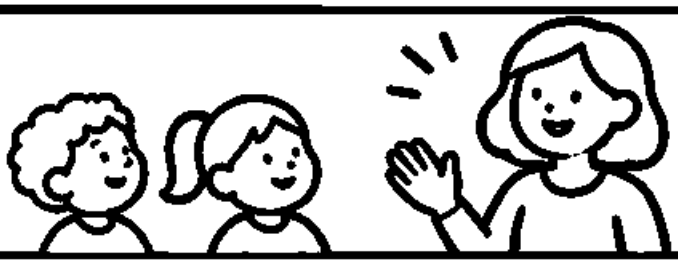

2 Pokaz 4 min: dorosły stoi poza trasą, wskazuje: droga zajęta, czekam. Po zwolnieniu mówi: droga wolna, ruszam.

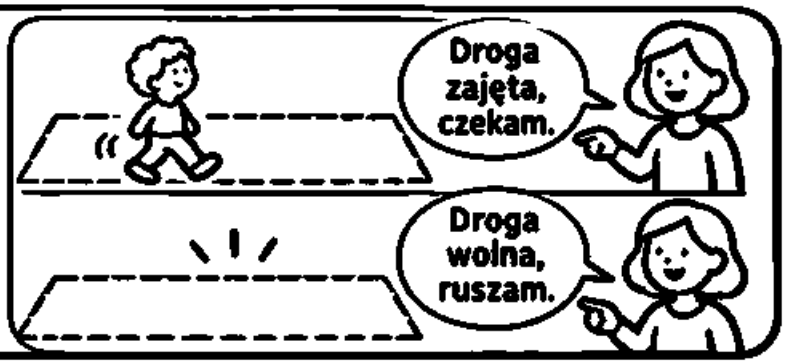

3 Próba 6 min: jedno dziecko przechodzi, kolejne obserwuje z miejsca oczekiwania. Dorosły potwierdza start.

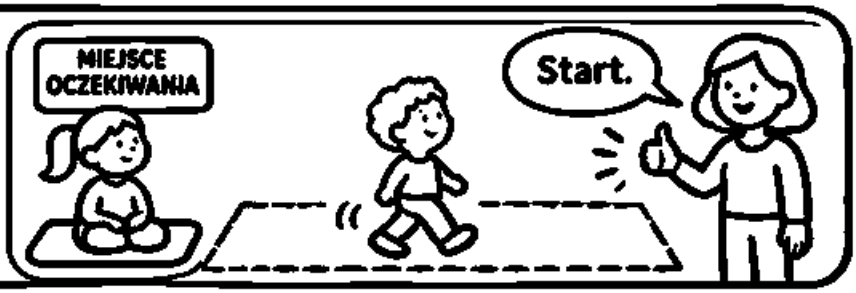

4 Zastosowanie 4 min: obserwator wybiera kartę wolne albo czekam, nie wydaje poleceń osobie na trasie.

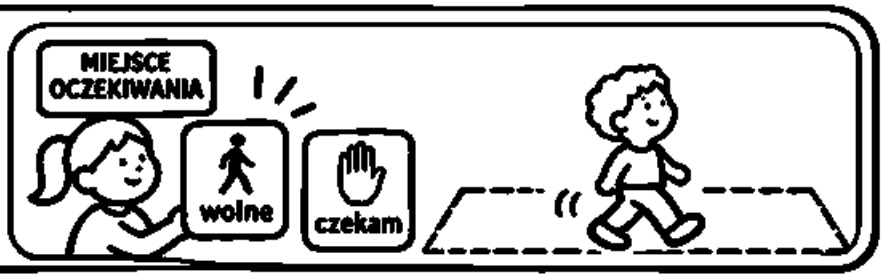

5 Zakończenie 3 min: zapytaj, co można zrobić podczas czekania.

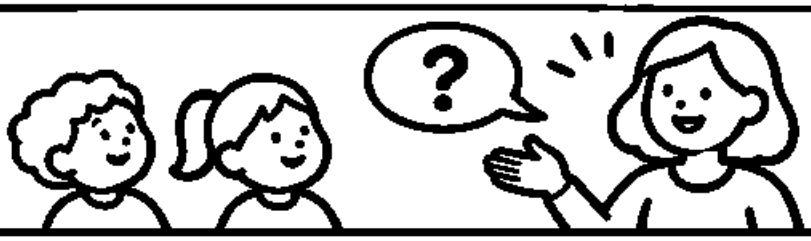

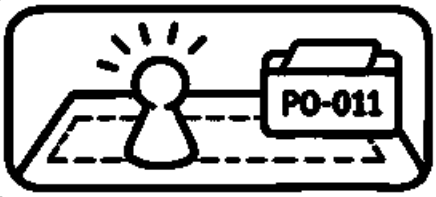

Dostosowanie: to samo zadanie z dużym pionkiem na stole. Sprawdź OB-009. Nie wprowadzaj celowego nagłego zablokowania drogi przed idącym dzieckiem.

SC-010 • Symbole mówią, co robić

Cel: nadanie trzem znakom jasnego znaczenia.

Przygotuj PO-012, PO-013 i PO-014.

Około 20 minut.

1 Wejście 3 min: przedstaw znak dłoni, stopy i pauzy.

2 Uzgodnienie 4 min: dłoń oznacza machnięcie, stopa – dotknięcie podłogi, pauza – odpoczynek. Zapis pozostaje widoczny.

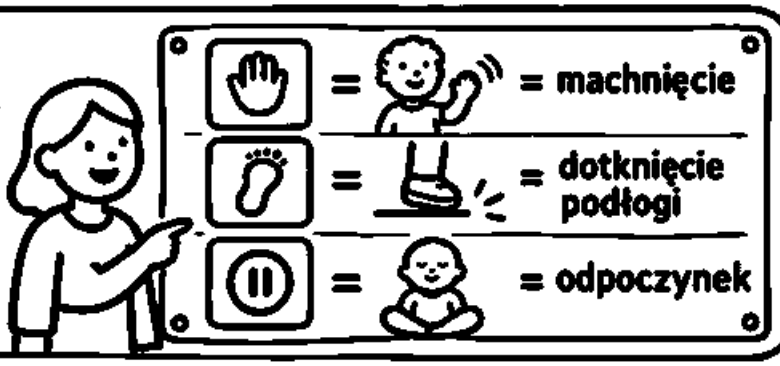

3 Odczyt 6 min: pokaż jedną kartę, poczekaj na odpowiedź. Dopiero potem pokaż następną.

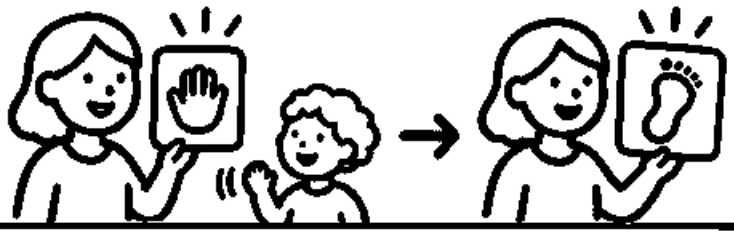

4 Zastosowanie 4 min: dziecko wybiera kartę dla grupy. Nauczyciel pomaga pokazać ją wyraźnie.

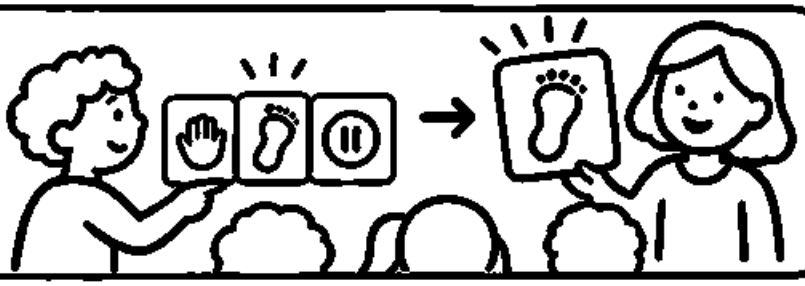

5 Zakończenie 3 min: dzieci wskazują znak odpoczynku.

Dostosowanie: stopę zastępuje dotknięcie kolana; zmienioną regułę oznacz na karcie, zamiast oczekiwać domyślania się. Sprawdź OB-010. Kolor jest ozdobą, nie jedynym nośnikiem znaczenia.

SC-011 • Układ zapisany przed ruchem

Cel: zaplanowanie oraz wykonanie trzyczęściowej instrukcji.

Przygotuj PO-015, PO-016 i znaki z SC-010.

Około 22 minut.

1 **Powrót 3 min:** odczytaj pojedyncze znaki.

2 **Planowanie 5 min:** dziecko układa trzy karty w polach od lewej do prawej. Dorosły nazywa kolejność.

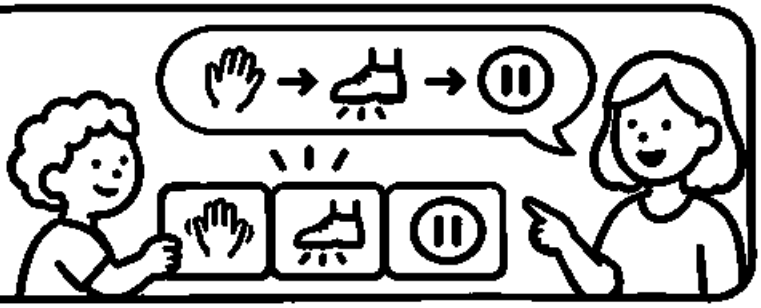

3 **Wykonanie 6 min:** wskazujący przesuwa wskaźnik po polach, grupa wykonuje tylko pokazany element.

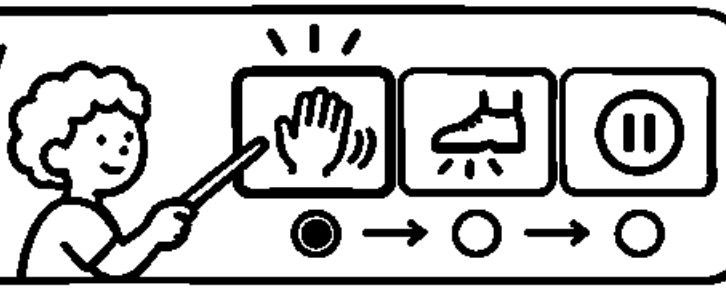

4 **Zmiana 5 min:** autor zamienia miejscami dwa znaki. Grupa sprawdza nową kolejność, nie przyspiesza.

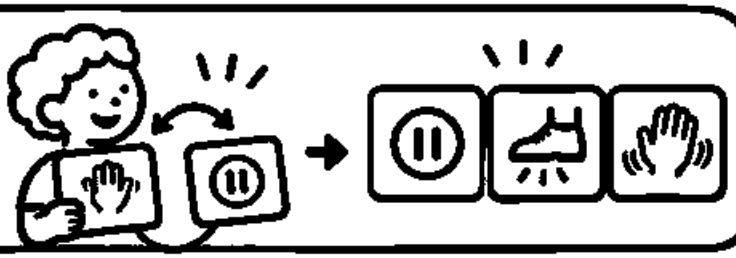

5 **Domknięcie 3 min:** porównajcie dwa zapisy.

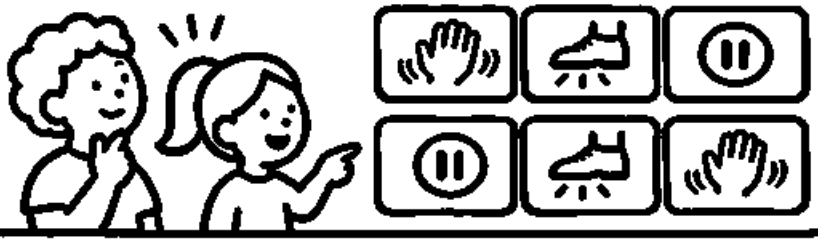

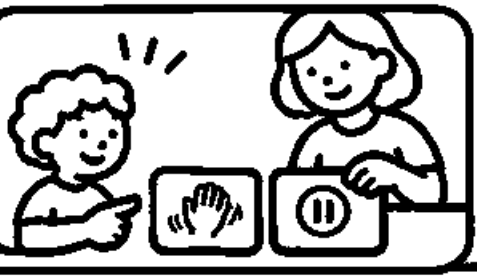

Dostosowanie: dwa pola; dziecko może wybrać znaki, a dorosły je układa. Obserwuj, czy trudność dotyczy odczytu znaku, kolejności czy samego ruchu; nie zapisuj jednego wspólnego niepowodzenia.

SC-012 • Poprawiamy instrukcję, nie dziecko

Cel: dostrzeżenie niejasnego zapisu i wspólne jego doprecyzowanie.

PO-017–PO-020

Przygotuj PO-017–PO-020.

Około 22 minut.

1. **Wejście 3 min:** pokaż pustą kartę i wyjaśnij, że nie wiadomo, co oznacza.

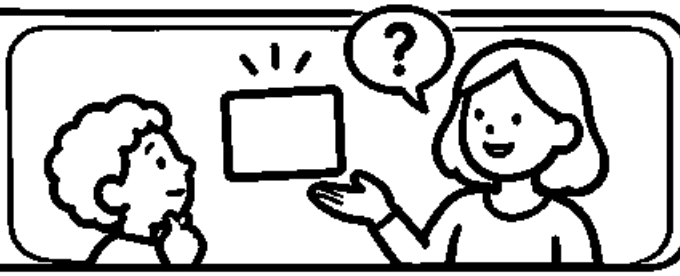

2. **Badanie 5 min:** porównaj dwie instrukcje: sam znak dłoni oraz znak dłoni z ustalonym gestem machania. Zapytaj, którą łatwiej odczytać.

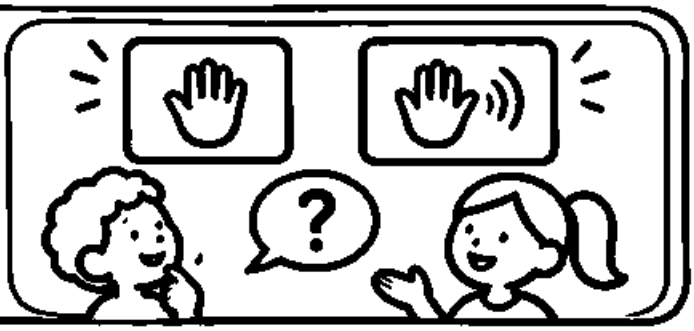

3. **Tworzenie 6 min:** grupa wybiera znaczenie pustego znaku. Nauczyciel zapisuje krótki opis i rysuje przykład.

4. **Próba 5 min:** druga para odczytuje gotową instrukcję. Autor może doprecyzować zapis po pytaniu.

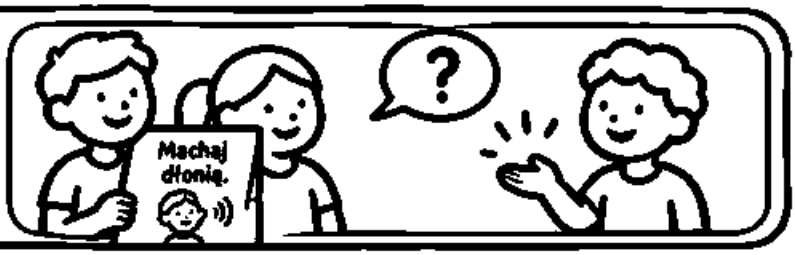

5. **Zakończenie 3 min:** podkreśl, że pytanie o znaczenie pomaga współpracy.

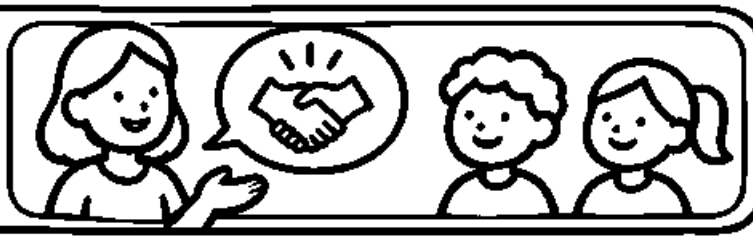

Dostosowanie: dorosły przedstawia dwie możliwe interpretacje obrazkami. Bez poprawiania dłoni dziecka dotykiem. Zapisz dosłownie pytanie, które pomogło wyjaśnić instrukcję.

„Co oznacza ten znak?”

SC-013 • Skąd bierze się szelest

Cel: porównać źródła szelestu, nie ich głośność.

Przygotuj kartkę, czystą tkaninę i pustą papierową torbę bez uchwytów.

Około 20 minut.

1 **Wejście 3 min:** dzieci oglądają przedmioty.

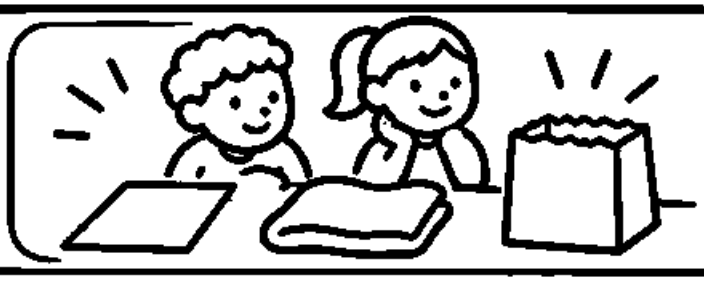

2 **Pokaz 4 min:** dorosły delikatnie porusza każdym osobno.

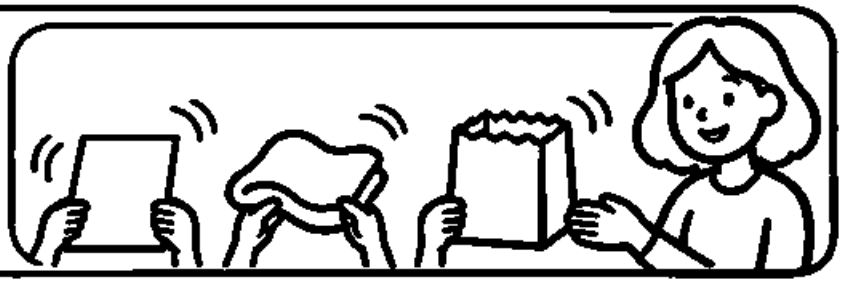

3 **Badanie 6 min:** w małych grupach dzieci wybierają przedmiot i jeden bezpieczny sposób wydobycia dźwięku; pozostali słuchają.

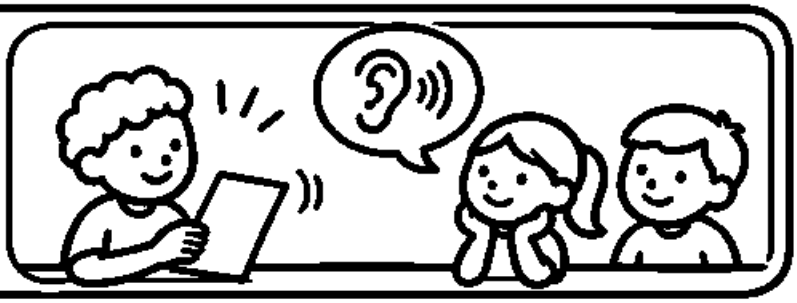

4 **Zastosowanie 4 min:** nauczyciel odtwarza jeden dźwięk poza bezpośrednim widokiem, a dzieci wskazują przedmiot po zakończeniu.

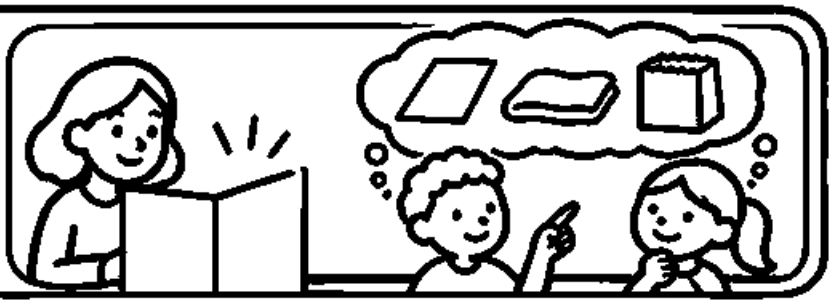

5 **Domknięcie 3 min:** każdy może wybrać przyjemniejsze brzmienie albo ciszę.

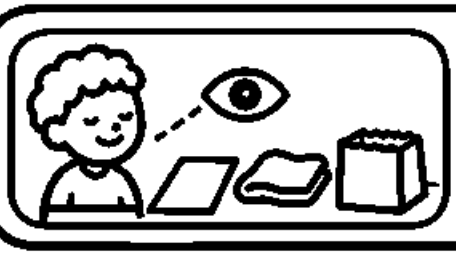

Dostosowanie: obserwowanie bez dotykania materiału; przedmiot blisko dorosłego. Obserwuj, czy wybór dotyczy barwy, czy wyłącznie głośności. Nie wkładaj torby na głowę i nie używaj folii.

SC-014 • Jesienny krajobraz dźwiękowy

Cel: rozmieścić różne brzmienia w jednej wspólnej kompozycji.

Materiały: kartki, tkanina, trzy symbole: drzewa, wiatr, kroki.

Około 22 minuty.

1 **Wejście 3 min:** nazwij trzy odgłosy jesiennego spaceru.

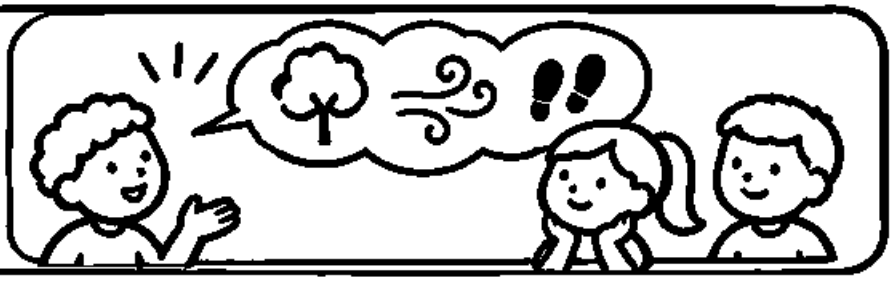

2 **Projekt 5 min:** grupa ustala, że kartka oznacza liście, tkanina wiatr, delikatne dotknięcie kolan kroki.

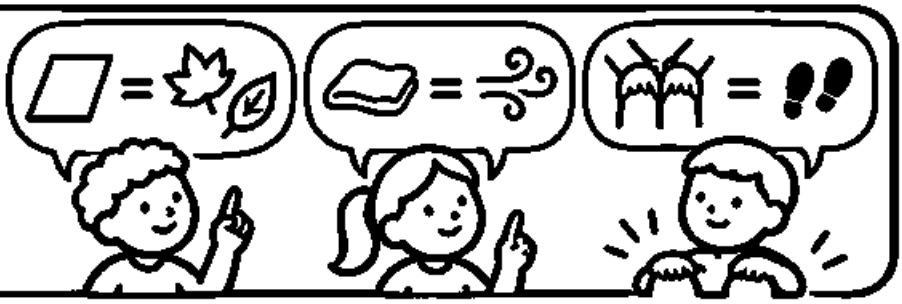

3 **Próba 6 min:** zespoły wchodzą kolejno po wskazaniu symbolu; każda część trwa krótko.

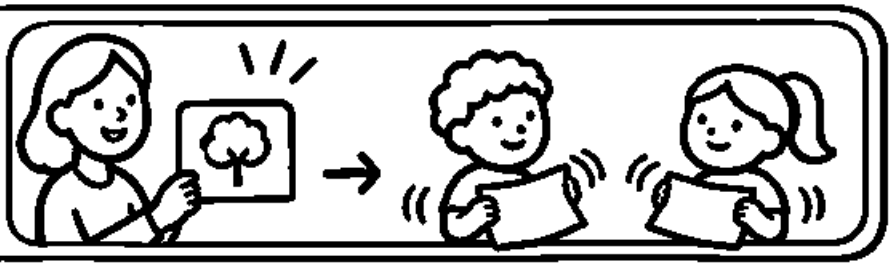

4 **Kompozycja 5 min:** dorosły zmienia kolejność symboli, zachowując rozdzielone wejścia.

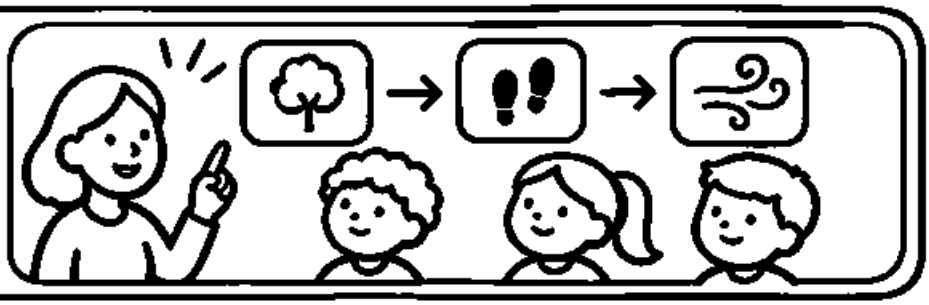

5 **Zakończenie 3 min:** porównajcie, co zmieniła kolejność.

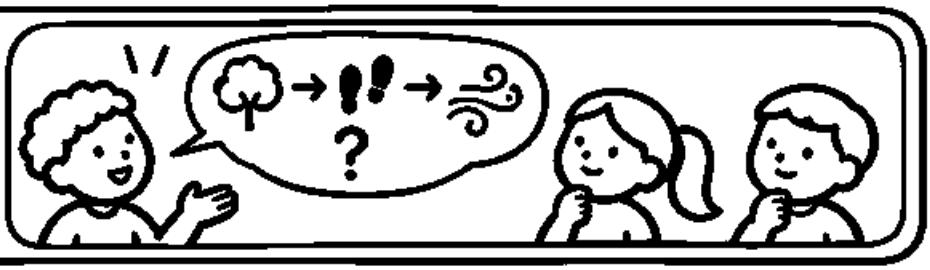

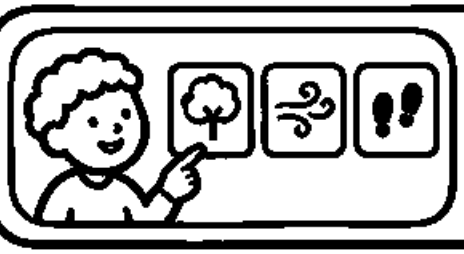

Dostosowanie: dziecko wskazuje symbol zamiast grać. Obserwuj rozpoznawanie własnego wejścia oraz możliwość pozostania w ciszy. Nie nakładaj trzech głośnych dźwięków dla efektu burzy.

SC-015 • Opowieść z przerwą na słuchanie

Cel: włączyć dźwięk w odpowiednim miejscu autorskiej historii.

Materiały: kartka dla każdego zespołu, duży symbol ucha.

Około 20 minut.

1 Wejście 3 min: ustal znak słuchania.

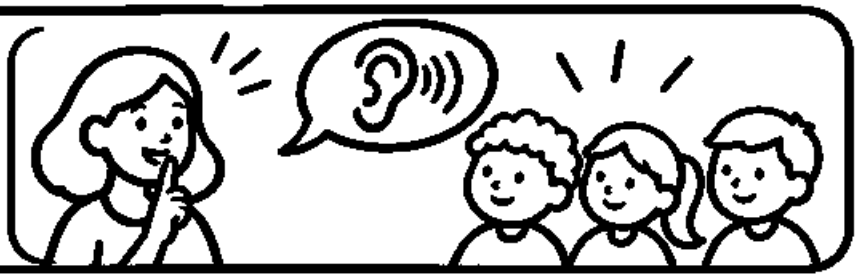

2 Opowieść 4 min:

„Idziemy alejką. Liść opada. Wiatr porusza gałęzią. Zatrzymujemy się przy ławce." Przy każdym zdaniu dorosły wskazuje jedną grupę.

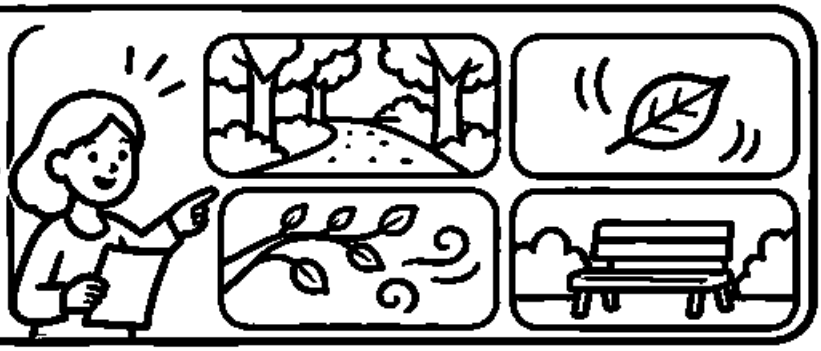

3 Próba 6 min: dzieci wybierają gest lub szelest pasujący do swojego zdania.

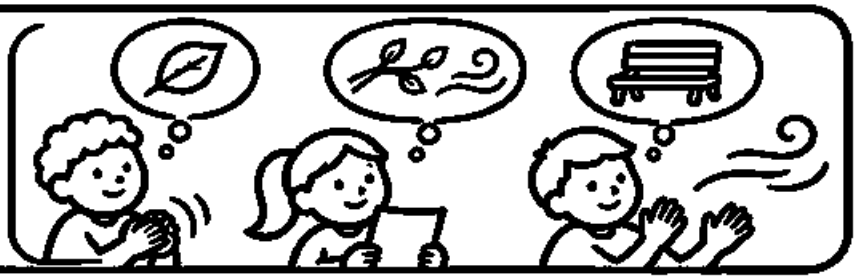

4 Wykonanie 4 min: czytaj historię z wyraźnymi przerwami, nie równocześnie z odpowiedziami.

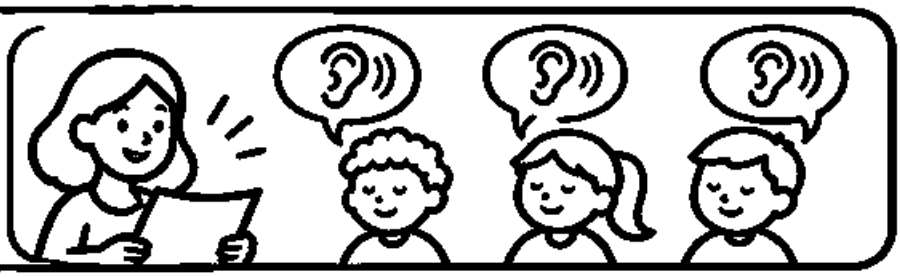

5 Finał 3 min: wszystkie materiały odpoczywają na kolanach.

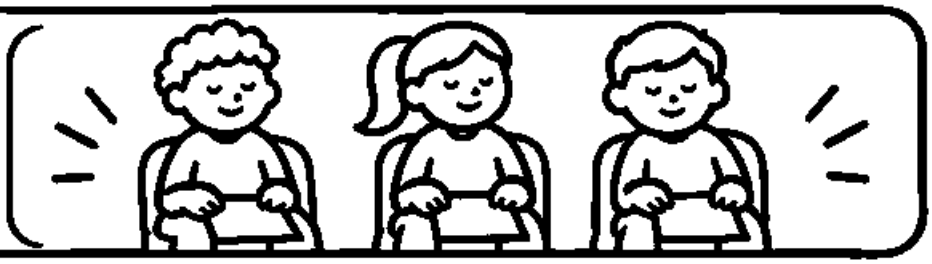

Dostosowanie: jedna odpowiedź w całej historii. Obserwuj, czy pauza pozwala usłyszeć zakończenie poprzedniego działania. Nie przyspieszaj czytania, aby zmieścić więcej efektów.

SC-016 • Kiedy tempo naprawdę się zmienia

Cel: rozpoznać zmianę tempa przy niezmiennej głośności.

Materiały: jeden bębenek, dwa duże symbole prędkości.

Około 20 minut.

1 **Wejście 3 min:** przypomnij równy puls.

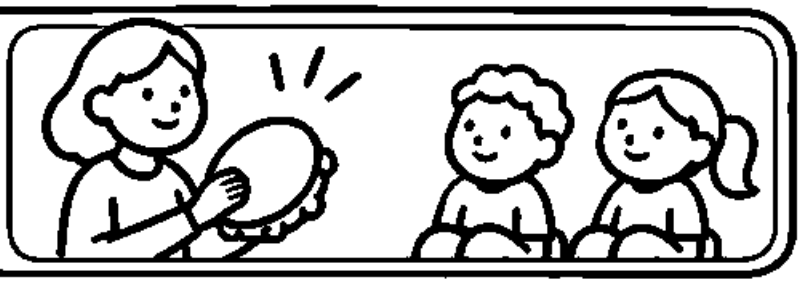

2 **Słuchanie 4 min:** zagraj wolno, potem umiarkowanie szybko, równie delikatnie.

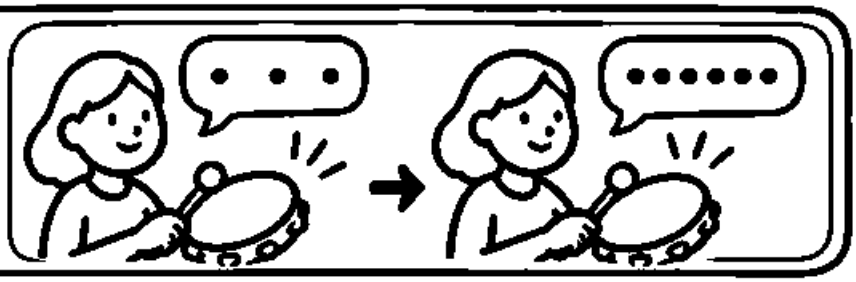

3 **Odpowiedź 6 min:** dzieci przesuwają dłonie po udach zgodnie z tempem.

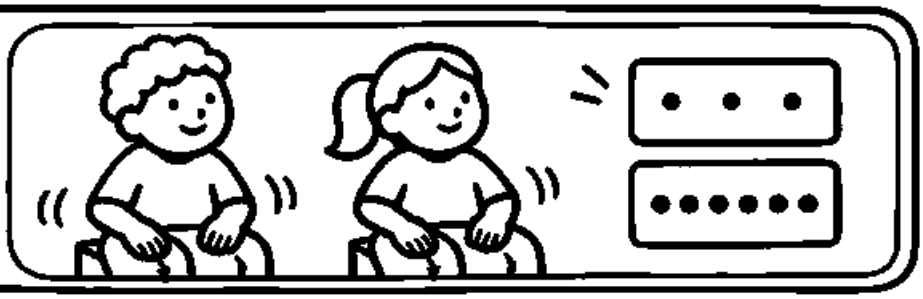

4 **Zastosowanie 4 min:** po fragmentach wskazują symbol pasujący do ostatniego tempa.

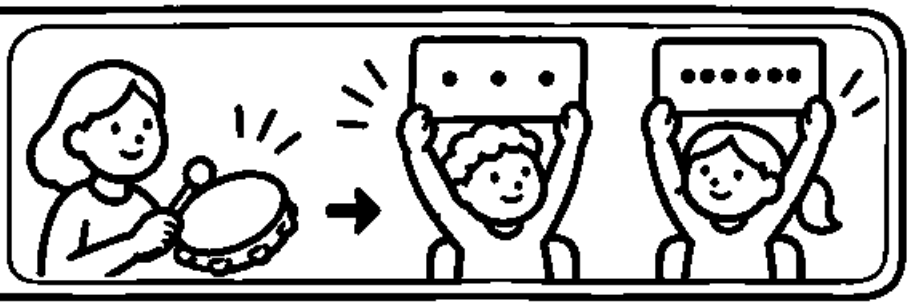

5 **Domknięcie 3 min:** wróć do wolnego pulsu i zakończ jednym znakiem.

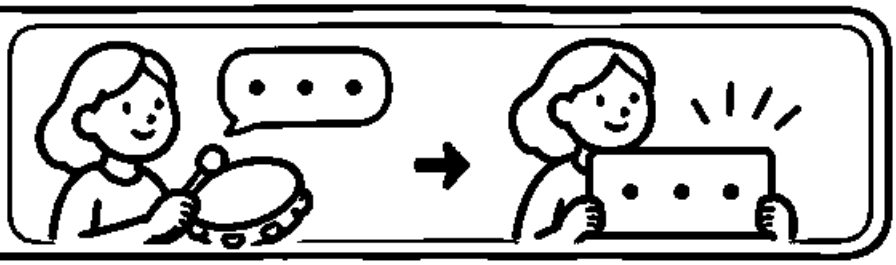

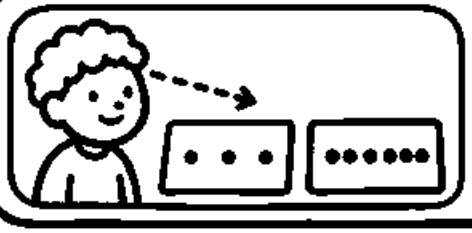

Dostosowanie: rozpoznawanie symbolu bez wykonywania ruchu. Obserwuj, czy zmiana następuje po usłyszeniu, a nie po spojrzeniu na kartę. Unikaj bardzo szybkich ciągów, które uniemożliwiają kontrolowany ruch.

SC-017 • Wybieramy tempo dla zadania

Cel: sprawdzić, jakie tempo pozwala wykonać działanie czytelnie.

Materiały: cztery duże klocki, cztery pola, klaśnięcia dorosłego.

Około 22 minuty.

1. **Wejście 3 min:** przypomnij jedno działanie na impuls.

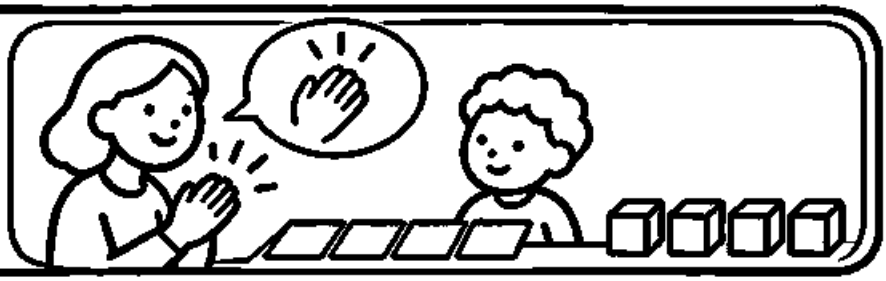

2. **Próba 5 min:** nauczyciel proponuje wolny puls, dziecko przesuwa klocki.

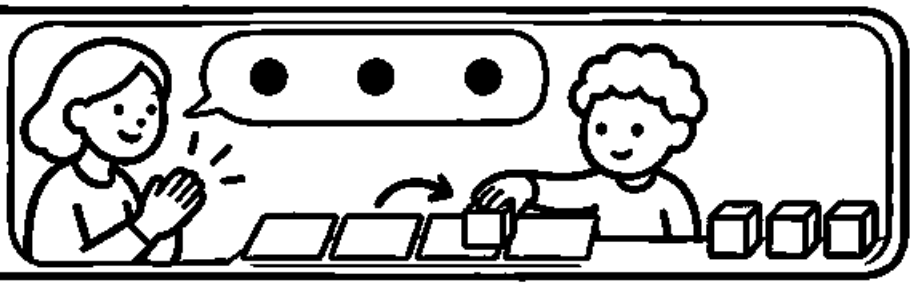

3. **Druga próba 5 min:** puls jest nieco szybszy.

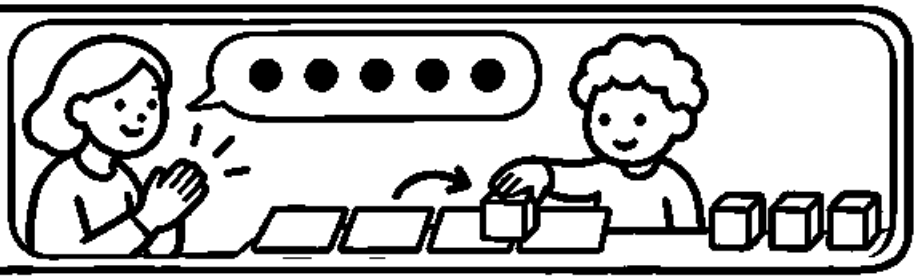

4. **Decyzja 6 min:** dziecko wskazuje, przy którym tempie było wygodniej; dorosły prowadzi trzecią próbę zgodnie z wyborem.

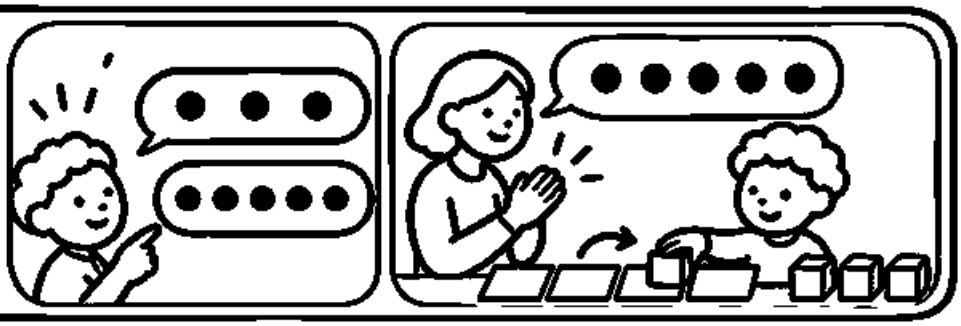

5. **Zakończenie 3 min:** zapisz wybór symbolami, bez określeń lepszy lub gorszy.

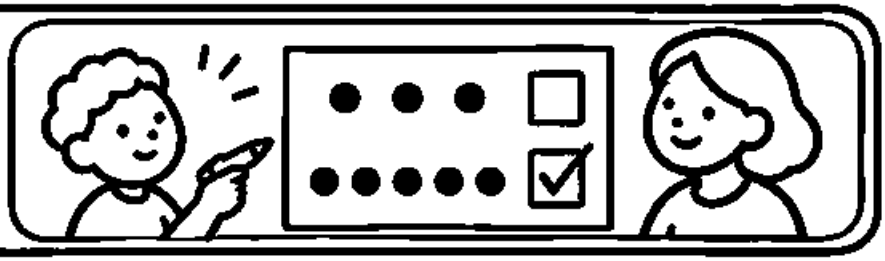

Dostosowanie: wskazywanie pól zamiast przesuwania. Obserwuj komfort i czytelność pojedynczego działania. Nie wybieraj tempa celowo za trudnego, by pokazać błąd.

SC-018 • Dyrygent zmienia tempo

Cel: prowadzić krótki puls dla małej grupy.

Materiały: tablica czterech pól i znak końca.

Około 20 minut.

1 **Powitanie 3 min:** przypomnij wspólny start.

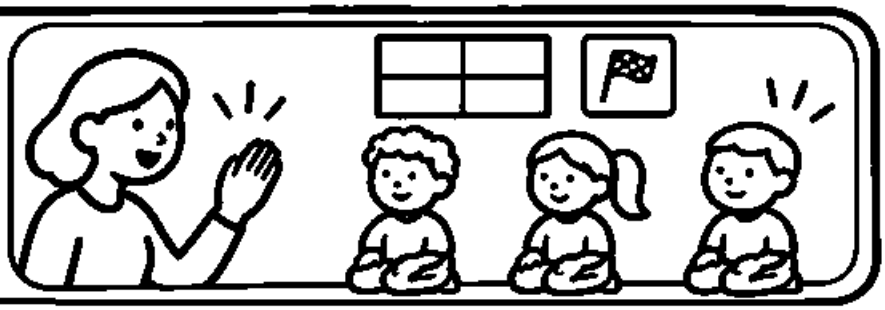

2 **Model 4 min:** dorosły pokazuje cztery wolne ruchy dłoni, potem cztery umiarkowane.

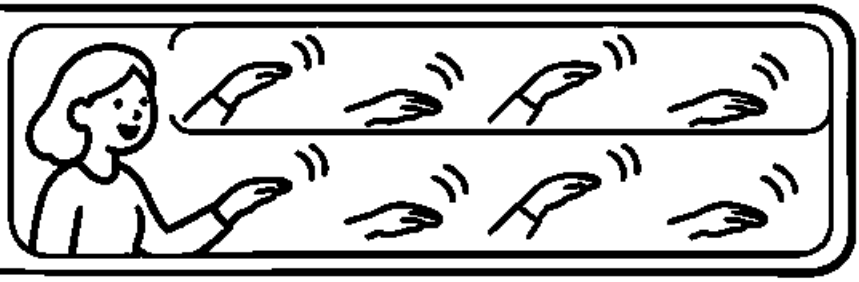

3 **Prowadzenie 6 min:** chętne dziecko wybiera jedno tempo i prowadzi cztery impulsy, grupa odpowiada dotknięciami kolan.

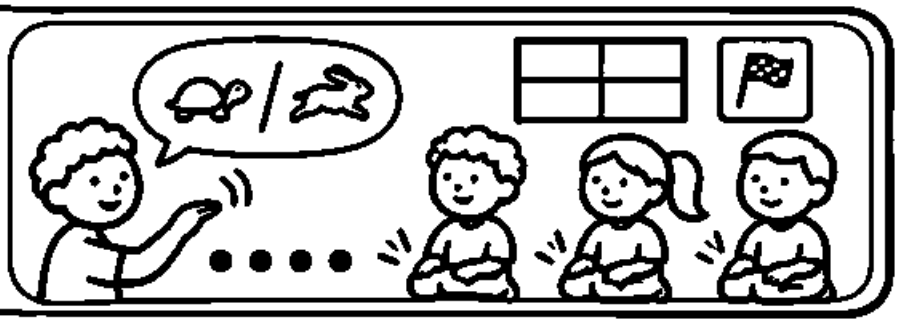

4 **Zastosowanie 4 min:** lider może zmienić tempo dopiero między dwiema czteroczęściowymi frazami.

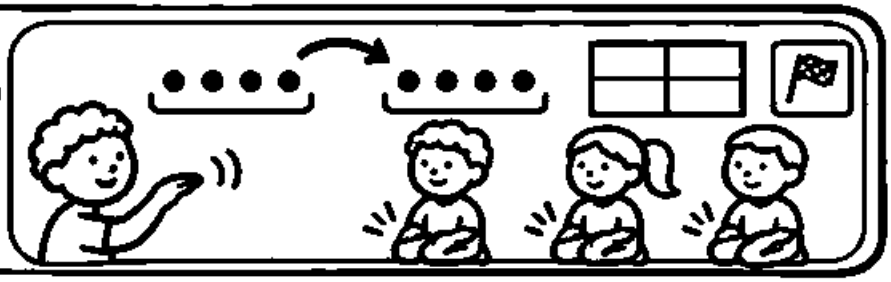

5 **Zakończenie 3 min:** grupa wskazuje, czy sygnał końca był widoczny.

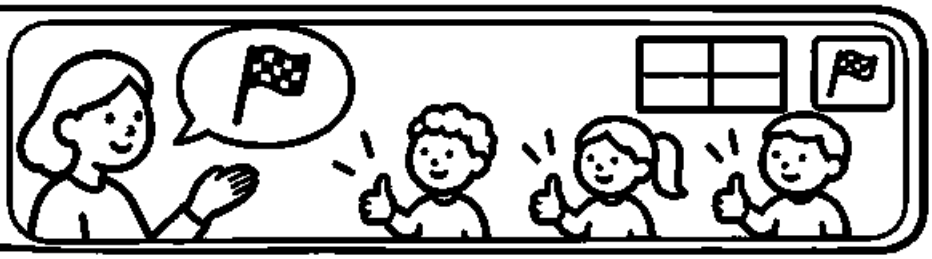

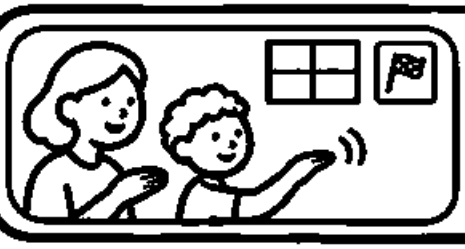

Dostosowanie: dorosły prowadzi obok dziecka, bez chwytania jego ręki. Obserwuj stabilność sygnału oraz czytelne przekazanie roli. Nie wymagaj prowadzenia od osoby, która woli obserwować.

SC-019 • Każdy instrument ma swój głos

Cel: rozpoznać trzy kontrastujące barwy.

Materiały: bębenek, drewniany klocek perkusyjny i grzechotka z trwale zamkniętym wypełnieniem, ich ilustracje.

Około 20 minut.

1. **Wejście 3 min:** obejrzyj instrumenty.

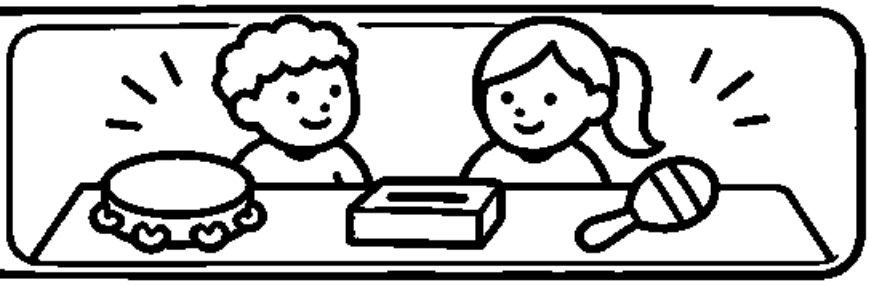

2. **Pokaz 4 min:** nauczyciel gra na każdym krótko i delikatnie.

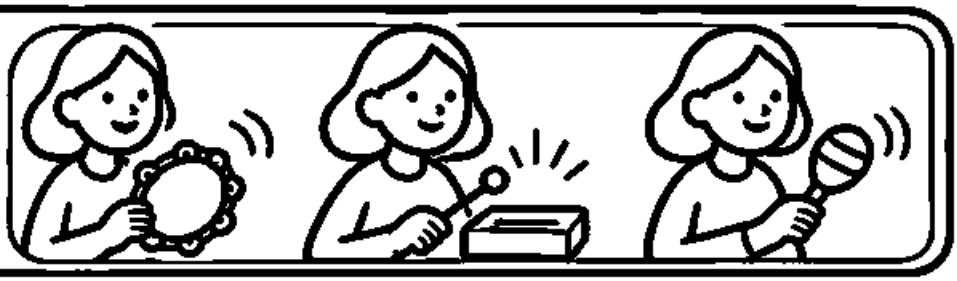

3. **Rozpoznawanie 6 min:** instrumenty pozostają za niską osłoną, twarz nauczyciela widoczna; po dźwięku dzieci wskazują obrazek.

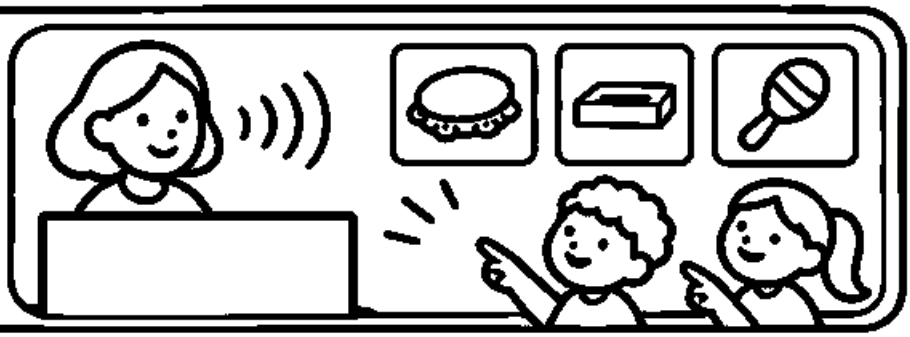

4. **Zastosowanie 4 min:** dziecko wybiera obrazek i prosi dorosłego o brzmienie.

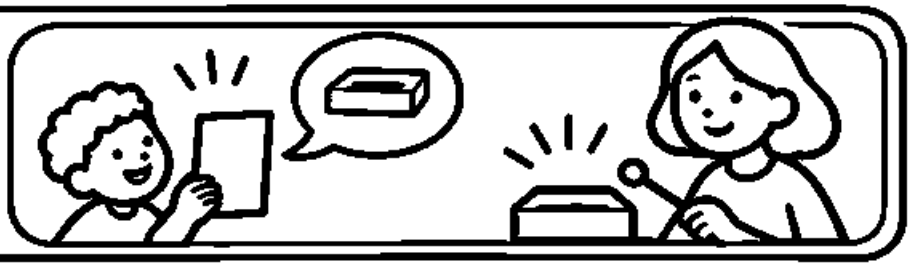

5. **Koniec 3 min:** wybierz jedno brzmienie do pożegnania.

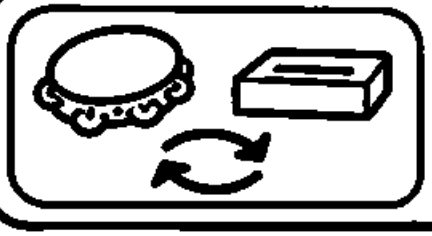

Dostosowanie: dwa instrumenty; możliwość ponownego odsłuchu. Obserwuj, czy rozpoznanie pozostaje możliwe przy podobnej głośności. Nie ukrywaj źródeł za plecami dzieci i nie zaskakuj nagłym głośnym dźwiękiem.

SC-020 • Wchodzę po swoim brzmieniu

Cel: przyporządkować barwie ustalone działanie, bez zapisu obrazkowego w chwili wejścia.

Materiały: dwa instrumenty o odmiennym brzmieniu.

Około 20 minut.

1 Wejście 3 min: odsłuchaj oba.

2 Uzgodnienie 4 min: bębenek oznacza ruch dłoni, drewienko dotknięcie kolan.

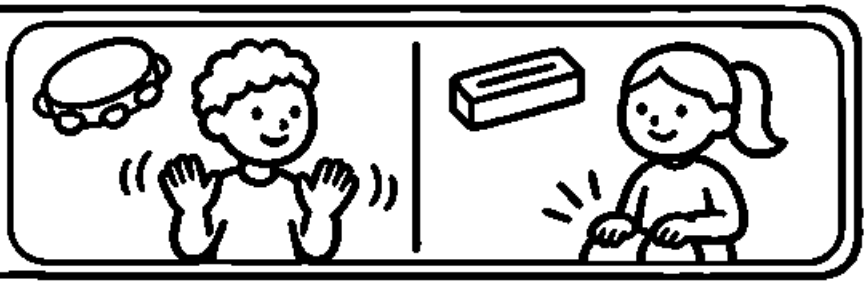

3 Próba 6 min: nauczyciel gra pojedyncze krótkie sygnały, czeka na reakcję, nie miesza ich w szybki ciąg.

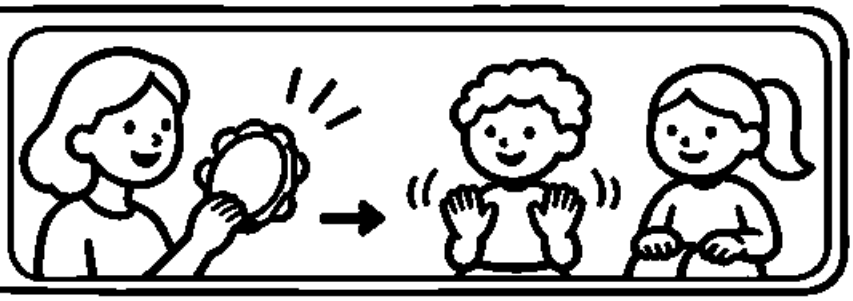

4 Zastosowanie 4 min: dwa zespoły otrzymują po jednym brzmieniu i odpowiadają tylko na nie.

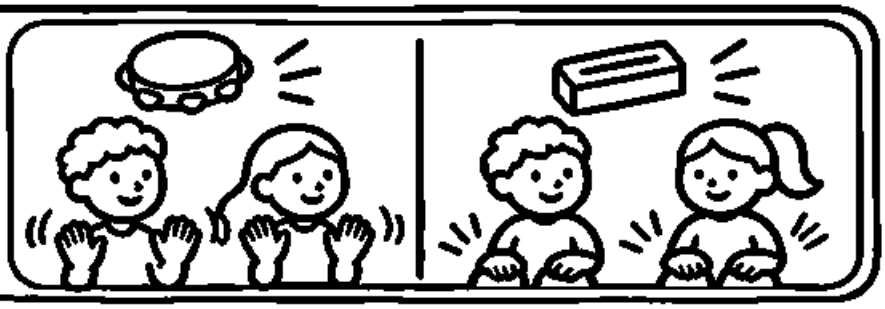

5 Domknięcie 3 min: wspólna cisza po znaku końca.

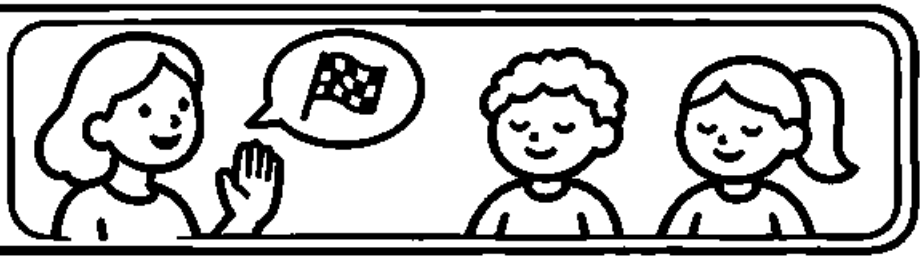

Dostosowanie: obrazki pozostają widoczne jako podpowiedź, dopóki są potrzebne. Obserwuj, czy dziecko rozróżnia dźwięki i pamięta regułę; zapisuj te kwestie oddzielnie. Nie oceniaj czasu reakcji jako sprawności muzycznej.

SC-021 • Instrumentalne pytanie i odpowiedź

Cel: stworzyć dialog dwóch różnych brzmień.

Materiały: dwa bezpieczne instrumenty, znak kolejności.

Około 22 minuty.

1. **Powitanie 3 min:** ustal, kto pyta, a kto odpowiada.

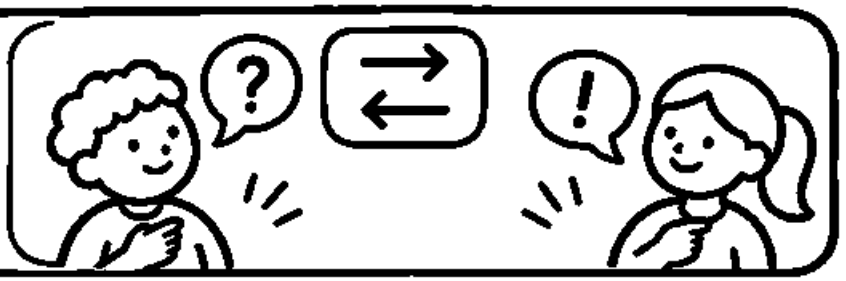

2. **Model 4 min:** nauczyciel gra krótki wzór na bębenku, pomocnik odpowiada innym wzorem na drewienku.

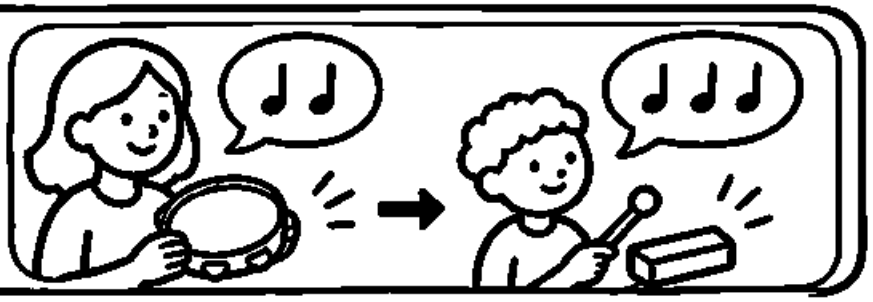

3. **Próba 6 min:** pary grają po jednej wypowiedzi, instrumenty trzymają nisko.

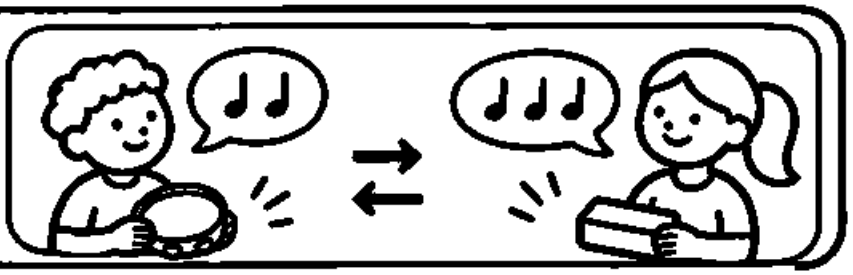

4. **Zastosowanie 6 min:** para ustala wspólny znak zakończenia dialogu; słuchacze rozpoznają, kiedy jest koniec.

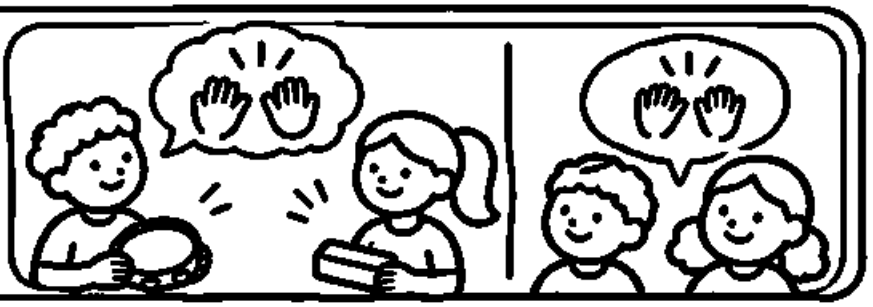

5. **Domknięcie 3 min:** odłóż instrumenty pojedynczo.

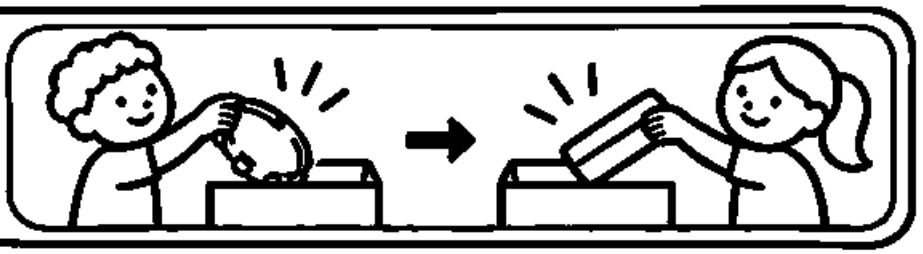

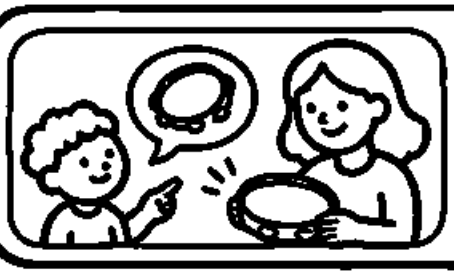

Dostosowanie: pytanie i odpowiedź mogą być pojedynczym dźwiękiem; dorosły obsługuje instrument na wskazanie dziecka. Obserwuj rozdzielenie tur, nie podobieństwo obu wzorów. Każde narzędzie obejrzyj przed rozdaniem.

SC-022 • Dźwięk trwa, gest trwa

Cel: odróżnić czas trwania dźwięku od rozmiaru ruchu.

Materiały: głos nauczyciela, krótka kreska i długa kreska na kartach.

Około 18 minut.

1 **Wejście 3 min:** wybierz wygodną pozycję.

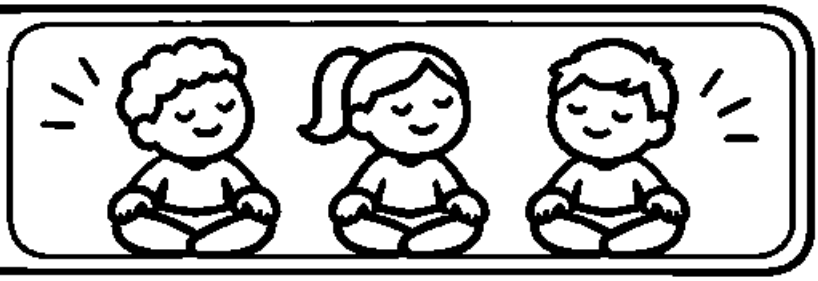

2 **Pokaz 4 min:** dorosły nuci krótko albo dłużej na jednym wygodnym wydechu; dzieci słuchają, nie muszą śpiewać.

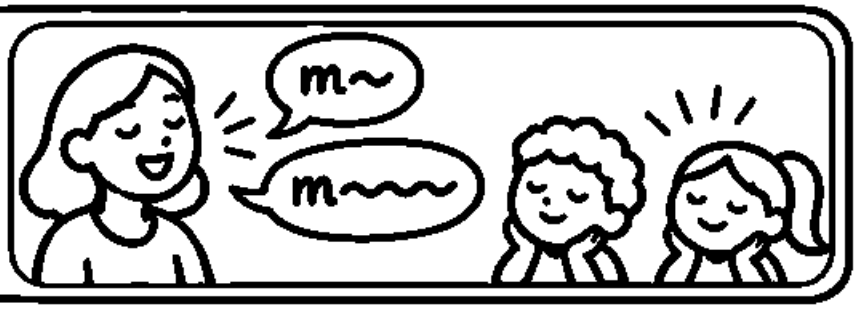

3 **Próba 5 min:** dziecko przesuwa palec po krótkiej lub długiej kresce podczas odpowiedniego dźwięku.

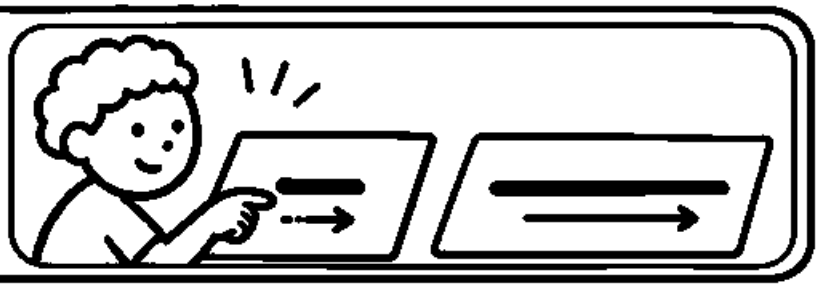

4 **Zastosowanie 3 min:** wybiera kreskę, a dorosły realizuje jej długość.

5 **Koniec 3 min:** dłonie wracają na kolana.

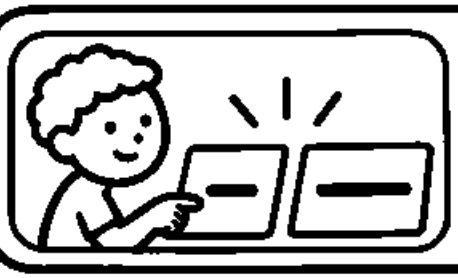

Dostosowanie: wystarczy wskazać kreskę po usłyszeniu. Obserwuj długość działania, a nie jego amplitudę. Nie wymagaj przedłużania oddechu, wstrzymywania powietrza ani rywalizacji w długości nucenia.

SC-023 • Zapis długości bez nut

Cel: ułożyć i odczytać sekwencję krótkich i dłuższych dźwięków.

Materiały: dwie krótkie i dwie długie karty-kreski.

Około 20 minut.

1. **Powitanie 3 min:** przypomnij znaczenie długości kreski.

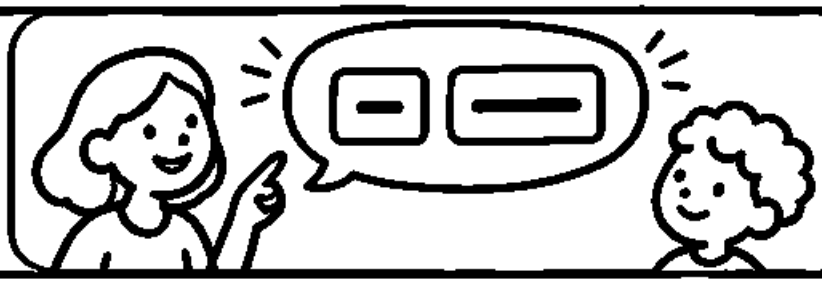

2. **Układanie 5 min:** dziecko wybiera trzy karty i układa je od lewej.

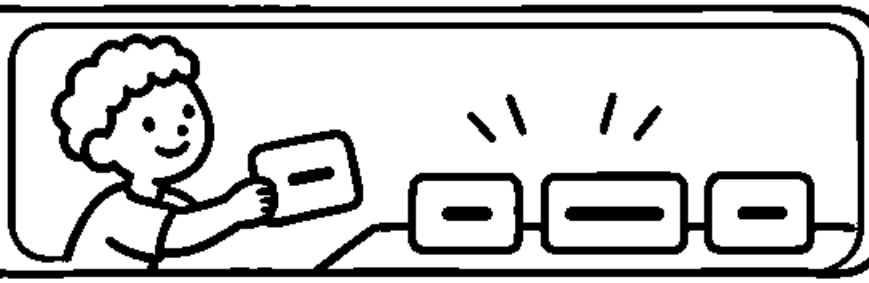

3. **Odczyt 5 min:** nauczyciel pokazuje każdą kartę i nuci odpowiednią długość, robiąc przerwę między elementami.

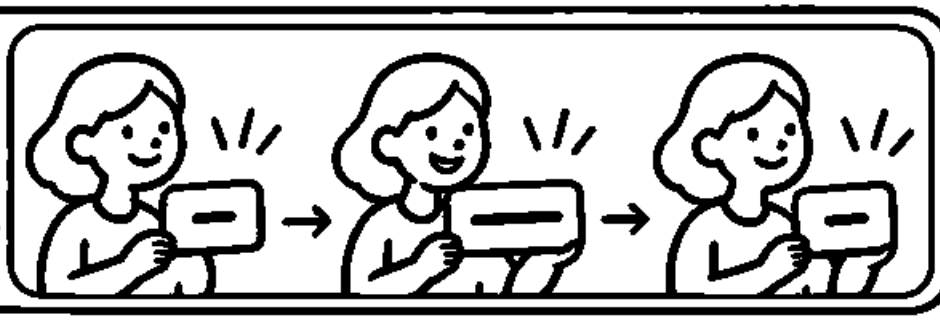

4. **Sprawdzenie 4 min:** autor wskazuje, czy odczyt zgadza się z zapisem.

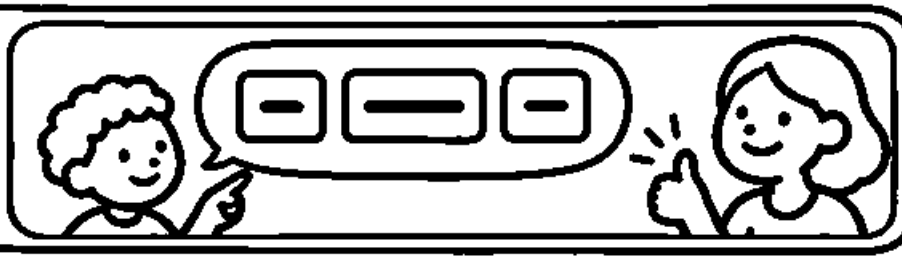

5. **Domknięcie 3 min:** zachowaj jeden zapis do następnego spotkania.

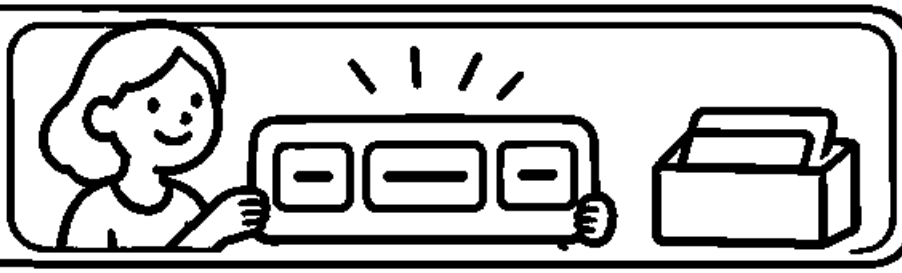

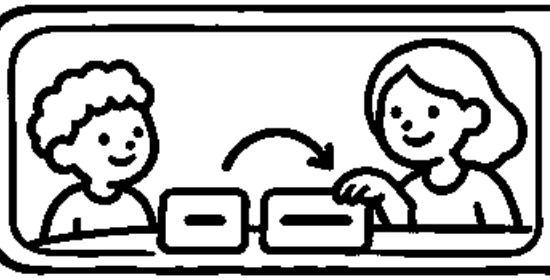

Dostosowanie: dwie karty; nauczyciel przekłada je na prośbę dziecka. Obserwuj zgodność zapisu i odczytu. Nie przedstawiaj umownych kresek jako standardowej notacji muzycznej.

SC-024 • Fraza z kontrastem

Cel: połączyć dwa krótkie i jeden dłuższy gest w czytelną całość.

Materiały: zapis z SC-023 ułożony z dwóch krótkich kresek i jednej długiej, bez dodatkowych rekwizytów.

Około 20 minut.

1. **Wejście 3 min:** odczytaj zapis dźwiękiem.

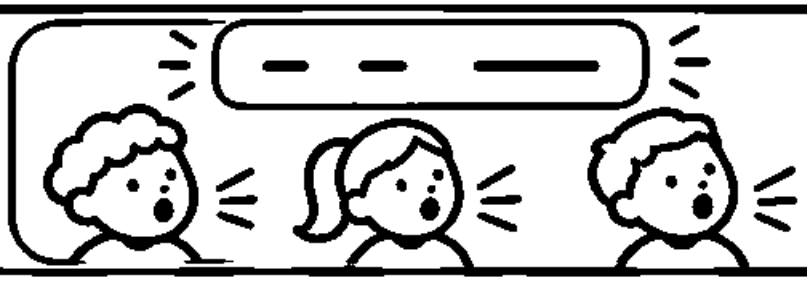

2. **Projekt 4 min:** dzieci proponują mały gest dla krótkiej kreski i powolny gest dla długiej.

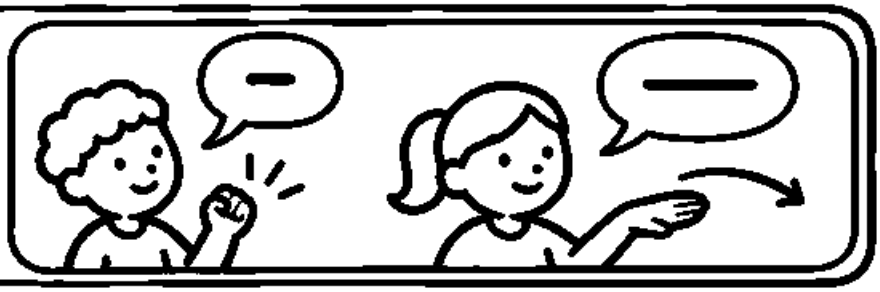

3. **Próba 6 min:** grupa wykonuje ustaloną kolejność, kończąc po ostatnim geście.

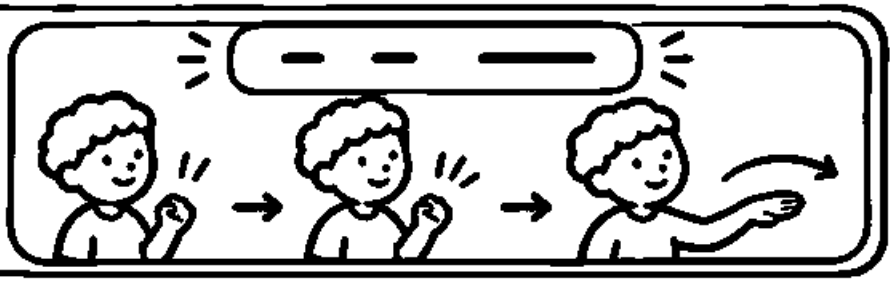

4. **Zastosowanie 4 min:** druga grupa interpretuje ten sam zapis inaczej, zachowując długości.

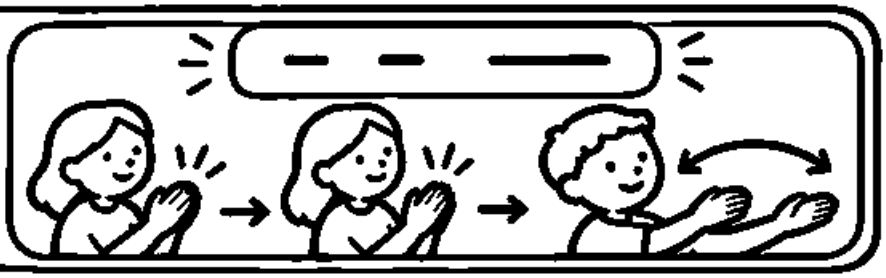

5. **Zakończenie 3 min:** wskażcie, co było wspólne mimo różnych gestów.

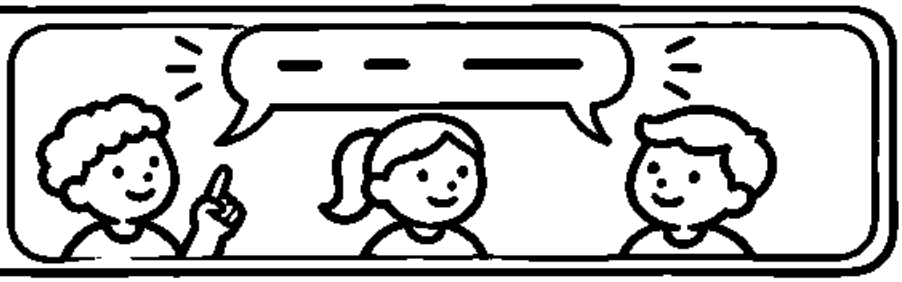

Dostosowanie: gesty jedną dłonią na stole. Obserwuj czas trwania, nie identyczność ruchów. Nie poprawiaj wyborów przez kopiowanie jednego wzorca, jeśli zachowują regułę.

SC-025 • Cicho i trochę głośniej

Cel: rozpoznać dwa komfortowe natężenia tego samego źródła.

Materiały: jeden bębenek i dwie karty wielkości fali.

Około 18 minut.

1 **Wejście 3 min:** uzgodnij sygnał, że dźwięk jest nieprzyjemny.

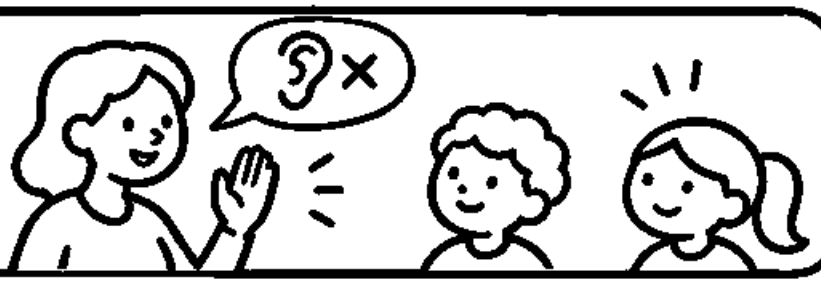

2 **Model 4 min:** zagraj delikatnie, potem odrobinę wyraźniej, bez zwiększania tempa.

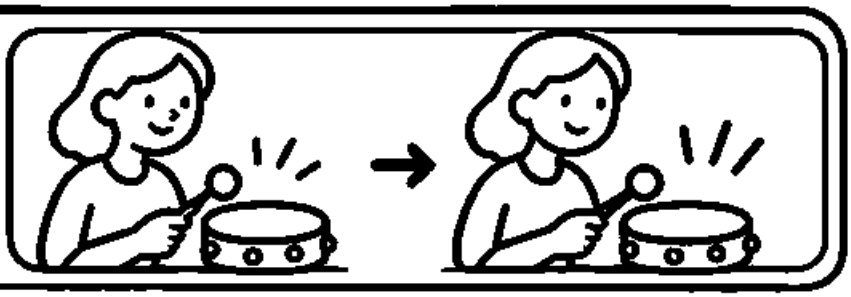

3 **Rozpoznanie 5 min:** dzieci wskazują małą lub większą falę po zakończeniu przykładu.

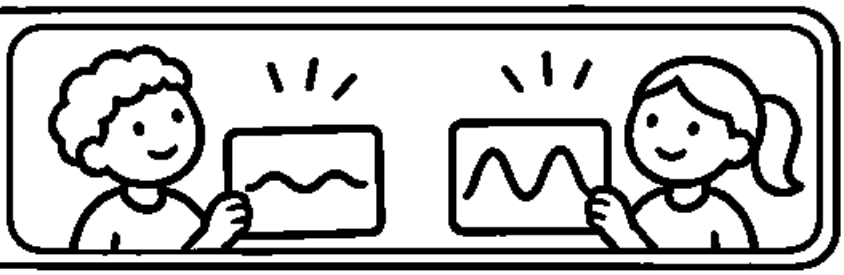

4 **Zastosowanie 3 min:** wybierają komfortowy poziom dla grupowego pożegnania.

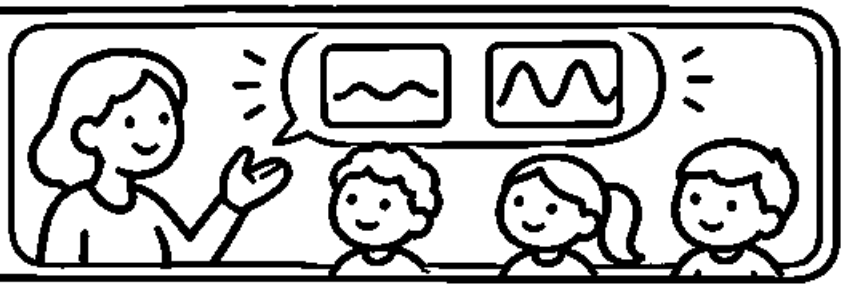

5 **Domknięcie 3 min:** cicha przerwa.

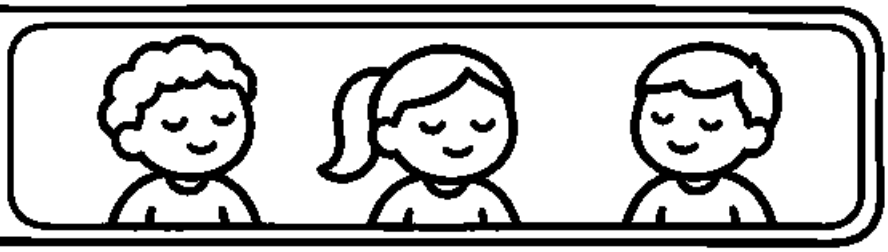

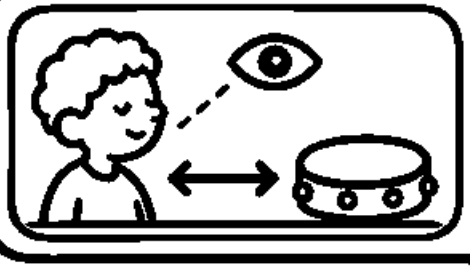

Dostosowanie: dziecko może zwiększyć odległość od instrumentu albo obserwować bez słuchania dalszych prób. Obserwuj preferencje i warunki akustyczne. Nie zakładaj, że większa głośność jest potrzebna, aby dzieci słuchały uważniej.

SC-026 • Głośność nie przyspiesza pulsu

Cel: zachować tempo gestu przy zmianie natężenia dźwięku.

Materiały: bębenek, cztery równe kropki.

Około 20 minut.

1 **Wejście 3 min:** pokaż cztery równe miejsca w czasie.

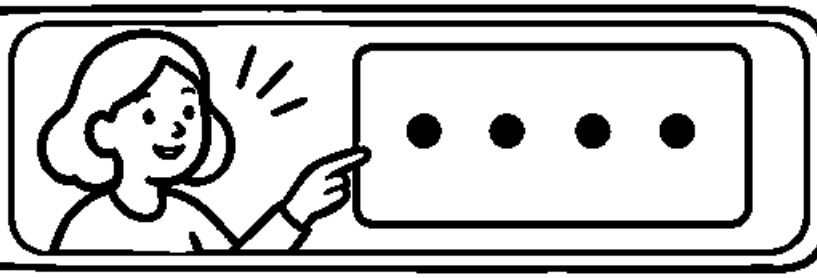

2 **Pokaz 4 min:** dorosły wskazuje je spokojnie przy cichych uderzeniach.

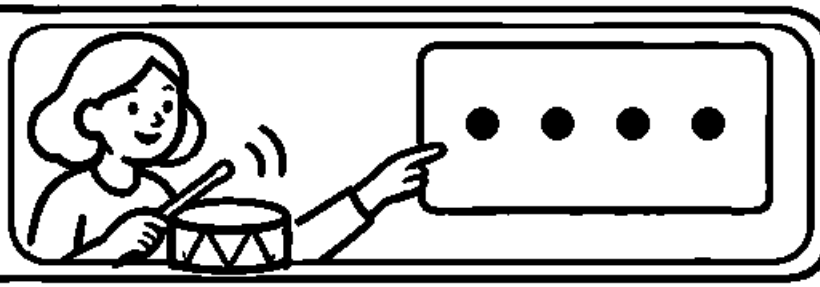

3 **Próba 6 min:** nadal w tym samym tempie gra nieco wyraźniej, a dzieci wskazują kolejne kropki.

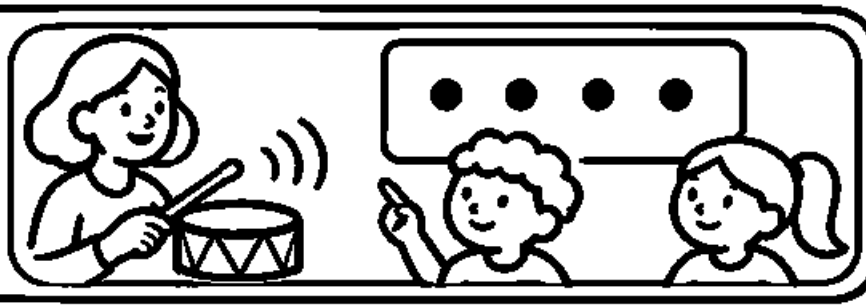

4 **Sprawdzenie 4 min:** powróć do cichej wersji; zapytaj, czy potrzebna była zmiana szybkości.

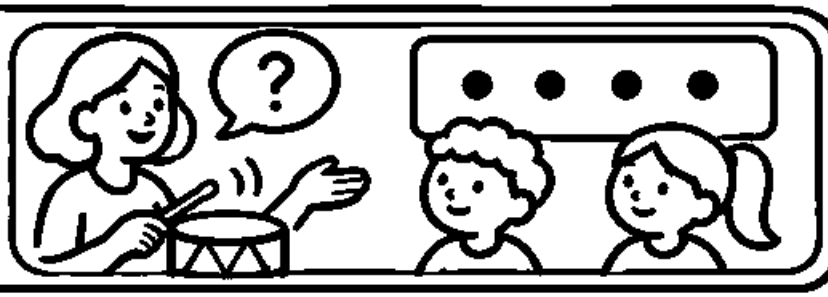

5 **Koniec 3 min:** dłonie odpoczywają.

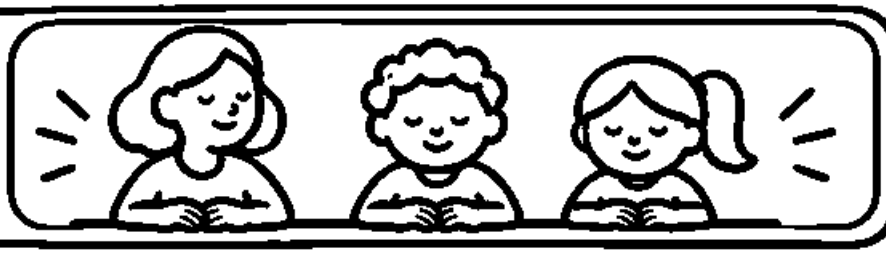

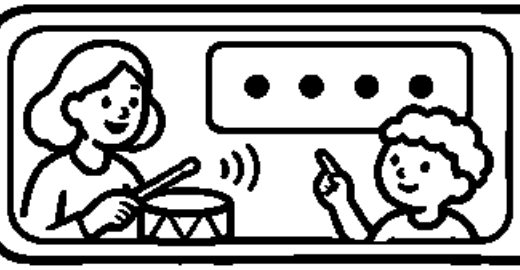

Dostosowanie: dorosły wskazuje puls, a dziecko obserwuje i dołącza tylko na jednym miejscu. Obserwuj zmianę tempa niezależnie od liczby wykonanych gestów. Nie zwiększaj głośności ponad komfort grupy.

SC-027 • Planujemy głośność kompozycji

Cel: świadomie ustalić spokojny kontrast dynamiki.

Materiały: pasek trzech pól, symbole małej i większej fali.

Około 22 minuty.

1. Powitanie 3 min: przypomnij dwa komfortowe poziomy.

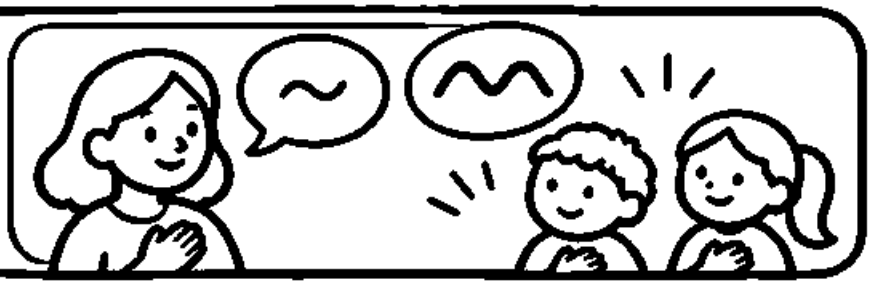

2. Plan 5 min: grupa układa trzy części, na przykład cicho–wyraźniej–cicho.

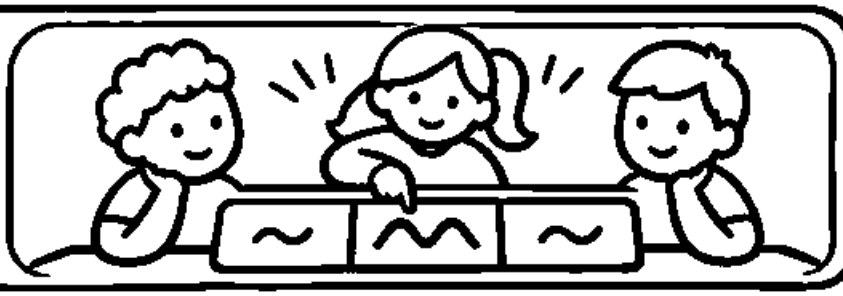

3. Próba 6 min: dorosły gra każdą część przez cztery równe uderzenia; dzieci wykonują delikatne gesty zgodnie z planem.

4. Zastosowanie 5 min: autor zamienia tylko środkową kartę i porównuje efekt.

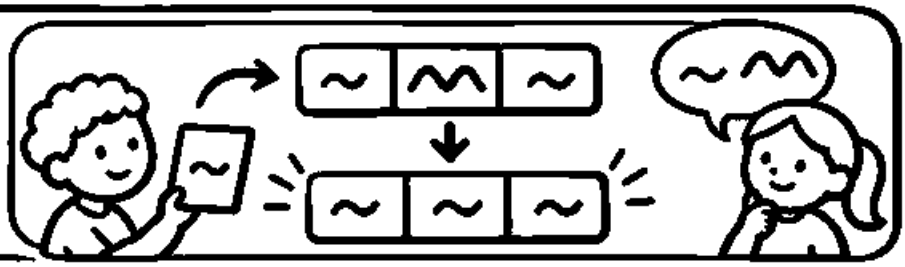

5. Domknięcie 3 min: wybierzcie łagodniejsze zakończenie.

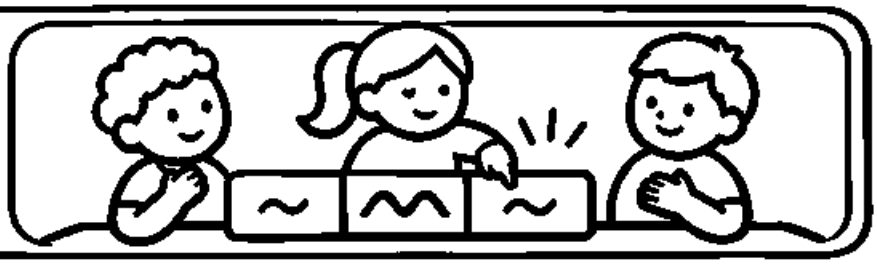

Dostosowanie: dziecko kieruje kartą zamiast wydawać dźwięk. Obserwuj zgodność wykonania z planem. Zapis ma określać natężenie, nie wymuszać wielkich ruchów ani krzyku.

SC-028 • Powitanie bez dotyku

Cel: przekazać partnerowi czytelny gest powitania z zachowaniem granic.

Materiały: wolne miejsca w parach.

Około 18 minut.

1 **Wejście 3 min:** ustal, że nie trzeba podawać dłoni ani przytulać się.

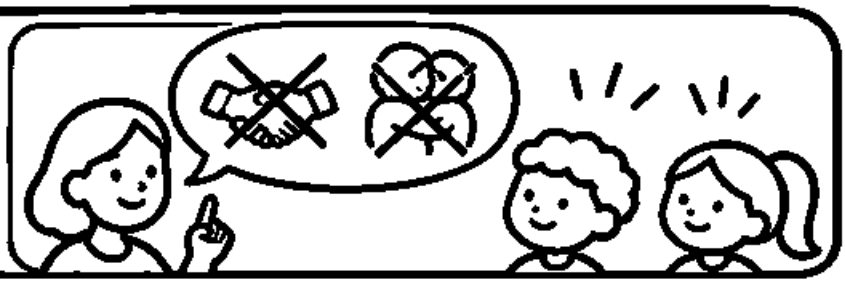

2 **Projekt 4 min:** każde dziecko wybiera mały gest, który chce pokazać.

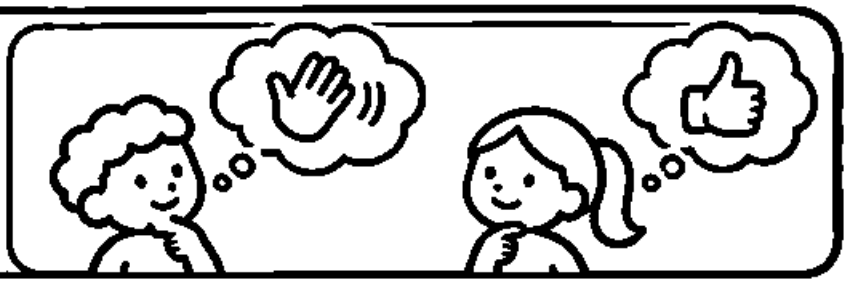

3 **Wymiana 5 min:** pierwsza osoba pokazuje, druga potwierdza spojrzeniem lub gestem; potem zamiana.

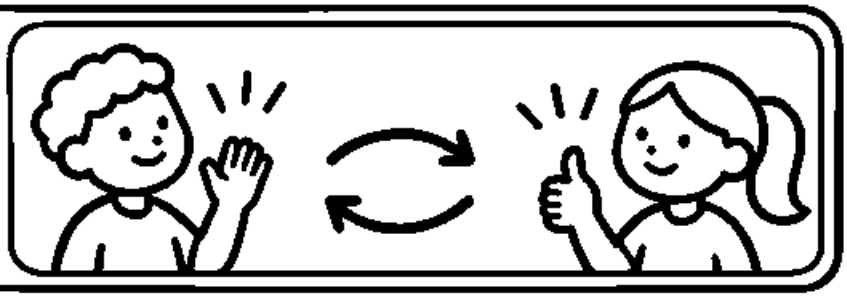

4 **Zastosowanie 3 min:** para dobiera wspólny gest, który jest wygodny dla obojga.

5 **Zakończenie 3 min:** każdy może wrócić do własnego miejsca.

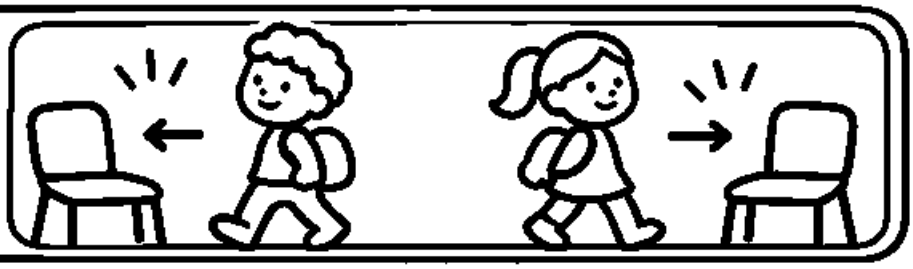

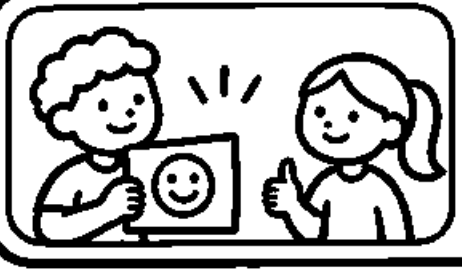

Dostosowanie: powitanie wzrokiem lub wskazaniem obrazka; nie wymagaj kontaktu wzrokowego. Obserwuj, czy partnerzy mają możliwość odmowy. Nie przedstawiaj jednego sposobu witania jako grzeczniejszego od innych.

SC-029 • Dialog ruchem, nie kopia

Cel: odpowiadać własnym ruchem na propozycję partnera.

Materiały: karty pytanie i odpowiedź.

Około 20 minut.

1 **Powitanie 3 min:** para wybiera odstęp.

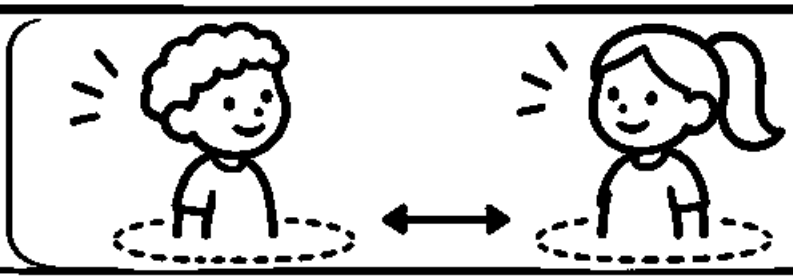

2 **Model 4 min:** dorosły unosi dłonie, partner odpowiada innym spokojnym gestem.

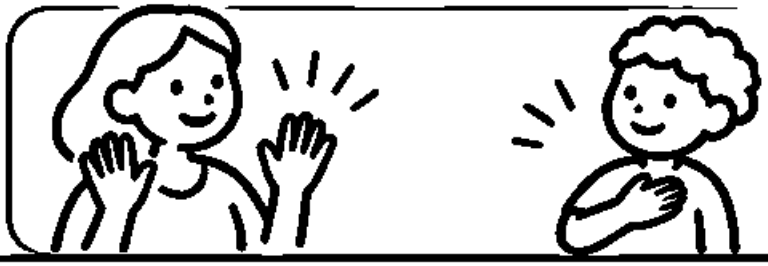

3 **Próba 6 min:** każde dziecko ma jedną turę pytania i jedną odpowiedzi.

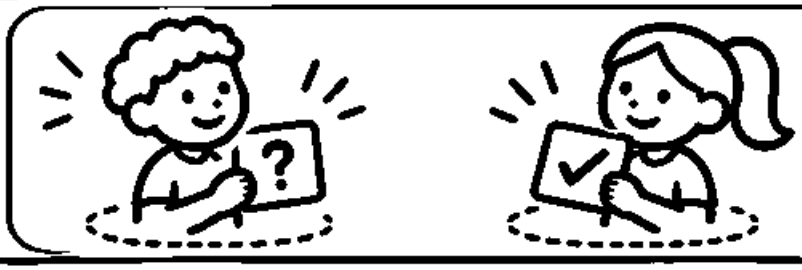

4 **Zastosowanie 4 min:** para łączy dwie wymiany, zachowując przerwę na obserwację.

5 **Domknięcie 3 min:** wybierzcie gest końca rozmowy.

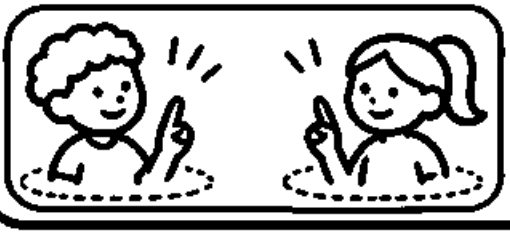

Dostosowanie: dwa gotowe gesty do wyboru albo dialog pojedynczym palcem. Obserwuj, czy odpowiedź pojawia się po zakończeniu propozycji. Nie poprawiaj odmiennego gestu na identyczny; to dialog, a nie lustro.

SC-030 • Dwie osoby budują jedną frazę

Cel: uzgodnić sekwencję zawierającą pomysł każdej osoby.

Materiały: pasek czterech pól i karty gestów.

Około 22 minuty.

1 Wejście 3 min: przypomnij równe prawo do wyboru.

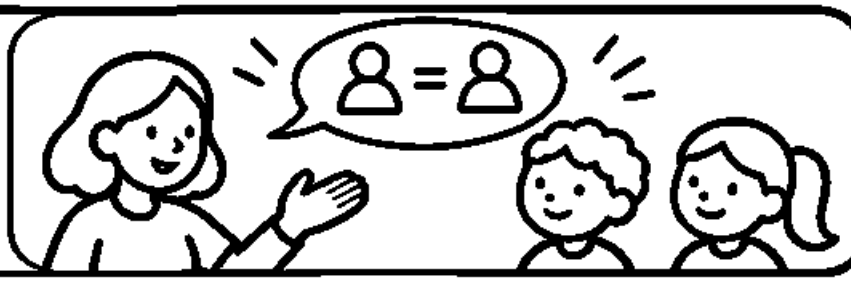

2 Projekt 5 min: pierwsza osoba wybiera dwa gesty do dwóch pól, druga następne dwa.

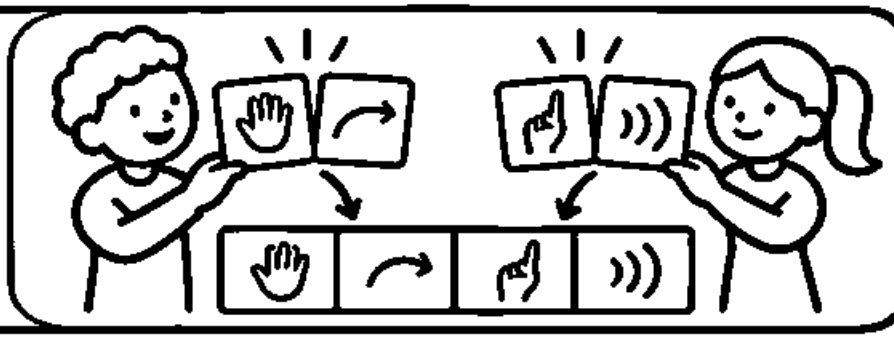

3 Próba 6 min: nauczyciel wskazuje pola, para wykonuje całość.

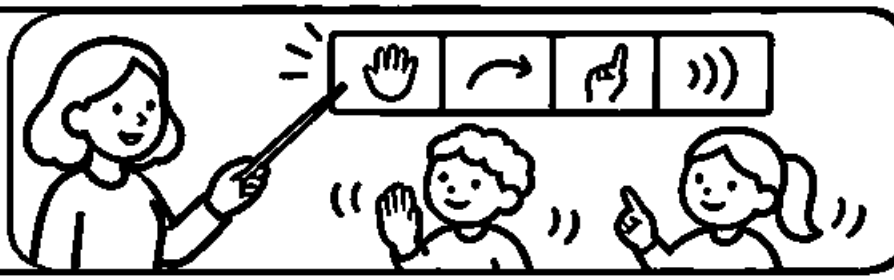

4 Negocjacja 5 min: partnerzy wybierają miejsce jednej wspólnej pauzy i uzasadniają wybór słowem lub gestem.

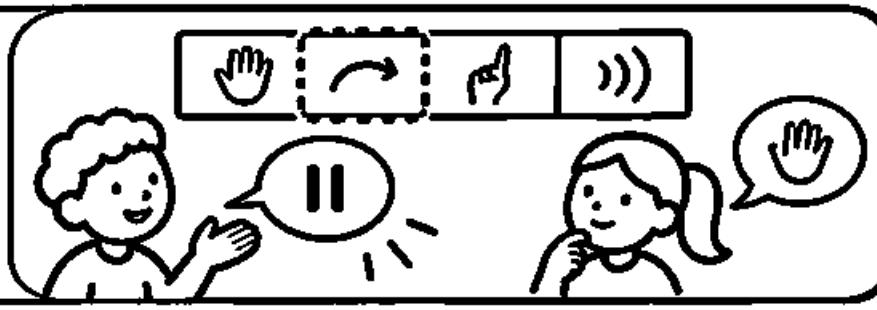

5 Zakończenie 3 min: pokażcie frazę chętnej parze.

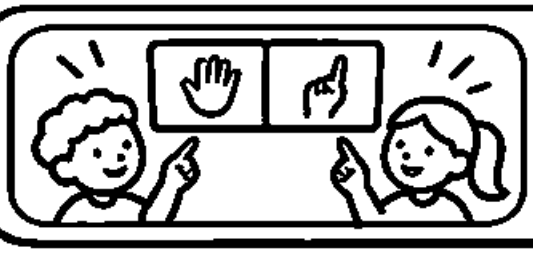

Dostosowanie: dwa pola, po jednym pomyśle od osoby. Obserwuj udział obojga w planie. Dorosły pomaga uzgodnić zmianę, nie wybiera za dzieci najładniejszego wariantu.

SC-031 • Słowo dzieli się na sylaby

Cel: powiązać naturalny podział znanego słowa z kolejnymi gestami.

Materiały: ilustracje: mama, parasol, lokomotywa.

Około 20 minut.

1 **Wejście 3 min:** nazwij obrazki zwykłym głosem.

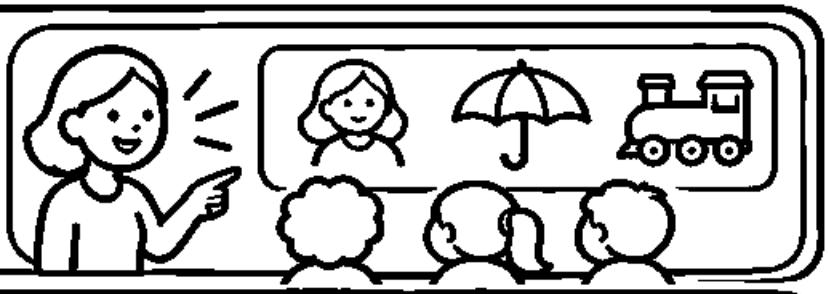

2 **Pokaz 4 min:** wypowiedz ma-ma, wykonując dwa spokojne dotknięcia kolan.

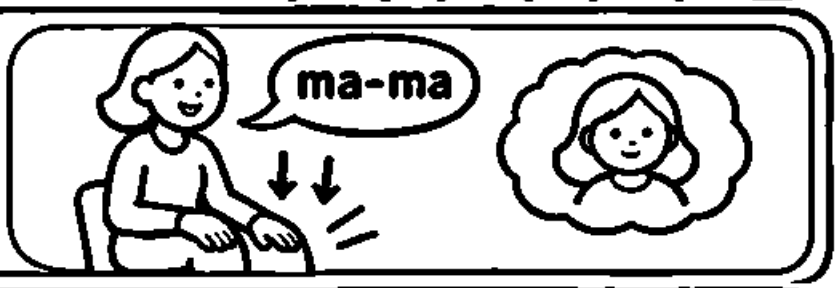

3 **Próba 6 min:** dzieci wybierają ilustrację i próbują pokazać sylaby gestem; nauczyciel podaje poprawny przykład po próbie.

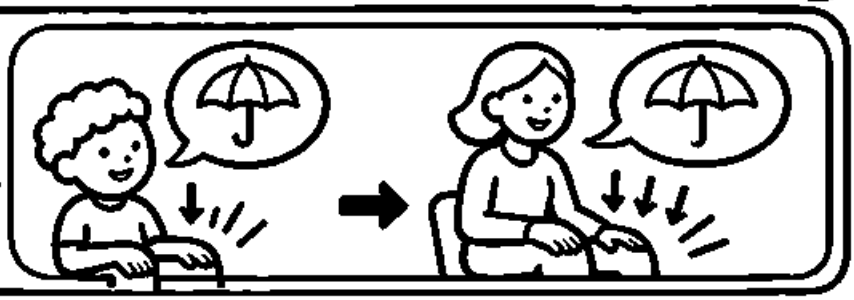

4 **Zastosowanie 4 min:** grupa układa obrazki według liczby usłyszanych sylab.

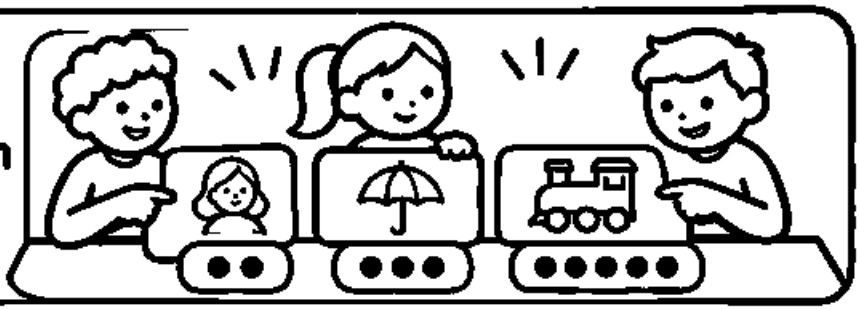

5 **Koniec 3 min:** każdy wybiera jedno słowo do pożegnania.

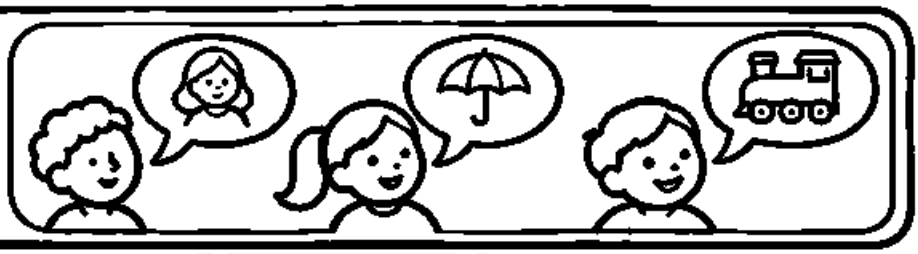

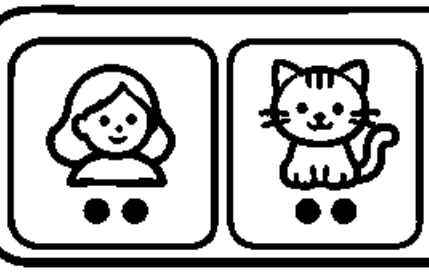

Dostosowanie: tylko dwa dwusylabowe słowa; wskazanie odpowiedniej liczby kropek zamiast mówienia. Obserwuj słuchanie podziału, nie wyrazistość wymowy. Nie poprawiaj mowy dziecka jako terapii w ramach rytmiki.

SC-032 • Własny tekst do rytmu

Cel: ułożyć krótki autorski tekst i sprawdzić jego naturalny rytm.

Materiały: kartka oraz flamaster nauczyciela.

Około 22 minuty.

1 **Powitanie 3 min:** wspólnie powiedz „Idzie kot. Cicho stąpa.”

2 **Projekt 5 min:** dzieci proponują własne krótkie zdanie o ruchu, dorosły zapisuje je dosłownie.

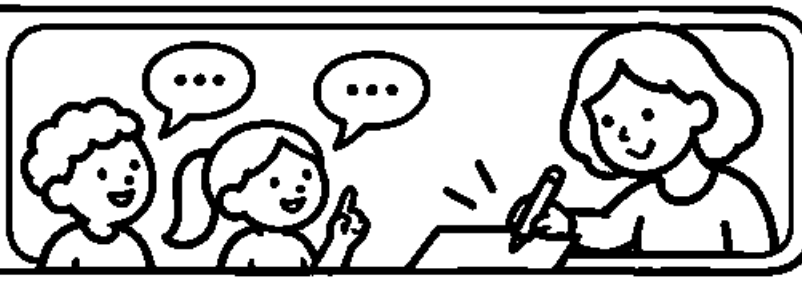

3 **Próba 6 min:** wypowiedzcie tekst zwykłym głosem, dodając delikatne klaśnięcia przy sylabach.

4 **Uporządkowanie 5 min:** jeśli zdanie jest zbyt długie, autor wybiera słowa, które chce zostawić.

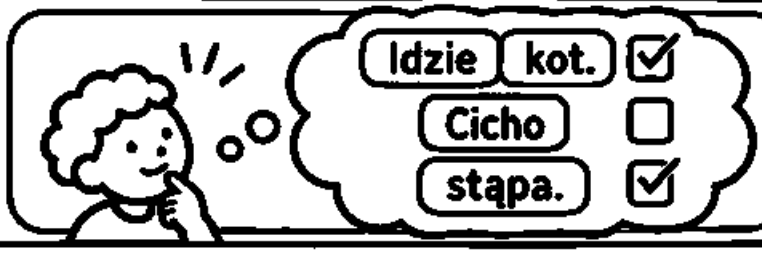

5 **Koniec 3 min:** odczytaj gotowy tekst, podając autorstwo grupowe.

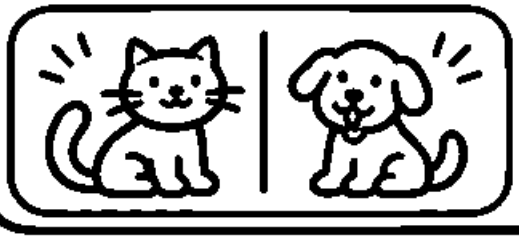

Dostosowanie: dziecko wybiera bohatera z dwóch ilustracji, a dorosły pomaga ułożyć zdanie. Obserwuj udział w wyborze oraz zgodność gestu z mową. Nie dopisuj znanej piosenki ani cudzych wersów.

SC-033 • Zwrotka naszej grupy

Cel: uporządkować autorskie zdania w krótką całość.

Materiały: teksty z SC-032, kartki, flamaster.

20 minut.

1 Powitanie 3 min: odczytaj propozycje dzieci.

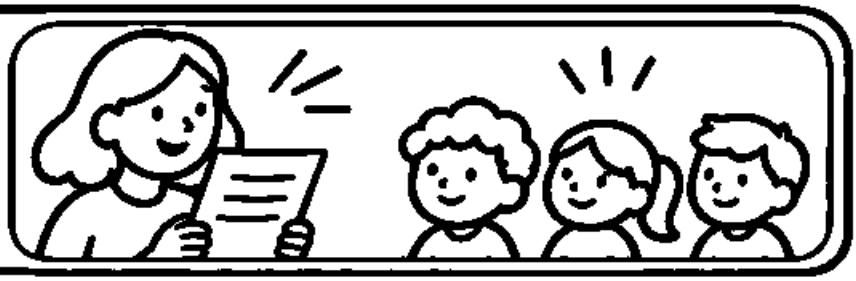

2 Wybór 4 min: grupa wskazuje dwa zdania o podobnej długości.

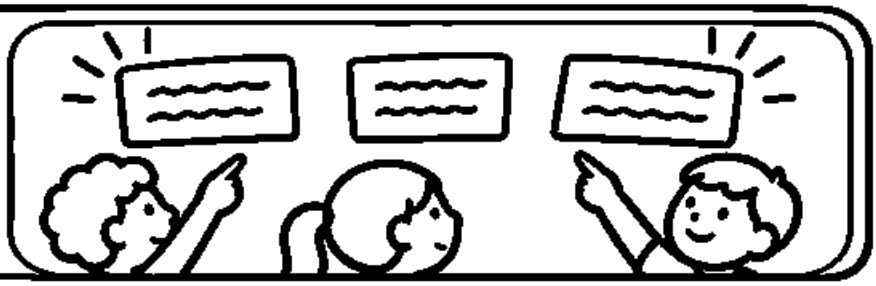

3 Próba 5 min: wypowiedz pierwsze zdanie, zrób przerwę, wypowiedz drugie.

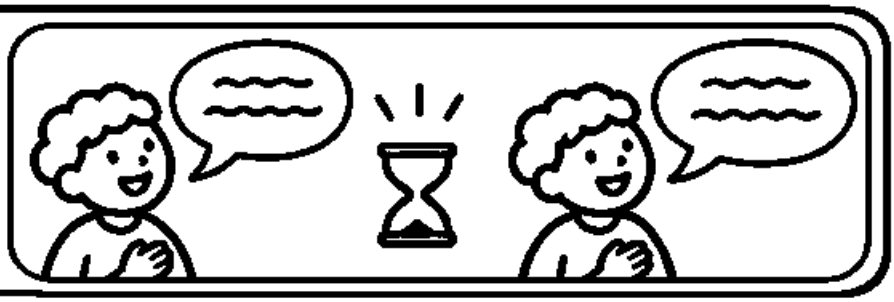

4 Kompozycja 5 min: autorzy dobierają jeden gest do zakończenia każdego zdania.

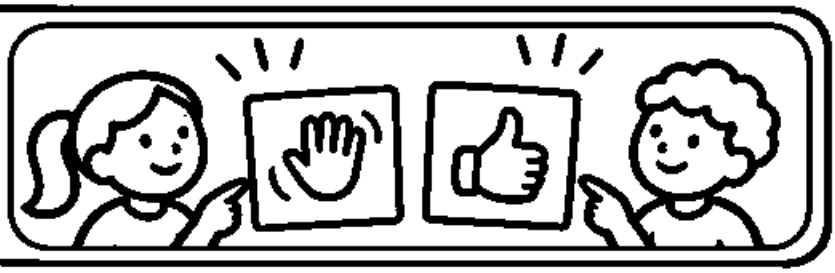

5 Finał 3 min: wykonajcie zwrotkę jeden raz, bez wymogu śpiewania.

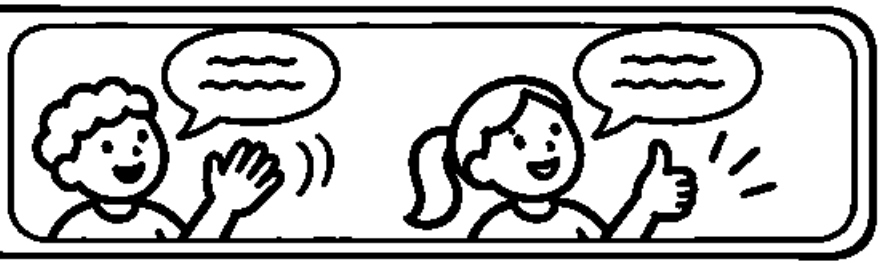

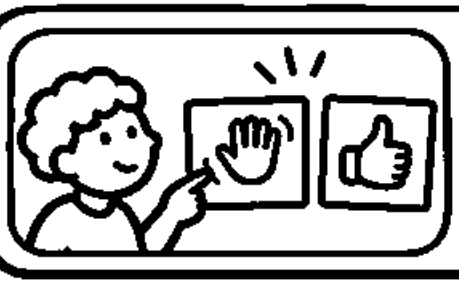

Dostosowanie: udział poprzez wskazanie gestu lub obrazka. Obserwuj, czy przerwa rozdziela zdania i czy dzieci rozpoznają własny wkład. Nie przypisuj gotowego tekstu jednej osobie, jeśli powstał wspólnie.

SC-034 • Dwie części, dwa działania

Cel: rozpoznać formę A–B.

Materiały: karty A i B z odmiennymi kształtami; dwa krótkie kontrastujące fragmenty instrumentalne.

20 minut.

1 Wejście 3 min: pokaż koło dla A, kwadrat dla B.

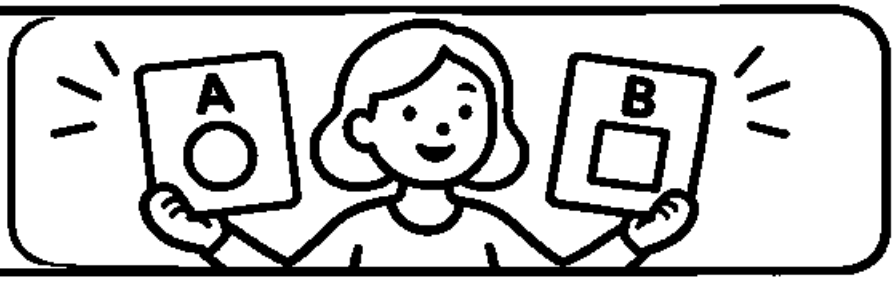

2 Słuchanie 4 min: odtwórz oba fragmenty osobno, zapowiedz zmianę,

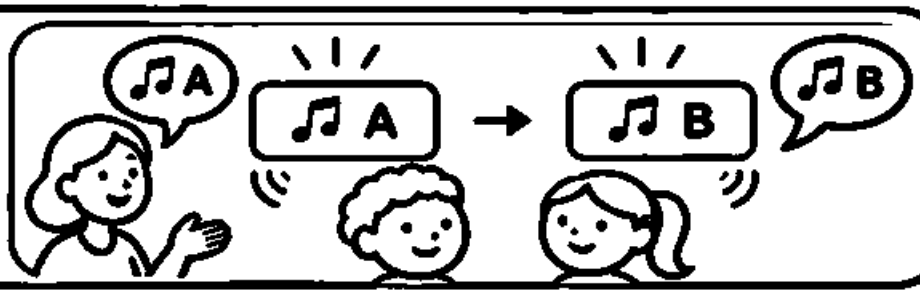

3 Projekt 5 min: dla A dzieci wybierają ruch dłoni, dla B spokojny ruch stóp.

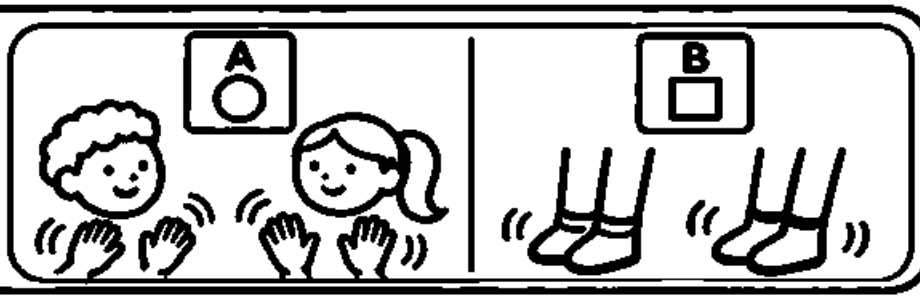

4 Wykonanie 5 min: połącz fragmenty, pokazując karty na granicy części.

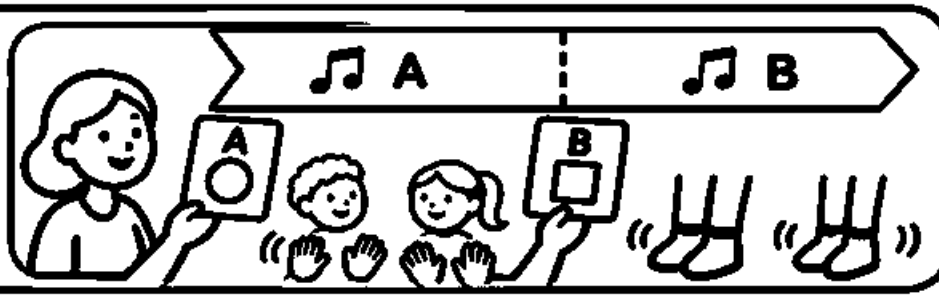

5 Domknięcie 3 min: dzieci układają karty w usłyszanej kolejności.

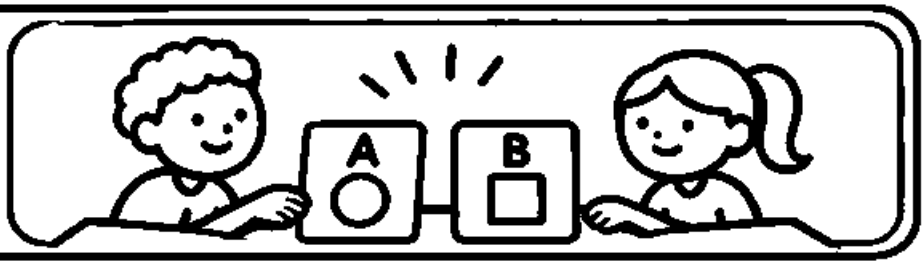

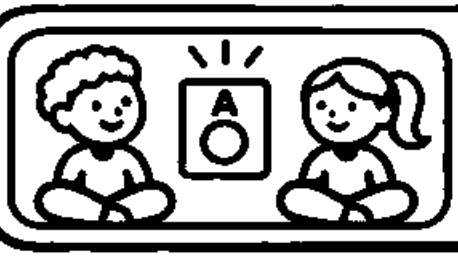

Dostosowanie: oba działania w siadzie; karta widoczna przez całą część. Obserwuj moment zmiany, nie dokładność gestu. Nie zmieniaj jednocześnie kolejności nagrania i ustalonego kodu.

SC-035 • Słyszę powrót

Cel: odróżnić nowy fragment od powrotu poznanej części.

Materiały: fragmenty A i B z SC-034, trzy pola.

22 minuty.

1 Powitanie 3 min: przypomnij A i B.

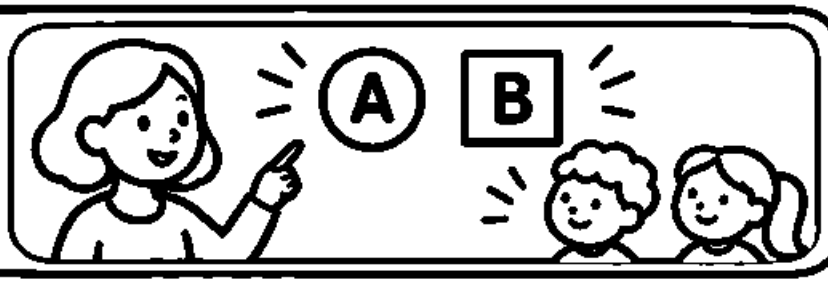

2 Słuchanie 5 min: odtwórz A–B–A bez wykonywania ruchu; dzieci wybierają karty.

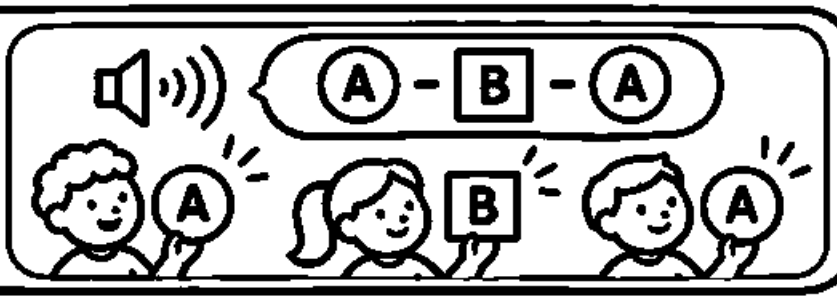

3 Odtwarzanie 6 min: przy A powraca wcześniej wybrany gest, przy B inny.

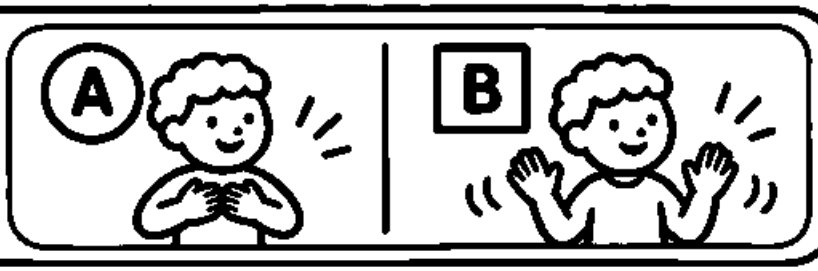

4 Sprawdzenie 5 min: odtwórz ponownie tylko granicę B–A; zapytaj, po czym poznano powrót.

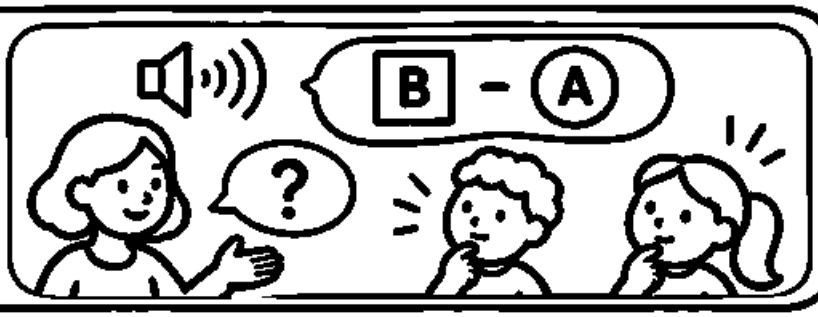

5 Zakończenie 3 min: odłóż karty zgodnie z formą.

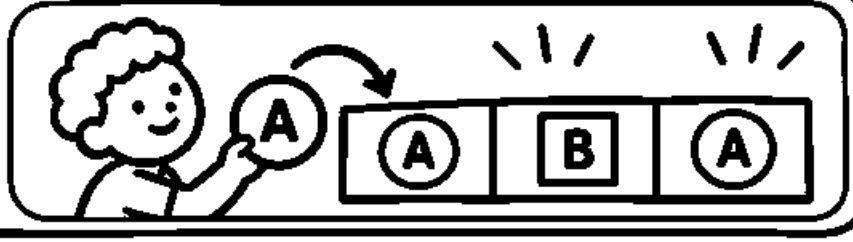

Dostosowanie: rozpoznawanie wyłącznie przez podniesienie koła przy A. Obserwuj rozpoznanie fragmentu, nie zapamiętywanie liter. Kształty muszą różnić się także w wydruku czarno-białym.

SC-036 • Rondo z miejscem na pomysł

Cel: zachować stały refren i różne odpowiedzi.

A B A C A

Materiały: karty A–B–A–C–A.

22 minuty.

1. **Wejście 3 min:** ustal wspólny gest A.

2. **Projekt 5 min:** dwie małe grupy tworzą po jednym odmiennym geście B i C.

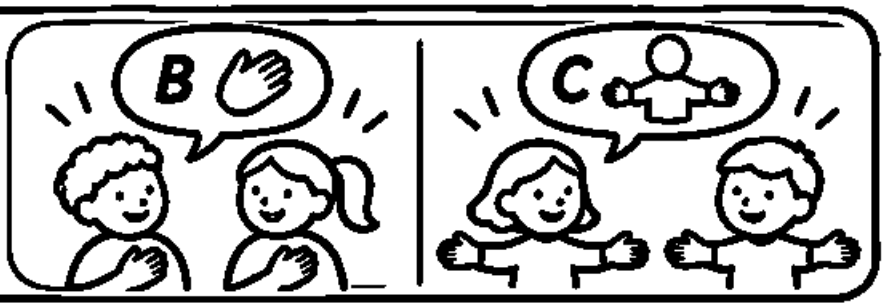

3. **Próba 6 min:** nauczyciel prowadzi karty powoli; wszystkie dzieci wykonują A, autorzy pokazują własną część.

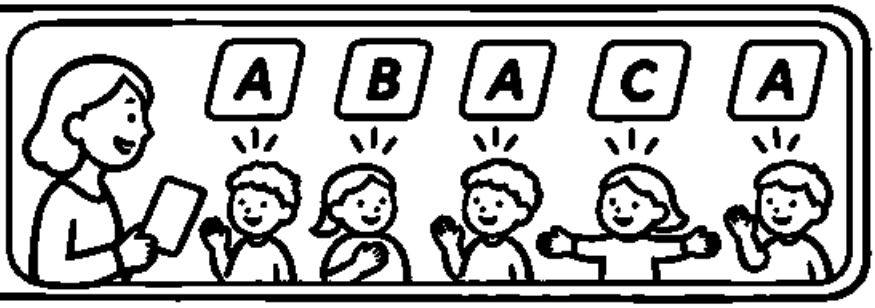

4. **Zastosowanie 5 min:** grupa wykonuje całość z przerwami na zmianę.

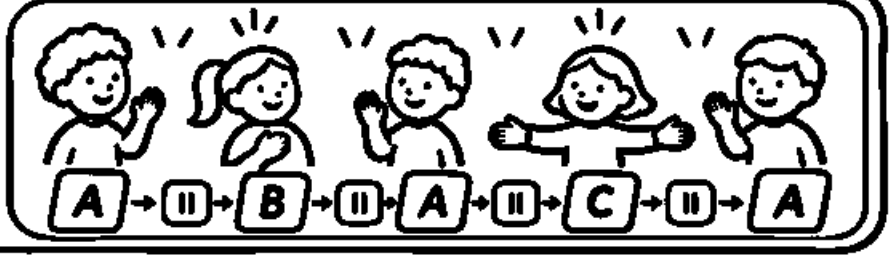

5. **Finał 3 min:** wskażcie, który element wracał najczęściej.

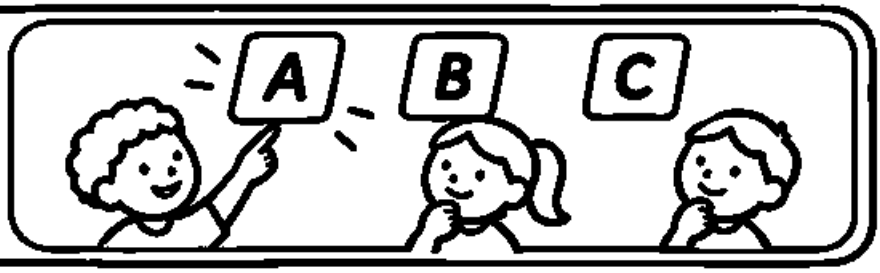

Dostosowanie: obserwator wskazuje kolejne A; można nie wykonywać B i C. Obserwuj zachowanie refrenu oraz gotowość grupy do oddania miejsca cudzej propozycji. Nie nazywaj każdej powtórki A nową kompozycją.

SC-037 • Jak brzmi zimowy spacer

Cel: wybierać brzmienia według wyobrażonej sytuacji.

Materiały: papier, tkanina, drewniany klocek perkusyjny, trzy obrazki zimy oraz obrazek ławki na zakończenie.

20 minut.

1 Powitanie 3 min: obejrzyj ilustracje śniegu, wiatru i kroków.

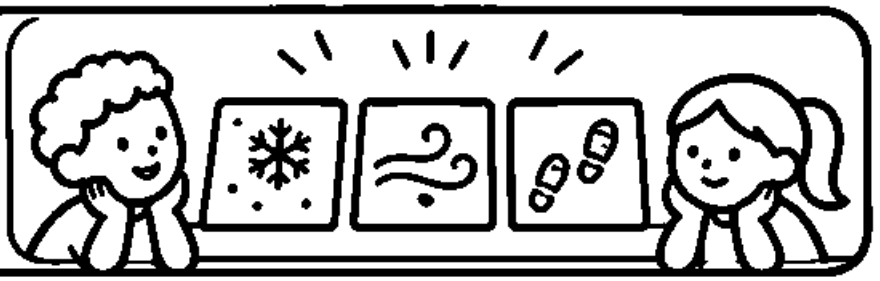

2 Badanie 5 min: dorosły demonstruje bezpieczne źródła dźwięku.

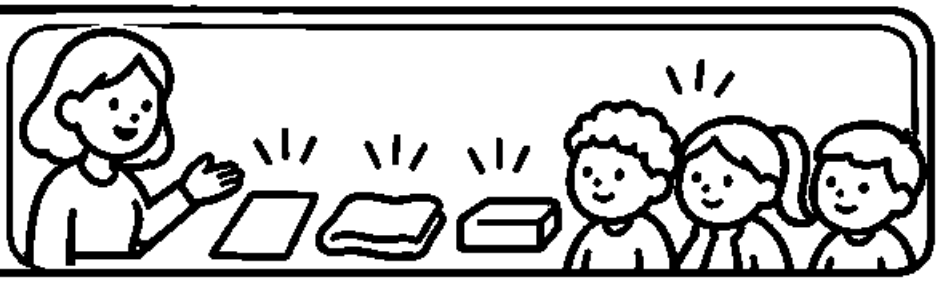

3 Wybór 5 min: dzieci dobierają brzmienie do obrazka i pokazują swój wybór.

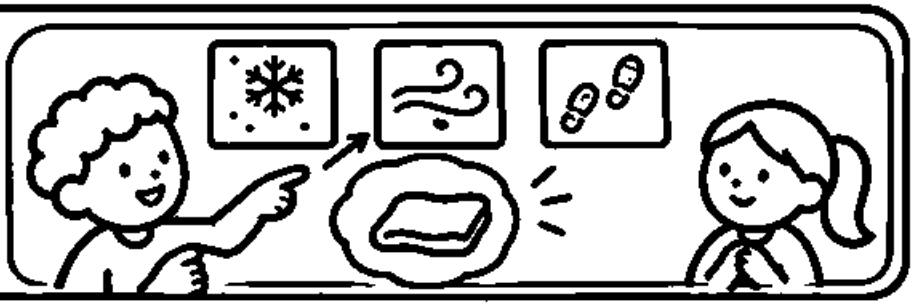

4 Zastosowanie 4 min: ułóżcie krótki zimowy spacer z trzech zdarzeń.

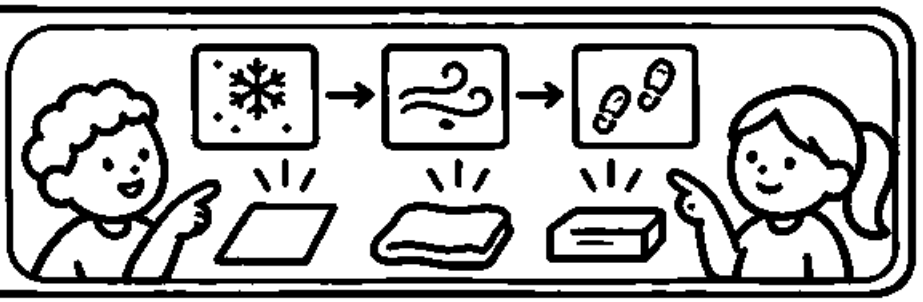

5 Koniec 3 min: przy obrazku ławki wszystkie źródła milkną.

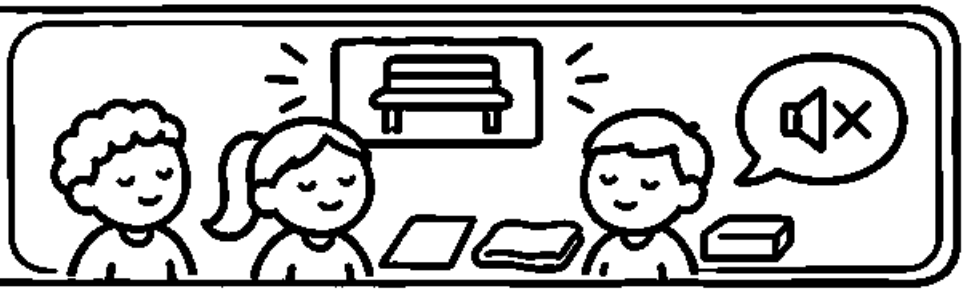

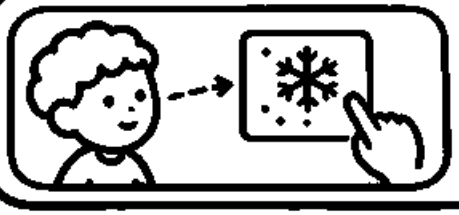

Dostosowanie: wybieranie wzrokiem lub wskazaniem. Obserwuj uzasadnienie skojarzenia; różne wybory są dopuszczalne. Nie twierdź, że papier wiernie odtwarza konkretny dźwięk przyrody.

SC-038 • Śnieżna partytura

Cel: przekształcić opowieść w zapis brzmień.

Materiały: trzy symbole źródeł z SC-037, pasek czterech pól i znak ciszy.

22 minuty.

1 **Wejście 3 min:** przypomnij znaczenia symboli.

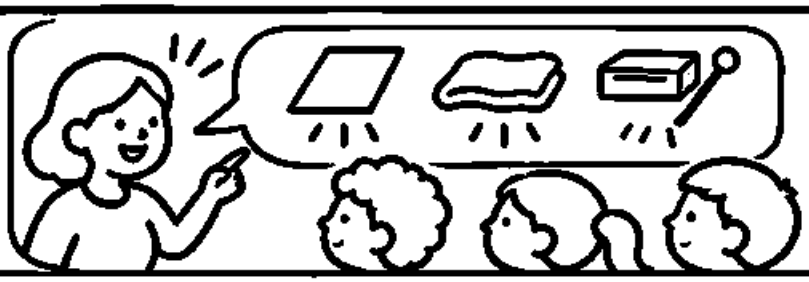

2 **Projekt 5 min:** grupa wybiera cztery miejsca, z których jedno pozostaje ciszą.

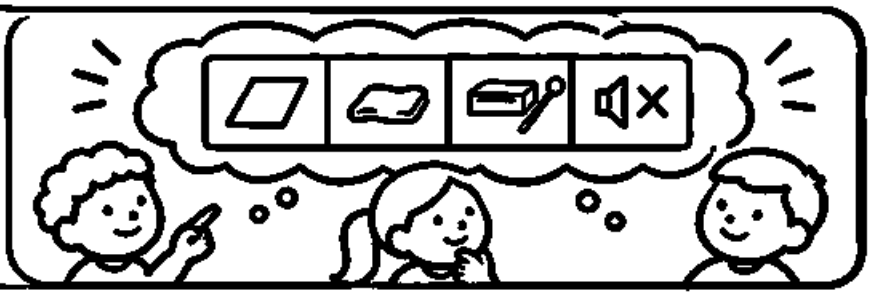

3 **Próba 6 min:** wskazujący prowadzi zapis w wolnym pulsie; każde źródło gra tylko w swoim polu.

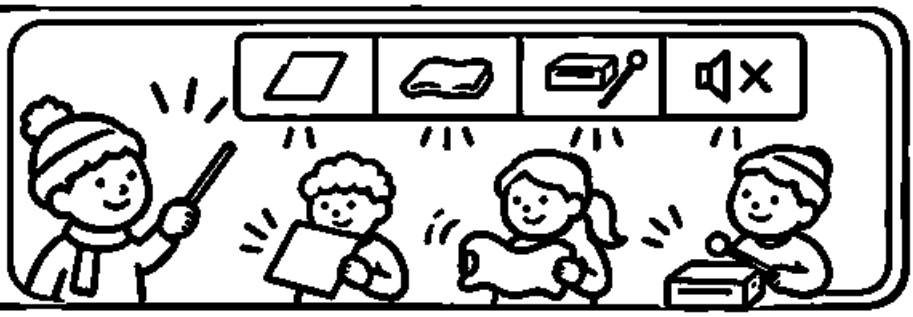

4 **Korekta 5 min:** po próbie autorzy decydują, czy kolejność odpowiada ich pomysłowi.

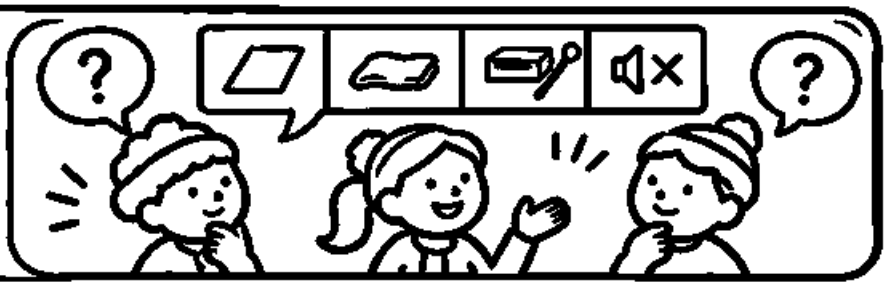

5 **Domknięcie 3 min:** zapiszcie finalną wersję.

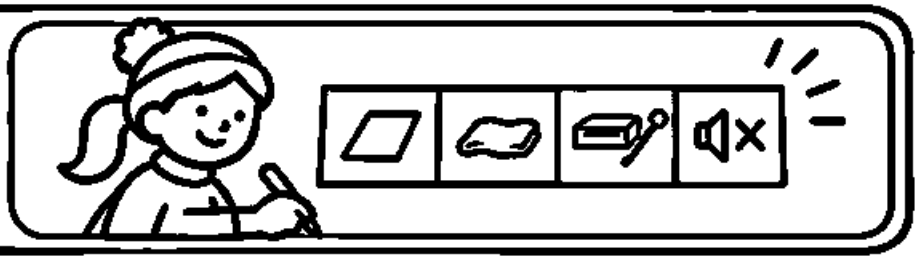

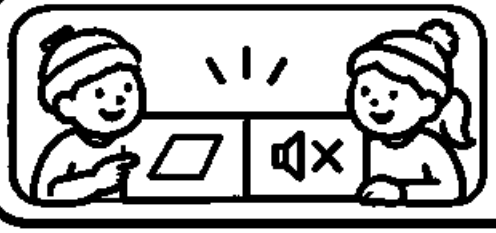

Dostosowanie: dwa pola, w tym jedno ciche. Obserwuj, czy cisza ma własny czas, a nie jest pomijana. Zanim zaczniesz, wyjaśnij, czy pole oznacza jedno uderzenie czy dłuższy fragment.

SC-039 • Mały zespół sam uzgadnia

Cel: rozdzielić role w trzyosobowej kompozycji.

Materiały: trzy karty ról i partytura z SC-038.

22 minuty.

1 Powitanie 3 min: pokaż role wskazującego, grającego i obserwującego.

2 Uzgodnienie 5 min: dzieci wybierają role; można poprosić o zmianę.

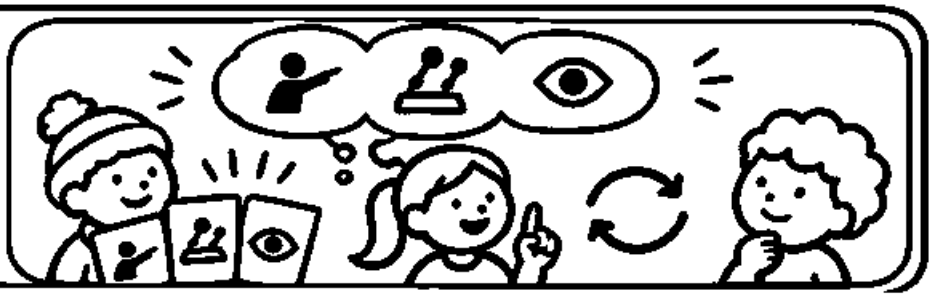

3 Próba 6 min: wykonaj cztery pola, obserwator sprawdza jedno ustalone kryterium: czy był koniec.

4 Zamiana 5 min: po omówieniu dzieci dobrowolnie zmieniają role.

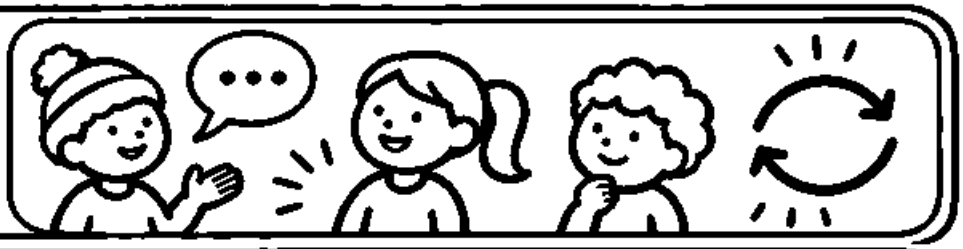

5 Finał 3 min: każda osoba wskazuje pomoc, której potrzebowała.

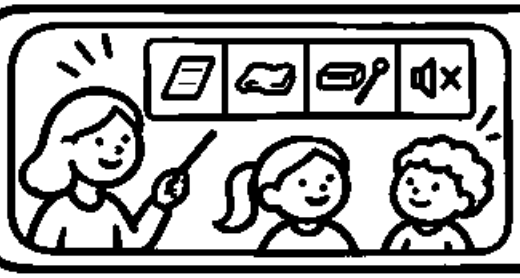

Dostosowanie: dorosły przejmuje wskazywanie, jeśli grupa chce skupić się na dźwięku. Obserwuj sposób uzgadniania, a nie dominację najgłośniejszej osoby. Nie przydzielaj stale roli obserwatora temu samemu dziecku.

SC-040 • Wejście widoczne dla wszystkich

Cel: sprawdzić organizację wspólnego startu w większej przestrzeni.

Materiały: płaskie miejsca i duży znak startu.

20 minut.

1. **Wejście 3 min:** grupa ustawia się w półkolu.

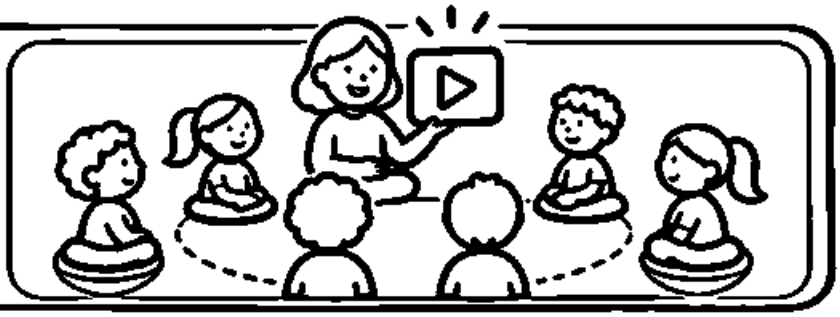

2. **Kontrola 4 min:** każde dziecko wskazuje prowadzącego; dorosły poprawia ustawienie, gdy ktoś nie widzi.

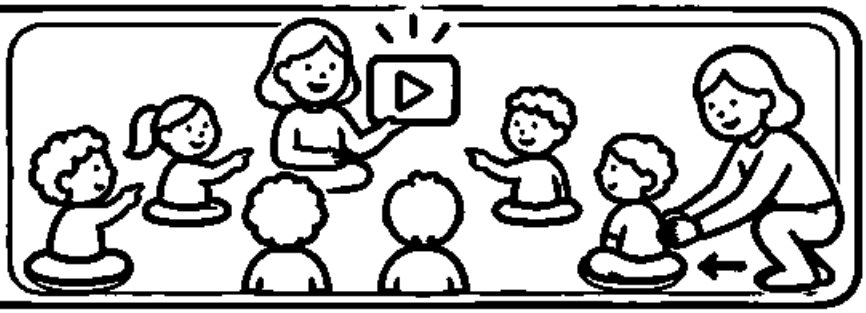

3. **Próba 5 min:** po znaku wszyscy wykonują jeden ustalony gest.

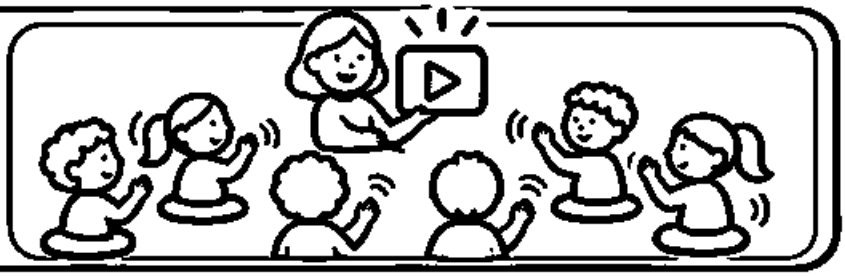

4. **Zastosowanie 5 min:** zamień miejsce prowadzącego, ponownie sprawdź widoczność i wykonaj gest.

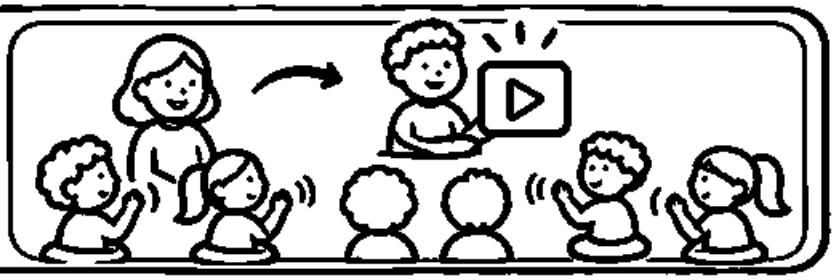

5. **Koniec 3 min:** nazwij zmianę sali, która pomogła.

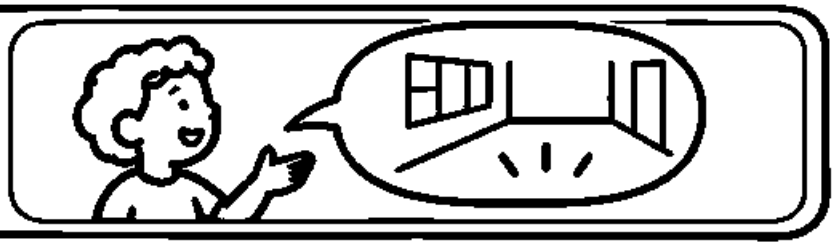

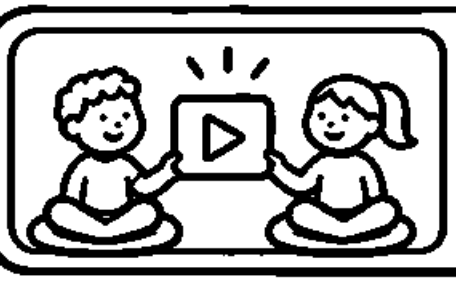

Dostosowanie: znak na wysokości właściwej dla osób siedzących; pomocnik przekazuje ten sam sygnał, nie odrębny start. Obserwuj warunki widzenia. Nie interpretuj opóźnienia jako nieuwagi przed sprawdzeniem ustawienia.

SC-041 • Znak końca z daleka

Cel: stworzyć czytelny niewerbalny finał.

Materiały: karta końca, plan dwóch gestów.

20 minut.

1 Powitanie 3 min: przypomnij start.

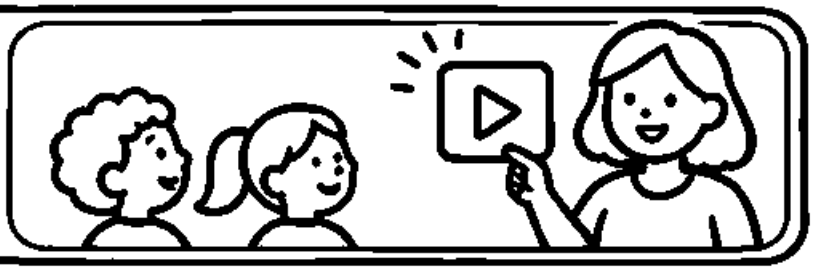

2 Projekt 4 min: grupa wybiera jeden duży, spokojny sygnał końca, na przykład opuszczenie obu dłoni.

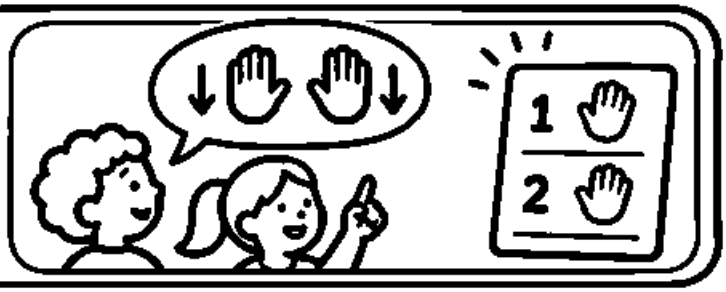

3 Próba 6 min: dorosły prowadzi dwa gesty i finał, zespół zatrzymuje działanie.

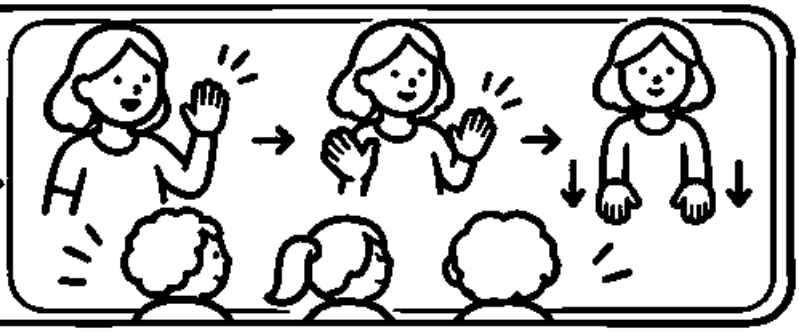

4 Sprawdzenie 4 min: obserwatorzy z dalszych miejsc wskazują, kiedy zobaczyli koniec.

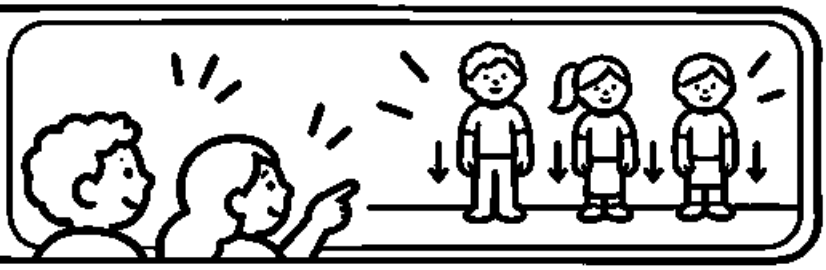

5 Domknięcie 3 min: zachowaj ustalony sygnał w planie próby.

Dostosowanie: dodatkowa karta lub spokojne słowo dla dzieci potrzebujących drugiego kanału. Obserwuj widoczność, nie długość bezruchu po finale. Nie wymagaj utrzymywania niewygodnej pozycji końcowej.

SC-042 • Próba bez nagrania

Cel: oddzielić pamięć kolejności od podpowiedzi muzycznej.

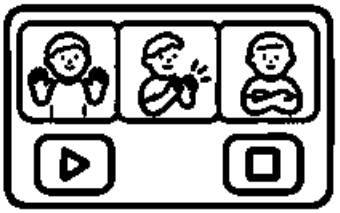

Materiały: obrazkowy plan trzech gestów, znak startu i końca.

22 minuty.

1 **Wejście 3 min:** obejrzyj plan.

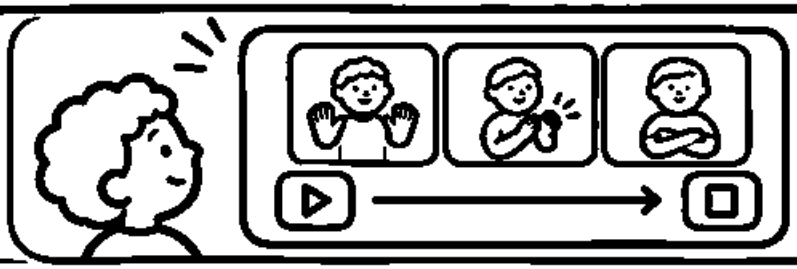

2 **Przypomnienie 5 min:** wykonajcie kolejność z głosem nauczyciela.

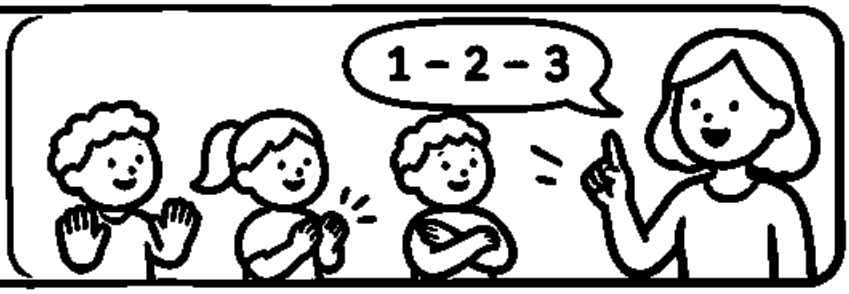

3 **Próba 6 min:** ta sama kolejność bez nagrania, z widocznym wskazywaniem pól.

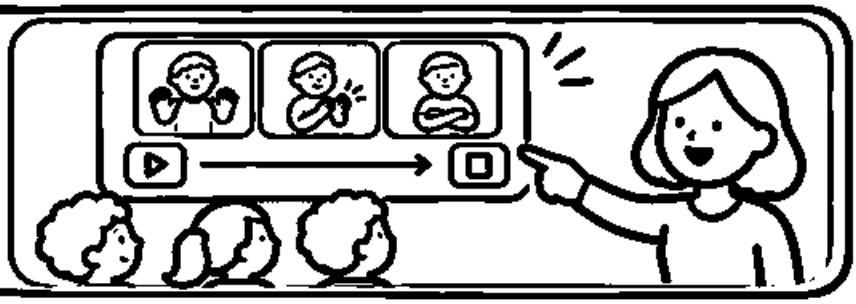

4 **Sprawdzenie 5 min:** grupa wybiera jedno miejsce wymagające doprecyzowania, nauczyciel zapisuje wskazówkę.

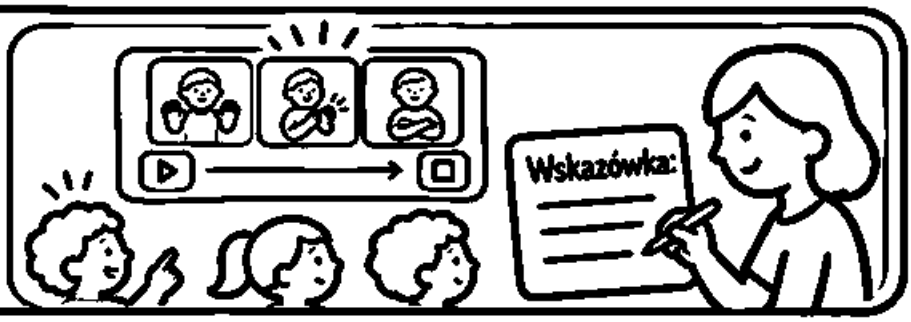

5 **Koniec 3 min:** powtórzcie wyłącznie to przejście, nie całość wielokrotnie.

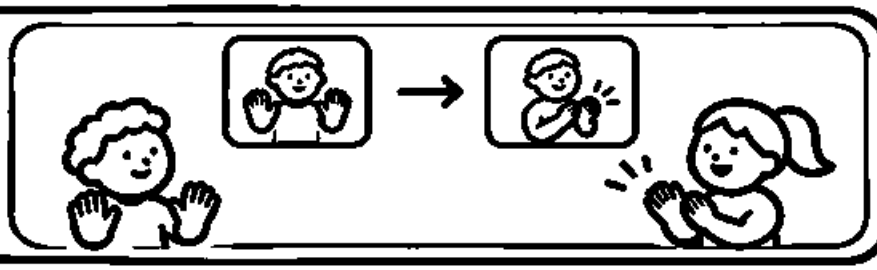

Dostosowanie: dwa gesty albo rola wskazującego. Obserwuj, czy trudność dotyczy kolejności czy sygnału. Brak nagrania nie oznacza braku wsparcia; plan pozostaje dostępny.

SC-043 • Ten sam cel na siedząco

Cel: zaprojektować równorzędną wersję działania.

Materiały: krzesła, karty marszu i dotykania kolan.

20 minut.

1 **Powitanie 3 min:** ustal cel: jeden ruch na puls, nie konkretny sposób chodzenia.

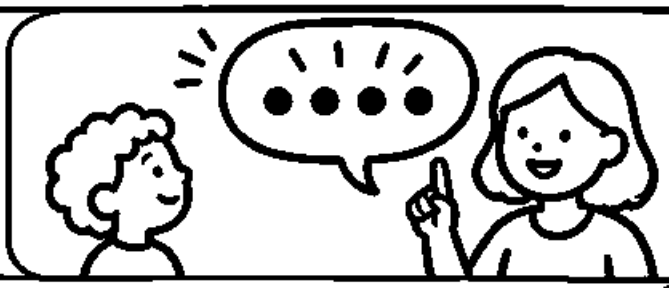

2 **Porównanie 4 min:** dorosły pokazuje marsz i dotykanie kolan w tym samym pulsie.

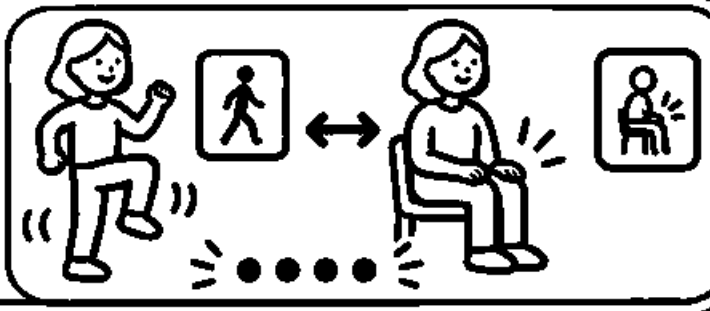

3 **Wybór 6 min:** dzieci wybierają sposób i wykonują wspólnie cztery impulsy.

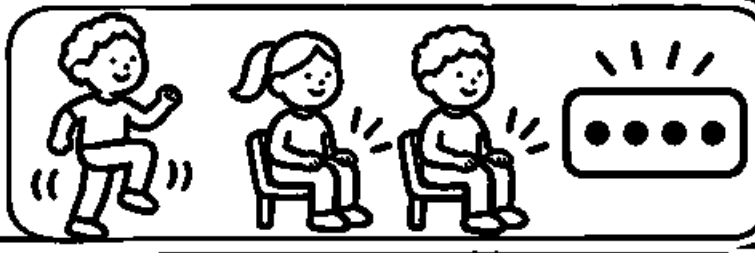

4 **Zastosowanie 4 min:** każdy może zmienić wersję bez rozpoczynania zadania od nowa.

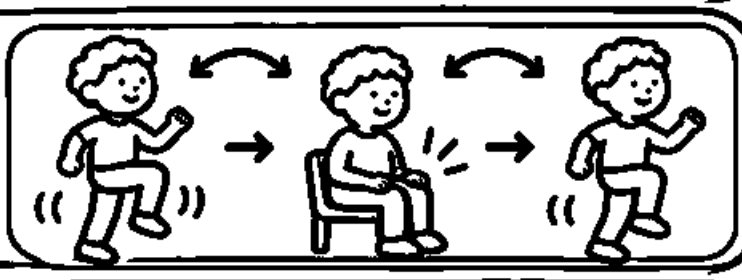

5 **Domknięcie 3 min:** zapiszcie obie możliwości w instrukcji.

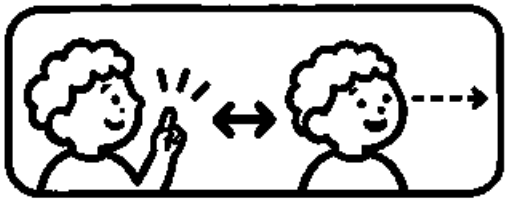

Dostosowanie: ruch palcem albo wzrokiem według indywidualnych możliwości. Obserwuj zachowanie wspólnej reguły. Nie nazywaj wersji siedzącej gorszą ani rezerwową.

SC-044 • Role mają jednakową wartość

Cel: włączyć różne sposoby uczestnictwa do wspólnego wykonania.

Materiały: karty: ruch, dźwięk, wskazywanie planu, obserwacja finału.

22 minuty.

1 **Wejście 3 min: pokaż zadanie każdej roli.**

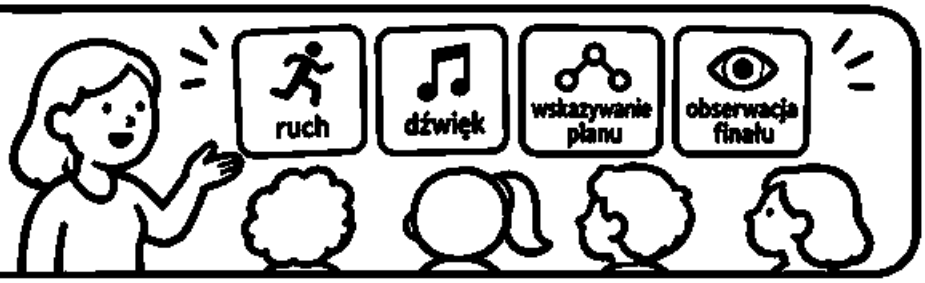

2 **Wybór 5 min: dzieci wybierają, dorosły sprawdza dostępność materiałów.**

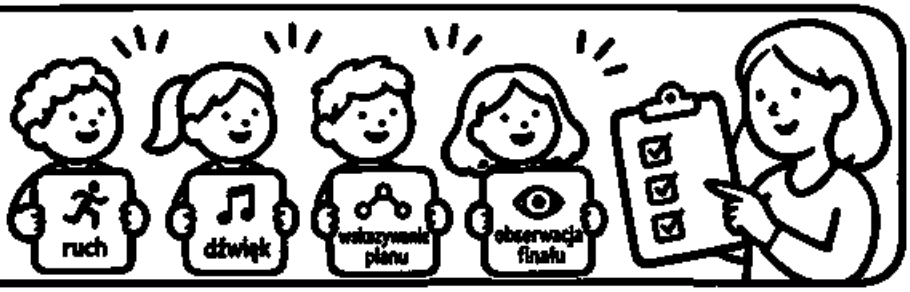

3 **Próba 6 min: krótki układ przebiega z udziałem wszystkich ról; obserwator na końcu przekazuje jeden opis.**

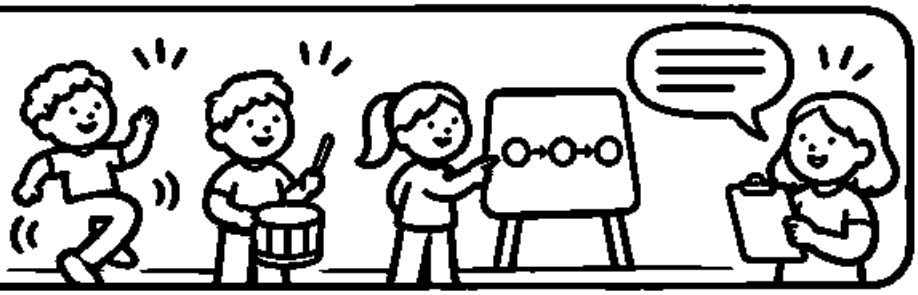

4 **Zamiana 5 min: chętni zmieniają rolę, pozostali zachowują wybór.**

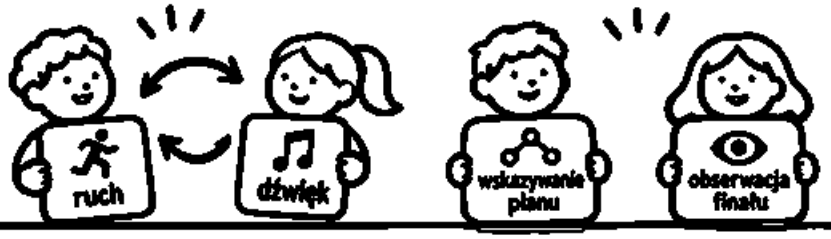

5 **Finał 3 min: podziękuj za konkretne działania każdej grupy.**

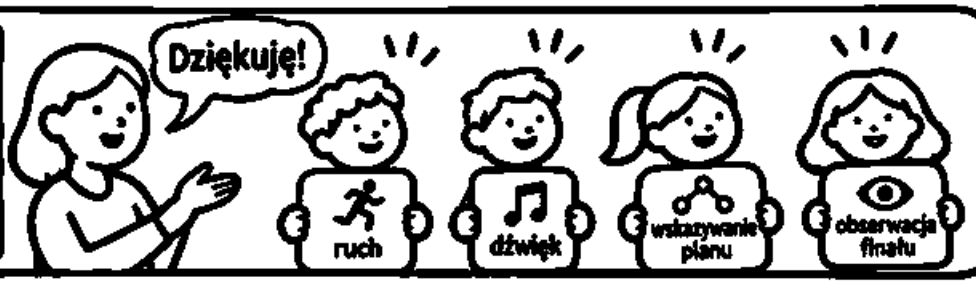

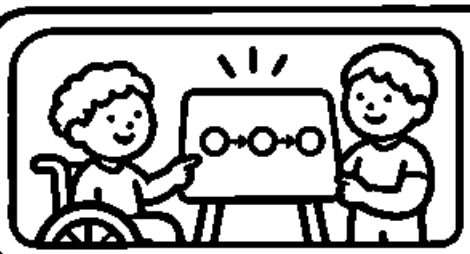

Dostosowanie: partner może obsługiwać kartę na wskazanie dziecka. Obserwuj, czy każda rola wpływa na wykonanie. Nie twórz pozornej roli, która polega wyłącznie na siedzeniu z boku.

SC-045 • Sprawdzamy dostępność układu

Cel: wspólnie znaleźć barierę i zmienić instrukcję.

Materiały: znany układ, plansza „trudność–zmiana–próba".

22 minuty.

1 **Powitanie 3 min:** powiedz, że poprawiamy warunki, nie osoby.

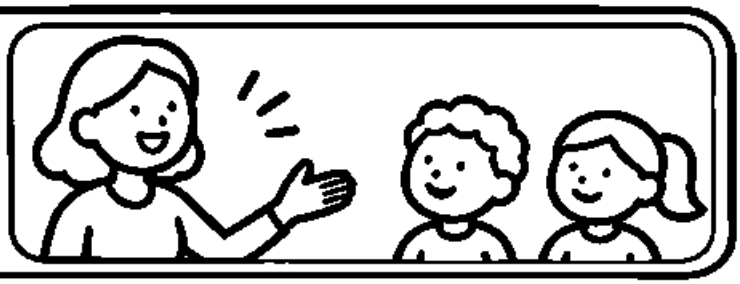

2 **Ogląd 5 min:** wykonajcie krótką frazę; dzieci wskazują miejsce niewygodne lub niejasne.

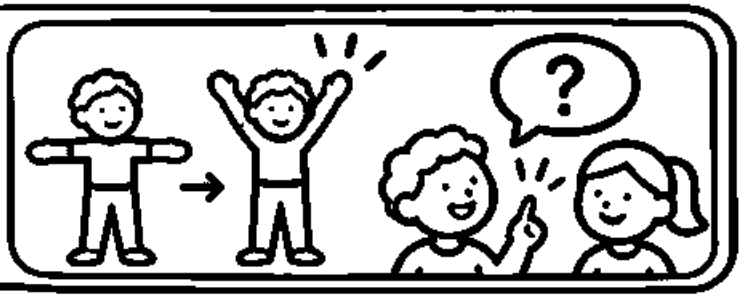

3 **Projekt 5 min:** wybierzcie jedną zmianę, na przykład mniejszy zakres, gest siedzący lub wyraźniejszy znak.

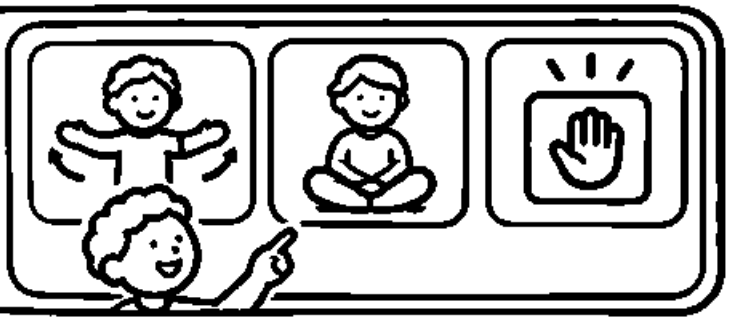

4 **Próba 6 min:** sprawdźcie tę jedną zmianę.

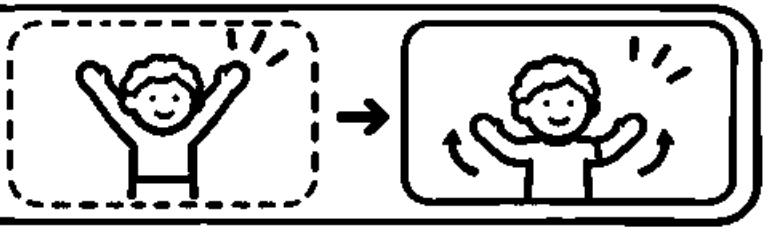

5 **Koniec 3 min:** zapiszcie, czy była pomocna, bez uogólniania na wszystkich.

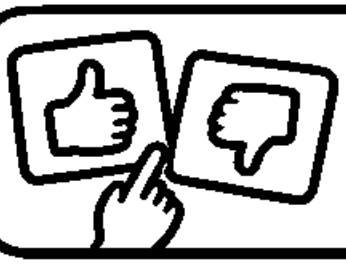

Dostosowanie: wskazanie symbolu zamiast wypowiedzi. Obserwuj, czy zaproponowana zmiana usuwa zgłoszoną barierę. Nie wymagaj ujawniania prywatnego powodu trudności.

SC-046 • Pamiętam frazę po przerwie

Cel: odtworzyć krótką sekwencję z dostępną podpowiedzią.

Materiały: trzy karty gestów.

20 minut.

1 **Wejście 3 min:** ułóżcie trzy gesty.

2 **Uczenie 5 min:** wykonajcie raz z pokazem, raz z kartami.

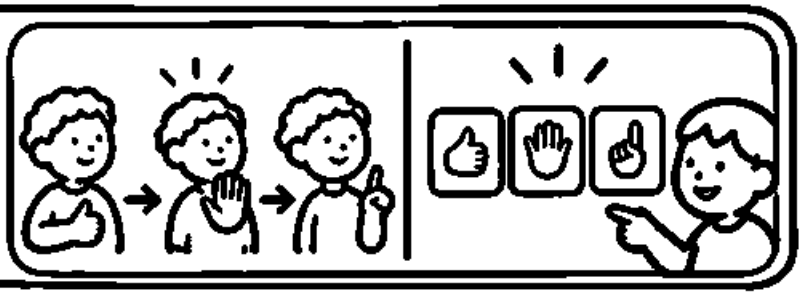

3 **Przerwa 3 min:** spokojnie obejrzyjcie inny obrazek.

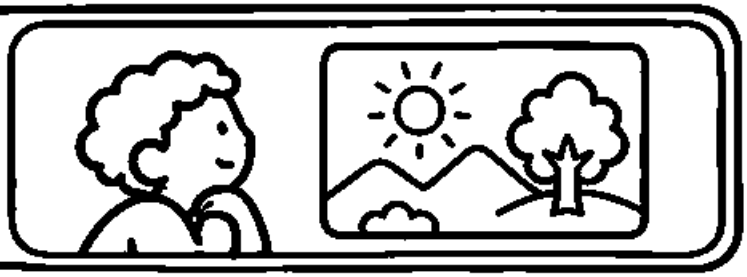

4 **Powrót 6 min:** odtwórzcie frazę; dziecko może poprosić o odkrycie pierwszej lub wszystkich kart.

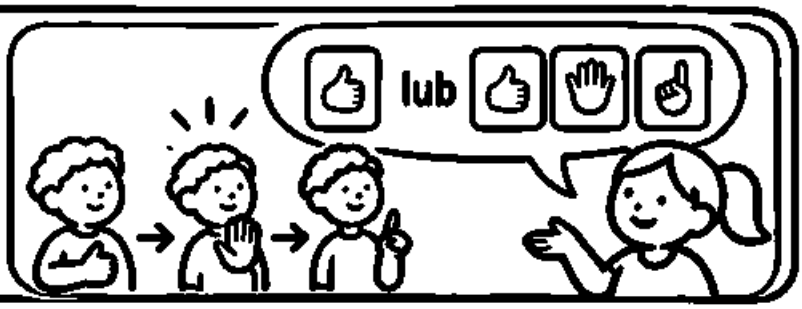

5 **Domknięcie 3 min:** nazwijcie podpowiedź, która pomogła.

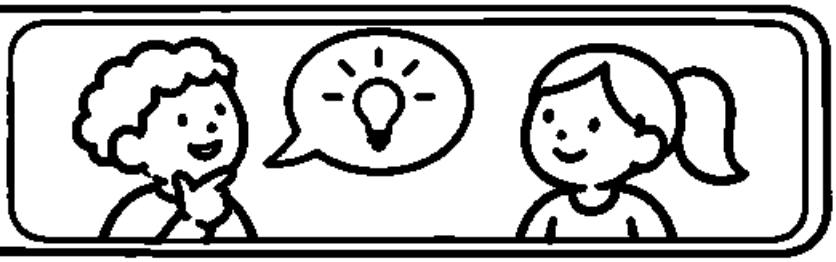

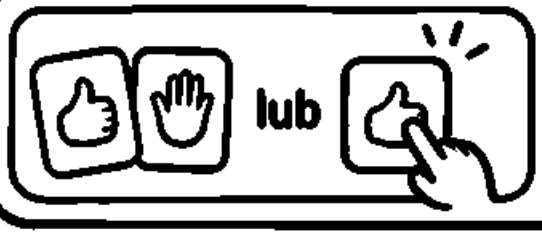

Dostosowanie: dwa gesty lub odtwarzanie jednym palcem. Obserwuj wybór wsparcia i kolejność działań. Nie traktuj poproszenia o kartę jako niepowodzenia pamięci.

SC-047 • Obrazek pomaga w odpowiednim miejscu

Cel: umieścić wskazówkę tam, gdzie jest potrzebna.

Materiały: znany plan frazy i osobna karta trudnego przejścia.

22 minuty.

1 Powitanie 3 min: przypomnij frazę.

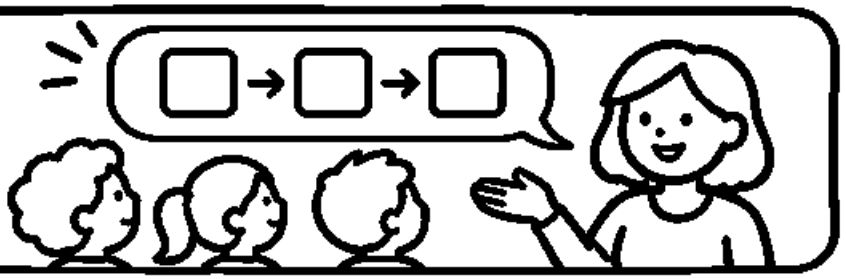

2 Rozpoznanie 4 min: grupa wskazuje jedno przejście, przy którym potrzebuje pomocy.

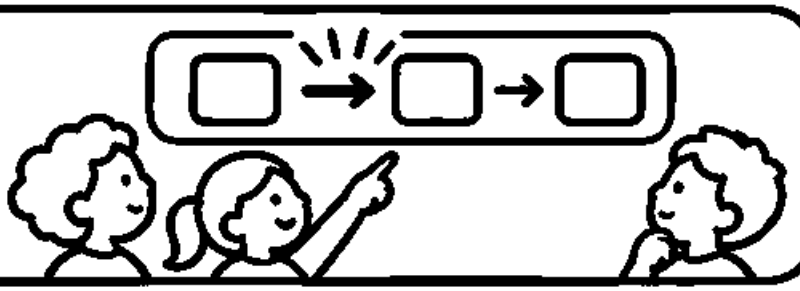

3 Projekt 5 min: umieśćcie kartę dokładnie między właściwymi polami, nie na końcu sali.

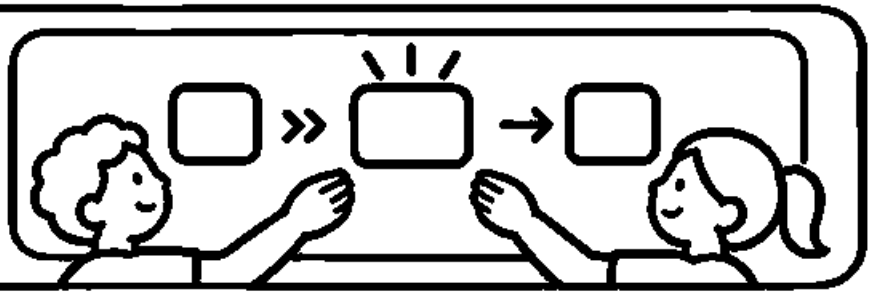

4 Próba 7 min: wykonajcie frazę z podpowiedzią, potem zdecydujcie, czy ma pozostać.

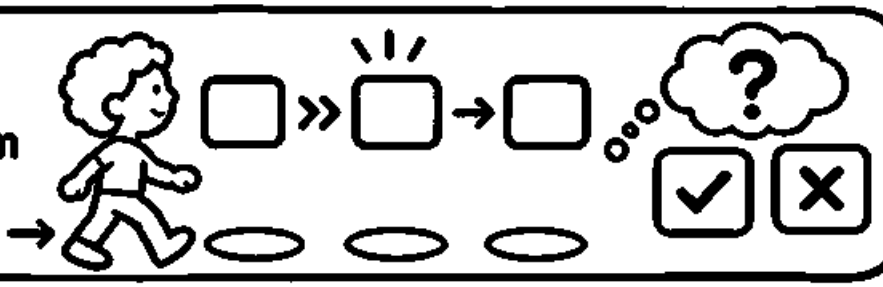

5 Zakończenie 3 min: zapisz położenie karty w planie.

Dostosowanie: większy kontrast i rozmiar, czytelny opis słowny. Obserwuj użycie wskazówki w konkretnym momencie. Nie usuwaj pomocy tylko dlatego, że dorosły uważa układ za łatwy.

SC-048 • Pokaz dla zaprzyjaźnionej grupy

Cel: przeprowadzić krótką wymianę pracy bez presji występu.

Materiały: dwuminutowy układ, plan, miejsce dla widzów.

22 minuty.

1. **Wejście 4 min:** wyjaśnij, kto przyjdzie i że można pozostać w roli obserwatora.

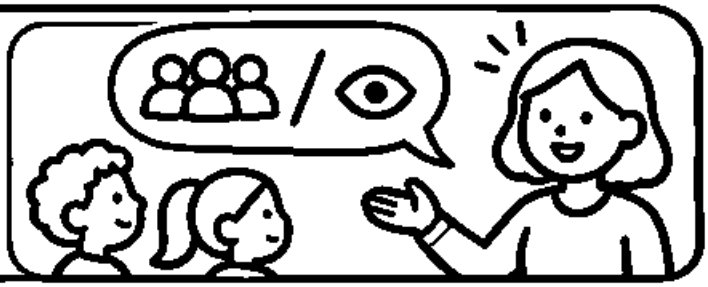

2. **Przygotowanie 5 min:** sprawdź przejście oraz widoczność.

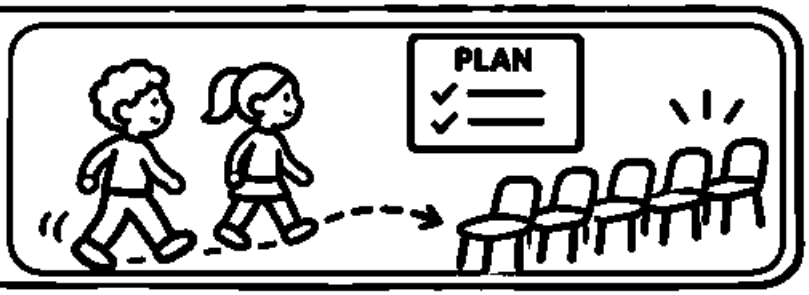

3. **Wymiana 5 min:** jedna grupa pokazuje, druga ogląda; potem role się zmieniają.

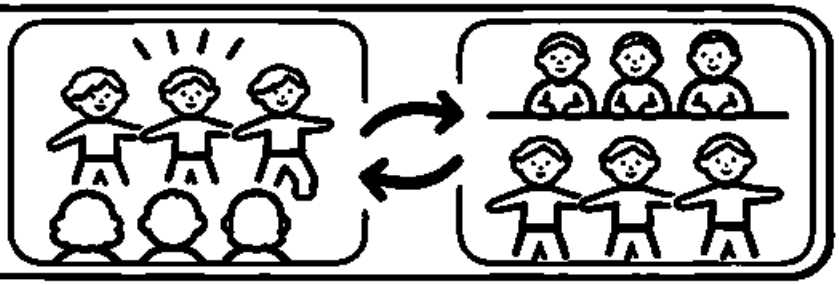

4. **Rozmowa 5 min:** widzowie opisują jeden zauważony gest, bez ocen osób.

5. **Koniec 3 min:** wróćcie do zwykłego ustawienia sali.

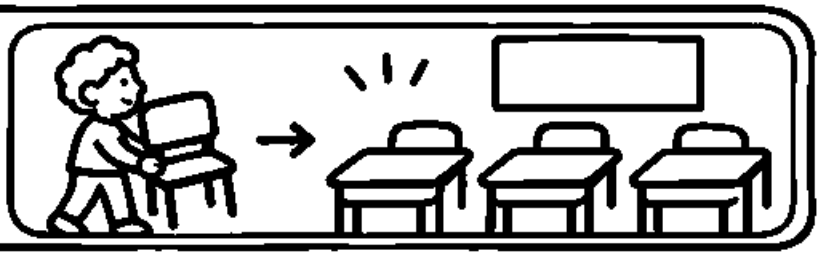

Dostosowanie: rola prowadzącego kartę, miejsce z boku albo udział bez publiczności. Obserwuj komfort udziału. Nie obiecuj nagrywania ani udostępniania wizerunku w ramach tej aktywności.

SC-049 • Gest dla bliskiej osoby

Cel: stworzyć osobistą dedykację bez narzucania modelu rodziny.

Materiały: kartki, kredki, symbole gestów.

20 minut.

1 **Powitanie 3 min:** zaproś do pomyślenia o życzliwej bliskiej osobie; nie trzeba mówić o kim.

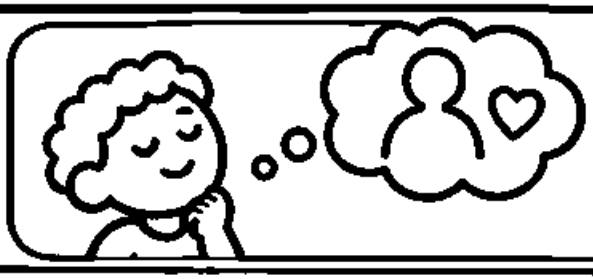

2 **Projekt 5 min:** dziecko wybiera gest, który chciałoby jej podarować.

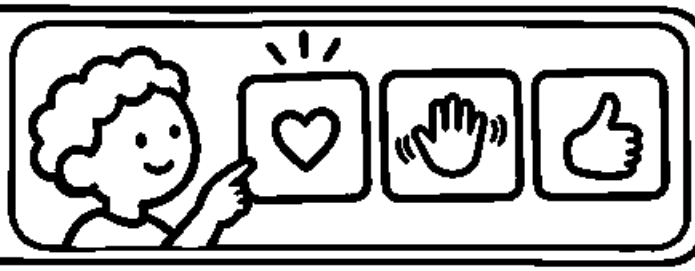

3 **Próba 5 min:** pokazuje gest wybranemu partnerowi albo tylko nauczycielowi.

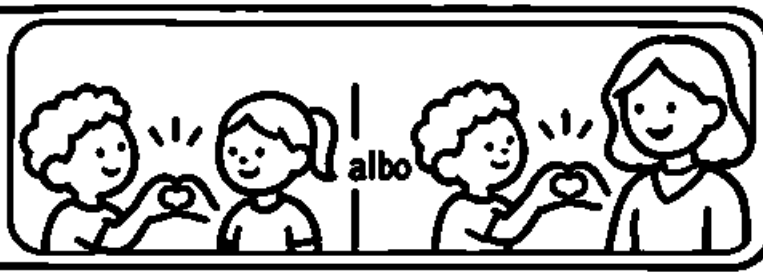

4 **Zastosowanie 4 min:** zapisuje go prostym rysunkiem.

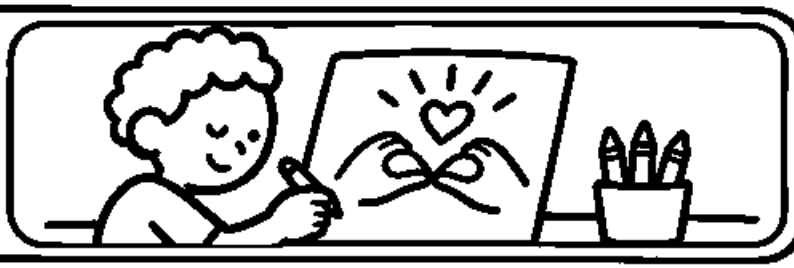

5 **Domknięcie 3 min:** może zachować dedykację dla siebie.

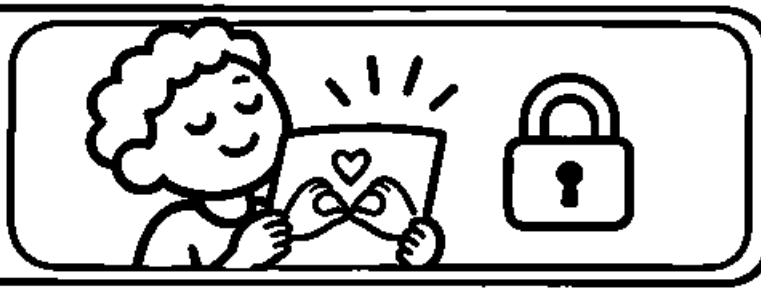

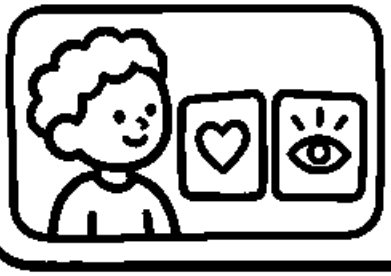

Dostosowanie: wybór gotowego symbolu lub gest wzrokiem. Obserwuj samodzielność wyboru i zgodę na prezentację. Przy planowaniu Dnia Babci i Dziadka uwzględnij opiekunów i sytuacje nieobecności, bez wypytywania o prywatne relacje.

SC-050 • Dedykacja w duecie

Cel: połączyć dwa osobiste gesty w krótką wiadomość.

Materiały: dwa pola i rysunki gestów z SC-049.

22 minuty.

1 **Wejście 3 min:** para ustala, czy chce współpracować.

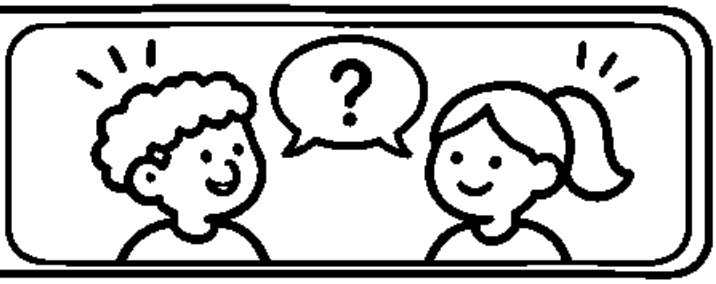

2 **Uzgodnienie 5 min:** każda osoba wybiera jeden gest i zgadza się na jego użycie.

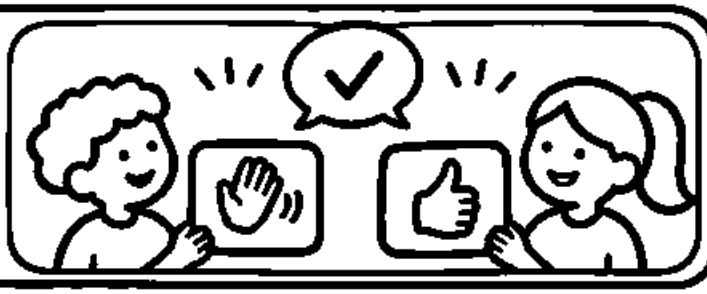

3 **Próba 6 min:** partnerzy pokazują gesty kolejno, następnie razem kończą wiadomość.

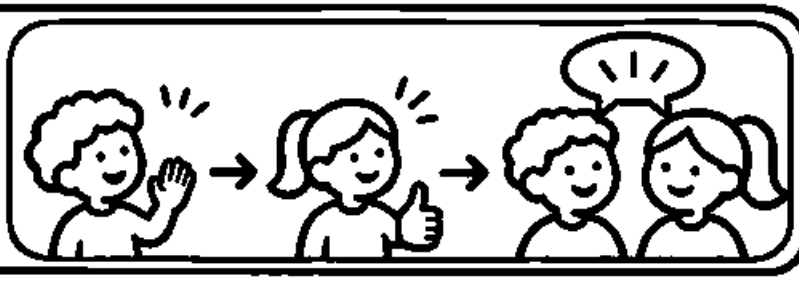

4 **Zastosowanie 5 min:** wybierają, komu i w jakiej formie mogą ją przedstawić.

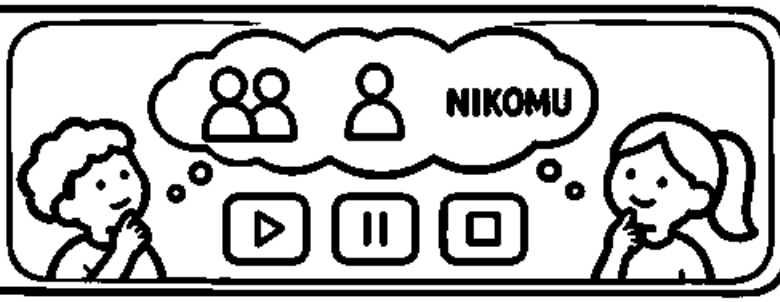

5 **Koniec 3 min:** dopuszczona jest decyzja o niepokazywaniu nikomu.

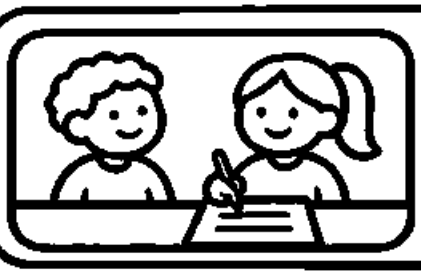

Dostosowanie: nauczyciel wskazuje pola; jedno dziecko może tworzyć zapis zamiast wykonywać gest. Obserwuj zgodę na wspólną pracę. Dedykacja nie wymaga dotyku, przytulenia ani publicznego wyznania uczuć.

SC-051 • Spokojne spotkanie pokoleń

Cel: przygotować prostą współpracę dziecka z chętnym dorosłym gościem.

Materiały: krzesła, dwa czytelne znaki działań.

22 minuty.

1 **Powitanie 4 min:** przedstaw plan spotkania; udział gościa i dziecka jest dobrowolny.

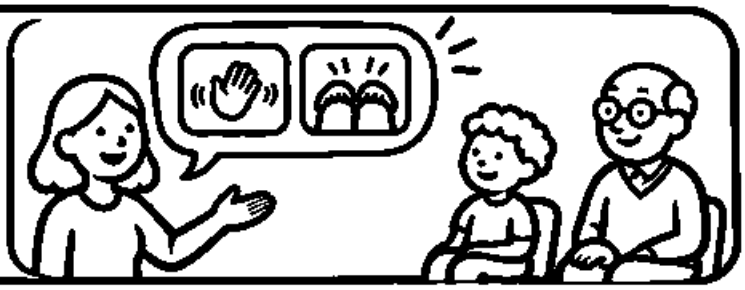

2 **Pokaz 4 min:** nauczyciel wykonuje machnięcie i dotknięcie kolan.

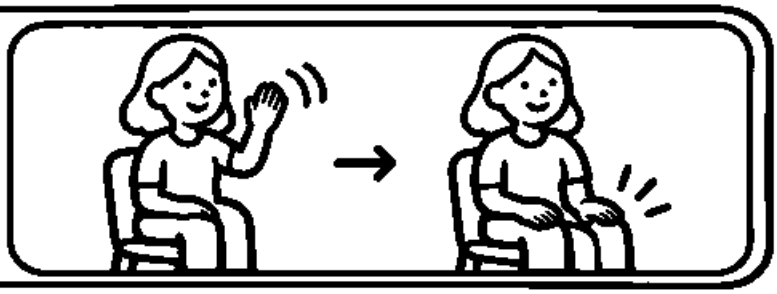

3 **Współdziałanie 6 min:** para wybiera wygodną kolejność; nikt nie prowadzi rąk partnera.

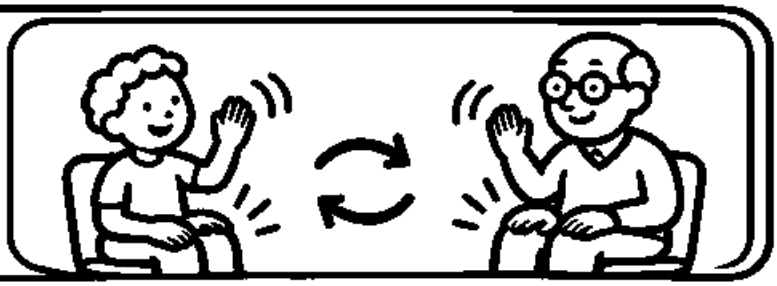

4 **Wymiana 5 min:** dziecko pokazuje gościowi kartę, a gość odpowiada wybranym gestem.

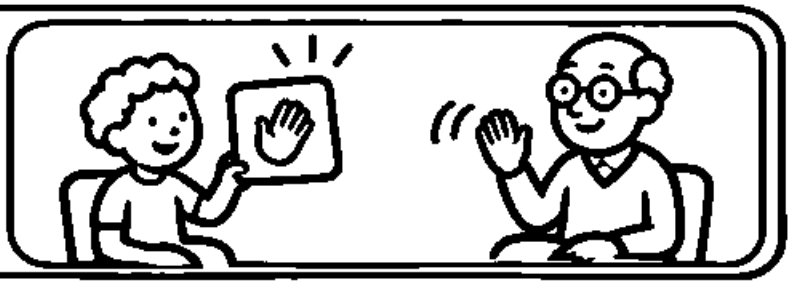

5 **Koniec 3 min:** wspólne spokojne pożegnanie.

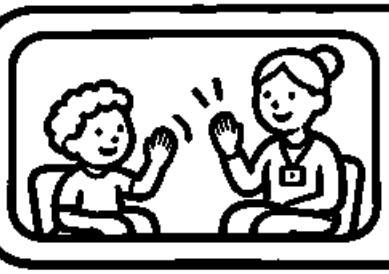

Dostosowanie: dziecko może pracowac ze znanym pracownikiem placówki, jeśli nie ma gościa. Obserwuj komfort relacji oraz dostępność instrukcji. Nie oceniaj sprawności gościa ani nie wymagaj opowieści rodzinnych.

SC-052 • Cisza jest częścią planu

Cel: zaplanować pauzę jako pełnoprawne miejsce w sekwencji.

Materiały: cztery pola, trzy znaki klaśnięcia i pusty znak.

20 minut.

1. **Wejście 3 min:** zagraj cztery równe uderzenia.

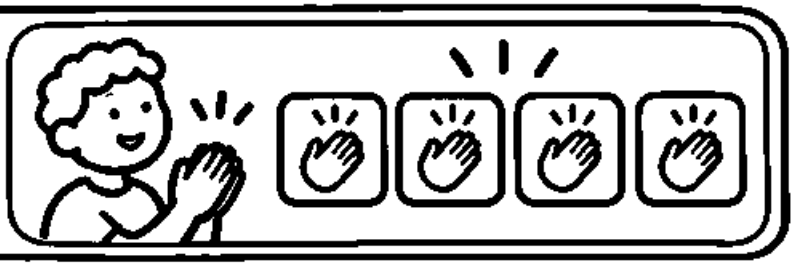

2. **Projekt 4 min:** umieśćcie pauzę na trzecim miejscu.

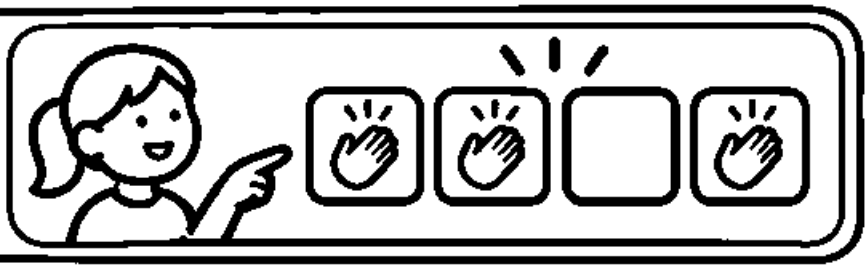

3. **Próba 6 min:** przy klaśnięciu wydajcie dźwięk, przy pauzie rozłóżcie dłonie bez dźwięku; wskazujący zachowuje równy czas.

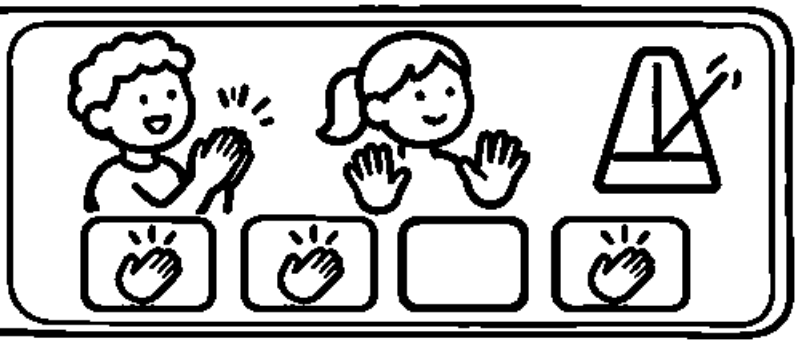

4. **Zastosowanie 4 min:** przesuńcie pauzę na drugie miejsce i porównajcie zapis.

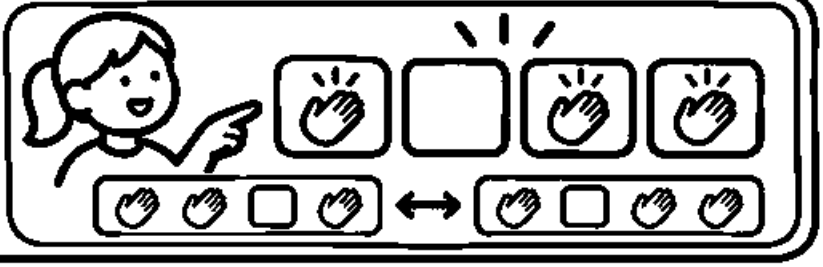

5. **Koniec 3 min:** wskażcie jej położenie w obu wersjach.

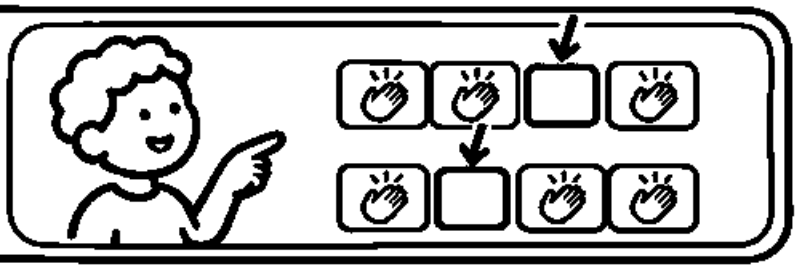

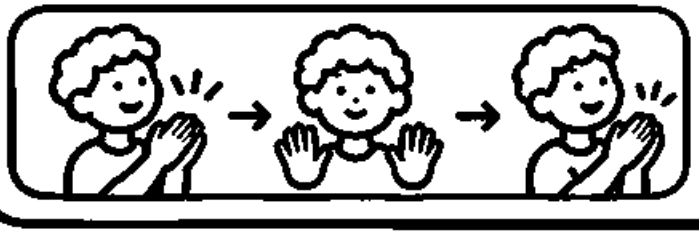

Dostosowanie: trzy pola, tylko dwa dźwięki. Obserwuj powrót po ciszy. Nie omijaj pustego pola podczas wskazywania, bo zmieniłoby to regułę zadania.

SC-053 • Puls trwa, choć nie słychać

Cel: podtrzymać działanie w dwóch cichych miejscach.

Materiały: sześć pól, cztery znaki dźwięku i dwa ciszy.

20 minut.

1 **Wejście 3 min:** odczytaj sześć pól ż cichym stukaniem.

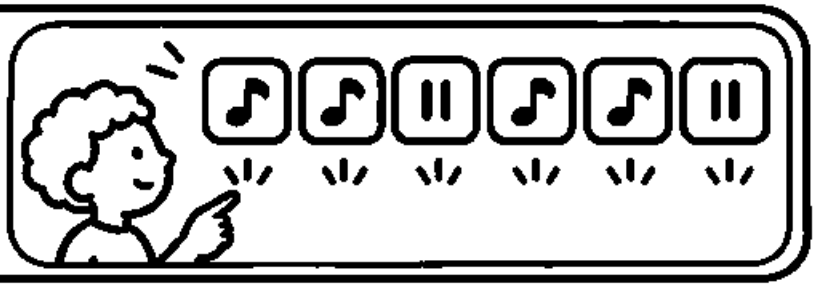

2 **Model 4 min:** nauczyciel wskazuje wszystkie pola, lecz w dwóch nie gra.

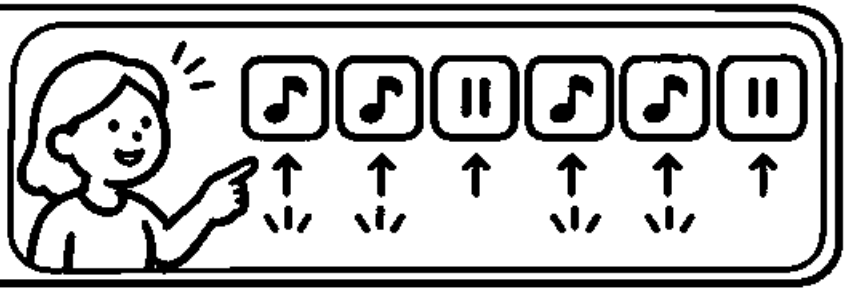

3 **Próba 6 min:** dzieci przesuwają dłoń przy każdym polu, także cichym.

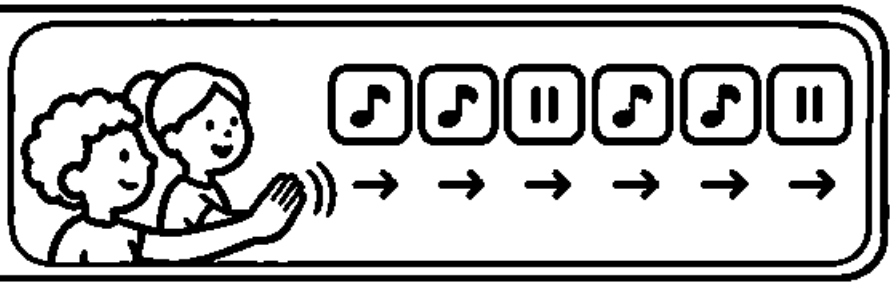

4 **Zastosowanie 4 min:** odłóż dźwięki i wykonaj cały zapis samym ruchem.

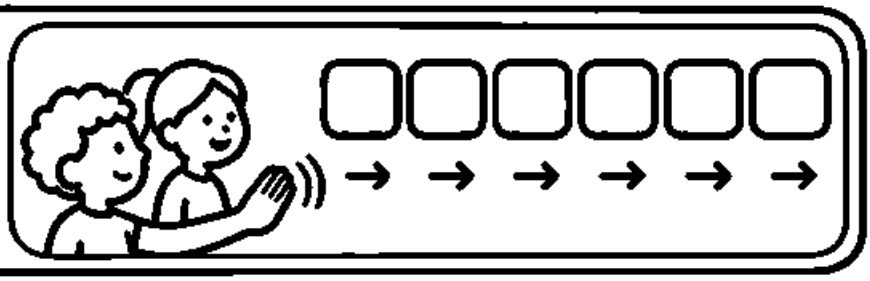

5 **Finał 3 min:** porównajcie, czy liczba pól się zmieniła.

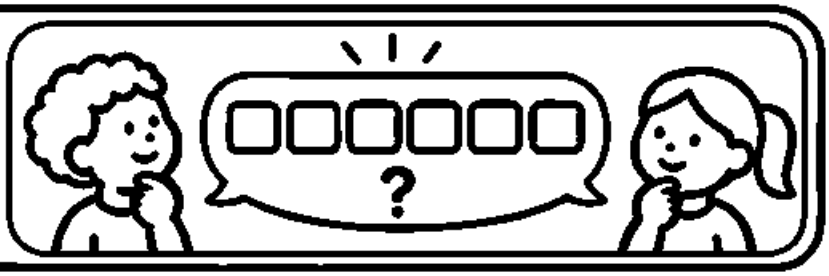

Dostosowanie: cztery pola i jedna cisza. Obserwuj ciągłość wskazywania, nie precyzję czasową pojedynczej osoby. Nie przyspieszaj ręki nad pustymi polami.

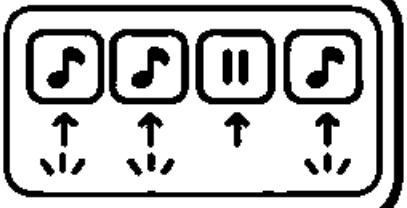

SC-054 • Cisza zmienia znaczenie frazy

Cel: zbadać funkcję pauzy w krótkim wykbnaniu.

Materiały: zapis klaśnięcie–klaśnięcie–pauza–gest.

22 minuty.

1 **Powitanie 3 min: pokaż oba dźwięki.**

2 **Porównanie 5 min: wykonaj zapis z pauzą, potem bez pauzy.**

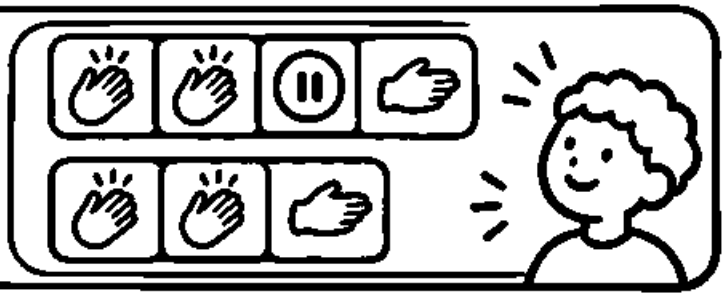

3 **Wybór 5 min: dzieci opisują lub wskazują różnicę: było miejsce albo od razu dalej.**

4 **Projekt 6 min: grupa umieszcza własną pauzę w nowej czteropolowej frazie i sprawdza efekt.**

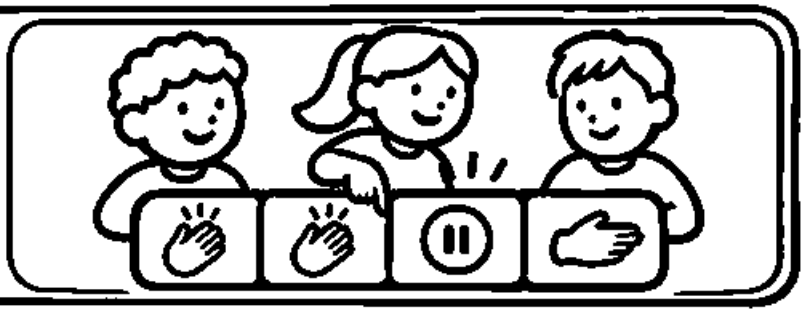

5 **Koniec 3 min: zachowajcie wybrana wersję.**

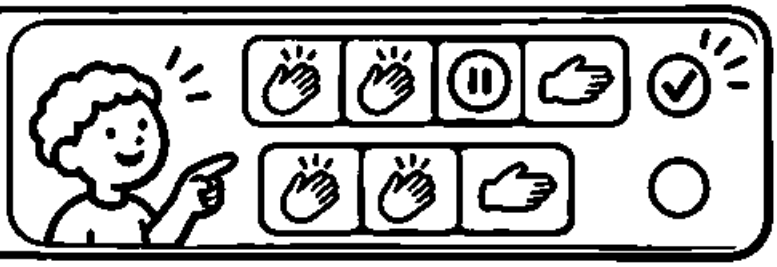

Dostosowanie: obserwowanie dwóch pokazów i wybór karty. Obserwuj, czy grupa świadomie zostawia ciszę. Nie sugeruj, że tylko wolna wersja jest poprawna; chodzi o rozpoznanie różnicy.

SC-055 • Rekwizyt prowadzi uwagę

Cel: skierować ruch na jeden kontrolowany tor.

Materiały: lekkie chustki bez sznurków, karty łuku i linii.

20 minut.

1 **Wejście 3 min:** sprawdź odstępy i materiał.

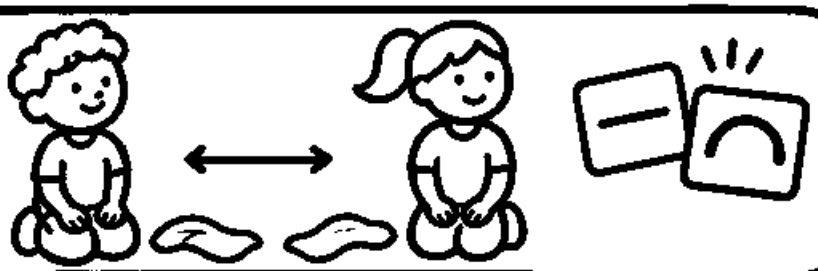

2 **Pokaz 4 min:** dorosły prowadzi chustkę po linii przed tułowiem, potem po łuku.

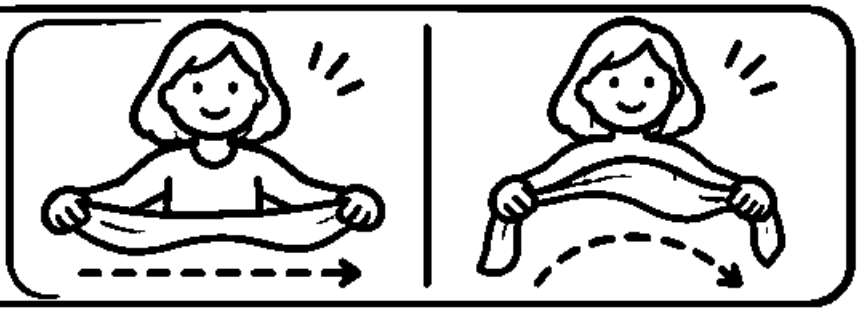

3 **Próba 6 min:** dzieci wybierają kartę i prowadzą chustkę tak, by tor był czytelny.

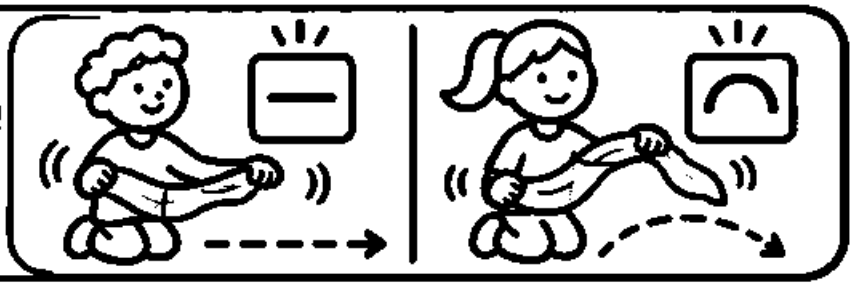

4 **Zastosowanie 4 min:** partner zgaduje tor po ruchu, bez dotykania rekwizytu.

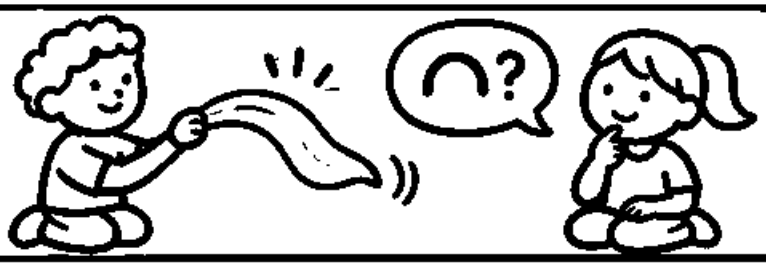

5 **Koniec 3 min:** chustka odpoczywa na kolanach.

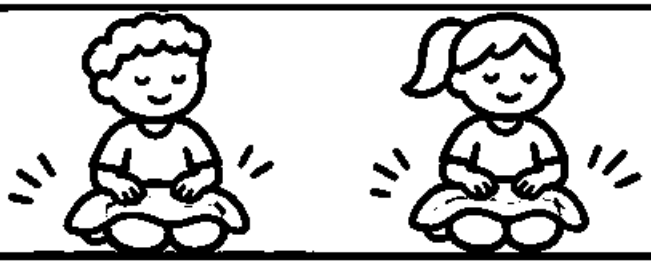

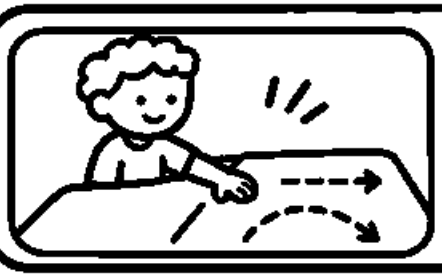

Dostosowanie: pustą dłonią po stole; można obserwować pokaz. Obserwuj czytelność toru. Nie okręcaj materiału wokół szyi ani dłoni i nie zasłaniaj nim twarzy.

SC-056 • Odkładanie jest częścią układu

Cel: zaplanować spokojne zakończenie pracy z rekwizytem.

Materiały: chustki, oznaczone koszyki poza trasą.

20 minut.

1. Powitanie 3 min: pokaż miejsca odkładania.

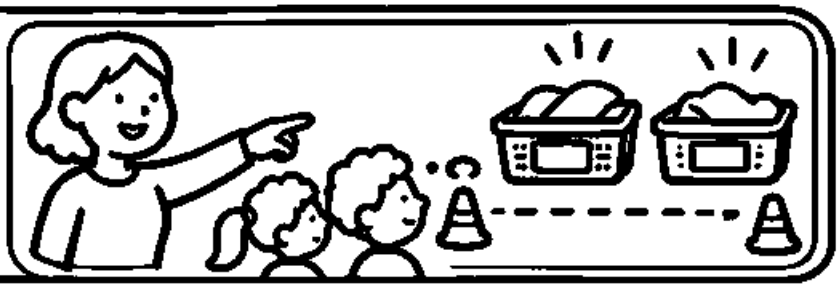

2. Plan 4 min: uzgodnij kolejność: gest, pauza, podejście, odłożenie, powrót.

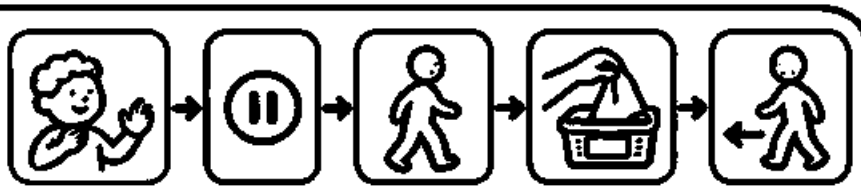

3. Próba 6 min: dzieci realizują końcówkę pojedynczo lub małymi grupami, gdy droga jest wolna.

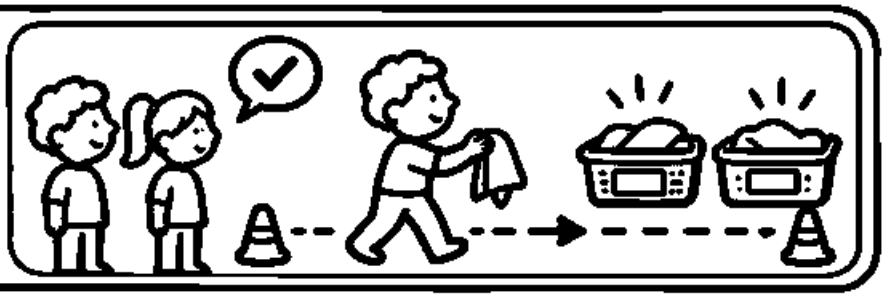

4. Zastosowanie 4 min: dodaj wcześniejszy dwugestowy fragment i sprawdź płynne przejście do odkładania.

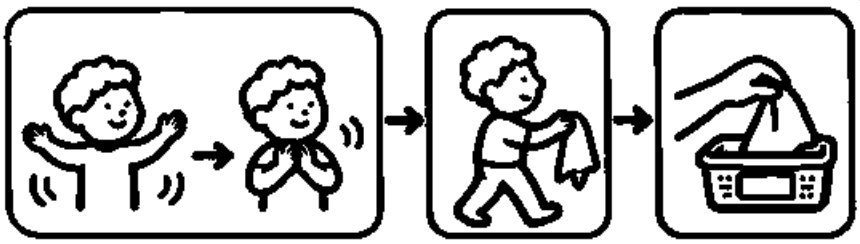

5. Finał 3 min: obejrzyjcie wolną salę.

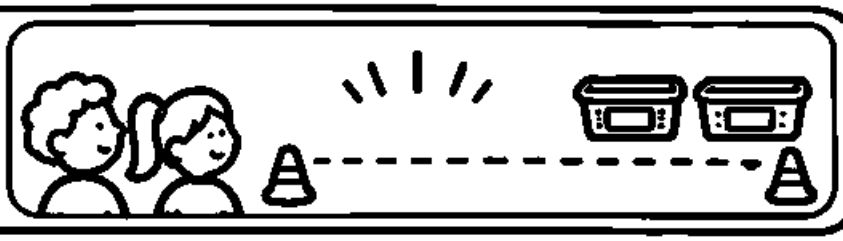

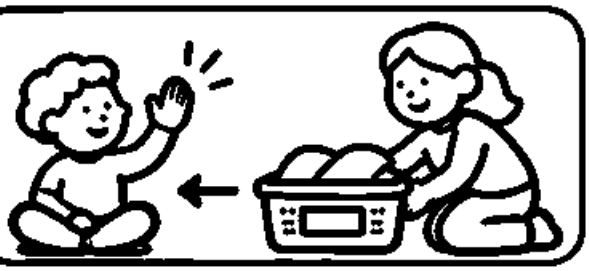

Dostosowanie: pomocnik przynosi koszyk do dziecka po jego sygnale. Obserwuj, czy organizacja nie wymaga pośpiechu. Nie rzucajcie chustek do koszyka na odległość.

SC-057 • Przedmiot staje się znakiem

Cel: odczytać rekwizyt jako instrukcję, nie narzędzie ruchu.

Materiały: duża chustka i duży klocek u nauczyciela.

20 minut.

1 **Wejście 3 min:** ustal regułę: chustka oznacza ruch płynny, klocek krótki wyraźny gest.

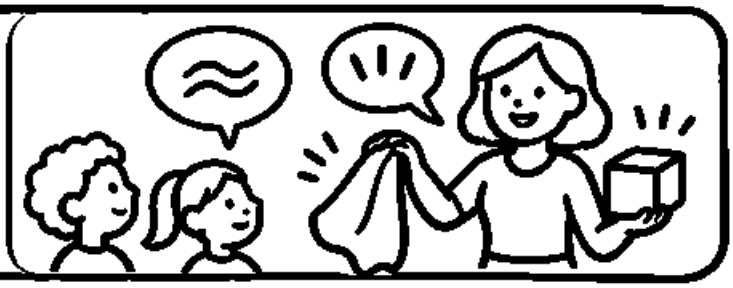

2 **Pokaz 4 min:** dorosły demonstruje obie odpowiedzi.

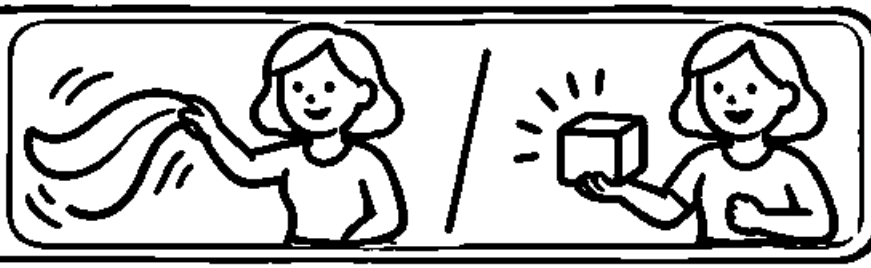

3 **Próba 6 min:** dzieci reagują dopiero po pokazaniu jednego przedmiotu.

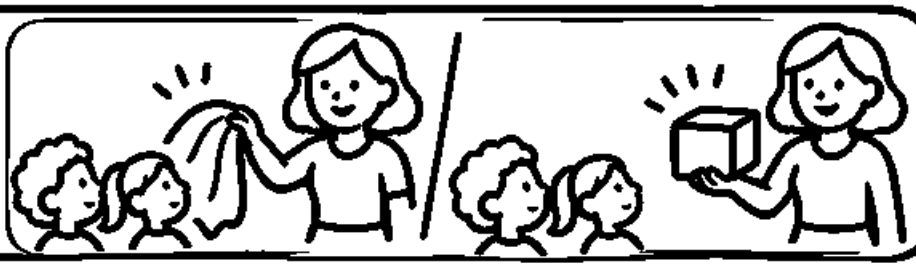

4 **Zastosowanie 4 min:** chętne dziecko wybiera znak dla grupy.

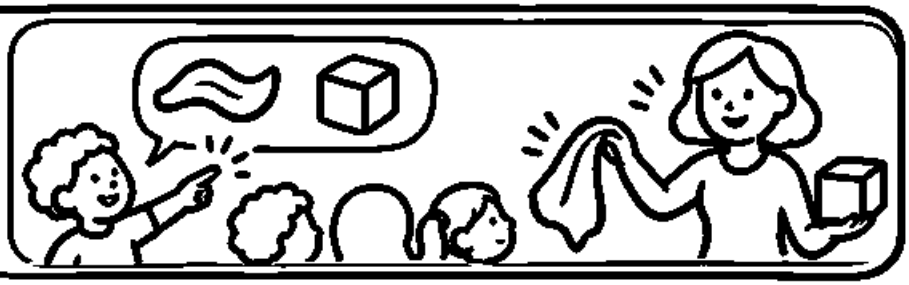

5 **Koniec 3 min:** wyjaśnijcie różnicę między trzymaniem rekwizytu a patrzeniem na znak.

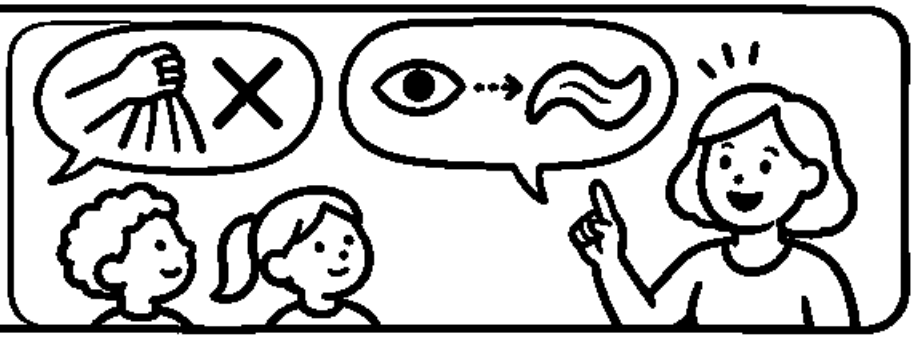

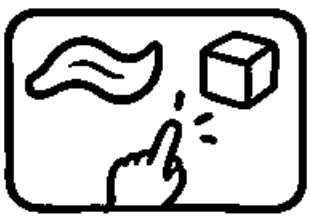

Dostosowanie: dwa rysunki przedmiotów; ruch pojedynczym palcem. Obserwuj rozpoznanie uzgodnionej reguły. Przedmioty nie są podawane nad głowami dzieci.

SC-058 • Wybieram nastrój ruchu

Cel: świadomie dobrać jakość gestu do własnego pomysłu.

spokojnie
energicznie
ciekawie

Materiały: karty: spokojnie, energicznie, ciekawie.

20 minut.

1. **Powitanie 3 min:** wyjaśnij, że karta opisuje ruch, nie osobowość dziecka.

2. **Model 4 min:** pokaż ten sam gest w trzech jakościach.

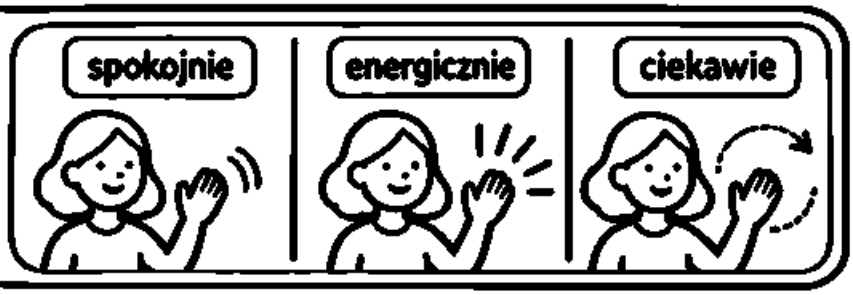

3. **Próba 6 min:** dzieci wybierają kartę i własny wygodny gest.

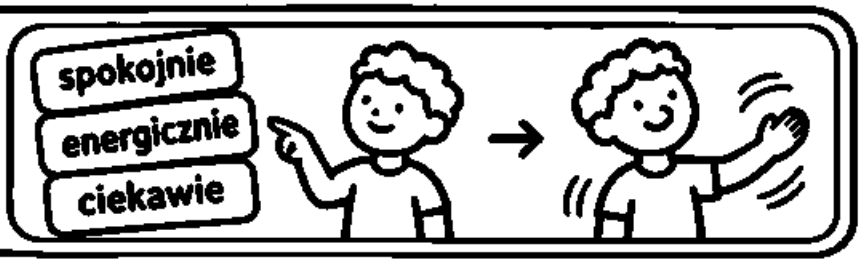

4. **Zastosowanie 4 min:** partner opisuje, co zauważył: wolno, szybko, mało, szeroko.

5. **Domknięcie 3 min:** dziecko może zmienić kartę.

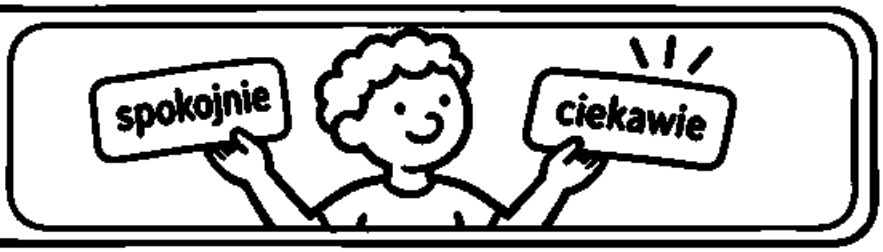

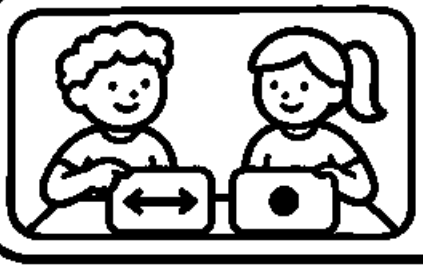

Dostosowanie: wybór dwóch kontrastów lub wskazanie obrazka bez ruchu. Obserwuj intencję i dostępny zakres. Nie odgaduj prywatnego stanu emocjonalnego z pokazu.

SC-059 • Jeden ruch, różne interpretacje

Cel: porównać odmienne sposoby wykonania bez oceniania osób.

Materiały: jeden symbol machnięcia, dwie karty jakości.

22 minuty.

1 **Wejście 3 min:** pokaż gest neutralnie.

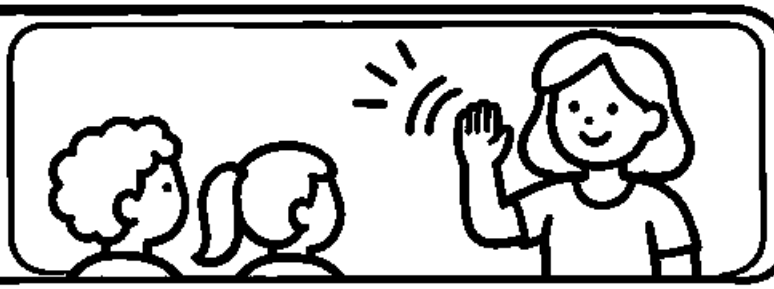

2 **Projekt 5 min:** dwie grupy wybierają odmienną jakość.

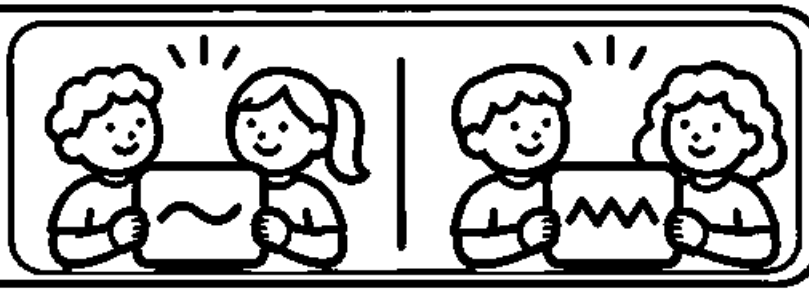

3 **Próba 6 min:** każda prezentuje swój wariant; obserwatorzy opisują konkretne cechy.

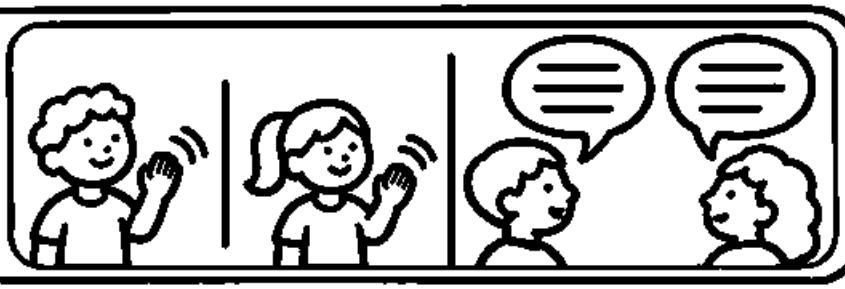

4 **Zastosowanie 5 min:** grupa ustala, jaki element pozostał wspólny mimo różnicy.

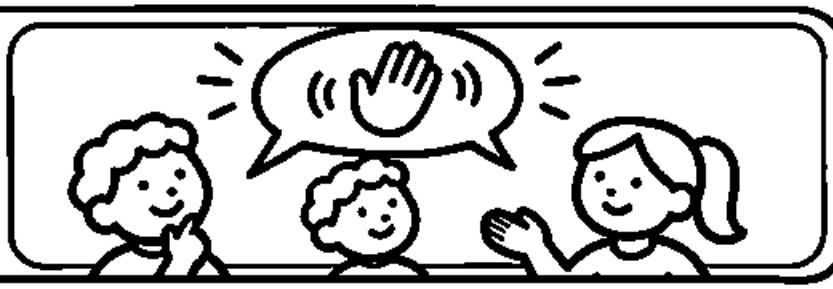

5 **Finał 3 min:** wspólne neutralne machnięcie.

Dostosowanie: prezentacja przez nauczyciela według wskazania grupy. Obserwuj język opisu bez słów ładniej i gorzej. Nie wymagaj naśladowania stereotypowego smutku, złości lub lęku.

SC-060 • Historia ma trzy obrazy

Cel: zbudować ruchową narrację z początkiem, zmianą i końcem.

Materiały: trzy puste pola i kredki.

22 minuty.

1 **Powitanie 3 min:** opowiedz prosty przykład: wychodzę, spotykam wiatr, wracam.

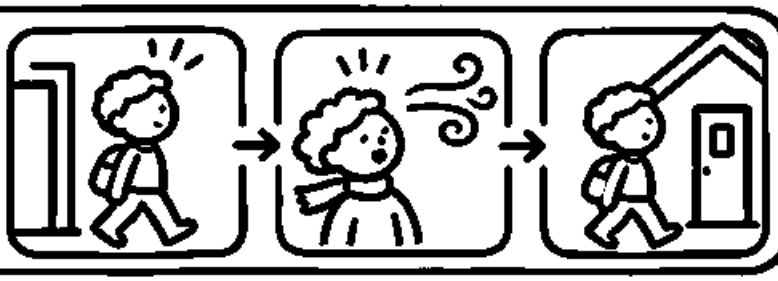

2 **Projekt 5 min:** małe grupy rysują własne trzy zdarzenia.

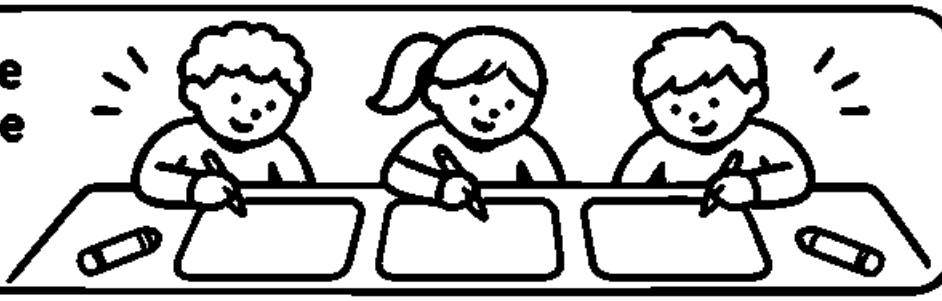

3 **Próba 6 min:** dobierają po jednym geście do każdego pola.

4 **Wykonanie 5 min:** prowadzący wskazuje kolejno pola; widzowie próbują nazwać zmianę, nie muszą zgadnąć całej fabuły.

5 **Domknięcie 3 min:** autorzy dopowiadają intencję.

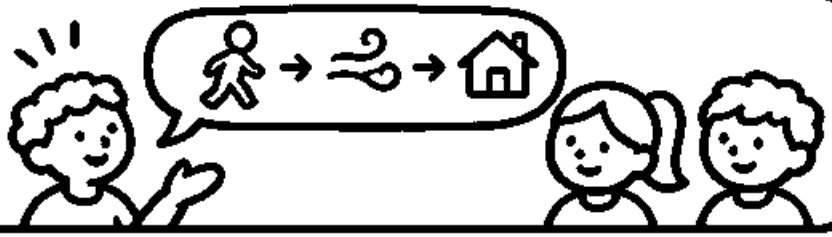

Dostosowanie: gotowe ilustracje do wyboru. Obserwuj logiczną kolejność. Dzieci nie muszą przedstawiać prawdziwych wydarzeń ze swojego życia.

SC-061 • Motyw karnawałowy w miejscu

Cel: stworzyć wyrazisty krótki motyw bez przemieszczania.

Materiały: karty trzech gestów; opcjonalna papierowa ozdoba trzymana w dłoni.

20 minut.

1 **Wejście 3 min:** uzgodnij, że strój i maska nie są potrzebne.

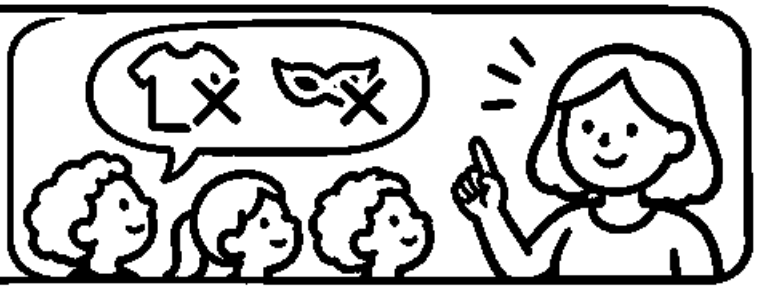

2 **Projekt 4 min:** grupa wybiera dwa gesty i jedną pauzę.

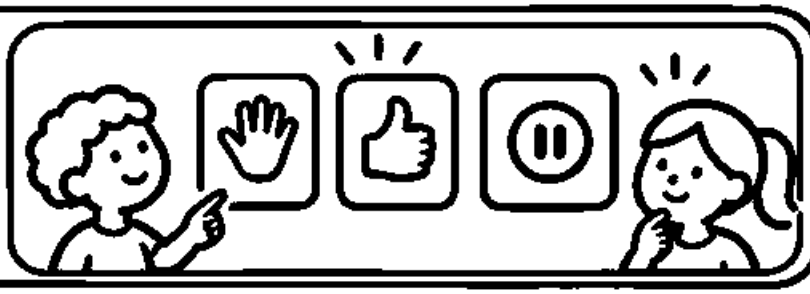

3 **Próba 6 min:** motyw powtarza się dwa razy przy spokojnym pulsie.

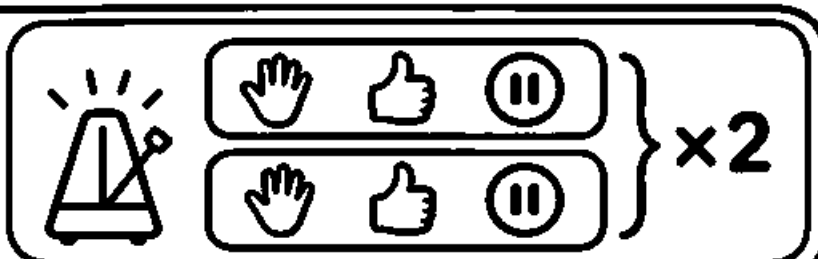

4 **Zastosowanie 4 min:** każda mała grupa proponuje inne zakończenie, zachowując początek.

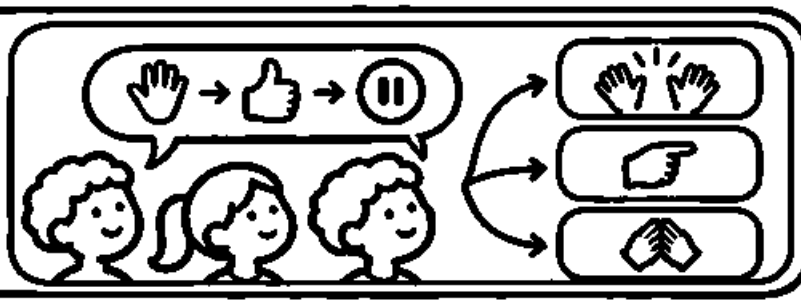

5 **Finał 3 min:** wybierzcie znak końca.

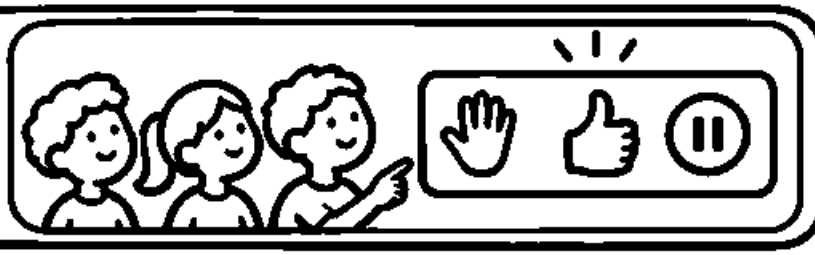

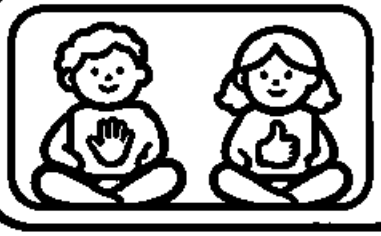

Dostosowanie: gesty w siadzie lub prowadzenie kart. Obserwuj rozpoznawalność motywu. Nie zasłaniaj pola widzenia maską ani nie stosuj drobnego konfetti.

SC-062 • Układ bez zmiany miejsca

Cel: zbudować pełną krótką formę w ograniczonej przestrzeni.

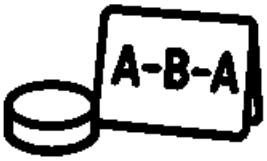

Materiały: osobiste znaczniki i plan A–B–A.

22 minuty.

1 Powitanie 3 min: sprawdźcie wygodny zasięg.

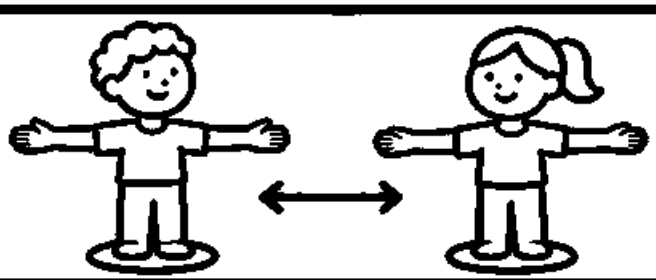

2 Projekt 5 min: A składa się z gestów dłoni, B z przeniesienia uwagi na stopy bez odchodzenia.

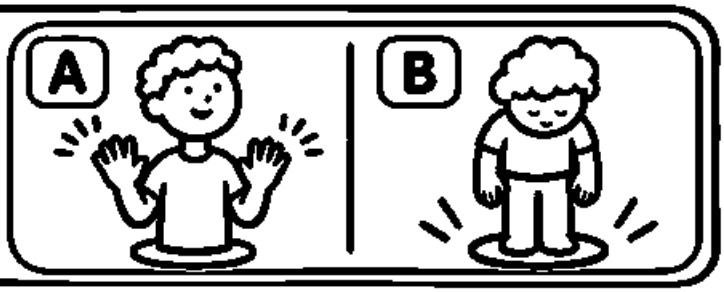

3 Próba 6 min: wykonajcie każdą część osobno.

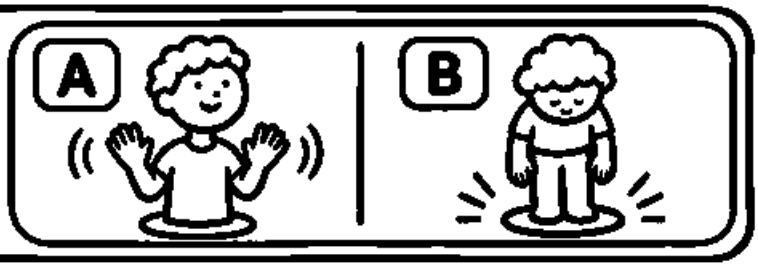

4 Łączenie 5 min: prowadzący wskazuje A–B–A, grupa zachowuje własne miejsca.

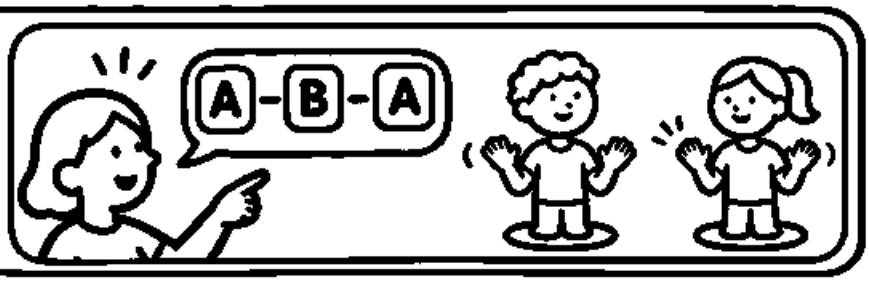

5 Domknięcie 3 min: zapytaj, gdzie było za mało przestrzeni.

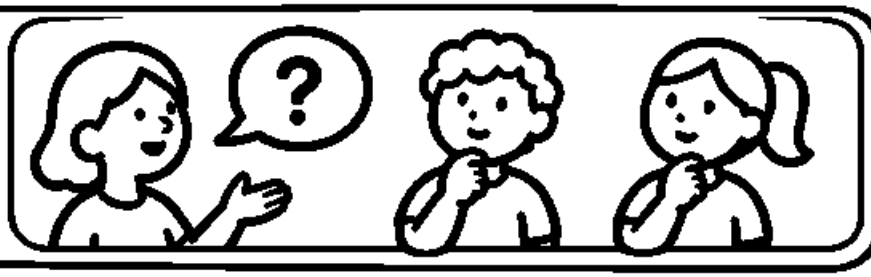

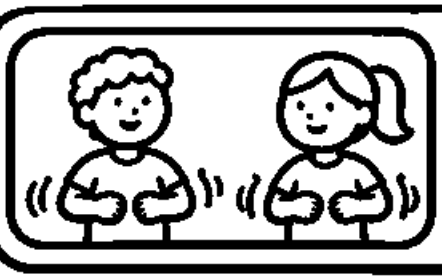

Dostosowanie: oba motywy wykonywane przedramionami. Obserwuj zachowanie formy przy małym zakresie. Nie traktuj szerokiego ruchu jako bardziej tanecznego.

SC-063 • Parada z odstępem

Cel: zorganizować wspólne przemieszczanie po jednej szerokiej trasie.

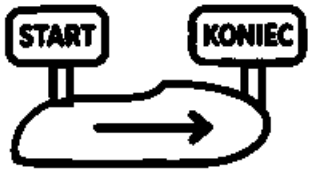

Materiały: trasa jednokierunkowa, miejsce startu i końca.

22 minuty.

1 **Wejście 4 min:** pokaż trasę oraz wyjście z niej.

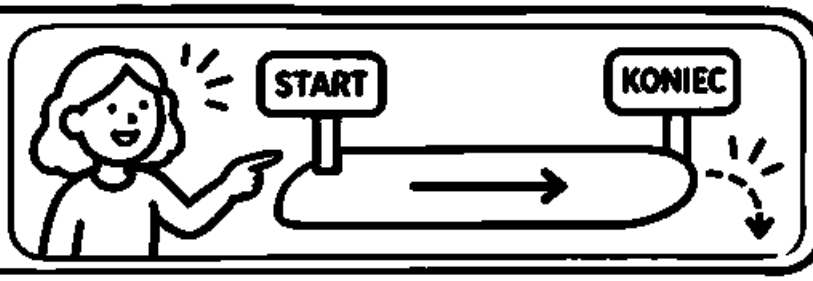

2 **Próba 5 min:** dzieci przechodzą pojedynczo, dorosły ustala wygodne odstępy.

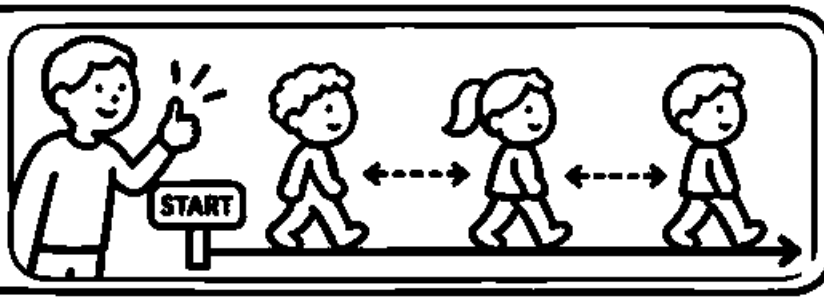

3 **Ruch 6 min:** po drodze wykonują jeden mały gest ręką bez zatrzymywania innych.

4 **Zastosowanie 4 min:** grupa planuje, co zrobi osoba na końcu trasy, by nie blokować wyjścia.

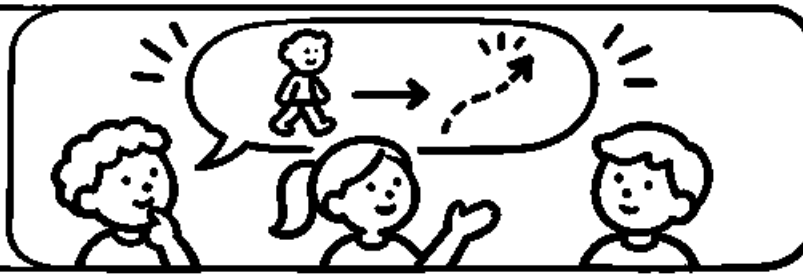

5 **Finał 3 min:** wspólne zatrzymanie poza przejściem.

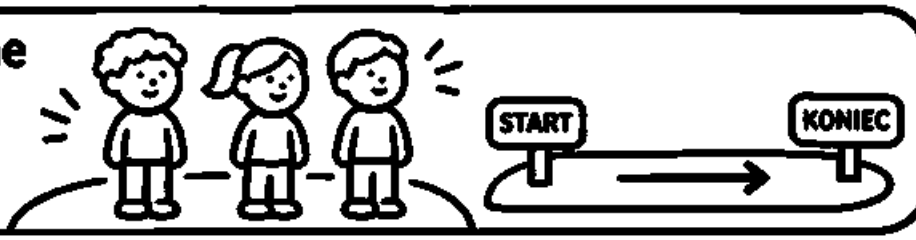

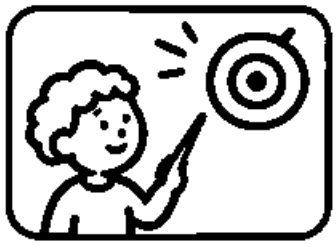

Dostosowanie: parada dużych pionków po stole albo miejsce obserwatora wskazującego cel. Obserwuj organizację drogi. Bez wyprzedzania, łączenia za ubrania i chwytania za ramiona.

SC-064 • Ruch na trzech wysokościach

Cel: rozpoznać poziom gestu bez wymagania przysiadu.

Materiały: trzy symbole wysokości.

20 minut.

1 **Powitanie 3 min: pokaż wysokość kolan, pasa i barków.**

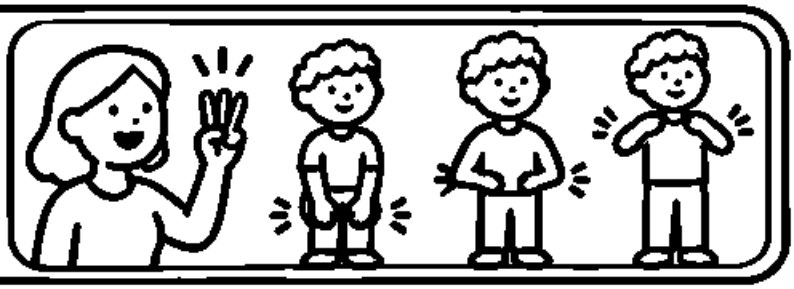

2 **Badanie 4 min: dzieci szukają wygodnego gestu na każdym poziomie.**

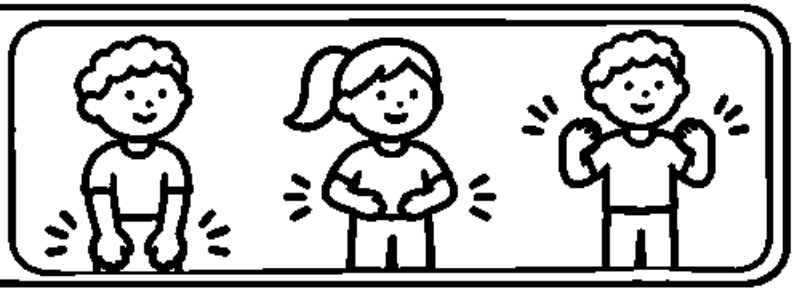

3 **Kod 6 min: nauczyciel wskazuje symbole, grupa zmienia tylko wysokość rąk.**

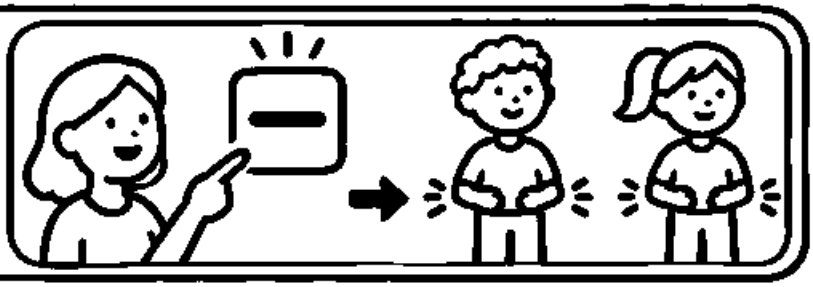

4 **Zastosowanie 4 min: dziecko układa własną kolejność trzech poziomów.**

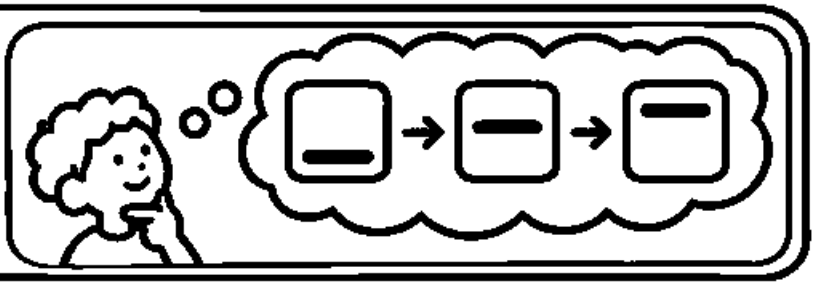

5 **Koniec 3 min: dłonie wracają w wygodne miejsce.**

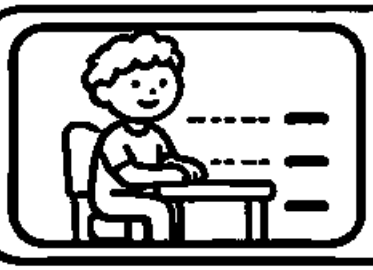

Dostosowanie: poziomy ustalone względem blatu i tułowia siedzącego dziecka. Obserwuj różnicę poziomów, nie zasięg nad głową. Nie wymuszaj skłonu do podłogi.

SC-065 • Tor ruchu zostaje na papierze

Cel: przełożyć tor gestu na znak graficzny.

Materiały: duża kartka i gruba kredka.

22 minuty.

1 **Wejście 3 min:** obejrzyj prostą linię, falę i łuk.

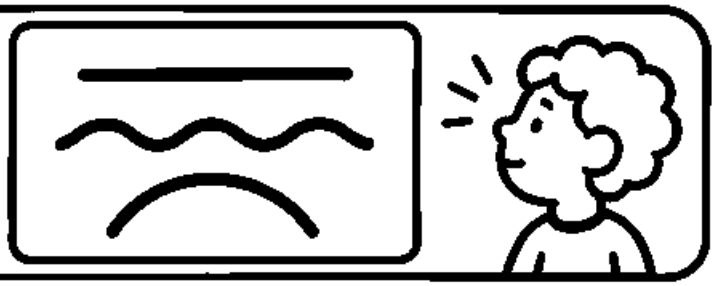

2 **Ruch 5 min:** dziecko wybiera jeden tor i prowadzi dłoń w powietrzu.

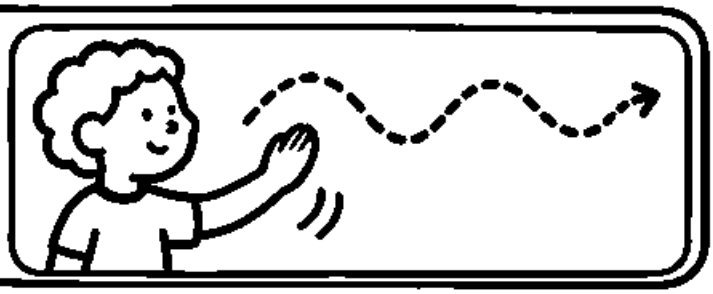

3 **Zapis 5 min:** rysuje jego ślad na kartce lub wskazuje gotowy znak.

4 **Odczyt 6 min:** partner wykonuje ruch zgodnie z zapisem; autor potwierdza lub doprecyzowuje.

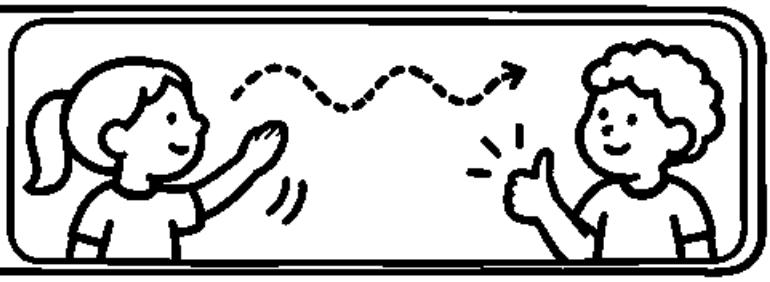

5 **Domknięcie 3 min:** zapiszcie umowne znaczenie.

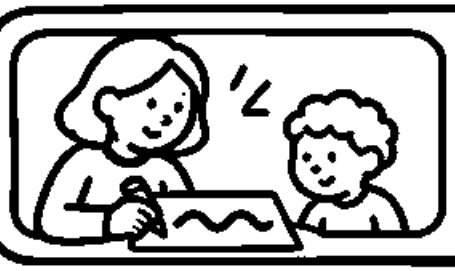

Dostosowanie: dorosły rysuje według wskazania. Obserwuj zgodność toru i symbolu. Nie oceniaj precyzji grafomotorycznej, jeśli celem jest komunikacja ruchu.

SC-066 • Partytura poziomów

Cel: zapisać zmianę wysokości jako sekwencję.

Materiały: trzy linie na planszy i cztery duże znaczniki.

22 minuty.

1 **Powitanie 3 min:** nazwij linie: nisko, pośrodku, wyżej.

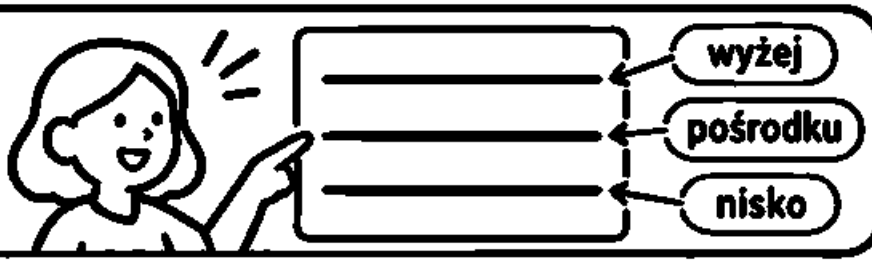

2 **Plan 5 min:** dzieci układają cztery znaczniki na wybranych liniach.

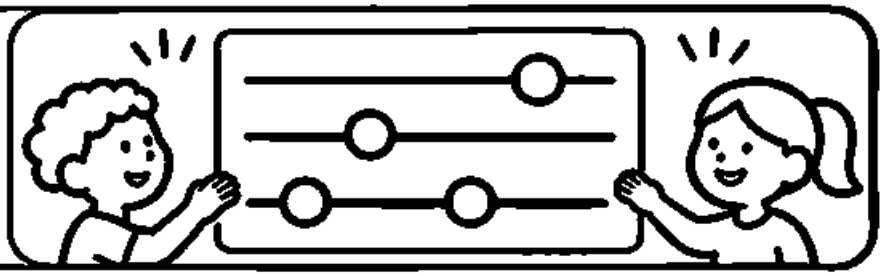

3 **Próba 6 min:** prowadzący wskazuje znaczniki od lewej, grupa wykonuje gest na zapisanej wysokości.

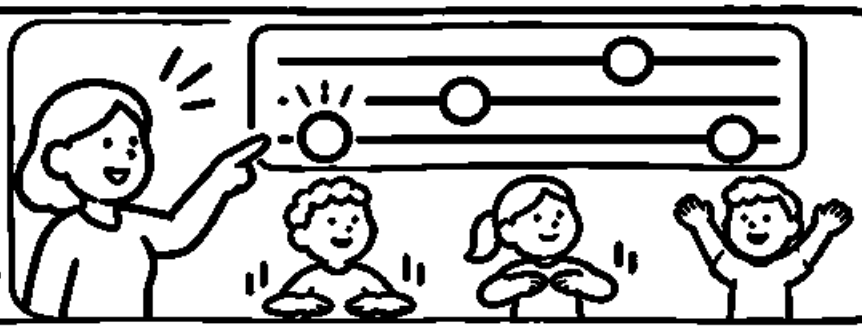

4 **Sprawdzenie 5 min:** autor przesuwa jeden znacznik i pokazuje, który ruch trzeba zmienić.

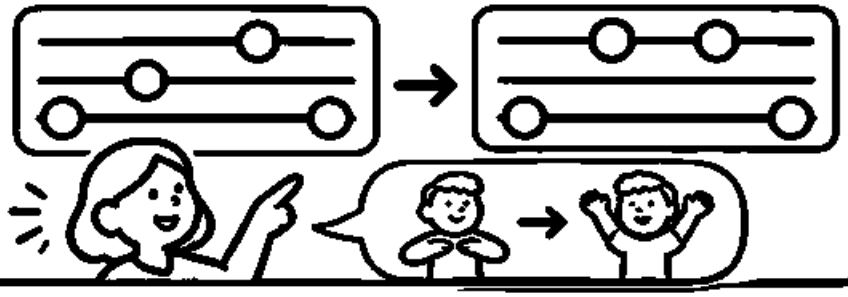

5 **Koniec 3 min:** porównajcie oba zapisy.

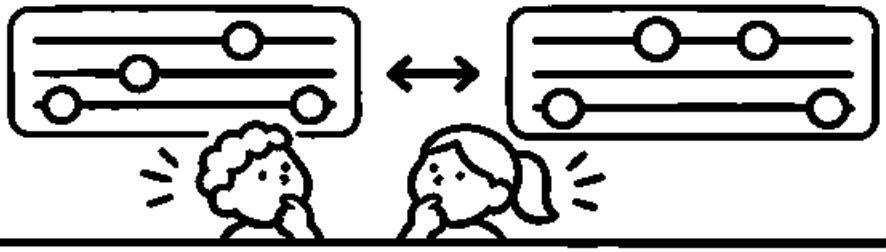

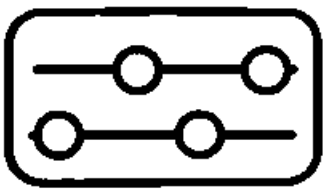

Dostosowanie: dwie linie; wysokości w wygodnym zasięgu. Obserwuj odczyt położenia, nie znajomość terminów muzycznych. To autorski zapis ruchu, nie pięciolinia nutowa.

SC-067 • Dwa zespoły pilnują swojej tury

Cel: rozdzielić naprzemienne wejścia zespołów.

Materiały: tabliczki 1 i 2, dwa odmienne brzmienia ciała.

20 minut.

1 **Wejście 3 min:** wybierzcie brzmienia.

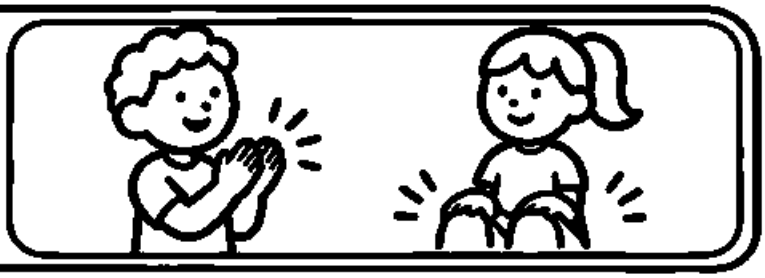

2 **Model 4 min:** nauczyciel wskazuje 1 na dwa impulsy, potem 2 na dwa impulsy.

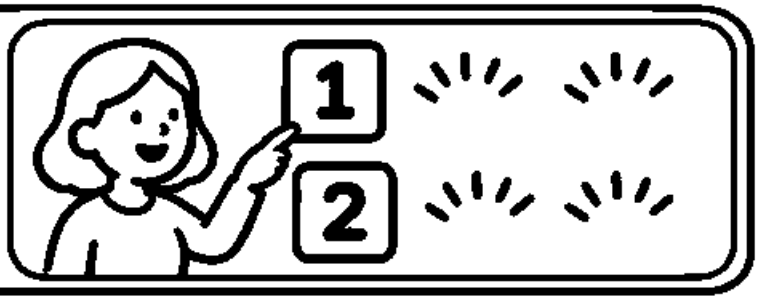

3 **Próba 6 min:** gra tylko wskazany zespół; drugi przygotowuje się bez dźwięku.

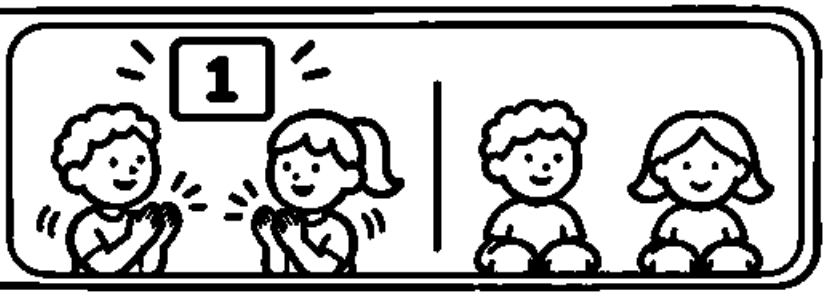

4 **Zastosowanie 4 min:** dziecko prowadzi cztery kolejne wejścia.

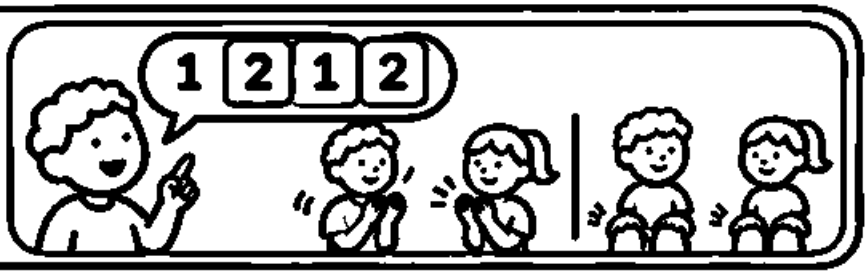

5 **Domknięcie 3 min:** oba zespoły kończą po wspólnym znaku.

Dostosowanie: pojedyncze wejście, karta widoczna dłużej. Obserwuj, czy czas oczekiwania jest czytelny. Nie zwiększaj tempa, zanim obie grupy rozumieją regułę.

SC-068 • Słucham, zanim odpowiem

Cel: odnieść odpowiedź do ostatniego elementu partnera.

Materiały: dwie karty: słucham, odpowiadam.

22 minuty.

1 **Powitanie 3 min:** pokaż kolejność tur.

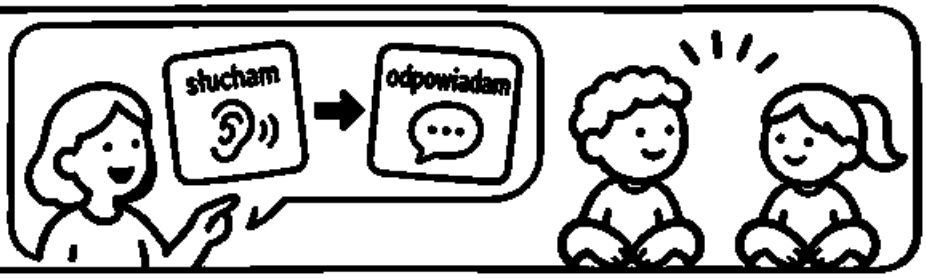

2 **Model 5 min:** partner gra dwa dźwięki, drugi zaczyna odpowiedź takim samym ostatnim dźwiękiem i dodaje własny.

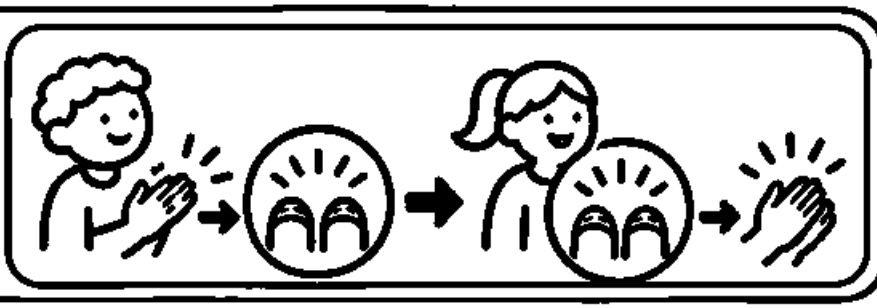

3 **Próba 6 min:** pary pracują z jednym krótkim pytaniem.

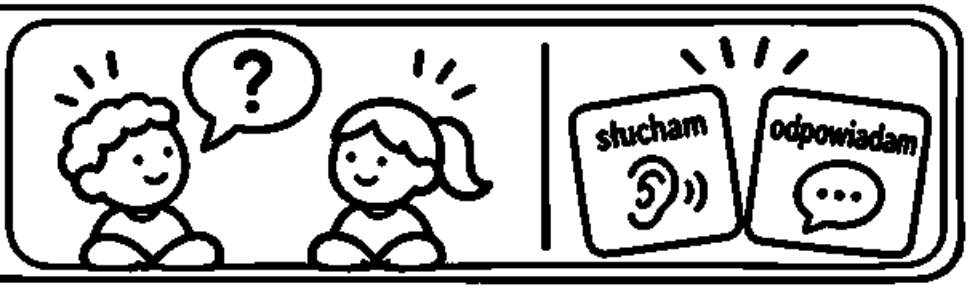

4 **Zastosowanie 5 min:** zamień role; słuchacz wskazuje element, który rozpoznał w odpowiedzi.

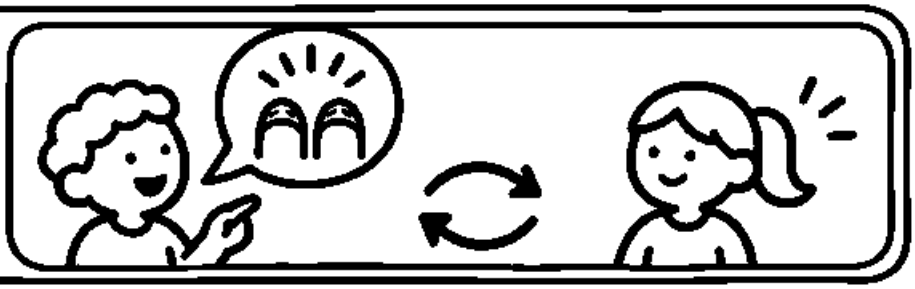

5 **Koniec 3 min:** wróć do ciszy.

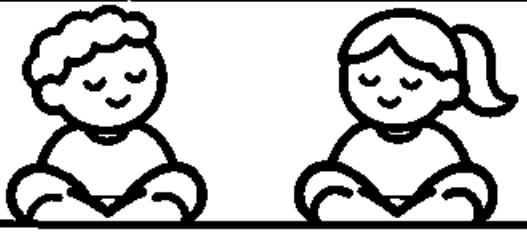

Dostosowanie: odpowiedź tylko jednym zapamiętanym dźwiękiem. Obserwuj nawiązanie, nie rozbudowanie wzoru. Jeśli reguła jest niejasna, pokaż ją na dwóch symbolach przed próbą.

SC-069 • Prowadzenie krąży w zespole

Cel: przekazać kierowanie po określonej frazie.

Materiały: duża karta lidera, cztery pola.

22 minuty.

1 Wejście 3 min: ustal kierunek przekazywania.

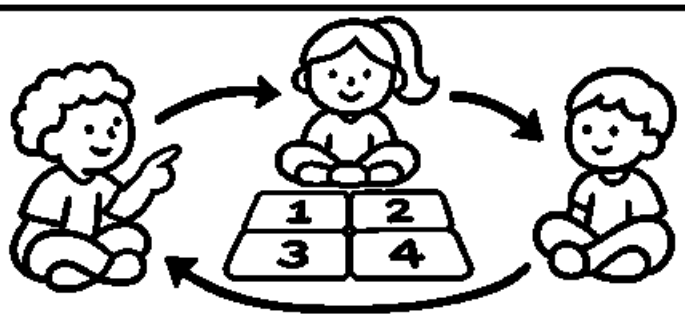

2 Model 4 min: lider prowadzi cztery spokojne impulsy, odkłada kartę przed kolejną osobą.

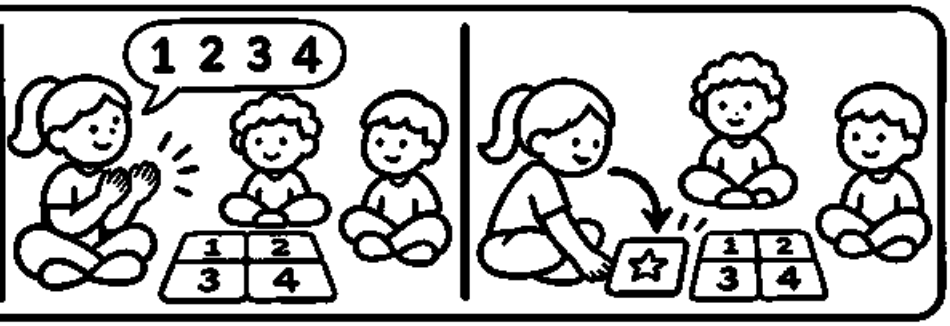

3 Próba 6 min: trzyosobowy zespół realizuje po jednej turze.

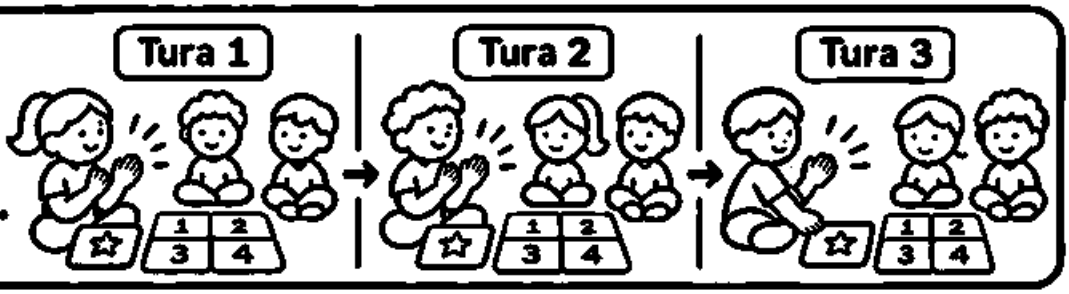

4 Zastosowanie 6 min: lider wybiera ruch, lecz zachowuje długość tury; kolejna osoba zaczyna dopiero po przejęciu znaku.

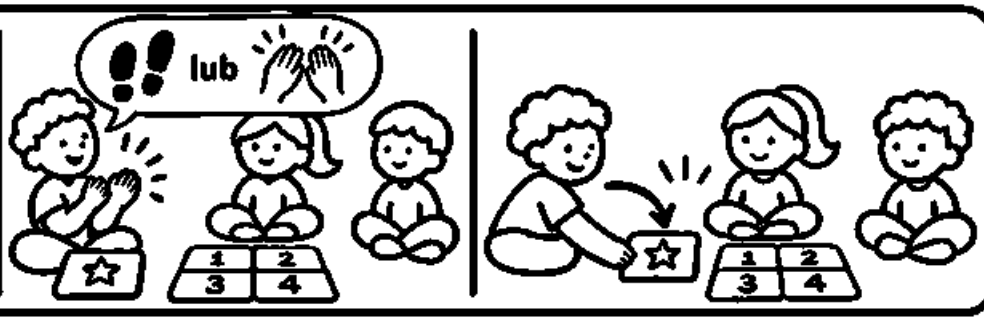

5 Finał 3 min: omówcie moment zmiany.

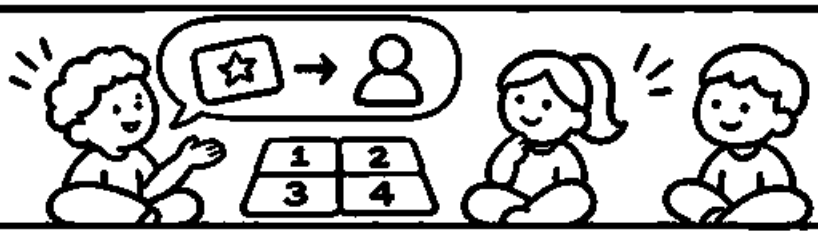

Dostosowanie: dorosły przekłada kartę na wskazanie dziecka. Obserwuj dobrowolność prowadzenia i czytelne oddanie roli. Nie podawajcie przedmiotów nad głowami.

SC-070 • Co potrafimy zrobic bez podpowiedzi

Cel: rozpoznać samodzielne elementy działania bez testowania dzieci.

Materiały: trzy znane zadania na kartach i karta pomocy.

20 minut.

1 Powitanie 3 min: wyjaśnij, że pomoc jest dostępna.

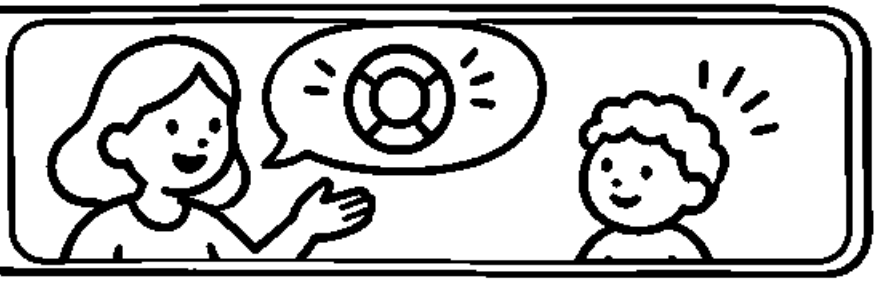

2 Wybór 4 min: dziecko wybiera jedno znane zadanie.

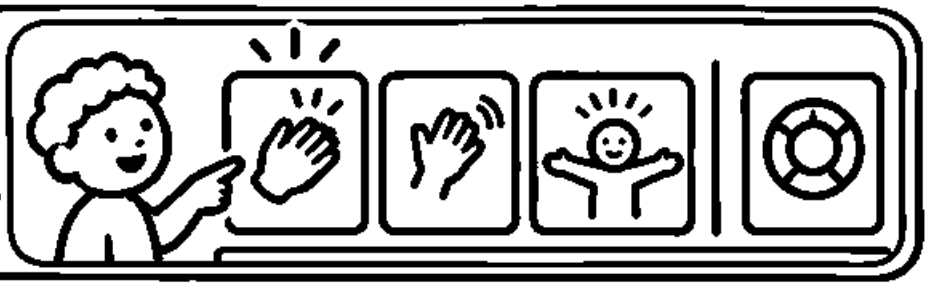

3 Próba 6 min: realizuje je przy dostępnym planie, a nauczyciel nie podpowiada z wyprzedzeniem.

4 Rozmowa 4 min: dziecko wskazuje miejsce, gdzie chciało wsparcia.

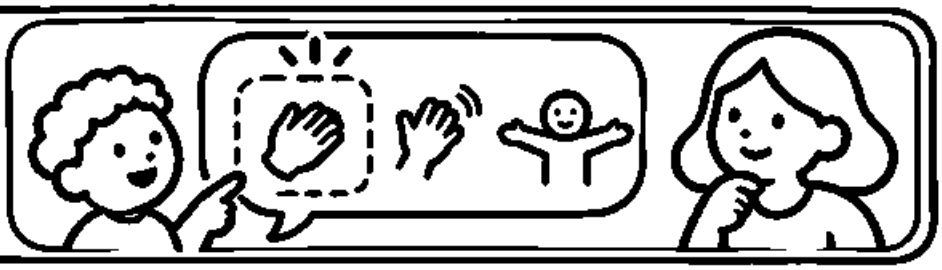

5 Domknięcie 3 min: zapisz wybrany następny krok.

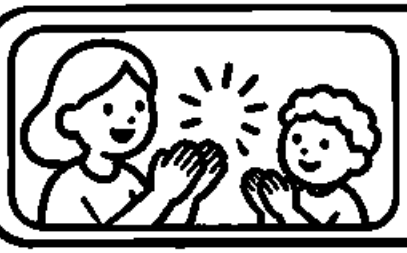

Dostosowanie: wspólne wykonanie na prośbę. Obserwuj, co inicjuje dziecko i w jakich warunkach. Nie odbieraj potrzebnych kart, aby sztucznie utrudnić zadanie.

SC-071 • Pomoc na życzenie

Cel: ćwiczyć konkretne proszenie o podpowiedź.

Materiały: karty: pokaż, powiedz, powtórz, zróbmy razem.

22 minuty.

1 **Wejście 3 min:** dorosły demonstruje cztery rodzaje pomocy.

2 **Próba 5 min:** przy znanym zadaniu dziecko wybiera kartę wsparcia.

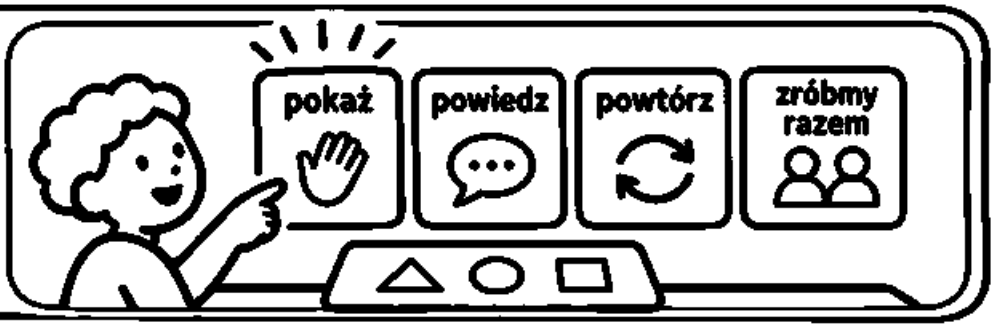

3 **Odpowiedź 6 min:** nauczyciel daje dokładnie tę pomoc, potem pozostawia przestrzeń na własne działanie.

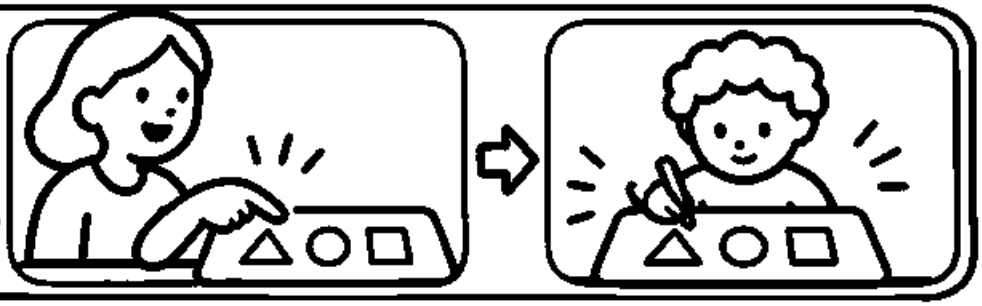

4 **Zastosowanie 5 min:** dziecko może zmienić prośbę, jeśli pierwsza pomoc nie wystarczyła.

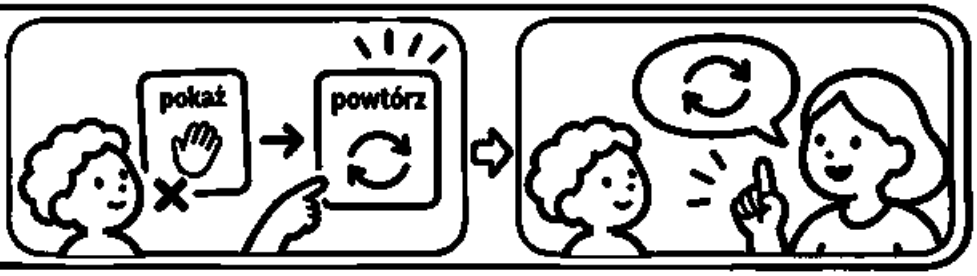

5 **Koniec 3 min:** wskażcie, co okazało się przydatne.

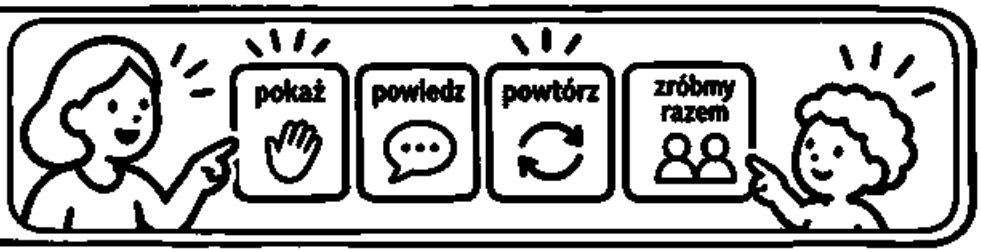

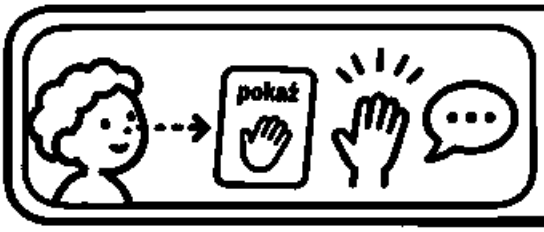

Dostosowanie: wskazanie wzrokiem, gestem lub słowem. Obserwuj zgodność odpowiedzi dorosłego z prośbą. Nie wymagaj pełnego zdania ani uprzejmej formuły jako warunku uzyskania pomocy.

SC-072 • Plan mojej następnej próby

Cel: wybrać jeden konkretny element do ponowienia.

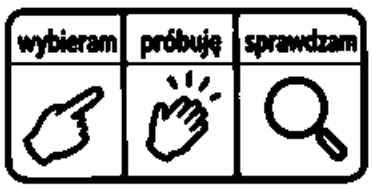

Materiały: plansza: wybieram–próbuję–sprawdzam.

22 minuty.

1 Powitanie 3 min: przypomnij znaną frazę.

2 Wybór 5 min: dziecko wskazuje jeden element, który chce wykonać ponownie; dorosły pomaga nazwać działanie.

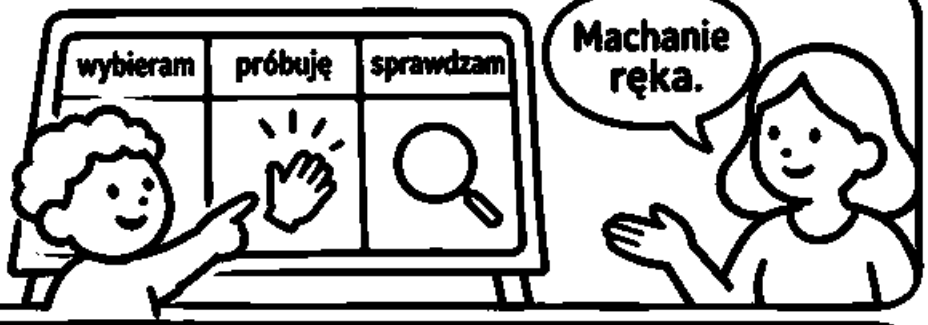

3 Próba 6 min: wykonuje tylko ten fragment z wybranym wsparciem.

4 Sprawdzenie 5 min: porównuje z własnym zamiarem, może powiedzieć jeszcze raz albo wystarczy.

5 Zakończenie 3 min: zachowaj notatkę na kolejne spotkanie.

Dostosowanie: wybór między dwiema konkretnymi kartami. Obserwuj decyzję i reakcję na próbę. Nie narzucaj celu ładniej, szybciej ani jak inni.

SC-073 • Krople, które nie biegną

Cel: pokazać punktowy charakter dźwięków.

Materiały: ciche stuknięcia nauczyciela, ilustracja kropli.

20 minut.

1 **Wejście 3 min:** obejrzyj kroplę i pokaż mały gest.

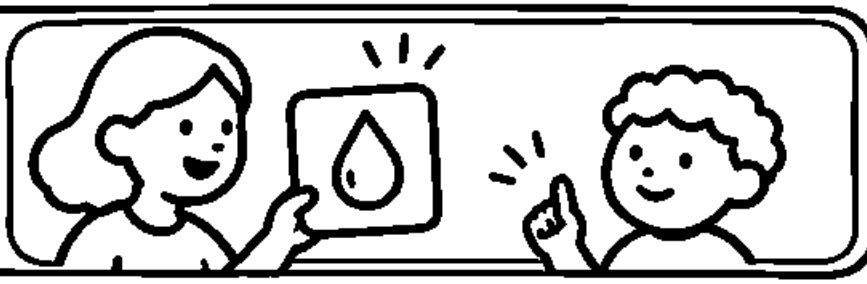

2 **Badanie 4 min:** posłuchaj pojedynczych stuknięć z przerwami.

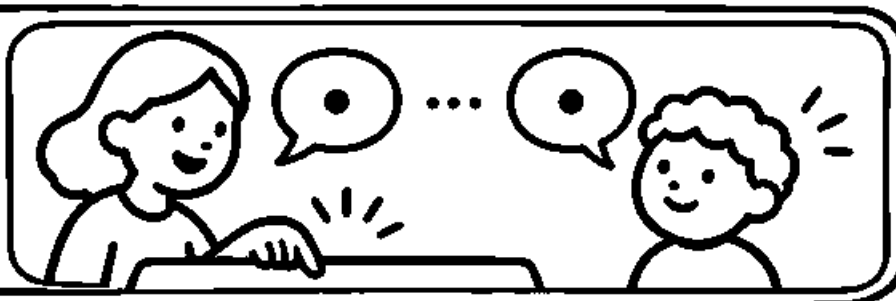

3 **Próba 6 min:** każde stuknięcie wywołuje jeden krótki ruch palca; między nimi dłoń odpoczywa.

4 **Zastosowanie 4 min:** dziecko wybiera miejsca kropli w czteropolowej planszy, dorosły odczytuje zapis.

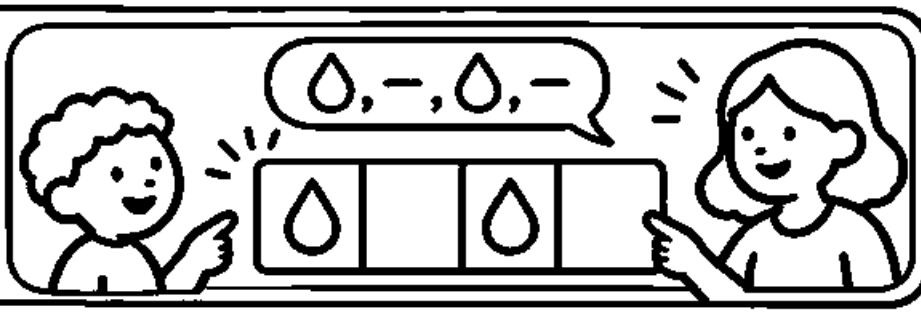

5 **Koniec 3 min:** ostatnia kropla kończy działanie.

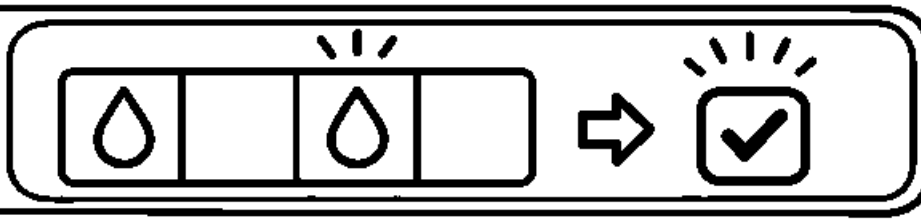

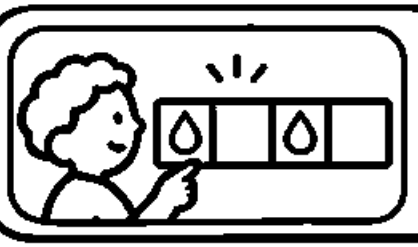

Dostosowanie: wskazanie pola zamiast gestu w czasie. Obserwuj rozdzielenie pojedynczych odpowiedzi. Nie przyspieszaj ciągu do biegu ani nie wymagaj podskoków.

SC-074 • Wiatr narasta w ruchu

Cel: stopniowo zmienić rozmiar gestu przy stałym tempie.

Materiały: trzy rosnące fale na kartach.

22 minuty.

1. **Powitanie 3 min:** znajdź wygodny zasięg.

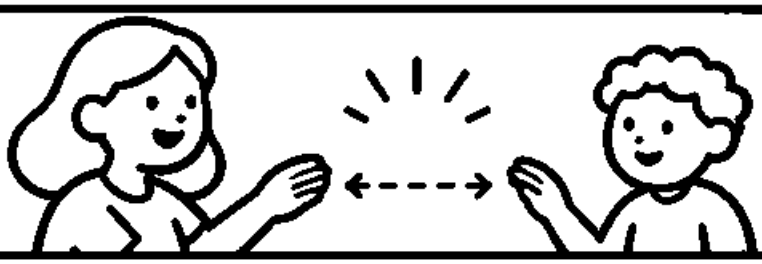

2. **Pokaz 4 min:** dorosły wykonuje małą, średnią i większą falę dłoni w równych odstępach.

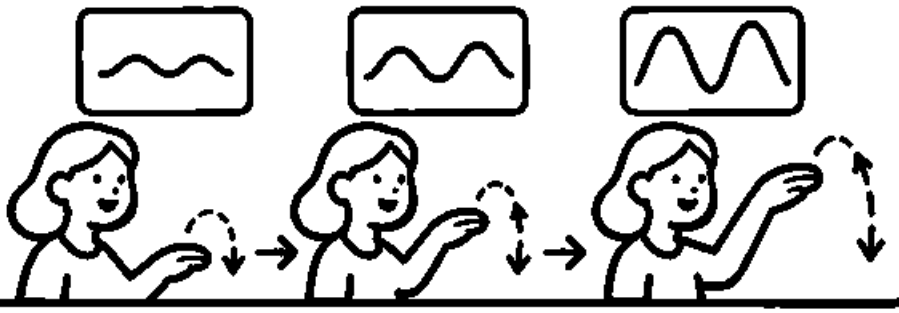

3. **Próba 6 min:** grupa przechodzi przez trzy rozmiary bez przyspieszania.

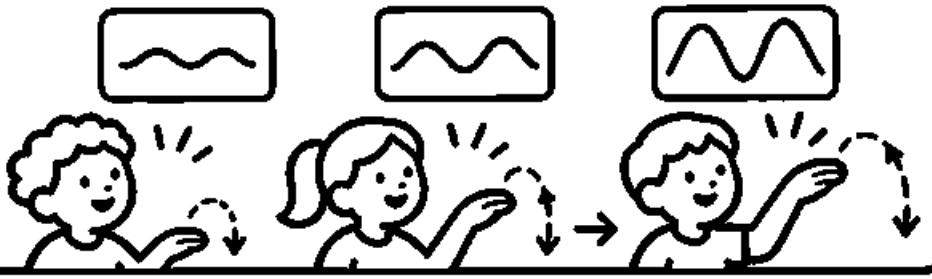

4. **Projekt 6 min:** dzieci układają własny porządek narastania i opadania.

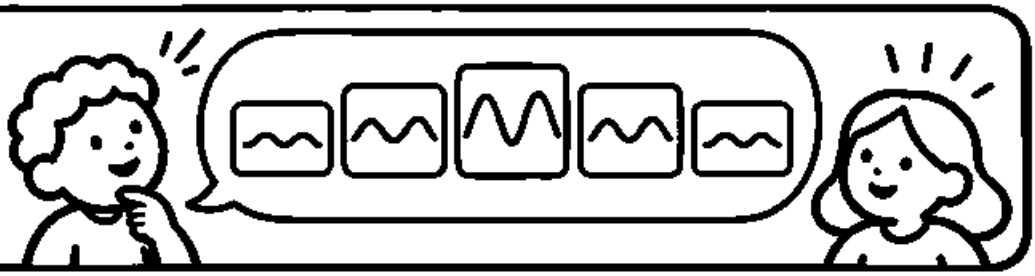

5. **Finał 3 min:** wróć do małego ruchu, potem odpocznij.

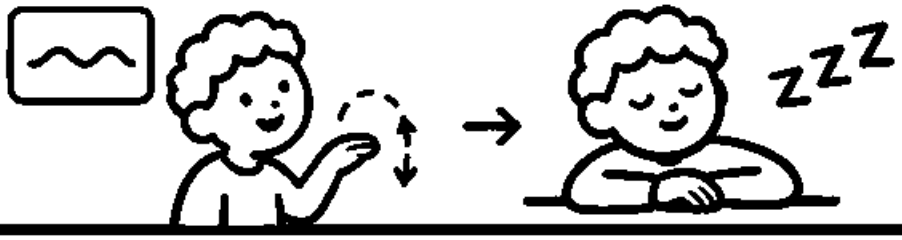

Dostosowanie: trzy rozmiary toru palca na stole. Obserwuj amplitudę oddzielnie od szybkości. Nie zwiększaj zakresu ponad komfort dziecka.

SC-075 • Pogoda układa formę

Cel: połączyć punktowe krople i płynny wiatr w strukturę A–B–A.

Materiały: symbole kropli, wiatru i końca.

22 minuty.

1 Wejście 3 min: przypomnij obie jakości.

2 Projekt 5 min: grupa ustala cztery krople, długi wiatr, cztery krople i finał.

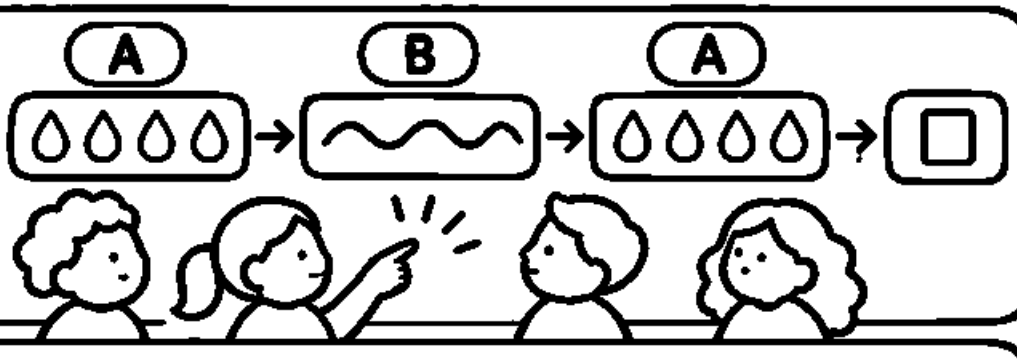

3 Próba 6 min: ćwiczcie osobno przejście od pojedynczych ruchów do płynnej fali.

4 Łączenie 5 min: prowadzący pokazuje symbole w ustalonej kolejności.

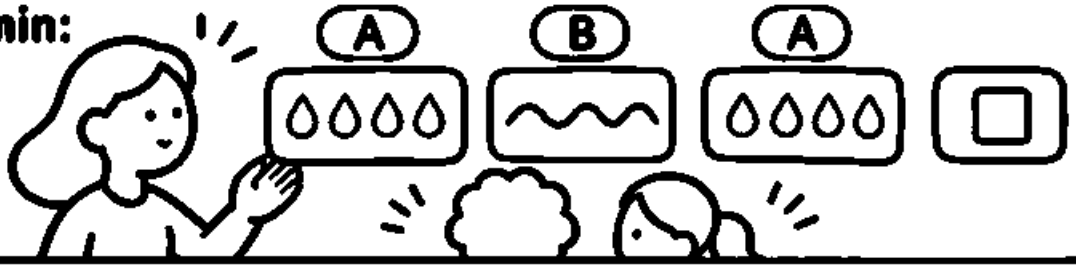

5 Koniec 3 min: dzieci wskazują miejsce zmiany jakości.

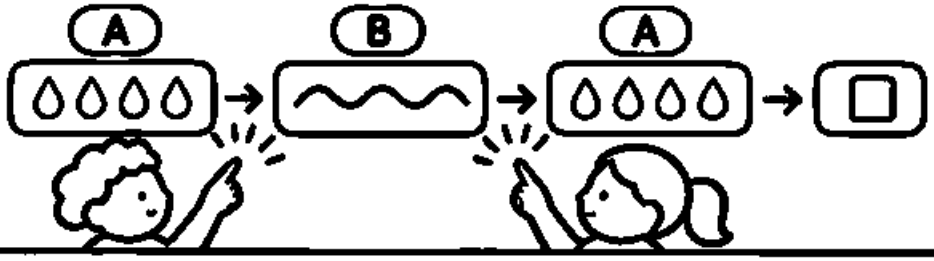

Dostosowanie: jeden ruch dłoni dla każdej części, bez liczenia. Obserwuj kontrast, nie jednakowy wygląd gestów. Nie traktuj pogody jako opisu emocji dziecka.

SC-076 • Wyobrażony ciężar przedmiotu

Cel: świadomie różnicować jakość gestu bez podnoszenia rzeczywistych ciężarów.

Materiały: obrazki lekkiej chmurki i ciężkiego kamienia.

20 minut.

1 **Powitanie 3 min:** wyjaśnij zabawę wyobraźnią.

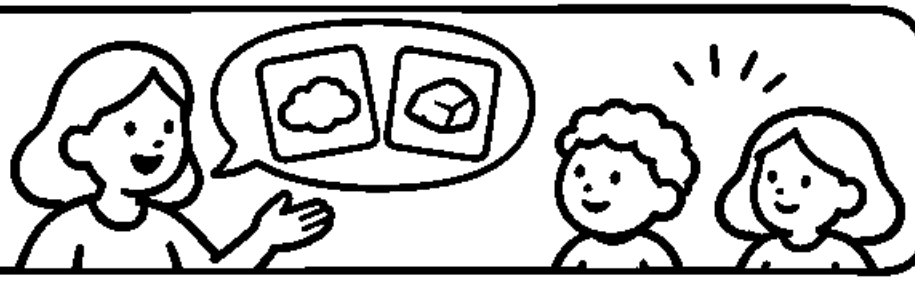

2 **Pokaz 4 min:** dorosły przenosi wyobrażoną chmurkę łatwo, a kamień powoli, bez napinania całego ciała.

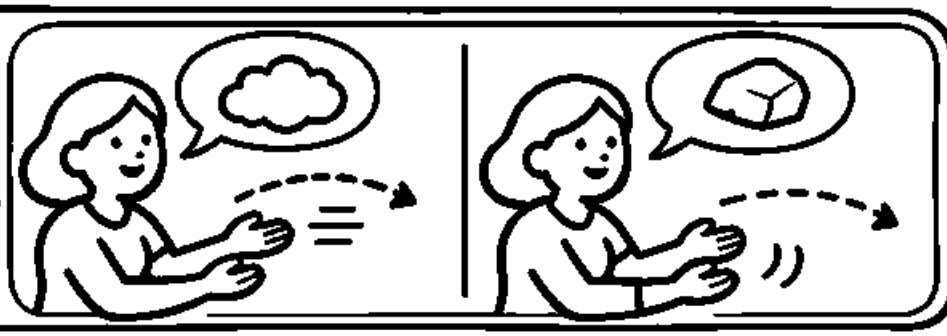

3 **Próba 6 min:** dzieci wybierają interpretację pustymi dłońmi.

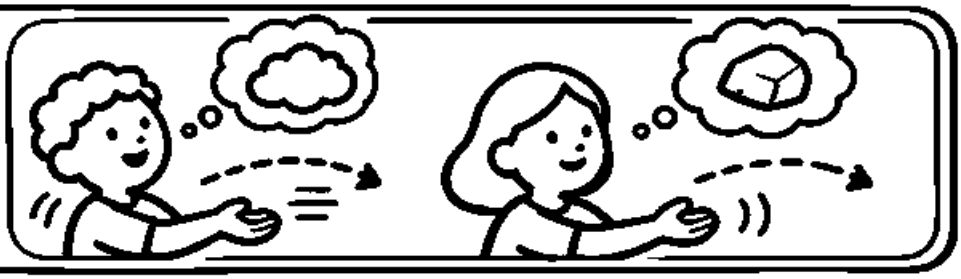

4 **Zastosowanie 4 min:** partner opisuje zauważoną szybkość i tor, nie zgaduje siły dziecka.

5 **Koniec 3 min:** otwórz dłonie i odpocznij.

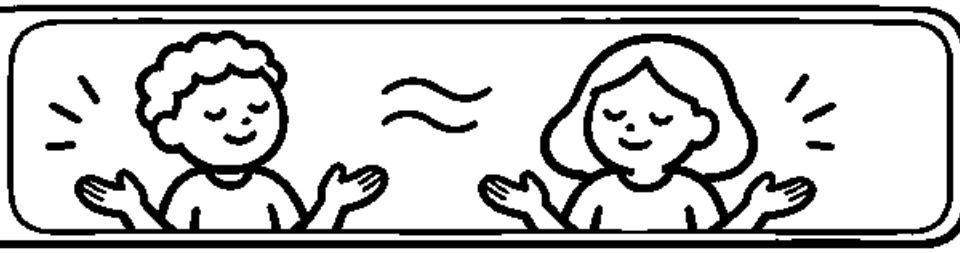

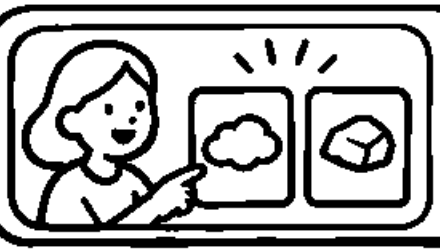

Dostosowanie: wybór obrazka i pokaz nauczyciela. Obserwuj intencję jakościową. Nie używaj obciążników ani oporu partnera.

SC-077 • Płynnie albo punktowo

Cel: odróżnić ciągły ruch od kolejnych akcentów.

Materiały: karta fali i karta kropek.

20 minut.

1 **Wejście 3 min:** prowadź palec po obu zapisach.

2 **Pokaz 4 min:** jedna dłoń płynie bez zatrzymań, potem wykonuje trzy odrębne gesty.

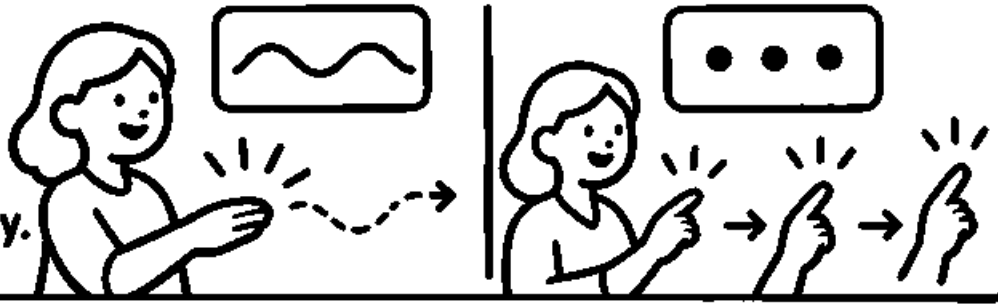

3 **Próba 6 min:** nauczyciel pokazuje karty, dzieci wybierają własny wygodny ruch o wskazanej jakości.

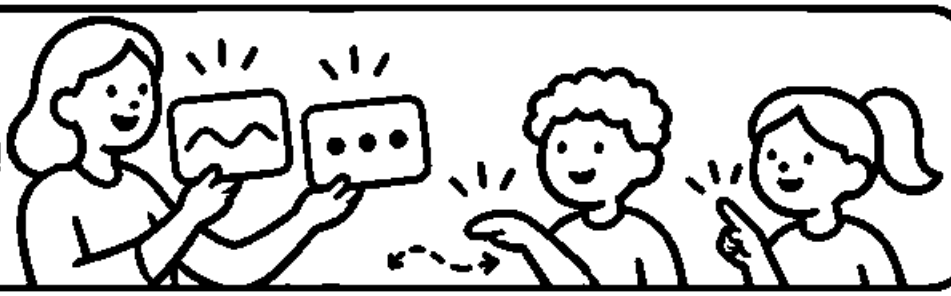

4 **Zastosowanie 4 min:** para planuje kontrast: fala–kropki–fala.

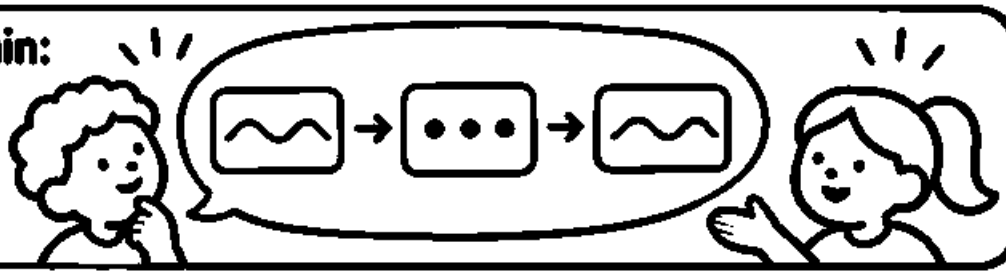

5 **Koniec 3 min:** pokażcie wspólny znak odpoczynku.

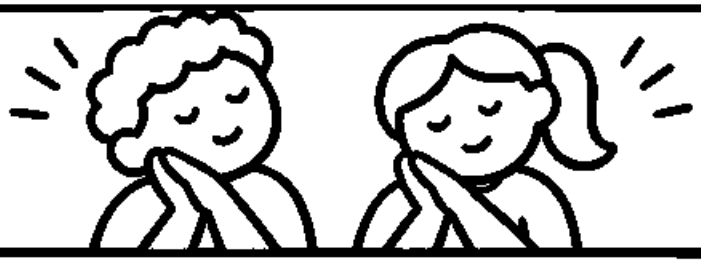

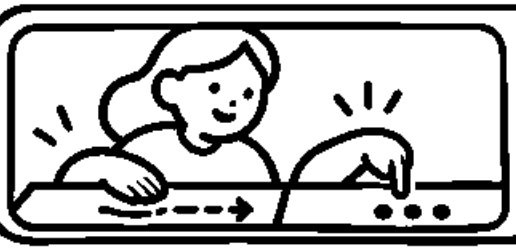

Dostosowanie: przesuwanie dłoni po blacie albo delikatne dotknięcia. Obserwuj obecność przerw między akcentami. Punktowo nie oznacza mocno ani gwałtownie.

SC-078 • Dobieramy jakość do pomysłu

Cel: uzasadnić wybór sposobu ruchu.

Materiały: karty jakości z SC-076 i SC-077, obrazek wybranego przedmiotu.

22 minuty.

1 **Powitanie 3 min: przypomnij dostępne jakości.**

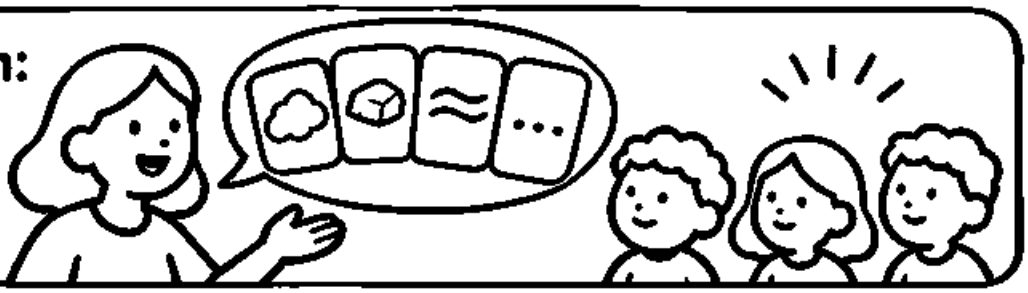

2 **Wybór 5 min: mała grupa decyduje, jak poruszałby się wyobrażony przedmiot.**

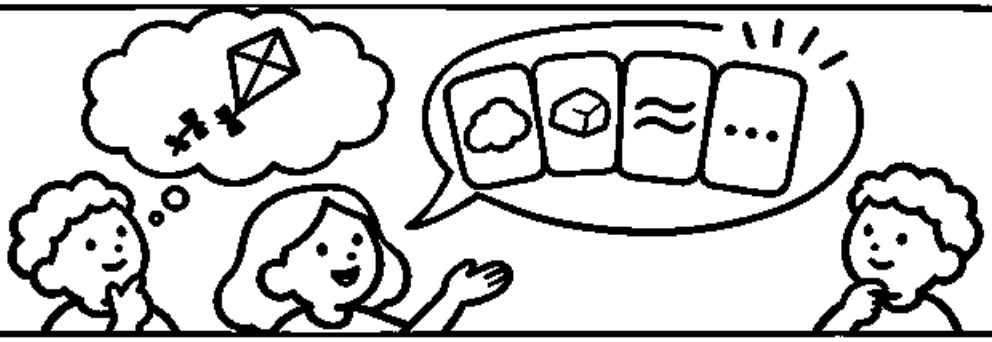

3 **Próba 6 min: wykonuje krótką frazę z jedną dominującą jakością.**

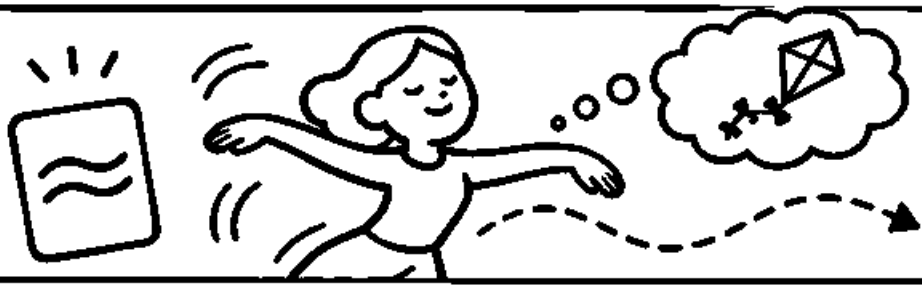

4 **Opis 5 min: widzowie mówią, co zauważyli; autorzy pokazują wybraną kartę.**

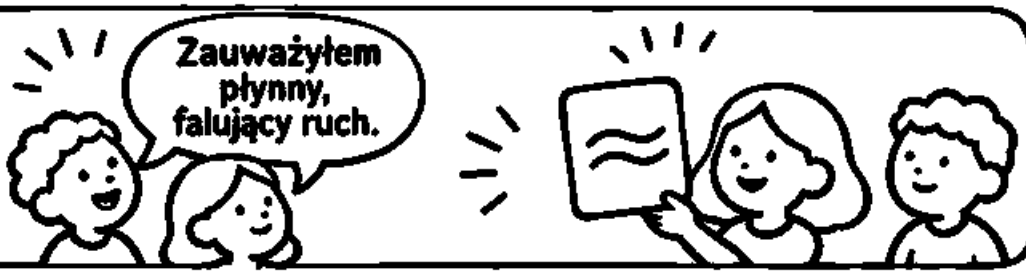

5 **Finał 3 min: grupa może zmienić decyzję po obejrzeniu.**

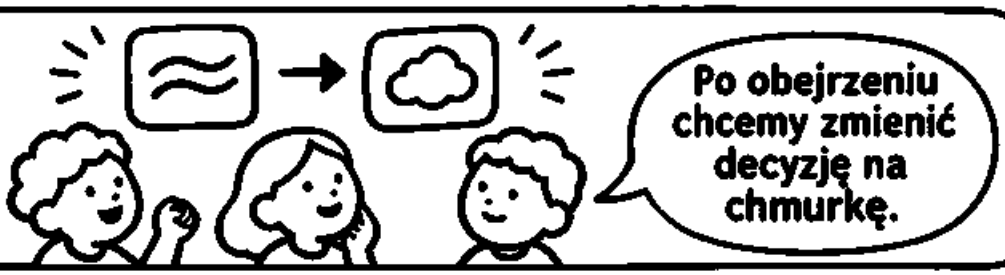

Dostosowanie: jedna karta i jeden gest. Obserwuj świadome dopasowanie, nie zgodność z jedyną interpretacją dorosłego. Nie poprawiaj twórczego wyboru, jeśli jest bezpieczny i czytelny.

SC-079 • Rozpoznaję krótki motyw

Cel: odnaleźć powracający fragment w nagraniu.

Materiały: legalnie dostępne krótkie nagranie z wyraźnie powtarzanym motywem, karta koła.

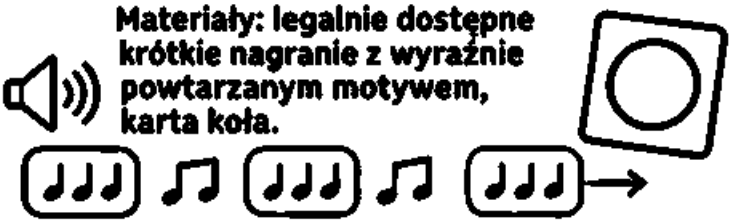

20 minut.

1 **Wejście 3 min:** odsłuchaj sam motyw.

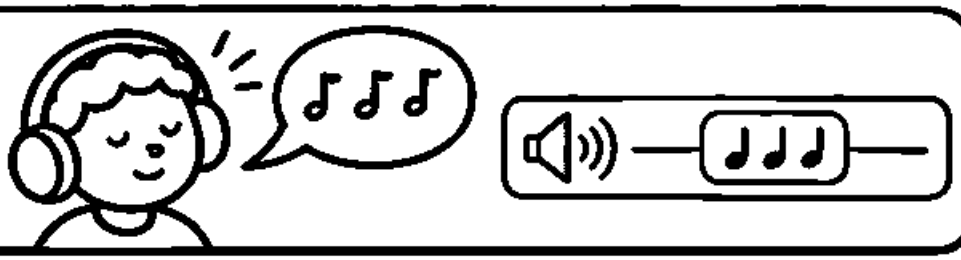

2 **Pokaz 4 min:** nauczyciel podnosi koło podczas jego powrotu.

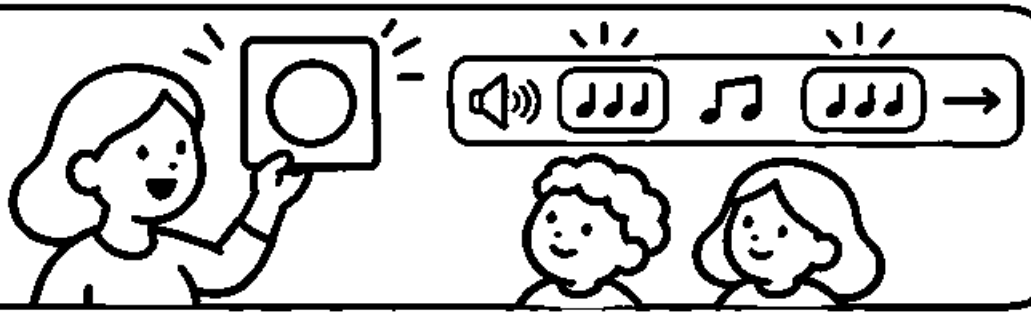

3 **Próba 6 min:** dzieci wskazują kartę przy kolejnych powrotach, bez tańca.

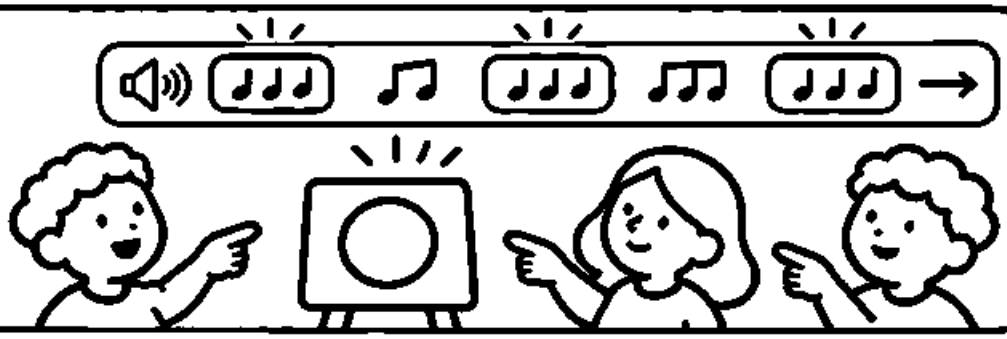

4 **Zastosowanie 4 min:** dodają wybrany mały gest tylko podczas motywu.

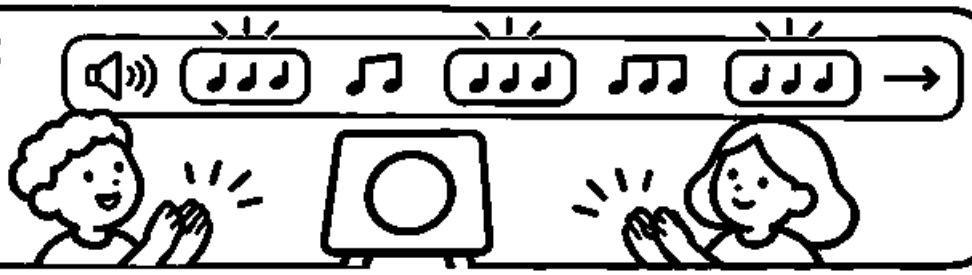

5 **Koniec 3 min:** zapisz liczbę zauważonych powrotów jako opis wspólnego odsłuchu.

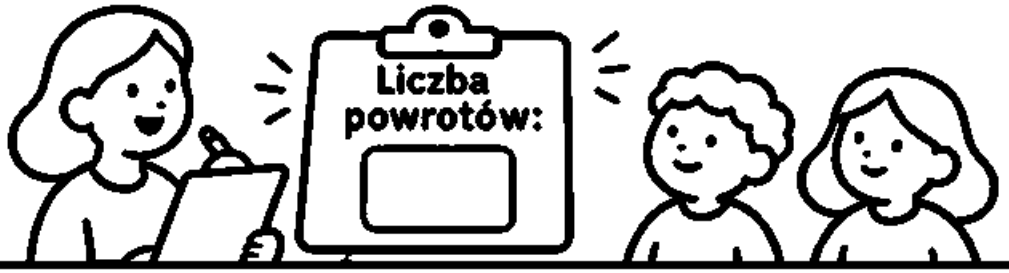

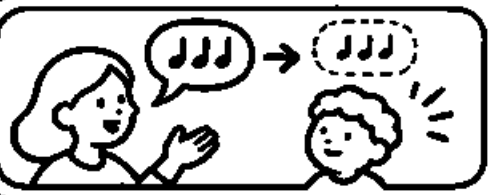

Dostosowanie: dorosły zapowiada zbliżenie motywu, potem stopniowo ogranicza podpowiedź. Obserwuj rozpoznanie, nie szybkość podniesienia ręki. Wcześniej sprawdź, czy fragment rzeczywiście wraca.

SC-080 • Zmiana w muzyce daje wybór

Cel: zareagować na wyraźną zmianę fragmentu.

Materiały: nagranie dwóch kontrastujących części, dwa symbole gestów.

22 minuty.

1 Powitanie 3 min: poznaj obie części osobno.

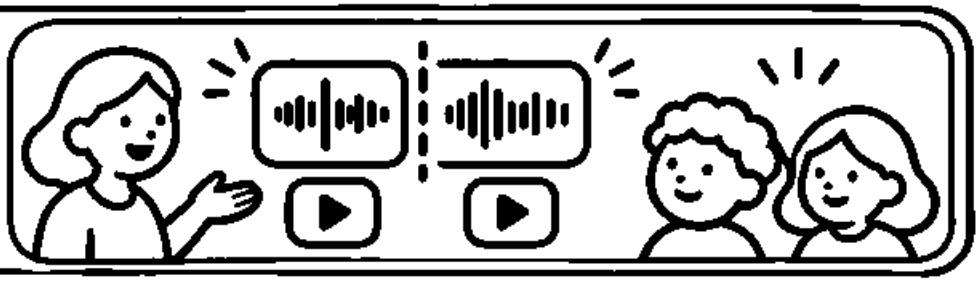

2 Projekt 5 min: dzieci wybierają dwa dostępne działania.

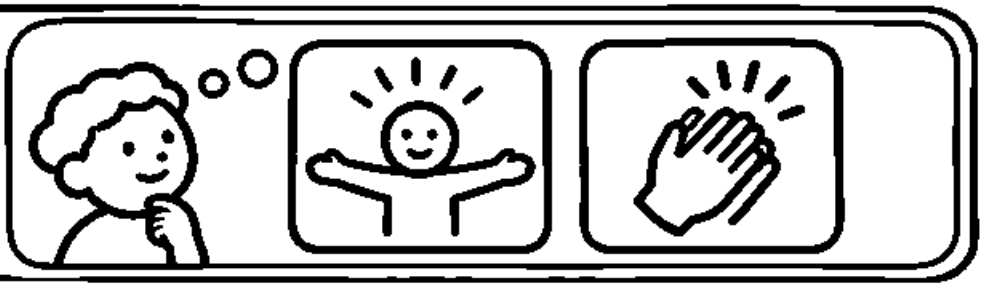

3 Próba 6 min: odtwórz granicę części kilkakrotnie z przerwą na omówienie, nie zapętlaj bez końca.

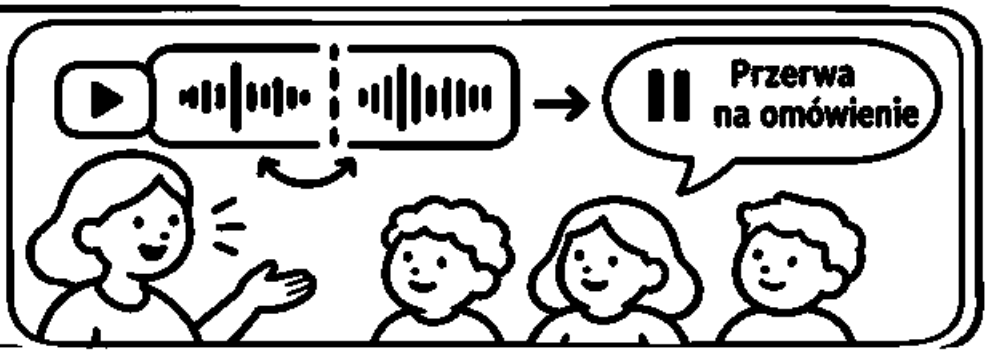

4 Wykonanie 5 min: grupa przechodzi od jednego działania do drugiego po zmianie muzyki.

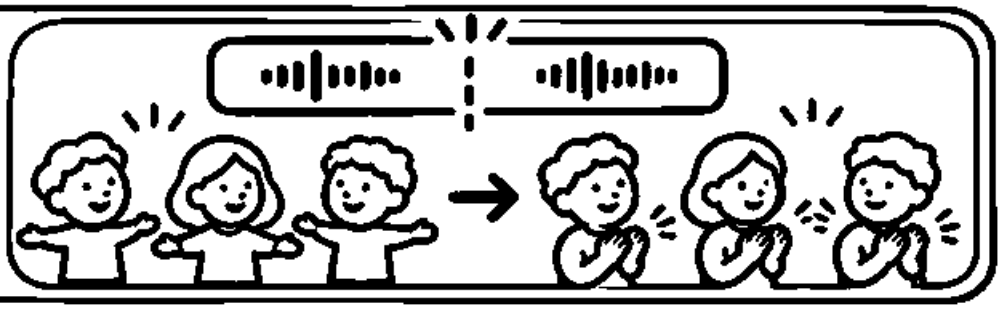

5 Finał 3 min: wskażcie miejsce przejścia na dwóch kartach.

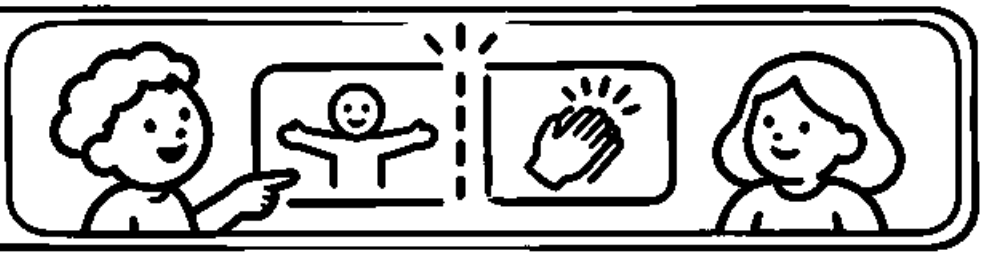

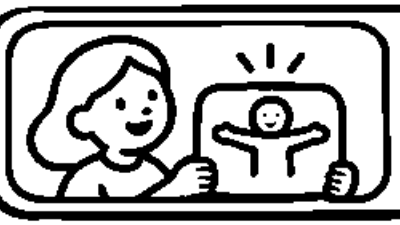

Dostosowanie: wskazanie symbolu bez wykonania. Obserwuj, czy zmiana jest słyszalna w warunkach sali. Nie oceniaj dziecka, zanim sprawdzisz głośność i kontrast nagrania.

SC-081 • Mapa nagrania

Cel: ułożyć wizualny plan krótkiej muzycznej całości.

Materiały: karty części A, B i ciszy, szeroki pasek.

22 minuty.

1. **Wejście 3 min:** przypomnij symbole.

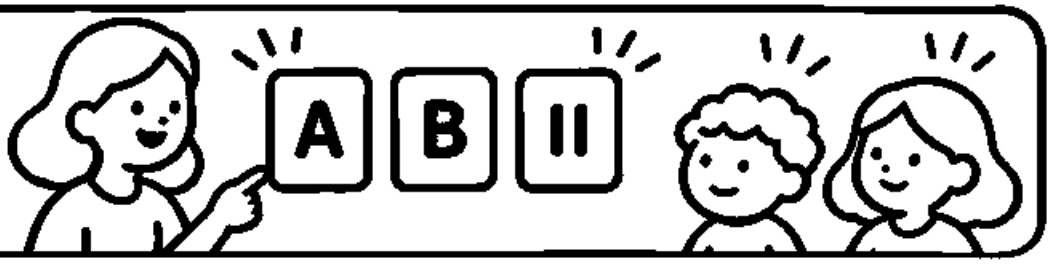

2. **Pierwszy odsłuch 5 min:** słuchajcie bez ruchu; nauczyciel układa propozycję mapy.

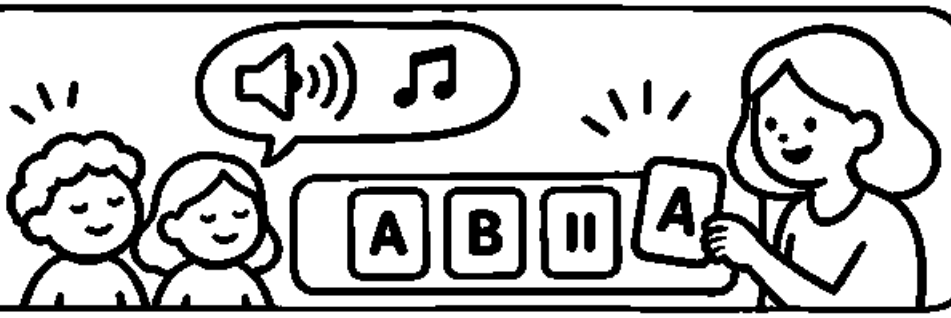

3. **Sprawdzenie 6 min:** drugi odsłuch służy przesuwaniu wskaźnika i poprawie kolejności.

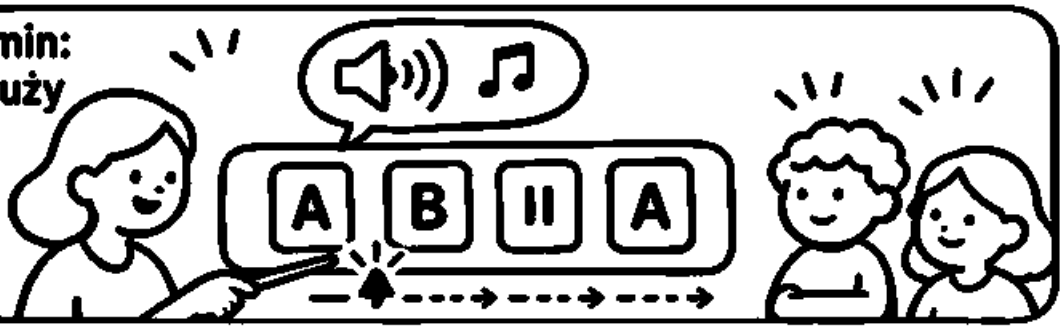

4. **Zastosowanie 5 min:** grupa wykonuje proste działania według gotowej mapy.

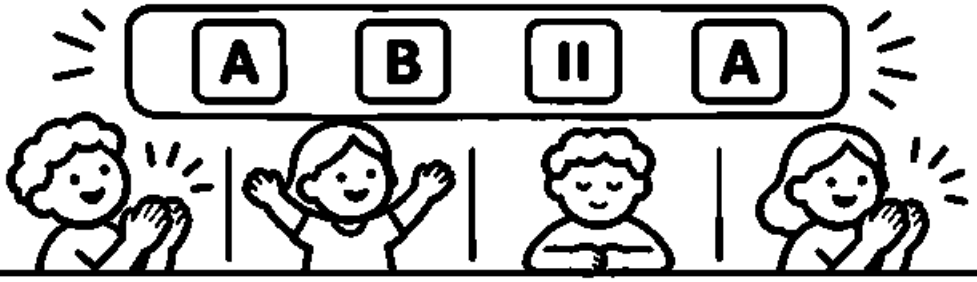

5. **Koniec 3 min:** zachowaj zapis z nazwą nagrania i wybranym fragmentem.

Nazwa nagrania: _____

Wybrany fragment: _____

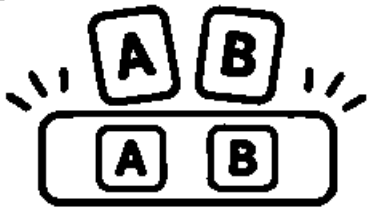

Dostosowanie: mapa tylko dwóch części. Obserwuj zgodność przejść, nie umiejętność czytania liter. Nie oznaczaj każdej zmiany instrumentu jako nowej części bez uzgodnienia kryterium.

SC-082 • Trzy osoby, jeden plan

Cel: uzgodnić role w działaniu wymagającym trzech współpracujących osób.

Materiały: plan trzech pól, karty ról.

22 minuty.

1 Powitanie 3 min: przedstaw role: autor, wskazujący, wykonawca.

2 Projekt 5 min: autor wybiera trzy znaki, wskazujący ustala z wykonawcą wygodne tempo.

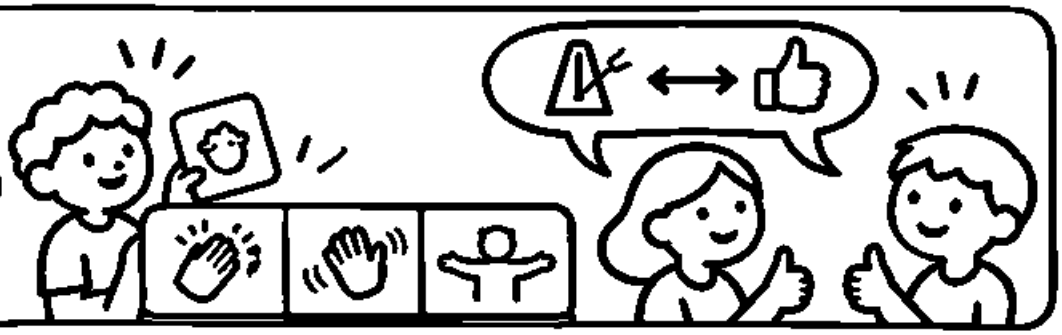

3 Próba 6 min: zespół realizuje plan, autor obserwuje zgodność.

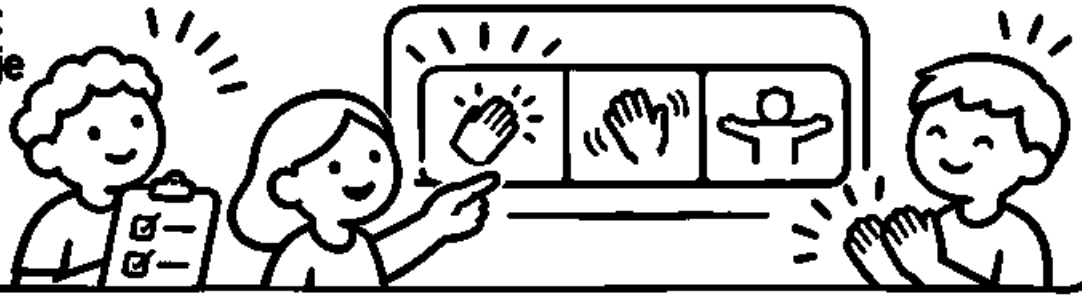

4 Zmiana 5 min: po informacji zwrotnej role mogą krążyć.

5 Finał 3 min: każda osobá nazywa konkretne działanie, które pomogło.

Dostosowanie: dorosły obsługuje zapis na wskazanie dziecka. Obserwuj negocjowanie tempa i odpowiedź na prośbę, Nie zakładaj, że autor ma prawo sterować ciałem wykonawcy.

SC-083 • Przekazuję rolę czytelnie

Cel: stworzyć sygnał zmiany odpowiedzialności.

Materiały: tabliczka lidera i czteropolowy plan.

20 minut.

1 **Wejście 3 min:** określ długość tury.

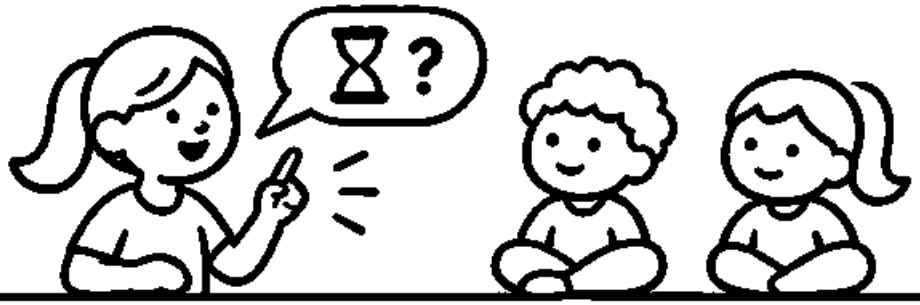

2 **Pokaz 4 min:** lider kończy frazę, odkłada tabliczkę, wskazuje następną osobę; nowy lider potwierdza gotowość.

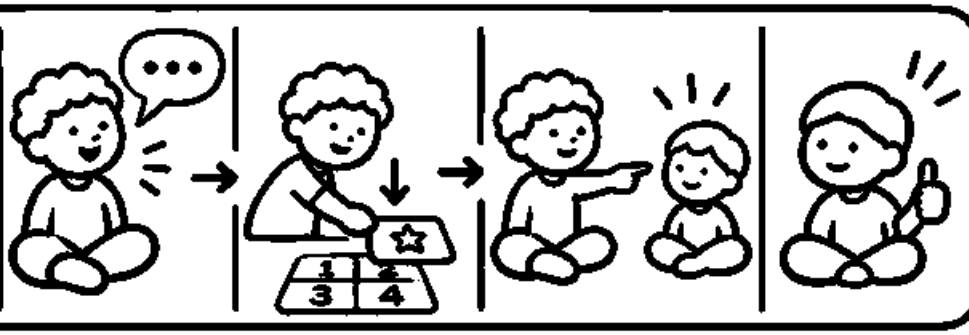

3 **Próba 6 min:** trójki przekazują rolę bez dźwięku.

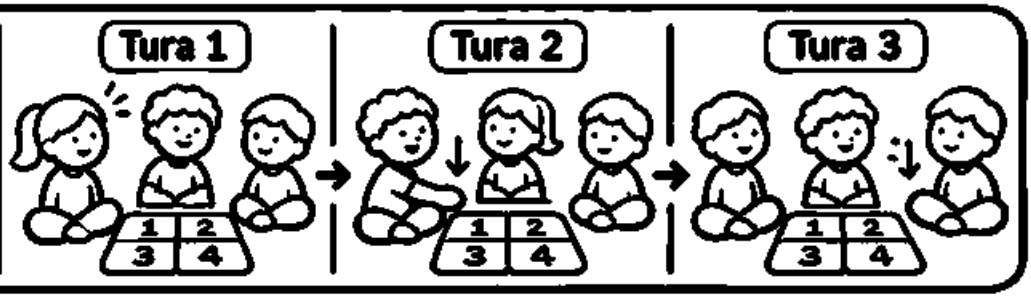

4 **Zastosowanie 4 min:** dodajcie delikatne ruchy grupy podczas każdej tury.

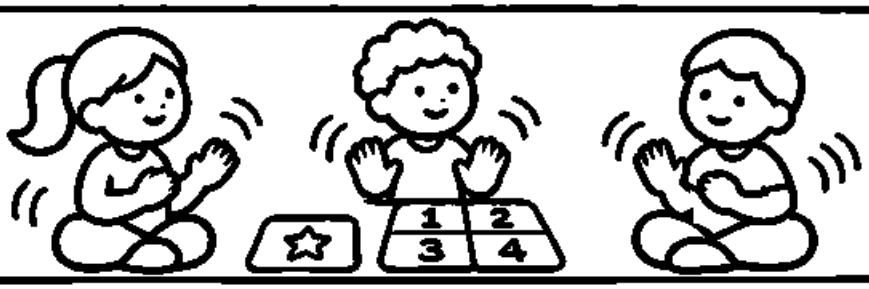

5 **Koniec 3 min:** omówcie, który znak był potrzebny.

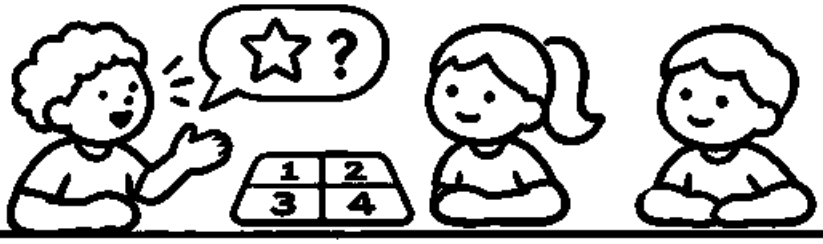

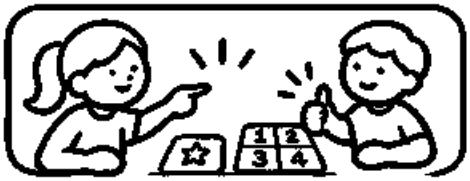

Dostosowanie: tabliczka pozostaje na stole, przekazuje się wskazanie, nie przedmiot. Obserwuj potwierdzenie gotowości. Nie wymuszaj natychmiastowego startu nowej osoby.

SC-084 • Finał trzech głosów

Cel: połączyć różne działania w jedno wspólne zakończenie.

Materiały: trzy znaki brzmień ciała, znak końca.

22 minuty.

1 Powitanie 3 min: zespoły wybierają ciche brzmienia.

2 Próba 5 min: każdy gra swoją krótką frazę osobno.

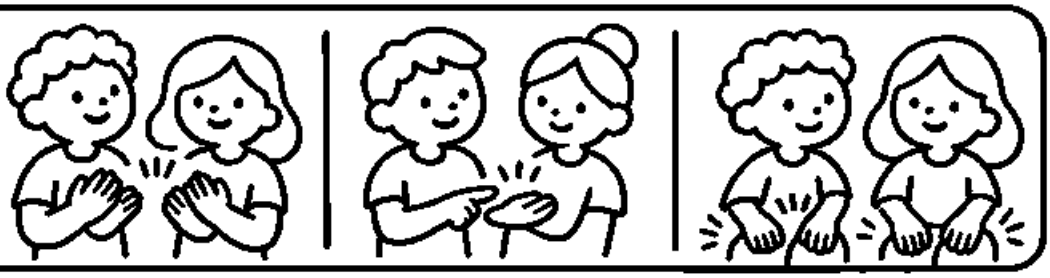

3 Łączenie 6 min: frazy następują kolejno, a na końcu wszystkie grupy wykonują jeden wspólny gest bez dźwięku.

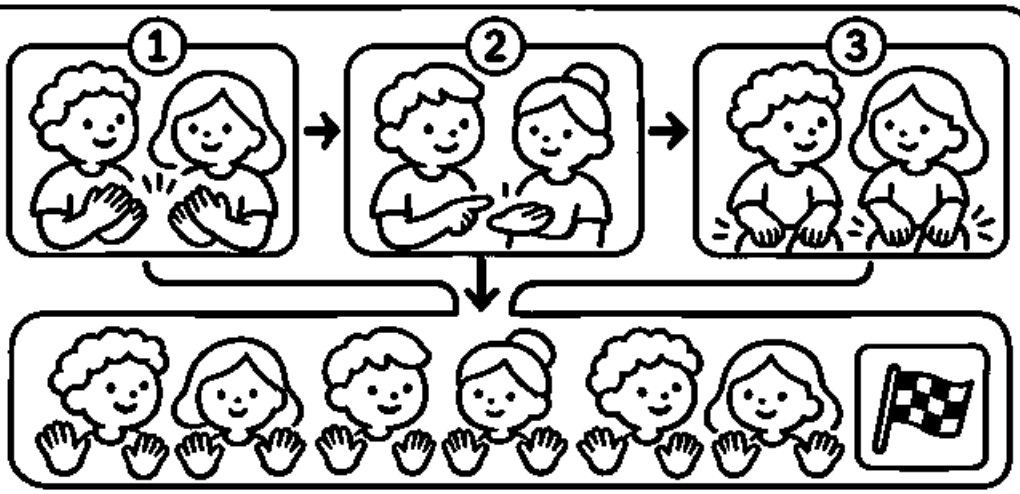

4 Sprawdzenie 5 min: obserwatorzy wskazują, czy finał był widoczny.

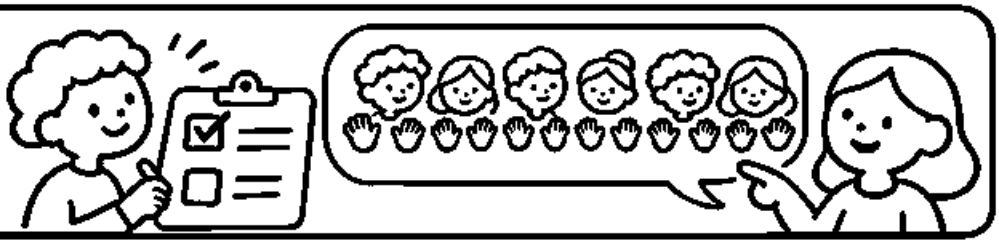

5 Domknięcie 3 min: odtwórzcie sam koniec po ewentualnej zmianie ustawienia.

Dostosowanie: każda grupa może użyć ruchu dłoni zamiast dźwięku. Obserwuj wspólny moment, nie identyczność gestów. Nie zwiększaj głośności dla podkreślenia finału.

SC-085 • Papierowy liść prowadzi gest

Cel: kontrolować kierunek rekwizytu w krótkiej frazie.

Materiały: duże papierowe liście z zaokrąglonymi brzegami, symbole torów.

20 minut.

1 **Wejście 3 min:** obejrzyj materiał i wybierz dłoń.

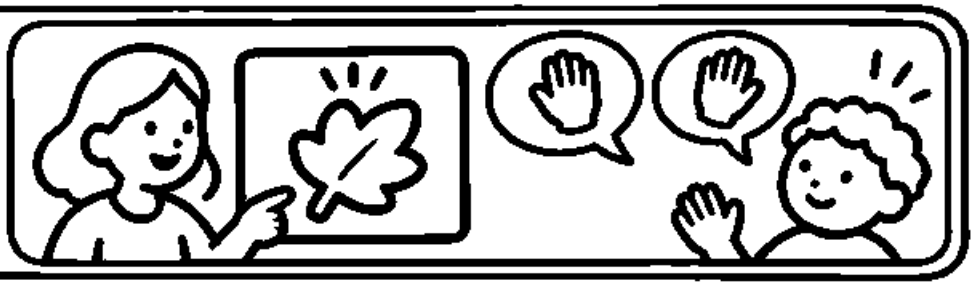

2 **Badanie 4 min:** prowadź liść po linii, łuku i małej fali.

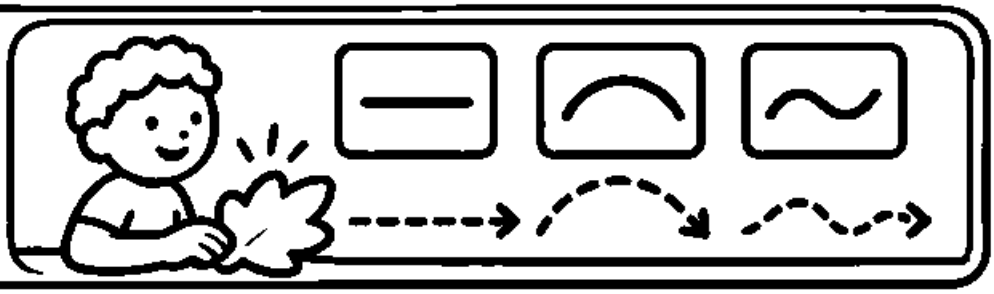

3 **Projekt 6 min:** dziecko układa dwa tory w kolejności.

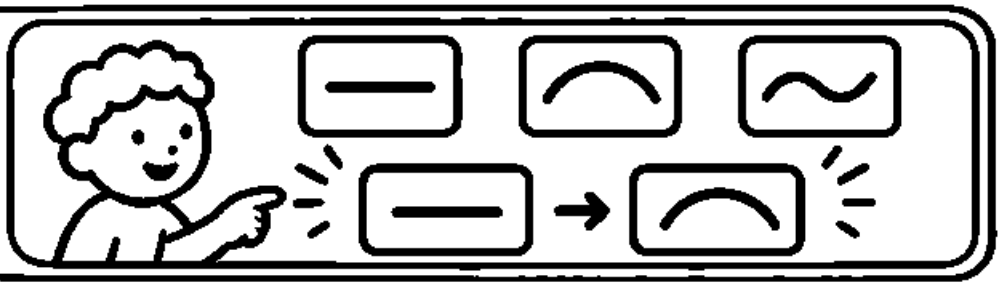

4 **Wymiana 4 min:** partner odczytuje zapis i porównuje swój ruch z intencją autora.

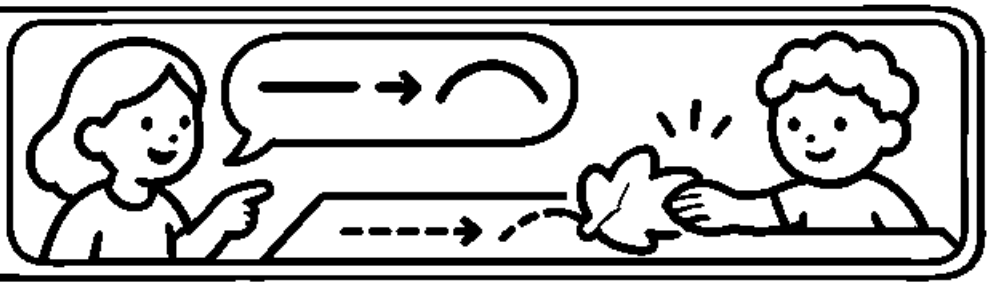

5 **Finał 3 min:** liść spoczywa na stole.

Dostosowanie: rekwizyt przesuwany po blacie. Obserwuj tor, nie siłę chwytu. Liść nie trafia do ust, nie jest rzucany w twarz i nie leży luźno na trasie chodzenia.

SC-086 • Dwa rekwizyty, wspólny obraz

Cel: uzgodnić położenie dwóch osobnych rekwizytów bez kontaktu ciała.

Materiały: dwa duże papierowe kształty na parę.

22 minuty.

1 Powitanie 3 min: ustal odstęp.

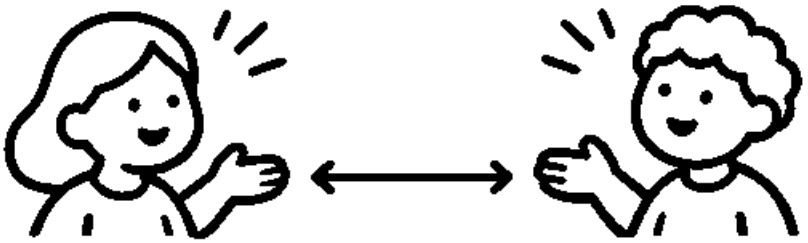

2 Projekt 5 min: para wybiera obraz: blisko siebie, daleko, jeden wyżej.

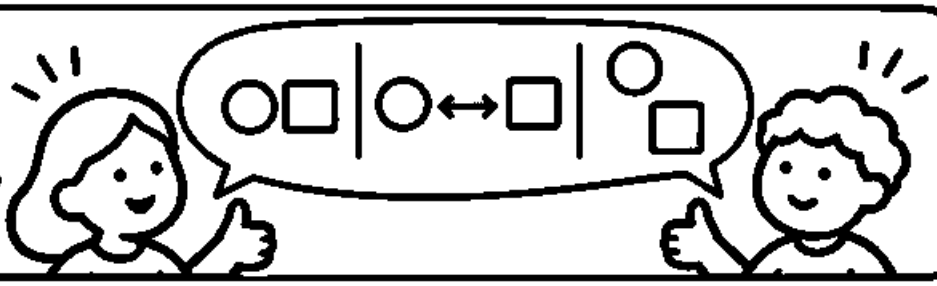

3 Próba 6 min: partnerzy ustawiają kształty w swoich dłoniach zgodnie z ustaleniem.

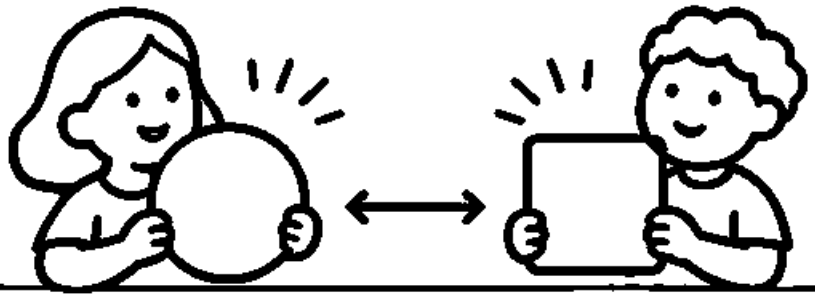

4 Zastosowanie 5 min: wykonują przejście między dwoma obrazami, nie zderzając rekwizytów.

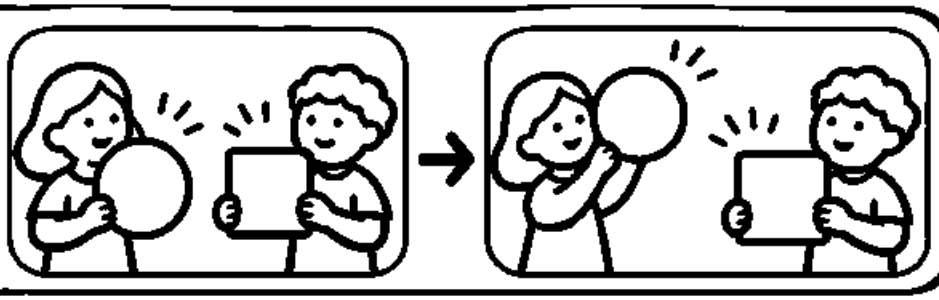

5 Domknięcie 3 min: opisują, pó czym poznano zmianę.

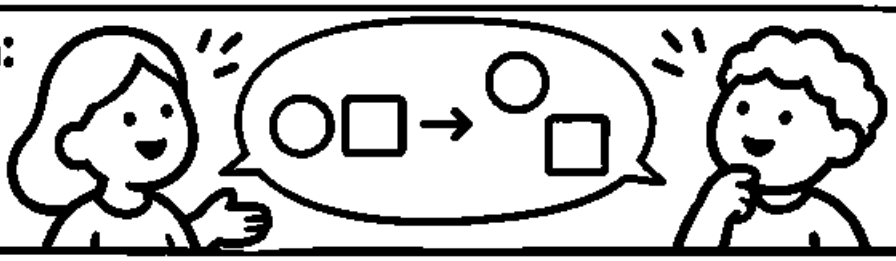

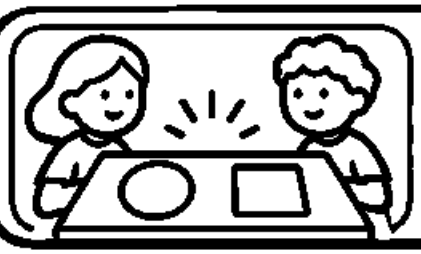

Dostosowanie: układanie kształtów na stole. Obserwuj relację między obiektami i zgodę obojga na plan. Nie wymagaj jednakowego zasięgu rąk.

99

SC-087 • Kompozycja z papierowych znaków

Cel: ułożyć grupowy obraz i zaplanować dojście do niego.

Materiały: trzy duże kształty, plan sali.

22 minuty.

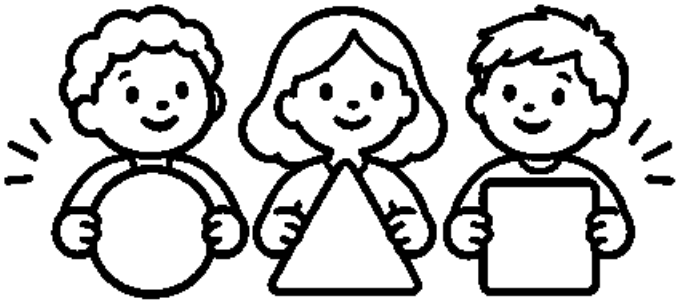

Plan sali (ustawienie):

1 **Wejście 3 min:** pokaż wolne miejsca.

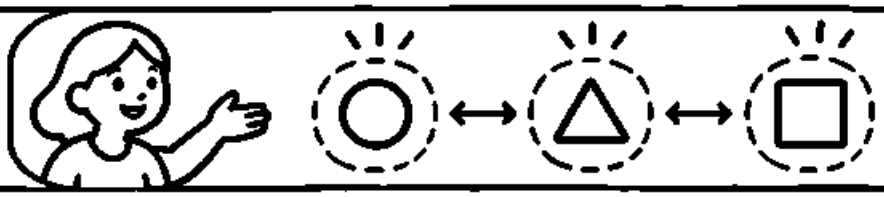

2 **Projekt 5 min:** grupa ustala, kto trzyma dany kształt i gdzie stanie lub usiądzie.

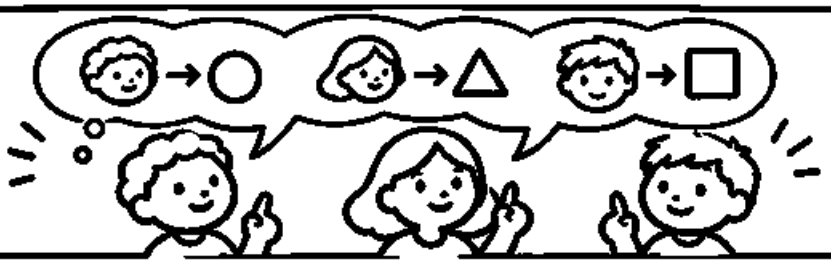

3 **Próba 6 min:** dochodzą pojedynczo, a rekwizyty pozostają poniżej twarzy.

4 **Wykonanie 5 min:** po ustawieniu wszyscy wykonują jeden uzgodniony mały ruch.

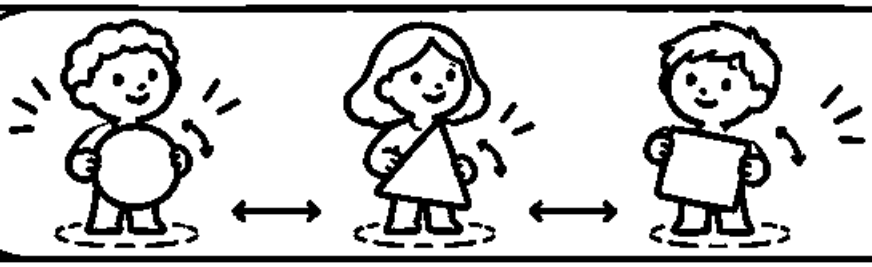

5 **Koniec 3 min:** odejście w odwrotnej kolejności.

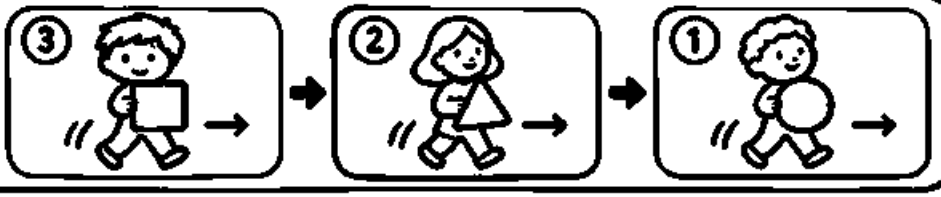

Kompozycja na stole (dostępna forma):

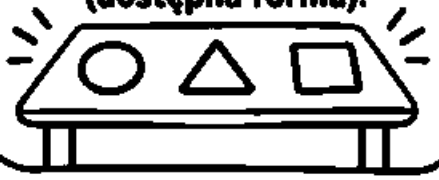

Dostosowanie: kompozycja na stole albo udział przez wskazywanie planu. Obserwuj zgodność ustawienia z mapą. Dorosły sprawdza odstępy przed próbą, nie dopiero po kolizji.

SC-088 • Dźwięki otoczenia jako inspiracja

Cel: opisać usłyszany dźwięk i dobrać bezpieczną odpowiedź.

Materiały: spokojne miejsce w sali, kartka do notatki nauczyciela.

20 minut

Powitanie 3 min:
zapowiedz krótkie słuchanie z otwartymi oczami.

Badanie 5 min:
dzieci wskazują dźwięki bliskie i dalsze; nie trzeba znać ich źródeł.

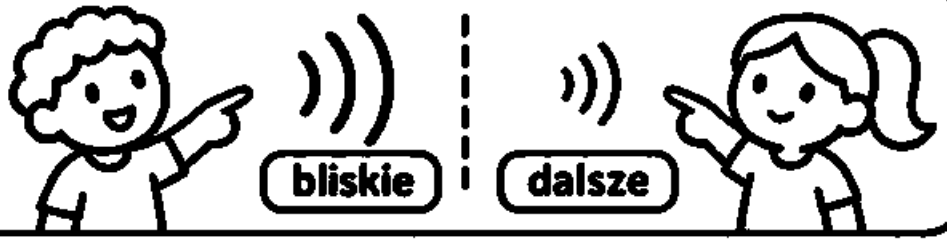

Wybór 5 min:
grupa wybiera jeden łagodny dźwięk i proponuje gest.

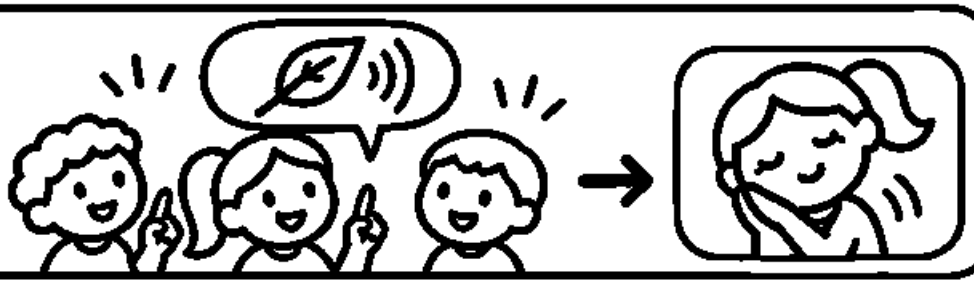

Zastosowanie 4 min:
nauczyciel opisuje dźwięk słowami, a dzieci pokazują interpretację.

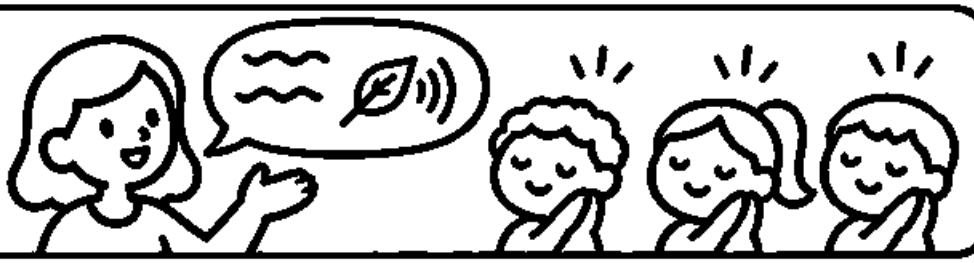

Koniec 3 min:
wróćcie do zwykłej rozmowy.

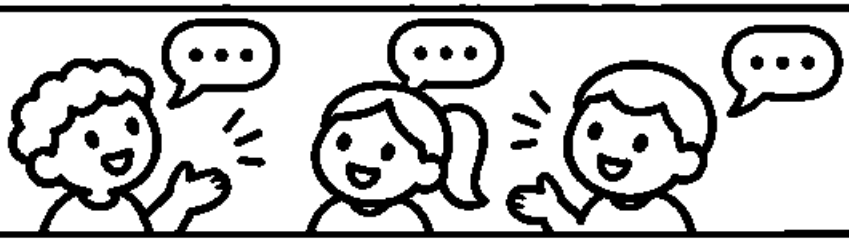

Dostosowanie:
obrazki możliwych źródeł.

Obserwuj własne skojarzenia.

Nie podchodźcie do urządzeń elektrycznych, drzwi lub okien w celu wywołania dźwięku.

101

SC-089 • Wybieramy bezpieczne źródło

Cel: oddzielić ciekawy dźwięk od przedmiotu nadającego się do użycia.

22 minuty.

Materiały: obrazki bezpiecznej grzechotki, zamkniętego pudełka, szkła i kabla; realnie tylko przedmioty sprawdzone przez dorosłego.

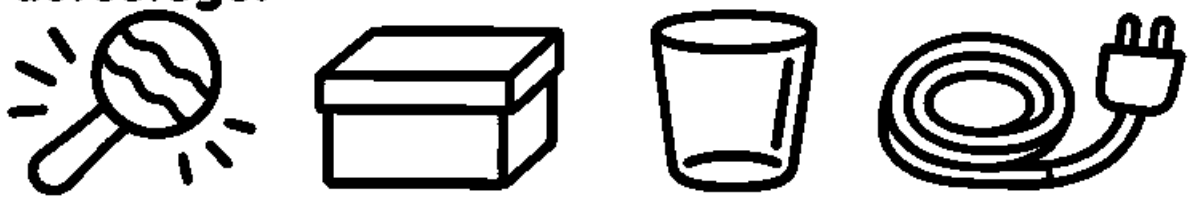

Wejście 3 min:
wyjaśnij, że o użyciu decyduje dorosły.

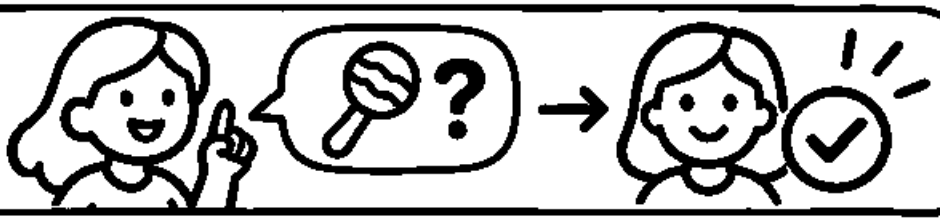

Rozmowa 5 min:
przy każdej ilustracji nazwij właściwość: tłucze się, ma kabel, jest zamknięte.

Wybór 5 min:
grupa wskazuje sprawdzone źródło do kompozycji.

Próba 6 min:
dorosły demonstruje sposób użycia, dzieci dołączają dobrowolnie.

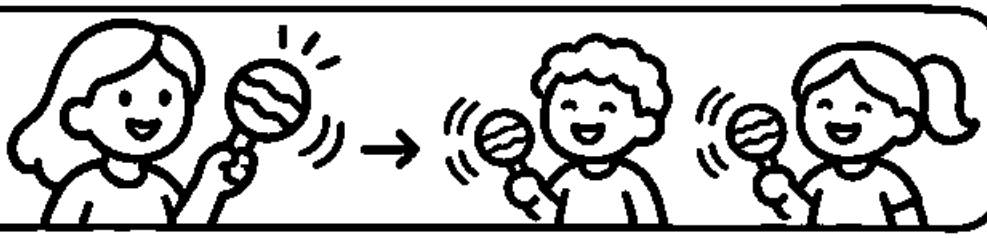

Koniec 3 min:
odłożenie.

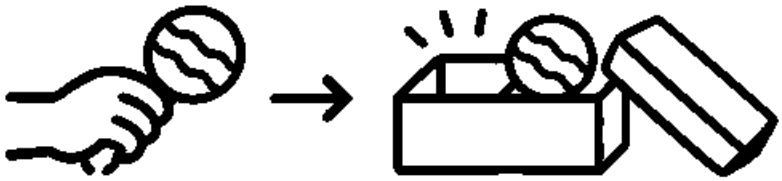

Dostosowanie: tylko dwa obrazki. Obserwuj rozumienie zasady pytania dorosłego. Nie pokazuj niebezpiecznego przedmiotu jako atrakcyjnego wyzwania.

102

SC-090 • Własny pejzaż dźwiękowy

Cel: zaprojektować kompozycję opartą na wybranych źródłach. | **Materiały:** trzy sprawdzone źródła, pięć pól, znak ciszy. | **22 minuty.**

Powitanie 3 min:
obejrzyj dostępne brzmienia.

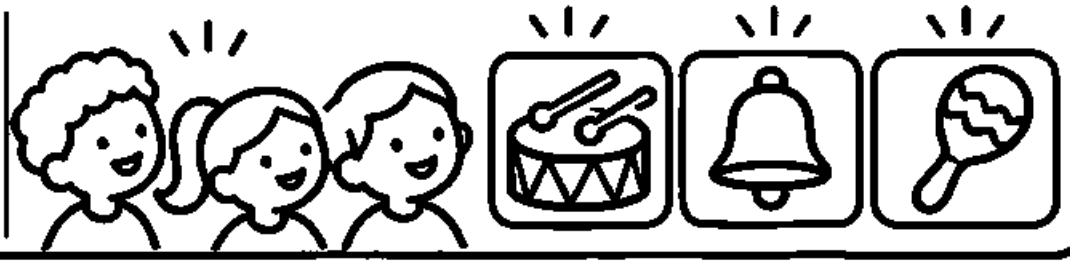

Projekt 5 min:
grupa układa pięć pól z wyraźnym początkiem, ciszą i końcem.

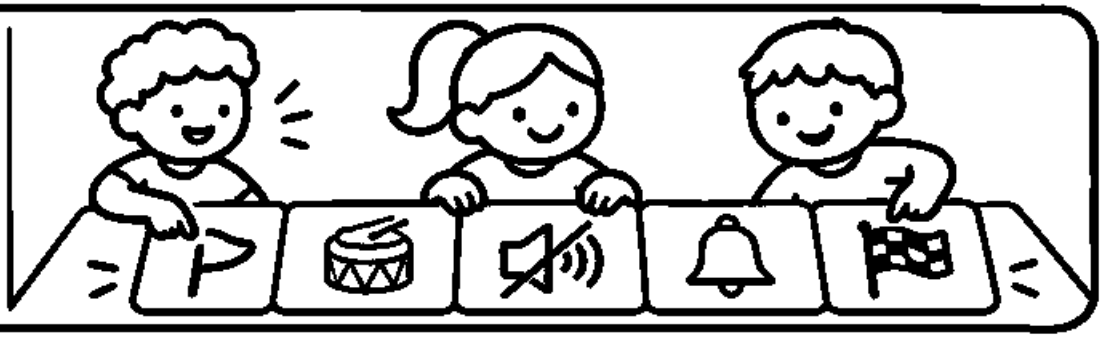

Próba 6 min:
prowadzący wskazuje plan, wykonawcy grają zgodnie z nim.

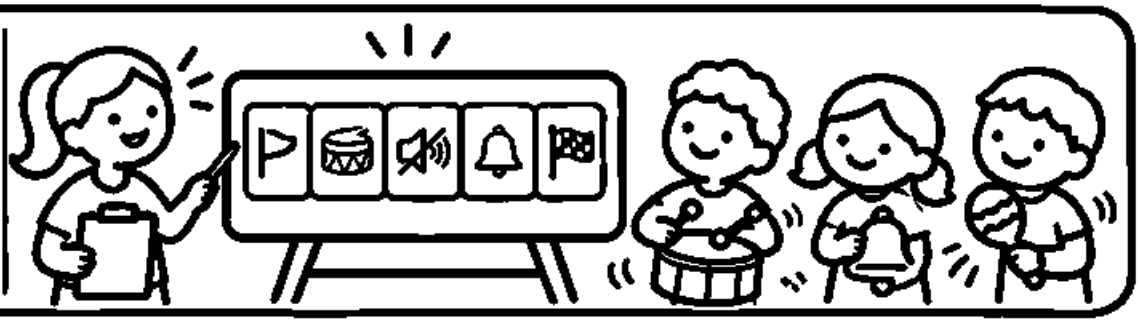

Korekta 5 min:
autorzy wybierają jedną zmianę po odsłuchaniu.

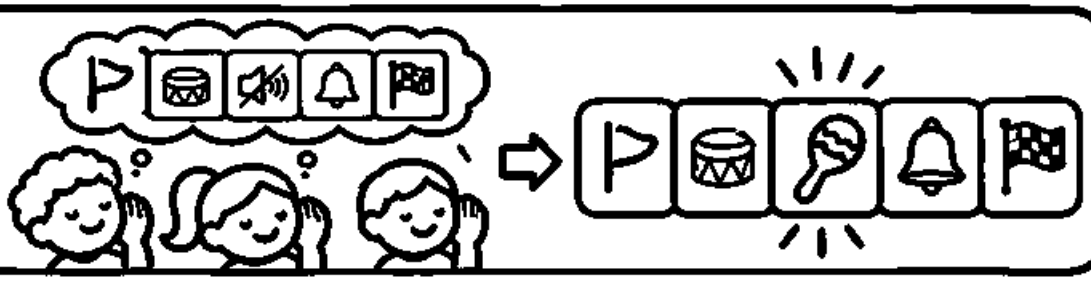

Domknięcie 3 min:
nadajcie tytuł opisujący pomysł.

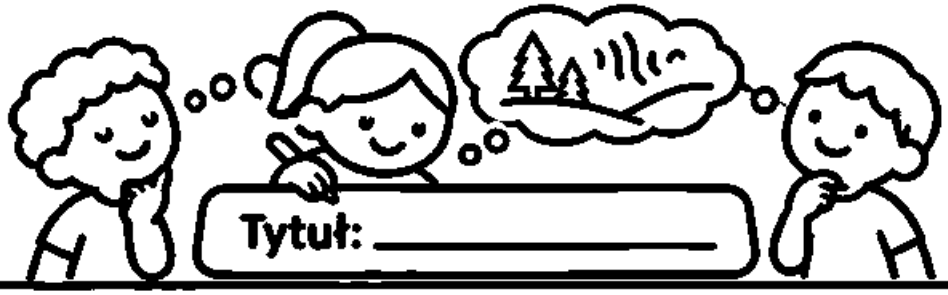

Dostosowanie: część źródeł obsługuje dorosły na sygnał dziecka. Obserwuj zgodność z planem i możliwość wyciszenia. Tytuł nie zastępuje informacji o kolejności i czasie działania.

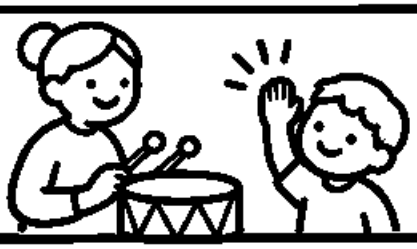

103

SC-091 • Co mówi graficzna partytura

Cel: rozpoznać potrzebne elementy instrukcji wykonania.
Materiały: zapis kropek i kresek bez legendy, pusta ramka legendy.

20 minut.

Legenda:

Wejście 3 min:
obejrzyj zapis bez wykonywania.

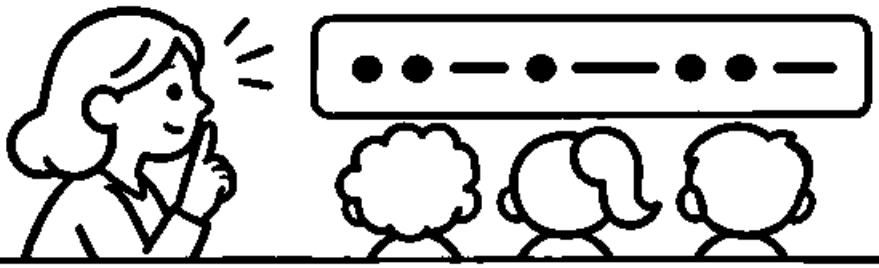

Pytania 4 min:
dzieci wskazują, czego nie wiadomo: jaki dźwięk, gdzie początek, co znaczy kreska.

Uzgodnienie 6 min:
grupa tworzy legendę oraz kierunek odczytu.

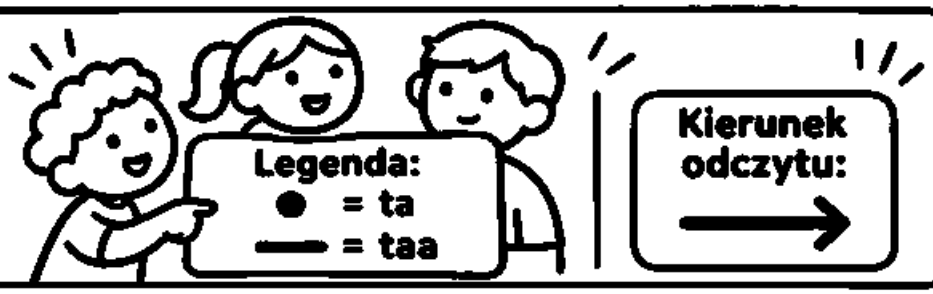

Próba 4 min:
dorosły wykonuje doprecyzowany zapis.

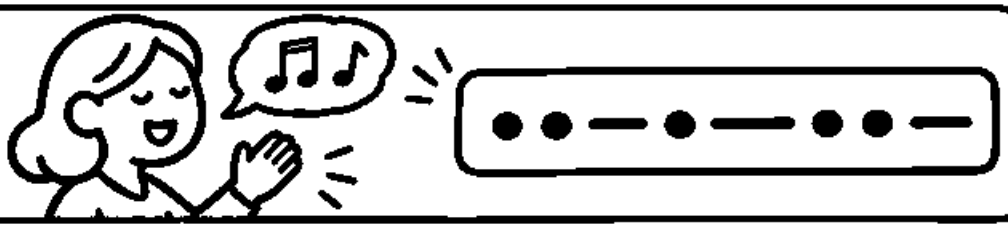

Finał 3 min:
sprawdźcie, czy pozostało niejasne miejsce.

Dostosowanie:
dwie możliwe legendy do wyboru.

Legenda A:	Legenda B:
● = ta	● = cicho
— = taa	— = głośno

Obserwuj zadawanie pytań, nie zgadywanie intencji autora. Nie oceniaj odczytu przed ustaleniem znaczenia symboli.

104

SC-092 • Wynalazca jednego znaku

Cel: stworzyć nowy symbol z jednoznaczną regułą.

Materiały: kartka, kredka, pole opisu.

22 minuty.

Pole opisu: _____

Powitanie 3 min:

przypomnij znane symbole.

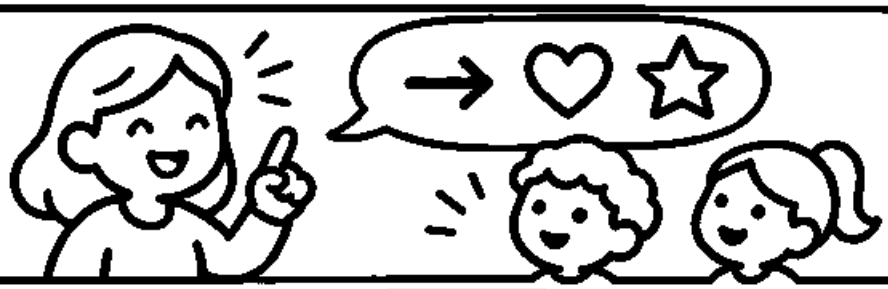

Projekt 5 min:

dziecko rysuje znak dla jednego konkretnego działania.

Objaśnienie 5 min:

pokazuje gest, nauczyciel zapisuje krótką instrukcję.

Test 6 min:

partner odczytuje po objaśnieniu; autor doprecyzowuje tylko niejasne miejsce.

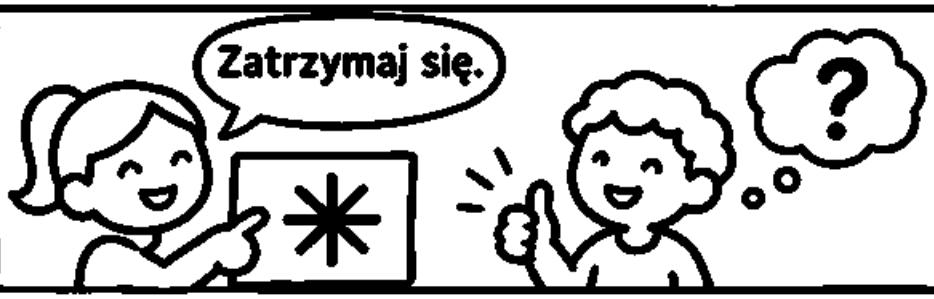

Koniec 3 min:

zachowaj znak z datą i legendą.

Dostosowanie: wybór między dwoma gotowymi kształtami i nadanie znaczenia.

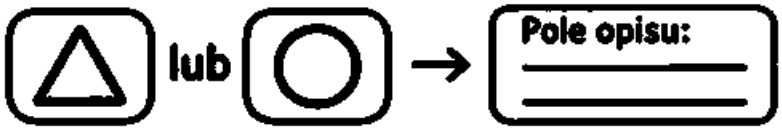

Obserwuj spójność symbolu oraz reguły. Nowy wygląd znaku dla tej samej instrukcji nie jest automatycznie nowym zadaniem pedagogicznym.

105

SC-093 • Czytam zapis innej grupy

Cel: wykonać cudzą instrukcję po sprawdzeniu legendy.

Materiały: dwie krótkie partytury grupowe, karty pytań. 22 minuty.

Wejście 3 min:
grupy wymieniają zapisy.

Ogląd 5 min:
odbiorcy wskazują początek i znaczenia znaków.

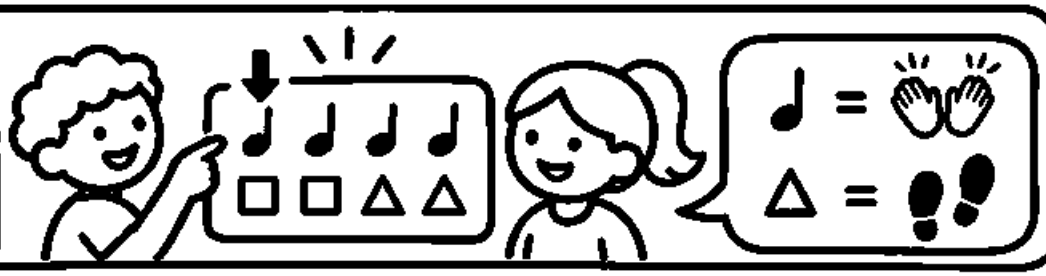

Wyjaśnienia 5 min:
autorzy odpowiadają na pytania, nie wykonują całej pracy za partnerów.

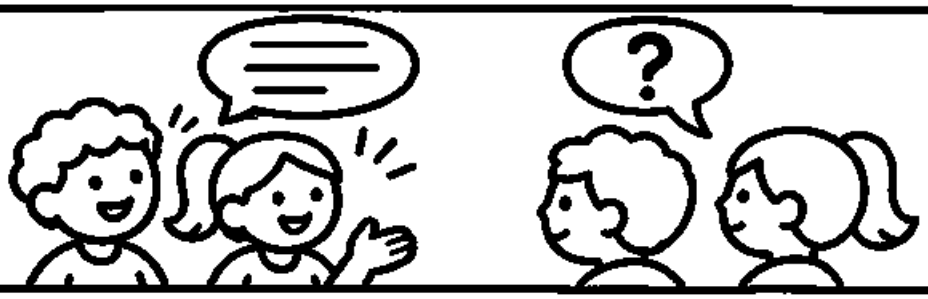

Próba 6 min:
grupa odczytuje zapis; autorzy porównują z zamiarem.

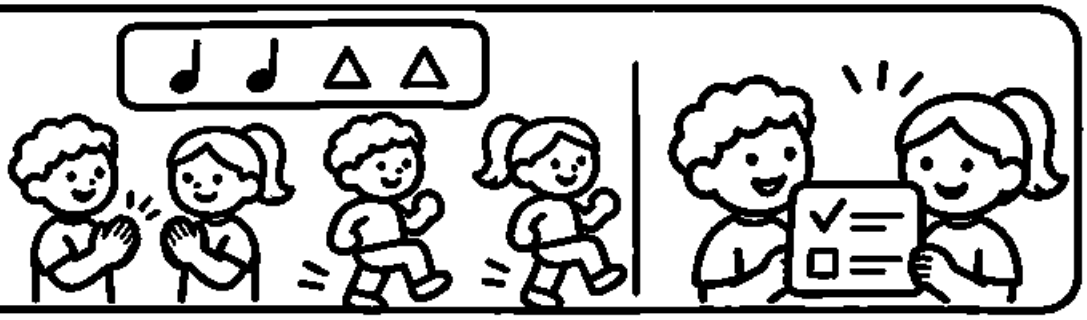

Koniec 3 min:
dopiszcie jedną informację, która ułatwiła odczyt.

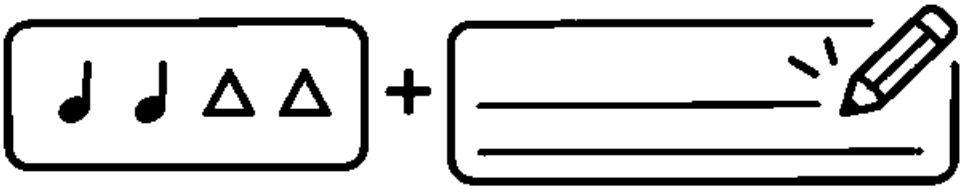

Dostosowanie: dwa pola i pokaz pojedynczego symbolu.

Obserwuj, czy partner korzysta z instrukcji. Różne wykonanie może wskazywać niejasny zapis, nie brak umiejętności wykonawcy.

106

SC-094 • Próba ma cel

Cel: odróżnić powtarzanie całości od pracy nad konkretnym elementem.

Materiały: plan znanego układu i karta celu. 20 minut.

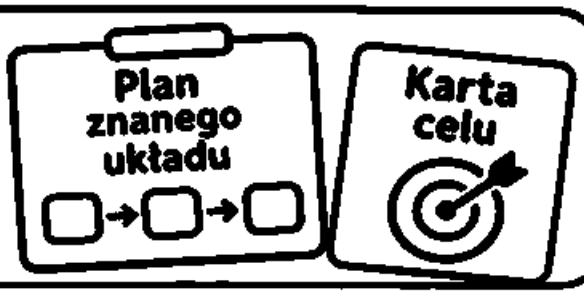

Powitanie 3 min

Przypomnijcie całość jednym pokazem.

Wybór 4 min

Grupa wybiera jedno przejście wymagające uwagi.

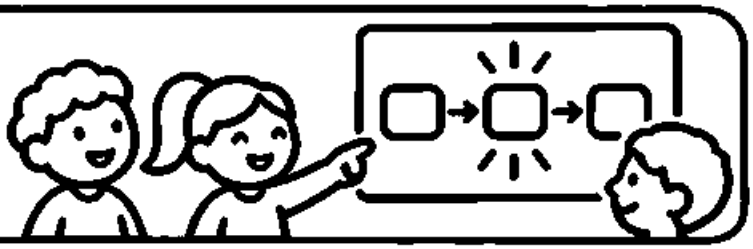

Plan 5 min

Nauczyciel zapisuje cel: na przykład wszyscy widzą znak zmiany.

Próba 5 min

Wykonujecie tylko wybrany fragment i sprawdzacie warunki.

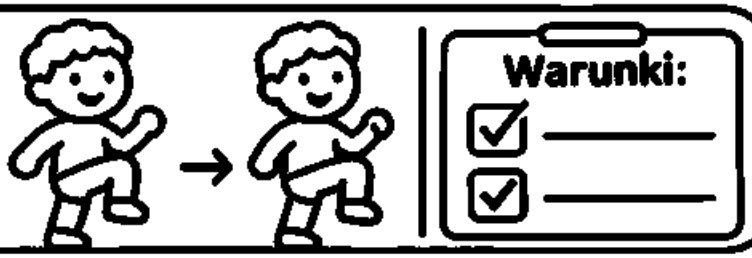

Domknięcie 3 min

Zdecydujcie, czy potrzebna jest kolejna próba.

Dostosowanie: wybór celu z dwóch obrazków.

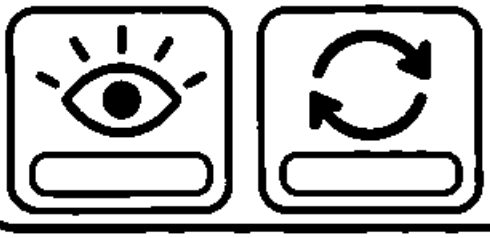

Obserwuj zmianę w konkretnym warunku.

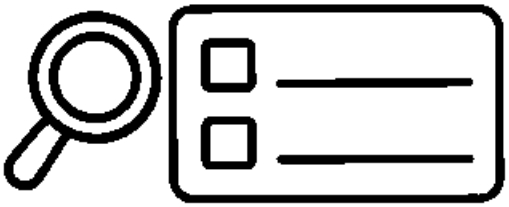

Nie zwiększaj liczby powtórek jako kary za trudność.

107

SC-095 • Kolejność prób oszczędza wysiłek

Cel:
zaplanować sesję przygotowawczą z przerwami.

Materiały: karty:

22 minuty.

Wejście 3 min:
przedstaw cztery części.

Projekt 5 min:
dzieci wybierają kolejność pracy nad trzema krótkimi fragmentami, między nimi umieszczają odpoczynek.

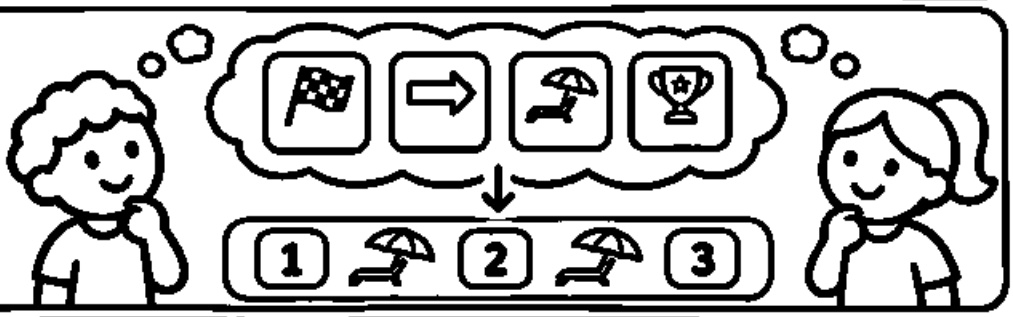

Próba 6 min:
realizują pierwsze dwa odcinki zgodnie z planem.

Korekta 5 min:
sprawdzają, czy przerwa przyszła w odpowiednim momencie.

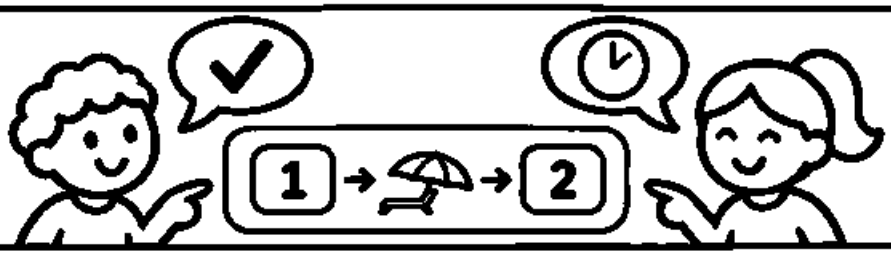

Koniec 3 min:
zachowaj plan kolejnego spotkania.

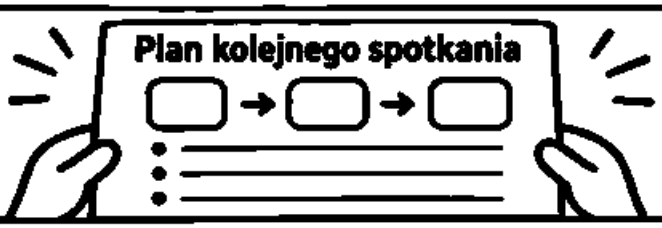

Dostosowanie: tylko dwa fragmenty i jedna przerwa.

Obserwuj reakcje na obciążenie, nie zdolność wytrwania bez odpoczynku. Dorosły może przerwać wcześniej niezależnie od ułożonej mapy.

108

SC-096 • Samoocena opisuje działanie

Cel: powiedzieć, co pomogło, bez wystawiania stopnia.

Materiały: trzy karty: pomogło, potrzebuję, chcę powtórzyć.

20 minut.

pomogło	potrzebuję	chcę powtórzyć

Powitanie 3 min: pokaż język opisu na własnym przykładzie.

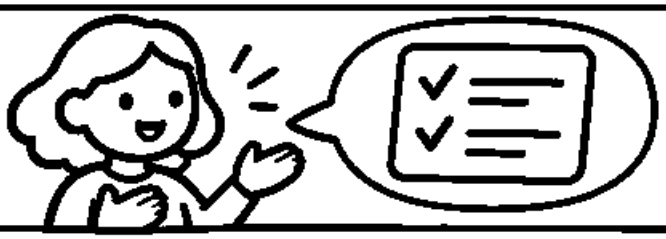

Wykonanie 5 min: grupa realizuje znany krótki fragment.

Wybór 5 min: dzieci wskazują jedną kartę i konkretny element sytuacji.

Plan 4 min: nauczyciel zapisuje propozycję pomocy na następną próbę.

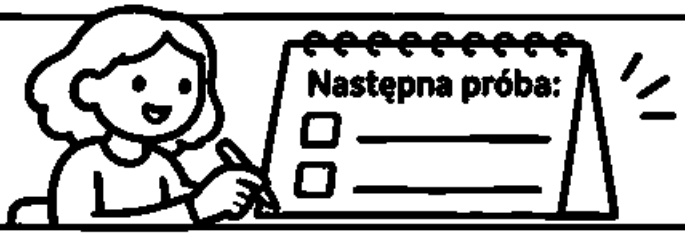

Koniec 3 min: nie każdy musi wypowiadać się publicznie.

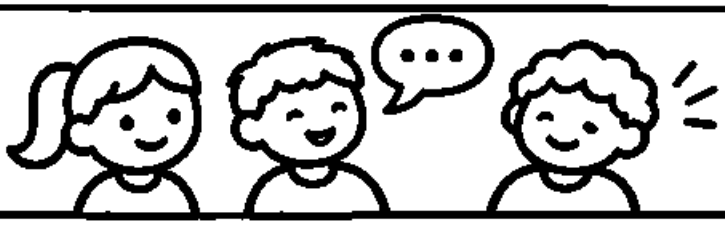

Dostosowanie: wskazanie obrazka albo rozmowa indywidualna.

- ☑ Obserwuj konkretnośc informacji.
- ☒ Nie zamieniaj kart w zielone i czerwone oceny dziecka.

109

SC-097 • Gest wdzięczności według własnego wyboru

Cel: wyrazić podziękowanie bez obowiązkowego tekstu o rodzinie.

Materiały: symbole działań pomocnych innym, kartka. 20 minut.

Wejście 3 min: porozmawiajcie o zwykłych pomocnych gestach.

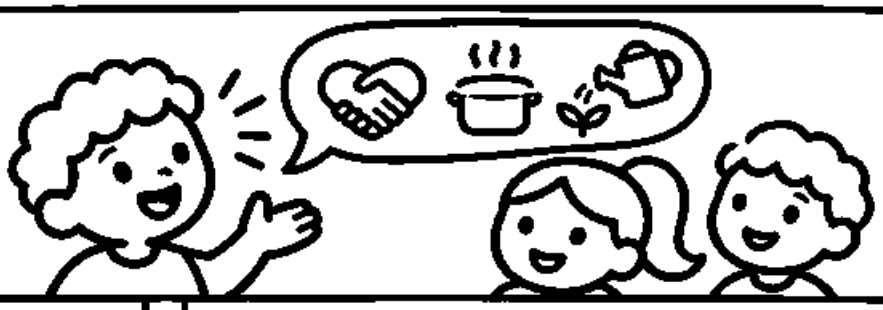

Projekt 5 min: dziecko wybiera osobę lub grupę, której chce podziękować, bez konieczności ujawniania nazwiska.

Próba 5 min: tworzy jeden ruch i jeden krótki własny komunikat albo sam symbol.

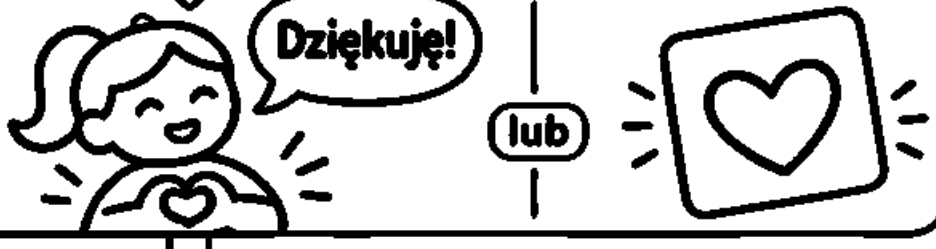

Zastosowanie 4 min: decyduje, czy chce go pokazać.

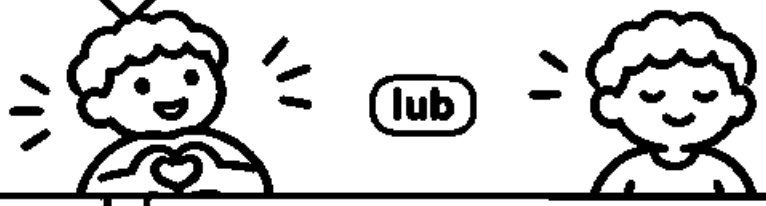

Finał 3 min: zachowuje zapis.

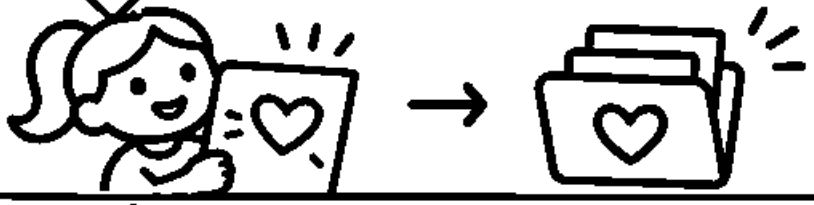

Dostosowanie: wskazanie gotowego symbolu. Obserwuj dobrowolność.

W maju można wykorzystać propozycję podczas spotkania bliskich, bez narzucania każdemu dziecku tej samej dedykacji na Dzień Matki.

110

SC-098 • Fraza dla wybranej osoby

Cel: połączyć gest i pauzę w krótką dedykację.

Materiały: trzy pola: gest, cisza, zakończenie.

22 minuty.

Powitanie 3 min:

przypomnij prawo do prywatności.

Projekt 5 min:

autor wybiera gest główny i osobny znak końca; środkowe pole pozostaje spokojną pauzą.

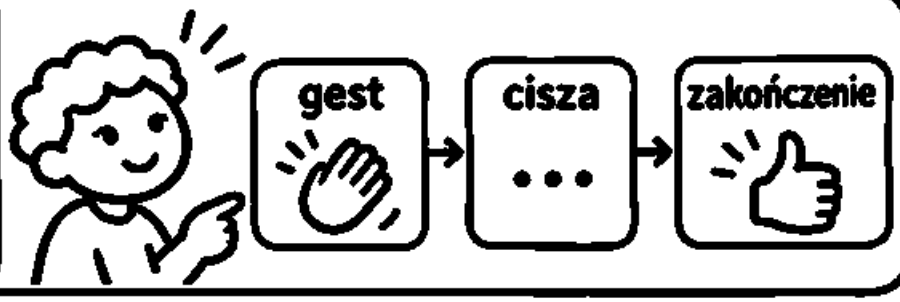

Próba 6 min:

wykonuje frazę w wygodnym tempie, z planem widocznym przed sobą.

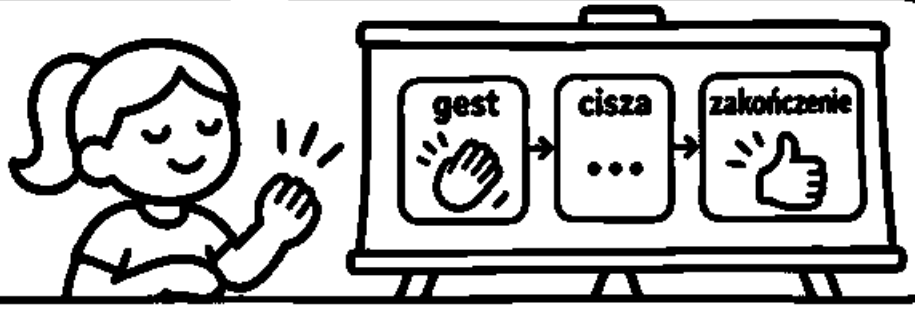

Zastosowanie 5 min:

partner opisuje, czy widział początek, miejsce ciszy i koniec.

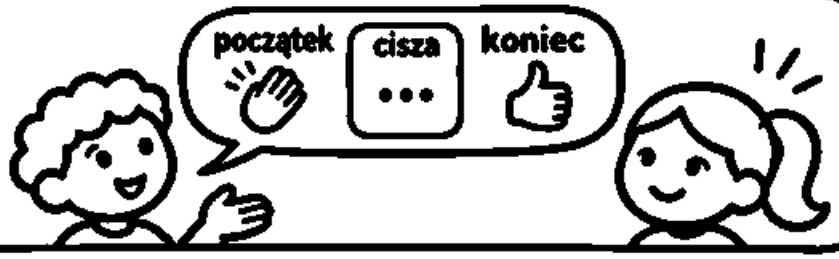

Domknięcie 3 min:

autor decyduje o dalszym wykorzystaniu.

Dostosowanie: gest dłonią na stole albo pokaz przez nauczyciela według wskazania.

Obserwuj czytelność formy. Nie interpretuj jakości relacji rodzinnej na podstawie dedykacji.

111

SC-099 • Zaproszenie bez presji

Cel: przygotować uczestników do dobrowolnego spotkania.

Materiały: plansza planu spotkania i karta wyboru roli.

20 minut.

Wejście 3 min: przedstaw, kto będzie obecny i jak długo potrwa pokaz.

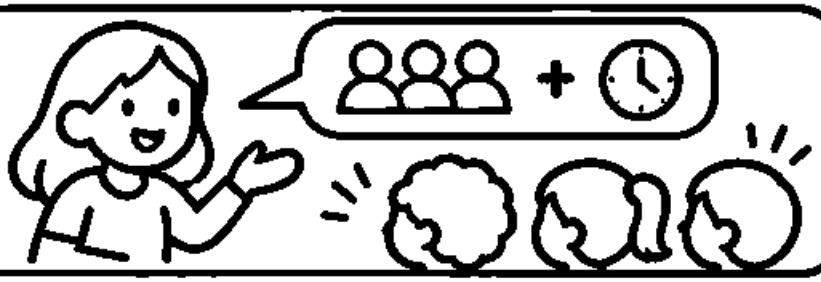

Ogląd 4 min: dzieci wskazują części planu, o które chcą zapytać.

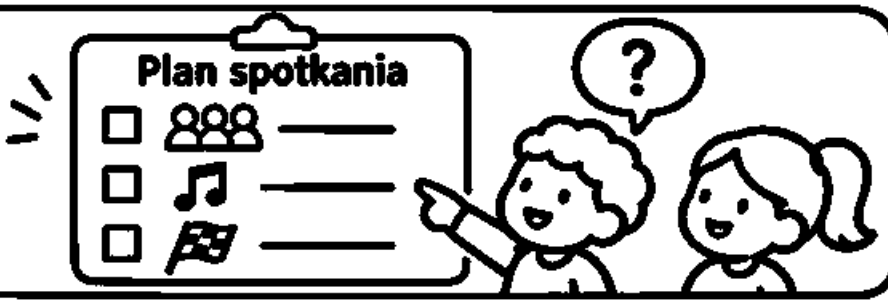

Wybór 6 min: wybierają rolę wykonawcy, pomocnika planu lub obserwatora.

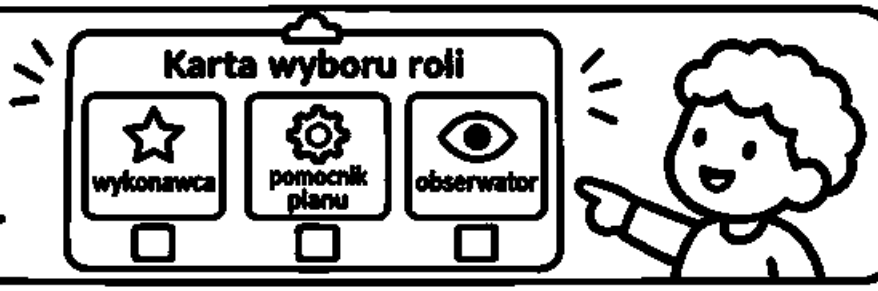

Próba 4 min: przećwiczcie spokojne wejście i wyjście, bez publiczności.

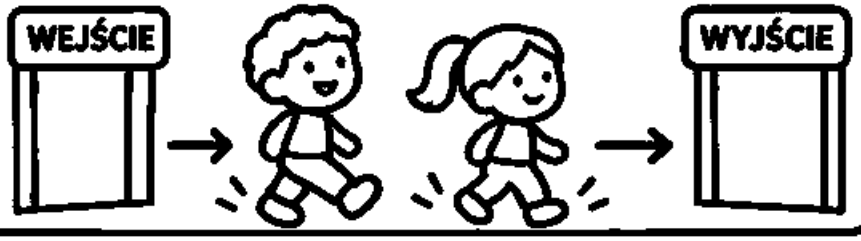

Koniec 3 min: odnotuj potrzebne udogodnienia.

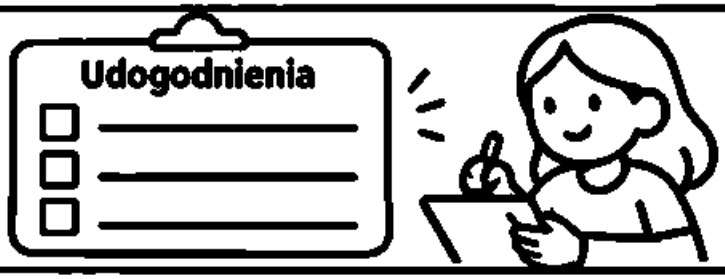

Dostosowanie: rozmowa indywidualna lub wcześniejsze obejrzenie miejsca. Obserwuj zgłaszane potrzeby. Nie obiecuj, że wszyscy muszą wystąpić, bo przygotowano zaproszenia.

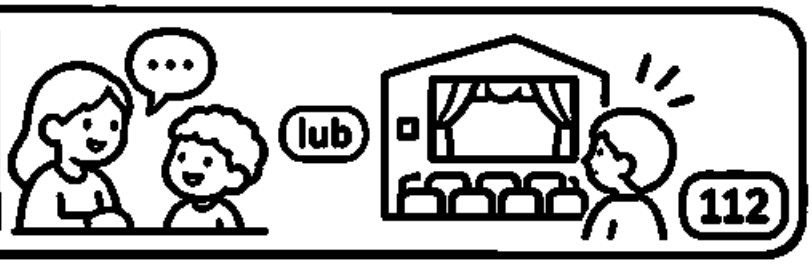

SC-100 • Para uzgadnia układ

Cel: stworzyć sekwencję wymagającą decyzji obojga partnerów. | **Materiały:** cztery pola i karty gestów. | **22 minuty.**

Powitanie 3 min:
partnerzy ustalają odległość.

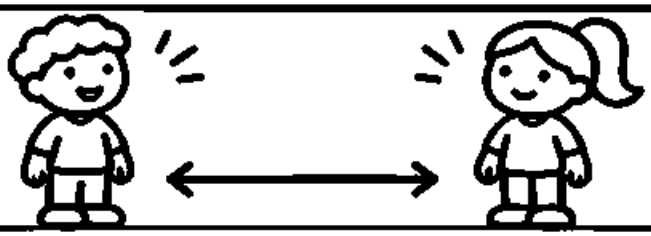

Projekt 5 min:
każde wybiera jeden gest, następnie wspólnie ustalają dwie pauzy lub powtórzenia.

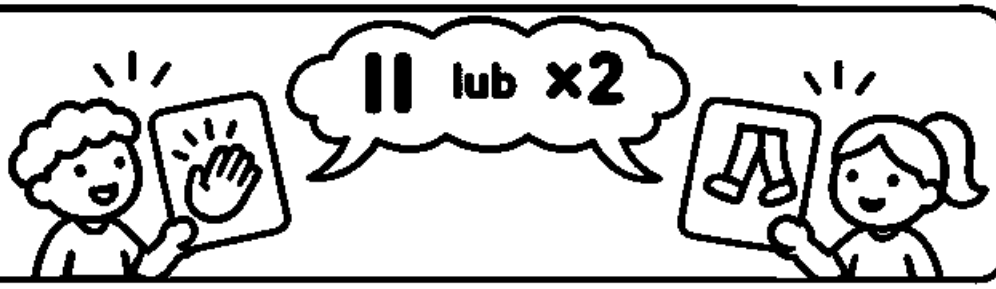

Próba 6 min:
wykonują sekwencję, wskazując kolejność kart.

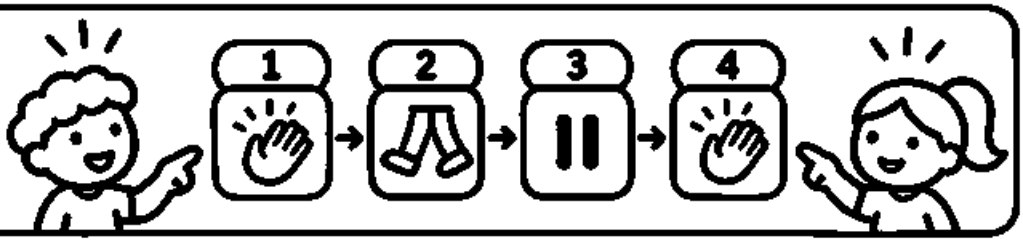

Korekta 5 min:
każdy może zaproponować jedną zmianę; obie osoby muszą ją zaakceptować.

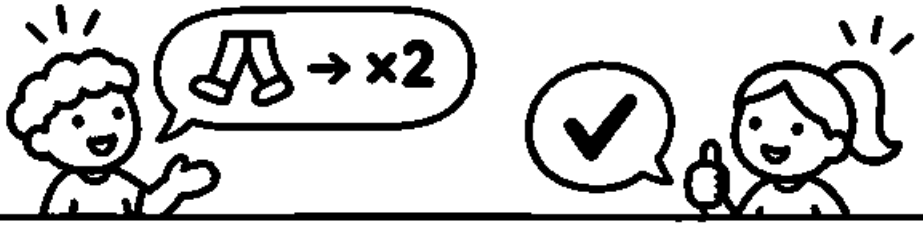

Finał 3 min:
pokażcie zapis innej parze.

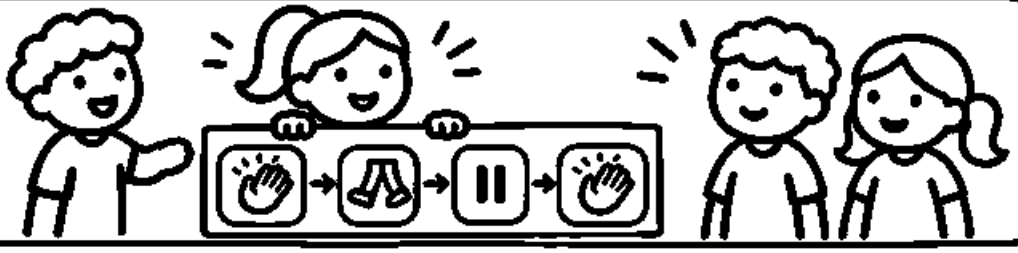

Dostosowanie: dwie karty, dorosły zapisuje uzgodnienie.

Obserwuj udział w decyzjach, nie identyczność ruchów.

Para nie musi trzymać się za ręce.

Karty gestów – do wycięcia:

Cztery pola – do wycięcia:

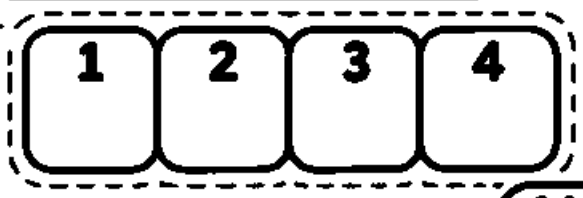

113

SC-101 • Układ działa w dwóch wersjach

Cel: zachować formę przy różnych sposobach wykonania.

Materiały: plan z SC-100, krzesła, karty alternatyw.

22 minuty

Wejście 3 min:

nazwij cel każdego gestu.

Projekt 5 min:

dla ruchu stóp zaproponuj dotknięcia kolan; dla wysokiego gestu niższy wygodny tor.

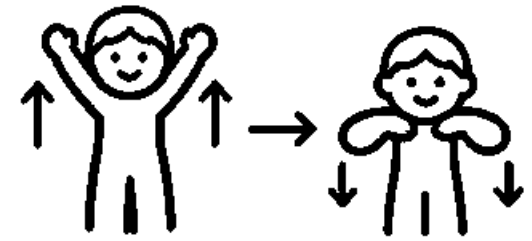

Próba 6 min:

partnerzy wykonują równocześnie różne wersje według tych samych pól.

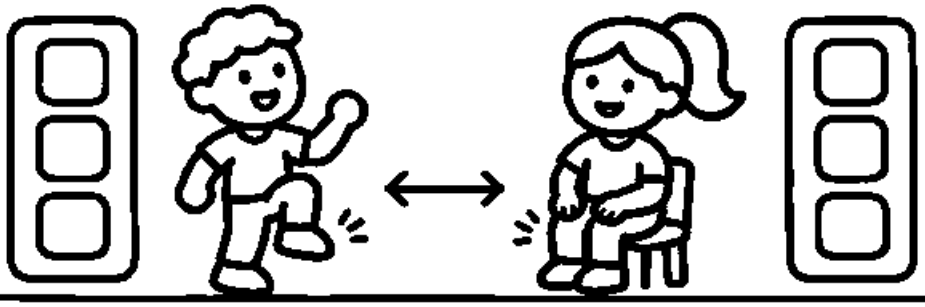

Sprawdzenie 5 min:

wskażcie, co pozostało wspólne: kolejność, pauza, finał.

Koniec 3 min:

zapisz obie wersje obok siebie.

Dostosowanie: gest wzrokiem lub wskazywanie pól.

Obserwuj równorzędność udziału. Nie przedstawiaj jednego partnera jako modelu, a drugiego jako odstępstwa.

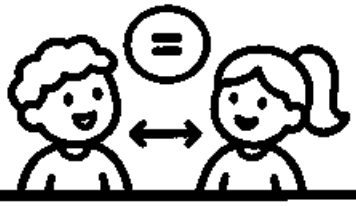

114

SC-102 • Przejście między ustawieniami

Cel: bezpiecznie zmienić organizację przestrzeni. | **Materiały: plan dwóch ustawień, płasko zamocowane znaczniki.** | **22 minuty.**

Powitanie 3 min:

pokaż mapę początkową i końcową.

Plan 5 min:

dorosły ustala kolejność przechodzenia, dzieci wskazują własne miejsce.

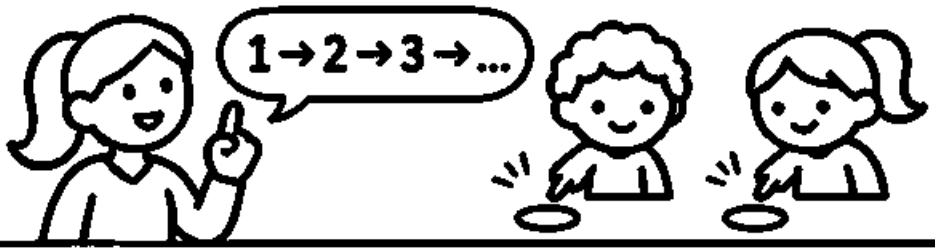

Próba 6 min:

przejdźcie bez muzyki, pojedynczo lub małymi grupami.

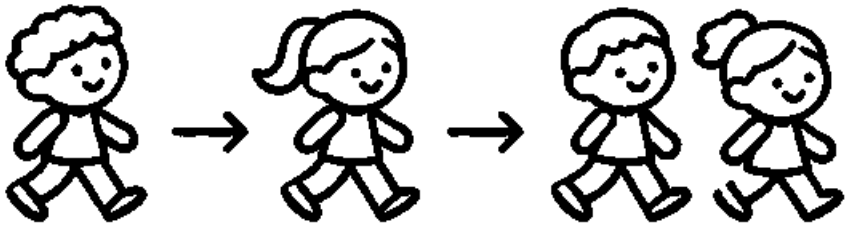

Zastosowanie 5 min:

dodajcie wyłącznie znak początku zmiany i końca, bez tańca w przejściu.

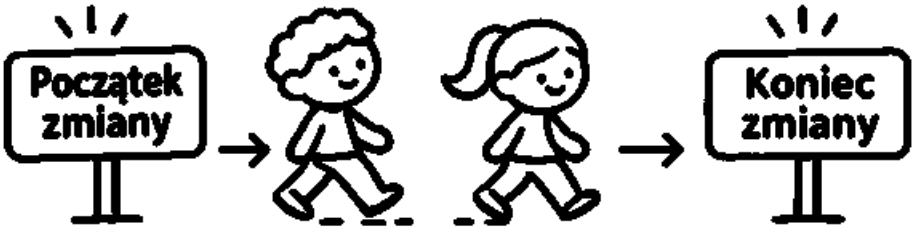

Domknięcie 3 min:

sprawdź widoczność w nowym ustawieniu.

Dostosowanie: miejsce stałe, inni zmieniają układ wokół z zachowaniem odstępu.

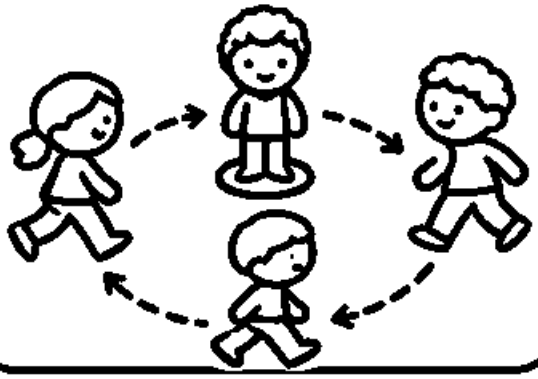

Obserwuj drożność tras. Nie ćwicz zmiany przez szybkie bieganie do znacznika.

Grafiki do wycięcia (pomoce):

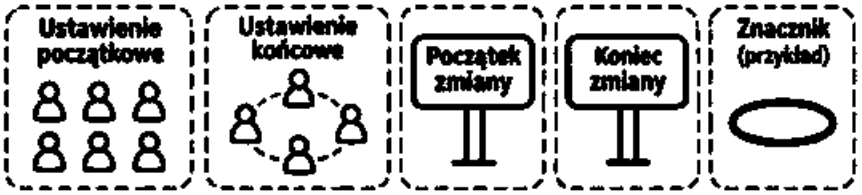

Ustawienie: _____ Ustawienie: _____

115

SC-103 • Obserwator widzi jedno kryterium

Cel: zebrać użyteczną informację o grupie.

Materiały: karta pytania: czy znak był widoczny?

czy znak był widoczny?

20 minut.

Wejście 3 min:

ustal jedno kryterium.

Pokaz 4 min:

dorosły opisuje fakt, nie osobę: karta była zasłonięta.

Próba 6 min:

część grupy wykonuje krótki układ, obserwatorzy patrzą tylko na widoczność sygnału.

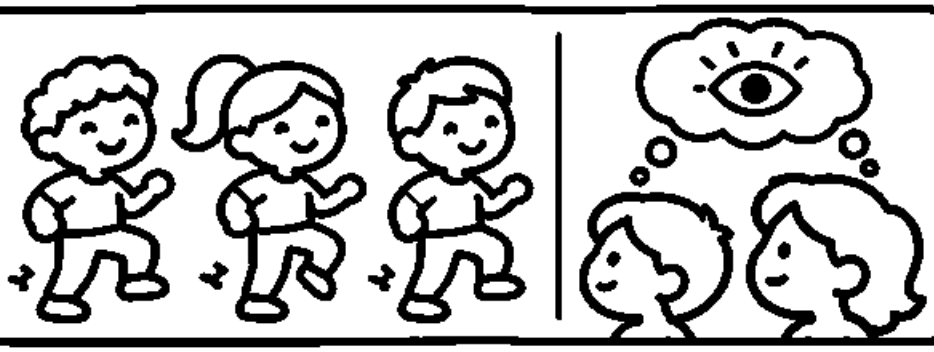

Informacja 4 min:

przekazują jeden konkret.

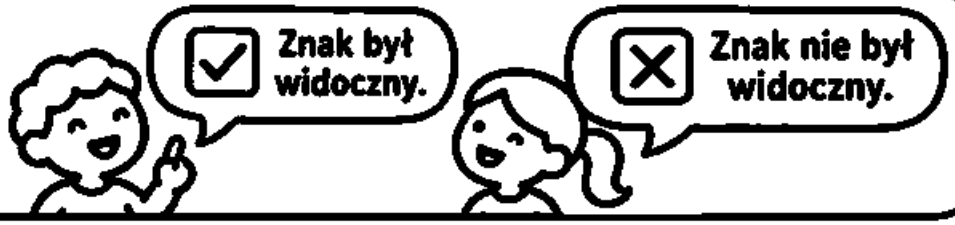

Koniec 3 min:

zmieńcie ustawienie i sprawdźcie sam sygnał.

Dostosowanie: wybór dwóch ilustracji warunków widzenia.

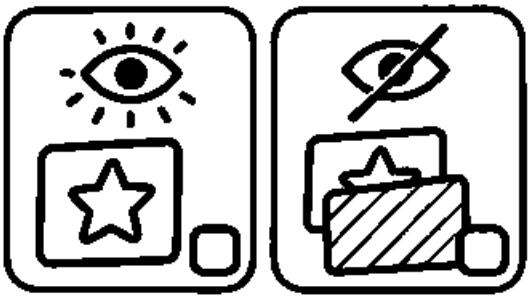

Obserwuj zgodność opisu z sytuacją. Nie zapraszaj dzieci do oceniania kolegów punktami.

116

SC-104 • Lider daje czytelny sygnał

Cel: dopasować wielkość i położenie sygnału do zespołu. | **Materiały:** karta startu, dwa miejsca prowadzącego. KARTA STARTU | 22 minuty

Powitanie 3 min:
przypomnij znak.

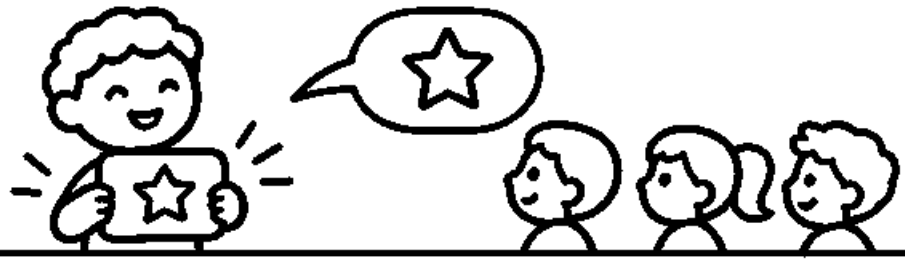

Badanie 5 min:
lider pokazuje go w dwóch miejscach, a grupa wskazuje, skąd było łatwiej zobaczyć.

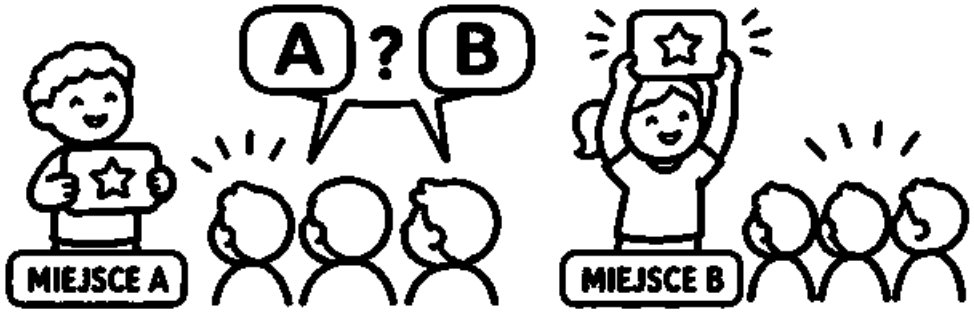

Próba 6 min:
po wyborze miejsca prowadzi cztery gesty.

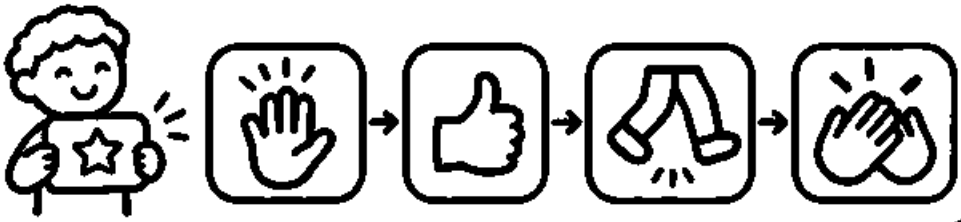

Zastosowanie 5 min:
zmiana lidera z zachowaniem sprawdzonego położenia karty.

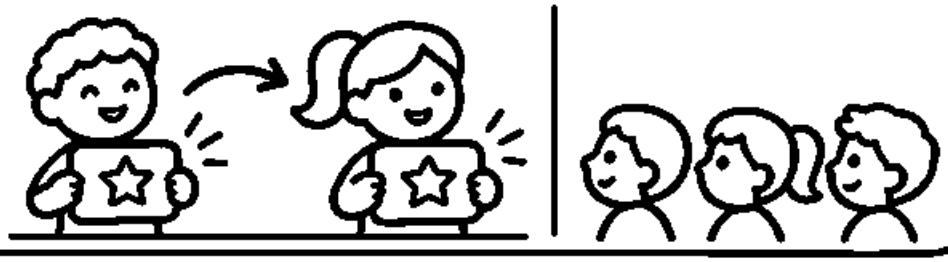

Finał 3 min:
zapisz jedną zasadę czytelnego pokazu.

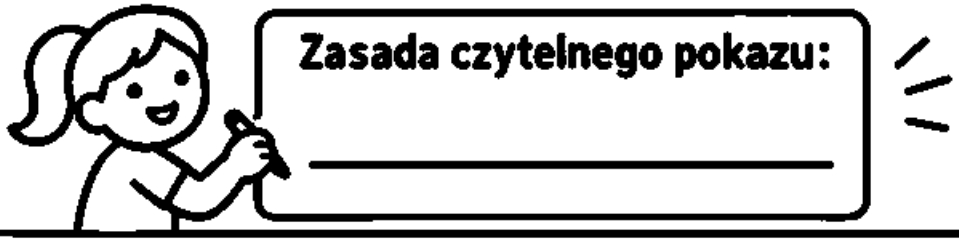

Dostosowanie: lider siedzi, pomocnik przekazuje ten sam sygnał dalej.

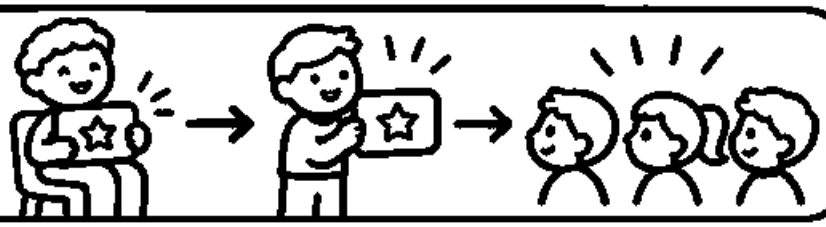

Obserwuj widoczność i przewidywalność. Nie myl dużego gestu z gwałtownym ruchem.

117

SC-105 • Mały zespół prowadzi sam

Cel: uzgodnić początek, kolejność i koniec bez ciągłych poleceń dorosłego.

Materiały: znana czteropolowa partytura, karty ról.

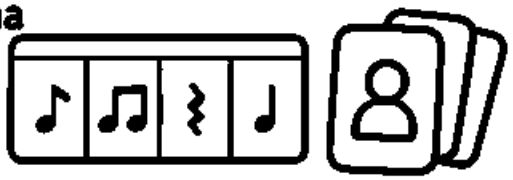

22 minuty

Wejście 3 min:

sprawdź rozumienie zadania.

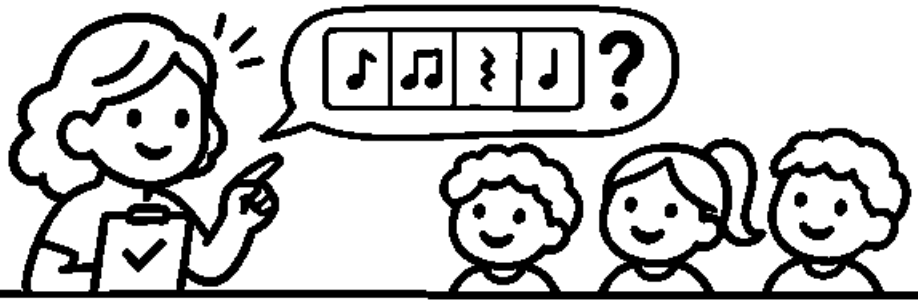

Podział 5 min:

zespół wybiera wskazującego i wykonawców.

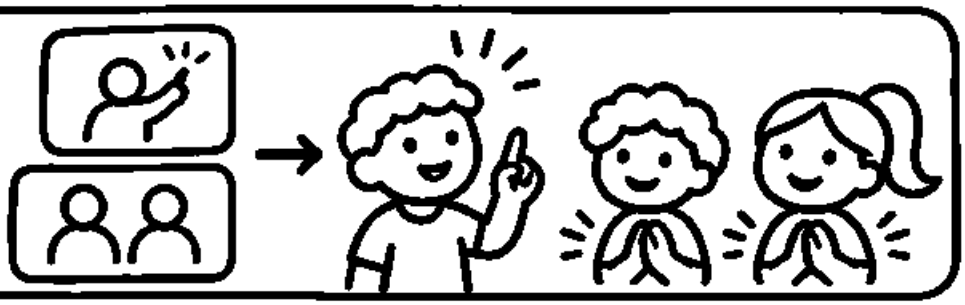

Próba 6 min:

dorosły obserwuje, pozostając dostępny na prośbę.

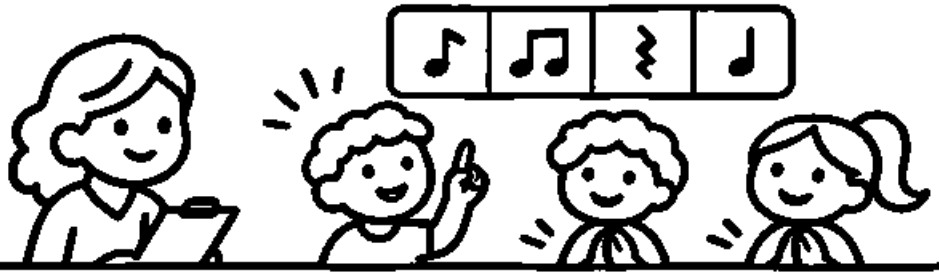

Rozmowa 5 min:

dzieci wskazują moment wymagający pomocy i planują jedną zmianę.

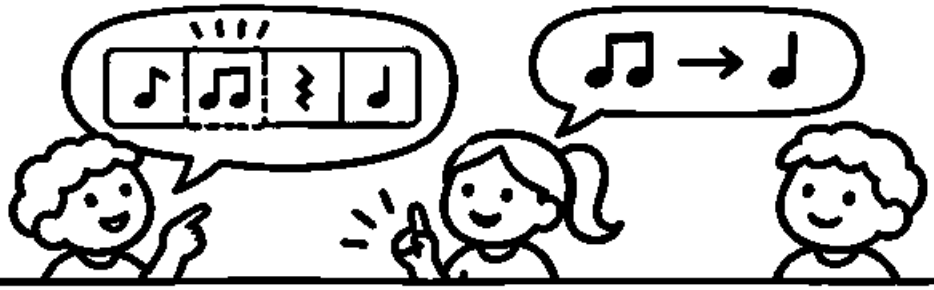

Domknięcie 3 min:

powtórzcie tylko poprawione miejsce.

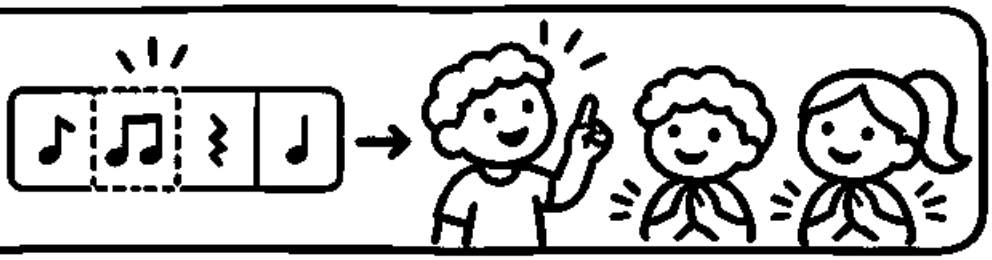

Dostosowanie: dorosły prowadzi pierwszy start, resztę oddaje grupie. Obserwuj samodzielne inicjowanie i proszenie o pomoc. Nie pozostawiaj zespołu bez nadzoru.

118

SC-106 • Wybieramy repertuar według celu

Cel: porównać fragmenty muzyczne pod kątem konkretnej potrzeby.

Materiały: dwa krótkie legalnie dostępne nagrania, karta celu.

20 minut.

Nagranie 1

Nagranie 2

Karta celu

Powitanie 3 min:
ustal, że szukacie wyraźnego pulsu do prostego gestu.

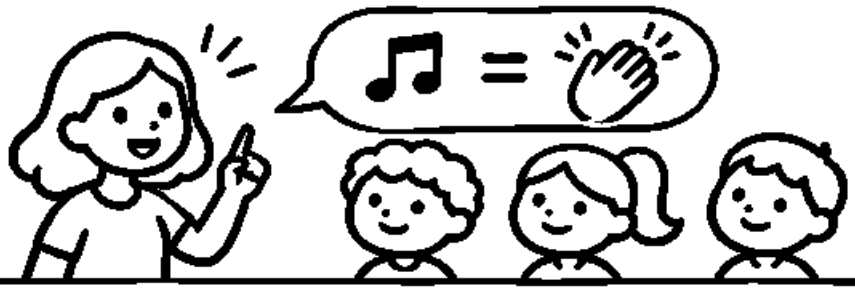

Odsłuch 5 min:
posłuchajcie obu fragmentów bez ruchu.

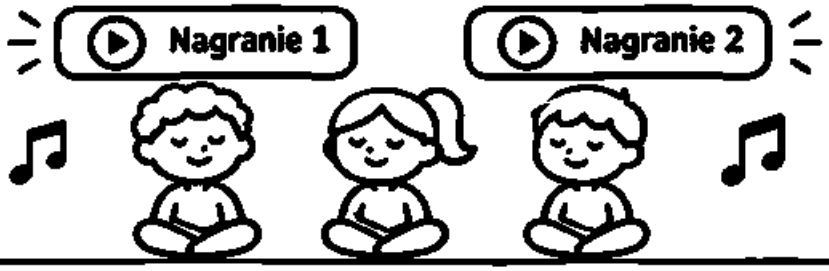

Próba 5 min:
wykonajcie ten sam gest do każdego.

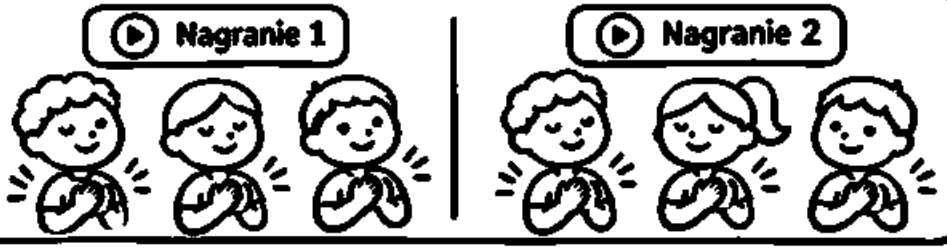

Decyzja 4 min:
grupa wybiera fragment i wskazuje cechę, która pomogła.

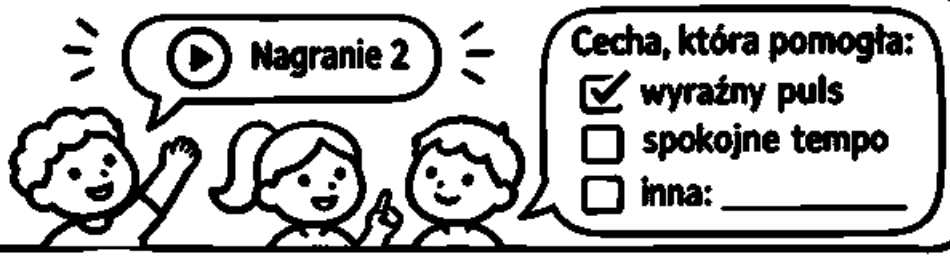

Koniec 3 min:
nauczyciel zapisuje nazwę i zakres nagrania.

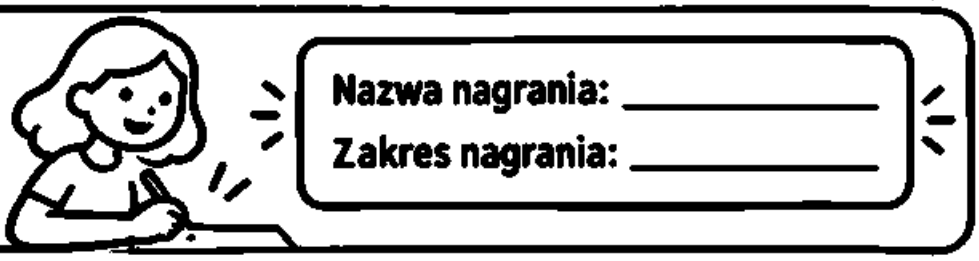

Dostosowanie:
wskazanie wyboru po odsłuchu.

Obserwuj argument związany z celem, nie popularnością piosenki. Dorosły osobno sprawdza prawo użycia i odpowiedniość treści.

119

SC-107 • Mój wybór ma powód

Cel: opisać decyzję dotyczącą muzyki lub ruchu. | **22 minuty**

Materiały: dwie wcześniej poznane propozycje, karty: puls, tempo, przerwa, wygoda.

Wejście 3 min:
przypomnij oba przykłady.

Porównanie 5 min:
dzieci wybierają jeden i kartę powodu.

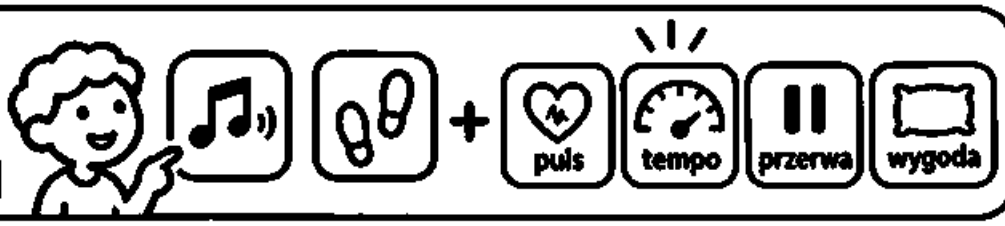

Rozmowa 5 min:
dorosły pomaga sformułować opis: wybieram wolniej, bo zdążam.

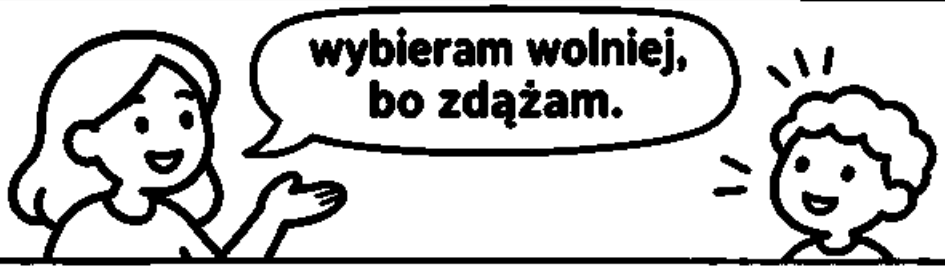

Sprawdzenie 6 min:
wykonajcie krótki fragment zgodnie z wybraną propozycją.

Finał 3 min:
można zmienić zdanie po próbie.

Dostosowanie: wskazanie dwóch obrazków bez wypowiedzi. Obserwuj konkretność powodu. Nie wymagaj uzasadnienia prywatnych preferencji ani zgody większości na indywidualny komfort.

SC-108 • Plan krótkiego pokazu

Cel: złożyć poznane elementy w realistyczną całość.

Materiały: karty początku, dwóch części, przejścia i końca.

22 minuty.

Powitanie 3 min:
ustalcie odbiorców i dobrowolne role.

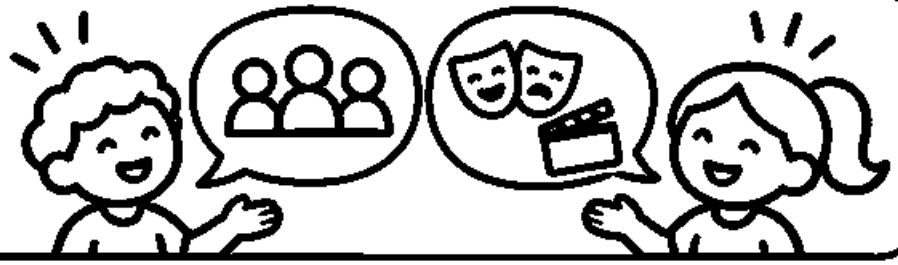

Projekt 5 min:
wybierzcie dwa krótkie fragmenty, bez dodawania nowych trudnych zadań.

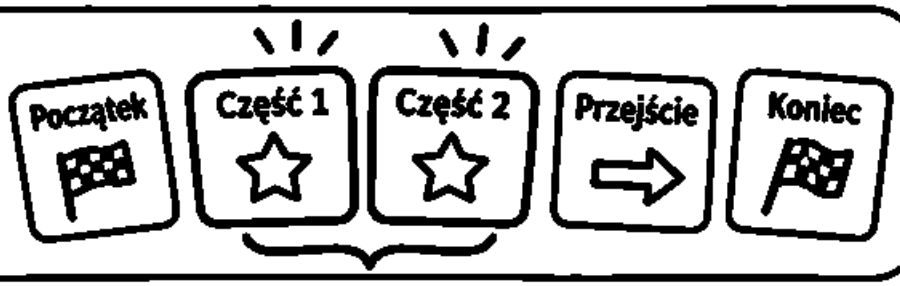

Próba 6 min:
odczytajcie plan gestem na siedząco.

Kontrola 5 min:
nauczyciel sprawdza długość, przerwy i drogę wyjścia.

- ☑ długość
- ☑ przerwy
- ☑ drogę wyjścia

Domknięcie 3 min:
zapisz jedną rzecz do następnej próby.

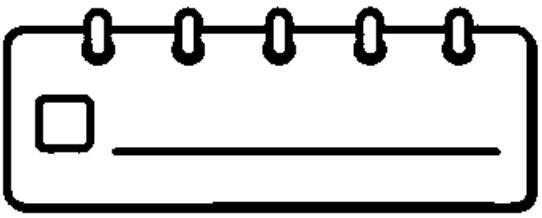

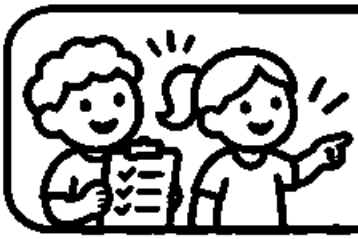

Dostosowanie:
rola planisty lub wskazującego.

Obserwuj wykonalność całego planu. Nie traktuj liczby efektów i rekwizytów jako miary jakości pokazu.

121

SC-109 • Co z naszych narzędzi się przydaje

Cel: dobrać znane narzędzie do nowego problemu.
Materiały: mapa, pasek rytmu, karta pomocy i plan próby.

20 minut.

Wejście 3 min:

rozłóż narzędzia.

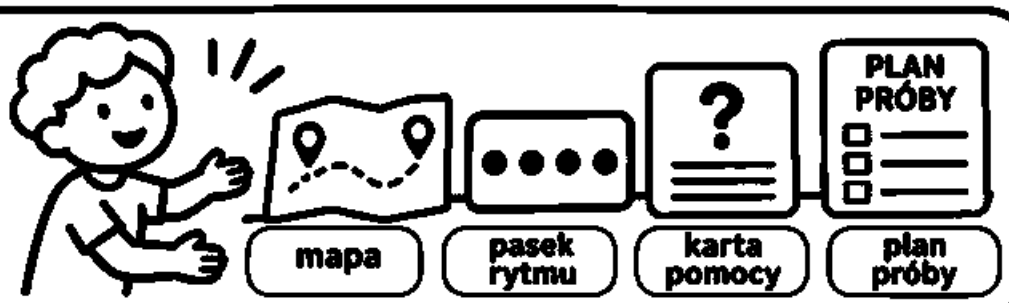

Problem 4 min:

opisz sytuację: nie wiadomo, kiedy zaczyna się druga część.

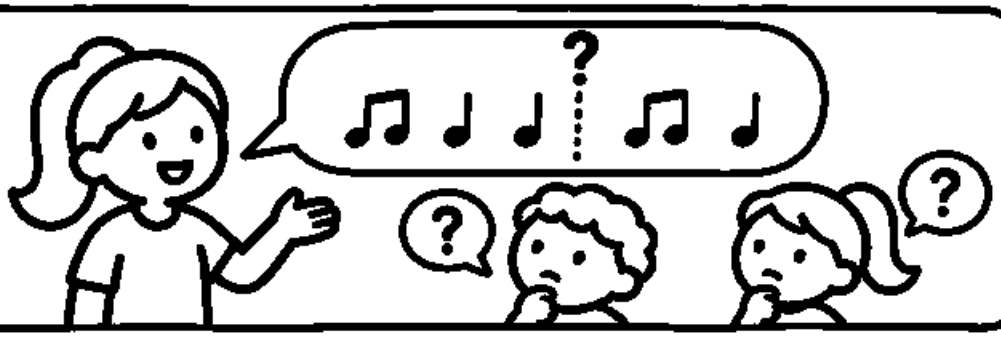

Wybór 6 min:

dzieci wskazują narzędzie, które może pomóc, i pokazują użycie.

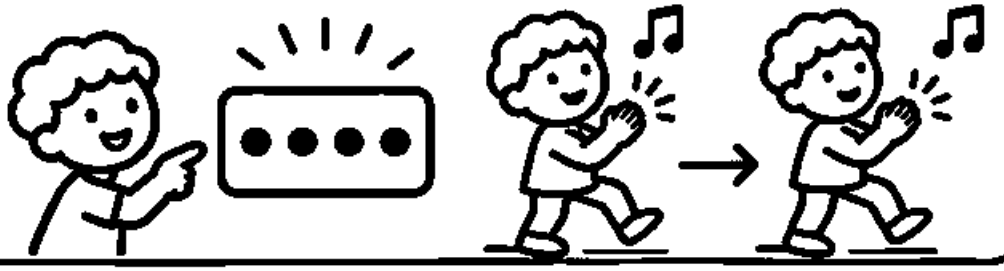

Sprawdzenie 4 min:

krótka próba ujawnia, czy wybór działa.

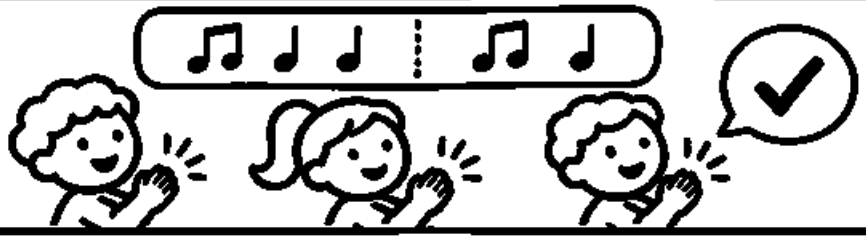

Koniec 3 min:

zapiszcie związek problem–narzędzie.

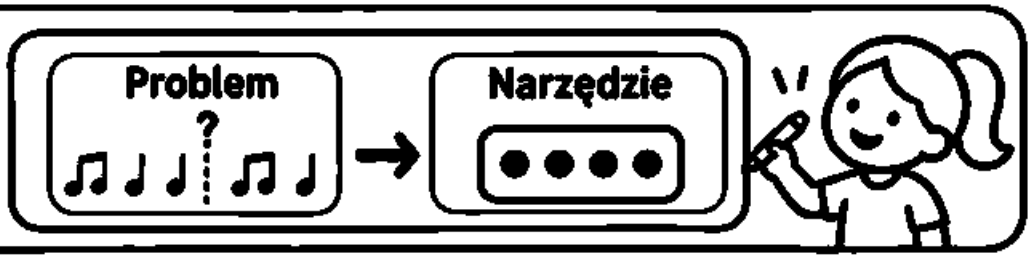

Dostosowanie: dwie propozycje do wyboru. Obserwuj funkcjonalne użycie, nie zapamiętanie nazw. Dopuszczaj różne narzędzia, jeśli rozwiązują wskazaną trudność.

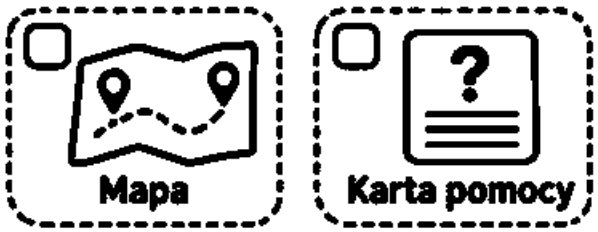

122

SC-110 • Samodzielna partytura grupy

Cel: stworzyć zapis możliwy do wykonania bez objaśniania każdego pola.

Materiały: sześć pól, znane symbole, miejsce legendy.

22 minuty.

Powitanie 3 min:

przypomnij wymagane elementy: początek, reguły, koniec.

Projekt 6 min:

grupa wybiera układ i legendę.

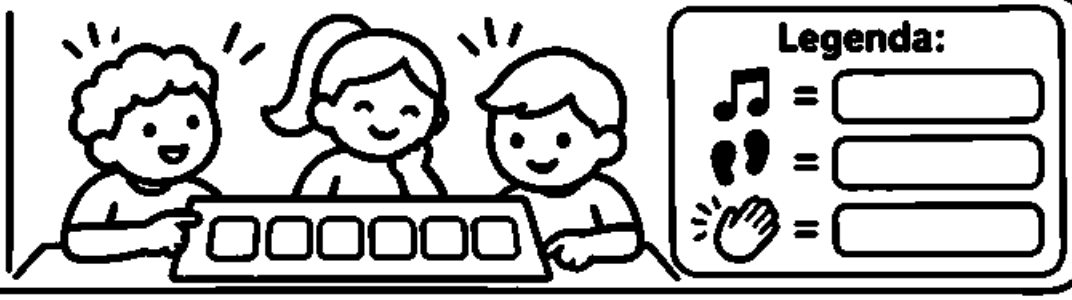

Test 6 min:

inna para próbuje odczytać zapis; autorzy najpierw słuchają pytań.

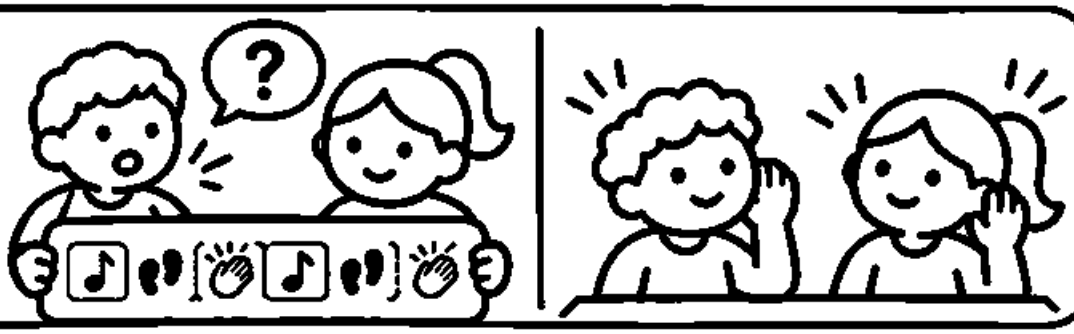

Korekta 4 min:

dopisują brakującą informację.

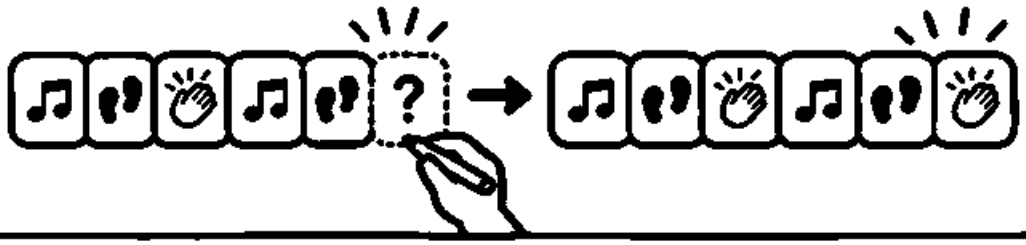

Finał 3 min:

wykonajcie poprawiony plan.

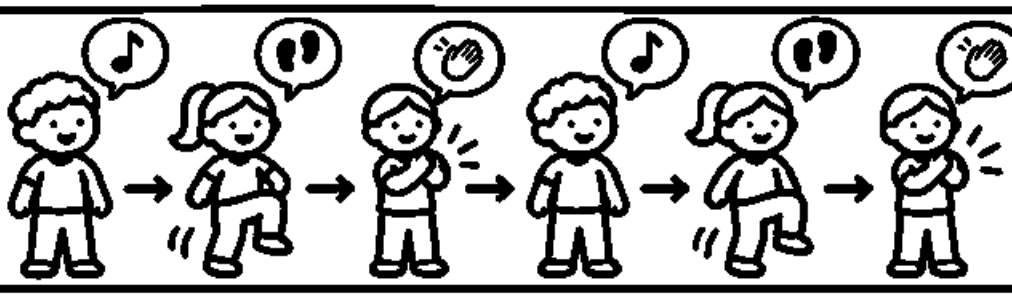

Dostosowanie:

trzy pola i wspólne rysowanie z dorosłym.

Obserwuj jasność instrukcji. Nie oceniaj dekoracyjności zapisu, gdy celem jest komunikacja.

123

SC-111 • Wymiana pomysłów między zespołami

Cel: skorzystać z cudzego pomysłu z zachowaniem autorstwa. | **Materiały:** dwie partytury grupowe. | **22 minuty.**

Wejście 3 min:
autorzy przedstawiają swój plan.

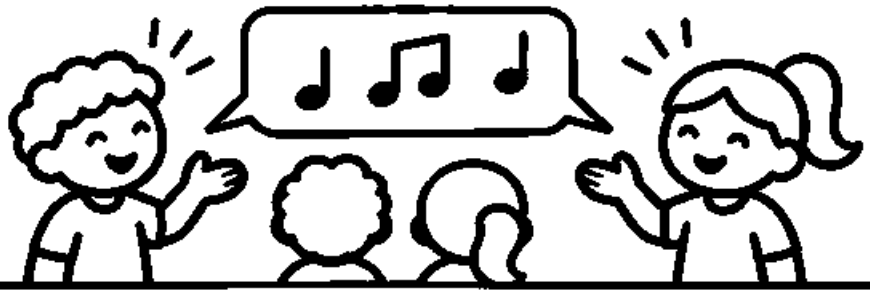

Ogląd 5 min:
druga grupa wybiera jeden element, który chce wykorzystać, i prosi o zgodę.

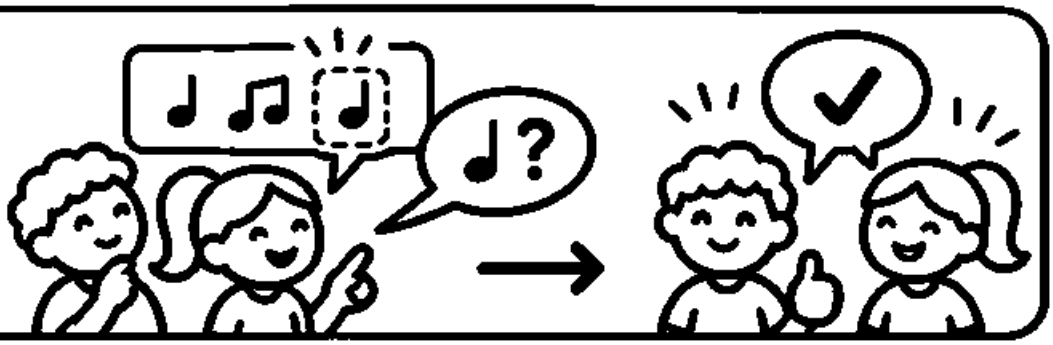

Projekt 5 min:
tworzy własną nową kolejność, oznaczając zapożyczony motyw.

Próba 6 min:
obie grupy oglądają wynik i opisują podobieństwa oraz różnice.

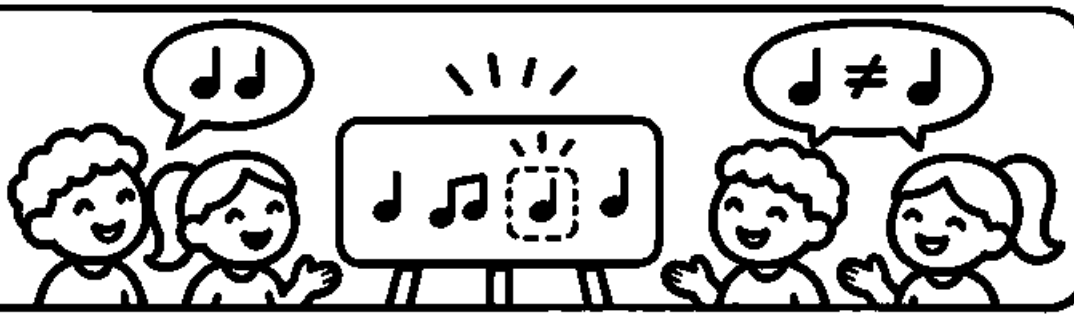

Koniec 3 min:
podziękujcie za wymianę.

Dostosowanie: wymiana jednego znaku.

Obserwuj pytanie o zgodę i rozpoznawanie wkładu. Nie przedstawiaj przeróbki jako całkowicie nowego pomysłu bez związku z pierwowzorem.

124

SC-112 • Łączymy części bez pośpiechu

Cel: zaplanować granicę między dwoma znanymi fragmentami. | **Materiały:** karty końca A i początku B, wolne miejsca. | **22 minuty.**

Powitanie 3 min:

wykonaj osobno końcówkę A i początek B.

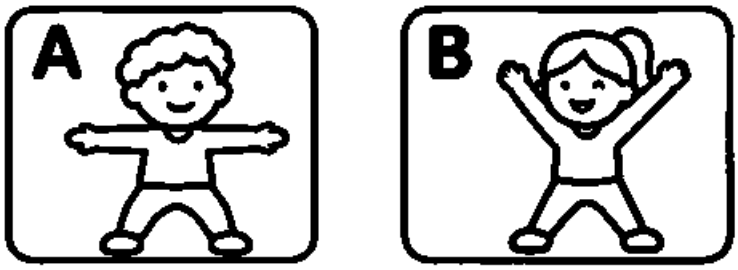

Badanie 5 min:

grupa sprawdza, gdzie znajdują się ręce i stopy w obu momentach.

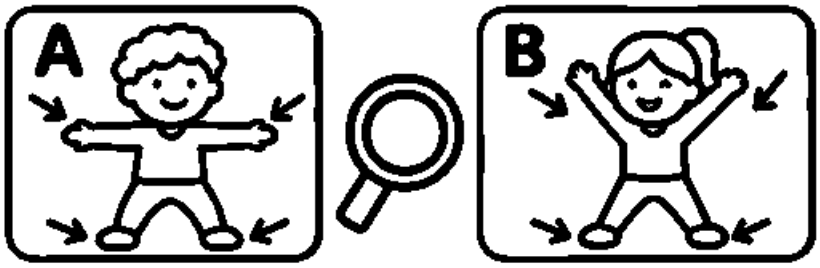

Projekt 5 min:

wybiera jeden neutralny gest przejścia lub krótką pauzę.

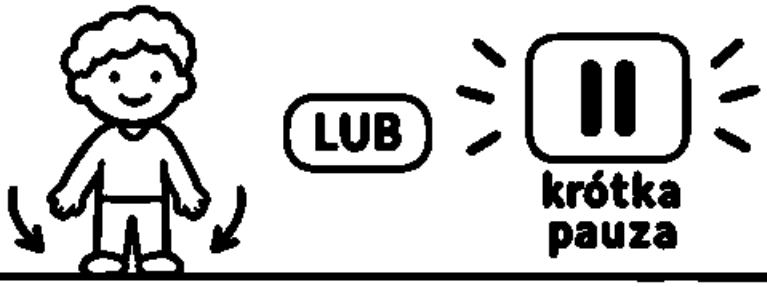

Próba 6 min:

powtarza tylko połączenie, nie całą kompozycję.

Finał 3 min:

zapisz wybrane rozwiązanie na planie.

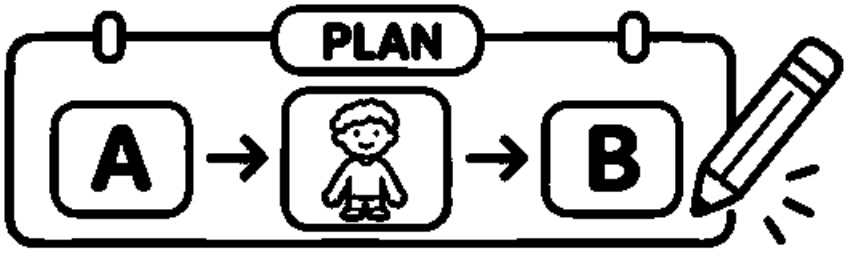

Dostosowanie: gest przejścia w siadzie.

Obserwuj płynność wynikającą z jasnej instrukcji. Nie usuwaj potrzebnej przerwy tylko po to, by układ wyglądał szybciej.

125

SC-113 • Próba przejścia, nie całego pokazu

Cel: sprawdzić zmianę miejsca i roli pomiędzy częściami.

Materiały: plan ustawień i tabliczki ról.

22 minuty.

Wejście 3 min:

pokaż koniec pierwszej i początek drugiej części.

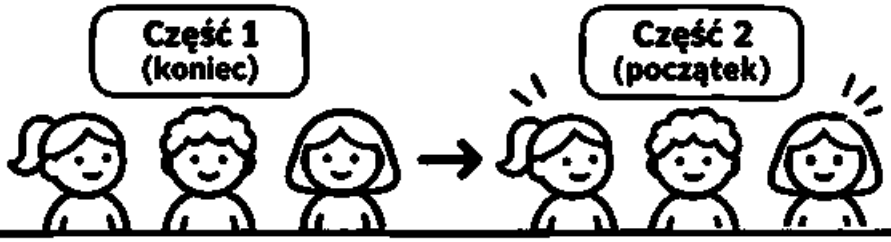

Plan 5 min:

każde dziecko wskazuje, gdzie pozostaje lub dokąd przechodzi; dorosły kontroluje drożność.

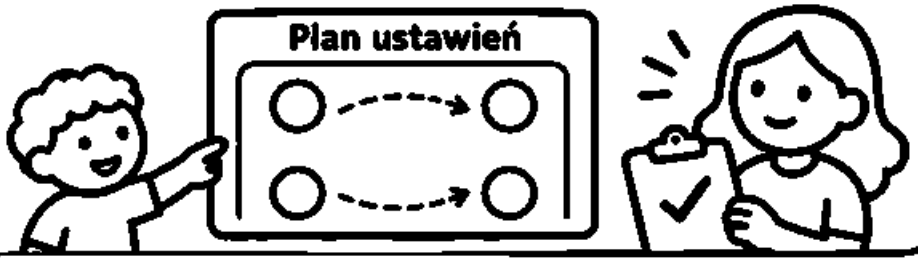

Próba 6 min:

wykonajcie samo przejście bez muzyki, z potwierdzeniem gotowości.

Zastosowanie 5 min:

dodajcie ostatni gest A oraz pierwszy B.

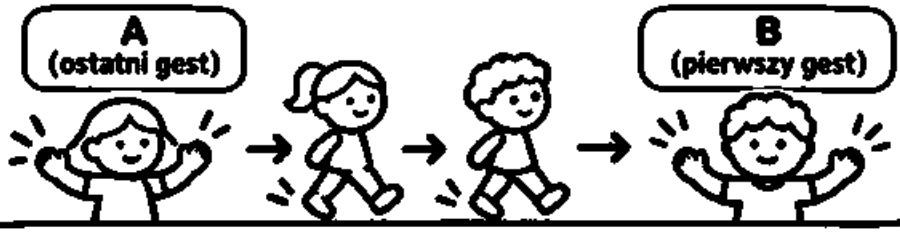

Koniec 3 min:

zapiszcie kolejność przechodzenia.

Dostosowanie:

miejsce stałe i przekazanie symbolu zamiast przejścia.

Obserwuj moment gotowości.

Nie przyspieszaj zmian, gdy droga lub rola nie są jasne.

Materiały do wycięcia:

Plan ustawień

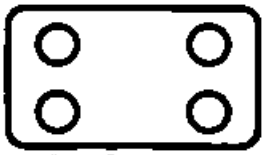

Tabliczki ról

126

SC-114 • Odpoczynek wpisany w próbę

Cel: ustalić przewidywalne przerwy i możliwość wcześniejszego zakończenia.

Materiały: wizualny plan próby oraz karta odpoczynku.

20 minut.

Powitanie 3 min:

pokaż, po którym fragmencie jest przerwa.

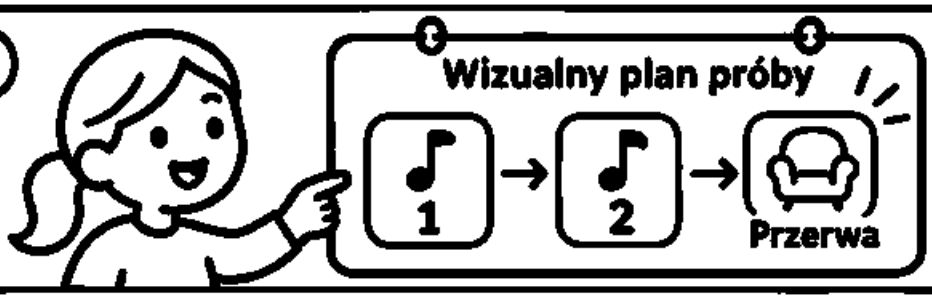

Projekt 4 min:

dzieci wybierają wygodne miejsce odpoczynku.

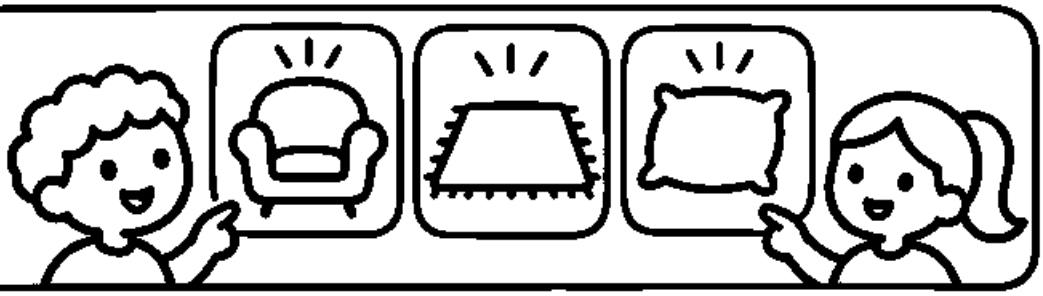

Próba 6 min:

wykónajcie jeden krótki odcinek; przerwa następuje zgodnie z planem lub wcześniej na sygnał potrzeby.

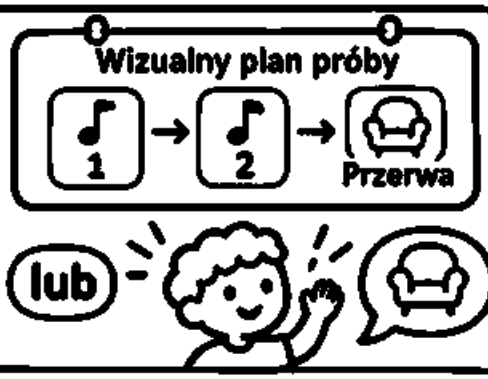

Rozmowa 4 min:

sprawdźcie, czy miejsce i długość przerwy pomagają.

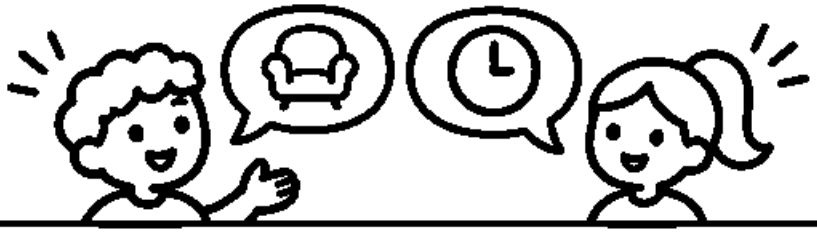

Koniec 3 min:

zmień plan kolejnego spotkania według obserwacji.

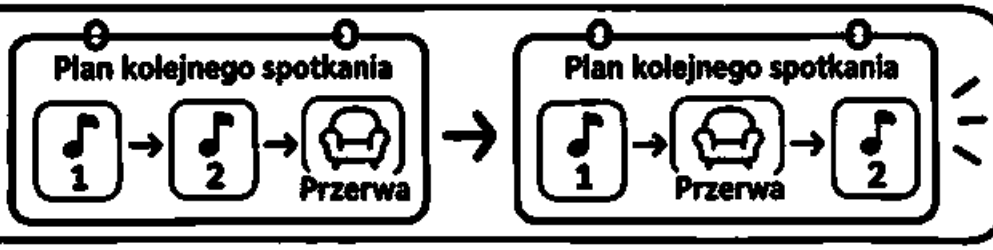

Dostosowanie:

odpoczynek przez cały fragment z późniejszym powrotem.

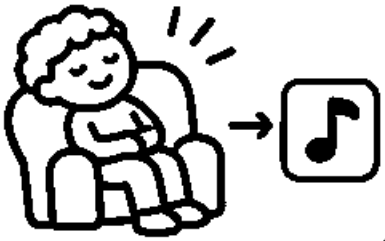

- ☑ Obserwuj komunikowanie potrzeby, nie wytrzymałość.
- ☑ Nie uzależniaj przerwy od poprawnego wykonania.

127

SC-115 • Pokaz, którego plan znam

Cel: uczestniczyć w przewidywalnym krótkim wydarzeniu.

Materiały: gotowy plan, sprawdzone miejsce, lista ról.

22 minuty

Wejście 4 min:
przypomnij, kto ogląda i jak można zmienić udział.

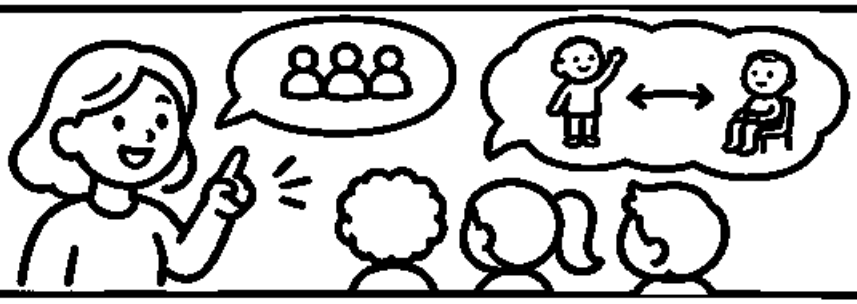

Przygotowanie 5 min:
sprawdź widoczność, drogę i rekwizyty.

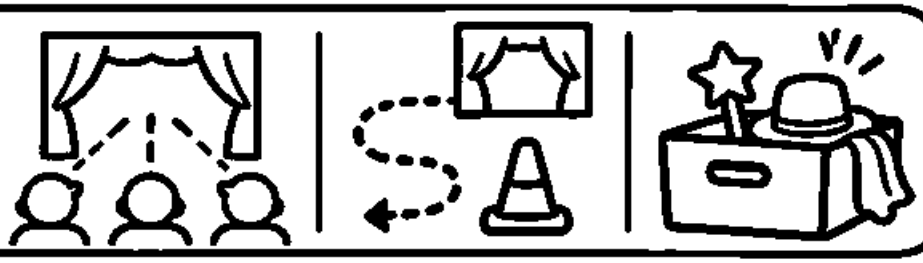

Wykonanie 4 min:
przeprowadź krótki pokaz zgodnie z planem; dorosły może zatrzymać go w razie potrzeby.

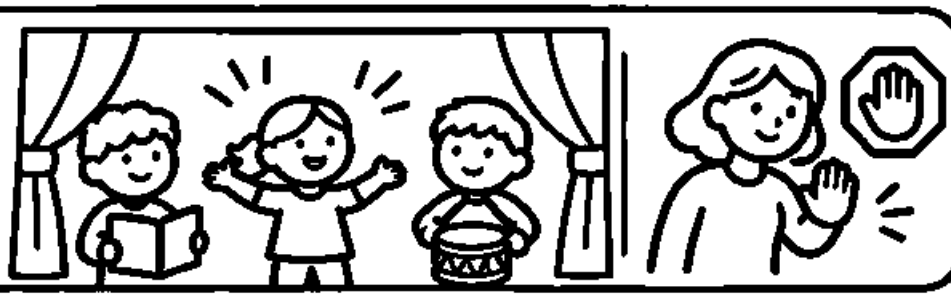

Powrót 6 min:
odłóżcie materiały i wróćcie do wygodnych miejsc.

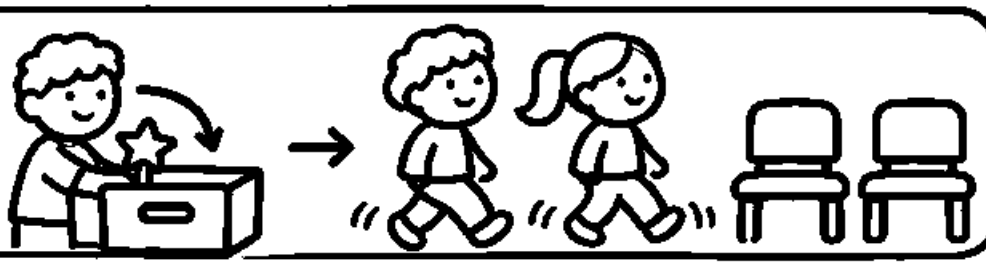

Finał 3 min:
wystarczy gest potwierdzający zakończenie.

Dostosowanie: rola pomocnika lub obserwatora, możliwość wyjścia z dorosłym. Obserwuj komfort i organizację. Nagrywanie wymaga osobnych ustaleń placówki; nie jest częścią tego scenariusza.

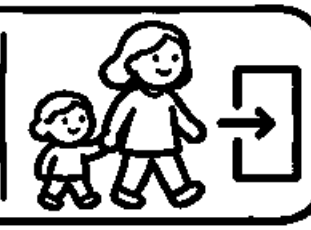

SC-116 • Rozmowa po pokazie

Cel: zebrać opis doświadczenia bez rankingu osób.

Materiały: karty pomogło, zaskoczyło, potrzebuję.

20 minut.

Powitanie 3 min:

zapewnij spokojne przejście po wydarzeniu.

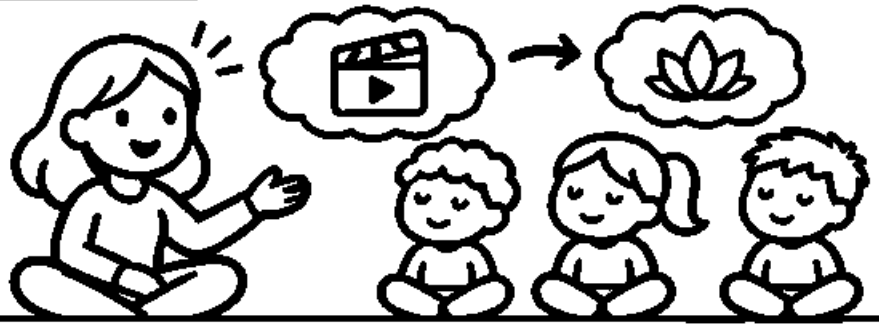

Przypomnienie 4 min:

pokaż plan, nie odtwarzaj od razu całego nagrania.

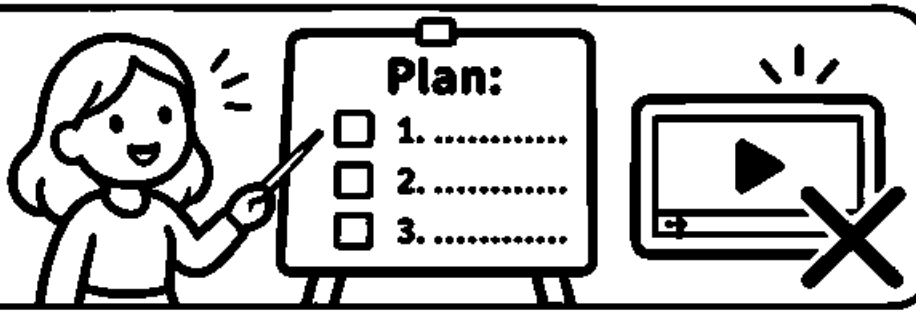

Wypowiedzi 6 min:

dzieci wybierają kartę i mogą podać jeden konkretny moment.

Porządkowanie 4 min:

nauczyciel oddziela opis warunków od ocen: znak był za nisko zamiast ktoś nie uważał.

Koniec 3 min:

zachowaj dwie użyteczne wskazówki.

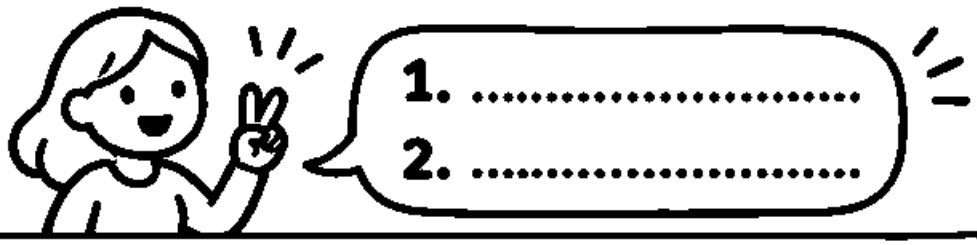

Dostosowanie: rozmowa indywidualna lub sam wybór symbolu. Obserwuj dobrowolność wypowiedzi. Nie zmuszaj do publicznego opowiadania o stresie.

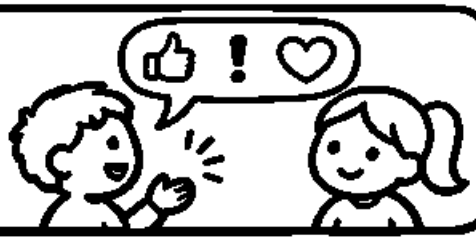

129

SC-117 • Poprawiamy tylko jeden element

Cel: sprawdzić zmianę wynikającą z informacji po pokazie.

Materiały: notatka z SC-116 i plan krótkiego fragmentu.

Notatka z SC-116

Plan krótkiego fragmentu
1. ——
2. ——
3. ——

22 minuty

Wejście 3 min:

wybierz jedną możliwą zmianę organizacyjną.

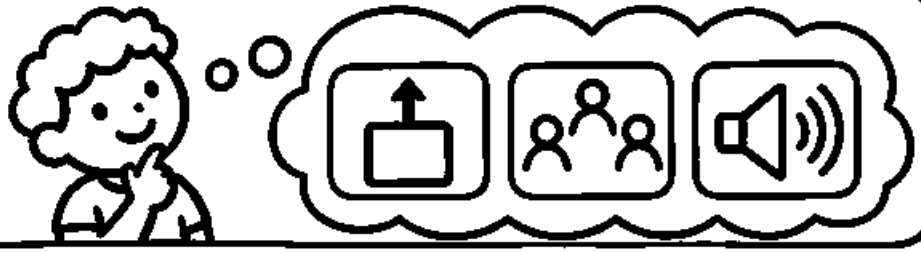

Projekt 5 min:

określ, co konkretnie zrobicie inaczej, na przykład przesunięcie karty wyżej.

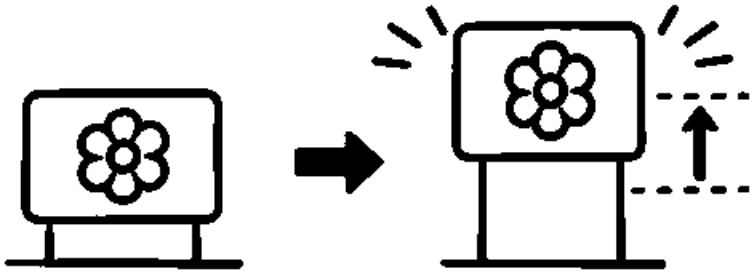

Próba 6 min:

wykonajcie fragment z nowym warunkiem.

Fragment (z nowym warunkiem)

Sprawdzenie 5 min:

porównajcie dostępność sygnału, a nie wartość poprzedniego pokazu.

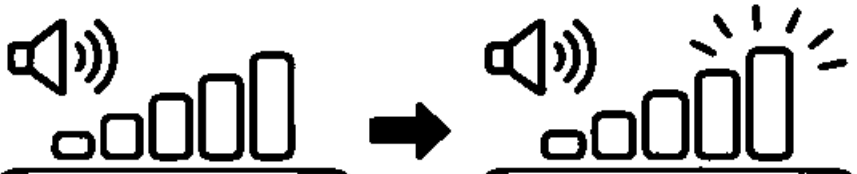

Dostępność sygnału (przed zmianą)

Dostępność sygnału (po zmianie)

Domknięcie 3 min:

zdecydujcie, czy zachować zmianę.

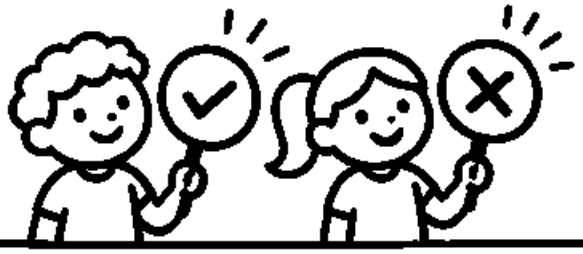

- ☐ Zachować zmianę
- ☐ Nie zachować zmiany

Dostosowanie: dzieci wskazują warunek, dorosły realizuje ustawienie. Obserwuj skutek jednej zmiany. Nie poprawiaj naraz tempa, pozycji i muzyki, bo trudno ustalić, co pomogło.

130

SC-118 • Zapisujemy drogę uczenia

Cel: pokazać proces na konkretnych przykładach.

Materiały: pierwszy i późniejszy zapis tej samej kompozycji, daty prób. 22 minuty.

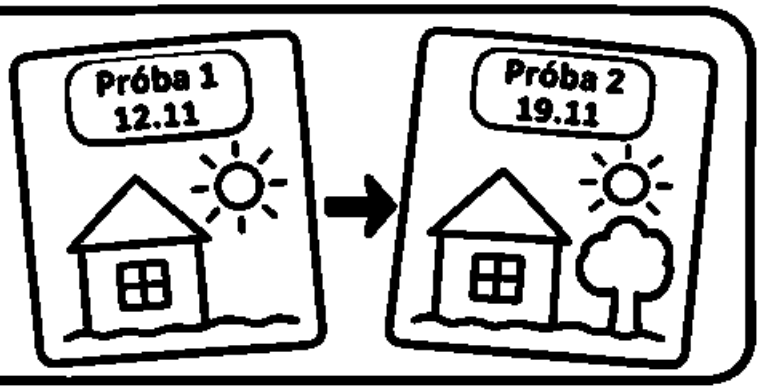

Powitanie 3 min:
wyjaśnij, że oglądacie zmiany w pracy, nie porównujecie dzieci.

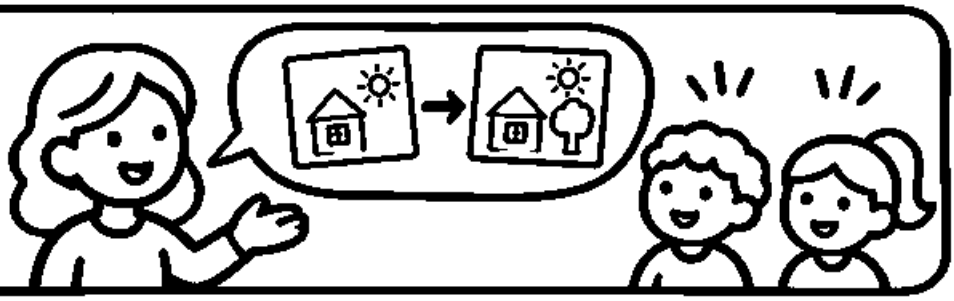

Ogląd 5 min:
znajdźcie jedną różnicę między zapisami.

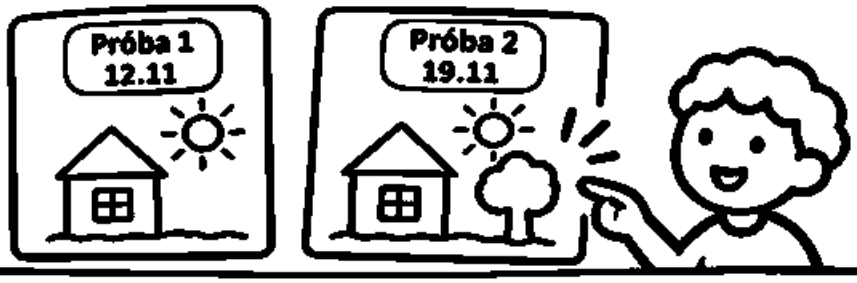

Opis 5 min:
autorzy nazywają powód zmiany i pomoc, z której skorzystali.

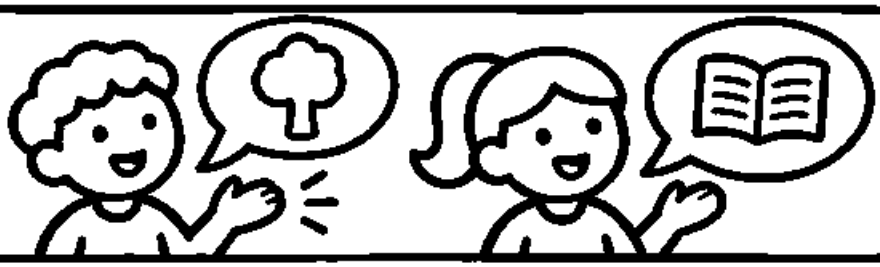

Porządkowanie 6 min:
ułóżcie małą ścieżkę: pomysł–próba–zmiana–wykonanie.

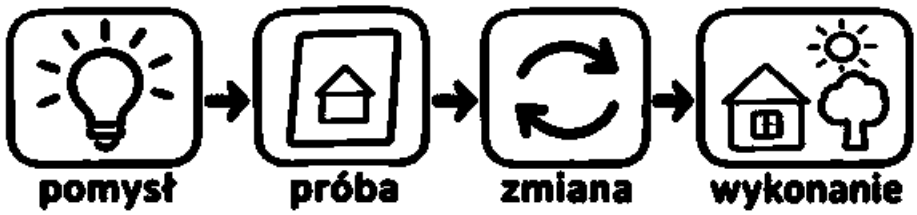

Koniec 3 min:
wybierzcie element do zachowania w grupowym archiwum.

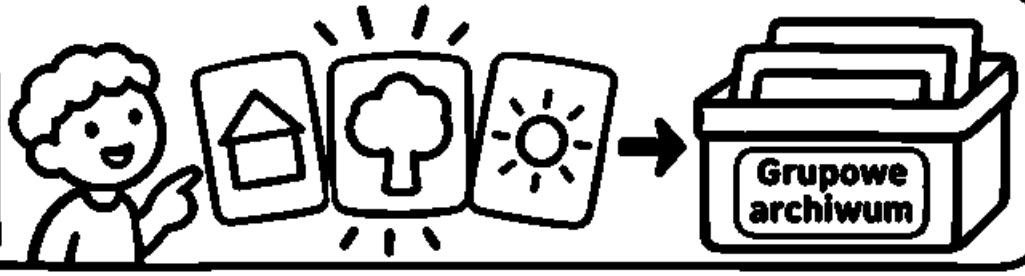

Dostosowanie: dwie ilustracje i wskazanie różnicy. Obserwuj rozumienie procesu. Nie dołączaj danych prywatnych ani ocen diagnostycznych.

131

SC-119 • Świętujemy współpracę

Cel: docenić konkretne działania wspierające innych.

Materiały: karty ról i duża plansza grupy.

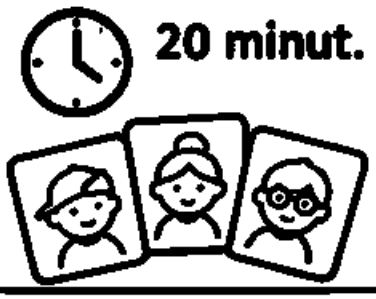

20 minut.

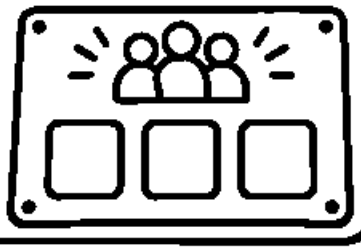

Wejście 3 min:

przypomnij różne formy udziału.

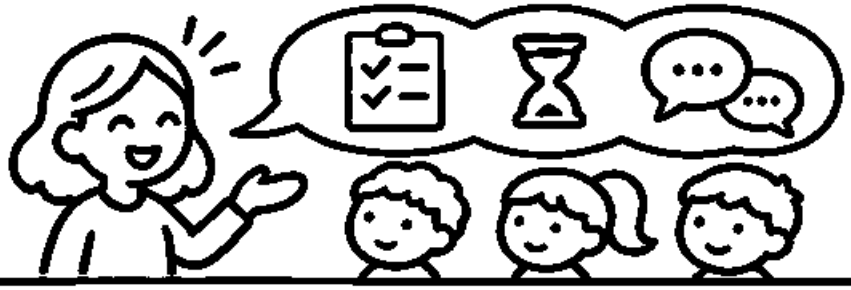

Przykłady 5 min:

nauczyciel opisuje sytuacje: ktoś pokazał plan, ktoś poczekał, ktoś poprosił o wyjaśnienie.

Wybór 5 min:

dzieci wskazują działanie, które pomogło zespołowi.

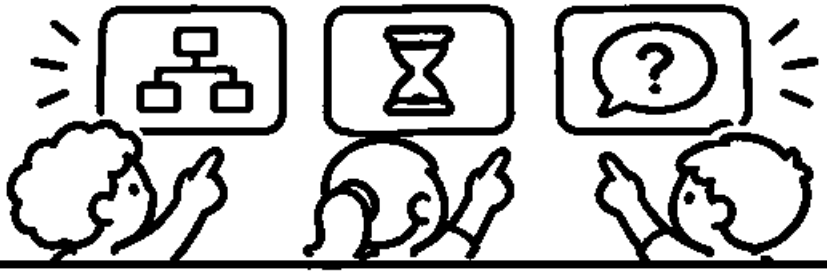

Wspólny gest 4 min:

grupa wybiera spokojne pożegnanie bez obowiązku dotyku.

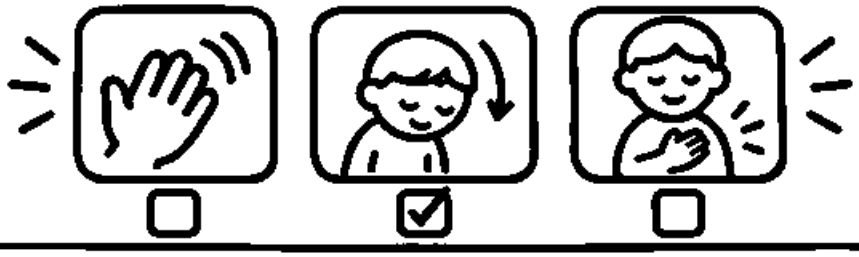

Finał 3 min:

umieść symbole działań na planszy.

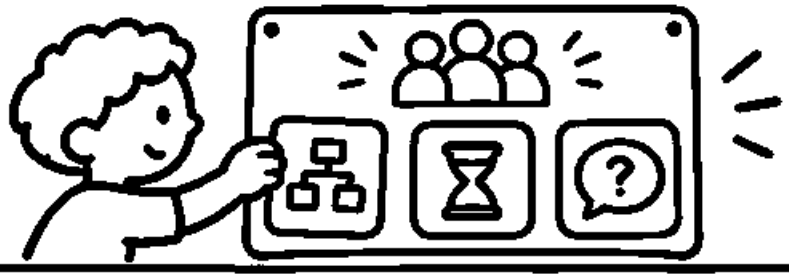

Dostosowanie: można tylko obserwować albo wybrać kartę.
Obserwuj rozpoznanie wkładu różnych ról.
Nie przyznawaj nagród za najwięcej występów lub najdłuższą uwagę.

132

SC-120 • Zamykamy rok, zachowujemy narzędzia

Cel: wybrać poznane narzędzie, które warto wykorzystać ponownie.

Materiały: przykłady partytur, map i kart pomocy; trzy miejsca archiwum.

22 minuty.

Powitanie 3 min:

pokaż zbiory i nazwij ich funkcje.

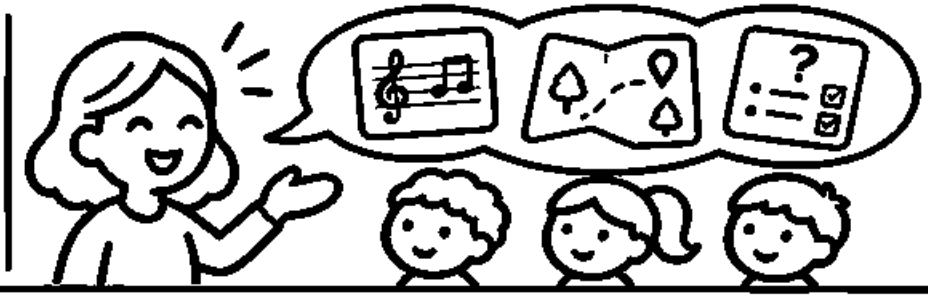

Przegląd 5 min:

dzieci wybierają jeden materiał, który pamiętają.

Użycie 6 min:

mała grupa demonstruje jego zastosowanie w krótkiej nowej sytuacji.

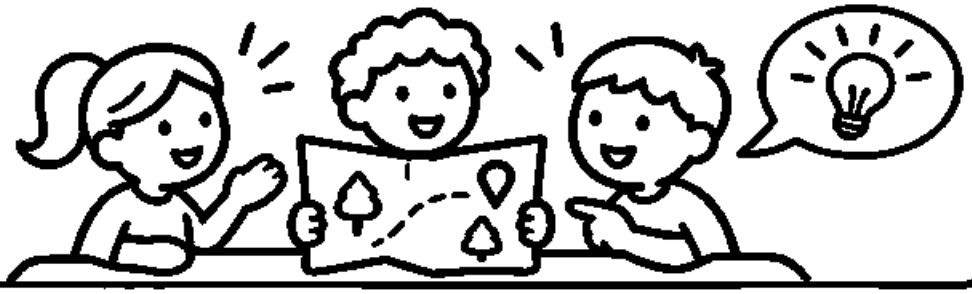

Archiwum 5 min:

dorosły odkłada materiały do działów: muzyka, przestrzeń, współpraca.

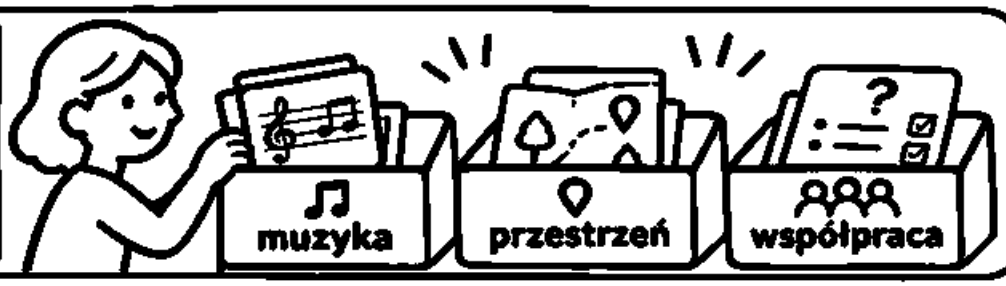

Koniec 3 min:

wspólne zakończenie znanym sygnałem.

Dostosowanie: wybór między dwoma przedmiotami lub ilustracjami.

Obserwuj funkcjonalne użycie narzędzia, nie pamięć wszystkich spotkań.

Materiały obserwacyjne nauczyciela przechowuj oddzielnie od publicznej galerii prac.

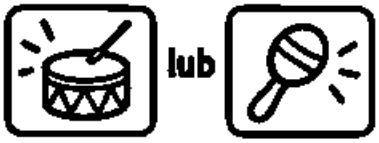

Pomoce 001–002

PO-001 • Karta bezpieczeństwa: pauza

Duży znak dwóch pionowych kresek. Tekst: „Pauza. Zatrzymaj ruch. Spójrz na nauczyciela.” Dorosły pokazuje na wysokości wzroku. To karta natychmiastowej przerwy, nie kara.

Pauza.
Zatrzymaj ruch.
Spójrz na nauczyciela.

Legenda – co robimy?

1. Zatrzymaj ruch.
2. Spójrz na nauczyciela.
3. Pauza (krótka przerwa).

Jak używamy karty?

Dorosły pokazuje na wysokości wzroku.

PO-002 • Tablica wyboru udziału

Trzy równorzędne pola z rysunkami: „Poruszam się”, „Obserwuję”, „Odpoczywam”. Podpis: „Mogę zmienić wybór.” Dziecko wskazuje jedno pole. Tablica nie zawiera ocen ani uśmiechów przypisanych tylko do ruchu.

Poruszam się

Obserwuję

Odpoczywam

Mogę zmienić wybór.

Pomoce 003–004

PO-003 • Bilet powrotu do działania

Karta z otwartymi drzwiami i tekstem: „Chcę dołączyć. Pokaż mi, co robimy.” Leży przy miejscu odpoczynku; umożliwia powrót bez wołania przez salę. Różni się od tablicy wyboru funkcją komunikacji w trakcie zajęć.

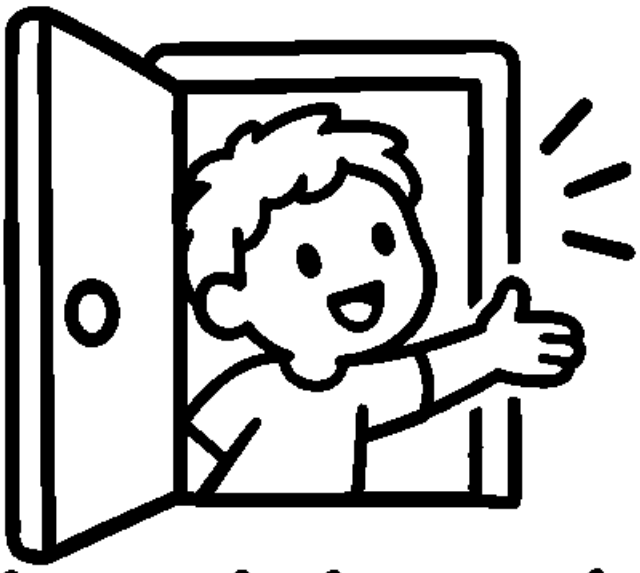

Chcę dołączyć.
Pokaż mi, co robimy.

Legenda – co widzimy?

1. Otwarte drzwi – możliwość powrotu.
2. Dziecko – chęć dołączenia.
3. Tekst – prośba o wskazanie, co robimy.

Gdzie leży karta?

Przy miejscu odpoczynku.

Czym się różni?

Różni się od tablicy wyboru funkcją komunikacji w trakcie zajęć.

PO-004 • Pasek wspólnego startu

Trzy połączone pola: oko „Patrzę”, dłoń w górze „Przygotowanie”, dłoń w dół „Start”. Strzałka wskazuje kolejność. Nauczyciel odczytuje pasek przed pierwszą próbą, potem używa samych gestów.

Jak używamy paska? | Nauczyciel odczytuje pasek przed pierwszą próbą, potem używa samych gestów.

Pomoce 005–006

PO-005 • Porównywarka pulsu

Dwa rzędy czterech kropek: pierwszy z równymi odstępami, drugi z odstępami różnymi. Podpisy: „Równo w czasie”, „Nierówno w czasie”. Nie porównuj wielkości kropek; chodzi o odstępy.

Równo w czasie

● ● ● ●

Nierówno w czasie

● ● ● ●

PO-006 • Plansza jednego działania

Cztery szerokie pola w szeregu, numerowane 1–4. Podpis: „Jedno uderzenie — jeden klocek.” Każde pole mieści duży klocek. Służy do przesuwania przedmiotów w pulsie, a nie oceny szybkości.

1	2	3	4

Jedno uderzenie – jeden klocek.

Legenda – co robimy?

Uderzenie (klask) = przesuń jeden klocek.

Klocek = jeden ruch w pulsie.

1 → 2 → 3 → 4

Przesuwaj klocek kolejno przez pola 1–4.

Pomoce 007–008

PO-007 • Plan zakończenia frazy

Cztery kropki i duża pionowa kreska końca. Tekst: „Cztery dźwięki. Potem dłonie odpoczywają." Znaku końca nie liczy się jako piątego dźwięku. Przed wykonaniem uzgodnij alternatywny gest odpoczynku.

Cztery dźwięki

Potem dłonie odpoczywają.

Wzór (przykład)	Do wykonania	Legenda – znaczenie i gest
● ● ● ● |	○ ○ ○ ○ |	● = | =

PO-008 • Kontrola miejsca

Trzy obrazki: spojrzenie na boki, mały gest, decyzja o zmianie miejsca. Tekst: „Patrzę. Sprawdzam zasięg. Wybieram miejsce." Kartę czyta dorosły; dziecko nie musi znać liter.

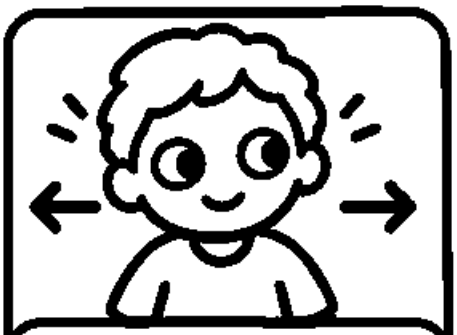

Patrzę.

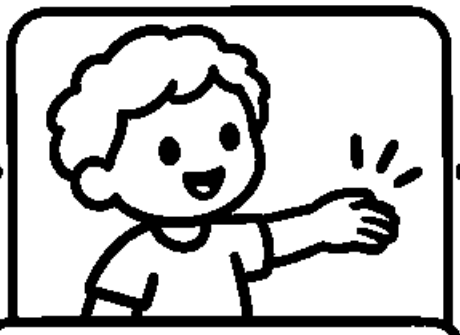

Sprawdzam zasięg.

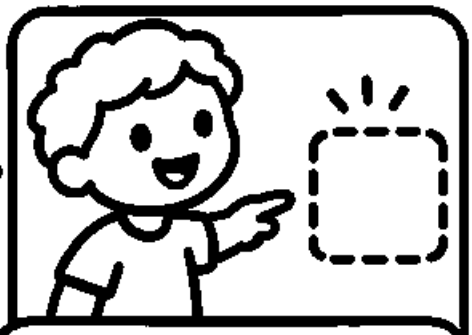

Wybieram miejsce.

Pomoce 009–010

PO-009 • Plan drogi

Dwa duże pola „Początek” i „Cel” połączone szerokim białym pasem. U góry miejsce na symbol celu. Dziecko prowadzi palec po pasie, zanim pójdzie prawdziwą trasą.

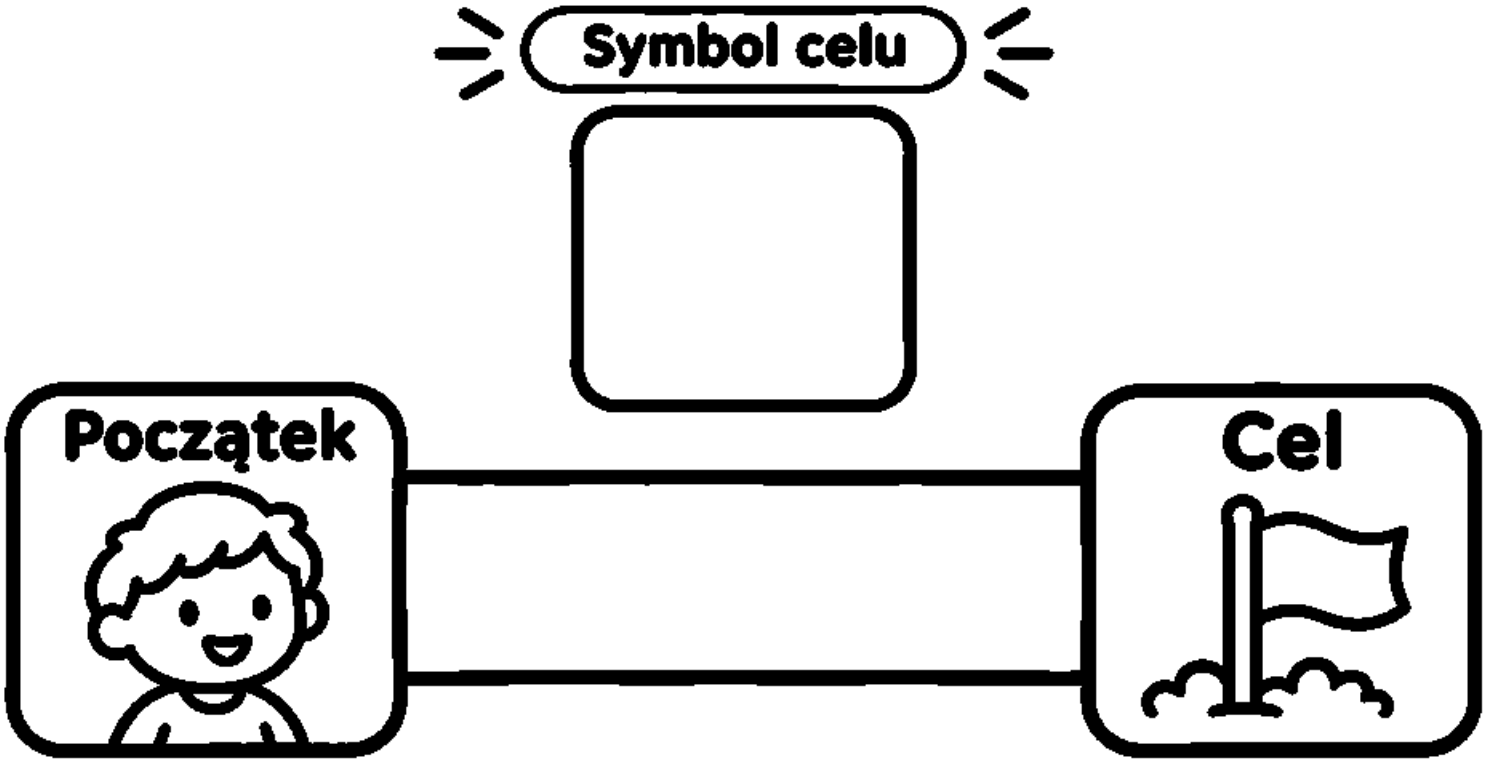

PO-010 • Tabliczka celu: drzewo

Duży jednoznaczny kontur drzewa, podpis „Cel: drzewo”. Miejsce mocowania poza trasą, na widocznej wysokości. Nie jest ozdobą ani częścią zestawu wariantów kolorystycznych; to konkretny punkt orientacyjny do planu PO-009.

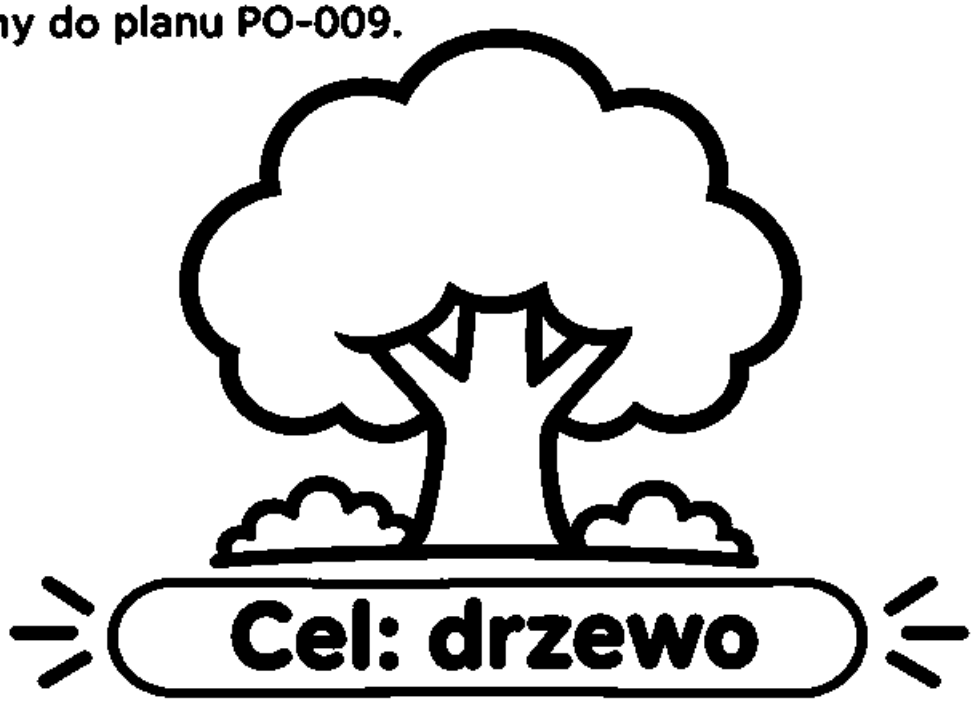

Pomoce 011–012

PO-011 • Decyzja przed wejściem

Dwustronna tablica: „Czekam — ktoś jest na drodze" oraz „Droga wolna — dorosły potwierdza start". Rysunki toru z jedną postacią i toru pustego. Nie upoważnia dziecka do kierowania ruchem innych bez dorosłego.

Czekam – ktoś jest na drodze

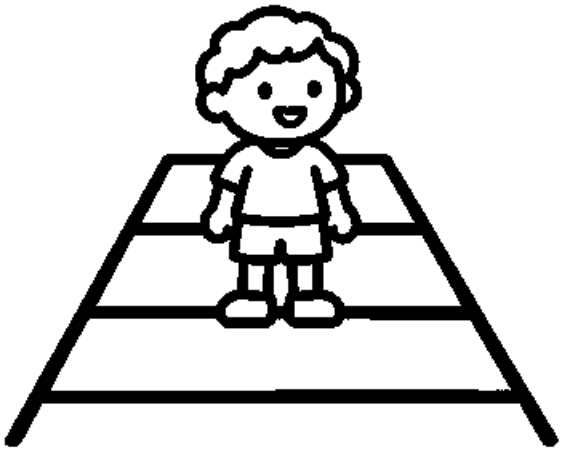

Droga wolna – dorosły potwierdza start

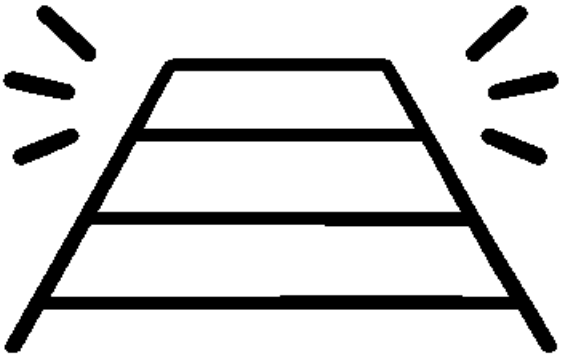

PO-012 • Znak działania: dłoń

Duży kontur dłoni. Reguła w ramce: „Pomachaj dłonią." Puste pole nauczyciela: „Uzgodniony inny ruch: _____". Symbol oznacza działanie dopiero po uzgodnieniu reguły.

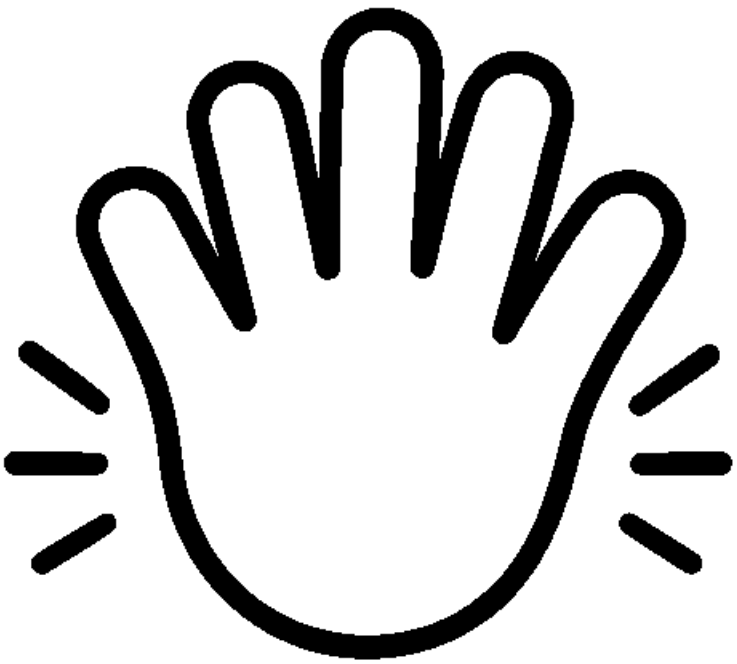

Pomachaj dłonią.

Uzgodniony inny ruch:

_____

Pomoce 013–014

PO-013 • Znak działania: stopa

Duży kontur stopy. Reguła: „Dotknij stopą podłogi.” Dostosowanie zapisane obok: „Możesz dotknąć dłonią kolana.”

Dotknij stopą podłogi.

Możesz dotknąć dłonią kolana.

Nauczyciel wskazuje wybraną regułę przed odczytem całego szeregu.

PO-014 • Znak działania: cisza

Pusta ramka z małym znakiem pauzy, podpis „To miejsce trwa. Nie wydajemy dźwięku.”

To miejsce trwa. Nie wydajemy dźwięku.

Materiał służy do zapisu czasu ciszy w sekwencji, a nie do natychmiastowego zatrzymania całych zajęć jak PO-001.

Pomoce 015–016

PO-015 • Pasek trzech decyzji

Trzy kieszenie lub pola: „Najpierw”, „Potem”, „Na końcu”.

Najpierw	Potem	Na końcu

Nauczyciel wkłada znaki działań. Pasek jest narzędziem kolejności bez narzuconego pulsu; nie powiela planszy czterech uderzeń.

PO-016 • Wskaźnik odczytu

Duża kartonowa strzałka na szerokim uchwycie, bez patyczka. Tekst: „Teraz to pole.”

Dziecko przesuwa wskaźnik pod kolejny znak. Dorosły zaokrągla krawędzie i nie pozwala kierować go w twarz innych.

Pomoce 017–018

PO-017 • Karta pytania o znaczenie

Dwa obrazki: znak zapytania i otwarta dłoń. Tekst: „Co oznacza ten znak? Pokaż przykład.”

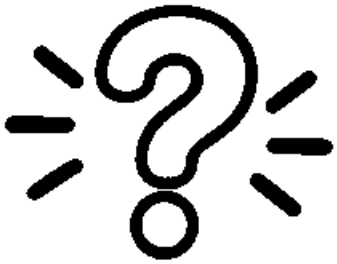

Co oznacza ten znak? Pokaż przykład.

Służy do proszenia o wyjaśnienie instrukcji bez konieczności układania pytania słowami.

PO-018 • Warsztat własnego symbolu

Trzy pola: „Mój znak”, „Co robimy”, „Przykład ruchu”.

Mój znak	Co robimy	Przykład ruchu

Nauczyciel zapisuje znaczenie wymyślone przez dziecko; dziecko może tylko narysować znak. Test: partner odczytuje po wyjaśnieniu.

Pomoce 019–020

PO-019 • Dwie interpretacje

Dwa miejsca na rysunki z nagłówkiem „Ten sam znak — dwa pomysły”. Podpis: „Najpierw uzgadniamy, który wybieramy.” Na przykład dłoń może znaczyć machnięcie lub klaśnięcie; instrukcja musi ustalić wybór.

Ten sam znak — dwa pomysły

Najpierw uzgadniamy, który wybieramy.

PO-020 • Protokół sprawdzenia instrukcji

Trzy pola: „Co odczytano?”, „O co zapytano?”, „Co dopisujemy?”. Przykład: „Dłoń / Czy machać? / Pomachaj raz”. Pomoc dokumentuje poprawę zapisu, nie wyniki dziecka.

Co odczytano?	O co zapytano?	Co dopisujemy?
Dłoń	Czy machać?	Pomachaj raz

Pomoce 021–022

Legenda:

K

K — jedno delikatne klaśnięcie;

U

U — jedno dotknięcie ud;

P

II

P — jedna pauza;

M

M — mały gest dłoni bez dźwięku.

Każdy znak zajmuje jeden równy impuls. Obok liter umieść ilustracje działań, a przy P znak pauzy. Zacznij po wspólnym sygnale, zachowuj stałe tempo; całość można wykonać na siedząco.

PO-021 • Wejście po ciszy

Zapis: P–K–K–U. Cztery duże pola, pierwsze puste ze znakiem pauzy.
Polecenie: „Poczekaj jedno miejsce. Potem zagraj."
Cel: rozpoczęcie po świadomym oczekiwaniu. Dorosły wskazuje również pauzę; sprawdza, czy pierwsze klaśnięcie nie pojawia się za wcześnie.
Wersja próbna: sam pokaz nauczyciela.

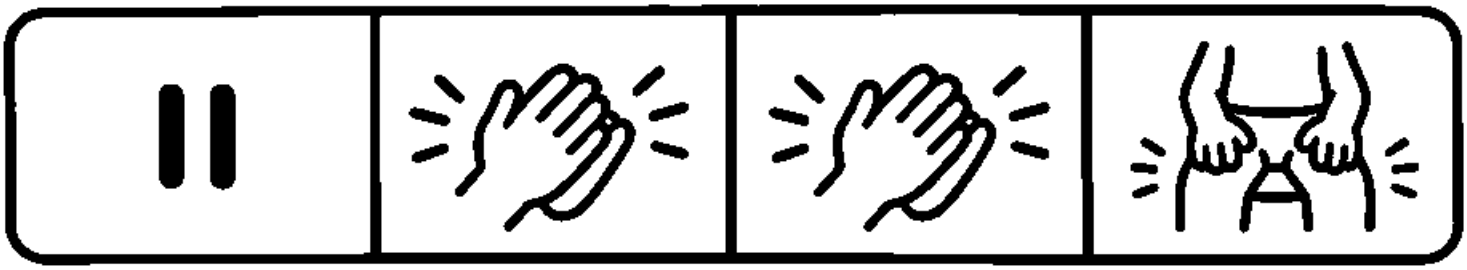

PO-022 • Cisza między parami

Zapis: K–U–P–P–K–U. Sześć pól, pary oddzielone dwiema pustymi ramkami.
Polecenie: „Dwa działania. Dwa miejsca ciszy. Powrót pary."
Cel: utrzymanie długości przerwy między identycznymi motywami.
Nie przesuwaj wskaźnika szybciej nad pustymi polami.
Po próbie dziecko wskazuje miejsce powrotu.

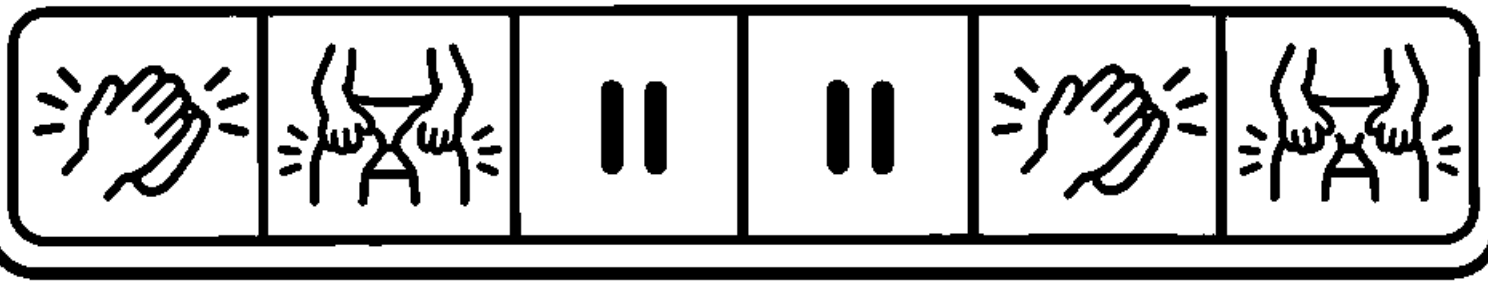

Pomoce 023–024

Legenda:

K

K — jedno delikatne klaśnięcie;

U

U — jedno dotknięcie ud;

P

II

P — jedna pauza;

M

M — mały gest dłoni bez dźwięku.

Każdy znak zajmuje jeden równy impuls. Obok liter umieść ilustracje działań, a przy P znak pauzy. Zacznij po wspólnym sygnale, zachowuj stałe tempo; całość można wykonać na siedząco.

PO-023 • Wspólny ostatni akcent

Zapis: U–U–M–K. Ostatnie pole otoczone grubszą ramką, bez zwiększania głośności.
Polecenie: „Na końcu jedno ciche klaśnięcie razem.”
Cel: przewidywanie finału. Nauczyciel przygotowuje gest końca po czwartym polu. Obserwuj wspólny moment, nie siłę dźwięku.

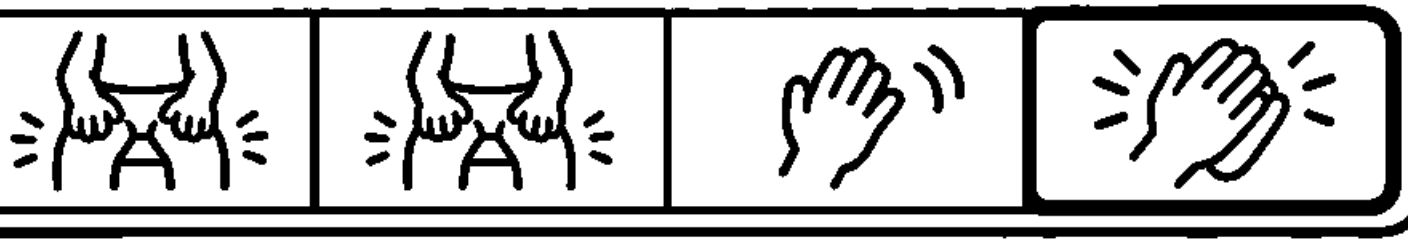

PO-024 • Para odwrócona

Zapis dwóch rzędów: K–U–K–U oraz U–K–U–K.
Polecenie: „Najpierw górny rząd, po odpoczynku dolny.”
Cel: odczyt tej samej naprzemienności z innym początkiem.
Nie łącz rzędów bez przerwy w pierwszej próbie.
Dziecko wskazuje pierwszy znak każdego rzędu przed wykonaniem.

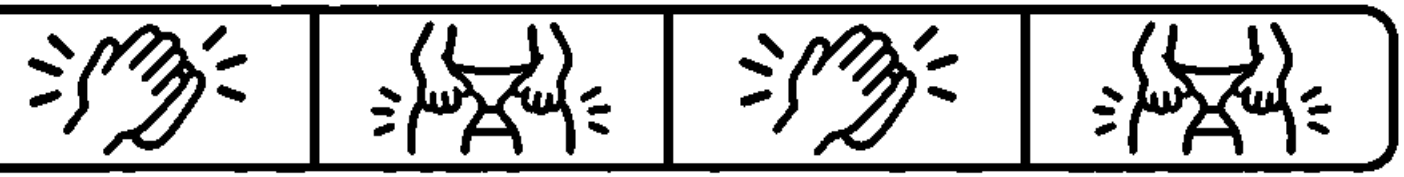

odpoczynek

Pomoce 025–026

Legenda:

K — jedno delikatne klaśnięcie;

U — jedno dotknięcie ud;

P — jedna pauza;

M — mały gest dłoni bez dźwięku.

Każdy znak zajmuje jeden równy impuls. Obok liter umieść ilustracje działań, a przy P znak pauzy. Zacznij po wspólnym sygnale, zachowuj stałe tempo; całość można wykonać na siedząco.

PO-025 • Powrót motywu

Zapis: K–U | M–M | K–U. Trzy grupy po dwa pola.

K 	U 	M 	M 	K 	U

Polecenie: „Rozpoznaj parę, która wraca.”
Cel: prosty powrót A–B–A bez nagrania. Linie pionowe oddzielają grupy, nie dodają czasu. Po wykonaniu zakryj środek i poproś o wskazanie dwóch jednakowych par.

PO-026 • Zmienia się tylko koniec

Rząd 1: K–K–U–M.
Rząd 2: K–K–U–P.

K 	K 	U 	M
K 	K 	U 	P

Polecenie: „Sprawdź ostatnie miejsce.”
Cel: zauważenie jednej zmiany przy zachowaniu pozostałych elementów. Dziecko najpierw porównuje obrazki, potem odczytuje oba rzędy. Nie wprowadzaj równocześnie innego tempa.

Pomoce 027–028

Legenda:

K — jedno delikatne klaśnięcie;

U — jedno dotknięcie ud;

P — jedna pauza;

M — mały gest dłoni bez dźwięku.

Każdy znak zajmuje jeden równy impuls. Obok liter umieść ilustracje działań, a przy P znak pauzy. Zacznij po wspólnym sygnale, zachowuj stałe tempo; całość można wykonać na siedząco.

PO-027 • Akcent bez mocnego uderzenia

Zapis: M–K–M–K. Klaśnięcia oznaczone kropką pod polem.

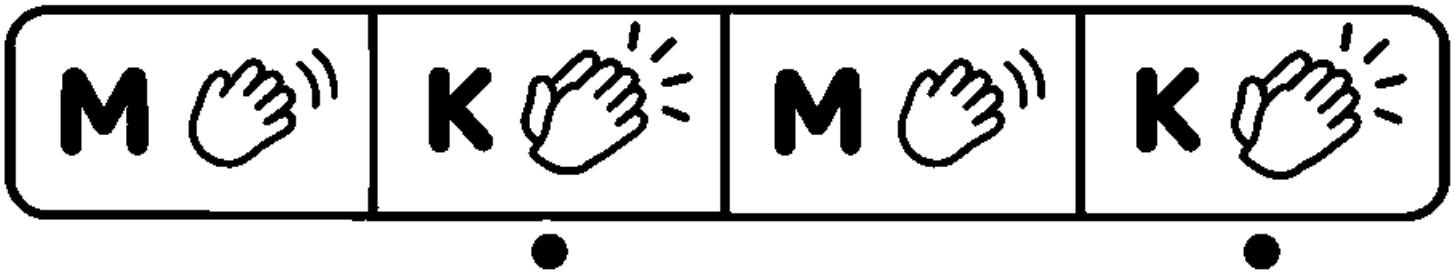

Polecenie: „Zauważ drugie i czwarte miejsce, ale graj delikatnie.”
Cel: wyodrębnienie wybranych impulsów. Pozostałe miejsca pokazuje ruch bez dźwięku. Wygodna alternatywa: dotknięcie kolan zamiast klaśnięcia.

PO-028 • Dwie pauzy w różnych miejscach

Zapis: K–P–U–P–K–U.

Polecenie: „Każda cisza ma swoje pole.”
Cel: odróżnienie dwóch rozdzielonych pauz od jednej długiej.
Po wykonaniu dziecko wskazuje puste ramki. Dorosły nie liczy ich jako braku zadania; utrzymuje równy ruch wskaźnika.

Pomoce 029–030

Legenda:

K — jedno delikatne klaśnięcie;

U — jedno dotknięcie ud;

P — jedna pauza;

M — mały gest dłoni bez dźwięku.

Każdy znak zajmuje jeden równy impuls. Obok liter umieść ilustracje działań, a przy P znak pauzy. Zacznij po wspólnym sygnale, zachowuj stałe tempo; całość można wykonać na siedząco.

PO-029 • Coraz dłuższe wypowiedzi

Trzy oddzielne rzędy: K; K–U; K–U–M.

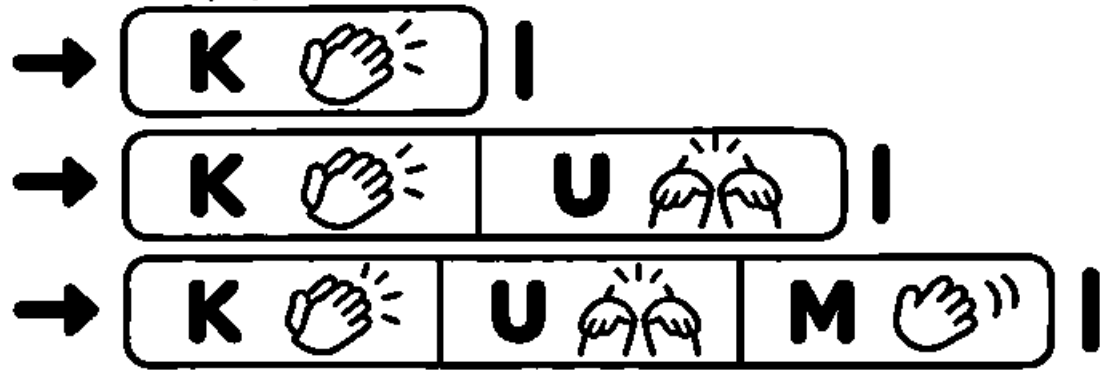

Polecenie: „Po każdym rzędzie odpocznij."
Cel: porównanie długości fraz, nie przyspieszanie. Każdy rząd ma własny znak początku i końca. Dziecko wybiera jeden do powtórzenia i pokazuje liczbę pól.

PO-030 • Coraz krótsze wypowiedzi

Rzędy: M–U–K; U–K; K.

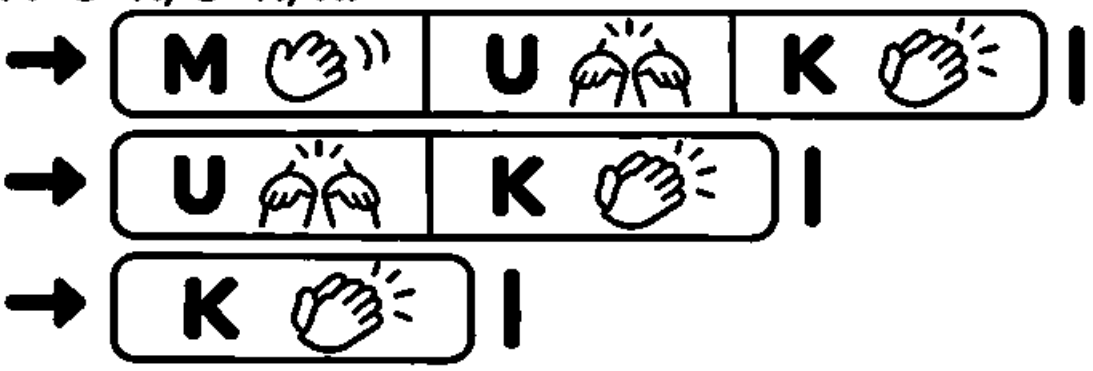

Polecenie: „Sprawdź, co zostaje na końcu."
Cel: rozpoznanie stałego zakończenia przy skracaniu początku. Przerwa między rzędami dowolna, wskazana przez dorosłego. Nie wymagaj pamięci całej planszy; zapis pozostaje widoczny.

Pomoce 031–032

Legenda:

K — jedno delikatne klaśnięcie;

U — jedno dotknięcie ud;

P — jedna pauza;

M — mały gest dłoni bez dźwięku.

Każdy znak zajmuje jeden równy impuls. Obok liter umieść ilustracje działań, a przy P znak pauzy. Zacznij po wspólnym sygnale, zachowuj stałe tempo; całość można wykonać na siedząco.

PO-031 • Pytanie ma odpowiedź

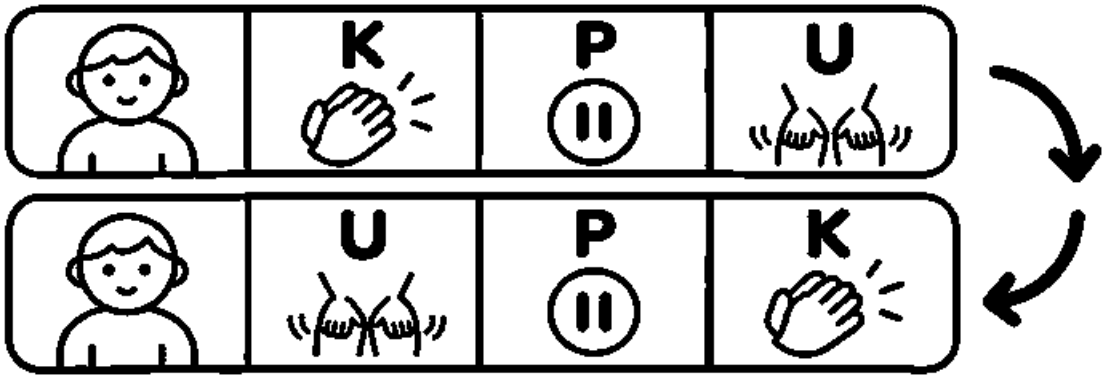

Dwa paski: pytanie *K–P–U*, odpowiedź *U–P–K*.
Polecenie: „Pierwsza osoba pyta, druga odpowiada po końcu.”
Cel: dialog o odwróconej kolejności. Każdy pasek ma ilustrację osoby, bez przypisania płci. Zmiana ról po jednej pełnej wymianie, nie w środku paska.

PO-032 • Wzór do dokończenia

Zapis: K–U–M–K–U–□.

Do wyboru osobne znaki K,U,M.

Polecenie: „Wybierz znak, który domyka powtarzający się motyw.”
Cel: kontynuacja trójelementowego wzoru. Po wyborze odczytaj całość, sprawdzając regularność. Jeśli dziecko proponuje inny zamiar, poproś o jego pokaz i nazwij zmianę reguły.

Pomoce 033–034

Legenda:

K — jedno delikatne klaśnięcie;

U — jedno dotknięcie ud;

P — jedna pauza;

M — mały gest dłoni bez dźwięku.

Każdy znak zajmuje jeden równy impuls. Obok liter umieść ilustracje działań, a przy P znak pauzy. Zacznij po wspólnym sygnale, zachowuj stałe tempo; całość można wykonać na siedząco.

PO-033 • Brakujący środek

Zapis: K–□–K–U. Obok dwa znaki do wyboru: U,P.

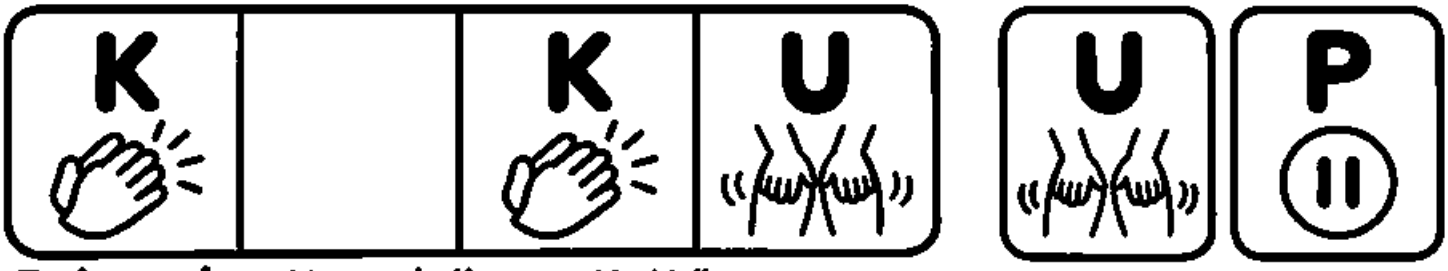

Polecenie: „Uzupełnij parę K–U."
Cel: użycie ustalonej reguły do wyboru brakującego elementu. Najpierw wypowiedz regułę, potem pokaż planszę. Nie przedstawiaj zadania jako odgadywania ukrytej myśli dorosłego.

PO-034 • Pamięć dwóch grup

Zapis: K–U | M–P.

Polecenie: „Spójrz. Odczytaj. Zasłoń tylko pierwszą parę, jeśli chcesz spróbować z pamięci."
Cel: dobrowolne ograniczenie podpowiedzi. Karty można odkryć w dowolnej chwili. Zapisz, jaka pomoc była użyteczna, bez oceniania liczby odsłonięć.

Notatka (jaka pomoc była użyteczna): _____

_____

Pomoce 035–036

Legenda:

K — jedno delikatne klaśnięcie;

U — jedno dotknięcie ud;

P — jedna pauza;

M — mały gest dłoni bez dźwięku.

Każdy znak zajmuje jeden równy impuls. Obok liter umieść ilustracje działań, a przy P znak pauzy. Zacznij po wspólnym sygnale, zachowuj stałe tempo; całość można wykonać na siedząco.

PO-035 • Wskaźnik zmienia wykonawcę

Zapis: K–U–K–U. Pod pierwszymi dwoma polami symbol 1, pod kolejnymi 2.

K	U	K	U
1	1	2	2

Polecenie: „Pierwsza osoba gra dwa miejsca, druga następne dwa.”
Cel: przekazanie tury w środku ciągłego pulsu. Dzieci nie podają przedmiotu; dorosły przesuwa wskaźnik. Potem zamień role.

PO-036 • Dwa głosy na zmianę

Dwa rzędy czterech pól: zespół 1 K–P–K–P; zespół 2 P–U–P–U.

K	P	K	P
P	U	P	U

Polecenie: „Czytamy kolumnami, razem w czasie.”
Cel: naprzemienna faktura bez nakładania dźwięków. Najpierw każdy rząd osobno. Wspólny odczyt prowadzi dorosły; cisza jednego zespołu jest czasem drugiego.

Pomoce 037–038

Legenda:

K — jedno delikatne klaśnięcie;

U — jedno dotknięcie ud;

P — jedna pauza;

M — mały gest dłoni bez dźwięku.

Każdy znak zajmuje jeden równy impuls. Obok liter umieść ilustracje działań, a przy P znak pauzy. Zacznij po wspólnym sygnale, zachowuj stałe tempo; całość można wykonać na siedząco.

PO-037 • Spotkanie na końcu

Rząd 1 K–P–U–K; rząd 2 P–U–P–K.

K	P	U	K
P	U	P	K

Polecenie: „Różne drogi, wspólne ostatnie pole.”
Cel: zachowanie własnej partii i wspólnego finału. Oba rzędy mają wyrównane kolumny. Nie zwiększaj natężenia ostatniego klaśnięcia; jego wspólność wynika z czasu.

PO-038 • Jeden puls, dwa gesty

Dwa rzędy: K–K–K–K oraz U–U–U–U.

K	K	K	K
U	U	U	U

Polecenie: „Wykonujemy różne gesty przy tych samych impulsach.”
Cel: równorzędne sposoby pokazania pulsu. Dziecko wybiera rząd, może zmienić go po zakończeniu frazy. Nie traktuj jednego jako łatwiejszego z góry.

Pomoce 039–040

Legenda:

K — jedno delikatne klaśnięcie;

U — jedno dotknięcie ud;

P — jedna pauza;

M — mały gest dłoni bez dźwięku.

Każdy znak zajmuje jeden równy impuls. Obok liter umieść ilustracje działań, a przy P znak pauzy. Zacznij po wspólnym sygnale, zachowuj stałe tempo; całość można wykonać na siedząco.

PO-039 • Cichy łącznik

Zapis: K–U–P | M–U–K.

K	U	P	M	U	K
					

Polecenie: „Pauza przygotowuje drugą część.”
Cel: organizacja przejścia bez dodatkowego dźwięku. Dorosły zaznacza granicę części cienką kreską, która nie stanowi osobnego pola. Po próbie dziecko wskazuje, gdzie mogło przygotować kolejny gest.

PO-040 • Własny finał w ustalonej ramie

Zapis: K–U–M–□.

K	U	M	
	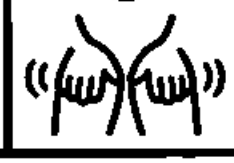		

Ustalony gest: _____

Polecenie: „Wybierz jeden gest końca i narysuj go w ramce.”
Cel: domknięcie otwartego zapisu z zachowaniem trzech pierwszych miejsc. Obok pole nauczyciela; „Ustalony gest:____”.
Każdy wybór musi być możliwy do wykonania w dostępnym miejscu i opisany przed próbą.

Pomoce 041–042

PO-041 • Dwa czasy trwania

Krótko —

Dłużej ———

Plansza dwóch torów: krótka kreska i długa kreska. Podpisy: „Krótko” oraz „Dłużej”. Nauczyciel nuci wygodny krótki lub dłuższy dźwięk, dziecko wskazuje tor po odsłuchu. Cel: rozpoznanie długości bez konieczności ruchu w czasie dźwięku. Używaj tego samego dźwięku i podobnej głośności.

PO-042 • Dwa krótkie, jeden dłuższy

Dwa krótkie gesty, jeden dłuższy.

Zapis: krótka–krótka–długa kreska. Podpis: „Dwa krótkie gesty, jeden dłuższy.” Dorosły przesuwa wskaźnik odpowiednio do długości. Cel: odtworzenie kontrastu w trzyczęściowej frazie. Pomiędzy elementami zostawia krótki czytelny odstęp; dziecko nie musi śpiewać ani utrzymywać rąk wysoko.

Pomoce 043–044

PO-043 • Długi początek, krótki koniec

Zapis: długa–krótka–krótka. Polecenie: „Zacznij spokojnym długim gestem, zakończ dwoma krótkimi.” Cel: kontrola długości początkowej części, zanim pojawią się akcenty. Po pokazie dziecko wskazuje, gdzie było najwięcej czasu. Nie zastępuj długości szerokością rysunku samej postaci.

PO-044 • Długi środek

Zapis: krótka–długa–krótka. Polecenie: „Środek trwa dłużej niż brzegi.” Cel: porównywanie miejsc w frazie. Dorosły najpierw odczytuje głosem, potem grupa gestem palca na stole. Zakończenie ma własny znak. Nie oczekuj dokładnych wartości nutowych; to względny kontrast.

Pomoce 045–046

PO-045 • Wydłuża się znak, nie oddech

Trzy poziome kreski rosnącej długości. Tekst: „Prowadź palec tak długo, jak pokazuje nauczyciel. Oddychaj zwyczajnie.” Cel: porównanie czasu ruchu bez zadania oddechowego. Nauczyciel prowadzi dłonią nad zapisem, dziecko może obserwować. Nie używaj tej planszy do konkursu najdłuższego wydechu.

PO-046 • Stopniowe zwalnianie

Pięć kropek z coraz większymi odstępami. Podpis: „Kolejne impulsy są dalej w czasie.” Dorosły wskazuje i klaszcze zgodnie z rozstawem. Cel: odróżnienie stopniowej zmiany od nagłego skoku tempa. Dzieci prowadzą dłoń albo wskazują po odsłuchu kierunek zmiany. Kropki są tej samej wielkości.

Pomoce 047–048

PO-047 • Stopniowe przyspieszanie

Pięć kropek z malejącymi odstępami, wszystkie tej samej wielkości. Tekst: „Bliżej w czasie, nadal łagodnie.” Cel: rozpoznanie narastania tempa. Zakończ przed prędkością utrudniającą kontrolę. Nie łącz z biegiem; wystarczą ruchy palca. Porównaj z PO-046 po osobnej przerwie.

PO-048 • Nagła zmiana tempa

Dwa odcinki po cztery równe kropki: pierwszy szeroko, drugi ciaśniej; wyraźna granica. Podpis: „Tu zmieniamy tempo.” Cel: świadome przełączenie między dwoma stałymi tempami. Nauczyciel odczytuje, nie przyspiesza stopniowo na granicy. Dziecko wskazuje miejsce zmiany po wysłuchaniu.

Pomoce 049–050

PO-049 • Stałe tempo mimo głośności

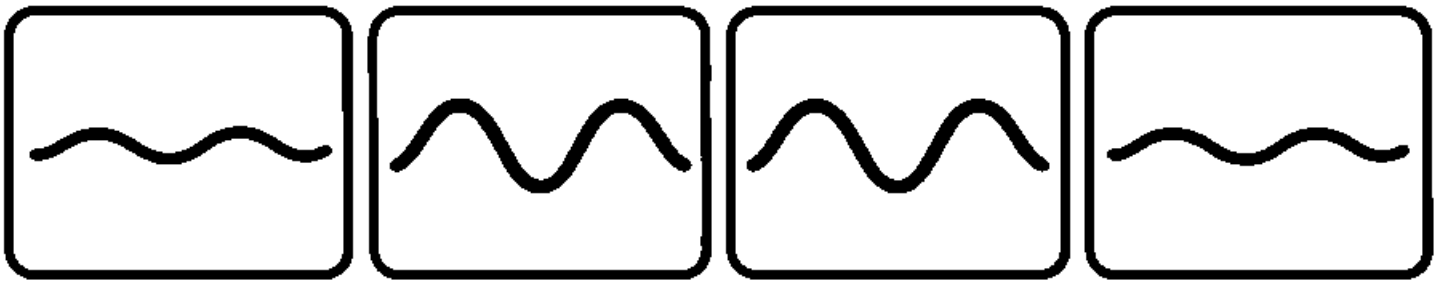

Cztery równo oddalone pola; symbole małej, większej, większej, małej fali. Tekst: „Odstępy takie same. Dźwięk zmienia wyrazistość.”
Cel: oddzielenie dynamiki od tempa. Dorosły gra na jednym bębenku. Dzieci przesuwają wskaźnik równo; nie zwiększają siły ruchu dla głośniejszej części.

PO-050 • Narastanie bez pośpiechu

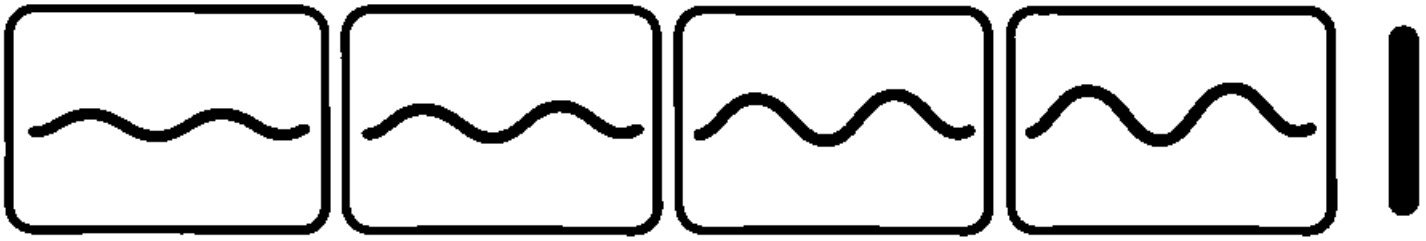

Cztery równe pola z falami rosnącymi tylko nieznacznie oraz osobny znak końca.

Podpis: „Cicho, trochę wyraźniej, wyraźniej, jeszcze odrobinę wyraźniej — tylko w wygodnym zakresie.”
Cel: zaplanowanie bezpiecznej zmiany natężenia przy zachowaniu pulsu. Dorosły najpierw sprawdza komfort brzmienia. Dziecko może pełnić rolę wskazującego. Nie używaj krzyku jako ostatniego poziomu.

Pomoce 051–052

PO-051 • Łagodne wyciszanie

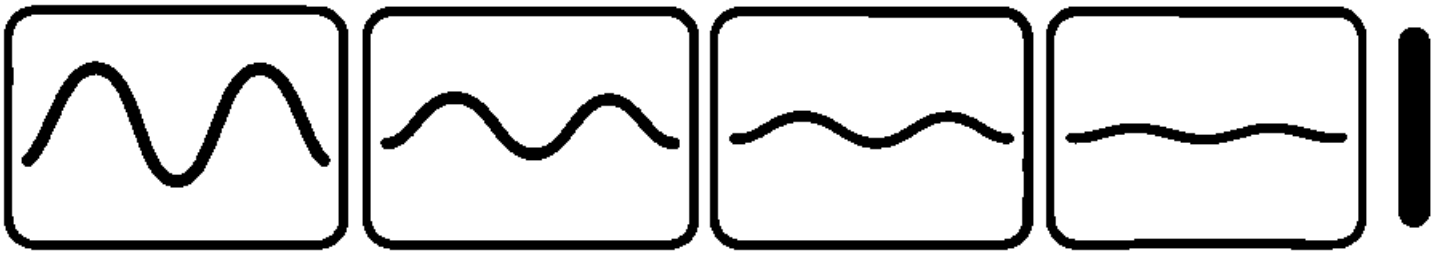

Cztery równe pola z malejącymi falami i osobny znak końca. Polecenie: „Dźwięki cichną, odstępy zostają.” Cel: kontrolowane zakończenie kompozycji. Dorosły gra coraz delikatniej na tym samym źródle. Dzieci mogą poruszać palcem. Cisza po znaku końca nie jest dodatkowym przyspieszonym polem.

PO-052 • Dwa wymiary na jednej karcie

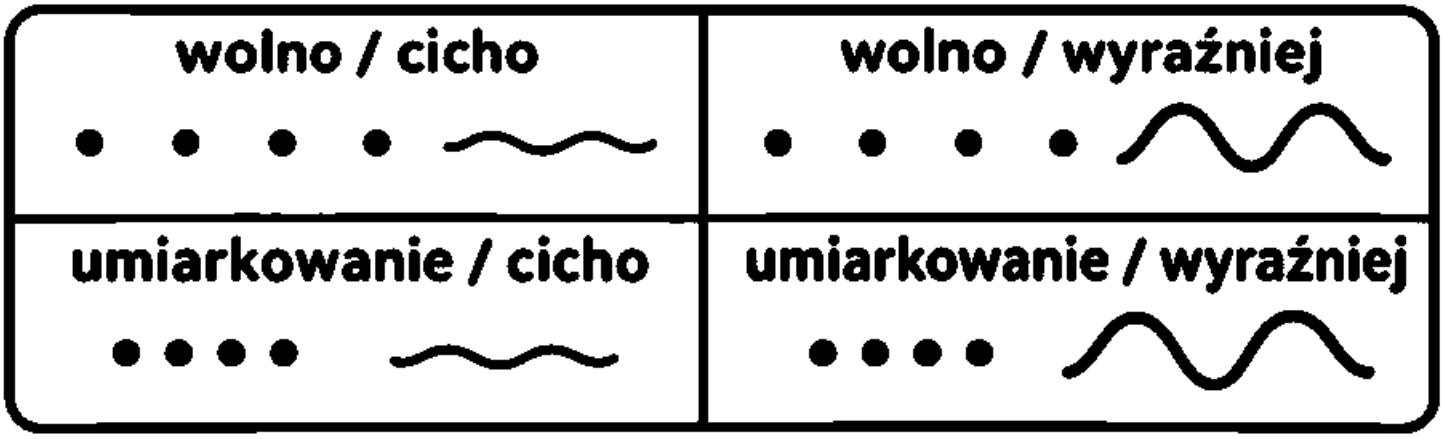

Tabela 2×2: wolno/cicho, wolno/wyraźniej, umiarkowanie/cicho, umiarkowanie/wyraźniej. Każde pole ma kropki tempa i symbol fali. Cel: dokonywanie dwóch niezależnych wyborów. Dziecko wskazuje pole, dorosły odtwarza przykład, grupa sprawdza obie cechy. Nie używaj określeń dobrze i źle dla osobistego wyboru.

Pomoce 053–054

PO-053 • Forma A–B

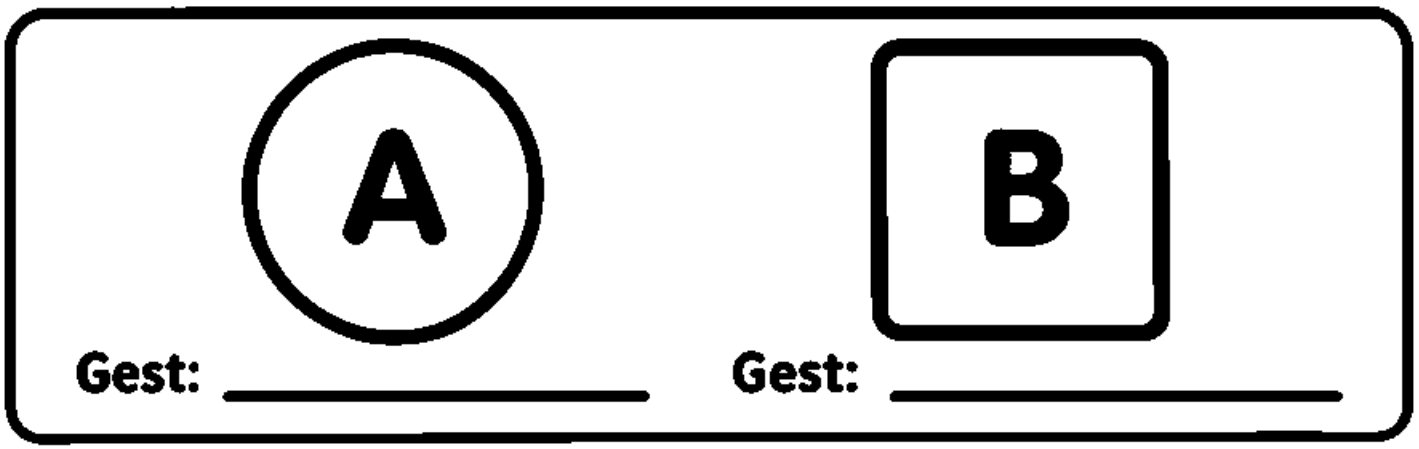

Dwa duże pola: koło A, kwadrat B. Pod nimi miejsca na uzgodnione gesty. Tekst: „Najpierw jedna część, potem druga." Cel: mapa dwóch odcinków bez powrotu. Dorosły ustala długość każdej części przed próbą. Kształty muszą być różne również bez koloru.

PO-054 • Forma A–B–A

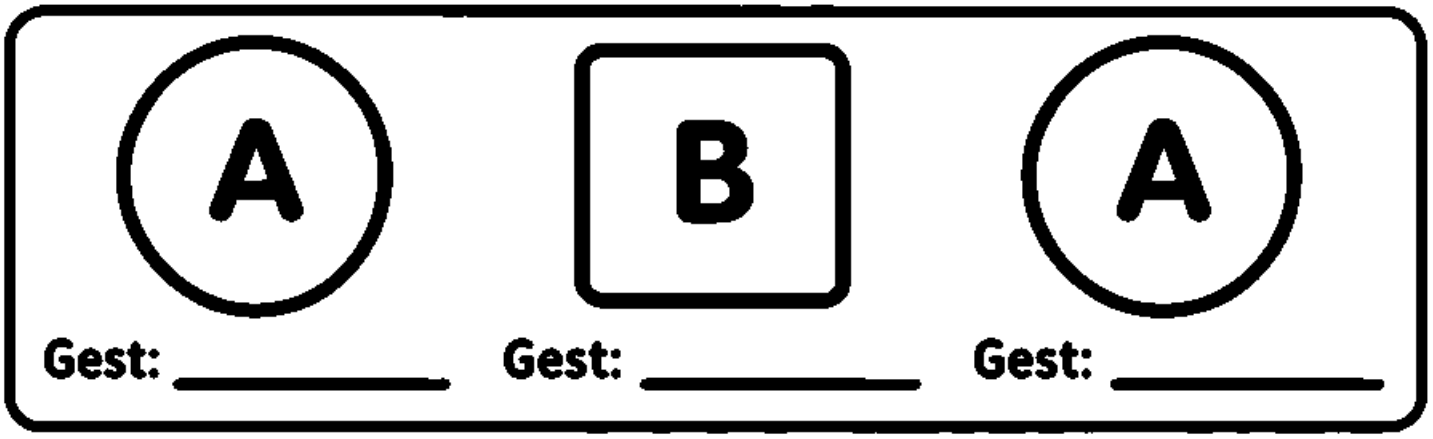

Trzy pola: koło, kwadrat, koło. Podpis: „Wraca ta sama część." Cel: rozpoznanie powrotu motywu.

W pierwszym i ostatnim A użyj tej samej instrukcji, w B odmiennej. Po wykonaniu dziecko łączy palcem dwa koła. Nie dodawaj nowego gestu do ostatniego A bez zmiany planu.

Pomoce 055–056

PO-055 • Rondo A–B–A–C–A

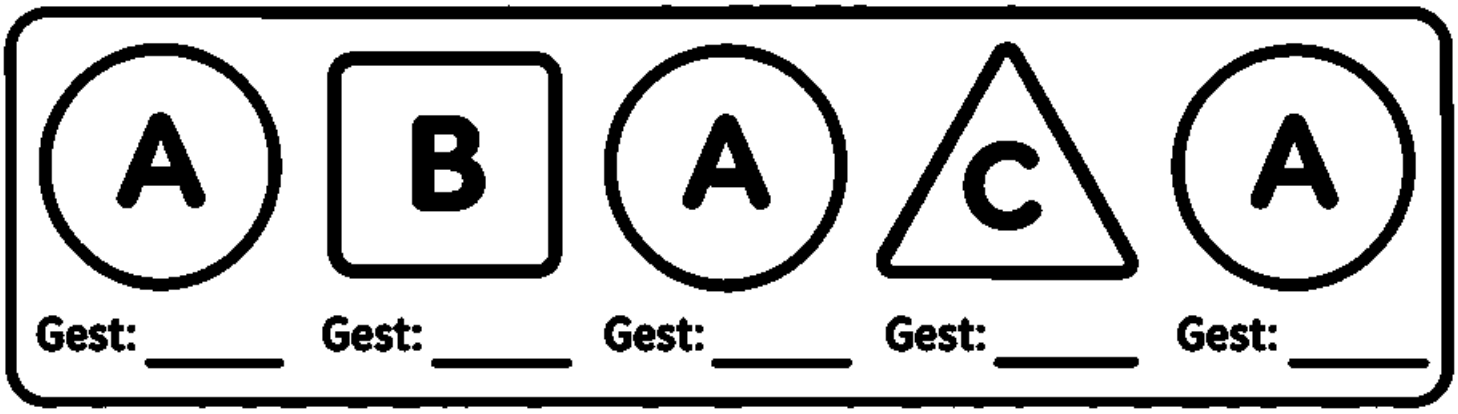

Pięć pól z kołem A powracającym pomiędzy kwadratem B i trójkątem C. Tekst: „Refren wraca między pomysłami.”
Cel: uporządkowanie wspólnego motywu i dwóch własnych odpowiedzi. Każda część ma pole na jeden gest. Najpierw ustalcie A, potem autorów B i C; nie licz powrotów jako nowych pomysłów.

PO-056 • Dwie części w odwrotnej kolejności

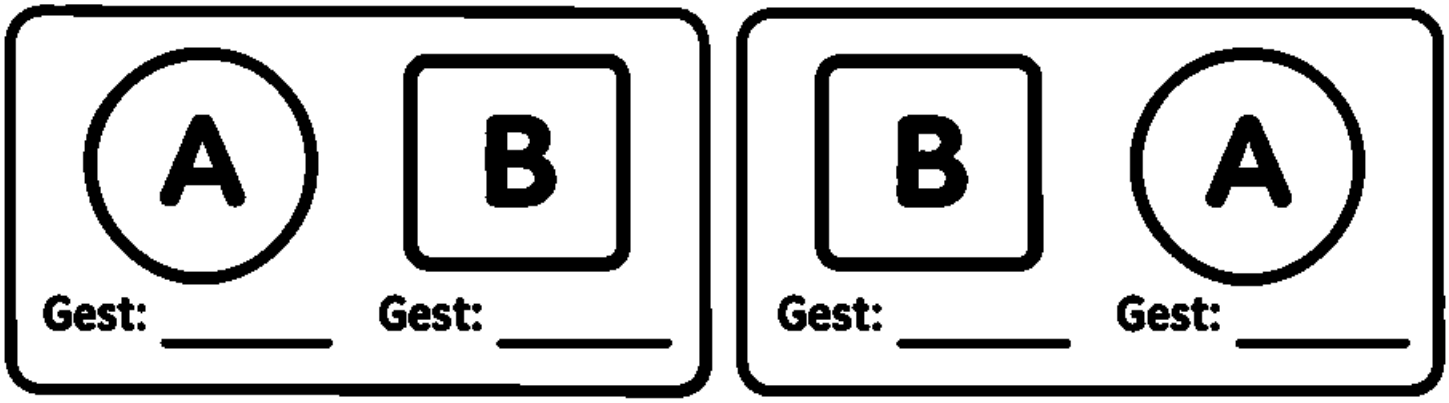

Dwa paski: A–B i B–A. Polecenie: „Te same części mogą opowiedzieć inaczej.”
Cel: porównanie układu, nie nowego repertuaru. Po obu wykonaniach dzieci wskazują początek i koniec. Długości części pozostają takie same, aby kolejność była jedyną zmienną.

Pomoce 057–058

PO-057 • Kanapka z ciszą

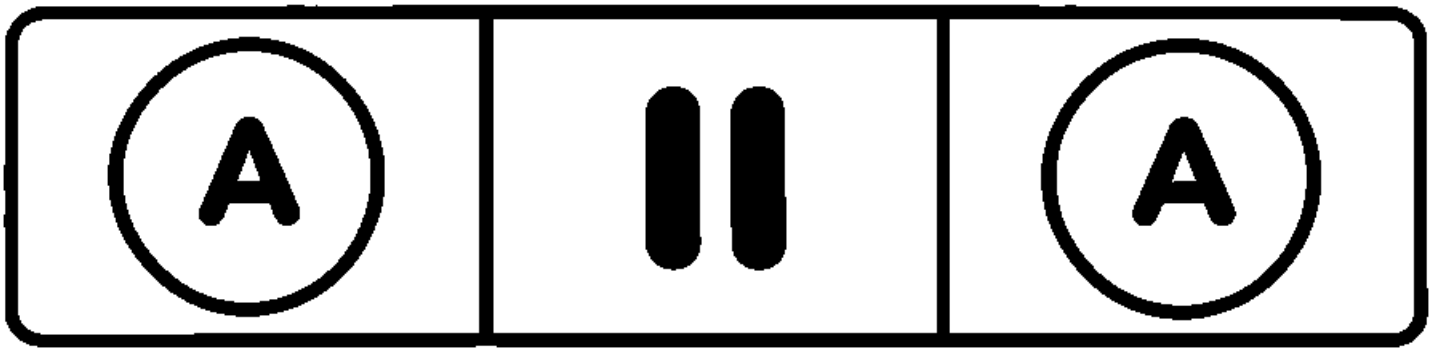

Czas A: _____. Czas ciszy: _____.

Mapa: A–pauza–A. Pauza ma taką samą szerokość pola jak A, ale dorosły osobno ustala jej czas. Cel: świadomy powrót po zatrzymaniu. W ramce zapis: „Czas A:_____. Czas ciszy:_____." Nie sugeruj równego czasu samą wielkością ilustracji; podaj regułę przed próbą.

PO-058 • Otwarta odpowiedź

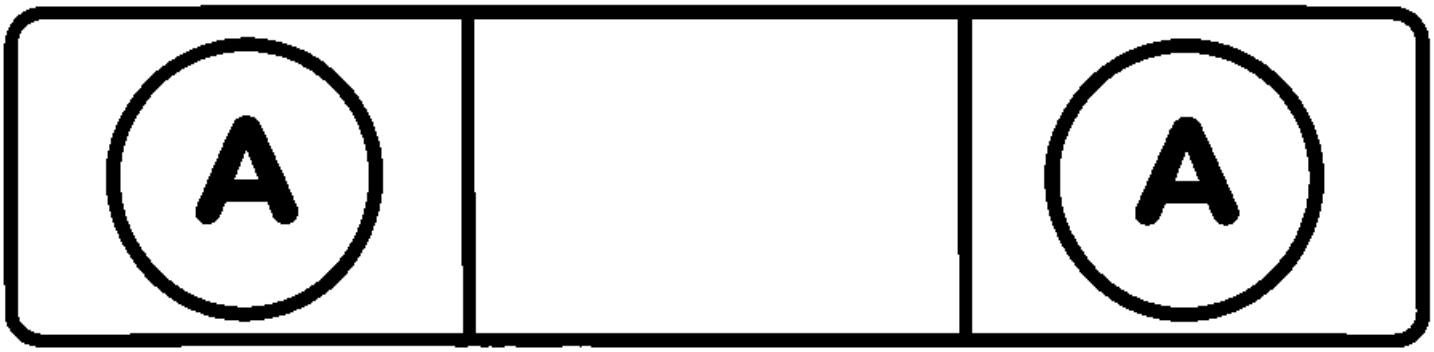

Liczba impulsów (środek): _____. Znak powrotu: _____.

Mapa: A–puste pole–A. Tekst: „W środku wybierz własny gest." Cel: improwizacja w ustalonej ramie. Zdefiniuj, ile impulsów zajmuje środek i jaki znak zapowiada powrót. Osoba może wybrać ciszę. Otwarte pole nie oznacza dowolnie długiego występu.

Pomoce 059–060

PO-059 • Mapa fragmentu nagrania

nazwa źródła:	_____
początek fragmentu:	_____
koniec:	_____
kolejność części:	_____
znak zmiany:	_____
sposób zakończenia:	_____

Pola do wpisania: nazwa źródła; początek fragmentu; koniec; kolejność części; znak zmiany; sposób zakończenia.
Przykład: „Nagranie własne; od początku; po drugiej części; A–B; karta kwadratu; dłonie odpoczywają.”
Cel: powtarzalne przygotowanie odsłuchu bez zgadywania momentu zatrzymania.

PO-060 • Tester granicy części

Koniec A	Co pomaga przejść?	Początek B
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____

Dwa szerokie pola „Koniec A” i „Początek B”, pomiędzy nimi małe pole „Co pomaga przejść?”.
Przykład wpisu: „Dłonie na udach / ręce w bok / jeden spokojny gest przygotowania.”
Cel: zaprojektowanie konkretnego łącznika. Próba dotyczy tylko granicy, nie wielokrotnego odtwarzania całości.

Pomoce 061–062

PO-061 • Półkole z widocznym prowadzącym

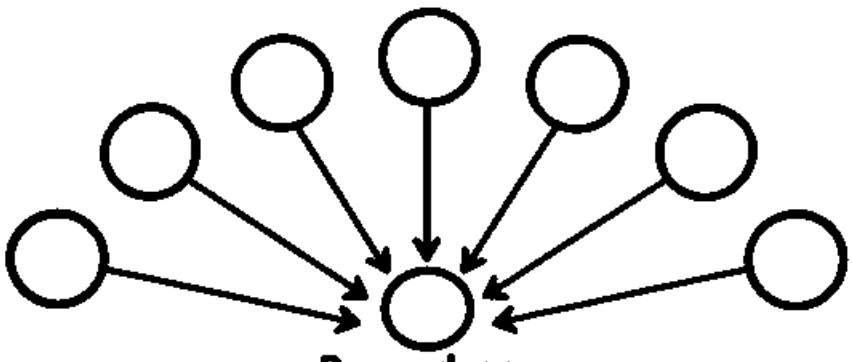

Czy każdy widzi znak?

Mapa: łuk miejsc skierowanych ku jednemu punktowi prowadzącego.
Osobna ramka „Czy każdy widzi znak?”.
Cel: ustawienie do pokazu bez zasłaniania sąsiada.
Dzieci najpierw wskazują prowadzącego, dopiero potem zaczyna się ruch.
Zmieniaj rozstaw według zasięgu, nie według stałej liczby miejsc.

PO-062 • Dwie grupy z osobnymi strefami

Zespół 1

Przejście dorosłego

Zespół 2

Mapa dwóch oddzielnych pól, pomiędzy nimi szeroki pusty pas.
Podpisy: „Zespół 1”, „Przejście dorosłego”, „Zespół 2”.
Cel: naprzemienne wejścia z czytelną przynależnością i bez przechodzenia przez grupę.
Karta pokazuje organizację, nie przydziela dzieci na stałe.
Przed próbą sprawdź dojście do wyjścia sali.

Pomoce 063–064

PO-063 • Droga jednokierunkowa

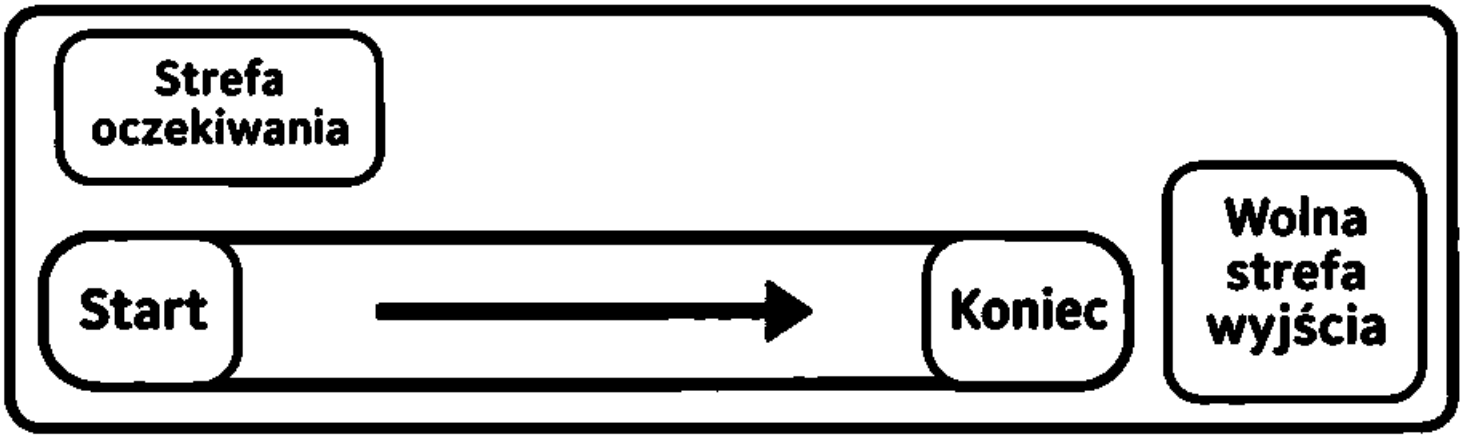

Mapa szerokiej trasy od startu do końca, bez pętli; strzałka wskazuje jeden kierunek. Osobne miejsce oczekiwania poza trasą.
Cel: przejście bez mijania.
Dorosły potwierdza start kolejnej osoby.
Po końcu dziecko schodzi w wyznaczoną wolną strefę, nie wraca tą samą drogą pod prąd.

PO-064 • Powrót osobnym torem

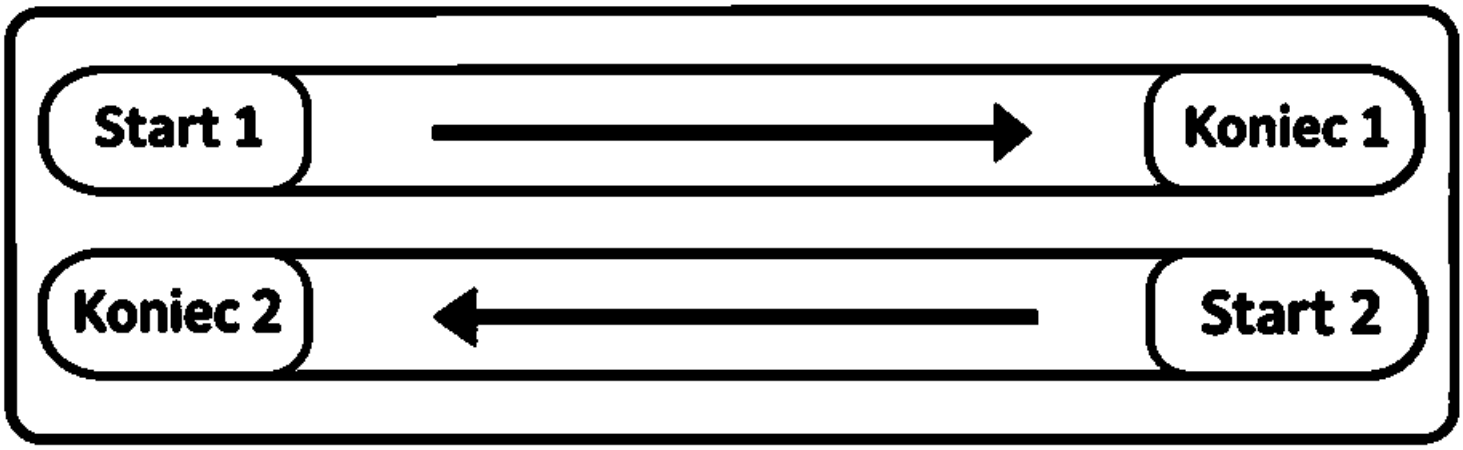

Mapa dwóch równoległych szerokich pasów z przeciwnymi strzałkami i oddzielnymi zakończeniami.
Cel: organizacja powrotu bez zawracania w wąskim miejscu.
Dorosły ustala, czy sala pozwala zachować bezpieczny odstęp.
Gdy miejsca brakuje, wybierz jeden przechodzący zespół zamiast dwóch torów.

Pomoce 065–066

PO-065 • Wejście i wyjście z koła

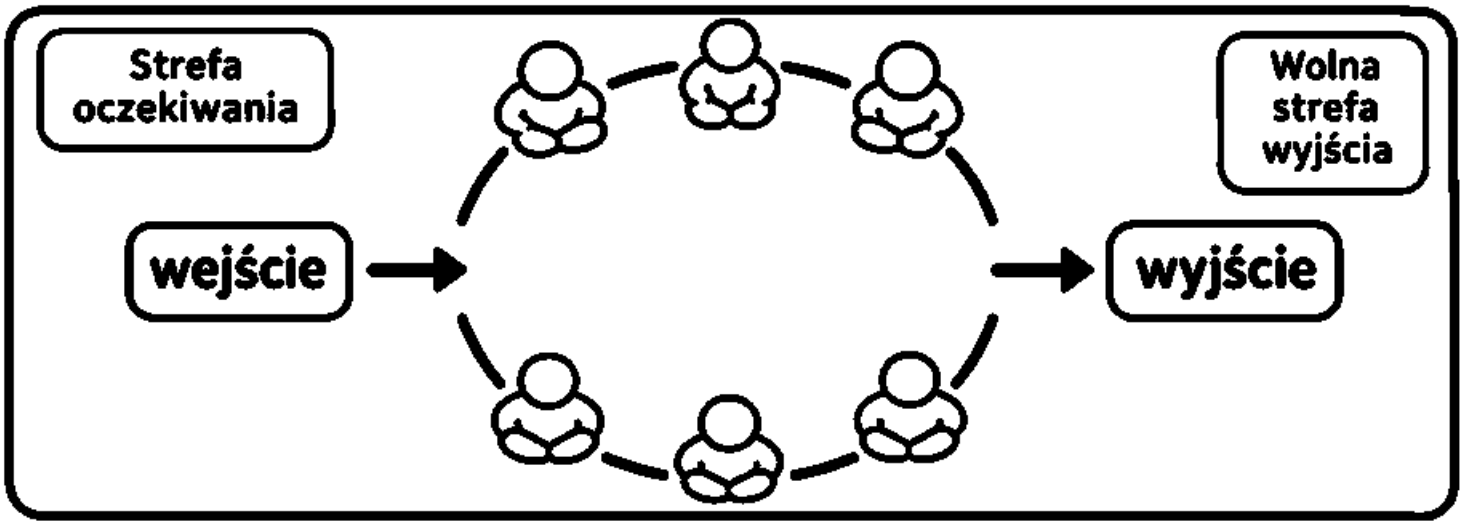

Mapa koła miejsc z dwiema wyraźnymi przerwami: wejście i wyjście.
Cel: dołączenie bez przeciskania się między siedzącymi.
Dziecko wskazuje wybraną drogę przed ruchem.
Otwory pozostają wolne; nie zamykaj ich rekwizytami.
Mapa nie wymaga trzymania się za ręce.

PO-066 • Bezpieczne miejsce rekwizytów

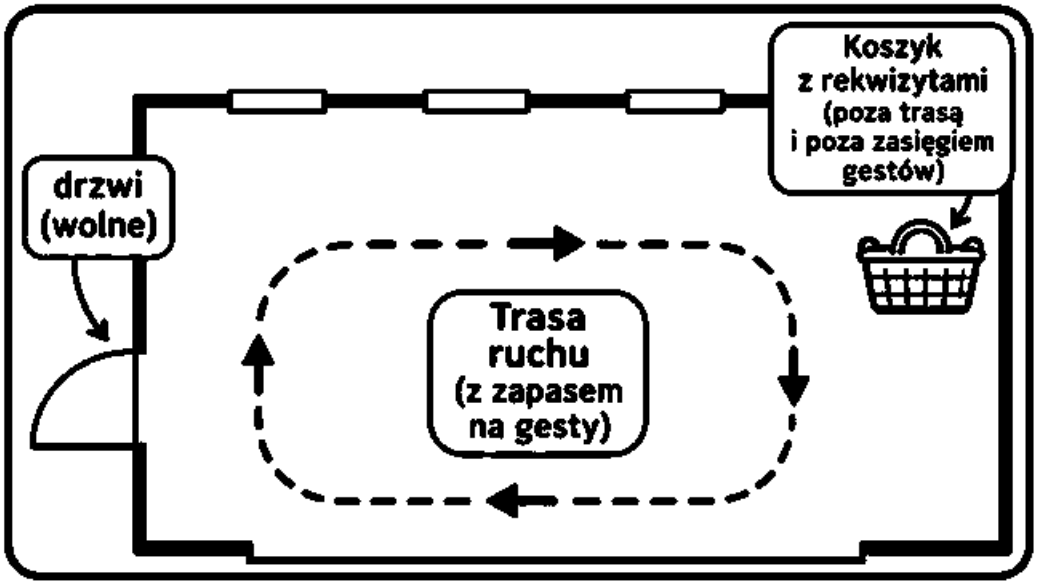

Pola kontrolne:

- ☐ Nie blokuje drzwi
- ☐ Nie stoi na trasie
- ☐ Dorosły widzi odkładanie

Mapa sali z koszykiem poza trasą i poza zasięgiem wykonywanych gestów.
Pola kontrolne: „Nie blokuje drzwi", „Nie stoi na trasie", „Dorosły widzi odkładanie".
Cel: organizacja pobierania i zwrotu.
Dzieci podchodzą według ustalonej kolejności.
Nie licz koszyków jako ozdób scenicznych.

Pomoce 067–068

PO-067 • Miejsce odpoczynku z drogą powrotu

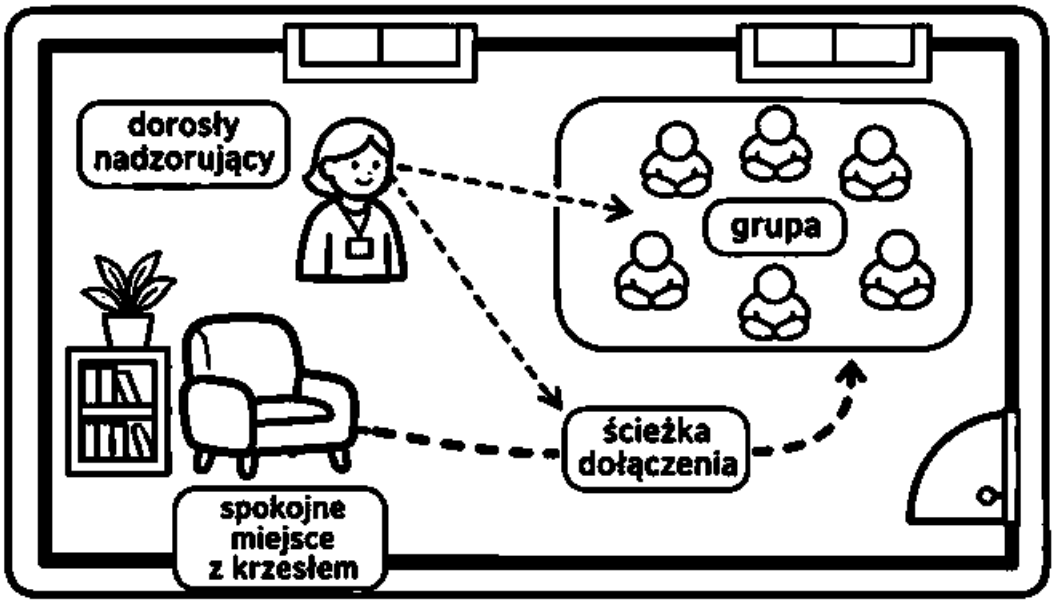

Mogę odpocząć i wrócić.

Plan: grupa, spokojne miejsce z krzesłem, widoczna ścieżka dołączenia.
Podpis: „Mogę odpocząć i wrócić."
Cel: dostępny odpoczynek bez izolowania dziecka poza nadzorem.
Dorosły zachowuje kontakt i umożliwia zmianę wyboru.
Miejsce nie jest karą ani nagrodą.

PO-068 • Zasięg gestu w siadzie

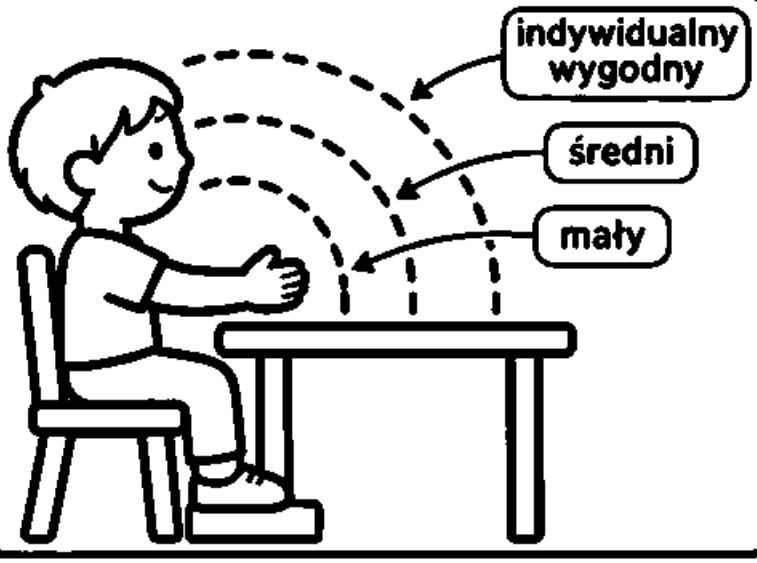

Mój wygodny zakres.

Rysunek siedzącej postaci i trzy łuki przed tułowiem: mały, średni, indywidualny wygodny.
Puste pole „Mój wygodny zakres".
Cel: dopasowanie ruchu do miejsca i możliwości, bez wymagania maksymalnego zasięgu.
Dorosły sprawdza krzesło i oparcie stóp.
Nie prowadzi ręki dziecka do narysowanej granicy.

Pomoce 069–070

PO-069 • Test widoczności karty

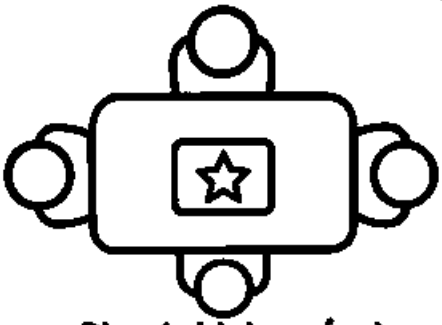

Plan (widok z góry)

Trzy miejsca obserwacji:

blisko | z boku | dalej

Karta widoczna?	Kto zasłania?	Co przestawiamy?
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____

Plan trzech miejsc: blisko, z boku, dalej. Pola: „Karta widoczna?", „Kto zasłania?", „Co przestawiamy?".
Cel: sprawdzenie instrukcji z perspektywy uczestnika.
Dorosły lub pomocnik siada na wysokości dzieci.
To kontrola ustawienia, nie test wzroku dziecka.

PO-070 • Zmiana ustawienia w dwóch turach

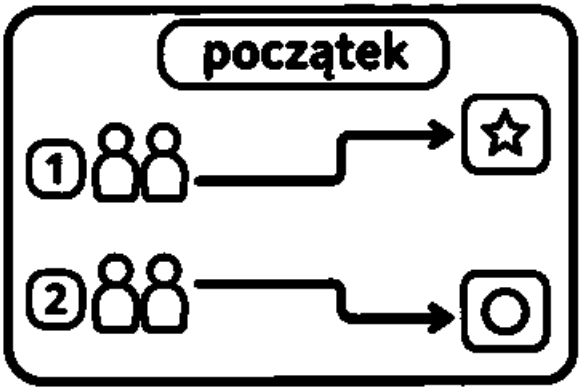

Najpierw grupa 1
potem grupa 2

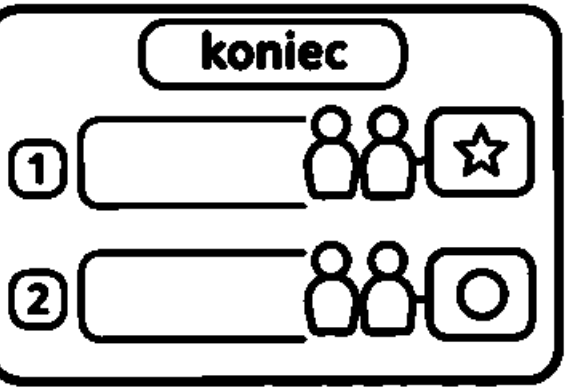

Dwie mapy: początek i koniec; między nimi tabela „Najpierw grupa 1, potem grupa 2".
Cel: uporządkowanie przejścia bez jednoczesnego krzyżowania dróg.
Przed wykonaniem każda osoba wskazuje swój cel.
Jeśli drogi się przecinają, dorosły zmienia plan zamiast wymagać szybszej reakcji.

Pomoce 071–072

PO-071 • Mapa stałego miejsca

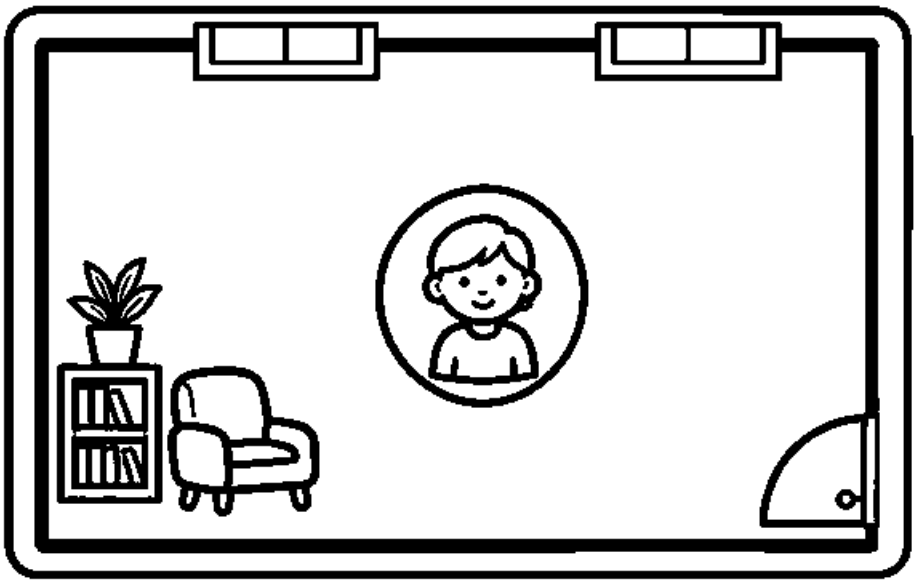

Gest A

Gest B

Finał

Rysunek jednego miejsca otoczonego wolną przestrzenią, pola „Gest A", „Gest B", „Finał".
Cel: zaplanowanie pełnej frazy bez przemieszczania.
Dziecko wybiera ruchy dostępne w tym zasięgu.
Karta pomaga w małej sali i przy udziale siedzącym; nie jest ograniczeniem karnym.

PO-072 • Punkt orientacyjny, nie kolor

Trzy wyraźne symbole: dom, drzewo, słońce; pod nimi puste miejsca na nazwy rzeczywistych punktów sali.
Cel: tworzenie mapy czytelnej w czarno-białym druku.
Dorosły mocuje symbole poza trasą na widocznej wysokości.
Nie ustawiaj ich na drzwiach otwierających się w stronę ruchu.

Pomoce 073–074

PO-073 • Przejście z przystankiem

Mapa: start–szeroka strefa zatrzymania–cel.
Tekst: „Zatrzymaj się w strefie. Poczekaj na potwierdzenie dalszej drogi."
Cel: planowane zatrzymanie przed zmianą odcinka.
Strefa mieści jedną osobę lub wcześniej ustaloną małą grupę.
Nie używaj jej do nagłego blokowania osoby w ruchu.

PO-074 • Ominięcie zamkniętego odcinka

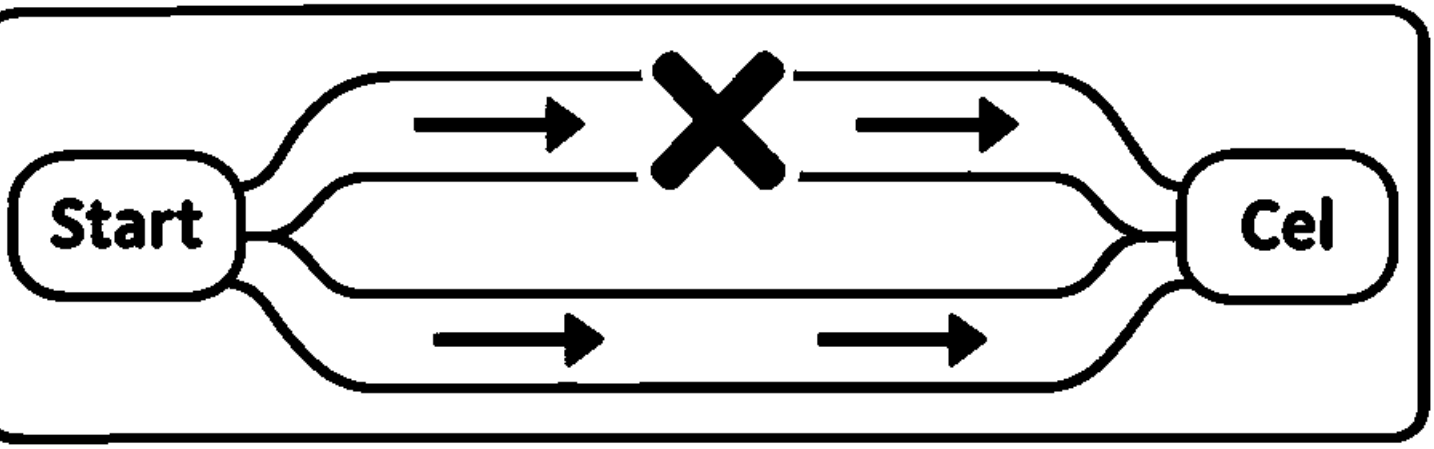

Dwie narysowane drogi do celu; jedna oznaczona dużym krzyżykiem poza rzeczywistą trasą.
Cel: zaplanowanie alternatywy przed rozpoczęciem ruchu.
Dorosły pokazuje obie możliwości na kartce, dziecko wskazuje wolną.
W sali nie zastawiaj drogi nagle; ćwiczymy decyzję, nie unikanie przeszkody w ostatniej chwili.

Pomoce 075-076

PO-075 • Kolejka z konkretnym zadaniem

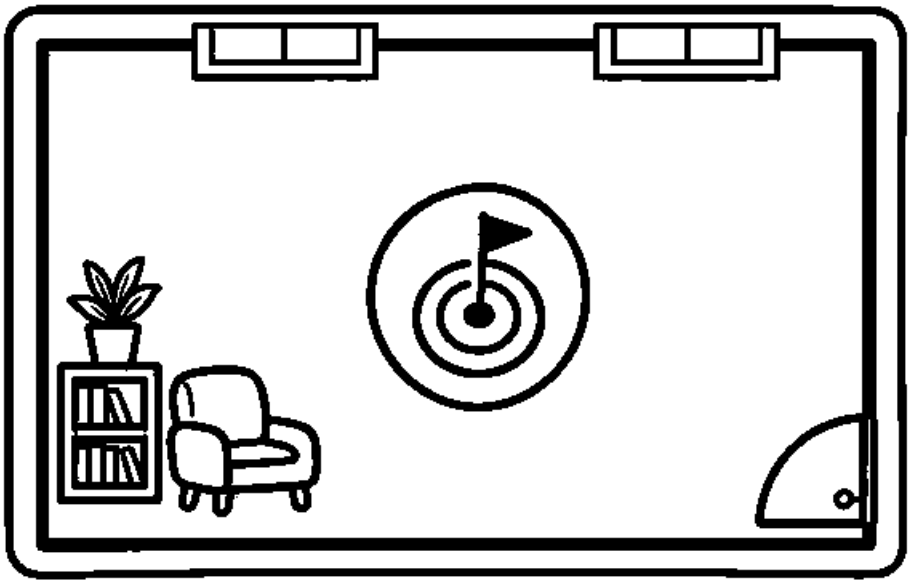

Plan miejsca oczekiwania i cztery symbole: patrzę na cel, trzymam kartę, odpoczywam, przygotowuję gest.
Cel: czytelne uczestnictwo podczas krótkiej tury innych.
Dorosły wybiera zadanie bez wymagania ciągłego bezruchu.
Jeśli oczekiwanie się wydłuża, zmienia organizację zamiast oceniać cierpliwość.

PO-076 • Powrót do własnego symbolu

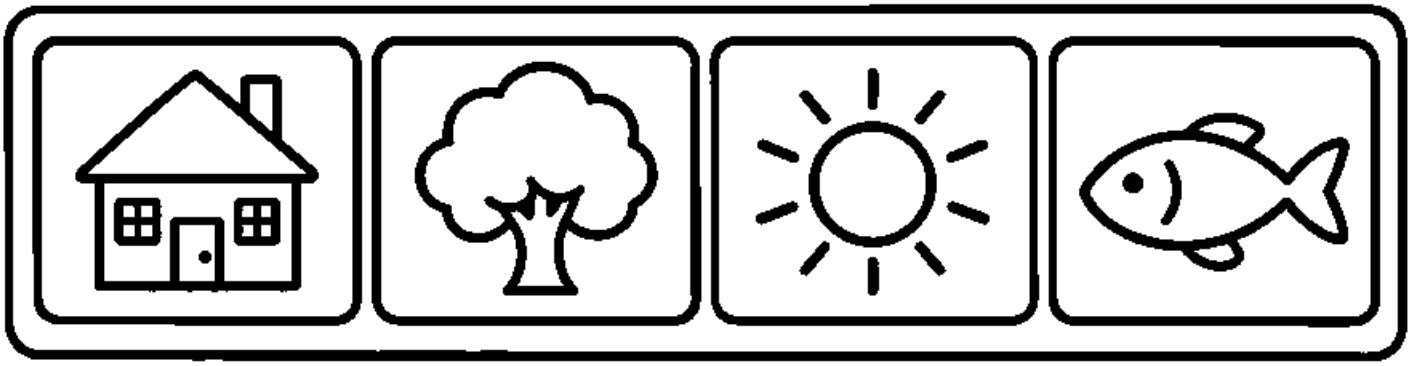

Plansza osobistych miejsc z odmiennymi prostymi symbolami, bez rankingów.
Polecenie: „Zapamiętaj symbol, odejdź z dorosłym, wróć do swojego miejsca."
Cel: orientacja na stały punkt.
Dziecko może otrzymać kopię symbolu do ręki.
Dorosły sprawdza, czy miejsca nie są zbyt podobne.

Pomoce 077-078

PO-077 • Mapa partnerów bez chwytania

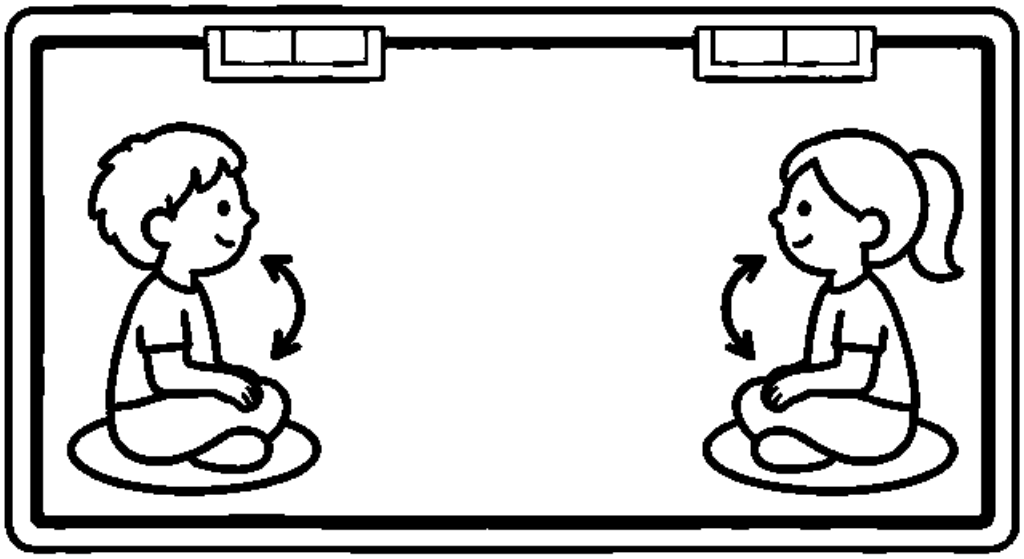

Patrzę w stronę partnera. Zostawiam odstęp.

Dwie postacie z osobnymi znacznikami i pustą przestrzenią między nimi.
Strzałki dotyczą tylko zwrotu ciała.
Tekst: „Patrzę w stronę partnera. Zostawiam odstęp."
Cel: czytelne ustawienie do dialogu bez obowiązku dotyku.
Nie wymagaj stałego kontaktu wzrokowego; wystarczy orientacja uwagi.

PO-078 • Trójka z miejscem na plan

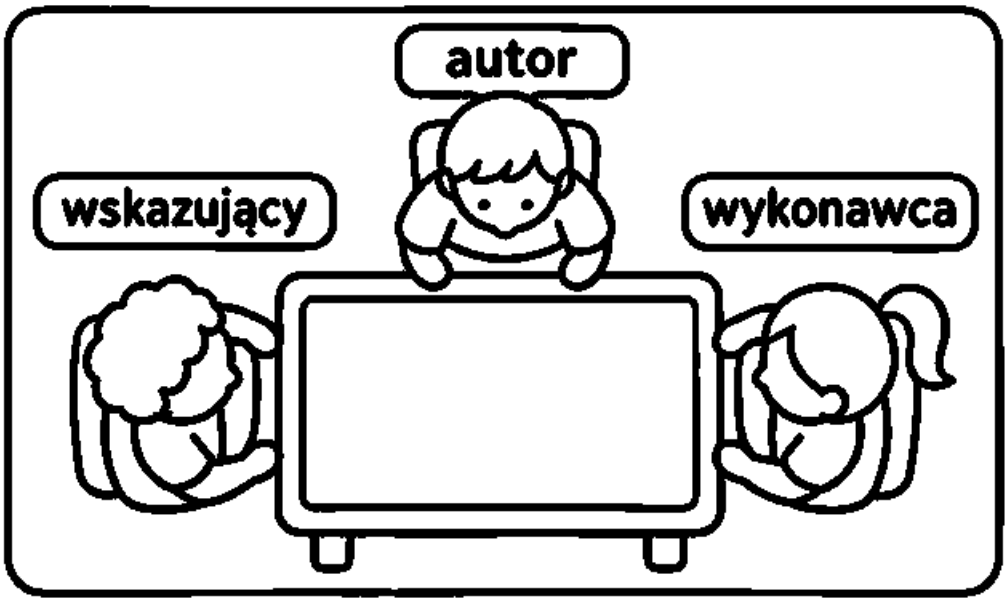

Role: autor, wskazujący, wykonawca.

Mapa trzech miejsc wokół wspólnej planszy na niskim stole lub podłodze.
Cel: zapewnienie każdej osobie widoku zapisu.
Dorosły sprawdza dostęp do planszy bez pochylania się nad innymi.
Role można zmieniać bez zmiany miejsc.

Pomoce 079–080

PO-079 • Publiczność i droga wyjścia

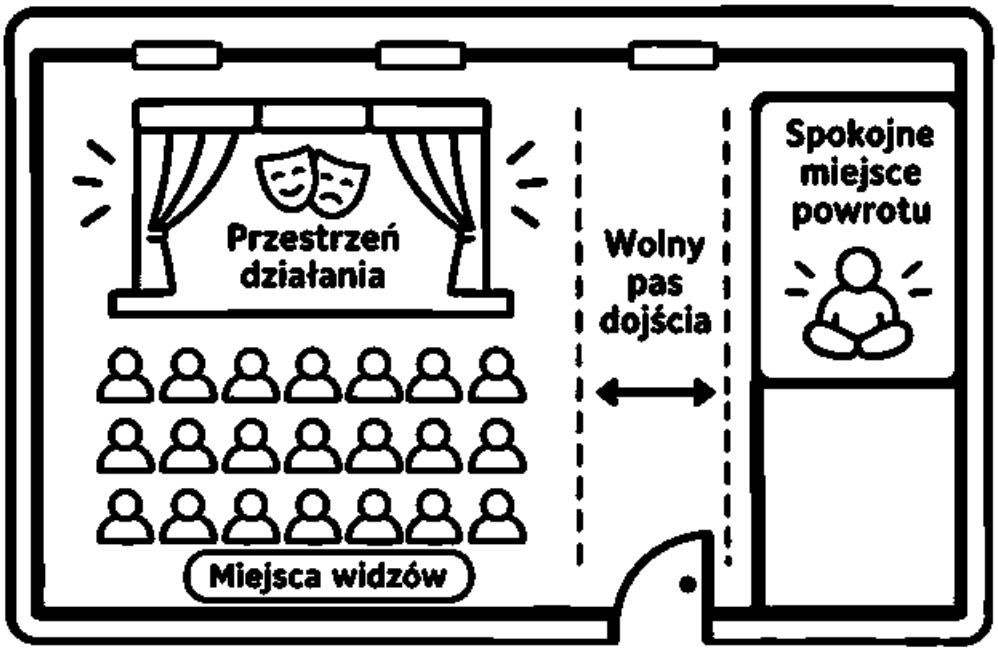

Wyjście wolne?

Kto wspiera zmianę udziału?

Plan: przestrzeń działania, miejsca widzów, wolny pas dojścia, spokojne miejsce powrotu.
Cel: organizacja krótkiego pokazu bez zablokowania komunikacji.
Pola nauczyciela: „Wyjście wolne?", „Kto wspiera zmianę udziału?".
Mapa nie jest projektem ewakuacyjnym ani zamiennikiem procedur placówki.

PO-080 • Kontrola sali przed ruchem

Lista do odhaczenia: podłoga sucha; luźne przewody usunięte z trasy; znaczniki płaskie; drzwi dostępne; rekwizyty sprawdzone; zakres gestów mieści się; sygnał widoczny.

Pole „Co poprawiono przed startem:____".

Co poprawiono przed startem:

Lista do odhaczenia:

- ☐ podłoga sucha
- ☐ luźne przewody usunięte z trasy
- ☐ znaczniki płaskie
- ☐ drzwi dostępne
- ☐ rekwizyty sprawdzone
- ☐ zakres gestów mieści się
- ☐ sygnał widoczny

Cel: przygotowanie konkretnej sesji przez dorosłego.
Nie przekazuj odpowiedzialności za bezpieczeństwo dzieciom.

Pomoce 081–082

PO-081 • Porównywarka trzech barw

Trzy pola z ilustracjami bębenka, drewnianego instrumentu i zamkniętej grzechotki. Pod każdym pole na znak usłyszanego przykładu.

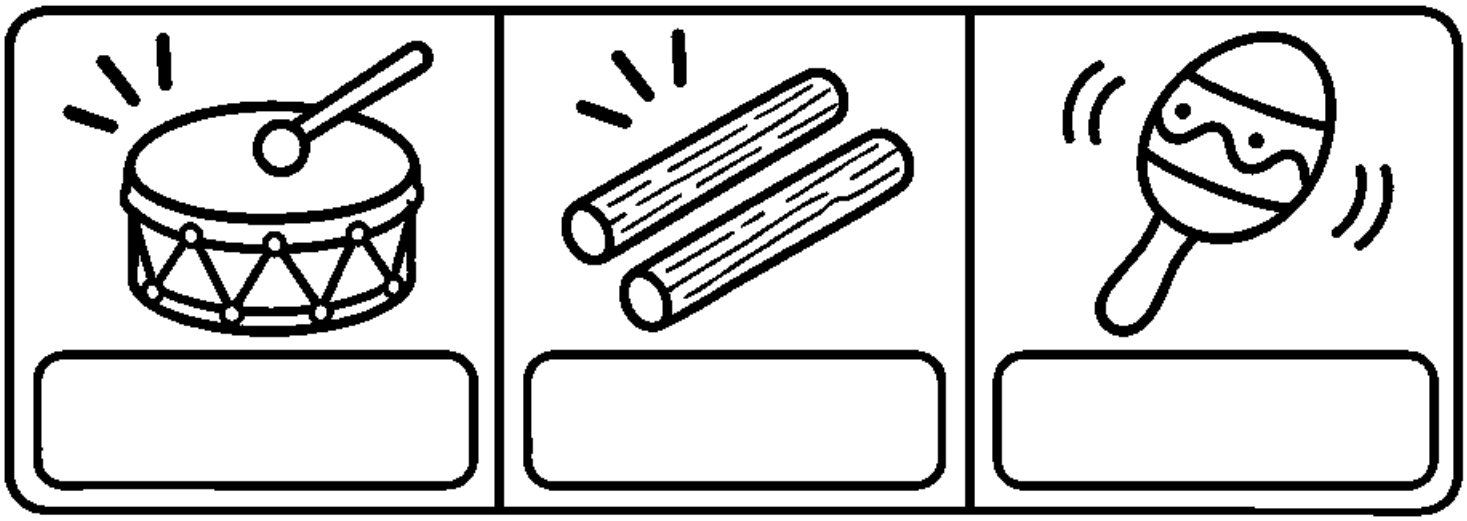

Polecenie: „Posłuchaj. Wskaż źródło. Możesz poprosić jeszcze raz.”
Cel: rozpoznawanie barwy. Dorosły gra podobnie delikatnie, bez zmiany tempa jako podpowiedzi.

PO-082 • Partytura drewno–dłonie

Zapis czterech pól: drewno–pauza–dłonie–dłonie.

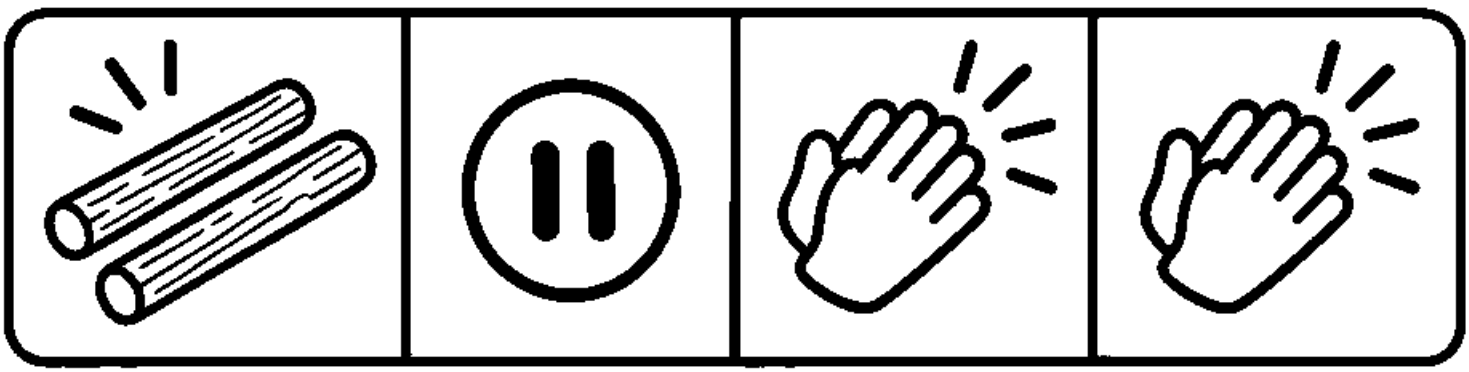

Cel: rozdzielenie brzmienia instrumentu i ciała. Drewno obsługuje dorosły, dłonie grupa.

Instrukcja: „Czytamy wszystkie pola równym wskaźnikiem.” Przy pauzie nikt nie gra. Zakończenie po czwartym polu, bez dodatkowego akcentu.

Pomoce 083–084

PO-083 • Papier odpowiada bębenkowi

Dwa paski: bębenek dwa uderzenia; papier jeden ciągły szelest przez dwa impulsy.

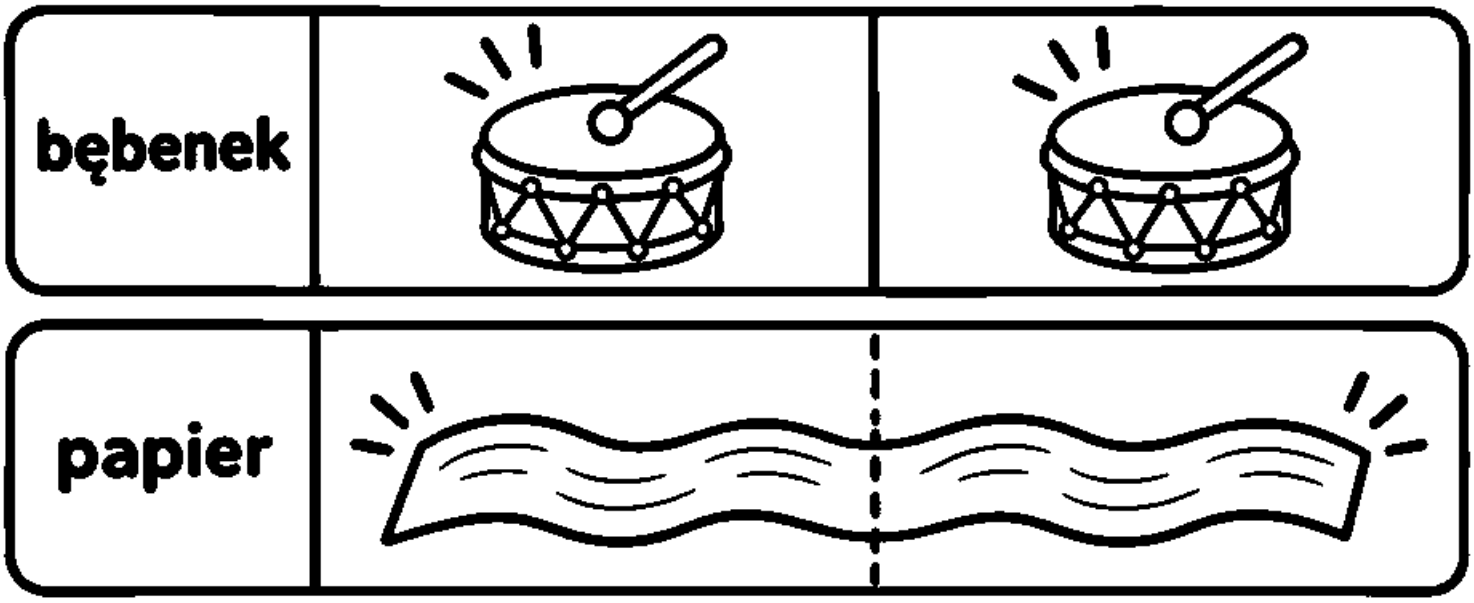

Cel: odpowiedź o tej samej długości, lecz innym charakterze. Nauczyciel pokazuje turę każdego zespołu. Papier szeleści delikatnie, nie jest gwałtownie rozrywany. Przed próbą wykonajcie oba paski osobno.

PO-084 • Grzechotka tylko w okienku

Sześć pól: cisza–cisza–grzechotka–grzechotka–cisza–cisza.

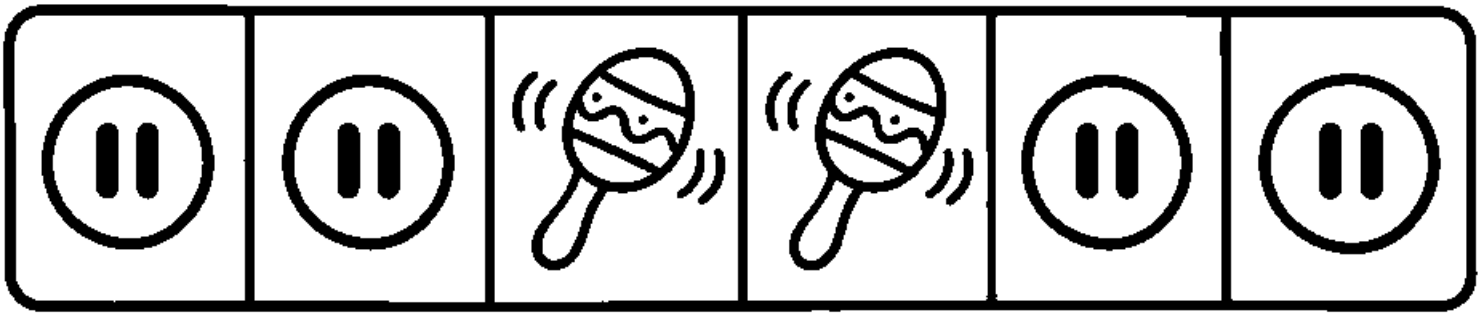

Cel: kontrolowane wejście i odłożenie źródła. Dziecko trzyma instrument nisko, porusza nim wyłącznie w oznaczonych polach. Po końcu odkłada na kolana lub podkładkę. Nie potrząsa przy uchu ani twarzy partnera.

Pomoce 085–086

PO-085 • Zmiana źródła bez zmiany wzoru

Dwa rzędy identycznych trzech impulsów: pierwszy na bębenku, drugi palcem w dłoń. Cel: przeniesienie rytmu między barwami. Dorosły odczytuje pierwszy, dziecko drugi po osobnym sygnale. Podpis: „Ten sam czas, inne brzmienie.” Nie dodawaj ozdobników do drugiej odpowiedzi.

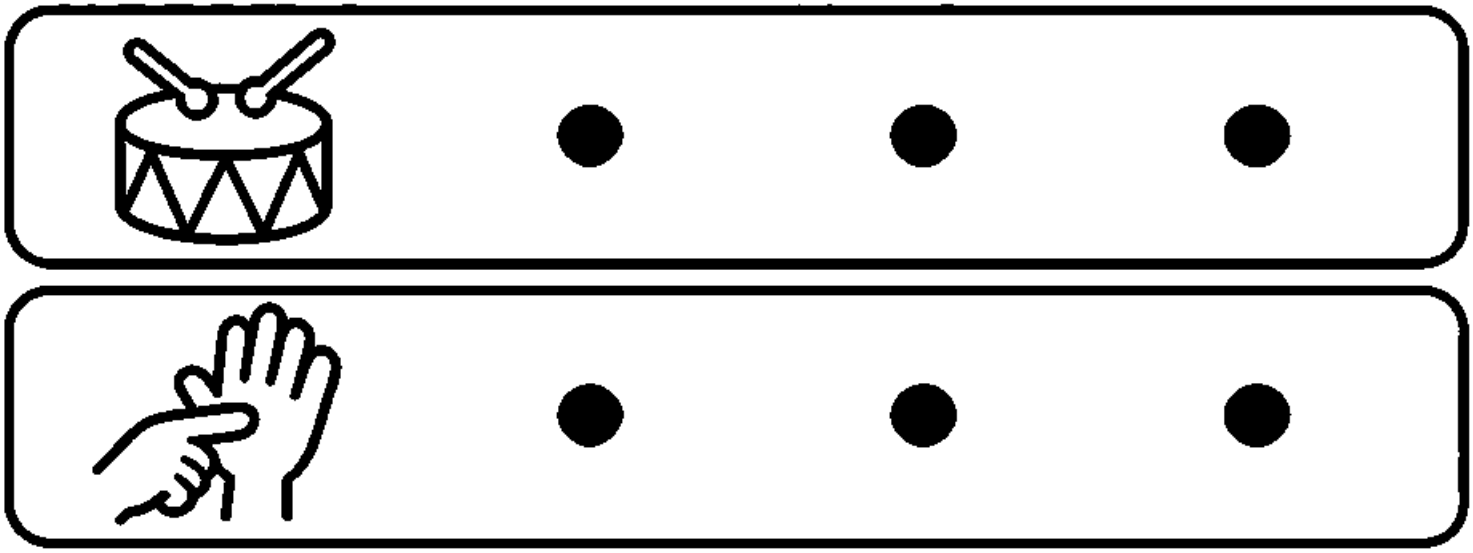

PO-086 • Dźwięk ciągły i przerywany

Dwa pola: długa fala papierowego szelestu oraz trzy rozdzielone kropki stukania w blat. Cel: porównanie sposobu trwania. Najpierw nauczyciel demonstruje oba. Dziecko wybiera pole, dorosły realizuje przykład. Nie wymaga się długiego ciągłego ruchu, gdy ręka się męczy.

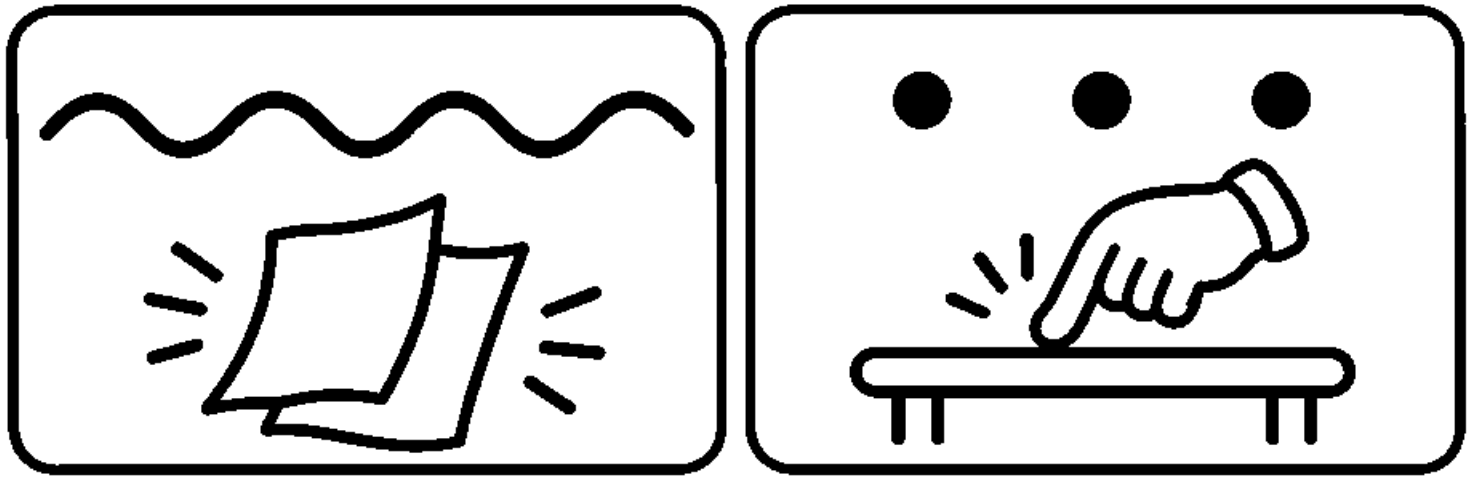

Pomoce 087–088

PO-087 • Wybór źródła do intencji

Tabela trzech zamiarów: delikatne tło, wyraźny pojedynczy znak, krótka odpowiedź. Obok miejsca na wybrane bezpieczne źródło. Przykład: „Tło: tkanina; znak: bębenek; odpowiedź: dłonie.” Cel: dobór funkcjonalny, nie najgłośniejszy. Po wyborze wykonaj jeden krótki test i sprawdź komfort grupy.

	delikatne tło	
	wyraźny pojedynczy znak	
	krótka odpowiedź	

Wybrane źródło: _____

PO-088 • Mapa wejść orkiestry

Trzy rzędy po cztery kolumny. Bębenek gra w 1; papier w 2–3; dłonie w 4. Pozostałe pola mają pauzy. Cel: zaplanowane kolejne wejścia. Nauczyciel czyta kolumnami. Nie rysuj kropek w pustych polach, które mogłyby sugerować dodatkowe dźwięki. Każda grupa widzi swój rząd.

	1	2	3	4
		II	II	II
	II			II
	II	II	II	

Pomoce 089–090

PO-089 • Wspólne tło, pojedynczy znak

Dwa rzędy czterech pól: tkanina cicho przez 1–4; bębenek tylko w 4. Cel: połączenie ciągłego łagodnego tła z pojedynczym finałem. Nauczyciel kontroluje natężenie, dziecko może wskazywać zapis. Jeśli tło zagłusza znak, zmniejsz je zamiast wzmacniać bębenek.

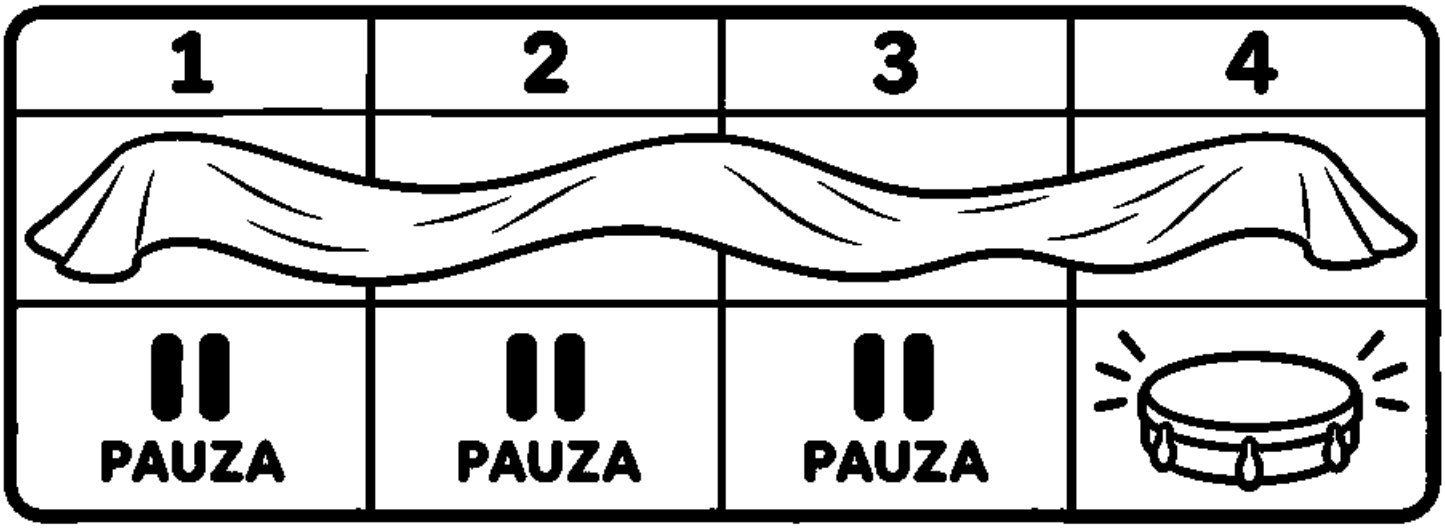

PO-090 • Instrument odpoczywa

Pasek obrazkowy: gram nisko–zatrzymuję–odkładam na podkładkę–ręce odpoczywają. Cel: zakończenie pracy z narzędziem bez przypadkowego hałasu. Dorosły pokazuje miejsce odkładania przed rozdaniem. Dotyczy konkretnego używanego instrumentu; nie wymaga ściskania ani przytrzymywania rąk dziecka.

Pomoce 091-092

PO-091 • Warsztat papierowego brzmienia

Trzy ilustracje: delikatny szelest, spokojne przesunięcie dłoni po kartce, jedno lekkie zgniecenie. Tekst: „Sprawdź trzy sposoby. Wybierz jeden do kompozycji.” Cel: świadomy wybór techniki. Duża kartka nie trafia do ust; po zgnieceniu dorosły sprawdza, czy nie powstały luźne małe fragmenty.

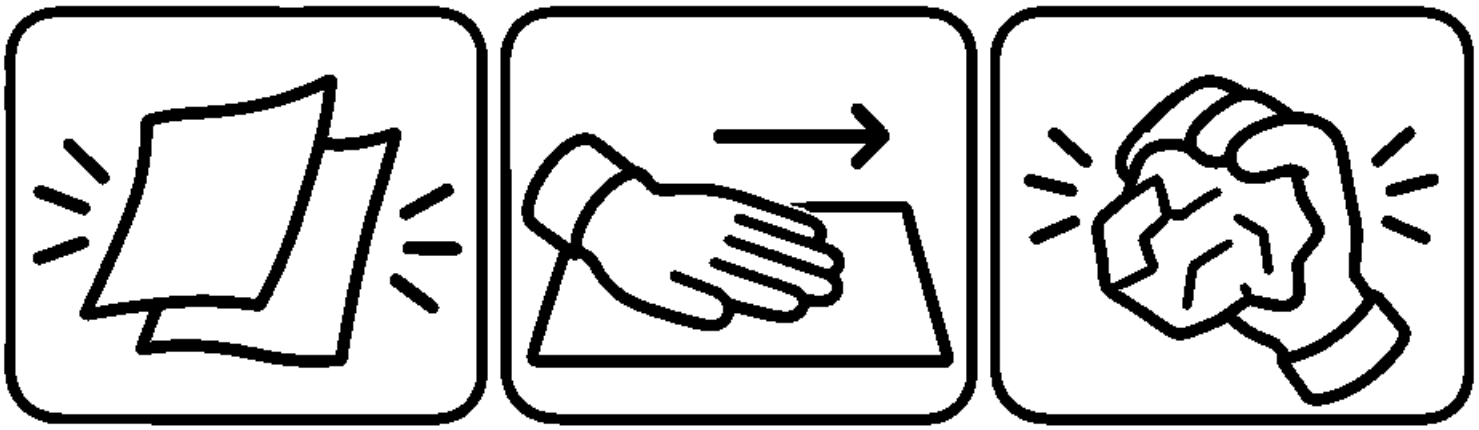

PO-092 • Kubek do góry dnem

Instrukcja obrazkowa: podkładka antypoślizgowa—pusty nietłukący kubek odwrócony–lekkie stuknięcia opuszkami w dno. Zapis: dwa stuknięcia i pauza. Cel: bezpieczne uzyskanie stabilnego brzmienia przedmiotu. Nie używaj szklanego naczynia ani mocnego uderzania łyżką. Dorosły sprawdza ustawienie.

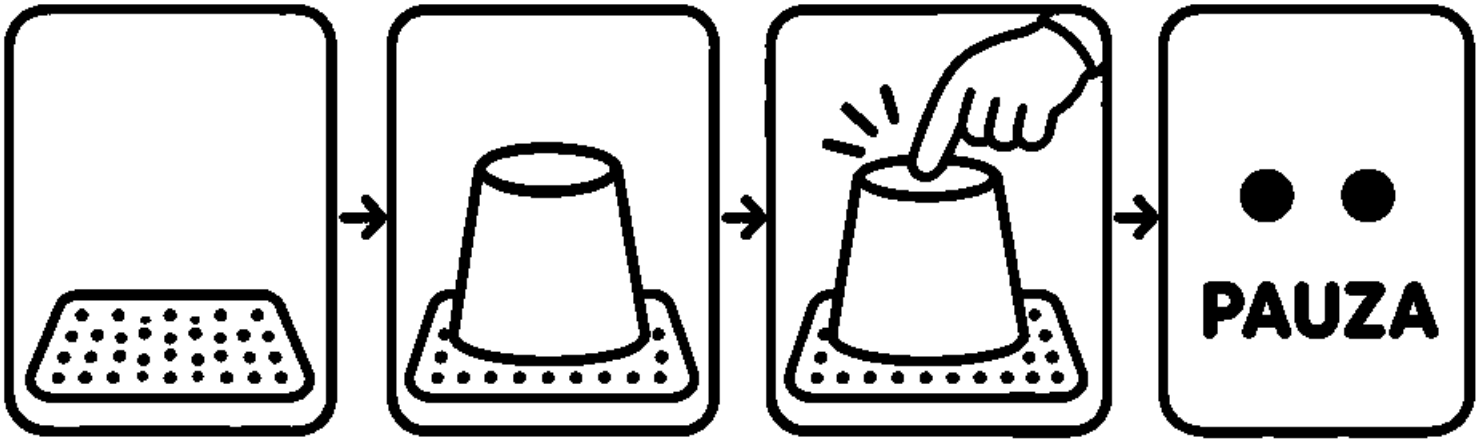

Pomoce 093-094

PO-093 • Echo drewnianej łyżki

Pytanie nauczyciela: dwa równe stuknięcia łyżką w podkładkę. Odpowiedź: dwa dotknięcia palcem własnej dłoni. Cel: zachowanie liczby i odstępów przy zmianie źródła. Łyżkę trzyma dorosły; dzieci nie uderzają się nią. Odpowiedź zaczyna się po zakończeniu pytania.

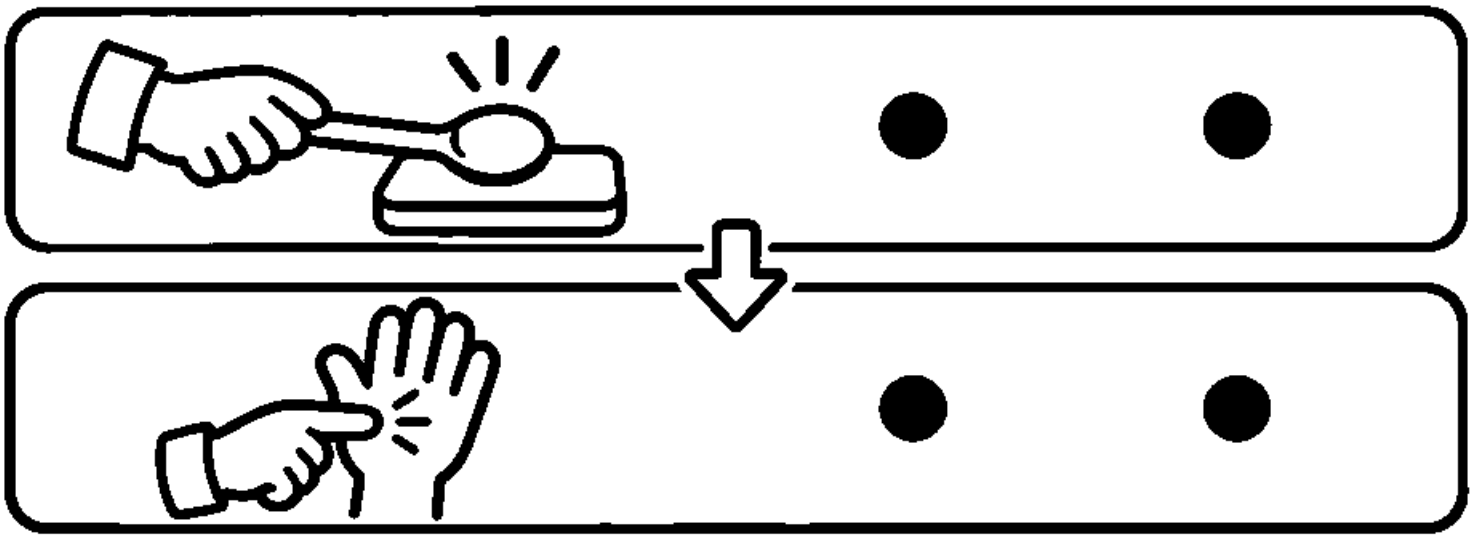

PO-094 • Pudełko: stuk i tarcie

Dwa duże symbole dłoni: palec stukający oraz dłoń przesuwająca. Reguły: stuk oznacza mały gest dłoni; tarcie oznacza odpoczynek. Cel: reakcja na barwę jednego przedmiotu Użyj zamkniętego pustego pudełka bez ostrych zszywek. Dźwięki krótkie, łagodne, pokazane wcześniej.

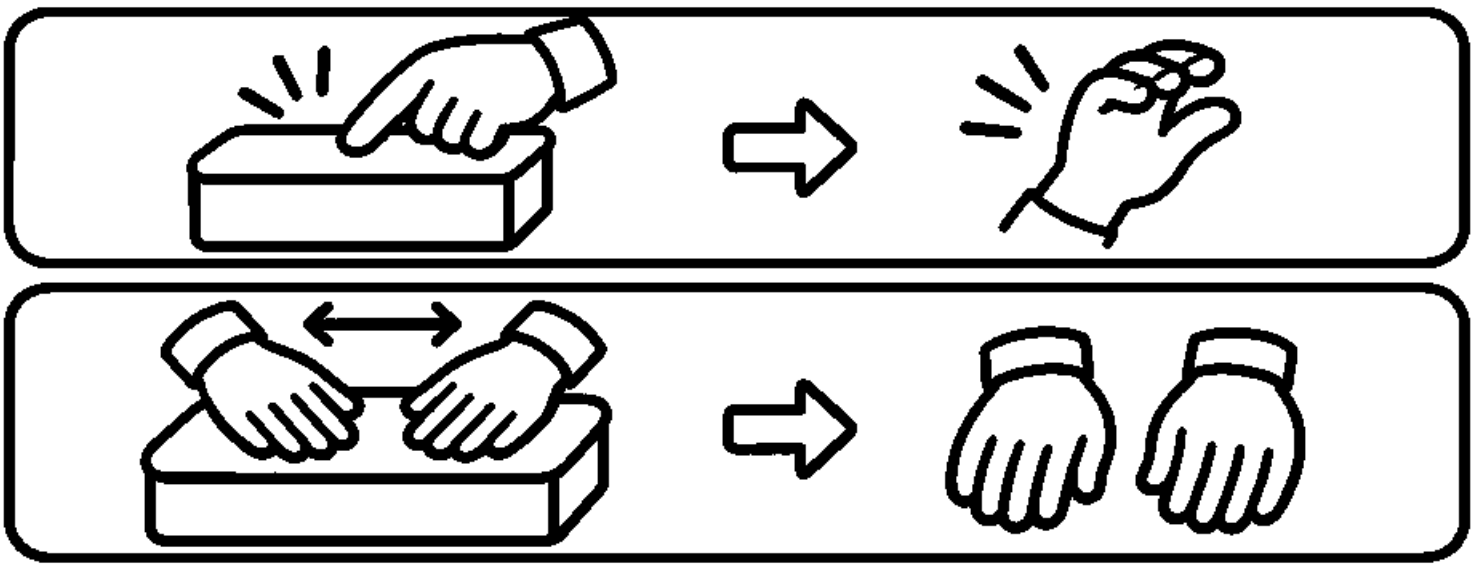

Pomoce 095–096

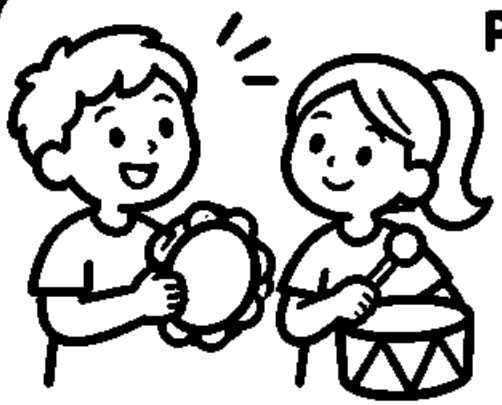

PO-095 • Plan rozdawania instrumentów

Pola: liczba sprawdzonych narzędzi; kto rozdaje; miejsce odbioru; sposób oczekiwania; miejsce zwrotu; co robi osoba bez instrumentu.
Przykład: „Dorosły rozdaje na miejscach; pozostali wskazują plan; zwrot do podkładki."
Cel: organizacja bez tłoku i losowego hałasu.
Brak narzędzia nie wyklucza udziału.

Liczba sprawdzonych narzędzi:	_____
Kto rozdaje:	_____
Miejsce odbioru:	_____
Sposób oczekiwania:	_____
Miejsce zwrotu:	_____
Co robi osoba bez instrumentu:	_____

PO-096 • Wybór narzędzia a komfort

Karta dziecka z trzema możliwościami: „To brzmienie mi pasuje", „Chcę ciszej", „Wolę ruch bez dźwięku". Cel: komunikacja podczas muzykowania. Dorosły demonstruje wybory i reaguje od razu. Nie wykorzystuj karty jako oceny tolerancji sensorycznej ani diagnozy.

To brzmienie mi pasuje

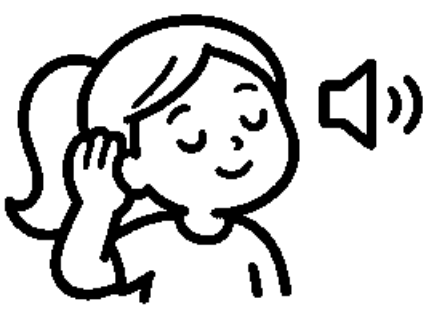

Chcę ciszej

Wolę ruch bez dźwięku

Pomoce 097–098

PO-097 • Dyrygent pokazuje głośność

Dwie ilustracje dłoni: mały gest=delikatnie, nieco większy=wyraźniej. Trzecia karta=koniec.
Cel: sterowanie komfortowym natężeniem bez krzyku.
Regułę uzgodnij przed rozdaniem narzędzi.
Prowadzący nie zmienia jednocześnie tempa, aby sygnał pozostał jednoznaczny.

PO-098 • Zamiana ról w orkiestrze

Plansza trzech tur. W turze 1 zespółA gra, B wskazuje, C obserwuje koniec; w 2 role przesuwają się; w 3 ponownie.

	Tura 1	Tura 2	Tura 3
Zespół A	gra	wskazuje	obserwuje koniec
Zespół B	wskazuje	obserwuje koniec	gra
Zespół C	obserwuje koniec	gra	wskazuje

Cel: poznanie różnych obowiązków. Wybór udziału dobrowolny, można zachować rolę. Nie licz trzech tur jako trzech osobnych materiałów.

Pomoce 099–100

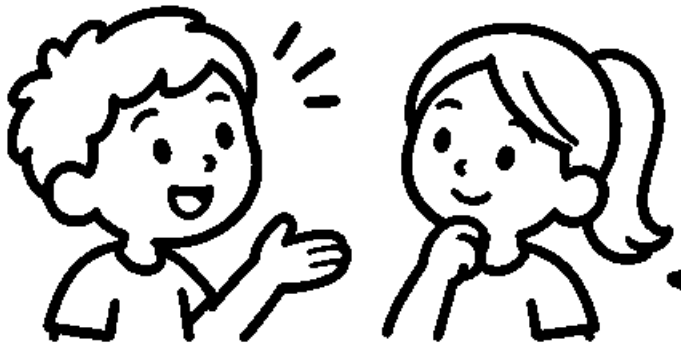

Czy brzmi tak, jak ustaliliśmy?

Co trzeba dopisać?

PO-099 • Sprawdzamy zgodność źródła z legendą

Dwa pola: symbol zapisany i źródło rzeczywiście użyte. Pytania: „Czy brzmi tak, jak ustaliliśmy?", „Co trzeba dopisać?". Cel: kontrola czytelności partytury. Przykład: symbol dłoni oznaczał tarcie, wykonano klaśnięcie; dopisujemy gest. Nie przypisuj niejasnej legendy błędowi dziecka.

symbol zapisany	źródło rzeczywiście użyte

Co trzeba dopisać? _____

PO-100 • Karta odłożonego instrumentu

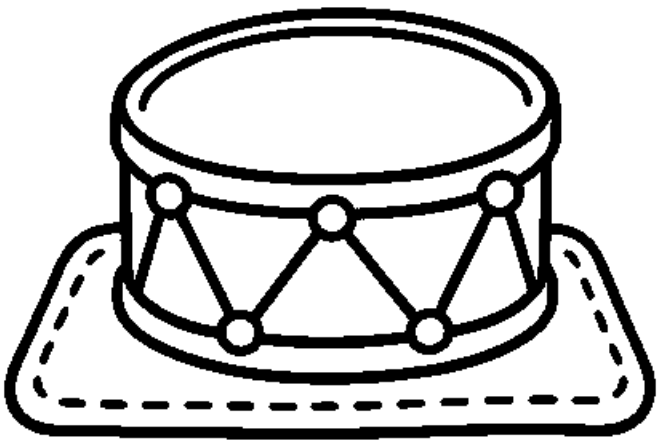

Duży rysunek podkładki i instrumentu, podpis „Teraz odpoczywa. Kolejne wejście pokaże prowadzący."
Cel: widoczny sygnał pomiędzy turami, gdy narzędzie pozostaje przy dziecku. Nie zabieraj go gwałtownie. Dorosły przypomina regułę przed przerwą i oferuje rolę wskazującego.

Teraz odpoczywa. Kolejne wejście pokaże prowadzący.

Pomoce 101–102

PO-101 • Ten sam początek, dwa rozwinięcia

Plansza rozwidlenia: wspólny gest powitania prowadzi do dwóch pustych pól. W pierwszym dziecko rysuje rozwinięcie samymi dłońmi, w drugim ruchem całych ramion. Polecenie: „Zacznij tak samo, potem wybierz inną drogę ruchu”. Po próbie zaznacz, co pozostało wspólne. Nie porównuj trudności wersji.

same dłonie

całe ramiona

PO-102 • Pudełko jednego ograniczenia

Karta z trzema oddzielnymi losami: „bez zmiany miejsca”, „tylko poniżej barków”, „z jedną pauzą”. Dorosły pokazuje jeden wybrany los; nie łączy wszystkich naraz. Dziecko tworzy cztery impulsy ruchu spełniające warunek. Pole na rysunek i zaznaczenie warunku pozwala sprawdzić zgodność pomysłu z zadaniem.

○ **bez zmiany miejsca**

○ **tylko poniżej barków**

○ **z jedną pauzą**

1

2

3

4

Pomoce 103–104

PO-103 • Dwa gesty i łącznik

Trzy pola: gest pierwszy, pusta strzałka, gest drugi. W strzałce zapisz własny łącznik, np. powolne opuszczenie dłoni. Odtwórz całość bez urywania ruchu. Cel: opracowanie przejścia, nie dokładanie trzeciej atrakcji. Wersja początkowa: nauczyciel pokazuje oba gesty, dziecko wybiera tylko drogę między nimi.

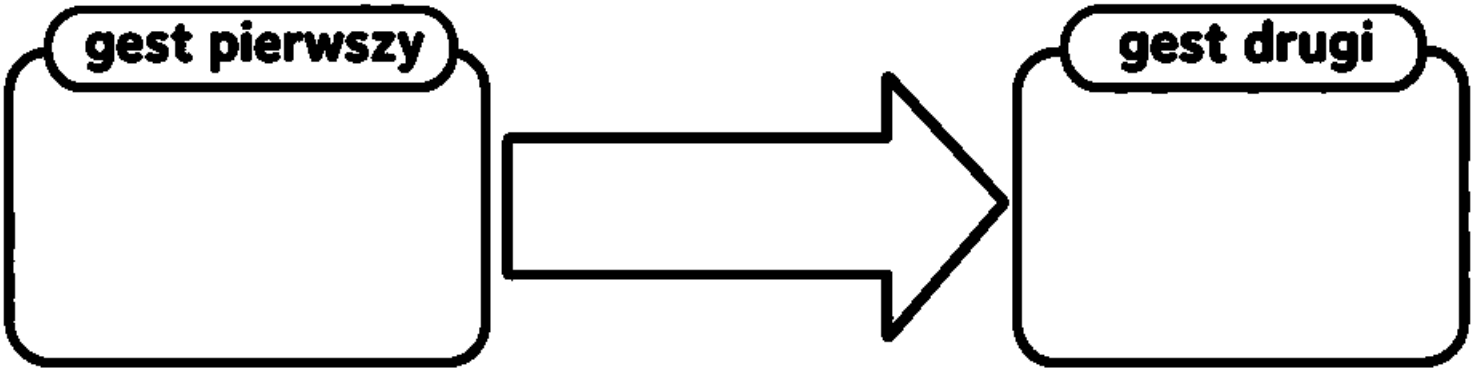

PO-104 • Zatrzymane zdjęcie w opowieści

Pasek: ruch — fotografia — dalszy ruch. Pod środkowym kadrem dwa puste koła oznaczają dwa impulsy pozostania w wygodnej pozycji. Ułóż krótki fragment z celowym zatrzymaniem. Dziecko zaznacza, który ruch przygotowuje fotografię. Nie wymagaj stania na jednej nodze ani usztywnienia ciała.

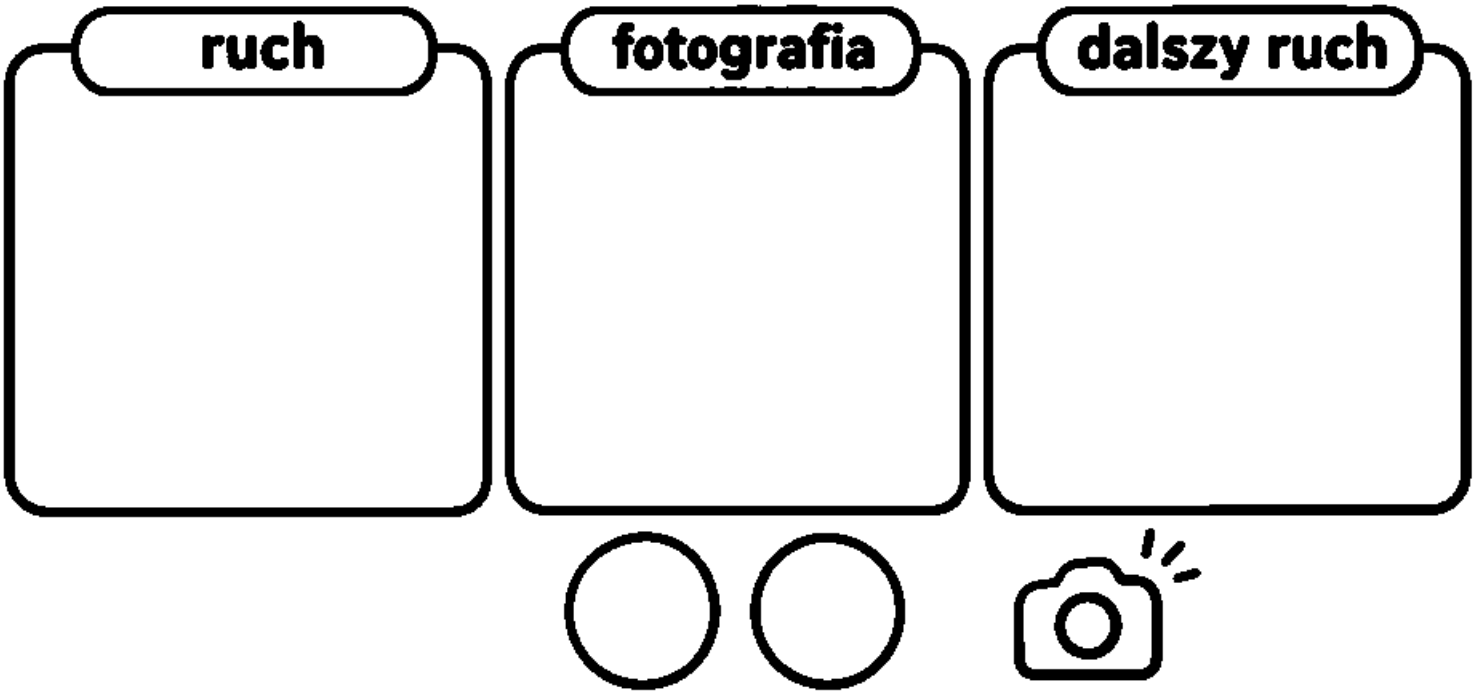

Pomoce 105–106

PO-105 • Gest, którego nie widać

Dwa miejsca na rysunek tego samego pomysłu: mały gest blisko ciała i czytelniejsza wersja w wygodnym zakresie. Partner opisuje to, co faktycznie zobaczył. Autor zmienia jeden szczegół, np. kierunek dłoni. Cel: komunkowanie zamiaru, bez wymogu powiększania ruchu ponad komfort.

mały gest blisko ciała

czytelniejsza wersja

PO-106 • Zmiana roli przed zmianą ruchu

Dwurzędowy pasek z nazwami „pokazuję” i „odpowiadam”. Strzałka zamiany pojawia się po zakończeniu wspólnej frazy, nie w jej środku. Para wpisuje po jednym geście do obu rzędów. Najpierw zmienia się osoba prowadząca; dopiero w następnej próbie można zmienić gest. Materiał rozdziela dwa różne rodzaje zmiany.

pokazuję

odpowiadam

po zakończeniu frazy

Pomoce 107–108

PO-107 • Dźwięk nie musi ilustrować obrazu

Karta zestawia obraz spokojnej chmury z trzema możliwymi źródłami: dłonie, papier, głos bez słów. Grupa wybiera własne skojarzenie i zapisuje uzasadnienie dorosłemu. Przykład: krótki szelest jako pojawienie się chmury. Nie ustalaj jednej poprawnej odpowiedzi. Celem jest świadomy wybór środka, nie rozpoznawanie odgłosów pogody.

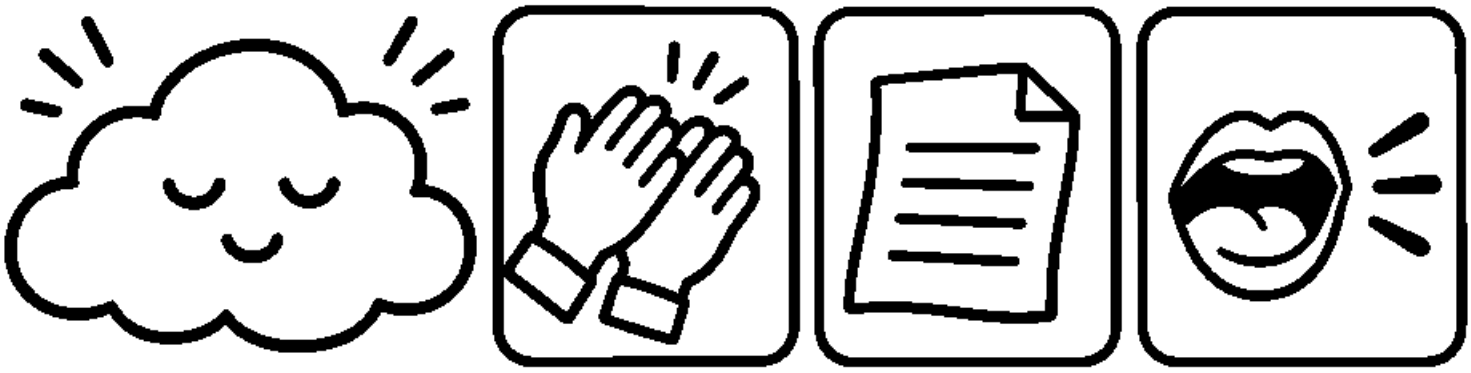

Uzasadnienie: _____

PO-108 • Jeden autor, dwóch wykonawców

Formularz: „Mój znak", „Co mają zrobić dwie osoby", „Jak sprawdzimy". Autor rysuje gest; dwoje dzieci odczytuje go osobno. Porównaj interpretacje z instrukcją, bez oceniania osób. Jeśli znak jest niejasny, zmienia się znak. Cel: dostosowanie komunikatu do odbiorcy.

Mój znak	Co mają zrobić dwie osoby	Jak sprawdzimy

Pomoce 109–110

PO-109 • Co słychać, gdy nie poruszamy się

Dwa równoległe paski po cztery pola: górny dla gestu, dolny dla dźwięku. Ułóż fragment, w którym ruch ustaje, ale cichy akompaniament trwa. Wskaż każdy impuls obu pasków. Dziecko wybiera moment ponownego ruchu. Zapis nie wymaga zatrzymywania oddechu ani nieruchomej, napiętej pozycji.

	1	2	3	4
gest				
dźwięk				

PO-110 • Gest bez nazwy

Karta ma duże pole rysunkowe oraz zakrywane pole na tytuł. Autor pokazuje ruch bez podania nazwy; partner proponuje własny opis. Dopiero potem odsłoń tytuł. Zapisz dwie interpretacje obok siebie. Cel: dostrzeżenie, że ten sam gest może mieć różne znaczenia, bez odgadywania rzeczywistych emocji dziecka.

Tytuł — zakryj

Interpretacja 1

Interpretacja 2

Pomoce 111–112

PO-111 • Kompozycja z okienkiem wyboru

Pasek A — wybór — A. W polu wyboru znajdują się dwie równorzędne możliwości: mały łuk albo otwarta dłoń. Wykonawca decyduje dopiero podczas próby; pozostałe pola są stałe. Obserwator wskazuje okienko, w którym pojawiła się decyzja. Nie zmieniaj równocześnie tempa i ustawienia.

A

WYBÓR

mały łuk

otwarta dłoń

A

PO-112 • Finał z wyprzedzeniem

Odwrócony plan pracy: najpierw rysunek wygodnego finału, następnie miejsce na ruch do niego prowadzący. Autor najpierw pokazuje koniec, potem dopiero tworzy początek. Cel: planowanie kierunku całej frazy. Przykład: spokojne dłonie na kolanach po łagodnym opadaniu. Finał może być siedzący.

1. Finał

2. Ruch do finału

Pomoce 113–114

PO-113 • Dwa ruchy, jedna myśl

Plansza z pytaniem „Co łączy te gesty?” i dwoma polami. Grupa wybiera wspólną cechę, np. oba ruchy otwierają przestrzeń. Narysuj dwa różne gesty spełniające tę cechę. Podpisuje dorosły słowami dzieci. Nie łącz ich wyłącznie dlatego, że wyglądają efektownie.

Co łączy te gesty?

Wspólna cecha: _____

PO-114 • Pomysł przed i po rozmowie

Dwie ramki „Przed próbą” i „Po informacji od partnera”. Autor zapisuje prostą sekwencję; partner mówi, który fragment był czytelny i o co chce zapytać. Autor wybiera jedną zmianę albo świadomie pozostawia pomysł. Zaznacz decyzję. Materiał pokazuje proces poprawy, nie ranking występów.

Przed próbą

Po informacji od partnera

○ **jedna zmiana**

○ **pozostawiam pomysł**

Pomoce 115–116

PO-115 • Znikający wykonawca

Mapa trzech ról: gest, cichy puls, wskazywanie kart. Przećwicz fragment, potem zakryj jedną rolę. Zespół ustala, co można pominąć, a co przejmie dorosły. Zapisz decyzję w pustym polu. Cel: zachowanie sensu kompozycji przy nieobecności, bez zmuszania dziecka do zastępowania innej osoby.

gest

cichy puls

wskazywanie kart

PO-116 • Jeden znak, zmieniony kontekst

Ta sama narysowana otwarta dłoń pojawia się w dwóch kadrach: po ruchu oraz przed ruchem. Dopisz znaczenia, np. koniec i zaproszenie. Ustal z grupą odrębne, jednoznaczne sygnały robocze, jeśli konteksty się mylą. Materiał służy analizie znaków; sygnału bezpieczeństwa nie zmieniaj podczas zabawy.

po ruchu

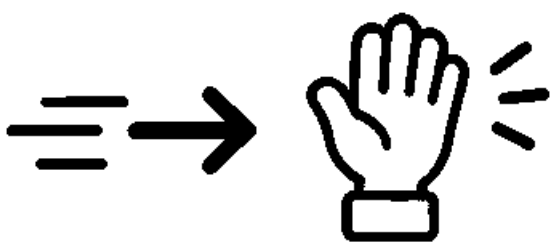

przed ruchem

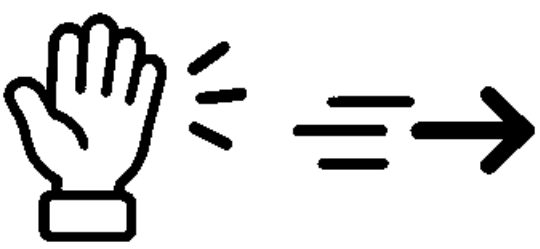

Pomoce 117–118

PO-117 • Kompozycja bez patrzenia na lidera

Karta przygotowania: znane cztery pola, wspólny start, umówiony koniec. Najpierw odczytajcie pasek razem. Potem wykonawcy patrzą przed siebie, a dorosły podtrzymuje spokojny puls. Nie zasłaniaj oczu. Po próbie zaznacz miejsce, w którym przydałaby się dodatkowa wskazówka. Cel: ograniczanie zależności od ciągłego naśladowania.

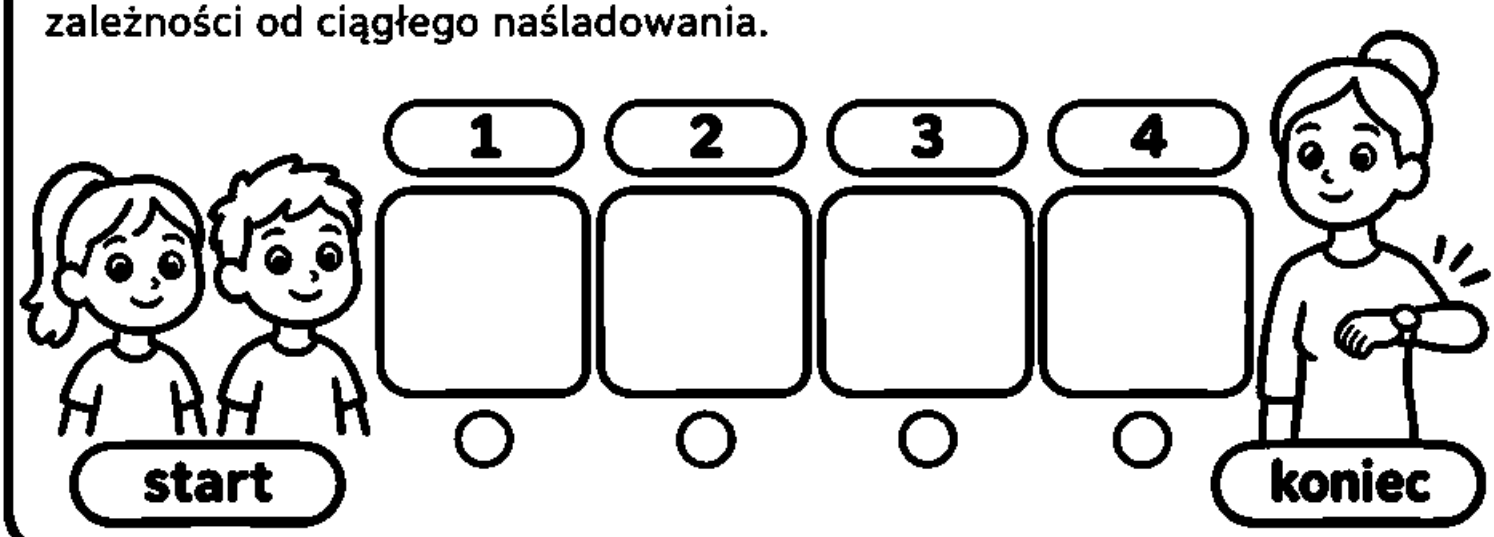

PO-118 • Jeden ruch w dwóch odległościach

Plansza porównawcza „oglądam z bliska” i „oglądam z miejsca widza”. Partner ogląda ten sam wygodny gest z dwóch miejsc, nie wchodząc na trasę. Zapisz, jaki szczegół widać w obu sytuacjach. Zmieniaj kierunek ustawienia lub kontrast dłoni względem tułowia; nie wymagaj większego wysiłku.

oglądam z bliska

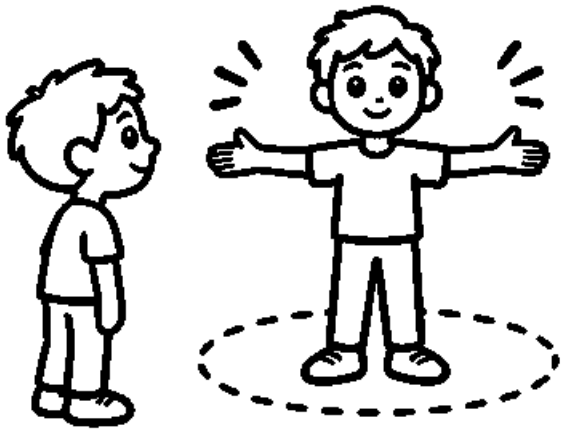

oglądam z miejsca widza

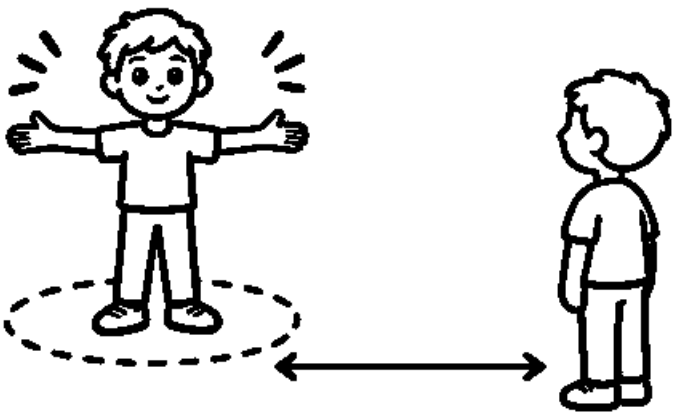

Pomoce 119–120

PO-119 • Czego nie dodamy

Formularz selekcji z miejscem na pięć pomysłów i trzema polami finałowej sekwencji. Zespół wybiera trzy i uzasadnia, co pomija, np. powtórzony gest albo trudne przejście. Odrzucone propozycje pozostają zapisane jako przyszłe możliwości. Cel: skracanie kompozycji z zachowaniem sensu, a nie ocenianie autorów.

1

2

3

4

5

1	→	2	→	3

Uzasadnienie:

PO-120 • Instrukcja dla następnej grupy

Arkusz publikacji: tytuł, trzy rysunki w kolejności, znak początku, znak końca, wersja na siedząco. Inna grupa próbuje odczytać gotową instrukcję przy wsparciu dorosłego. Autorzy notują jedno pytanie odbiorców i doprecyzowują zapis. Materiał kończy cykl kompozycji rzeczywistym użyciem przez odbiorcę.

Tytuł:

	→		→	

znak początku:

znak końca:

wersja na siedząco:

Pytanie odbiorców: _____

Pomoce 121–122

PO-121 • Polecenie z jednym czasownikiem

Na karcie trzy oddzielne wiersze: „Unieś dłonie”, „Opuść dłonie”, „Zatrzymaj dłonie”. Dorosły pokazuje i wypowiada tylko jeden wiersz naraz. Pole „Czego nie dopowiadam?” służy usunięciu dodatkowych warunków. Użyj przy pierwszym kontakcie z zadaniem. Sprawdź, czy dziecko rozumie czynność przed dodaniem rytmu.

Unieś dłonie	
Opuśc dłonie	
Zatrzymaj dłonie	

Czego nie dopowiadam?

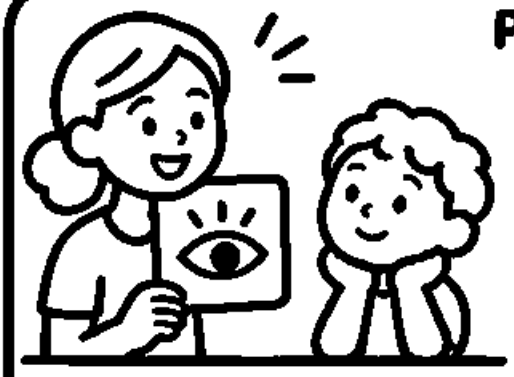

PO-122 • Najpierw patrzymy, potem próbujemy

Karta z dwiema klapkami do narysowania lub zakrywania dłonią: oko i działająca dłoń. Komunikat: „Najpierw pokażę. Gdy opuszczę kartę oka, możesz spróbować”. Zastosowanie: oddzielenie pokazu od jednoczesnego naśladowania. Po próbie zaznacz, czy dodatkowy pokaz był potrzebny. Nie traktuj wcześniejszej próby jako nieposłuszeństwa.

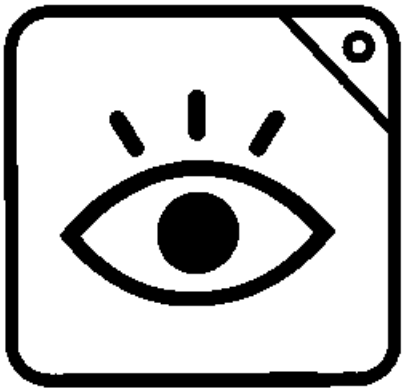

☐ tak ☐ nie

Pomoce 123–124

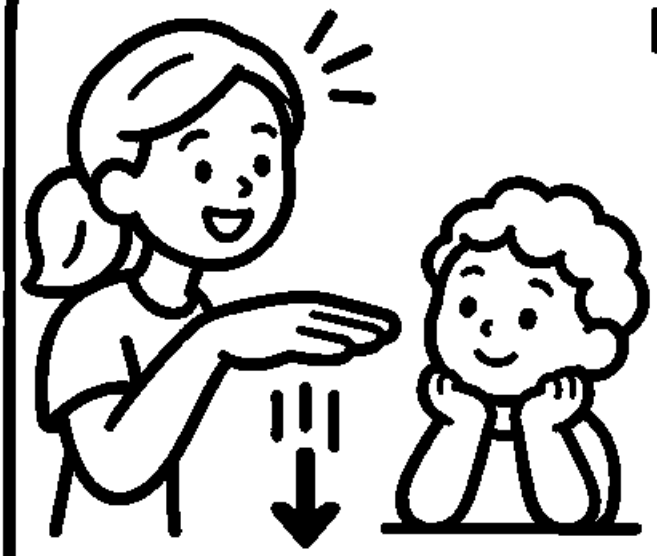

PO-123 • Wskazówka o początku

Gotowe zdanie: „Zaczynamy, gdy moja otwarta dłoń powoli opadnie”. Obok duży obraz gestu oraz pole na uzgodniony sygnał grupy. Przećwicz bez muzyki, następnie dodaj puls. Cel: zastąpienie niejasnego „już” widocznym, przewidywalnym początkiem. Sygnał nie może przypominać ustalonego znaku przerwy.

Sygnał grupy:

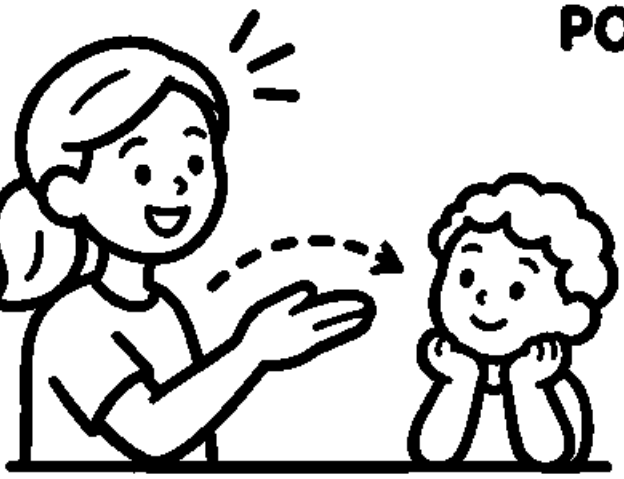

PO-124 • Wskazówka o drodze dłoni

Trzy rysunki torów: prosta, łuk, fala, z podpisami. Komunikat: „Prowadź dłoń po łuku przed sobą”. Dorosły wybiera jeden rysunek, zamiast wyliczać wszystkie możliwości. Pole na zaznaczenie toru, który dziecko pokazało, pozwala sprawdzić zrozumienie kształtu bez oceniania estetyki ruchu.

○ prosta

○ łuk

○ fala

Pomoce 125–126

PO-125 • Polecenie dotyczące miejsca

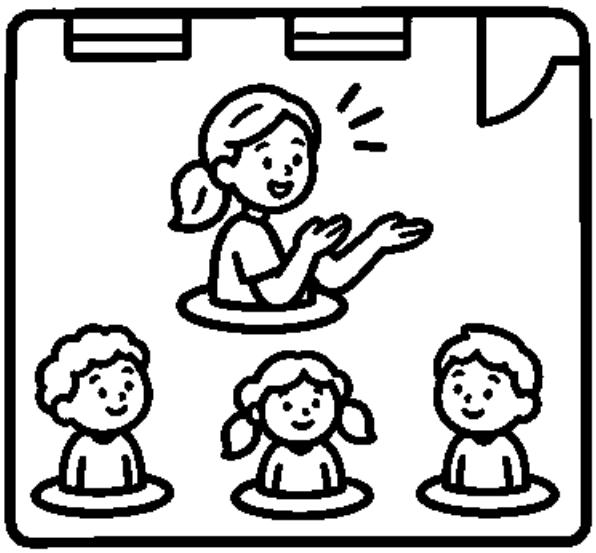

Karta zestawia mały plan sali i zdanie „Zostań przy swoim znaku; poruszają się tylko dłonie". Zaznacz rzeczywisty symbol miejsca. Użyj, gdy zadanie nie wymaga przemieszczania, a dzieci zaczynają chodzić za prowadzącym. Dorosły pokazuje gest z własnego miejsca; nie modeluje przypadkiem innej reguły.

Symbol mojego miejsca:

PO-126 • Polecenie dotyczące kolejności

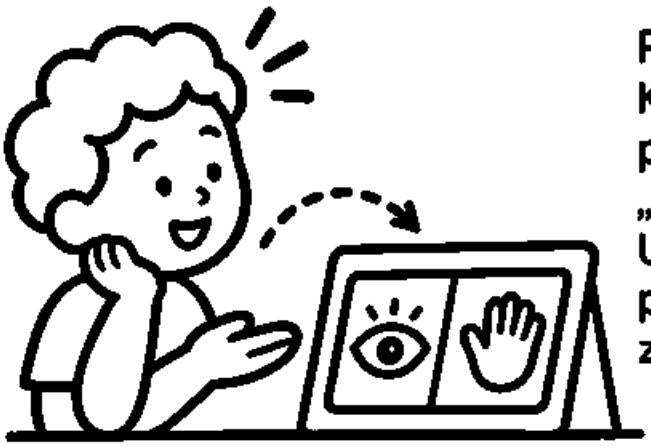

Pasek z dwoma polami: oko — dłoń. Komunikat: „Najpierw obejrzyj kartę, potem pokaż swój ruch". Obok mała ramka „Powiedz lub wskaż, co jest pierwsze". Użycie: sprawdzenie kolejności czynności przed wykonaniem. Gdy dziecko myli etapy, zakryj drugi obraz na czas pierwszego.

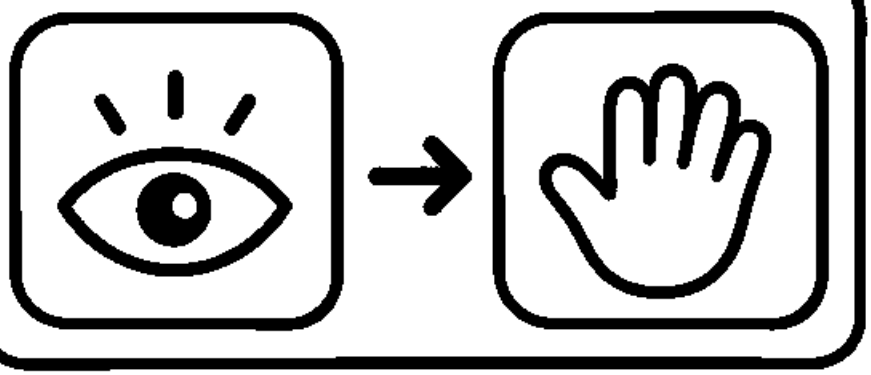

Powiedz lub wskaż, co jest pierwsze

Pomoce 127–128

PO-127 • Opis zamiast oceny

Dwa wiersze do porównania: „Było pięknie” oraz „Zatrzymałeś dłonie po znaku pauzy”. Zaznacz, które zdanie wskazuje konkretne działanie. Pole do wpisania własnego opisu ma początek „Zauważyłam/Zauważyłem…”. Używaj po ćwiczeniu, nie w środku frazy. Nie opisuj całej osoby na podstawie jednego wykonania.

- ○ Było pięknie
- ○ Zatrzymałeś dłonie po znaku pauzy

Zauważyłam/Zauważyłem…

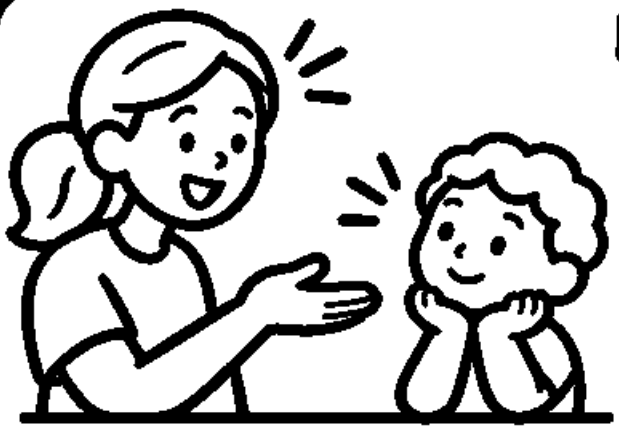

PO-128 • Pytanie o wygodę

Trzy duże odpowiedzi: „tak”, „zmienię”, „odpocznę”, z odrębnymi symbolami. Komunikat: „Czy ten ruch jest dla ciebie wygodny?”. Dziecko może wskazać odpowiedź zamiast mówić. Dorosły respektuje wybór i proponuje konkretną zmianę. Nie wymagaj wyjaśnienia odmowy przed całą grupą.

○ tak

○ zmienię

○ odpocznę

Pomoce 129–130

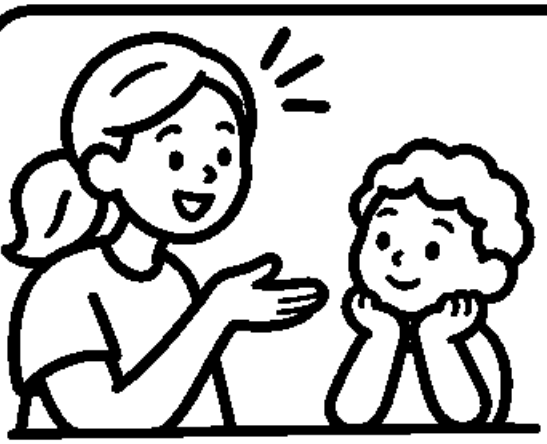

PO-129 • Dwie równorzędne propozycje

Karta wyboru: gest dłońmi na siedząco albo ten sam sens gestu na stojąco. Komunikat: „Możesz wybrać jedną z tych wersji”. Pole nauczyciela: „Jak pokażę, że oba wybory są w porządku?”. Dorosły demonstruje obie z podobną uwagą. Nie nazywaj jednej wersji gorszą ani nagrodą dla wybranych.

Jak pokażę, że oba wybory są w porządku?

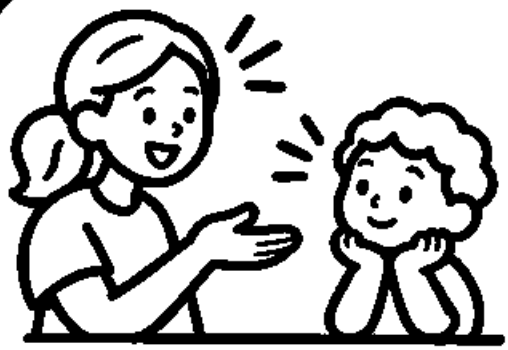

PO-130 • Gdy instrukcja nie zadziałała

Arkusz trzech decyzji: skrócę zdanie; pokażę ruch; oddzielę etapy. Przykład: zamiast „idź i klaszcz po zakręcie” najpierw sam zakręt, później klaśnięcie. Zaznacz jedną zmianę w poleceniu, zanim powtórzysz zadanie. Cel: poprawa komunikatu dorosłego, bez zwiększania głośności i liczby upomnień.

- ☐ skrócę zdanie
- ☐ pokażę ruch
- ☐ oddzielę etapy

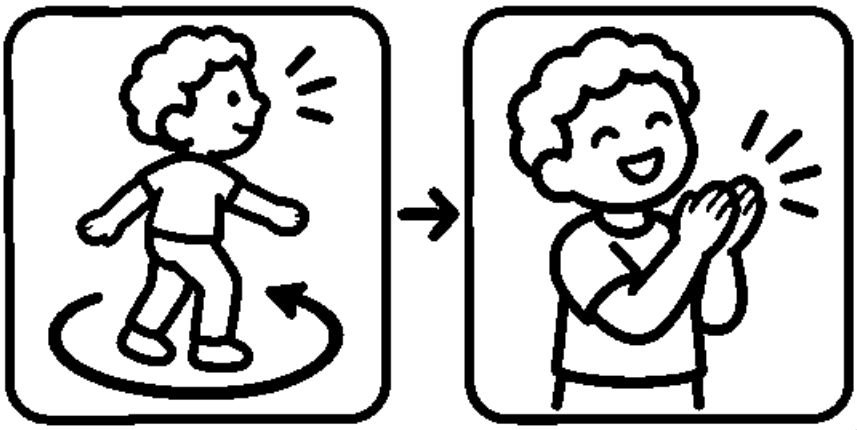

Pomoce 131–132

PO-131 • Zaproszenie do własnego pomysłu

Komunikat: „Pokaż inny ruch, który też mieści się na twojej wyspie”. Karta zawiera stały warunek przestrzeni i dwa puste pola na różne rozwiązania. Użyj po poznaniu granic miejsca. Dorosły przyjmuje rozwiązania spełniające warunek, nawet jeśli nie przypominają jego przykładu.

Ruch mieści się na wyspie

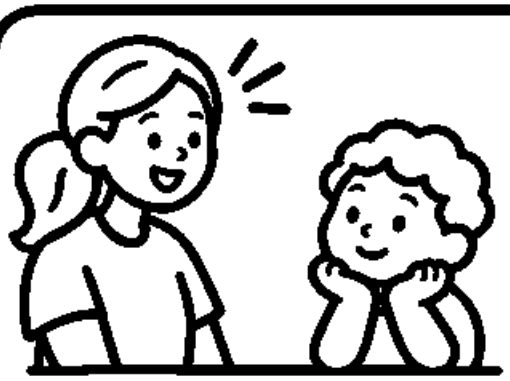

PO-132 • Pytanie o usłyszany kontrast

Dwie rubryki „Co usłyszałeś?” i „Jak to pokażesz?”. Wybór: dźwięk krótki albo ciągły; oba zilustrowane odmiennym śladem. Komunikat nie sugeruje konkretnego gestu. Najpierw dziecko wskazuje różnicę dźwięku, potem wybiera ruch. Materiał oddziela słuchowe rozpoznanie od decyzji ruchowej.

Co usłyszałeś?

krótki •

ciągły ~~~

Jak to pokażesz?

Pomoce 133–134

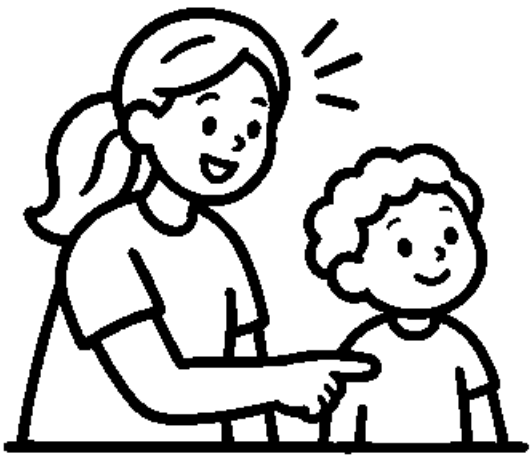

PO-133 • Zapowiedź zmiany

Karta odliczania z trzema dużymi kołami i nowym symbolem na końcu. Komunikat: „Jeszcze trzy wskazania, potem zmienimy zadanie”. Dorosły wskazuje koła równomiernie. Użyj przed zaplanowanym przejściem, nie jako groźby zakończenia zabawy. Pozwól dokończyć aktualny gest.

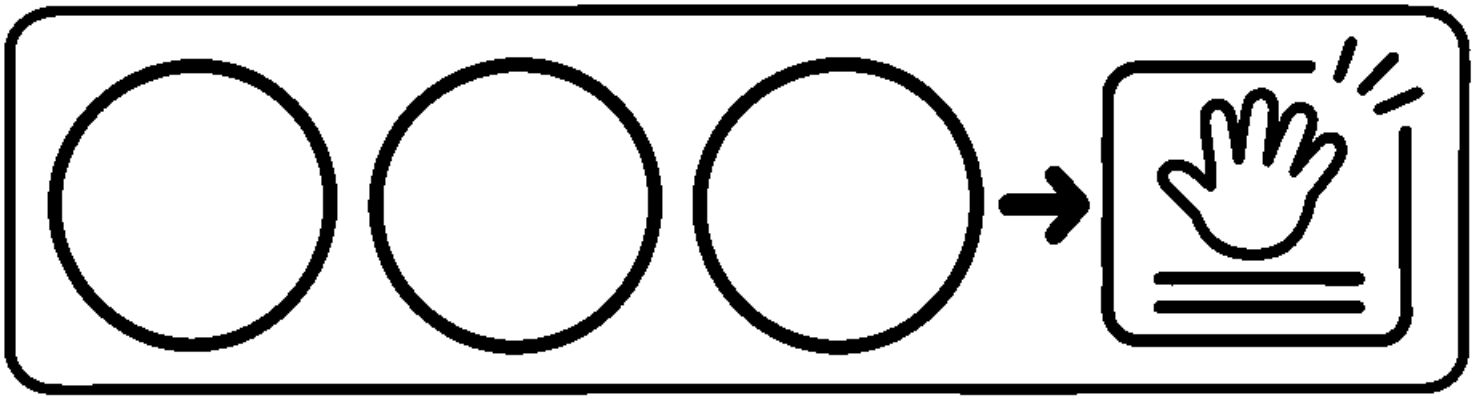

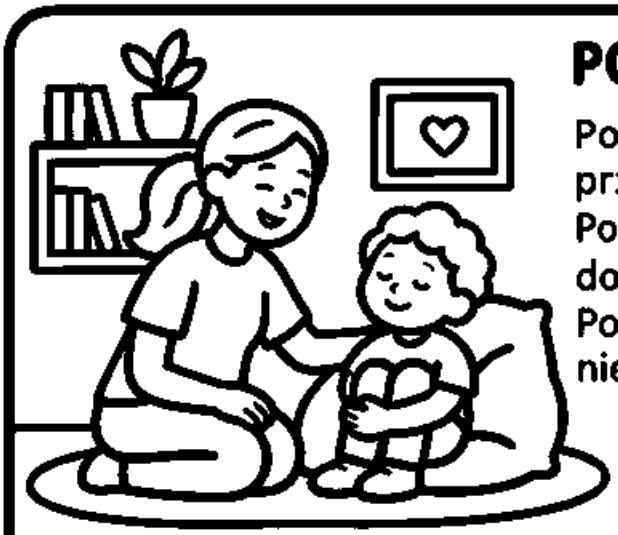

PO-134 • Gdy potrzebna jest przerwa

Podręczna karta z komunikatem „Możesz przejść do miejsca odpoczynku. Pokażę ci drogę”. Pole na symbol rzeczywistego miejsca i uzgodnionego dorosłego. Nie wysyłaj dziecka samo poza nadzór. Powrót jest możliwy po pokazaniu chęci; odpoczynek nie jest karą ani wykluczeniem z grupy.

Symbol miejsca odpoczynku

Uzgodniony dorosły

Pomoce 135–136

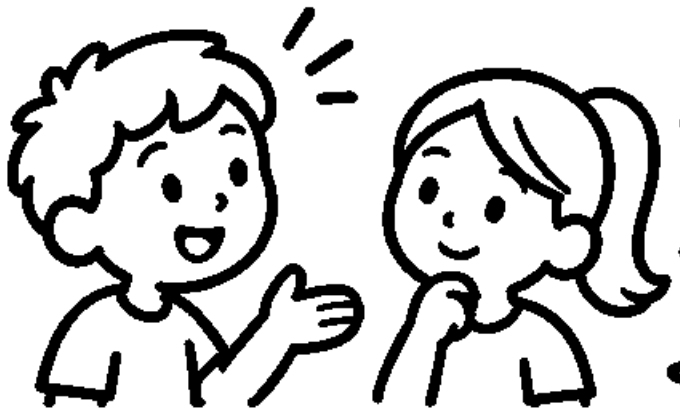

Widziałem…

Nie byłem pewien…

Czy możesz pokazać…?

PO-135 • Informacja od partnera

Trzy początki zdań: „Widziałem…”, „Nie byłem pewien…”, „Czy możesz pokazać…?”. Para wybiera jeden po krótkim pokazie. Dorosły zapisuje przykład: „Widziałem otwarte dłonie; nie wiem, kiedy je opuścić”. Materiał zastępuje oceny „dobrze/źle” pytaniami o czytelność instrukcji.

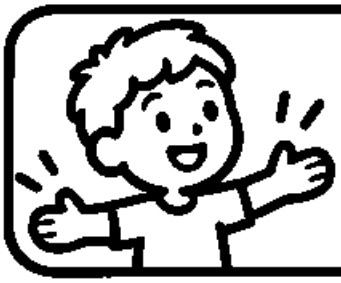

wykonawca

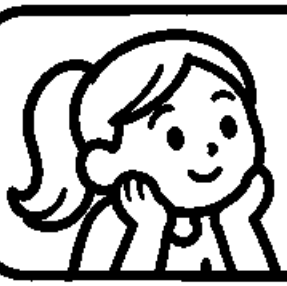

uważny obserwator

PO-136 • Zgoda na obserwowanie

Karta dwóch ról: wykonawca i uważny obserwator. Komunikat: „Możesz dziś patrzeć. Jeśli chcesz, wskażesz nam znak końca”. Pozostaw także możliwość odpoczynku bez zadania. Cel: dobrowolny udział bez pozornej alternatywy wymagającej równie trudnego występu. Pole na zanotowanie wyboru, bez uzasadnienia rodzinnego czy zdrowotnego.

Pomoce 137–138

PO-137 • Przypomnienie po przerwie

„Przypomnijmy to, co już znamy; potem dodamy jedno działanie”.

Czy przypomnienie wystarczyło? ☐

Legenda gestów: = otwarte dłonie (znany gest) = klaśnięcie (nowy gest)

Pasek zawiera ostatni znany gest i pierwszy nowy gest. Komunikat: „Przypomnijmy to, co już znamy; potem dodamy jedno działanie”. Użyj po weekendzie lub dłuższej nieobecności grupy. Zaznacz, czy przypomnienie wystarczyło. Nie przedstawiaj zapomnienia jako utraty umiejętności albo winy dziecka.

PO-138 • Nazywanie roli bez etykiety

„W tej próbie pokazuje Ola; po pauzie wybierzemy następną osobę”.

Teraz pokazuję

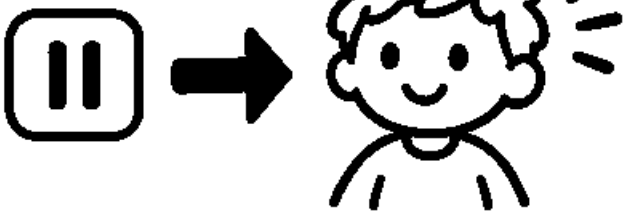

Legenda: = pokazuje (w tej próbie) = pauza = kolejna osoba

Zamiast stałego napisu „lider” karta zawiera „Teraz pokazuję” i strzałkę do kolejnej osoby. Komunikat: „W tej próbie pokazuje Ola; po pauzie wybierzemy następną osobę”. Zaplanuj wymianę według gotowości. Materiał pomaga unikać przypisywania jednej osobie stałej pozycji najlepszego wykonawcy.

Pomoce 139–140

PO-139 • Jedno zdanie na zakończenie

Karta wyboru podsumowania: „Dziś odkryliśmy…", „Pomogło nam…", „Następnym razem sprawdzimy…". Dorosły wybiera jeden początek i uzupełnia konkretem z zajęć. Przykład: „Pomogło nam wskazywanie pauzy". Dzieci mogą dodać gest zamiast wypowiedzi. Nie przeprowadzaj obowiązkowej rundy publicznych ocen.

Dziś odkryliśmy… _____

Pomogło nam… _____

Następnym razem sprawdzimy… _____

PO-140 • Sprawdzenie znaczenia słowa

Arkusz zawiera wyraz „pauza", miejsce na rysunek i dwa przykłady: brak ruchu dłoni oraz czekanie przed wejściem. Zapytaj „Pokaż, co dziś znaczy ten znak". Zapisz kontekst zajęć. Nie zakładaj, że rozpoznanie wyrazu w jednej zabawie automatycznie przenosi się na wszystkie sytuacje.

pauza

brak ruchu dłoni

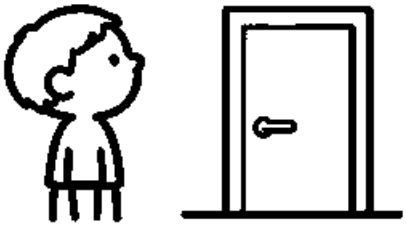

czekanie przed wejściem

Kontekst zajęć: _____

Pomoce 141–142

PO-141 • Tłumacz kroku na gest

Arkusz ma trzy wiersze: „krok do przodu — dłoń przed siebie", „krok w bok — dłoń w bok", „marsz — naprzemienne dotknięcia ud". Pod każdym pole na własny odpowiednik. Wybierz jeden, sprawdź z dzieckiem i zachowaj tę samą kolejność frazy. Cel: wspólna kompozycja bez wymogu przemieszczania.

krok do przodu — dłoń przed siebie	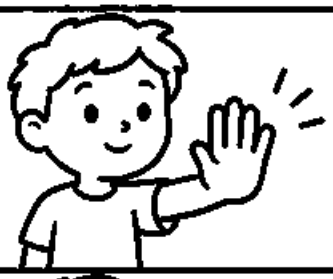	Mój własny odpowiednik: _____
krok w bok — dłoń w bok	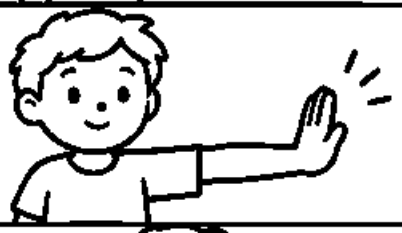	Mój własny odpowiednik: _____
marsz — naprzemienne dotknięcia ud		Mój własny odpowiednik: _____

PO-142 • Wybór wysokości ruchu

Trzy obrazki tej samej otwartej dłoni: nad kolanami, na wysokości pasa, przed klatką piersiową. Komunikat: „Wybierz wygodne miejsce dla gestu". Dorosły nie podnosi ręki dziecka. Zaznacz wybraną wysokość na czas jednej próby. Materiał pomaga zachować sens ruchu bez narzucania wspólnego zakresu.

Wybierz wygodne miejsce dla gestu.

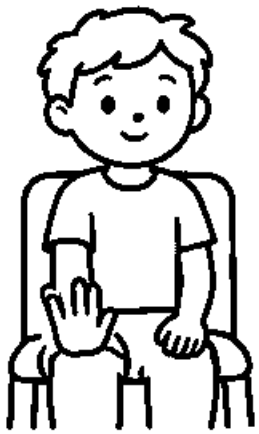

nad kolanami ☐

na wysokości pasa ☐

przed klatką piersiową ☐

Pomoce 143–144

PO-143 • Plan sygnału w dwóch kanałach

Tabela dla dwóch zdarzeń: początek i przerwa. Kolumny: widoczny znak, spokojny dźwięk, kto podaje. Przykład: początek — opuszczenie dłoni i jedno słowo; przerwa — karta pauzy i ustalone hasło. Sprawdź, czy znaki są różne. Nie używaj nagłego, głośnego sygnału jako testu reakcji.

	widoczny znak	spokojny dźwięk	kto podaje
początek			
przerwa			

PO-144 • Mniej znaków na jednej planszy

Plansza przykładowa ma sześć symboli; druga pokazuje tylko dwa wybrane do aktualnego zadania. Dorosły zakrywa pozostałe przed rozpoczęciem próby. Pole „Które dwa zostają?" służy planowaniu. Cel: ograniczenie informacji jednocześnie, bez zmiany znaczenia gestów. Po poznaniu sekwencji odkrywaj po jednym dodatkowym symbolu.

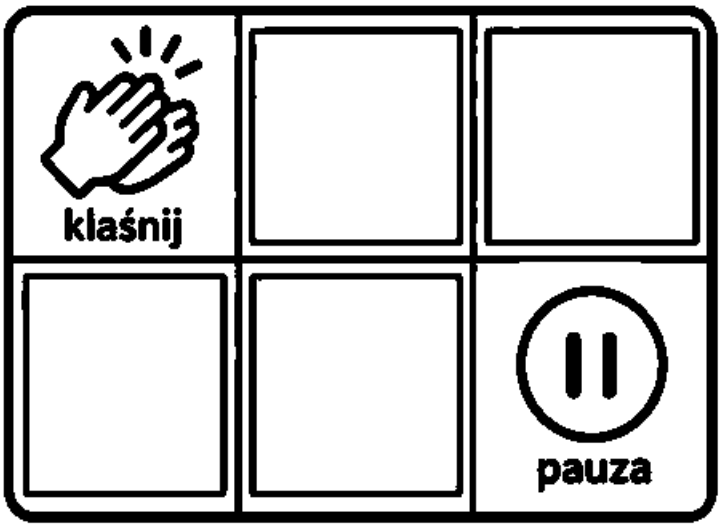

Które dwa zostają?

Pomoce 145–146

PO-145 • Zestaw kontrastu wydruku

Wzorzec z trzema parami: cienki i gruby kontur, mały i duży znak, symbol z tłem i bez tła. Nauczyciel pokazuje pary w docelowej odległości. Wybiera z dziećmi wersję czytelniejszą, a następnie edytuje kartę. Nie nazywaj tego badaniem wzroku. Materiał dotyczy użyteczności pomocy w danej sali.

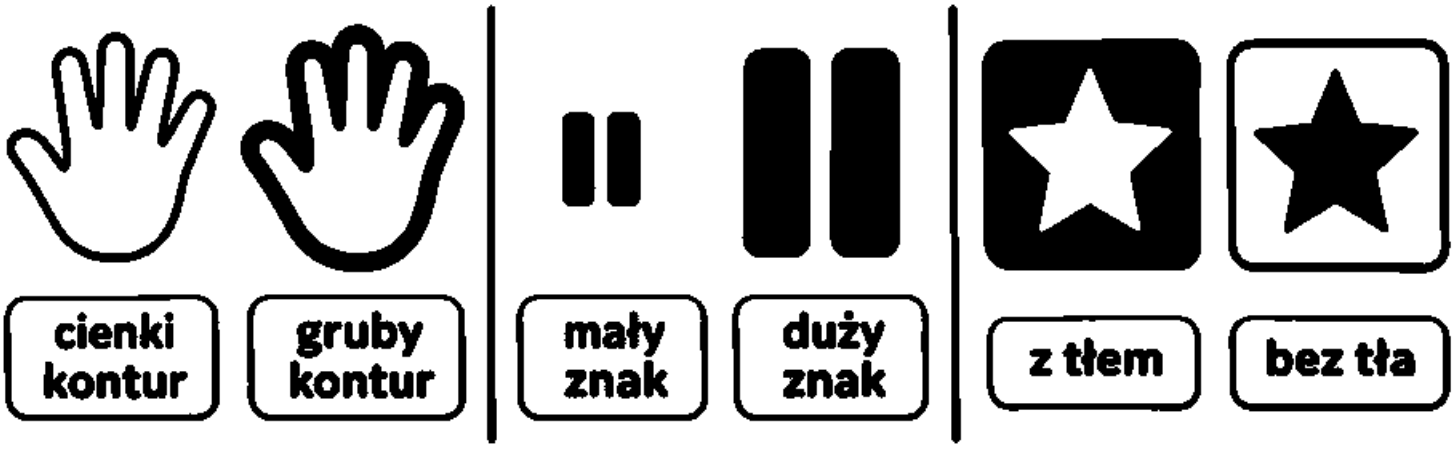

PO-146 • Wskaźnik miejsca w sekwencji

Pasek czterech pól z osobnym miejscem pod każdym na szeroki papierowy wskaźnik trzymany przez dorosłego. Wskaż bieżące pole, zanim zacznie się jego ruch. Po zakończeniu przesuń wskaźnik do następnego. Dziecko może śledzić zapis bez zapamiętywania całej kolejności. Wskaźnik nie dodaje impulsu ani dodatkowego gestu.

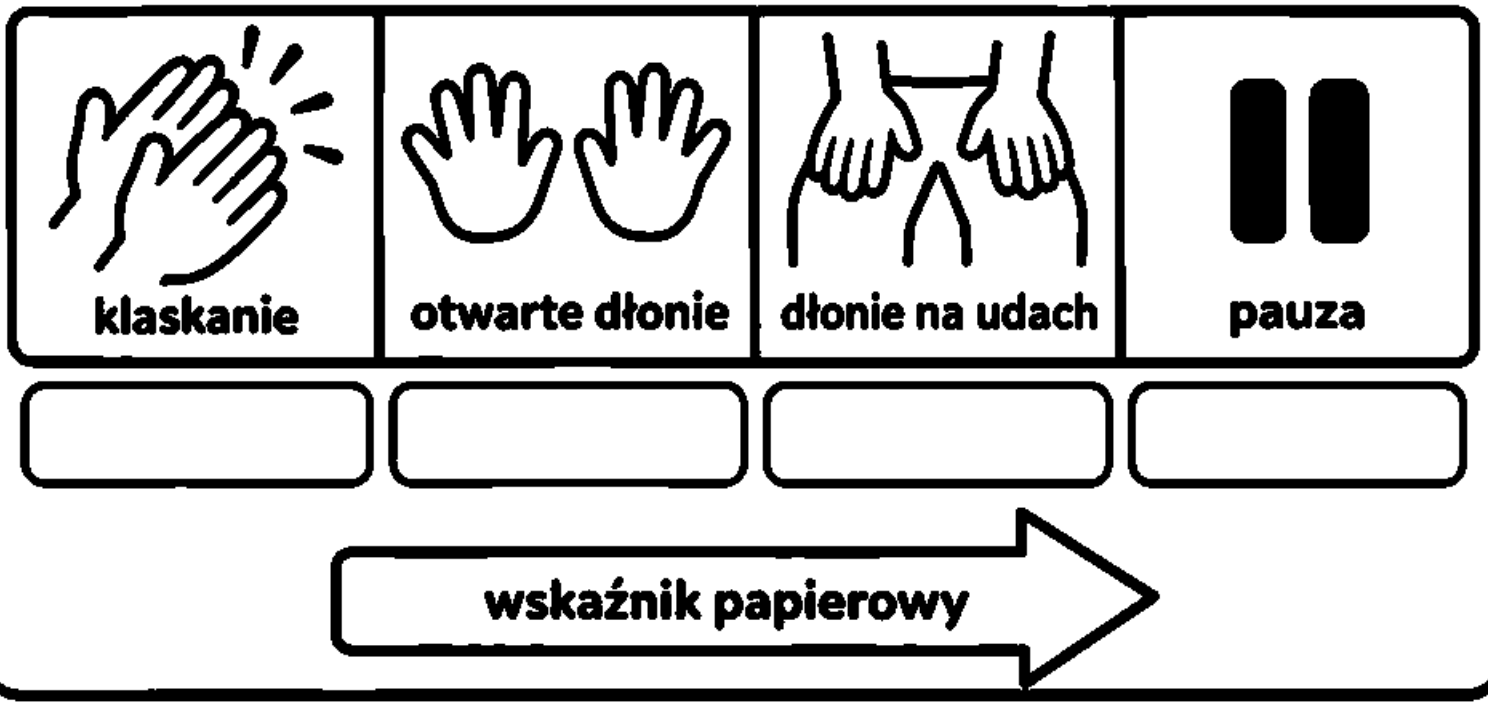

Pomoce 147–148

PO-147 • Dwa poziomy liczby powtórzeń

Karta zawiera dwie jednakowe jakościowo trasy: dwa koła oraz cztery koła. Każde koło oznacza jeden powrót tego samego wygodnego gestu. Dziecko wybiera trasę przed próbą i może ją skrócić. Cel: dostosowanie długości działania bez wprowadzania trudniejszego ruchu. Nie punktuj dłuższego wyboru.

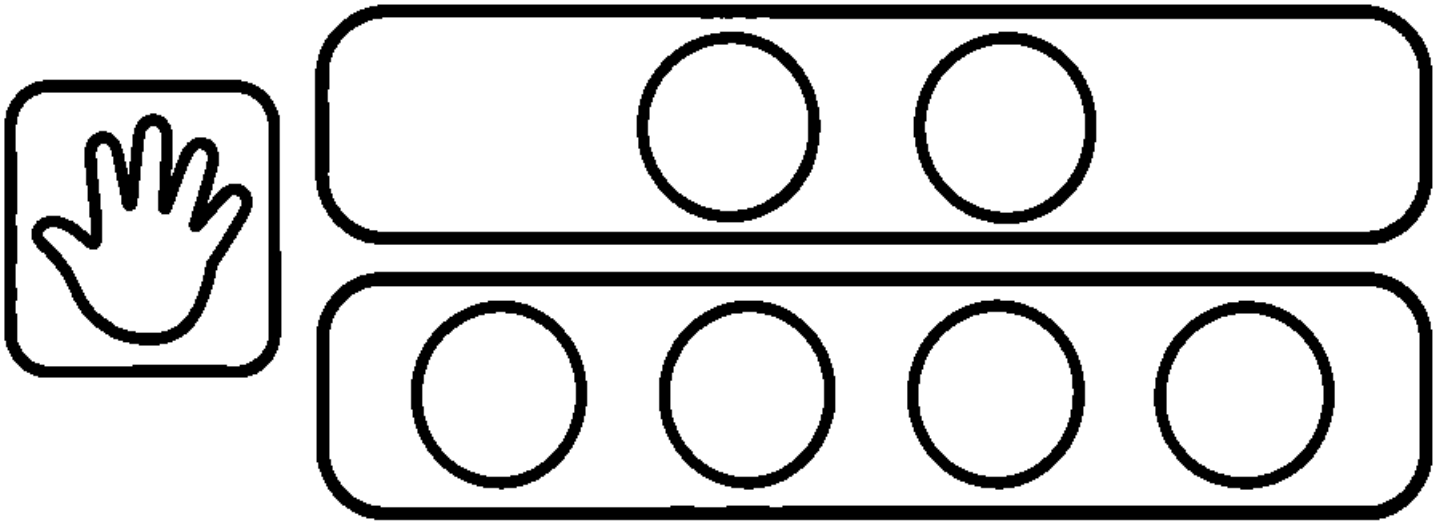

PO-148 • Odpowiedź bez mówienia

Plansza odpowiedzi na pytanie „Który dźwięk był dłuższy?” z dwoma dużymi śladami: krótki i długi. Dziecko wskazuje, podaje kartę albo kieruje wzrok ku jednej propozycji według uzgodnionego sposobu. Dorosły potwierdza wybór słownie. Nie wymagaj dodatkowego publicznego uzasadnienia, jeśli zadanie dotyczy słuchania.

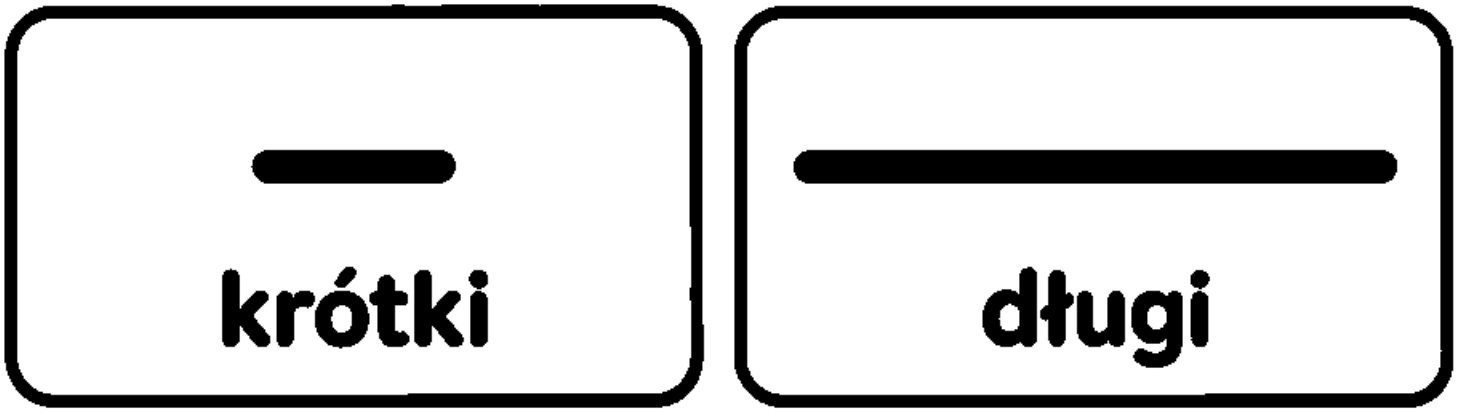

Pomoce 149–150

PO-149 • Plan jednej próby indywidualnej

Formularz: cel jednej próby, znany element, nowy element, uzgodniona pomoc, sygnał zakończenia. Przykład: odczytać dwa znaki; dorosły wskazuje pierwszy; dziecko wybiera ostatni. Krótka próba odbywa się przy zapewnionym nadzorze pozostałej grupy. Zapisz działanie, a nie przyczynę zdrowotną potrzebnego wsparcia.

Cel jednej próby:

Znany element:

Nowy element:

Uzgodniona pomoc:

Sygnał zakończenia:

PO-150 • Rekwizyt, jego obraz albo gest

Trzy równorzędne pola przedstawiają chustkę, jej rysunek i falę dłonią. Użyj, gdy przedmiot jest niepotrzebny lub niewygodny dla wykonawcy. Wybierz sposób zachowujący zamysł ruchu. Pozostałe dzieci nie muszą zmieniać swoich wersji. Pole „Co pozostaje wspólne?" pomaga skoordynować fragment mimo różnych środków.

chustka

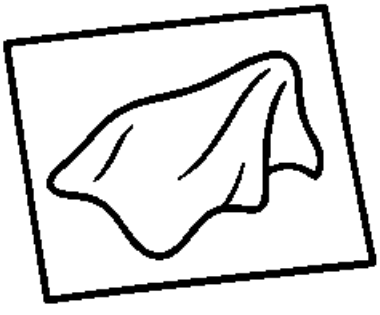

rysunek chustki

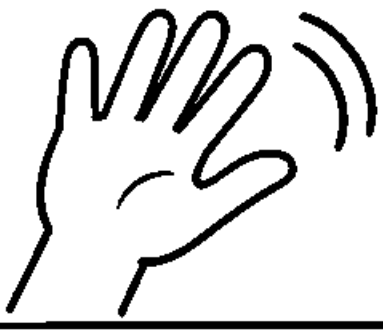

fala dłonią

Co pozostaje wspólne?

Pomoce 151–152

PO-151 • Miejsce osoby wspierającej

Mała mapa: dziecko, nauczyciel, wspierający dorosły, wolna droga. Przed próbą zaznacz pozycję wsparcia tak, aby nie zasłaniała sygnałów ani przejścia. Zapisz uzgodniony rodzaj pomocy: pokaz, słowo lub wskazanie karty. Materiał nie upoważnia do prowadzenia kończyn ani wymuszania pozycji.

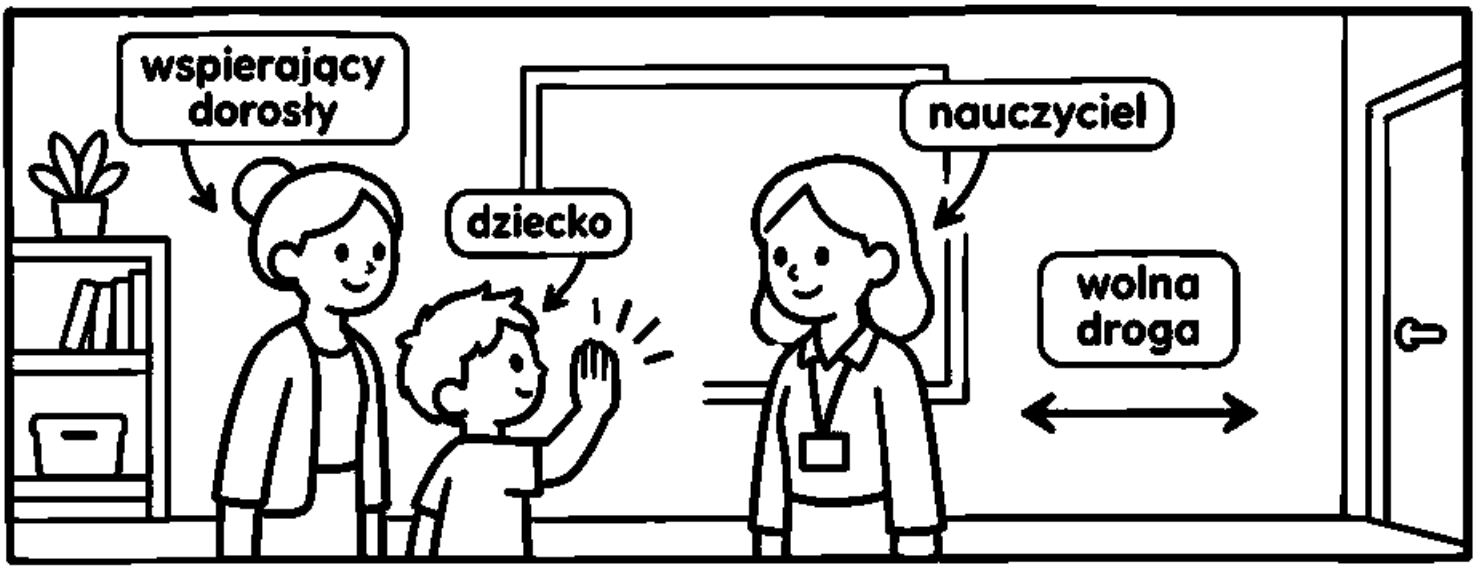

Uzgodniony rodzaj pomocy: _____

PO-152 • Zapowiedź dźwięku przed odtworzeniem

Karta z polami: źródło, czas krótkiego fragmentu, znak uruchomienia, znak przerwania. Komunikat: „Za chwilę usłyszymy bębenek: Możesz najpierw obserwować". Dorosły sprawdza głośność wcześniej. Dziecko zna możliwość zakończenia słuchania. Materiał służy przewidywalności, nie stopniowaniu ekspozycji wbrew woli uczestnika.

Źródło:

Czas krótkiego fragmentu:

Znak uruchomienia:

Znak przerwania:

Pomoce 153–154

PO-153 • Wygodny wybór chwytu

Dwa rysunki papierowego liścia: uchwyt całą dłonią za szeroki dół albo podtrzymywanie na otwartej dłoni. Pole na trzeci własny sposób. Sprawdź, czy pomoc pozostaje cała i nie zasłania twarzy. Zadanie polega na wyborze sposobu użycia, nie ćwiczeniu precyzyjnego chwytu za wszelką cenę.

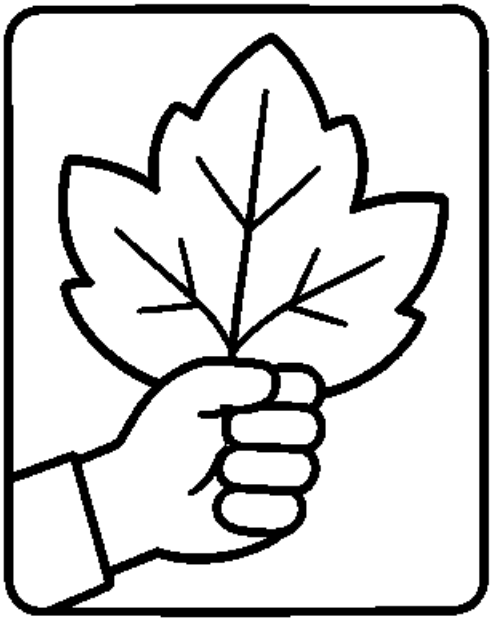

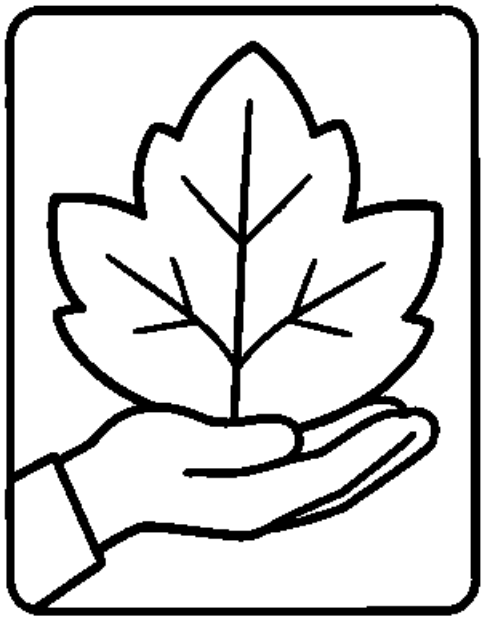

Mój sposób

PO-154 • Jedna reguła zmiany partnera

Pasek: koniec frazy — wskazanie nowej pary — spokojne dojście — nowy start. Dorosły uzgadnia zmianę i wolne przejście. Osoba, która woli pozostać na miejscu, może zostać przy dotychczasowym partnerze lub dorosłym. Cel: przewidywalna reorganizacja, bez nieoczekiwanego łapania czy przepychania.

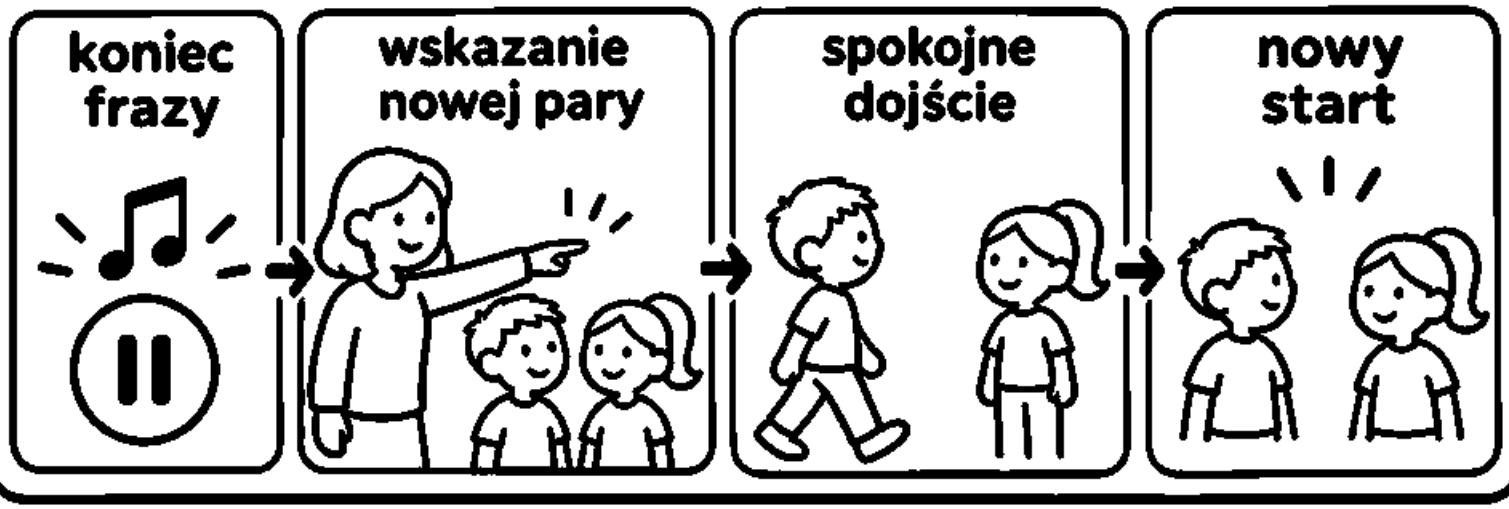

Pomoce 155-156

PO-155 • Stałe i zmienne elementy zadania

Arkusz dwóch kolumn. Stałe: sygnał przerwy, bezpieczna przestrzeń, umówiony początek. Do wyboru: wysokość dłoni, pozycja siedząca lub stojąca, liczba powtórzeń. Zaznacz aktualne ustalenia. Cel: pokazanie, gdzie jest swoboda decyzji, a gdzie wspólna reguła. Nie zmieniaj listy w połowie próby bez zapowiedzi.

Stałe	Do wyboru
☐ sygnał przerwy _____	☐ wysokość dłoni _____
☐ bezpieczna przestrzeń _____	☐ pozycja siedząca lub stojąca _____
☐ umówiony początek _____	☐ liczba powtórzeń _____

PO-156 • Przypomnienie po opuszczonej frazie

Karta ma ostatni znany znak i następny punkt wejścia. Dorosły wskazuje „wracamy tutaj", zamiast cofać całą grupę albo komentować pomyłkę. Przećwicz przy spokojnym pulsie. Materiał uczy ponownego dołączania do wspólnej formy; opuszczona część nie musi być nadrabiana w pośpiechu.

Pomoce 157–158

PO-157 • Prywatny znak prośby o pomoc

Trzy projekty do wspólnego wyboru: otwarta dłoń przy tułowiu, wskazanie karty, umówione krótkie słowo. Wybierz z dzieckiem jeden rozpoznawalny sposób. Pole dorosłego: „Jak odpowiem?". Przykład: podejdę i zapytam, czy potrzebny jest pokaz. Nie wykorzystuj znaku do wyróżniania osoby przed grupą.

otwarta dłoń przy tułowiu

☐

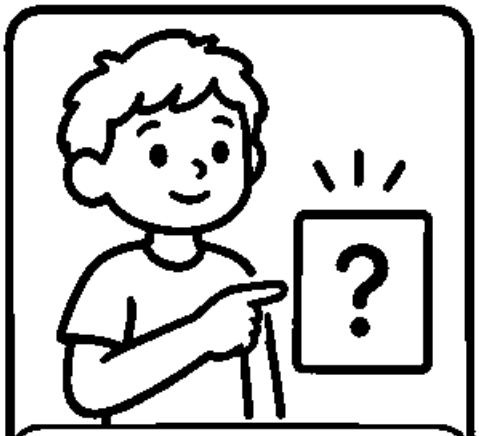

wskazanie karty

☐

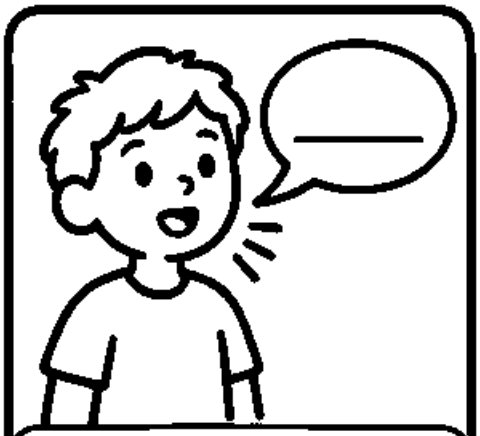

umówione krótkie słowo

☐

Jak odpowiem?

PO-158 • Próba z widocznym końcem

Pasek trzech kolejnych części zadania, z ostatnią oznaczoną ramką zakończenia. Po każdej części dorosły przesuwa wskaźnik; nie dodaje niespodziewanie kolejnych prób. Dziecko widzi pozostały zakres działania. Po końcu może wybrać powtórzenie, lecz nie musi. Cel: przewidywalna długość uczestnictwa.

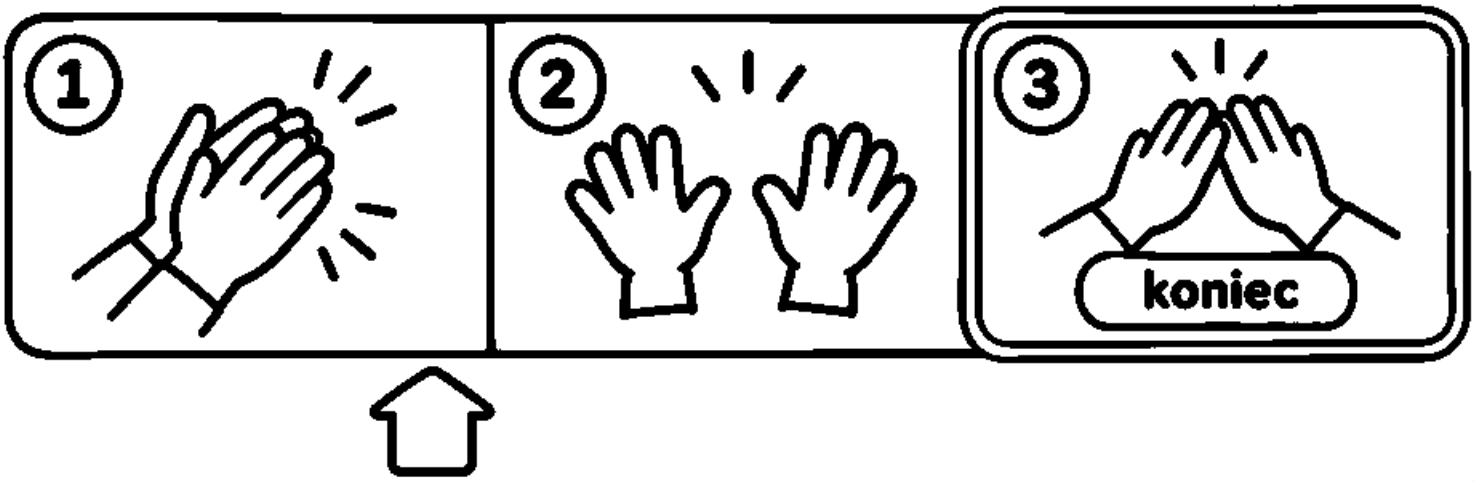

Pomoce 159–160

PO-159 • Osobisty plan powrotu

Mała karta: „Gdzie odpoczywam?”, „Jak pokazuję chęć powrotu?”, „Przy którym znaku dołączam?”. Uzupełnij wspólnie przed zajęciami. Przykład: krzesło przy dorosłym, wskazanie dłoni, początek nowej frazy. Zachowaj nadzór i wolną drogę. Nie wymagaj opisywania powodów przerwy całej grupie.

 Gdzie odpoczywam?	
 Jak pokazuję chęć powrotu?	
 Przy którym znaku dołączam?	

PO-160 • Co dziś ułatwiło udział

Arkusz dla nauczyciela z pięcioma polami wyboru: prostszy znak, mniej elementów, więcej czasu, inna pozycja, inna rola. Obok miejsce na konkretny przykład z jednej próby i następny krok. Nie sumuj zaznaczeń w ocenę sprawności. Materiał służy porównaniu warunków organizacyjnych między zajęciami.

	Konkretny przykład z jednej próby	Następny krok
☐ prostszy znak ☐ mniej elementów ☐ więcej czasu ☐ inna pozycja ☐ inna rola		

Pomoce 161–162

PO-161 • Cel, działanie, ślad

Trzy kolumny: cel dzisiejszej próby, działanie dziecka, co mogę zauważyć. Przykład: rozpoznać pauzę — zatrzymać gest po karcie — dłonie przestają się poruszać po wskazaniu znaku. Dopisz jedno własne zadanie. Jeśli ślad dotyczy czegoś innego niż cel, zmień pytanie obserwacyjne przed rozpoczęciem.

Cel dzisiejszej próby	Działanie dziecka	Co mogę zauważyć
rozpoznać pauzę	zatrzymać gest po karcie	dłonie przestają się poruszać po wskazaniu znaku

PO-162 • Znamy to, dodajemy to

Arkusz rozdziela znany element, jedną nowość i element pozostawiony na później. Przykład: znane klaśnięcie; nowa pauza; zmiana tempa dopiero później. Wybierz ćwiczenie zawierające zaplanowaną nowość. Cel: nie zwiększać jednocześnie kilku wymagań. Po próbie zaznacz, czy nowość była rzeczywiście jedyną zmianą.

Znany element	Jedna nowość	Na później
znane klaśnięcie	nowa pauza	zmiana tempa dopiero później

☐ **Czy nowość była jedyną zmianą?**

Pomoce 163–164

PO-163 • Koszyk materiałów jednego spotkania

Lista z polami: nazwa pomocy, liczba potrzebna jednocześnie, miejsce użycia, sposób zebrania. Przykład: cztery karty gestów; komplet jeden; trzyma nauczyciel; wracają do koperty. Oblicz potrzeby według organizacji, nie liczby wszystkich dzieci. Zostaw miejsce na kontrolę kompletności po zajęciach.

Nazwa pomocy	Liczba potrzebna jednocześnie	Miejsce użycia	Sposób zebrania
cztery karty gestów	komplet jeden	trzyma nauczyciel	wracają do koperty

Kontrola kompletności po zajęciach:

PO-164 • Plan bez odtwarzacza

Tabela zastępstw: regularny puls — delikatne klaśnięcia dorosłego; zmiana części — inna karta; koniec — znany gest. Wpisz jedną zaplanowaną zabawę i jej wersję bez nagrania. Przetestuj przejścia przed zajęciami. Materiał pozwala zachować cel spotkania przy niedostępnym sprzęcie, bez improwizowanego szukania muzyki przy grupie.

Sytuacja w zabawie	Zastępstwo bez odtwarzacza
 regularny puls	delikatne klaśnięcia dorosłego
 zmiana części	inna karta
 koniec	znany gest

Zaplanowana zabawa:

Wersja bez nagrania:

Pomoce 165–166

PO-165 • Trasa przed i po przesunięciu mebli

Dwa małe plany sali z polami: dostępna powierzchnia, stałe przeszkody, droga oczekiwania. Dorosły rysuje rzeczywisty układ przed zajęciami. Po zmianie wybiera ponownie trasę albo zastępuje ją ruchem w miejscu. Nie zakładaj, że zeszłotygodniowy plan nadal pasuje. Wypełnij przed wejściem dzieci w ruch.

Przed	Po

Dostępna powierzchnia: _____

Stałe przeszkody: _____

Droga oczekiwania: _____

Dostępna powierzchnia: _____

Stałe przeszkody: _____

Droga oczekiwania: _____

PO-166 • Ile osób działa naraz

Arkusz trzech możliwości: pojedynczo, para, cała grupa w miejscu. Przy każdej wpisz warunek przestrzeni i zadanie osób czekających. Przykład: trasa pojedynczo; pozostali wskazują kartę kierunku przy dorosłym. Wybierz organizację przed rozdaniem pomocy. Celem nie jest przyspieszenie kolejki kosztem szerokiego przejścia.

	Warunek przestrzeni	Zadanie osób czekających
pojedynczo 		
para 		
cała grupa w miejscu 		

Pomoce 167–168

PO-167 • Dwie próby zamiast długiego powtarzania

Karta planowania zawiera „próba pierwsza — co sprawdzamy", „krótka przerwa", „próba druga — jedna zmiana". Przykład: najpierw czytelność startu, potem widoczność końca. Po drugiej próbie zakończ lub wybierz inne działanie. Nie dopisuj automatycznie kolejnych powtórzeń bez celu i sprawdzenia gotowości grupy.

Próba pierwsza — co sprawdzamy	→	Krótka przerwa ⏸	→	Próba druga — jedna zmiana

PO-168 • Zadanie dla czekającej części grupy

Trzy konkretne propozycje: wskazywanie końca frazy, wyszukanie powracającego gestu, wybór karty kolejnej części. Nauczyciel zaznacza jedną i wpisuje, gdzie ta część grupy pozostaje pod nadzorem. Obserwowanie może być dobrowolne, bez publicznego odpytywania. Materiał nie tworzy oceniającego jury dziecięcego.

- ☐ wskazywanie końca frazy
- ☐ wyszukanie powracającego gestu
- ☐ wybór karty kolejnej części

Gdzie grupa pozostaje pod nadzorem?

Pomoce 169–170

PO-169 • Plan krótkiej zmiany aktywności

Pasek: odłożenie przedmiotu — wolne dłonie — nowe ustawienie — pokaz następnego zadania. Przy każdym polu wpisz odpowiedzialnego dorosłego lub widoczny znak. Przykład: chustki do pojemnika, potem przejście do krzeseł. Nie podawaj instrukcji wymagającej oglądania kart, gdy dzieci jeszcze odkładają pomoce.

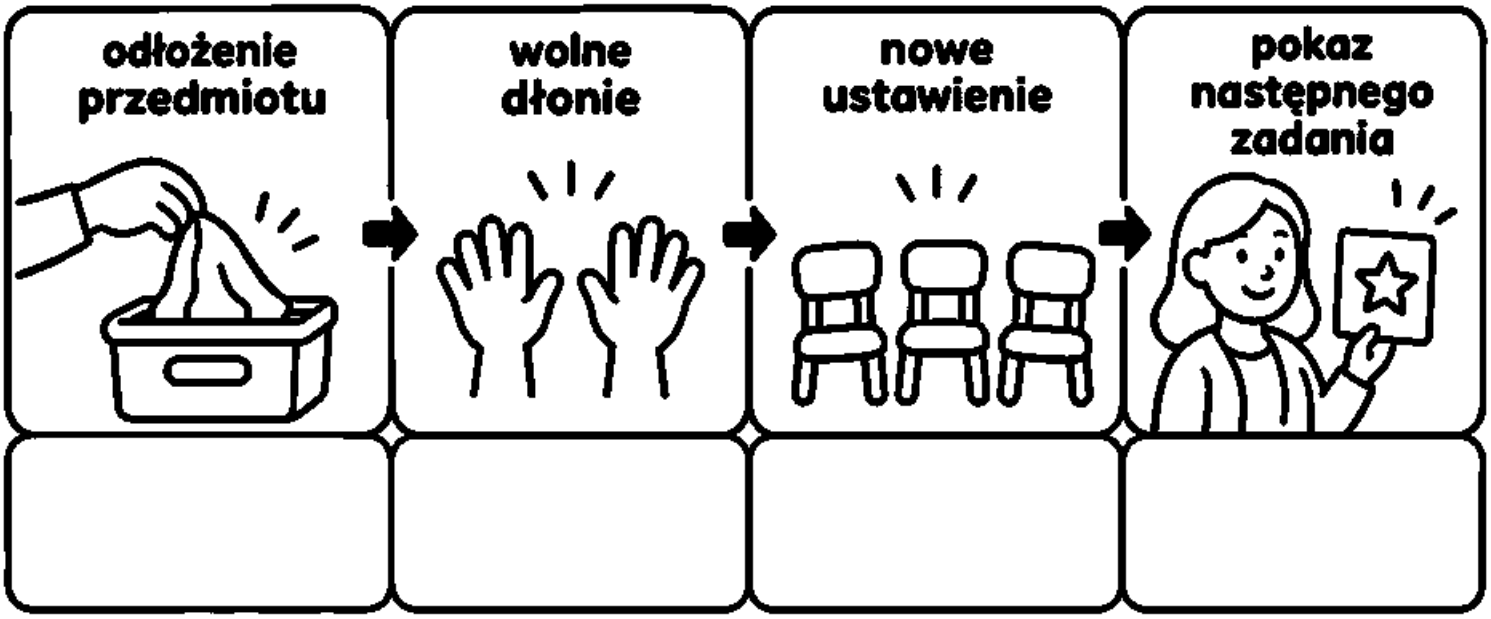

PO-170 • Przegląd czasu rzeczywistego

Dwie kolumny: czas planowany i czas zauważony, dla powitania, działania głównego i zakończenia. Przykład: pokaz miał trwać dwie minuty, potrzebował czterech; skrócono liczbę powtórzeń. Po spotkaniu wybierz jedną zmianę następnego planu. Arkusz służy organizacji nauczyciela, nie mierzeniu szybkości dzieci.

	Czas planowany	Czas zauważony
powitanie		
działanie główne		
zakończenie		

Jedna zmiana następnego planu

Pomoce 171–172

PO-171 • Punkt wyjścia po nieobecnościach

Arkusz zawiera liczbę osób znających zadanie, element do przypomnienia i sposób wprowadzenia nowych uczestników. Przykład: para pokazuje dwa znaki, reszta może obserwować przed próbą. Nie wpisuj przyczyn nieobecności. Wybierz wspólny punkt startu; nie wymagaj, by nieobecne dzieci nadrobiły cały poprzedni scenariusz.

Liczba osób znających zadanie:

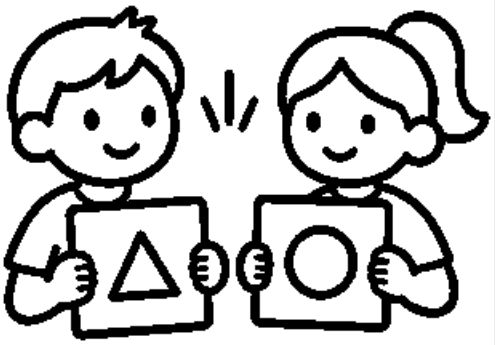

Element do przypomnienia:

Sposób wprowadzenia nowych uczestników:

PO-172 • Miejsce na nieplanowany pomysł

Plan ma stałe ramy początku i końca oraz środkowe okienko do zmiany. Zapisz propozycję dziecka i sprawdź trzy warunki: pasuje do celu, mieści się w przestrzeni, nie wymaga nieprzygotowanych przedmiotów. Jeśli nie, zanotuj ją na inne spotkanie. Przykład: zamiast marszu pojawia się fala dłonią.

Początek	→	Propozycja dziecka	→	Koniec

- ☐ pasuje do celu
- ☐ mieści się w przestrzeni
- ☐ nie wymaga nieprzygotowanych przedmiotów

Na inne spotkanie:

Pomoce 173–174

PO-173 • Zapasowa organizacja par

Dwie mapy tego samego zadania: pary dzieci oraz dziecko z widocznym modelem nauczyciela. Zapisz sposób przełączenia przy nieparzystej liczbie uczestników lub odmowie pracy w parze. Cel pozostaje taki sam, np. odczyt gestu. Nie łącz nikogo przymusowo ani nie zostawiaj osoby jako obowiązkowego widza.

Pary dzieci

Dziecko i model nauczyciela

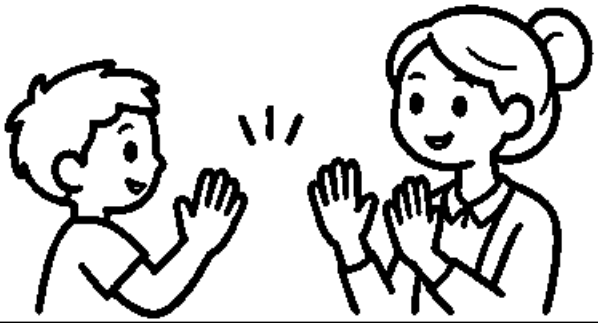

Sposób przełączenia:

PO-174 • Minimalna wersja spotkania

Trzy pola: jedno powitanie, jedno działanie związane z celem, jedno spokojne zakończenie. Przykład: machnięcie; dwa znaki z pauzą; odłożenie dłoni na uda. Użyj, gdy czas został skrócony organizacyjnie. Nie próbuj zmieścić całego planu przez zwiększenie tempa poleceń i przejść.

Jedno powitanie

Jedno działanie związane z celem

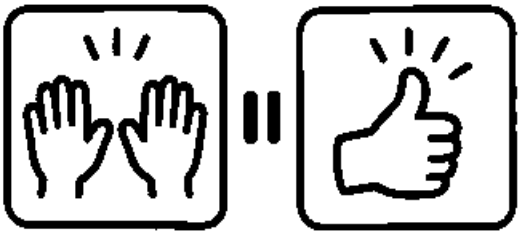

Jedno spokojne zakończenie

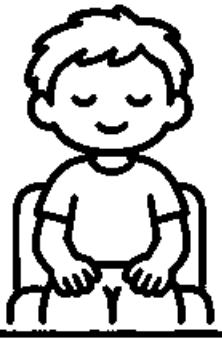

Pomoce 175–176

PO-175 • Rozdzielenie dwóch celów

Arkusz porównuje „rozpoznać źródło dźwięku” i „odtworzyć jego rytm”. Przy każdym wpisz osobne działanie i pytanie. Przykład: wskazanie bębenka nie oznacza jeszcze zapamiętania wzoru. Wybierz, który cel sprawdzasz dziś. Drugi może zostać elementem zabawy, ale nie podstawą tej samej notatki.

Cel	Działanie	Pytanie	Wybrany cel
rozpoznać źródło dźwięku 			☐
odtworzyć jego rytm 			☐

PO-176 • Próba instrukcji przez dorosłego

Lista do wykonania przed zajęciami: przeczytam polecenie, wykonam gest, sprawdzę moment zmiany i zakończenie. Pole na zauważoną niejasność i poprawione zdanie. Przykład: „zmień stronę” zastąpiono pokazem konkretnej dłoni. Dorosły sprawdza wykonalność instrukcji, nie swoją sprawność taneczną.

- ☐ przeczytam polecenie
- ☐ wykonam gest
- ☐ sprawdzę moment zmiany i zakończenie

Zauważona niejasność	Poprawione zdanie

Pomoce 177–178

PO-177 • Powiązanie scenariusza z pomocą

Tabela: numer scenariusza, potrzebne pole lub znak na pomocy, zadanie, do którego służy. Przykład: spotkanie o pauzie — otwarta dłoń — zatrzymanie gestu. Usuń pomoc, która nie ma przypisanego działania. Cel: uporządkowanie przygotowań i ograniczenie przypadkowego dokładania rekwizytów.

Numer scenariusza	Potrzebne pole lub znak na pomocy	Zadanie, do którego służy

PO-178 • Ustalenie jednego kryterium obserwacji

Formularz zawiera cel, jedno pytanie i sytuację, w której je sprawdzę. Przykład: „Czy po pauzie wraca do pulsu?" — obserwuję drugie odczytanie czterech pól. Nie zapisuj jednocześnie listy wszystkich trudności. Zostaw miejsce na dokładny opis zdarzenia i udzielonej wskazówki.

Cel	
Jedno pytanie	
Sytuacja, w której sprawdzę	
Dokładny opis zdarzenia	
Udzielona wskazówka	

Pomoce 179–180

PO-179 • Plan zmiany trudności

Trzy gałęzie decyzji: powtórzę bez zmiany; usunę jeden element; dodam jeden warunek. Przykład: po niejasnym starcie usuwam nagranie, zachowuję gest nauczyciela. Zaznacz decyzję po konkretnej próbie, nie według porównania dzieci. Materiał zapobiega automatycznemu przyspieszaniu każdej kolejnej rundy.

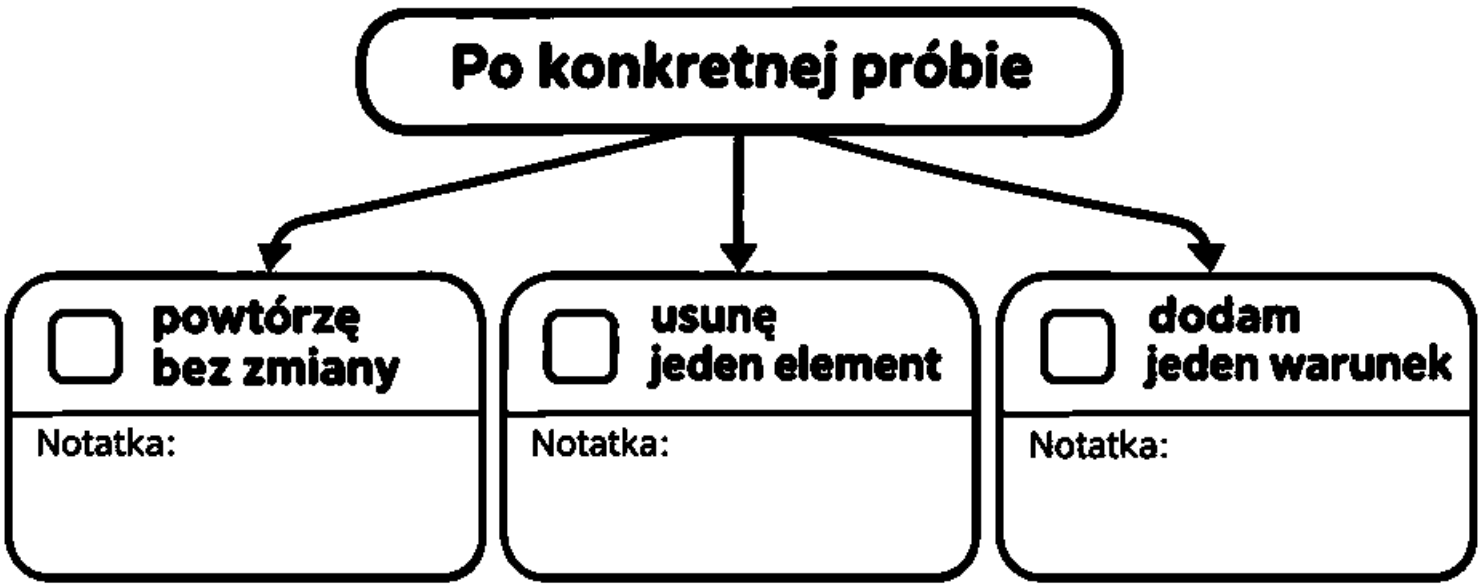

PO-180 • Zamknięcie przygotowań

Karta pięciu potwierdzeń: materiały policzone; znaki czytelne; przejście wolne; wersja alternatywna gotowa; koniec zajęć zaplanowany. Pole „Jeszcze przed startem zrobię…” wymaga jednego konkretnego działania. Przykład: przesunę pojemnik poza trasę. Jeśli warunek przestrzeni nie jest spełniony, zmień organizację przed rozpoczęciem.

- ☐ **materiały policzone**
- ☐ **znaki czytelne**
- ☐ **przejście wolne**
- ☐ **wersja alternatywna gotowa**
- ☐ **koniec zajęć zaplanowany**

Jeszcze przed startem zrobię…

Pomoce 181–182

PO-181 • Dziennik zmiany jednego pomysłu

Trzy ramki: pierwszy pomysł, zauważona trudność w zapisie, zmieniona wersja. Przykład: dwa podobne znaki dłoni zastąpiono dłonią i falą. Dorosły zapisuje słowa autorów. Materiał zachowuje ślad procesu tworzenia zamiast zbierać wyłącznie gotowe prace. Nie podpisuj trudności nazwiskiem wykonawcy.

Pierwszy pomysł	Zauważona trudność w zapisie	Zmieniona wersja

PO-182 • Karta decyzji zespołu

Formularz: propozycje, wybrana możliwość, powód, sposób sprawdzenia. Przykład: wybieramy układ w miejscu, bo wszyscy widzą karty; sprawdzimy w jednej próbie. Każda osoba może zaproponować rozwiązanie gestem lub wskazaniem. Decyzja nie musi być głosowaniem nad autorami pomysłów. Zapis dotyczy wspólnej kompozycji.

Propozycje:

Wybrana możliwość:

Powód:

Sposób sprawdzenia:

Pomoce 183–184

PO-183 • Mapa wkładu bez rankingu

Duża pusta plansza z polami funkcji: pomysł, pokaz, słuchanie, wskazywanie znaków, organizacja pomocy. Dzieci mogą zaznaczyć wybraną rolę własnym symbolem. Jedna osoba może mieć kilka ról, inna żadnej w tej próbie. Cel: dostrzeżenie różnych form udziału bez porównywania liczby znaków.

pomysł	pokaz	słuchanie	wskazywanie znaków	organizacja pomocy

PO-184 • Kolekcja własnych znaków

Arkusz katalogowy: rysunek znaku, znaczenie ustalone przez grupę, przykład użycia, data sprawdzenia. Przykład: falista linia oznacza płynny ruch dłoni. Przed ponownym użyciem poproś grupę o odczyt. Jeśli pojawiają się różne znaczenia, dopisz kontekst albo zmień znak; nie uznawaj automatycznie, że dzieci zapomniały.

Rysunek znaku	Znaczenie ustalone przez grupę
Przykład użycia	**Data sprawdzenia**

Pomoce 185–186

PO-185 • Biblioteka początków

Karta przechowuje trzy sprawdzone sposoby rozpoczęcia: opuszczenie dłoni, wspólne odczytanie pierwszego znaku, osiem cichych wskazań. Obok miejsce na warunek użycia każdego. Wybierz jeden przed próbą. Nie losuj nagle innego startu w trakcie wykonywania znanej sekwencji. Materiał porządkuje repertuar sygnałów nauczyciela.

opuszczenie dłoni

Warunek użycia:

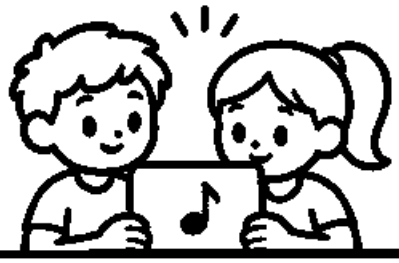

wspólne odczytanie pierwszego znaku

Warunek użycia:

osiem cichych wskazań

Warunek użycia:

PO-186 • Biblioteka końców

Trzy pola na wypróbowane zakończenia: dłonie na udach, małe skinienie głowy, otwarta dłoń podziękowania. Pod każdym zapisz, po jakim znaku pojawia się finał. Grupa wybiera zakończenie pasujące do kompozycji. Nie dodawaj obowiązkowego ukłonu ani sztywnej pozycji. Oddziel koniec muzyki od sygnału opuszczenia miejsca.

dłonie na udach

Po jakim znaku?

małe skinienie głowy

Po jakim znaku?

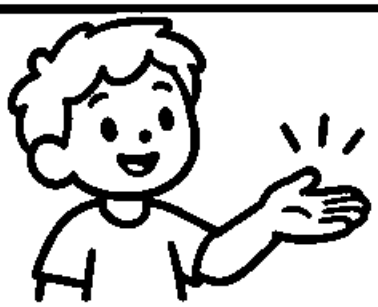

otwarta dłoń podziękowania

Po jakim znaku?

Pomoce 187–188

PO-187 • Rozmowa po obejrzeniu zapisu
Pasek pytań dla małej grupy: „Co powraca?", „Gdzie jest wybór?", „Który znak trzeba doprecyzować?". Dzieci wskazują konkretne pola partytury. Dorosły zapisuje po jednym przykładzie, bez obowiązkowej rundy wypowiedzi. Celem jest odczyt struktury materiału, nie wskazywanie najlepszego autora.

PO-188 • Przekazanie pomocy innej osobie
Etykieta do koperty: nazwa pomocy, komplet elementów, jeden przykład użycia, warunek bezpiecznego ustawienia, sposób zebrania. Przykład: cztery karty pauzy; wskazuje dorosły; po próbie wracają do koperty. Sprawdź, czy inny nauczyciel potrafi przygotować zadanie na podstawie samej etykiety.

Co powraca?	
Gdzie jest wybór?	
Który znak trzeba doprecyzować?	

Nazwa pomocy:	
Komplet elementów:	
Jeden przykład użycia:	
Warunek bezpiecznego ustawienia:	
Sposób zebrania:	

Pomoce 189–190

PO-189 • Karta sprawdzonej zmiany

Rubryki: co zmieniłam/zmieniłem, w jakim zadaniu, co zauważyłam/zauważyłem, co pozostaje niepewne. Przykład: powiększono znaki; grupa rzadziej prosiła o pokaz; nie sprawdzano innych ustawień. Materiał pomaga opisywać rzeczywiste doświadczenie bez ogłaszania metody skutecznej dla wszystkich dzieci.

Co zmieniłam/zmieniłem	W jakim zadaniu
Co zauważyłam/zauważyłem	**Co pozostaje niepewne**

PO-190 • Zapis pomysłu na później

Arkusz ma pola: propozycja dziecka, czego wymaga przygotowanie, kiedy można ją bezpiecznie sprawdzić, jak wrócimy do autora. Przykład: własna trasa potrzebuje wolnej sali i taśmy. Zapisanie nie jest obietnicą wykonania w konkretnym dniu. Przed następną próbą ponownie sprawdź gotowość grupy.

Propozycja dziecka	Czego wymaga przygotowanie
Kiedy można ją bezpiecznie sprawdzić	**Jak wrócimy do autora**

Pomoce 191–192

PO-191 • Porównanie dwóch sposobów wskazywania

Tabela prób tego samego zapisu: palec pod polem oraz szeroki papierowy wskaźnik trzymany przez dorosłego. Notuj widoczność i moment przesunięcia, nie wynik poszczególnych dzieci. Przykład: szeroki wskaźnik był widoczny z tyłu. Wybierz rozwiązanie według warunków sali. Nie zmieniaj jednocześnie wielkości znaków.

Sposób wskazywania	Ten sam zapis (cztery pola)	Widoczność	Moment przesunięcia
palec pod polem	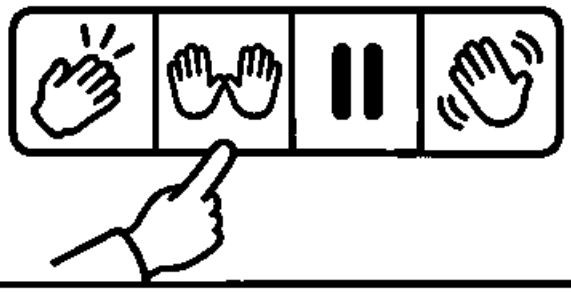		
szeroki papierowy wskaźnik	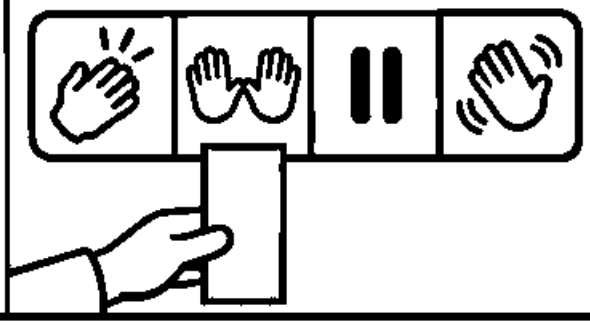		

PO-192 • Plan małego pokazu w sali

Cztery pola: co pokażemy, komu, gdzie pozostają obserwatorzy, jak wracamy do dalszej zabawy. Przykład: dwie frazy partnerom siedzącym poza trasą; potem zamiana ról. Cel: krótka wymiana pomysłów podczas zajęć. Materiał nie wymaga sceny, kostiumów ani publicznych ocen dzieci.

Co pokażemy:

Komu:

Gdzie pozostają obserwatorzy:

Jak wracamy do dalszej zabawy:

Pomoce 193–194

PO-193 • Zaproszenie do obejrzenia procesu

Gotowy tekst do edycji: „Pokażemy, jak czytamy nasze znaki. Najpierw obejrzymy partyturę, potem spróbujemy dwóch wersji. Można tylko obserwować". Pola: temat, miejsce, prowadzący. Użyj wobec innej grupy lub zespołu placówki. Nie zamieszczaj danych dzieci, zdjęć ani informacji o ich trudnościach.

Zaproszenie

„Pokażemy, jak czytamy nasze znaki. Najpierw obejrzymy partyturę, potem spróbujemy dwóch wersji. Można tylko obserwować".

Temat: _____

Miejsce: _____

Prowadzący: _____

PO-194 • Informacja dla rodziny bez oceny dziecka

Wzór krótkiej notatki: „Na zajęciach badaliśmy ____. Przykładem zadania było ____. Dzieci mogły wybrać ____. W domu można dobrowolnie spróbować ____". Przykład: dwa gesty i pauza bez muzyki. Komunikat opisuje zajęcia; nie służy porównywaniu osiągnięć ani zadawaniu obowiązkowego treningu.

Informacja dla rodziny

Na zajęciach badaliśmy _____

Przykładem zadania było _____

Dzieci mogły wybrać _____

W domu można dobrowolnie spróbować _____

Pomoce 195–196

PO-195 • Portfolio jednego narzędzia

Okładka teczki z trzema zakładkami: pierwszy zapis, zmiana po próbie, wersja sprawdzona przez odbiorcę. W każdej przechowaj jedną kartę, bez konieczności zdjęć czy nagrań. Dopisz, jaka decyzja doprowadziła do zmiany. Cel: widoczny rozwój sposobu zapisu, nie gromadzenie dużej liczby podobnych prac.

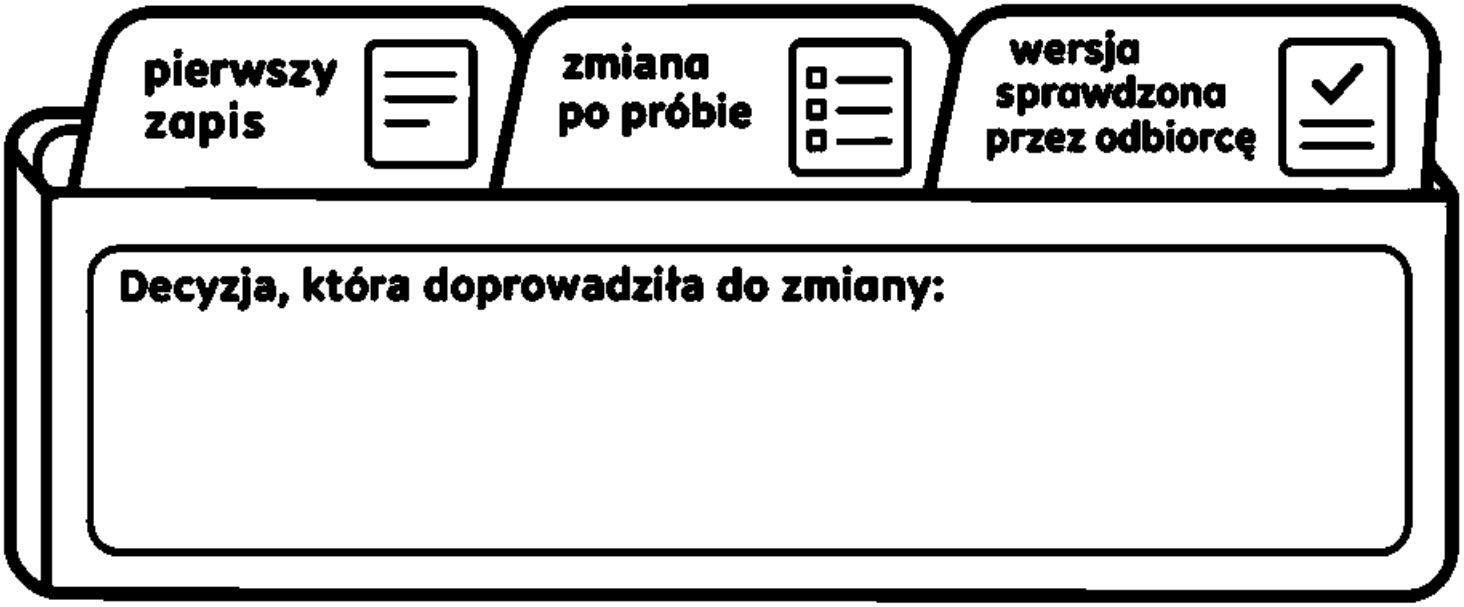

PO-196 • Karta wycofanej pomocy

Pola: nazwa materiału, zauważony problem, decyzja, warunek ponownego użycia. Przykład: narożnik karty rozwarstwia się; wycofuję; potrzebna nowa karta. Zaznacz fizyczne oddzielenie od kompletów używanych na zajęciach. Materiał dotyczy kontroli pomocy, nie oceny zachowania dziecka, które zauważyło uszkodzenie.

Nazwa materiału:

Zauważony problem:

Decyzja:

Warunek ponownego użycia:

☐ Fizycznie oddzielono od używanych kompletów.

Pomoce 197–198

PO-197 • Kolejność aktualizacji zestawu

Lista decyzji po cyklu: pozostawiam, poprawiam opis, zmieniam rysunek, wycofuję. Przy każdej pozycji wpisz numer pomocy i konkretny powód. Przykład: karta 025 wymaga większego odstępu między znakami. Nie poprawiaj wszystkich parametrów naraz; po zmianie sprawdź ponownie odczyt w podobnym ustawieniu.

	Numer pomocy	Konkretny powód
pozostawiam		
poprawiam opis		
zmieniam rysunek		
wycofuję		

PO-198 • Rozmowa zespołu nauczycieli

Arkusz krótkiej konsultacji: wspólny cel, opis jednej sytuacji bez zbędnych danych, zastosowana wskazówka, pytanie do kolegi, następna próba. Przykład: jak pokazać koniec frazy z obu stron półkola? Materiał porządkuje wymianę praktycznych rozwiązań. Nie zawiera miejsca na diagnozy ani niepotrzebne informacje rodzinne.

Wspólny cel:
Opis jednej sytuacji bez zbędnych danych:
Zastosowana wskazówka:
Pytanie do kolegi:
Następna próba:

Pomoce 199–200

PO-199 • Mapa poznanych narzędzi

Pięć pól: znak, rytm, przestrzeń, wybór, wspólna kompozycja. Wpisz po jednym numerze pomocy, którą grupa rzeczywiście używała, i krótkie zastosowanie. Nie zaznaczaj automatycznie całego zestawu. Przykład: rytm — PO-025 — rozpoznaliśmy powrót motywu. Materiał pomaga wybierać punkt startu kolejnego cyklu.

	Numer pomocy	Krótkie zastosowanie
znak		
rytm		
przestrzeń		
wybór		
wspólna kompozycja		

PO-200 • Zamknięcie rocznego warsztatu

Arkusz podsumowania ma pola: trzy użyteczne rozwiązania, jedno pytanie na przyszłość, jedna pomoc do poprawy, sposób uporządkowania kompletów. Przykład: zachowamy wspólny znak końca, powiększymy karty kierunku. Wypełnia nauczyciel, wykorzystując rzeczywiste notatki. Liczba zrealizowanych scenariuszy nie jest oceną dzieci ani warunkiem udanego roku.

Trzy użyteczne rozwiązania
1.
2.
3.

Jedno pytanie na przyszłość

Jedna pomoc do poprawy

Sposób uporządkowania kompletów

Karty obserwacji 001–002

OB-001 • Reakcja na sygnał przerwy

Data: _____ **Scenariusz:** _____ **Identyfikator:** _____

Aktywność w chwili sygnału: _____

Sygnał był widoczny? _____

Co zrobiło dziecko? _____

Rodzaj podpowiedzi: _____

Co zmienię w pokazie: _____

Przykład: „12.09; A 7; ruch dłoni; karta zasłonięta; kontynuował; pokaz bliżej; następnym razem karta ponad ramieniem.“ Interpretuj warunki, nie przypisuj nieposłuszeństwa.

OB-002 • Komunikowanie wyboru udziału

Data: _____ **Scenariusz:** _____ **Identyfikator:** _____

Sytuacja: _____

Dostępne sposoby wskazania: _____

Wybór dziecka: _____

Czy dorosły go przyjął? _____

Próba zmiany: _____

Odpowiedź dorosłego: _____

Potrzebne udogodnienie: _____

Przykład: „Wskazała obserwuję; zaakceptowano; po chwili podała bilet powrotu; pokazano aktualny gest.“ Nie uznawaj dłuższego odpoczynku za porażkę.

Karty obserwacji 003–004

OB-003 • Warunki wspólnego początku

Data: _____ **Scenariusz:** _____ **Identyfikator:** _____

Zespół: _____

Ustawienie: _____

Widoczność prowadzącego: _____

Przygotowanie: _____

Moment startu: _____

Czy sygnał był jeden? _____

Następna próba: _____

Przykład: „Mały zespół; półkole; wszyscy widzą; uniesiona dłoń; wspólny start; tak; zachować układ.” To obserwacja grupowa, bez rankingu.

OB-004 • Słuchanie i wskazywanie pulsu

Data: _____ **Scenariusz:** _____ **Identyfikator:** _____

Liczba dźwięków: _____

Ten sam instrument? _____

Tempo i głośność stałe? _____

Zapis wybrany: _____

Prośba o powtórkę: _____

Zmiana po ponownym odsłuchu: _____

Następny przykład: _____

Przykład: „Cztery; bębenek; stałe; zapis nierówny przy równych uderzeniach; poprosił; wskazał równy; powtórzyć krócej.” Nie wnioskuj o słuchu z jednego wyboru.

Karty obserwacji 005–006

OB-005 • Jedno działanie na impuls

Data: _____ **Scenariusz:** _____ **Identyfikator:** _____

Liczba pól: _____

Proponowane działanie: _____

Komfort tempa: _____

Ruchy zaobserwowane w kolejnych polach: _____

Pomoc: _____

Czy reguła była zrozumiała? _____

Dostosowanie: _____

Przykład: „Cztery; przesuwanie klocka; tempo za szybkie; dwa klocki razem; zwolnienie; reguła rozumiana; dwa pola." Oddziel trudność manipulowania od rozumienia pulsu.

OB-006 • Zakończenie zgodne z planem

Data: _____ **Scenariusz:** _____ **Identyfikator:** _____

Plan widoczny? _____

Uzgodniony gest końca: _____

Ostatni wykonany element: _____

Reakcja na kreskę końcową: _____

Dodatkowy dźwięk dorosłego? _____

Zmiana organizacyjna: _____

Przykład: „Plan widoczny; ręce na udach; czwarte klaśnięcie; zatrzymanie; nie; bez zmian." Jeśli nauczyciel dodał dźwięk, nie przypisuj niejasności dziecku.

Karty obserwacji 007–008

OB-007 • Sprawdzanie zasięgu

Data: _____ **Scenariusz:** _____ **Identyfikator:** _____

Proponowany gest: _____

Dostępne miejsce: _____

Czy dziecko rozejrzało się? _____

Wybór mniejszego ruchu lub nowego miejsca: _____

Przeszkody ustawione przez dorosłego: _____

Korekta sali: _____

Przykład: „Szerokie ręce; sąsiad blisko; spojrzał; wybrał mały gest; zbyt bliskie znaczniki; zwiększyć odstępy." Odpowiedzialność za warunki pozostaje po stronie dorosłego.

OB-008 • Plan a wykonana droga

Data: _____ **Scenariusz:** _____ **Identyfikator:** _____

Symbol początku: _____

Wybrany cel: _____

Wskazana droga na planie: _____

Rzeczywista trasa: _____

Czy cel był widoczny? _____

Pomoc: _____

Propozycja uproszczenia: _____

Przykład: „Dom; drzewo; wskazała pas; doszła do drzewa; tak; bez; kolejny raz drugi cel." Nie oceniaj sprawności chodzenia, gdy celem jest odczyt planu.

Karty obserwacji 009–010

OB-009 • Czekanie na wolne przejście

Data: _____ **Scenariusz:** _____ **Identyfikator:** _____

Miejsce oczekiwania: _____

Dorosły potwierdził start? _____

Sygnały zajętości: _____

Reakcja: _____

Czas oczekiwania był odpowiedni? _____

Zadanie zastępcze: _____

Potrzebna zmiana: _____

Przykład: „Za linią; tak; osoba na trasie; poczekał; krótki; obserwacja celu; zachować kolejność.” Nie wydłużaj oczekiwania jako ćwiczenia cierpliwości.

OB-010 • Rozumienie kodu działania

Data: _____ **Scenariusz:** _____ **Identyfikator:** _____

Znak: _____

Uzgodnione znaczenie: _____

Sposób pokazania reguły: _____

Reakcja dziecka: _____

Czy ruch był dostępny? _____

Alternatywna reakcja: _____

Pytanie wymagające wyjaśnienia: _____

Przykład: „Stopa; dotknij podłogi; pokaz; wskazała kolano; alternatywa uzgodniona; zaliczono równorzędne wykonanie; brak.” Rozpoznanie symbolu i wykonanie ruchu zapisuj oddzielnie.

Karty obserwacji 011–012

OB-011 • Rozpoznanie różnicy czasu trwania

Data: _____ **Scenariusz:** _____ **Identyfikator:** _____

Dwa zaprezentowane dźwięki: _____

Wspólne źródło: _____

Kolejność: _____

Wskazany dłuższy przykład: _____

Możliwość ponownego odsłuchu: _____

Zmiana odpowiedzi: _____

Przykład: „Papier, krótki/długi; ta sama kartka; drugi wskazany; powtórka dostępna; wybór bez zmiany". Nie łącz rozpoznania długości z zapamiętywaniem nazwy instrumentu.

OB-012 • Umiejscowienie pauzy w zapisie

Data: _____ **Scenariusz:** _____ **Identyfikator:** _____

Układ pól: _____

Znaki pauzy: _____

Miejsce wskazane przez dziecko: _____

Czy widziało cały pasek: _____

Odczyt palcem: _____

Potrzebne odsłonięcie: _____

Przykład: „K–P–U; drugie pole; wskazane drugie; cały pasek widoczny; pokaz bez gry; brak pomocy". Osobno zapisz wskazanie znaku i wykonanie przerwy.

Karty obserwacji 013–014

OB-013 • Zachowanie długości ciszy

Data: _____ **Scenariusz:** _____ **Identyfikator:** _____

Liczba pustych pól: _____

Równomierność wskaźnika: _____

Działanie podczas ciszy: _____

Moment następnego dźwięku: _____

Podpowiedź: _____

Następna próba: _____

Przykład: „Dwie pauzy; wskaźnik równy; czekała przez pierwszą; zagrała przy drugiej; pokaz dwóch pół; powtórzyć". Nie nazywaj wcześniejszego wejścia brakiem cierpliwości.

OB-014 • Powrót do działania po pauzie

Data: _____ **Scenariusz:** _____ **Identyfikator:** _____

Znany wzór: _____

Znak wznowienia: _____

Moment powrotu: _____

Puls dorosłego pozostawał słyszalny: _____

Pomoc wzrokowa: _____

Reakcja po wskazówce: _____

Przykład: „Cztery pola; trzecie po pauzie; powrót na czwarte; puls trwał; palec pod polem; wrócił przy następnym odczycie". Cel to ponowne dołączenie, nie nadrabianie opuszczonych impulsów.

Karty obserwacji 015–016

OB-015 • Oddzielenie głośności od tempa

Data: _____ **Scenariusz:** _____ **Identyfikator:** _____

Stały puls: _____

Zmiana natężenia: _____

Zaobserwowana szybkość ruchu: _____

Komentarz lub wskazanie dziecka: _____

Dodatkowe sygnały dorosłego: _____

Kolejny kontrast: _____

Przykład: „Równy puls, ciszej; dłonie zwolniły; wskazała mały dźwięk; brak innych sygnałów; następnie tylko słuchanie". Nie wyciągaj wniosku z próby, w której nauczyciel też zwolnił.

OB-016 • Stopniowa zmiana natężenia

Data: _____ **Scenariusz:** _____ **Identyfikator:** _____

Źródło: _____

Zakres wygodnej głośności: _____

Liczba etapów: _____

Czy zmiana była stopniowa: _____

Reakcja ruchowa: _____

Sygnał komfortu: _____

Przykład: „Papier; cicho do umiarkowanie; trzy etapy; stopniowo; coraz szerszy gest; bez prośby o przerwę". Natężenie nie jest testem wytrzymałości słuchowej.

Karty obserwacji 017–018

OB-017 • Rozpoznanie zmiany szybkości

Data: _____ **Scenariusz:** _____ **Identyfikator:** _____

Tempo początkowe opisowo: _____

Kierunek zmiany: _____

Ten sam wzór: _____

Kiedy dziecko zmieniło gest: _____

Czy potrzebowało pokazu: _____

Wygoda ruchu: _____

Przykład: „Wolno, potem nieco szybciej; wzór stały; zmiana po karcie; pokaz potrzebny; gest mały". Nie zwiększaj szybkości, jeśli zakres staje się niewygodny.

OB-018 • Rozpoznanie źródła po barwie

Data: _____ **Scenariusz:** _____ **Identyfikator:** _____

Dostępne źródła: _____

Widoczność wykonawcy: _____

Przykład usłyszany: _____

Wskazany obraz: _____

Prośba o powtórkę: _____

Odpowiedź po powtórce: _____

Przykład: „Bębenek/papier; źródło za parawanem obsługiwanym przez dorosłego; papier; wskazany papier; brak powtórki". Nie oceniaj słuchu ani znajomości nazwy na podstawie jednego wskazania.

Karty obserwacji 019–020

OB-019 • Zauważenie braku jednego źródła

Data: _____ **Scenariusz:** _____ **Identyfikator:** _____

Źródła tła: _____

Kolejność dwóch prób: _____

Które źródło wycofano: _____

Odpowiedź: _____

Długość porównania: _____

Czy zmieniło się coś jeszcze: _____

Przykład: „Dłonie i papier; w drugiej bez papieru; wskazał brak szelestu; krótkie fragmenty; bez innych zmian". Jeśli zmieniono również tempo, powtórz prostsze porównanie.

OB-020 • Dźwięk ciągły a seria impulsów

Data: _____ **Scenariusz:** _____ **Identyfikator:** _____

Przedstawione przykłady: _____

Odpowiadające ślady: _____

Wybrany ślad: _____

Sposób odpowiedzi: _____

Ponowny pokaz: _____

Zauważona różnica: _____

Przykład: „Długi szelest oraz trzy stuknięcia; linia i kropki; prawidłowy wybór przez wskazanie; bez nazywania". Wykonanie gestu nie jest konieczne do zapisania rozpoznania kontrastu.

Karty obserwacji 021–022

OB-021 • Odtworzenie kolejności dwóch brzmień

Data: _____ **Scenariusz:** _____ **Identyfikator:** _____

Kolejność źródeł: _____

Odstęp między nimi: _____

Obrazy do wyboru: _____

Kolejność wskazania: _____

Powtórka: _____

Pomoc pamięciowa: _____

Przykład: „Dłonie, *papier*; krótki odstęp; dwie karty; odwrócona kolejność; po powtórce zgodna; karty pozostają". Nie mieszaj tej próby z rozpoznawaniem nowych instrumentów.

OB-022 • Rozpoznanie powracającego motywu

Data: _____ **Scenariusz:** _____ **Identyfikator:** _____

Motywy A i B: _____

Zapis A–B–A: _____

Sposób prezentacji: _____

Wskazany powrót: _____

Potrzebna liczba odsłuchów: _____

Wsparcie obrazkowe: _____

Przykład: „Dwa klaśnięcia oraz szelest; wskazała ostatnią parę; drugi odsłuch; widoczne trzy pola". Obserwacja dotyczy powrotu konkretnego motywu, nie ogólnej pamięci muzycznej.

Karty obserwacji 023–024

OB-023 • Wskazanie granicy części

Data: _____ **Scenariusz:** _____ **Identyfikator:** _____

Sygnał zmiany: _____

Faktyczne miejsce granicy: _____

Miejsce wskazane: _____

Czy przejście było czytelne: _____

Reakcja po objaśnieniu: _____

Potrzebna korekta materiału: _____

Przykład: „Zmiana źródła; po czterech polach; wskazał po trzech; źródło zmieniono za wcześnie; poprawić wykonanie". Uwzględnij błędy prowadzącego przed interpretowaniem reakcji dziecka.

OB-024 • Utrzymanie równego wskazywania

Data: _____ **Scenariusz:** _____ **Identyfikator:** _____

Długość paska: _____

Sposób wskazywania: _____

Odstępy między wskazaniami opisowo: _____

Zatrzymania: _____

Wsparcie dorosłego: _____

Wygoda czynności: _____

Przykład: „Cztery pola; palec; dwa pierwsze równo, dłużej nad pauzą; wspólny pokaz; bez trudności chwytu". Wskazywanie to odrębne działanie od grania rytmu.

Karty obserwacji 025–026

OB-025 • Rozpoczęcie po wstępie

Data: _____ Scenariusz: _____ Identyfikator: _____

Długość przygotowania: _____

Znak pierwszej frazy: _____

Moment wejścia: _____

Znana karta początku: _____

Pozycja nauczyciela: _____

Pomoc: _____

Przykład: „Cztery wskazania; opuszczenie dłoni; wejście po drugim; znak widoczny; dopiero przypomniano regułę". Najpierw sprawdź, czy liczba wskazań została uzgodniona.

OB-026 • Zakończenie po ostatniej grupie

Data: _____ Scenariusz: _____ Identyfikator: _____

Liczba grup w zapisie: _____

Sposób oddzielenia: _____

Ostatnia wykonana grupa: _____

Sygnał końca: _____

Dodatkowe ruchy: _____

Wyjaśnienie dziecka: _____

Przykład: „Trzy pary; kreski między grupami; wykonał cztery; kartka nie miała końcowej ramki; dopisać ramkę". Zapisz wpływ wyglądu materiału, nie tylko zachowanie wykonawcy.

Karty obserwacji 027–028

OB-027 • Rytmiczna odpowiedź o tej samej długości

Data: _____ **Scenariusz:** _____ **Identyfikator:** _____

Długość pytania: _____

Inne źródło odpowiedzi: _____

Długość odpowiedzi: _____

Czy początek był jasny: _____

Wskaźnik: _____

Następne uproszczenie: _____

Przykład: „Dwa uderzenia bębenka; szelest; trwał dwa wskazania; start czytelny; palec prowadził". Odpowiedź nie musi kopiować barwy ani głośności pytania.

OB-028 • Porównanie dwóch zakończeń wzoru

Data: _____ **Scenariusz:** _____ **Identyfikator:** _____

Wspólna część zapisów: _____

Różniące pole: _____

Wskazanie różnicy: _____

Odczyt obu: _____

Dostępność podglądu: _____

Informacja po próbie: _____

Przykład: „Pierwsze trzy znaki takie same; ostatni gest/pauza; wskazała koniec; odczyt z kart; podgląd cały czas". Odróżnij zauważenie różnicy od poprawnego wykonania obu wersji.

Karty obserwacji 029–030

OB-029 • Śledzenie dwóch równoległych głosów

Data: _____ **Scenariusz:** _____ **Identyfikator:** _____

Rola obserwatora: _____

Zapis obu rzędów: _____

Wspólny impuls: _____

Wskazany jednoczesny moment: _____

Liczba wykonawców: _____

Czytelność układu: _____

Przykład: „Wskazuje wspólny finał; dwa rzędy; równy puls; wskazał ostatnie pole; dorosły i grupa; plansza widoczna". Nie wymagaj od dziecka wykonywania dwóch głosów naraz.

OB-030 • Wybór źródła zgodnie z zamiarem

Data: _____ **Scenariusz:** _____ **Identyfikator:** _____

Opis zamysłu: _____

Dostępne źródła: _____

Wybór: _____

Pokaz lub uzasadnienie: _____

Czy wybór dawał oczekiwany efekt: _____

Ewentualna zmiana: _____

Przykład: „Cichy deszcz; papier i dłonie; papier; pokazała delikatny szelest; zgodny z pomysłem". Nie istnieje jedno obowiązkowe źródło dla skojarzenia pozamuzycznego.

Karty obserwacji 031–032

OB-031 • Rozpoznanie nazwanej części ciała

Data: _____ **Scenariusz:** _____ **Identyfikator:** _____

Wskazana część: _____

Sposób podania polecenia: _____

Miejsce dotknięte lub wskazane: _____

Własny rysunek pomocniczy: _____

Pokaz dorosłego: _____

Reakcja po pokazie: _____

Przykład: „Bark; słowo; wskazał łokieć; bez rysunku; pokaz własnego barku; następnie wskazany bark". Zapisz odrębnie rozumienie słowa i możliwość sięgnięcia dłonią.

OB-032 • Rozpoznanie części ciała po ruchu

Data: _____ **Scenariusz:** _____ **Identyfikator:** _____

Poruszana część modela: _____

Czy nazwa była podana: _____

Odpowiedź słowna lub wskazanie: _____

Widoczność ruchu: _____

Zmiana po powtórce: _____

Przykład: „Łokcie; bez nazwy; wskazała swoje łokcie; gest widoczny; bez powtórki". Materiał dotyczy odczytu ruchu, nie powtarzania nazwanego polecenia.

Karty obserwacji 033–034

OB-033 • Ruch jednej części przy odpoczynku innej

Data: _____ **Scenariusz:** _____ **Identyfikator:** _____

Część działająca: _____

Część pozostająca wygodnie w miejscu: _____

Rzeczywisty ruch: _____

Dostępna pozycja: _____

Podpowiedź: _____

Wersja wybrana: _____

Przykład: „Dłonie, stopy; ręce poruszały się, nogi spokojnie; siad; brak podpowiedzi". Nie wymagaj napięcia ani całkowitego unieruchomienia ciała.

OB-034 • Odtworzenie toru dłoni

Data: _____ **Scenariusz:** _____ **Identyfikator:** _____

Pokazany tor: _____

Wielkość modela: _____

Zaobserwowany tor: _____

Kierunek: _____

Liczba pokazów: _____

Ułatwienie: _____

Przykład: „Łuk; mały przed tułowiem; odtworzony łuk w drugą stronę; jeden pokaz; zaznaczyć punkt startu". Zwróć uwagę na zamysł kształtu, nie precyzję rysowania w powietrzu.

Karty obserwacji 035–036

OB-035 • Kolejność dotknięć

Data: _____ **Scenariusz:** _____ **Identyfikator:** _____

Dwie części w kolejności: _____

Czas między pokazem a próbą: _____

Odtworzona kolejność: _____

Obrazki dostępne: _____

Pomoc: _____

Następna wersja: _____

Przykład: „Kolano, bark; od razu; bark, kolano; bez kart; ponowny pokaz; zachować dwa elementy". Nie zwiększaj długości sekwencji, dopóki sam komunikat pozostaje niejasny.

OB-036 • Wybór strony z oznaczeniem

Data: _____ **Scenariusz:** _____ **Identyfikator:** _____

Oznaczona ręka: _____

Rodzaj bezpiecznego znaku: _____

Pozycja dorosłego: _____

Strona wskazana: _____

Ruch lub samo wskazanie: _____

Wpływ ustawienia: _____

Przykład: „Prawa; luźna opaska; dorosły naprzeciw; wskazał stronę lustrzanie; następnie wspólny pokaz obok". Odróżnij perspektywę od znajomości nazw stron.

Karty obserwacji 037–038

OB-037 • Kierunek względem sali

Data: _____ **Scenariusz:** _____ **Identyfikator:** _____

Rzeczywisty cel: _____

Widoczność celu: _____

Kierunek gestu: _____

Kierunek dojścia: _____

Liczba podanych miejsc: _____

Wsparcie: _____

Przykład: „Okno; zasłonięte planszą; wskazała drzwi; po odsłonięciu wskazała okno; jeden cel". Nie oceniaj wyboru, jeśli punkty orientacyjne zmieniły położenie lub są niewidoczne.

OB-038 • Ustawienie przodem do celu

Data: _____ **Scenariusz:** _____ **Identyfikator:** _____

Cel: _____

Początkowe ustawienie: _____

Sposób przestawienia stóp: _____

Końcowy zwrot tułowia: _____

Przestrzeń: _____

Wskazówka: _____

Przykład: „Obrazek; bokiem; drobne kroki; przodem; wolne miejsce; gest dłoni". Nie wywołuj skrętu na stopach unieruchomionych podłożem.

Karty obserwacji 039–040

OB-039 • Zmiana kierunku po zatrzymaniu

Data: _____ **Scenariusz:** _____ **Identyfikator:** _____

Trasa: _____

Punkt zmiany: _____

Czy było zatrzymanie: _____

Wybrany dalszy odcinek: _____

Kolejność wejścia: _____

Czytelność oznakowania: _____

Przykład: „Dwa tory; skrzyżowanie; zatrzymał się; wszedł na drugi; pojedynczo; znak widoczny". To obserwacja planowania zmiany, nie szybkości przejścia.

OB-040 • Ominięcie środka oznaczonej strefy

Data: _____ **Scenariusz:** _____ **Identyfikator:** _____

Rodzaj strefy: _____

Umówiona droga: _____

Rzeczywista droga: _____

Szerokość przejścia: _____

Widoczność granicy: _____

Sposób korekty: _____

Przykład: „Koło z taśmy; na zewnątrz; przeszedł przez środek; granica częściowo zasłonięta; odsłonić". Nie wnioskuj o rozumieniu granic, zanim warunek jest dobrze pokazany.

Karty obserwacji 041–042

OB-041 • Rozpoznanie wnętrza i zewnętrza

Data: _____ **Scenariusz:** _____ **Identyfikator:** _____

Znak granicy: _____

Wskazana strefa: _____

Odpowiedź: _____

Czy wymagano chodzenia: _____

Pokaz: _____

Reakcja po pokazie: _____

Przykład: „Koło; wnętrze; wskazała środek; bez chodzenia; brak pomocy". Odpowiedź przez wskazanie jest równorzędna, jeśli celem jest pojęcie przestrzenne.

OB-042 • Dobór wolnego przejścia

Data: _____ **Scenariusz:** _____ **Identyfikator:** _____

Ustawienie znaczników: _____

Dostępne przejścia: _____

Wybrana droga: _____

Czy zmieniono ją przed przeszkodą: _____

Inne osoby na trasie: _____

Potrzebna reorganizacja: _____

Przykład: „Trzy koła; szeroki pas z lewej; wybrał go po spojrzeniu; trasa wolna; bez zmiany". Odpowiedzialność za bezpieczne szerokości pozostaje po stronie dorosłego.

Karty obserwacji 043–044

OB-043 • Porównanie odległości

Data: _____ **Scenariusz:** _____ **Identyfikator:** _____

Stały punkt: _____

Pierwsze i drugie miejsce: _____

Sposób odpowiedzi: _____

Wskazane bliżej/dalej: _____

Czy punkt pozostał widoczny: _____

Pomoc: _____

Przykład: „Ściana; znacznik i trzy kroki dalej; gest; wskazała dalsze miejsce; punkt widoczny". Nie wymagaj dokładnej liczby kroków, jeśli sprawdzasz samo porównanie.

OB-044 • Powrót do własnego miejsca

Data: _____ **Scenariusz:** _____ **Identyfikator:** _____

Symbol osobisty: _____

Droga odejścia: _____

Miejsce znalezione: _____

Podobieństwo innych znaków: _____

Wskazówka: _____

Korekta oznaczenia: _____

Przykład: „Gwiazda; dwa kroki; wróciła do gwiazdy; znaki różne; bez wskazówki". Przy podobnych znakach popraw materiał przed przypisaniem trudności pamięciowych.

Karty obserwacji 045–046

OB-045 • Zachowanie granicy pola ruchu

Data: _____ **Scenariusz:** _____ **Identyfikator:** _____

Wielkość pola: _____

Wybrany gest: _____

Czy gest mieścił się w polu: _____

Decyzja dziecka o zmniejszeniu: _____

Wygoda: _____

Zmiana ustawienia dorosłego: _____

Przykład: „Duża rama; rozłożenie rąk; jedna ręka poza granicą; wybrał mniejszy łuk; wygodnie". Nie narzucaj ciasnej ramy jako próby dokładności.

OB-046 • Rozpoznanie wysokości gestu

Data: _____ **Scenariusz:** _____ **Identyfikator:** _____

Dwa symbole poziomu: _____

Ułożenie modela: _____

Poziom wybrany przez dziecko: _____

Sposób wskazania: _____

Zakres wygodny: _____

Potrzebny kontrast: _____

Przykład: „Nisko/wysoko; dłonie przy barkach; wskazała wysoko; gest; bez odchylania". Wysokość ma charakter względny, nie jest oceną osiąganego zasięgu.

Karty obserwacji 047–048

OB-047 • Wygodna stabilna pozycja końcowa

Data: _____ **Scenariusz:** _____ **Identyfikator:** _____

Ruch poprzedzający: _____

Wybrane zakończenie: _____

Podłoże lub krzesło: _____

Swoboda rąk: _____

Własna zmiana pozycji: _____

Sygnał komfortu: _____

Przykład: „Fala; siad; stabilne krzesło; dłonie na udach; zmieniła pozycję stóp". Nie wymagaj bezruchu kosztem wygody.

OB-048 • Dotknięcie kolana po tej samej stronie

Data: _____ **Scenariusz:** _____ **Identyfikator:** _____

Strona pokazana: _____

Pozycja: _____

Rzeczywiste miejsce dotknięcia: _____

Czy ręka przekroczyła środek: _____

Model obok czy naprzeciw: _____

Wskazówka: _____

Przykład: „Prawa; siad; prawe kolano; bez przekroczenia; model obok". Nie łącz zapisu z oceną rozwoju neurologicznego; opis dotyczy wykonania instrukcji.

Karty obserwacji 049–050

OB-049 • Dotknięcie przeciwnego kolana

Data: _____ **Scenariusz:** _____ **Identyfikator:** _____

Pokazana dłoń: _____

Wskazane przeciwne kolano: _____

Ruch lub wskazanie: _____

Pozycja: _____

Wygoda: _____

Pomoc: _____

Przykład: „Prawa; lewe kolano; tylko wskazanie; siad; wygodnie; bez pomocy". Wskazanie zamiast dotyku zachowuje cel rozpoznania przeciwnej strony.

OB-050 • Odtworzenie drogi w odwrotnej kolejności

Data: _____ **Scenariusz:** _____ **Identyfikator:** _____

Punkty trasy: _____

Kolejność w przód: _____

Kolejność powrotna: _____

Mapa dostępna: _____

Pominięty punkt: _____

Pomoc: _____

Przykład: „Dom–słońce–drzewo; poprawnie w przód; drzewo–dom w powrocie; mapa schowana; ponownie odsłonić".
Powrót nie oznacza chodzenia tyłem; idziemy zwykłym krokiem w bezpiecznym kierunku.

Karty obserwacji 051–052

OB-051 • Zgodność rysunku i zaplanowanego gestu

Data: _____ **Scenariusz:** _____ **Identyfikator:** _____

Zamiar autora: _____

Znak narysowany: _____

Gest wykonany: _____

Sposób wyjaśnienia: _____

Różnica zauważona przez autora: _____

Zmiana zapisu: _____

Przykład: „Fala dłonią; narysowana prosta; pokazała falę; sama wskazała różnicę; poprawiła linię". Rysunek nie musi być estetyczny ani realistyczny, żeby przekazywać ustalone znaczenie.

OB-052 • Odczyt cudzego symbolu

Data: _____ **Scenariusz:** _____ **Identyfikator:** _____

Symbol i autor: _____

Wyjaśnienie dostępne czy zakryte: _____

Interpretacja odbiorcy: _____

Pytanie odbiorcy: _____

Korekta symbolu: _____

Ponowny odczyt: _____

Przykład: „Łuk; podpis zakryty; partner pokazał skok; zapytał o stopy; dopisano dłoń; odczyt zgodny". Nie uznawaj niejasnego znaku za błąd odbiorcy.

Karty obserwacji 053–054

OB-053 • Rozpoznanie jednego zmienionego elementu

Data: _____ **Scenariusz:** _____ **Identyfikator:** _____

Pierwsza pozycja: _____

Zmieniona część: _____

Odpowiedź: _____

Ile innych elementów rzeczywiście się zmieniło: _____

Możliwość porównania: _____

Wskazówka: _____

Przykład: „Ręce przy biodrach; lewa w bok; wskazał lewą; model także przestawił stopę; powtórzyć czystszy pokaz". Sprawdź model, zanim zapiszesz niezgodność odpowiedzi.

OB-054 • Zapamiętanie własnej pozycji

Data: _____ **Scenariusz:** _____ **Identyfikator:** _____

Wybrana pozycja: _____

Sposób zapamiętania: _____

Ruch pomiędzy pokazami: _____

Odtworzone elementy: _____

Własny komentarz: _____

Pomoc: _____

Przykład: „Jedna dłoń przy ramieniu; nazwał ją falą; potem opuścił ręce; wrócił do tej samej dłoni; bez pomocy". Porównuj z własnym wcześniejszym wyborem, nie wzorcem dorosłego.

Karty obserwacji 055–056

OB-055 • Ułożenie instrukcji w kolejności

Data: _____ **Scenariusz:** _____ **Identyfikator:** _____

Liczba kart: _____

Znane znaczenia: _____

Kolejność wybrana przez autora: _____

Odczyt: _____

Czy wykonanie było zgodne z własnym planem: _____

Potrzebna zmiana: _____

Przykład: „Trzy karty; znane; dłoń–stopa–pauza; wykonała w tej kolejności". Nie oceniaj wybranej kolejności jako złej, jeśli zadanie pozostawiało swobodę kompozycji.

OB-056 • Znalezienie brakującego elementu

Data: _____ **Scenariusz:** _____ **Identyfikator:** _____

Wzór kompletny: _____

Miejsce luki: _____

Dostępne propozycje: _____

Wybrany znak: _____

Uzasadnienie lub pokaz: _____

Wpływ podpowiedzi: _____

Przykład: „K–U–K–U; brak drugiego U; dwie propozycje; wybrał U; wskazał powtarzaną parę". Oddziel wybór uzupełnienia od sprawności odczytu całej partytury.

Karty obserwacji 057–058

OB-057 • Wyjaśnienie własnego znaku

Data: _____ **Scenariusz:** _____ **Identyfikator:** _____

Znak: _____

Sposób wyjaśnienia: _____

Co zrozumiał partner: _____

Pytanie: _____

Dopisany szczegół: _____

Ponowna próba: _____

Przykład: „Spirala; pokaz bez słów; partner rozumiał ruch dłoni; zapytał o kierunek; autor zaznaczył start". Uznaj gest, rysunek i wskazanie za możliwe sposoby wyjaśnienia.

OB-058 • Sprawdzenie instrukcji przez odbiorcę

Data: _____ **Scenariusz:** _____ **Identyfikator:** _____

Przekazany materiał: _____

Przygotowanie odbiorcy: _____

Miejsce zatrzymania: _____

Brakująca informacja: _____

Decyzja autora: _____

Rezultat poprawki: _____

Przykład: „Trzy obrazki; znane znaki; brak końca; autor dodał kreskę; odbiorca zakończył". Celem jest użyteczność materiału, nie sprawdzanie, czy inna grupa potrafi odgadnąć zamiar.

Karty obserwacji 059–060

OB-059 • Wybór gestu spełniającego warunek

Data: _____ **Scenariusz:** _____ **Identyfikator:** _____

Jeden warunek: _____

Propozycja dziecka: _____

Zgodność z warunkiem: _____

Czy warunek był pokazany: _____

Decyzja o zmianie: _____

Pomoc: _____

Przykład: „Bez zmiany miejsca; fala ramion; spełnia; pokazano wyspę; brak zmiany". Nie dokładaj po wykonaniu dodatkowych kryteriów, których wcześniej nie podano.

OB-060 • Świadoma zmiana własnego pomysłu

Data: _____ **Scenariusz:** _____ **Identyfikator:** _____

Pierwsza wersja: _____

Informacja od partnera: _____

Decyzja autora: _____

Zmieniony element: _____

Co pozostało stałe: _____

Rezultat: _____

Przykład: „Długi łuk; partner nie widział początku; autor zaznaczył start; reszta bez zmiany; odczyt czytelny". Pozostawienie pomysłu także może być uzasadnioną decyzją.

Karty obserwacji 061–062

OB-061 • Przekazanie prowadzenia w parze

Data: _____ **Scenariusz:** _____ **Identyfikator:** _____

Znak zamiany: _____

Moment zakończenia pierwszej roli: _____

Reakcja partnera: _____

Nowy prowadzący: _____

Czy była zgoda na rolę: _____

Pomoc: _____

Przykład: „Karta strzałki po pauzie; pierwsza osoba opuściła dłonie; druga zaczęła; obie zgodziły się". Nie oceniaj odmowy prowadzenia jako braku współpracy.

OB-062 • Tempo dostosowane do partnera

Data: _____ **Scenariusz:** _____ **Identyfikator:** _____

Zadanie pary: _____

Tempo pokazu: _____

Sygnał partnera: _____

Czy prowadzący zwolnił: _____

Wielkość gestu: _____

Uzgodnienie po próbie: _____

Przykład: „Naśladowanie łuku; pokaz szybki; prośba jeszcze raz; zwolniła; mniejszy łuk; powtórka wspólna". Opis dotyczy konkretnego dostosowania, nie stałej cechy empatii.

Karty obserwacji 063–064

OB-063 • Zachowanie własnej roli w zespole

Data: _____ **Scenariusz:** _____ **Identyfikator:** _____

Przypisana dobrowolnie rola: _____

Widoczny zapis: _____

Wykonane zadanie: _____

Moment nakładania ról: _____

Sygnał dorosłego: _____

Potrzebna zmiana zapisu: _____

Przykład: „Wskazuje karty; zapis widoczny; po chwili także klaszcze; zadania łączyły się; oddzielić role". Nie wymuszaj roli, której dziecko nie wybrało lub nie rozumie.

OB-064 • Oczekiwanie na frazę drugiej grupy

Data: _____ **Scenariusz:** _____ **Identyfikator:** _____

Kolejność grup: _____

Znak własnej tury: _____

Zachowanie podczas cudzej frazy: _____

Długość oczekiwania: _____

Zadanie obserwacyjne: _____

Pomoc: _____

Przykład: „Najpierw A, potem B; karta B; obserwował; cztery impulsy; wskazał koniec; bez pomocy". Nie wydłużaj cudzej frazy, by sprawdzać cierpliwość.

Karty obserwacji 065–066

OB-065 • Wspólna decyzja o kolejności

Data: _____ **Scenariusz:** _____ **Identyfikator:** _____

Dostępne propozycje: _____

Sposoby zgłoszenia: _____

Decyzja grupy: _____

Czy każdy znał regułę wyboru: _____

Element do sprawdzenia: _____

Wynik próby: _____

Przykład: „Dwie sekwencje; wskazania kart; wybrano pierwszą do próby; druga zostaje na później; sprawdzono łącznik". Nie zapisuj liczby zwolenników jako oceny autorów.

OB-066 • Informacja o czytelności ruchu

Data: _____ **Scenariusz:** _____ **Identyfikator:** _____

Pokazany fragment: _____

Wypowiedź lub wskazanie obserwatora: _____

Konkretny element: _____

Pytanie wyjaśniające: _____

Reakcja autora: _____

Dalsza próba: _____

Przykład: „Otwarcie dłoni; partner wskazał koniec; zapytał kiedy opuścić; autor dodał pauzę". Nie uznawaj ogólnego „ładnie" za dowód rozpoznania struktury fragmentu.

Karty obserwacji 067–068

OB-067 • Wkład w pracę trójki

Data: _____ **Scenariusz:** _____ **Identyfikator:** _____

Wspólny cel: _____

Propozycja każdej dostępnej roli: _____

Wybrany wkład obserwowanej osoby: _____

Sposób włączenia go: _____

Uzgodnienie: _____

Potrzebne wsparcie: _____

Przykład: „Trzy gesty; dziecko wskazało pauzę; pauza weszła do planu; grupa potwierdziła gestem". Brak propozycji w jednej próbie nie oznacza braku pomysłowości.

OB-068 • Równoczesny finał bez kontaktu

Data: _____ **Scenariusz:** _____ **Identyfikator:** _____

Sygnał finału: _____

Ustawienie partnerów: _____

Moment końca każdej osoby: _____

Widoczność: _____

Dodatkowe podpowiedzi: _____

Poprawa organizacji: _____

Przykład: „Opuszczenie dłoni dorosłego; obok z odstępem; finał razem; znak widoczny; brak dotyku". Wspólne zakończenie nie wymaga trzymania się za ręce.

Karty obserwacji 069–070

OB-069 • Ponowne dołączenie do zespołu

Data: _____ **Scenariusz:** _____ **Identyfikator:** _____

Uzgodniony punkt powrotu: _____

Znak chęci udziału: _____

Droga: _____

Faktyczny moment dołączenia: _____

Wsparcie: _____

Komfort: _____

Przykład: „Początek A; wskazała kartę; droga wolna; dołączyła po pauzie; dorosły pokazał gest". Nie wymagaj nadrabiania opuszczonego fragmentu ani publicznego tłumaczenia przerwy.

OB-070 • Wspólne poprawienie zapisu

Data: _____ **Scenariusz:** _____ **Identyfikator:** _____

Niejasne miejsce: _____

Propozycje grupy: _____

Wybrana zmiana: _____

Kto ją naniósł: _____

Próba przez odbiorcę: _____

Dalsze pytanie: _____

Przykład: „Dwie podobne dłonie; dodano strzałkę; rysował dorosły według wskazania dzieci; odbiorca odczytał kierunek". Zmiana zapisu nie jest poprawianiem rzekomo nieudolnego autora.

Karty obserwacji 071–072

OB-071 • Zakomunikowanie wygodnej wersji

Data: _____ **Scenariusz:** _____ **Identyfikator:** _____

Zaproponowane wersje: _____

Sposób wskazania: _____

Wybór: _____

Czy został przyjęty: _____

Zmiana w trakcie: _____

Potrzebne doprecyzowanie: _____

Przykład: „Siedząca/stojąca; wskazanie; siedząca; przyjęto; po chwili mniejszy gest”. Nie traktuj wyboru mniejszego zakresu jako słabszego wyniku.

OB-072 • Odpowiedź w wybranym kanale

Data: _____ **Scenariusz:** _____ **Identyfikator:** _____

Pytanie: _____

Dostępne sposoby odpowiedzi: _____

Sposób wybrany: _____

Treść odpowiedzi: _____

Potwierdzenie przez dorosłego: _____

Ewentualna niejasność: _____

Przykład: „Który dźwięk długi?; słowo/karta; karta; linia; dorosły potwierdził”. Zapis nie wymaga mówienia, jeśli celem jest rozpoznanie dźwięku.

Karty obserwacji 073–074

OB-073 • Użyteczność sygnału wzrokowego i słuchowego

Data: _____ **Scenariusz:** _____ **Identyfikator:** _____

Zdarzenie: _____

Oba podane sygnały: _____

Widoczność: _____

Słyszalność opisowo: _____

Reakcja: _____

Potrzebna korekta organizacyjna: _____

Przykład: „Przerwa; karta i słowo; karta zasłonięta; słowo spokojne; reakcja po odsłonięciu". Nie wnioskuj o słuchu lub wzroku; sprawdzaj warunki komunikacji.

OB-074 • Długość zadania a wybrany udział

Data: _____ **Scenariusz:** _____ **Identyfikator:** _____

Zaplanowana liczba powtórzeń: _____

Wybór dziecka: _____

Faktycznie wykonane: _____

Dostępna przerwa: _____

Sygnał zakończenia: _____

Decyzja następnej próby: _____

Przykład: „Cztery; wybrał dwa; dwa wykonane; odpoczynek dostępny; sam pokazał koniec; zachować wybór". Dłuższa próba nie jest automatycznie lepsza.

Karty obserwacji 075–076

OB-075 • Sygnał potrzeby przerwy

Data: _____ **Scenariusz:** _____ **Identyfikator:** _____

Umówiony znak: _____

Sytuacja: _____

Znak zaobserwowany: _____

Odpowiedź dorosłego: _____

Dostępne miejsce: _____

Sposób powrotu: _____

Przykład: „Otwarta dłoń; po drugiej frazie; znak pokazany; przyjęty od razu; krzesło przy dorosłym; powrót na A". Nie wymagaj dodatkowej deklaracji publicznej ani udowadniania zmęczenia.

OB-076 • Zachowanie celu w alternatywnym wykonaniu

Data: _____ **Scenariusz:** _____ **Identyfikator:** _____

Cel zadania: _____

Wersja pierwotna: _____

Wybrany odpowiednik: _____

Co pozostało wspólne: _____

Rezultat: _____

Potrzebna zmiana: _____

Przykład: „Dwa kierunki; kroki; ruch dłoni w przód i bok; kolejność zachowana". Nie opisuj wersji siedzącej jako niewykonania zadania, jeśli realizuje umówiony cel.

Karty obserwacji 077–078

OB-077 • Prośba o ponowny pokaz

Data: _____ **Scenariusz:** _____ **Identyfikator:** _____

Zadanie: _____

Sposób prośby: _____

Moment: _____

Reakcja dorosłego: _____

Zakres powtórnego pokazu: _____

Zmiana po pokazie: _____

Przykład: „Trzy znaki; wskazała kartę pomocy; przed próbą; pokazano dwa pierwsze; potem samodzielny wybór końca". Prośba o pomoc jest działaniem, nie błędem do odjęcia.

OB-078 • Rozumienie możliwości odmowy

Data: _____ **Scenariusz:** _____ **Identyfikator:** _____

Zaproponowana rola: _____

Komunikat o wyborze: _____

Decyzja: _____

Reakcja otoczenia: _____

Alternatywa rzeczywiście dostępna: _____

Dalszy udział: _____

Przykład: „Prowadzenie pary; można odmówić; odmówił; bez nacisku; wybrał obserwowanie; później wskazał kartę". Nie zapisuj powodów, których dziecko nie podało.

Karty obserwacji 079–080

OB-079 • Zmiana wyboru podczas zajęć

Data: _____ **Scenariusz:** _____ **Identyfikator:** _____

Pierwszy wybór: _____

Nowy wybór: _____

Sposób zakomunikowania: _____

Moment bezpiecznego przejścia: _____

Wsparcie dorosłego: _____

Rezultat: _____

Przykład: „Obserwowanie, potem gest; wskazała start; dołączyła po pauzie; pokazano bieżące pole”. Nie nazywaj zmiany zdania brakiem konsekwencji, gdy zasady dopuszczają wybór.

OB-080 • Rozpoznanie własnej potrzeby uproszczenia

Data: _____ **Scenariusz:** _____ **Identyfikator:** _____

Dostępne ułatwienia: _____

Propozycja dziecka: _____

Element uproszczony: _____

Czy zachowano cel: _____

Reakcja po zmianie: _____

Dalsza decyzja: _____

Przykład: „Dwa lub trzy gesty; poprosił o dwa; skrócono sekwencję; kolejność nadal celem; wykonał z kart”. Unikaj wniosku o trwałym poziomie możliwości z jednej decyzji.

Karty obserwacji 081–082

OB-081 • Przygotowanie własnego miejsca

Data: _____ **Scenariusz:** _____ **Identyfikator:** _____

Znana procedura: _____

Czynności podjęte: _____

Czego nie należało robić samodzielnie: _____

Nadzór: _____

Potrzebna wskazówka: _____

Gotowość miejsca: _____

Przykład: „Krzesło już ustawione przez dorosłego; dziecko sprawdziło wolne dłonie i usiadło; nie przesuwało mebli". Bezpieczna organizacja pozostaje odpowiedzialnością dorosłego.

OB-082 • Użycie rekwizytu według umowy

Data: _____ **Scenariusz:** _____ **Identyfikator:** _____

Przedmiot: _____

Uzgodniony sposób trzymania: _____

Rzeczywiste użycie: _____

Stan pomocy: _____

Wskazówka: _____

Decyzja o wymianie lub odłożeniu: _____

Przykład: „Papierowy liść; szeroki dół w dłoni; użycie zgodne; naderwany brzeg zauważony; pomoc wycofano". Nie myl uszkodzenia materiału z celowym niszczeniem bez obserwacji zdarzenia.

Karty obserwacji 083–084

OB-083 • Odłożenie pomocy przed przejściem

Data: _____ **Scenariusz:** _____ **Identyfikator:** _____

Znak odkładania: _____

Pojemnik: _____

Co zrobiło dziecko: _____

Droga do kolejnego miejsca: _____

Czy dłonie były wolne: _____

Korekta ustawienia: _____

Przykład: „Plansza końca; pojemnik podał dorosły; liść odłożony; potem dojście do krzesła; ręce wolne". Jeśli pojemnik blokował trasę, zmień jego miejsce.

OB-084 • Utrzymanie uzgodnionej delikatności dźwięku

Data: _____ **Scenariusz:** _____ **Identyfikator:** _____

Źródło: _____

Pokazana siła działania opisowo: _____

Rzeczywiste działanie: _____

Reakcja grupy: _____

Wskazówka: _____

Zmiana narzędzia: _____

Przykład: „Pudełko; opuszki; stuknięcia całą dłonią; poproszono o ciszej; pokaz opuszków; po zmianie delikatniej". Nie wymagaj kontynuowania niekomfortowego brzmienia dla ukończenia próby.

Karty obserwacji 085–086

OB-085 • Samodzielny wybór tempa do próby

Data: _____ **Scenariusz:** _____ **Identyfikator:** _____

Dostępne dwa tempa: _____

Wybór: _____

Powód słowny lub pokaz: _____

Wykonanie: _____

Czy wybrano zmianę: _____

Co pozostało stałe: _____

Przykład: „Wolne/umiarkowane; wolne; pokazała dłuższy łuk; wykonała wygodnie; bez zmiany". Zapis dotyczy dopasowania tempa do aktualnego pomysłu, nie szybkości jako osiągnięcia.

OB-086 • Rozpoznanie udanego elementu własnej próby

Data: _____ **Scenariusz:** _____ **Identyfikator:** _____

Pytanie dorosłego: _____

Element wskazany przez dziecko: _____

Konkretna sytuacja: _____

Sposób odpowiedzi: _____

Podpowiedź: _____

Następny krok: _____

Przykład: „Co chcesz zachować?; znak końca; ostatnia fraza; wskazanie karty; bez podpowiedzi; zachowamy finał". Nie wymagaj oceny całego występu w skali punktowej.

Karty obserwacji 087–088

OB-087 • Wybór jednego celu następnej próby

Data: _____ **Scenariusz:** _____ **Identyfikator:** _____

Dostępne propozycje: _____

Wybór dziecka lub grupy: _____

Uzasadnienie: _____

Element pozostawiony bez zmiany: _____

Uzgodniony sposób sprawdzenia: _____

Przykład: „Start albo łącznik; wybrano łącznik; tam był postój; gesty bez zmiany; powtórka dwóch pól". Cel powinien dotyczyć działania możliwego do pokazania.

OB-088 • Wykorzystanie informacji zwrotnej

Data: _____ **Scenariusz:** _____ **Identyfikator:** _____

Komunikat partnera: _____

Czy odnosił się do konkretu: _____

Odpowiedź autora: _____

Zmiana lub zachowanie wersji: _____

Rezultat ponownego odczytu: _____

Przykład: „Nie widzę końca; konkret; autor dodał ramkę; po zmianie czytelne". Nie wymagaj przyjmowania każdej propozycji; ważna jest zrozumiała decyzja.

Karty obserwacji 089–090

OB-089 • Rozpoznanie celu zadania

Data: _____ **Scenariusz:** _____ **Identyfikator:** _____

Cel nazwany przez dorosłego: _____

Sposób wyjaśnienia: _____

Odpowiedź dziecka słowem lub gestem: _____

Działanie wybrane do sprawdzenia: _____

Potrzebne doprecyzowanie: _____

Przykład: „Szukamy powrotu motywu; trzy obrazki; wskazała dwa takie same; zamiast odtwarzać wszystkie ruchy". Nie myl rozumienia celu ze znajomością terminów muzycznych.

OB-090 • Użycie znanego narzędzia w nowej sytuacji

Data: _____ **Scenariusz:** _____ **Identyfikator:** _____

Znana pomoc: _____

Wcześniejszy kontekst: _____

Nowy kontekst: _____

Sposób zastosowania: _____

Co trzeba było wyjaśnić: _____

Wspólna cecha: _____

Przykład: „Karta pauzy; ruch dłoni; dziś szelest papieru; zatrzymał dźwięk; przypomniano znak; zasada przerwy wspólna". Jedno przeniesienie nie potwierdza automatycznie rozumienia wszystkich zastosowań.

Karty obserwacji 091–092

OB-091 • Widoczność wskazówek z różnych miejsc

Data: _____ **Scenariusz:** _____ **Identyfikator:** _____

Ustawienie grupy: _____

Pozycja planszy: _____

Miejsca sprawdzone przez dorosłego: _____

Zasłonięte fragmenty: _____

Zmiana: _____

Wynik ponownej kontroli: _____

Przykład: „Dwa szeregi; karta przy tułowiu; tył nie widzi; plansza wyżej z boku; wszystkie miejsca sprawdzone". Najpierw popraw warunki, dopiero później interpretuj brak reakcji na znak.

OB-092 • Zgodność planu z materiałami

Data: _____ **Scenariusz:** _____ **Identyfikator:** _____

Planowane zadanie: _____

Pomoce wymienione w planie: _____

Pomoce rzeczywiście użyte: _____

Brakujący element: _____

Zbędny element: _____

Korekta listy: _____

Przykład: „Odczyt pauzy; cztery karty; użyto trzech; potrzebna druga karta dźwięku; dopisać komplet". Obserwacja dotyczy kompletności przygotowania, nie zaradności dzieci.

Karty obserwacji 093–094

OB-093 • Liczba nowych warunków naraz

Data: _____ **Scenariusz:** _____ **Identyfikator:** _____

Znany element: _____

Nowe warunki faktycznie dodane: _____

Moment niejasności: _____

Warunek usunięty: _____

Reakcja po uproszczeniu: _____

Plan następnej próby: _____

Przykład: „Klaśnięcie znane; dodano tempo i partnera; niejasny start; usunięto zmianę tempa; para rozpoczęła razem". Nie przypisuj całej trudności jednej nowej umiejętności.

OB-094 • Czytelność przejścia między zadaniami

Data: _____ **Scenariusz:** _____ **Identyfikator:** _____

Kończące się działanie: _____

Sygnał odkładania: _____

Dostępny pojemnik: _____

Kolejna instrukcja: _____

Nakładanie komunikatów: _____

Jedna zmiana organizacyjna: _____

Przykład: „Chustki; karta końca; pojemnik daleko; instrukcja krzeseł za wcześnie; podać ją po zebraniu". Zapisz to, co nauczyciel może zmienić w następnej organizacji.

Karty obserwacji 095–096

OB-095 • Zgodność czasu planowanego i potrzebnego

Data: _____ **Scenariusz:** _____ **Identyfikator:** _____

Segment zajęć: _____

Czas założony: _____

Czas faktyczny orientacyjnie: _____

Przyczyna organizacyjna zauważona: _____

Skrócony element: _____

Wniosek na przyszłość: _____

Przykład: „Rozdawanie kart; dwie minuty; cztery; jeden komplet przekazywany; mniej powtórek; przygotować drugi komplet". Nie traktuj czasu wykonania grupy jako normy sprawności.

OB-096 • Użyteczność wybranej adaptacji

Data: _____ **Scenariusz:** _____ **Identyfikator:** _____

Pierwotny warunek: _____

Zastosowana zmiana: _____

Cel pozostający wspólny: _____

Zaobserwowany udział: _____

Sygnał komfortu: _____

Co zachować: _____

Przykład: „Chodzenie po trasie; wskazywanie kierunku; orientacja nadal wspólna; dziecko wskazuje cele; wybrało kontynuację". Nie porównuj liczby wykonanych ruchów między wersjami.

Karty obserwacji 097–098

OB-097 • Zrozumiałość komunikatu dorosłego

Data: _____ **Scenariusz:** _____ **Identyfikator:** _____

Dokładne zdanie: _____

Liczba czynności w nim: _____

Pokaz dostępny: _____

Pytania grupy: _____

Przeformułowanie: _____

Zmiana po nowym komunikacie: _____

Przykład: „Idź i klaśnij po zakręcie; dwie czynności; bez pokazu; pytania o moment; podzielono na etapy; wykonanie czytelniejsze". Oceń komunikat, nie etykietuj słuchaczy.

OB-098 • Trafność pytania obserwacyjnego

Data: _____ **Scenariusz:** _____ **Identyfikator:** _____

Cel: _____

Zadane pytanie: _____

Rzeczywiście zauważone zachowanie: _____

Czy odpowiadało celowi: _____

Warunek zakłócający: _____

Poprawione pytanie: _____

Przykład: „Rozpoznać pauzę; kto najciszej klaszcze?; zapis dotyczył głośności; nie odpowiadał celowi; zmienić na moment przerwy". Materiał pomaga poprawić jakość notatki, bez dopisywania niezaobserwowanych wniosków.

Karty obserwacji 099–100

OB-099 • Działanie po informacji odbiorcy pomocy

Data: _____ **Scenariusz:** _____ **Identyfikator:** _____

Numer materiału: _____

Kto go odczytywał: _____

Konkretne pytanie odbiorcy: _____

Brakująca informacja: _____

Naniesiona poprawka: _____

Ponowne użycie: _____

Przykład: „PO-120; druga grupa; skąd zacząć?; brak strzałki; dodano start; odczyt bez pytania". Nie uznawaj pochwały wyglądu za potwierdzenie użyteczności instrukcji.

OB-100 • Zmiana praktyki po cyklu zajęć

Data: _____ **Scenariusz:** _____ **Identyfikator:** _____

Powtarzająca się sytuacja w notatkach: _____

Warunki wspólne: _____

Rozwiązanie do zachowania: _____

Jedna zmiana: _____

Sposób sprawdzenia w następnym cyklu: _____

Termin powrotu do notatki: _____

Przykład: „Tylny rząd nie widzi początku; duża plansza przy tułowiu; zachowam półkole; zmienię pozycję karty; sprawdzę z każdego miejsca". Nie buduj ogólnych ocen dzieci na podstawie podsumowania organizacyjnego.

O materiale

Plan, scenariusze, projekty pomocy i karty obserwacji są autorskimi propozycjami Ostoja.

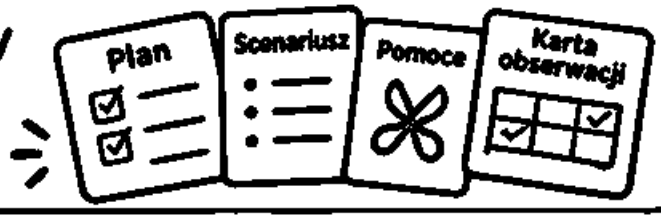

Pakiet nie zawiera nagrań ani tekstów piosenek. Wybieraj własny akompaniament lub nagrania, których możesz użyć w planowanych zajęciach.

Wiek i czas są orientacyjne. Dobieraj tempo, pozycję, liczbę powtórzeń oraz sposób udziału do aktualnych możliwości i gotowości grupy.

Karty służą do opisania sytuacji oraz warunków nauczania. Nie są narzędziem diagnozy i nie wyznaczają norm rozwoju.

Na każdą jednostkę wskazuje identyfikator PA, SC, PO albo OB. Numer strony służy tylko nawigacji.

Po edycji pomocy sprawdź kompletność znaków, czytelność oraz zgodność ilustracji z poleceniem.

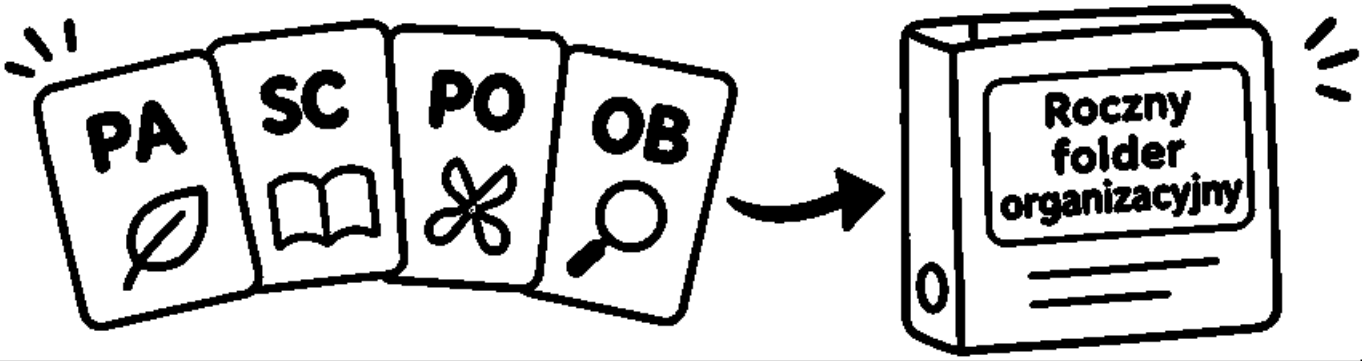

Wsparcie | Ostoja | wsparcie@ostoja.online